

HET ZIEN OP JEZUS

Een gezicht van het eeuwig Evangelie

Of,

Van de zielsogen op Jezus

**Zoals Hij het grote werk van 's mensen zaligheid heeft uitgevoerd van eeuwigheid
voor alle tijden, in de duistere tijd voor Zijn komst en voorts in de volheid des tijds
in Zijn geboorte, leven, lijden, sterven, opstanding, hemelvaart, zitten ter
rechterhand Gods en wederkomst tot het laatste oordeel**

**Alles zeer geleerde verklaard en stichtelijk tot krachtige oefening der Godzaligheid
toegeëigend**

Door de hooggeleerde en Godzalige

ISAAK AMBROSIUS

En nu uit het Engels vertaald door

Joannes Lampe

Predikant te Obdam

Bij Johannes Boekholt, Boekverkoper in de Gapersteeg bij de Beurs

Anno 1683

Onveranderde uitgave

J. W. Boeijenga Zonen

Sneek

1925

STICHTING GIHONBRON

MIDDELBURG

3^e versie 2022

Die het gehele boek wil lezen in de zetting en uitgave van Boekhandel Uitgeverij DEN HERTOOG, HOUTEN kan zich wenden tot deze uitgever. Een aanrader; in keurige stijl!

Jane Witte - Welleman (1897-1954)

Uit een brief van Jane aan Nolletje Snoep, ouderling (Arnoldus Snoep 1875-1956)

Nieuwdorp, januari 1931

Geliefde vriend,

... En, geliefde vriend, in het natuurlijke leven hebben wij ruim voldoende om te leven. O ja, 't is mij genoeg als ik op aarde, de kost maar voor dit leven krijg. En dat hebben wij, nu ook weer dat geld van die jongen. En dan "*Het zien op Jezus*". Dat is toch wat, daar had ik al meer zin in gehad, maar het was nogal duur en nu krijgen wij het. O, wat zal de Heere toch van alles alleen de eer toekomen. Want er is toch geen dankerkentenis uit en van onszelf te vinden. Och, hoe gans verre zijn wij toch gezonken en van God afgevallen. De Heere vergelde die milde gever. Doe gij hem ook de hartelijke groeten en bedank hem van ons, want wij weten zijn adres niet. ...

Tranen op een aantal bladzijden in het boek zijn nog getuigen van de aandoening tijdens het lezen.

Het boek werd geërfd door **Jane Maat** geb. Nieuwdorp, 1906 – 1985; haar ongetrouwde zielsvriendin.

Door Jane Maat nagelaten aan Willem en Corrie Westerbeke, Middelburg.

Isaak Ambrosius (1604-1663)

Isaak Ambrosius werd op 29 mei 1604 geboren. Hij was de jongste van drie jongens en drie meisjes en zijn geboorteplaats was Ormskirk. Daar was in 1612 een Latijnse School gesticht en toen Isaak acht jaar was, was hij één van de eerste leerlingen. Later ging hij naar Oxford naar het Brazenose College en behaalde daar zijn academische graad B.A., en weer later aan het Magdalen College te Cambridge de academische graad M.A.

Toen hij nog maar 23 jaar was, werd hij hulpprediker te Castleton in Derbyshire. Daar arbeidde hij vier jaar, en diende zijn volk in zijn eerste liefde tot de Heere, Die hem daar zegende. Wanneer veel jaren later Castleton werd genoemd, kwamen de tranen in zijn ogen en zei hij: "Het was mijn zonde, en het is mijn smart, dat ik die plaats verliet toen de Heere mijn bediening daar zegende."

Maar de Heere smeedde andere schakels in de keten van Zijn voorzienigheid. Want hij had een bezoek gebracht aan Woburn en werd door William, de graaf van Bedford, als een vriend behandeld. Hij zag, hoe zij zich in dat gezin verheugden in het morgen- en avondgebed. Zijn hart werd bemoedigd terwijl hij daar met het christelijk dienstpersoneel sprak. En hij bemoedigde duidelijk het hart van de graaf, want hij begon ds. Ambrosius bij te staan met welkome hulp, en hij bleef dat doen, jaar in jaar uit gedurende meer dan twintig jaar.

Maar de graaf deed meer. Hij droeg er zorg voor, dat ds. Ambrosius werd benoemd tot één van de vier predikers van de koning in Lancashire. Zo kwam hij in zijn geboortestreek en maakte Garstang tot zijn uitgangspunt voor zijn preekreizen. Dat was in het begin van 1634.

Hij trouwde met de jonge dame Judith en had nu een gelukkig thuis. Binnen een jaar werd er een klein meisje geboren, dat Rachal werd genoemd. Later kwamen er nog twee jongetjes bij, eerst Augustinus en later Richard. Hoe vlug gingen die zes of zeven jaar voorbij. Hij kreeg de mensen te Garstang lief en zij hem, maar al die tijd was hij hun predikant niet, maar prediker van de koning voor dat deel van Lancashire.

Door zijn vriendschap met de Houghton familie droeg Margaret Houghton hem voor als hulpprediker van Preston, en daarheen verhuisde het gezin. Daar hij nog prediker van de koning was, had hij het erg druk.

Omstreeks deze tijd (1641) begon hij zijn dagboek bij te houden: *"Een register van Gods handelingen met hem, en van zijn handelingen voor God."* Hij schrijft o.a.: "20 mei. Deze dag stortte de Heere in Zijn barmhartigheid vanavond in mijn ziel de verrukkende vreugde van Zijn gezegende Geest. O, hoe zoet was de Heere voor mij! Ik heb voorheen nooit zo'n zoete voorsmaak van de hemel gehad."

Het volgende jaar brak de burgeroorlog uit, en spionnen van beide zijden waren nooit ver weg, soms om niets moeite en ellende veroorzakend. Isaak werd gevangen genomen. Zijn gemeente - wat zouden zij doen? Zijn gezin - hoe zou het hen gaan? Maar het was alles naar de raad van God. Er waren drie mannen, die zijn vrouw en de drie kinderen hielpen.

Een gedeelte van zijn gevangenschap (want hij heeft tweemaal op verschillende tijden gevangen gezeten) werd doorgebracht in Londen. Hij verbleef niet lang in de gevangenis. Een vriend (William Farrington van Worden) kreeg hem vrij en bracht hem naar huis, naar zijn vrouw en kinderen. Isaak Ambrosius heeft het nooit vergeten. Slechts enkele jaren later werd zijn vriend William gevangen genomen en Isaak deed alles wat hij kon om hem vrij te krijgen. Na tien maanden gevangenschap liet men William vrij met een boete.

Isaak Ambrosius begon nu ook boeken te schrijven. Toen kwam zijn ziekte in het voorjaar van 1653. Hij was toen predikant te Preston, een drukke stad. Daarom ging hij voor zijn gezondheid naar een schuilplaats in de bossen bij Garstang. Daar, geheel alleen, behalve wat betreft het zingen van de vogels en de wind in de bomen, voelde hij zeer bijzonder de nabijheid van zijn Heere en Zaligmaker. Hij voelde dat Jezus zo dierbaar was, en hij wist dat een ziel dát werkelijk nodig had. Die tijd in de bossen deed hem zoveel goed, dat hij een boek begon te schrijven over zijn geliefde Heere en hij noemde het: *"Het zien op Jezus."*

Hij besloot elk jaar op dezelfde tijd terug te komen en de maand mei in stille afzondering door te brengen. Omstreeks 1654 werd hij naar Garstang overgeplaatst, maar zijn gezondheid was niet, wat ze was geweest. Nog eenmaal moest ds. Ambrosius terug naar Preston om een droeve plicht te vervullen, op 4 januari 1657 moest hij de begrafenis leiden van Margaret Houghton. Die predicatie werd gedrukt, met als titel: "De tijd uitkopende", naar aanleiding van Efeze 5: 16.

Gedurende verschillende jaren werkte hij ernstig en liefdevol, maar toen kwam de droevige Bartholomeüsdag in augustus 1662. Samen met een paar honderd Godvrezende predikanten werd hij afgezet en uit zijn plaats verdreven. Hij ging terug naar Preston. Nu, de mensen in Garstang hadden hun oude predikant niet vergeten. In januari van het volgende jaar brachten ze hem een bezoek. O, wat was hij blij hen te zien. Toen ze weer te paard vertrokken, ging hij mee naar buiten om ze te zien weggrijden.

Toen keerde hij in zijn huis terug en begaf zich naar zijn kamer. De anderen dachten: "Wat duurt het lang." Toen ze de deur van zijn kamer openden, vonden ze hem stervende. Hij werd te Preston begraven.

Zijn getrouwde dochter Rachal, bij wie zijn vrouw inwoonde, stierf op 34-jarige leeftijd.

Ambrosius liet zijn geschriften na voor degenen, die achterbleven. Hij schreef over - *Prima*: de eerste dingen, die Gods kinderen worden geleerd in de bekering. *Media*, de dingen van het midden, die zij moeten weten op hun christelijke pelgrimsreis hier beneden, en *Ultima*: de laatste dingen, waartoe wij moeten komen - de dood, de wederopstanding, het oordeel, hemel of hel.

Maar "Het zien op Jezus" (Hebr. 12: 2) is zijn meest bekende boek. Het is vele malen in Engeland herdrukt en ook vertaald in het Nederlands.

INHOUD

Het zien op Jezus

BOEK 1

Hoofdstuk 1.

§ Voorrede, verdeling en opening van de woorden.

Hoofdstuk 2.

§ 1 De plicht van het afzien van alle andere dingen bevestigd en verklaard.

§ 2 Een vermaning om af te zien van alle andere dingen.

§ 3 Besturingen, hoe wij van alle andere dingen moeten afzien.

Hoofdstuk 3.

§ 1 Een verklaring van de daad en het Voorwerp.

§ 2 De hoofdleer en de bevestiging daarvan.

§ 3 Gebruik van bestraffing.

§ 4 Gebruik van vermaning.

§ 5 Beweegredenen van ons gebrek in geval van nalatigheid.

§ 6 Beweegredenen van onze overvloed, in het geval wij in deze plicht levendig zijn.

§ 7 Meerdere beweegredenen om ons in dit werk te versterken.

§ 8 Gebruik van onderrichting.

BOEK 2

Het zien op Jezus voor alle tijden tot de schepping.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

§ 1 Van de eeuwige geboorte van onze Jezus.

§ 2 Van onze verkiezing in Christus vóór de wereld.

§ 3 Van de grote handeling in de eeuwigheid tussen God en Christus, om zielen zalig te maken.

§ 4 A. Het ontwerp.

§ 5 B. De raad.

§ 6 C. De voorkennis.

§ 7 D. Het voornemen.

§ 8 E. Het besluit.

§ 9 F. Het verbond.

Hoofdstuk 2.

§ 1 Van de kennis van Jezus, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid op Zich genomen heeft in de eeuwigheid.

§ 2 Van de overdenking van Jezus in dit opzicht.

§ 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

§ 4 Van de hoop op Jezus in dit opzicht.

- § 5 Van het geloof in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

Boek 3

Het zien op Jezus van de schepping tot Zijn eerste komst.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 Van Christus, Die bij trappen beloofd is.
- § 2 Van het verbond der Belofte zoals dat geopenbaard is aan Adam.
- § 3 Van het verbond der belofte aan Abraham.
- § 4 Van het verbond der belofte geopenbaard aan Mozes.
- § 5 Van het verbond der belofte geopenbaard aan David.
- § 6 Van het verbond der belofte zoals dat geopenbaard is aan Israël in de tijd van de ballingschap.

Hoofdstuk 2

- § 1 Van de kennis van Jezus, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid op Zich genomen heeft, vanaf de schepping tot op Zijn eerste komst.
- § 2 Van de overdenking van Jezus in dit opzicht.
- § 3 Van het begeren van Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van de hoop op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloof in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden van Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4

DEEL 1

Het zien op Jezus vanaf Zijn eerste komst in het vlees, tot Zijn wederkomst.

Het zien op Jezus in Zijn geboorte.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 A. Van de verkondiging van Christus.
- § 2 B. Van de ontvangenis van Christus.
- § 3 C. Van de twee naturen in Christus.
- § 4 D. Van het onderscheid in de naturen van Christus.
- § 5 E. Van de veteniging van de twee naturen van Christus in één en dezelfde Persoon.
- § 6 F. Van de geboorte van Christus.
- § 7 G. Van enige gevolgen na de geboorte van Christus.

Hoofdstuk 2.

- § 1 Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn geboorte op Zich genomen heeft.
- § 2 Van de overdenking van Jezus in dit opzicht.
- § 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van de hoop op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloof in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4**DEEL 2****Het zien op Jezus in Zijn leven**

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 Van het begin van het evangelie.
- § 2 Van de prediking van Johannes de Doper.
- § 3 Van de doop van Jezus.
- § 4 Van het vasten van Christus en Zijn verzoeking.
- § 5 Van de eerste openbaring van Christus.
- § 6 Hoe Christus de kopers en verkopers uit de tempel heeft verdreven.

Hoofdstuk 2.

- § 1 Van het tweede jaar van de bediening van Christus, en van Zijn daden in het algemeen in dat jaar.
- § 2 Van de preken van Christus in dit jaar.
- § 3 Van de profetische bediening van Christus.
- § 4 Van de wonderen van Christus.

Hoofdstuk 3.

- § 1 Van het derde jaar van de bediening van Christus, en in het algemeen van wat Hij in dat jaar gedaan heeft.
- § 2 Van de aanstelling van de apostelen door Christus.
- § 3 Van het ontvangen van de zondaren door Christus.
- § 4 Van het zachte juk en de lichte last van Christus.

Hoofdstuk 4.

- § 1 Van het vierde jaar van de bediening van Christus, en Zijn handelingen in het algemeen in dat jaar.
- § 2 Van de onderscheidingen of verschillende verdelingen van de rechvaardigheid van Christus.
- § 3 Van de heiligheid van de natuur van Christus.
- § 4 Van de heiligheid van het leven van Christus.

§ 5 Van het grote verschil of wij niet gerechtvaardigd zijn, alleen door de lijdende gerechtigheid van Christus, zonder enig aanmerken van Zijn inhangende of door Hem volbrachte rechtvaardigheid.

Hoofdstuk 5.

§ 1 Van het kennen van Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn leven.

§ 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

§ 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

§ 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

§ 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

§ 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

§ 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

§ 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

§ 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4

DEEL 3

Het zien op Jezus in Zijn dood.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

§ 1 Van de lijdensdag van Christus, verdeeld in zijn delen en uren.

§ 2 Van de beek waar Christus is overgegaan.

§ 3 Van de hof waar Christus is ingegaan.

§ 4 Van het gebed dat Christus daar gedaan heeft.

§ 5 Van de smarten en benauwdheden die Christus daar heeft geleden.

§ 6 Van het verraad van Judas, de gevangen-neming van Christus, Zijn gebonden worden en geleid worden tot Annas.

§ 7 Van het onderzoeken van Christus, Zijn veroordeling en alles wat daarmee samenhangt.

Hoofdstuk 2.

§ 1 Van de beschuldiging van Christus en het vreselijke einde van Judas.

§ 2 Van het gezonden zijn van Christus tot Herodes en wat daar is voorgevallen.

§ 3 Van de vergelijking van Christus met Barabbas en van de vraag die tussen Pilatus en de joden is verhandeld.

§ 4 Van het ontkleden van Christus, Zijn geseling, Zijn bekleden met purperen mantel en doornenkroon.

§ 5 Van het voorbrengen van Christus en Zijn vonnis.

§ 6 Van de kruisiging van Christus en de aanhang daarvan.

§ 7 Van wat op de kruisiging van Christus gevolgd is.

Hoofdstuk 3.

§ 1 Van het kennen van Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn dood op Zich heeft genomen.

§ 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

- § 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4

DEEL 4

Het zien op Jezus in Zijn opstanding.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 Van de tijd van de opstanding van Christus.
- § 2 Van de oorzaken van de opstanding van Christus.
- § 3 Van de wijze van de opstanding van Christus.
- § 4 Van de bewijzen van de opstanding van Christus.
- § 5 Van de verschijning van Christus aan Maria Magdalena.
- § 6 Van de verschijning van Christus aan Zijn tien discipelen.
- § 7 Van de verschijning van Christus aan al Zijn apostelen.
- § 8 Van de verschijning van Christus aan één van Zijn apostelen aan de zee van Tibérias.

Hoofdstuk 2.

- § 1 Van het kennen van Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn opstanding op Zich heeft genomen.
- § 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.
- § 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4

DEEL 5

Het zien op Jezus in Zijn hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Geest.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 Van de hemelvaart van Christus en de wijze waarop dat is geschiedt.
- § 2 Van de plaats waarheen Christus is opgevaren.
- § 3 Van de redenen waarom Hij is opgevaren.
- § 4 Van Gods rechterhand en van het zitten van Christus daaraan.

- § 5 Van de twee naturen waarin Christus zit aan de rechterhand van God.
- § 6 Van de redenen waarom Christus zit aan de rechterhand van God.
- § 7 Van de tijd wanneer de Heilige Geest is gezonden.
- § 8 Van de personen tot wie de Heilige Geest is gezonden.
- § 9 Van de wijze waarop de Heilige Geest is gezonden.
- § 10 Van de mate waarin de Heilige Geest nu was gegeven.
- § 11 Van de redenen waarom de Heilige Geest is gezonden.

Hoofdstuk 2.

- § 1 Van het kennen van Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid heeft uitgevoerd in Zijn Hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Geest.
- § 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.
- § 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.
- § 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
- § 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
- § 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 4

DEEL 6

Het zien op Jezus in Zijn voorbedding.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

- § 1 Wat de voorbedding van Christus is.
- § 2 Naar welke natuur Christus voor ons bidt.
- § 3 Tot wie de voorbedding van Christus gericht is.
- § 4 Voor wie deze voorbedding gedaan wordt.
- § 5 Welke overeenkomst er is tussen de voorbedding van Christus en die van de hogepriesters uit de oude tijd.
- § 6 Welk onderscheid is er tussen de voorbedding van Christus en die van de hogepriesters uit de oude tijd.
- § 7 Wat de eigenschappen zijn van de voorbedding van Christus.
- § 8 Waaruit de voorbedding van Christus bestaat.
- § 9 Hoe krachtig en vermogend de voorbedding van Christus is bij God Zijn Vader.
- § 10 Van de redenen van de voorbedding van Christus.

Hoofdstuk 2.

- § 1 Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn voorbedding.
- § 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.
- § 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
- § 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.
- § 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.
- § 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

§ 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

§ 8 Van het aanroepen en verheerlijken van Jezus in dit opzicht.

§ 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

BOEK 5

Het zien op Jezus in Zijn tweede komst.

Bijbelteksten

Hoofdstuk 1.

§ 1 Van de voorbereiding van Christus tot het oordeel.

§ 2 Van de komst van Christus ten oordeel.

§ 3 Van de oproep van Christus aan de uitverkorenen om ten oordeel te komen.

§ 4 Van de ontmoeting van Christus met de heiligen op de dag des oordeels.

§ 5 Van het vonnis van Christus over Zijn heiligen.

§ 6 Van Christus en al de heiligen zoals zij de wereld oordelen.

§ 7 Van Christus en Zijn heiligen als zij opvaren naar de hemel en van het einde van de wereld.

§ 8 Van het overgeven van het koninkrijk door Christus aan God de Vader.

§ 9 Van de onderwerping van Christus aan Zijn Vader opdat God alles in allen zal zijn.

§ 10 Hoe Christus ondanks alles, voor Zijn gezegende, zalige en verlost heiligen alles in allen zal zijn in alle eeuwigheid.

Hoofdstuk 2.

§ 1 Van het kennen van Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn tweede komst.

§ 2 Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

§ 3 Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

§ 4 Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

§ 5 Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

§ 6 Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

§ 7 Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

§ 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

§ 9 Van onze gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

Besluit

HET ZIEN OP JEZUS

EERSTE BOEK

HOOFDSTUK I

Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus.

Hebreeën 12 vers 2.

Voorrede, verdeling en opening van de woorden.

Het heerlijkste onderwerp, waarover gesproken of geschreven kan worden, is Jezus Christus. Augustinus, de werken van Cicero gelezen hebbende, roemt ze vanwege hun welsprekendheid, maar hij geeft er dit oordeel over: *zij zijn niet zoet, omdat er de naam van Jezus niet in gevonden wordt.* En de woorden van Bernardus zijn bijna dezelfde: *als u iets schrijft, het smaakt mij niet, als ik Jezus daar niet in lees, als u redetwist of samensprekt, het smaakt mij niet, als ik Jezus daarin niet hoor.*

Dit is zeker, al wat wij spreken is geheel onsmakelijk, als het niet met dit zout wordt smakelijk gemaakt. "Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u," zei Paulus, "dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." 1 Kor. 2:2. Voor hij onder de Corinthiërs preekte, besloot hij bij zichzelf, dat dit het enige punt van kennis zou zijn, waarin hij zich voor een kunstig meester wilde uitgeven, en dat hij zich in de weg van zijn bediening daartoe wilde brengen. Dit maakte hij tot de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte van Zijn kennis. Efëze 3:18. "Ja werkelijk", zei hij, "ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere." Fil. 3:8. In deze kennis van Christus is een uitnemendheid boven elke andere kennis van de hele wereld. Er is niets zo aangenaam en vertroostend, niets dat meer moed en leven geeft, dat de ziel krachtiger opwekt en gerust stelt. Christus alleen is het Hoofdstuk en het Middelpunt van elke Goddelijke geopenbaarde waarheid. Wij kunnen niets anders preken dan het Voorwerp van ons geloof, als een noodzakelijk begin van de zaligheid van onze zielen, dat niet op de één of andere manier óf in Christus samen komt, óf tot Hem gericht wordt: Christus alleen is het geheel en al van 's mensen gelukzaligheid: een Zon om te verlichten, een Medicijnmeester om te genezen, een vurige Muur om te beschermen, een Vriend om te vertroosten, een Parel om hem te verrijken, een Ark om hem te dragen, een Rots om hem in de droevigste verdrukkingen te ondersteunen "als een Verberging tegen de wind, en een Schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware Rotsteen in een dorstig land." Jesaja 32:2. Alleen Christus is de Ladder tussen Hemel en aarde, de Middelaar tussen God en de mens, een verborgenheid, waarin de Engelen in de Hemel begerig zijn in te zien, 1 Petrus 1:12. Hier is een waar zalig Onderwerp, en wie zou niet begerig zijn om daar in te zien, om daarvan kennis te mogen hebben? "Dit is het eeuwige leven, God te kennen, en Jezus Christus, Die Hij gezonden heeft," Joh. 17:3.

Komt dan en laat ons aanschouwen deze Zon der gerechtigheid: wij kunnen niets dan alle goeds, en allerminst schade hebben van dit aanschouwen. Het is zo, dat het lang zien naar de natuurlijke zon onze ogen verduistert, en onze aangezichten zwart maakt. Maar als wij op Jezus Christus zien, zullen onze ogen meer helder, en onze aangezichten schoner worden, aangezien *het licht der ogen het hart verblijdt*, Spr. 15:30. Hoeveel te meer als wij zo'n gezegend Voorwerp te aanschouwen hebben! Zoals Christus uitnemender is dan de hele wereld, zo gaat dit zien alle andere aanschouwingen ver te boven. Het is een kort begrip van de gelukzaligheid van een christen, de beste kracht van de Evangelische plichten: ***Ziende op Jezus.***

In de tekst hebben wij een daad, en haar Voorwerp.

1. De daad staat in de oorspronkelijke Griekse tekst zeer nadrukkelijk, de engelse overzetting drukt het niet volkomen uit. Het betekent een afkering of afwending van onze ogen van het ene voorwerp tot een ander. Zoals daar twee uitdrukkingen zijn: het ene wil zeggen een afkeren van de ogen van alle andere voorwerpen, de andere een vestiging van het oog op één bepaald voorwerp, en alléén op dat ene. Zo is het beide een afzien en een opzien. Waarop?
2. Dat is het Voorwerp: een zien op Jezus: een Naam, die Zijn barmhartigheid en mildadigheid uitdrukt, zoals de naam Christus, Zijn ambt en bediening aanwijst.

Ik zal niet zo nieuwsgierig zijn om te onderzoeken, waarom Hij *Jezus* en niet Christus genoemd is, ik meen, dat op de Persoon gezien wordt, Die door beide namen wordt aangewezen. Alleen kan opgemerkt worden, dat Jezus de zuiverste van alle andere Namen van het Evangelie is. Jezus was niet de taal van het Oude Testament. De eerste plaats waar wij van deze titel, die aan Christus gegeven is lezen, is Matth. 1: 21, "Gij zult Zijn naam heten Jezus: want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden". Sommigen hebben opgemerkt, dat deze Naam Jezus, Hem twee maal gegeven is: eenmaal voor Zijn dood, Matth. 1:21, en daarna voor eeuwig, Fil. 2:10. De eerste was een teken van zijn intrede in het verbond met God, om de wet voor ons te vervullen, en te sterven voor onze zonden. De tweede was een teken van de waardigheid van Zijn Persoon, Die vanwege Zijn nederigheid meer verhoogd is, dan ooit iemand geweest is, of zijn zal.

Als eerste, Jezus was de nederige Naam van Zijn verdienende genade, nu is Jezus de verhoogde Naam van zijn uitnemende heerlijkheid. Eerst hebben de Joden Jezus en Zijn naam gekruisigd, en de apostelen wanhoopten of Jezus de waarachtige Jezus was, Luk. 24:11. Maar nu heeft Hem God opgewekt van de dood, "en heeft Hem uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is; opdat in de naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn." Fil. 2:9,10. Mijn bedoeling is niet om bij deze Naam stil te blijven staan en die te onderscheiden van Christus' andere Namen. Hij wordt meermaals genoemd: *Christus, en Heere, en Middelaar, en Gods Zoon, en Immanuël*. Maar Jezus is

dit alles, Jezus is de Christus, zoals Hij de gezalfde van God is. Jezus is de Heere, zoals Hij de heerschappij heeft over de hele wereld. Jezus is de Middelaar, zoals Hij de Verzoener tussen God en de mens is. Jezus is de Zoon van God, zoals Hij van eeuwigheid voor de grondlegging van de wereld gegenereerd is, en Jezus is Immanuël, zoals Hij mens is geworden, en dus, God met ons. Alleen omdat Jezus Zaligmaker betekent, en Hem deze Naam om die waardigheid gegeven is: "Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden", zo zal het mijn voornemen zijn, om Jezus in het bijzonder te beschouwen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op zich genomen heeft, van het begin tot het einde. Dit is werkelijk die goede boodschap, het Evangelie, dat Evangelievoorrecht en onze Evangelische plicht: *Ziende op Jezus*.

Hoofdstuk II.

§1. De plicht van het afzien van alle andere dingen bevestigd en verklaard.

Als eerste moeten wij van alle andere dingen afzien. De opmerking is dit:

1. Wij moeten onze zinnen aftrekken van alle dingen, die ons, in onze Christelijke wandel zouden kunnen afkeren van het zien op Jezus. Het eerste woord, of het eerste deeltje van het woord in mijn tekst spreekt zo tot ons: *de handen en ogen van alle dingen af te wenden, die ons in de weg zouden staan van Jezus Christus*. Het komt mij te binnen, dat boven de deur van Plato geschreven was: *Hier moet niemand ingaan, als die een landmeter is*. Maar boven de deur van mijn tekst is juist het tegendeel geschreven: Geen aardsgezin mens moet hier binnengaan: niets in de wereld, hoe uitnemend het ook zou mogen zijn, als het staat in de weg van Jezus Christus, mag op één dag genoemd worden: wij moeten geen blik of lonk geven aan enig ding, dat ons kan verhinderen in dat heerlijke en liefelijke aanschouwen van Jezus.

Dit was het bevel van de Heere aan Loth: "Ziet niet achter u om," Gen. 19:17. Sodoms boosheid moest hij zó verzaken en verfoeien, dat hij haar niet wilde verwaardigen, het gezicht daarheen te wenden.

"Te dien dage zal de mens zien naar Die, Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen op de Heilige Israëls zien. En hij zal niet aanschouwen de altaren, het werk zijner handen." Jes. 17:7, 8. Het was de vrucht van Gods kastijding over het uitverkoren Israël, Hij zou niet één gezicht geven van de altaren, opdat zij hun ogen niet zouden afkeren of verdraaien van hun Maker. "Wij aanmerken niet de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet", zegt Paulus, 2 Kor. 4:18.

Het doel van een Christen gaat alle aardse dingen voorbij en ver te boven. O, als een ziel te weten krijgt, wat een eeuwige God, een eeuwige Jezus en een eeuwige kroon betekent, als zij dat grote werk van Christus verstaat, om arme zondaren zalig te maken, en om Zichzelf voor eeuwig mee te delen aan zulke arme schepselen, dan is aan elke lust tot deze aardse zienlijke dingen, haar kracht benomen, want wat zijn die hierbij te vergelijken?

Maar wat zijn die dingen, waarvan wij in dit opzicht moeten afzien? Ik zeg, dat zijn:

- 1. Goede dingen.**
- 2. Kwade dingen.**

I. Goede dingen.

De apostel verhaalt ons in het voorgaande vers van een wolk van getuigen, waarop wij zonder twijfel ter bekwamer tijd zien moeten. Maar als hij dit tweede Voorwerp in het oog krijgt, verstrooit hij de wolk en stelt Jezus Zelf voor. De apostel wil, dat wij onze ogen van hem zullen afkeren, en die wenden tot Jezus Christus. Alsof hij wilde zeggen: als u bij uitnemendheid eens vooral een gezicht wilt zien, ziet op Hem: hoewel de heilige leidslieden voor ons zijn, zo zijn zij toch maar navolgers van Hem. Hij is de Overste Leidsman, de Leidsman van hen, en van ons allen" Ziet op Hem. Er was een tijd, toen Jacobus heeft mogen zeggen: "Mijne broeders! Neemt tot een voorbeeld de Profeten, die in de naam des Heeren gesproken hebben", Jak. 5:10: maar als Jezus komt, die zegt: "Ik heb u een voorbeeld gegeven", Joh. 13:15, een voorbeeld boven alle voorbeelden, dan zwijgt alle vlees voor het aangezicht des Heeren, Zach. 2:13. Laat dan al de Heiligen en de Serafims hun aangezicht bedekken met hun vleugelen, opdat wij mogen zien op Jezus, en alle andere gezichten varen laten.

II. Kwade dingen.

1. In het algemeen.
 2. In het bijzonder.
1. In het algemeen, moeten wij van alle dingen afzien, die aan deze zijde van Jezus Christus zijn, en dat zoveel te meer, daar het kwade dingen zijn. In één woord: wij moeten afzien van alles dat ons eigen ik is, hetzij het ons zondig zelf of ons natuurlijk zelf, of ons Godsdienstig zelf is. In dit geval moeten wij onze ogen van al deze dingen afwenden.
 2. In het bijzonder moeten wij afzien van alles wat in de wereld is, en dat heeft de apostel onder drie hoofdstukken inbegrepen: "de begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses en de grootsheid des levens", 1 Joh. 2:16, dat is, wellusten, voordeel en eer.

A. Wij moeten van deze wereld afzien ten opzichte van haar zondige wellusten. Judas verhaalt ons van degenen, "die zijn natuurlijke mensen, de Geest niet hebbende", Judas vs. 18, 19. Wij kunnen onze ogen niet vestigen op de wellusten, en tegelijk op de Heere Jezus zien. Job verklaart van degenen, die opheffen met de trommel en de harp, en zich verblijden op het geluid des orgels, die in het goede hun dagen verslijten: dezen zijn het die tot God zeggen: "Wijk van ons! want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust. Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen? En wat baat zullen wij hebben, dat wij

Hem aanlopen zouden?" Job 21:12-15. Wij hebben hiervan een levend voorbeeld in de bekering van Augustinus. Werkelijk, hij zou Christus en zijn eigen wellusten wel graag beide gehad hebben. Maar ziende, dat die niet samen konden gaan, o! wat een strijd was dat in hem! In zijn luthof (zoals hij verhaalt in zijn boek over *De belijdenissen*) vertoonden zich al zijn voorgaande wellusten voor zijn ogen, zeggende: "Wel, wilt gij dan voor eeuwig van ons scheiden; en zullen wij dan in der eeuwigheid niet meer met U zijn?"

"O Heere! (zei Augustinus, schrijvende over *de Belijdenissen*) keer Gij mijn zinnen af van het bedenken van de dingen, die zij mijn ziele voorwerpen; welke vuile en schandelijke wellusten hebben zij voor mijn ogen gesteld!"

Eindelijk is er na deze strijd een plasregen van tranen van hem gekomen, en zichzelf neerwerpende op de aarde onder een vijgenboom, riep hij overluid: "O Heere! hoe lang zal ik zeggen: morgen, morgen? Waarom niet heden, Heere? Waarom niet heden? Waarom zal niet deze ure het einde zijn aan mijn vuile leven". Direct daarna hoorde hij een stem als van een jongetje of meisje, zingende achter elkaar, Neem op en lees, Neem op en lees! en toen hij daarop zijn Bijbel opende, die bij hem gereed lag, las hij in stilte het eerste Hoofdstuk, dat hem vanzelf voorkwam, waarin geschreven stond: "Laat ons, als in de dag, eerlijk wandelen; niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkamers en ontuchtigheden; niet in twist en nijdigheid; maar doet aan de Heere Jezus Christus, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Rom. 13: 13, 14. Verder dan deze spreuk wilde ik niet lezen, (zei Augustinus) maar het was ook niet nodig, want direct, alsof er een licht in mijn hart opgegaan was, was alle duisternis van twijfelmoedigheid verdwenen. Zijn oog was nu afgewend van zijn wellusten, en was daarna altijd gericht op Jezus.

B. Wij moeten afzien van deze wereld betreffende haar zondig voordeel, het oog hierop belet ons in het zien op Jezus. "Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem." 1 Joh. 2:15. Voor zoveel als de wereld in ons heerst, voor zoveel is Gods liefde verminderd, beide in ons en tot ons. "Overspelers en overspeleressen, (zei Jakobus) weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is?" Jak. 4:4. De begeerlijkheid in de Christenen is geestelijk overspel. Als wij genoeg hebben aan God, en Christus, en toch begeren onze gelukzaligheid in de schepselen te stellen, dat is met recht hoerij. Er zijn nu drie trappen in deze geestelijke hoerij, zoals:

- a. De gezindheid van deze wereld. U weet, dat er overspel zijn kan in de genegenheden, waardoor het lichaam niet besmet wordt: onreine lonken zijn een trap van de begeerlijkheid. Zo kunnen de kinderen van God enige wereldse lonken hebben, en afdwalende gedachten. Als de verzoeking sterk is, kan de wereld wel groot worden in hun oordeel en inbeelding.
- b. Het stellen van de harten op de wereld. Dit is een hogere trap van het geestelijk overspel. Onze harten komen Christus toe, en zijn Zijn eigendom. Om die nu op de wereld te stellen, daar ze Jezus Christus kuis en getrouw behoren bewaard te worden, wat een overspel is dat! "Gij kunt niet God dienen, en de Mammon", Matth. 6:24. Een huisvrouw, die zich niet vergenoegt met één man, moet noodzakelijk een hoer zijn.

- c. Het voortrekken van de wereld boven Christus. Dit is de hoogste top van de begeerlijkheid, en de hoogte van dit overspel was, de leden van Christus, de leden van een hoer te maken. Wel wereldlingen! Deze verwonderende gedachten zijn Christus, deze moeilijkheden zijn Christus, deze liefde is Christus, deze tijd, deze zorg, deze ernst is Christus eigendom, het is alles Christus, en wilt u wat Christus is aan de wereld geven? En wilt u de wereld voor Christus voortrekken, voor Hemzelf? Wat, te leven als openbare hoeren, die iedereen liever hebben dan hun getrouwde mannen? Wel, hoe veracht zult u hierdoor worden bij de mensen en de Engelen. Op de jongste dag zullen zij u met de vinger nawijzen, en zeggen: "Ziet de man, die God niet stelde tot zijn sterkte, maar vertrouwde op de veelheid zijns rijkdoms", Psalm 52:2. Ziet die Gadarener, die zijn zwijnen liever had dan Christus Jezus, Markus 5:17. "En hebt de wereld niet lief," zegt Johannes, 1 Joh. 2:15. Christus is nooit dierbaar in ons oordeel, zo lang de wereld ons heerlijk toeschijnt. Als wij zoetheid in Christus beginnen te proeven, dan begint de wereld ons bitter te worden. Hoe veel te meer zoetheid wij proeven in het één, zoveel te meer bitterheid zullen wij vinden in het andere.

C. Wij moeten afzien van de wereld, ten aanzien van haar zondige eer. Wat is deze eer anders, dan een onordentelijke begeerte, dat de mensen goed van ons denken, goed van ons spreken, ons prijzen en roemen? Evenals een mens, die de straten op en neerloopt achter een veer of pluim die in de lucht vliegt, en her en der geslingerd wordt door de winden en aanblazingen van vele mensen monden, in twijfel staat of hij die ooit verkrijgen zal, en als het geschiedt, is het maar een veer. Zo is ook de grootsheid van het leven, de eer en van ijdele roem. Het valt hard om die te verkrijgen, en als het verkregen is, is het niet meer dan de adem van enkele mensen monden, die bij elke gelegenheid gemakkelijk verandert. Maar wat nog het slechtste van alles is, het belemmert ons in het zien op Jezus Christus: "niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen zijn geroepen", 1 Kor. 1: 26. De wereldse eer houdt er velen terug van Christus, waarom "Mozes nu groot geworden zijnde, geweigerd heeft een zoon van Faraö's dochter genoemd te worden, achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten van Egypte," Hebr. 11: 4, 26. Had de blinde man aan de weg van Jericho geluisterd naar de inblazingen, en het geloven of goedvinden van de schare, nooit had hij de weldaad verkregen van zijn gezicht, "want degenen die voorbij gingen (zegt de tekst) bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude:" zij rieden hem af, om Christus zo heftig na te lopen en na te roepen. De ondervinding leert ons, hoe deze dingen ons terughouden en aftrekken van Christus: de begeerlijkheid van de ogen, de begeerlijkheid van het vlees, en de grootsheid van het leven.

Maar waarom moeten wij afzien van alle dingen, die ons van het zien op Jezus aftrekken?

1. Omdat wij met geen vastheid op dezelfde tijd en tegelijk kunnen zien op Christus en andere dingen. Het oog kan niet naar boven en naar beneden zien, op één tijd in één rechte lijn. Wij kunnen niet met ernst denken aan de Hemel en de aarde met één gedachte: "Niemand kan twee Heeren dienen", Matth. 6:24, zegt Christus, vooral wanneer zij een verschillende en tegenstrijdige werking hebben, zoals Christus en Mammon.

2. Terwijl wij op deze dingen zien, kunnen wij de schoonheid niet opmerken, die in Christus is. Zien wij Christus van opzij aan, terwijl wij recht vooruit zien op andere dingen, helaas! wij zullen gedurende die tijd Christus niet veel achten. Dit was het woord van de zondaren Betreffend Christus: "Hij had geen gedaante noch heerlijkheid: als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben", Jesaja 53:2. De schoonheid is een ware trekpleister voor de ziel, de ziel moet enige schoonheden opmerken om haar uit te halen buiten zichzelf, tot de begeerde zaak, maar onze zielen willen gezicht hebben op andere dingen, wat Christus maar algemeen en veracht maakt in onze ogen.
3. Omdat alle andere dingen, in vergelijking met Christus, een gezicht niet waard zijn. Het zijn niets dan onwaardige dingen, dan aardse dingen, dan arme, geringe, algemene en slechte dingen in vergelijking met Christus: "Ik acht alle dingen schade te zijn, (zegt Paulus) om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus mijn Heere; ik acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen", Filip. 3:8. Sommigen zetten het over in kaf, anderen in honden aas, drek, mist. Het komt op hetzelfde uit: het is net zo iets als de mensen gewoonlijk van zich wegwerpen met enige verontwaardiging.
4. Omdat het zelfs is volgens de wet van het huwelijk. "Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven", Gen. 2:24. De Heere Christus trouwt Zichzelf aan de zielen van Zijn heiligen: "Ik zal Mij u ondertrouwen in eeuwigheid; ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden," Hoséa 2:18. En hierom moet de ziel alle dingen verzaken, en Christus aankleven, zoals de getrouwde vrouwen plegen te doen. Wij moeten alles verlaten om onze getrouwde man de Heere, Christus Jezus: "Hoor, o dochter! en zie en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis". Psalm 45:11.
5. Omdat Christus een jaloers Christus is. Nu, jaloersheid is een beweging van het gemoed, die geen verdeling kan verdragen in het voorwerp dat bemind wordt. Een vrouw, die een jaloerse man heeft moet al haar oude gezelschap verlaten, als zij hen enige vriendelijke gezichten en lonken nawerpt, zal de man jaloers zijn, "en de ijver, of de jaloersheid, is hard als het "graf", Hoogl. 8:6. Christenen! "Onze God is een ijverig (jaloers) God," Exod. 20:5. Christus is een jaloerse Christus, Hij kan niet verdragen, dat wij zouden zien op enige andere dingen, om die te begeren.
6. Omdat alle andere dingen het oog nooit verzadigen kunnen. "Alle dingen zijn zo vol arbeid, dat het niemand zou kunnen uitspreken; (zegt Salomo) het oog wordt niet verzadigd met zien", Pred. 8. Het wordt niet dan vermoeid door het aanzien van verschillende voorwerpen, en toch is het altijd begerig naar nieuwe. Maar laat het eens gekomen zijn tot dat heerlijke gezicht van Christus, dan zal het rusten en volkomen verzadigd zijn. Dit is de reden, waarom de dochteren Sions geroepen worden om uit te komen: "Gaaf uit, en aanschouwt, gij dochteren Sions! de Koning Salomo met de kroon, waar mede hem zijn moeder kroonde op de dag zijner bruiloft, en op de dag der vreugde zijns harten," Hoogl. 3:11. Gaaf uit, o dochteren Sions! legt af alle eigen en aardse genegenheden, en aanschouwt deze heerlijkheid van Christus. Zoals de dochteren van Jeruzalem, als zij blijven zitten in hun kamers, kabinetten en huizen, de heerlijkheid van de voorbijgaande Koning Salomo niet konden zien, en daarom geboden werden om uit te gaan uit hun deuren. Zo moeten wij ook uitgaan uit onze deuren, als wij de grote Koning Jezus Christus willen aanschouwen in zijn zo uitnemende heerlijkheid, (een gezicht, dat in staat is onze ogen te verzadigen, en onze harten op te trekken), wij moeten uitgaan uit onszelf, anders kunnen wij Zijn heerlijkheid niet zien. Wij zijn in onszelf opgesloten als in een duistere gevangenis, en

daarom worden wij geroepen, om uit te komen in dat heldere licht van het geloof, en met de ogen van ons geloof, in dagelijkse overdenking, te aanschouwen de heerlijkheid van Christus Jezus.

§ 2. Een vermaning om af te zien van alle andere dingen.

Een woord van vermaning.

Christenen! Ik bid u, ziet af van alle andere dingen, in het bijzonder van alle kwade dingen. Ik weet, dat ik met u pleit over een harde zaak. Ik zou de welsprekendheid van een Engel wel nodig hebben, om u te bewegen, dat u uw ogen van deze dingen wilde afwenden, ja al had ik die, het zou nog niet genoeg zijn: want het is God alleen, die Jafet moet overreden, om te wonen in Sems tenten, Gen. 9:27, en toch geef ik u enige weinige overdenkingen, om u te bewegen, en de uitkomst zullen wij aan God overlaten.

1. Bedenkt, dat alle andere kwade dingen naar Gods oordeel alleen maar niets zijn: "Immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid!" Psalm 39:6. Niet alleen de mens, maar een ieder mens, niet alleen de mens in zijn ergste staat, maar een ieder mens in zijn beste staat. Ook is een ieder mens in zijn beste staat niet alleen van kleiner waarde, maar een ieder mens in zijn beste staat is ijdelheid, ledigheid, niets. En was hij zo maar ten dele, nee, maar zo is hij in alle delen, geheel en al, enkel ijdelheid. Zouden wij wel denken, dat een machtig, rijk en aanzienlijk mens, die wij menigmaal met zeer hoge verwondering aanschouwen, zo laag in Gods oordeel zou gesteld zijn? O wonder, wonder! Maar het is zo'n wonder niet, want op de één of andere dag zult u de ondervinding van deze waarheid in uzelf hebben: "De stouthartigen hebben hun slaap gesluimerd; en geen van de dappere mannen hebben hun handen gevonden", Psalm 76:6. Of zoals anderen het overzetten: "zij hebben niet met al in hun handen gevonden," dat is, de rijke en de machtige mensen hebben hun leven doorgebracht, zoals de mensen hun slaap doorbrengen, zich inbeeldende, dat zij gouden bergen, en rotsen van diamanten bezitten, maar op de dag des doods ontwaakt zijnde, ondervinden zij zelf, dat zij niets bezitten. Wel christen! "zult ge uw ogen laten vliegen op hetgeen niets is", Spr. 23:5.

- a. Merk op, dat de rijkdommen niets zijn, zij zijn enkel niet. De dingen die de mensen zo groot maken in de ogen van de wereld, zijn in Gods ogen enkel niet.
- b. Merk op, dat God niet eens wil hebben, dat wij ons oog daar zoveel op zullen laten vliegen, omdat het dingen zijn, niet waardig om daarop te zien.
- c. Merk op met wat een verontwaardiging Hij hen aanspreekt, die hun ogen op deze ijdelheden stellen: "zult u uw ogen laten vliegen op hetgeen niets is?" alsof Hij wilde zeggen, wat een ijdele, onredelijke, dwaze en zotte zaak is dit.

2. Bedenkt, dat al deze dingen (als zij zo genoemd kunnen worden) niets anders zijn dan beuzelingen, bedriegerijen, doornen, moeilijkheden, onvaste dingen. Het is het gewone zeggen: het is aller mensen voorwerp, en aller mensen onderwerp, en het is een heel gemakkelijke zaak, om te roepen over de ijdelheid, de ellendigheid, en onzekerheid van de schepselen. Geliefden! Laat dit maar eens de stof van uw overdenkingen zijn, en dat

met ernst, met een diep gepeins en begeerte. En dat God met u zij in uw gedachten. O, hoe zal dat dan werken in uw zielen! O, hoe zal dit uw liefde en lust afwennen van al deze dingen! Christenen! overleg al deze bijvoegsels van aardse dingen. Als de schepselen u verzoeken, laat u niet zo zeer verleiden door hun schoonheid, dat u hun ijdelheid zou vergeten. Zegt, hier is een bloem, schoon maar verwelkt, hier is een schoon en helder glas, maar geweldig broos.

3. Bedenkt het onderscheid tussen deze voorwerpen: Christus en alle dingen. En wel zo: alle andere dingen zijn ijdelheid, maar Christus is waarachtig, vast, wezenlijk, uitnemend en heerlijk. Alle andere zijn dingen voor een tijd, vergankelijke dingen, maar Christus is een voortdurende zelfstandigheid: "Hij is gisteren en heden Dezelfde, en in der eeuwigheid", Hebr. 13:8. "Die is, en Die was, en Die komen zal", Openb. 1:4. Alle andere dingen zijn doornen, kwelling des geestes, maar Christus is vol van blijdschap en vertroosting, een zeer verrukkend voorwerp, uit enkel liefde samen gesteld, en zeer begeerlijk", Hoogl. 5:16. O wie zou willen arbeiden, om zijn koffers te vullen met zandsteentjes, als hij parelen, goud, zilver of andere kostelijke dingen bekomen kan? Moet u van uw zonden afzien, wel daar is voor u genade van de Heilige Geest en van Christus. Moet u van uw ijdel en zondig gezelschap afzien? Ziet, voor u is de gemeenschap van de Vader en de Zoon, onze Heere Jezus Christus, 1 Joh. 1:3. Moet u van uw pracht en luister afzien? Ziet, voor u is de vrijheid der aanneming tot kinderen, u zult zonen en dochteren van God genoemd worden, erfgenamen van God, en medeërfgenen van Christus, Rom. 8:17. Moet u afzien van de wereldse rijkdommen? Ziet, voor u is de rijkdom van Christus genade. Moet u afzien van de zondige wellusten? Ziet, voor u is de verzadiging van vreugde, in Christus rechterhand zijn de liefelijkheden eeuwiglijk, Psalm 16:12. Moet u afzien van eigengerechtigheid? Ziet, voor u is de gerechtigheid van Jezus Christus. O wat een groot onderscheid is er tussen deze twee voorwerpen, tussen Christus en alle andere dingen!

4. Bedenkt, dat Christus omwille van u heeft afgezien van de Hemel en de Hemelse dingen. Hoeveel te meer behoort u omwille van Hem, van de aarde en de aardse dingen af te zien, van de wereld en de wereldse! Christus heeft omwille van u de heerlijkheid, het gezelschap en de vermakelijkheden van het paradijs verlaten. Hij heeft Zichzelf omwille van u als onwaardig gemaakt en vernietigd: "Gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zou rijk worden", 2 Kor. 8:9. O, dat deze brandende liefde u Christus deed gewinnen, en u aftrekt van alle andere dingen!

5. Bedenkt, dat de redelijke ziel van de mensen van een veel hogere afkomst is dan dat zij haar kracht zou verspillen aan andere dingen. De ziel van de mens is van dezelfde natuur als de engelen, zij is enigszins een Goddelijk vonkje. Nu, als de mens een gouden molen had, zal hij die gebruiken om daarmee slijk, stro en verrotte dingen te malen? De ziel, de zinnen, en de overdenkende kracht van de mensen is veel te hoog, dan dat die in deze aardse dingen zouden geoefend worden. De ziel is van een zeer uitnemende begrijpelijke natuur, zij is bekwaam, om niet alleen met de engelen om te gaan, maar zelfs met de eeuwige God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Zij is van een naar bovenhellend wezen. Leg de hele wereld met haar in de weegschaal, en die is bij haar vergeleken

minder dan niets. De ziel van de minste galeislaaf is kostelijker dan hemel en aarde, dan de zon, maan en sterren, en alle hemelse heirlegers. Zoals de ziel van de mensen, van zo'n edel geslacht is, en God de Heere zo'n geest in 's mensen borst geplaatst heeft, o wat is het dan een boos werk, als hij die gaat besteden tot slechte, geringe, algemene en aardse dingen!

6. Bedenkt, hoe kort uw tijd hier in de wereld is. Dat is de bewijsgrond van de apostel: "dewijl de tijd kort is, daarom laat ons deze wereld gebruiken, als niet misbruikende", 1 Kor. 7:29, 31. Daarom laat ons onze harten van deze dingen aftrekken, nog enige weinige dagen, en dan zult u hier niet meer zijn. De tijd gaat verder, honderden zonden zijn gereed, om u te bespringen. U, die zit en leest of hoort, die praat of gaat, zult weldra op de schouders van de mensen weggedragen worden, en in het stof gelegd, zult u daar in de duisternis en verrotting voor de wormen gelaten worden. Het verschilt niet veel, of u bent daar. Er zijn maar weinig dagen meer, weinig maanden of jaren, en wat is het, als die eenmaal weg en voorbijgegaan zijn. En o! "wat baat het een mens, zo hij de hele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel!" Matth. 16:26.

7. Bedenkt wat een grote rekenschap u zult moeten geven van alle aardse dingen. Het is de zonde van al de kinderen der mensen, dat zij op de schepselen zien om vertroosting, maar zij bedenken niet wat een rekenschap zij daarvan zullen geven moeten. O, hier is een krachtige beweegreden, om uw ogen daarvan af te trekken! Overdenkt die laatste rekening, want als u nu zou moeten sterven, en de weg gaan van alle vlees, en u zou uw rekening dan moeten opmaken, wat zou u de gedachtenis baten aan alle vermakelijkheden en wellusten, die u eens op aarde genoten hebt? Als een makelaar of reiziger vele jaren in vreemde landen doorgebracht had, en eindelijk met dergelijke brieven en rekeningen zou thuis komen: "zoveel voor zingen, zoveel voor dansen, dit voor statie, dat voor banketteren," wie zou hem niet schelden vanwege zo'n dwaze rekening? Och, wat zal het een droevige rekening zijn, als er op uw briefje staat, dat u uw meeste tijd hebt doorgebracht om op aardse dingen te zien en te staarogen.

§ 3. Besturingen, hoe wij van alle andere dingen moeten afzien.

1. Leert alle dagen meer en meer de ijdelheid van de schepselen. Doorleest goed het boek van de Prediker Salomo, dat is door Christus bijstand genoeg om u deze les te leren. Een ernstige en vruchtbare overdenking van dat woord: "Ijdelheid der ijdelheden, zegt de Prediker; ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid," Pred. 1:2. Wat een werking zal dat hebben op uw harten!

De mensen zien vele malen naar deze dingen door een bedrieglijk glas, of van verre, waardoor het komt, dat zij die met zo'n verwondering aanzien. Maar als zij die konden zien, zoals ze werkelijk in zichzelf zijn, o, hoe lelijk zouden zij zijn? Of, als zij die konden zien in vergelijking met Christus, o, hoe ijdel zouden zij zijn! Eer en grootsheid zouden

hen in dit opzicht niet anders toeschijnen, dan bobbel op het water, de wellusten en vermakelijkheden niet anders, dan enkel schaduwen.

2. Handelt maar eens weinig met de kwade dingen aan deze zijde van Christus: hebt eens zo weinig van doen met de wereld, met de zondige wellusten en rijkdommen, als ook maar mogelijk is, maar hoe minder hoe beter. De wereldse dingen zijn van een lijmachtige hoedanigheid, wilt u daar uw hart wat bij laten liggen, het zal er aan vast kleven, en eenmaal daaraan vast geraakt, is er geen ander middel, of de bekering, of het helse vuur zal ze moeten scheiden.

3. Houdt wat meer en beter kennis met Jezus Christus, nadert wat meer tot Hem. Hebt wat meer gemeenschap met Hem, en hebt wat meer smaak in Christus en in de Hemel, en de wereld zal u dan daar tegenover onsmakelijk worden. O! als ik Christus zie, en overdenk, dat Hij, Die de Heere van Hemel, en aarde is, Zichzelf in zo'n nederige en arme staat begeven heeft, alleen tot verlossing van Zijn uitverkorenen, zou dat mijn hart niet doden voor de wereld? "Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijn Heere, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen," Filip. 3:8. Als wij Christus in het gezicht krijgen, is de hele wereld daarbij vergeleken maar drek, vuiligheid en schade. De heerlijkheid van Christus zal alle andere dingen van de wereld verduisteren.

4. Stelt u de voorbeelden voor ogen van die heiligen, die zichzelf niet anders gedacht hebben, dan als ballingen en vreemdelingen op aarde. De apostel geeft u een heel register van degenen, die "beleden hebben dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren," Hebr. 11:13, en merk op hoe die behandeld zijn: "zij zijn gestenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht; hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen, verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde," vers 37. Wie waren zij? Zij waren die "welker de wereld niet waardig was," vers 38. O, als u leest, of hoort met wat een blijdschap deze dienstknechten van de Allerhoogste gewandeld hebben door de staat van hun woestijn, ik zou oordelen, dat dit uw harten van de aardse dingen moest aftrekken.

5. Klimt met uw gedachten op in de Hemel, en blijft daar wat. Een ziel die in de Hemel verkeert, kan deze wereldse dingen niet opmerken. Zou een mens zijn zaaien en maaien op de akker wel verzuimen, om met de kinderen de kapeltjes achter na te lopen en na te jagen? Een ziel, die de Hemel en de Hemelse dingen overzien heeft, wil zijn ogen niet meer vestigen op deze slechte dingen hier beneden. Het past hem niet op kleine dingen te letten. Dit is het merkteken van een oprecht wijze man: de kinderen van het Koninkrijk hier boven, hebben geen tijd voor beuzelingen, vooral als zij bezig zijn in de dingen van dat Koninkrijk. O! als een Christen maar een blik heeft geslagen op de eeuwigheid, en ziet daarop weer naar beneden op de aarde, hoe verachtelijk en onwaardig komt hem die dan voor? "Hoe zegt hij tot het lachen: u zijt onzinnig! en tot de vreugde: Wat maakt deze?" Pred. 2:2. Zo lang de heiligen de Hemelse dingen proeven, vinden zij daar zo'n zoetheid in, dat zij alle andere dingen niets achten. Christenen! Hoe zal deze overdenking uw harten kunnen afwenen? Hoe zal zij u doen lachen om de zotternijen van deze wereld! Hoe zult u er mee spotten, dat u zich met zulke kinderachtige beuzelingen laat

opvrolijken? Als de duivel op Petrus aangevallen was op de berg, toen hij Christus zag in Zijn verandering van gedaante, en Mozes en Elia met Hem samen spreken, zou hij dan ook zo gemakkelijk weggevoerd zijn om zijn Meester te verloochenen? Wat! met al die heerlijkheid in zijn oog? Zo ook, al viel de duivel op een gelovige ziel aan, om die te bewegen tot 's werlds rijkdommen, wellusten en eer. Als hij met Christus op de berg is opgenomen, zou zo'n ziel zeggen: "Ga achter mij! satan! Zou u met uw ijdele beuzelingen mij bewegen, om hier vandaan te gaan? Zou u mij deze blijdschap doen verkopen voor wat niets is? Is er wel enige eer of vreugde zoals deze? Of kan het gewin heten, als het mij dit doet verliezen?" Deze en dergelijke antwoorden zou de ziel hem doen toekomen. Och, konden wij die geur van onze zielen houden, haar voortdurend vermakende in des Hemels zoetheden. Zoals een mens na de honing, aloë uitspuwt, zouden wij ook al dit lokaas van de wereld al walgende uitspuwen.

6. Roept met alle macht tot God, dat Hij uw harten en ogen wil afkeren. "Wend mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid zien", bidt David, Psalm 119:37. Of God moet het doen óf u zult onder de veelheid van uw pogingen vermoeid worden. Als de Heere uw ogen afwendt, dan zullen ze werkelijk afgewend zijn. "Neig mijn hart tot uw getuigenissen, en niet tot gierigheid, Psalm 119:36, bidt David nogmaals. Buigt uw hart nederwaarts? Gaat tot God, om het op te richten, en opwaarts te neigen naar de Hemel. Haakt het naar gierigheid? roept tot God en zegt: *O Heere: niet tot gierigheid, maar neig mijn hart tot Uw getuigenissen.*

Tot hiertoe heb ik stil gestaan als aan de deur van mijn tekst, om u binnen te roepen. Als u nu wilt inkomen, en opmerken, en uw ogen vasthouden, zal ik hier een gezegend en zeer heerlijk gezicht tonen.

3. Maar eerst moet ik de daad verklaren: u moet "ZIEN".

4. Ten tweede, het voorwerp: u moet "ZIEN OP JEZUS".

HOOFDSTUK III.

§ 1. Een verklaring van de daad en het Voorwerp.

I. Betreffend de daad: u moet zien. Het zien geschiedt of met de ogen, of met het verstand.

1. Betreffend het zien met de ogen, daarvan zal ook enig gebruik wezen in de Hemel, want daar zullen wij de Heere Jezus zien: "mijn ogen zullen Hem zien," zei Job, hoofdstuk 19:27. "Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is," 1 Joh. 3:2, zei de apostel. "Wij zien Hem nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht," 1 Kor. 13:12. Tot zo lang moeten "wij wandelen door geloof, en niet door aanschouwen". 2 Kor. 5:7.

2. Wat aangaat het oog van het verstand, of het inwendig oog, dat is, dat wat onze rede opneemt, en waarvan de apostel spreekt in zijn gebed voor die van Efeze, dat de ogen van hun verstand mochten worden verlicht, om te mogen weten, enz., hoofd. 1:18.

1. Nu, de uitnemendheid van dit gezicht van het verstand gaat het gezicht van de ogen ver te boven, want daar worden veel heerlijker dingen gezien met het oog van het verstand, dan met het oog van het lichaam. Wij zien slechts maar een gedeelte van de schepping door het oog van het lichaam, maar het verstand bereikt elke zaak, die er in is. Ja, het verstand bereikt Hem, die alles gemaakt heeft: God is onzienlijk, en dit oog ziet toch God. Van Mozes wordt gezegd, *dat hij de Onzienlijke gezien heeft*, Hebr. 11:27.

2. Het is het gezicht van het verstand, dat aan het gezicht van het oog licht en kracht geeft: neemt het inwendige licht weg, en het licht van de uitwendige zinnen is enkel duisternis en dood.

3. Het is het gezicht van het verstand, dat de waarde, het gebruik, de eigenschap enz. van de zaak, die hier voorkomt, inziet. Het oog kan een zaak wel inzien, maar niet de waarde ervan. Een beest kan het goud even goed zien als een mens, maar het gezicht en de kennis van de waarde ervan is verbonden aan het inwendig gezicht van het verstand: zo kan ook het oog wel een ding zien, maar niet het gebruik ervan. Een kind ziet op het gereedschap van een werkmans, maar het gezicht en de kennis van het gebruik ervan, is alleen bij een man met verstand, die een inwendig licht heeft om daarover te kunnen oordelen: en zo kan het oog wel een zaak zien, maar toch niet de eigenschap van de zaak. Een beest ziet op zijn weide, en het heeft zijn behagen daarin, maar niet als zou die van hem zijn, maar omdat het een weide is, en die wel voorzien is. Nu, wij weten, dat de waarde, het gebruik en de eigenschap van de dingen de ware pit van de dingen zelf is, en die brengen het oog van het verstand mee en niet de ogen van het lichaam. Van Jozef werd gezegd, dat hij zijn broederen zag, en hen kende, maar zij kenden hem niet, Gen. 42:7, 8. Dit was de reden, waarom Jozef zo zeer bewogen was bij het gezicht van zijn broederen, dat zijn ingewanden rommelden van

blijdschap en medelijden met hen. Maar zij waren voor hem als gewone vreemdelingen, want hoewel zij hun broeder Jozef als een groot vorst aanzagen, zo waren zij toch niet meer ingenomen met het gezicht van hem, dan van enig ander mens, omdat zij hem niet kenden.

4. Nogmaals: het zien van het verstand is of kennelijk en beschouwende, of dadelijk en onderwijzende.

Het eerste noemen wij eigenlijk *het gezicht van onze zielen* en is een verlichting van ons verstand door enig beschouwelijk gezicht in geestelijke en Hemelse verborgenheden.

Het tweede noemen wij *het gezicht van onze zielen en harten*, waardoor wij niet alleen de geestelijke dingen zien, maar daar ook mee zijn aangedaan: wij begeren, beminnen, geloven, onthalen en omhelzen die. Hierbij hoort deze regel, dat de woorden van de kennis soms de bewegingen in het hart betekenen, en de werkingen daarvan in ons leven. En dit was het gezicht waarnaar Paulus verlangde: "dat ik Hem mag kennen, en de kracht Zijner opstanding," Fil. 3:10, dat is, dat hij de ondervinding van die kracht mocht hebben, dat die zich zó aan hem mocht meedelen, dat die op hem mocht werken tot al haar einden. En dit was het gezicht, dat Bernardus verhief boven alle andere gezichten: Laat ons in het lezen van de boeken (zegt hij) niet zo zeer trachten naar de kennis, als naar de smaak van de waarheid op onze harten. "Dit bid ik God, (zegt de apostel) dat uw liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkenenis en alle gevoelen," Fil. 1: 9. Merkt op: hij zegt *in erkenenis en gevoelen*. En zeker, dit gevoelen, dit gevoelig zien op Jezus, is het oogmerk van mijn tekst. Het is niet een in onze hersenen zwevende kennis, maar een hartelijk gevoelen van Christus inwendige werking. Het is niet een kennis van Christus met het hoofd, maar het zijn heerlijke bewegingen tot Christus, die door dit inwendig opzien bedoeld worden.

II. Betreffend het Voorwerp, u moet "zien op Jezus." Dit is het gezegendste Voorwerp, waarop ooit het oog van het geloof kan gevestigd worden. Van alle voorwerpen onder de hemel, heeft Jezus de voorrang in volmaaktheid, Hij behoort dan ook de voortocht te hebben in onze overdenkingen. Hij is het, die ons, als wij Hem hebben, de allergelukkigste zal maken, en wij kunnen niet anders dan met blijdschap "op Hem zien," in het bijzonder, als het opzien, een trap van bezitting is: Jezus, te weten de Naam, zegt *een Zaligmaker*.

Jezus is een Hebreeuwse naam, de Grieken hebben het ontleend aan de Hebreeën, de Latinisten aan de Grieken, en alle andere talen aan de Latinisten. In Paulus zendbrieven wordt het vijf honderd malen gebruikt, zegt Genebrardus: het komt van het Hebreeuwse woord Jehoschuah of Josua, wat in de boeken van Ezra, hoofdstuk 5: 2, en Nehemia, hoofdstuk 8: 8, (geschreven na de Babylonische gevangenis) is Jésua, en zo is de naam van onze Zaligmaker altijd geschreven in de Syrische (=Aramese) overzetting van het Nieuwe Testament. Deze naam Jezus, is Christus, de Zoon van God, gegeven door Zijn Vader, en is door de Engel gebracht uit de Hemel, eerst aan Maria en daarna aan Jozef, en op de dag dat Hij besneden werd, (zoals dat een gewoonte was) is Hem deze Naam

gegeven door Zijn ouders, zoals dat van de Heere gelast was door de engel Gabriël, Luk. 1: 26, 31.

Om niet te blijven staan bij de naam: Betreffend de stof, die bevat in zich, beide Zijn bediening en Zijn naturen: Hij is alleen de Zaligmaker van mensen, "want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is door welke wij moeten zalig worden," Hand. 4:12. Hij is een volkomen, en een soeverein Zaligmaker, "Hij kan volkomen zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, zo Hij altijd leeft om voor hen te bidden," Hebr. 7: 25.

Ik wil niet ontkennen, dat het werk van de zaligmaking, alle drie Personen van de Drieëenheid algemeen is. Het is een bekende regel, alle uitwendige werken zijn de Drie Personen evangelijk algemeen, want zoals Zij allen één zijn in natuur en wil, zo moeten Zij ook één zijn in werking. De Vader maakt zalig, de Zoon maakt zalig, en de Heilige Geest maakt zalig. Maar Wij moeten hen onderscheiden in de manier van zaligmaking. De Vader maakt zalig door de Zoon, de Zoon maakt zalig door betaling van het rantsoen en de prijs van onze zaligheid, de Heilige Geest maakt zalig door een bijzondere toe-eigening van het rantsoen, aan de mensen.

Nu, omdat de Zoon de prijs van onze verlossing betaalt, en niet de Vader, noch de Heilige Geest daarom wordt Hij in dit opzicht in het bijzonder genoemd *onze Zaligmaker*, onze Jezus, en niemand dan Hij.

Dit Voorwerp, hoewel het in één woord bestaat, zo is het toch zeer uitgestrekt. Hierin worden ons voor ogen gesteld, de bedieningen van Christus, de twee naturen van Christus, de hoedanigheden van Christus, en de uitnemendheden van Christus. O wat een menigte van zoete stof is er in Jezus! Hij heeft in Zich allerlei poeder des kruideniers, Hoogl. 3: 6. Een heilige ziel kan zich niet vermoeien met het aanschouwen van Jezus. Wij weten, dat men een ding gemakkelijk moe wordt, tenzij dit het één het al is. Zo is Christus, en niemand anders. *Hij is alles en in allen*, Kol. 3: 11. Wat ons wezen aangaat, en ook alles wat tot ons welwezen behoort, tot al de dingen die onder Jezus zijn, hiervan hebben enigen deze en anderen een andere uitnemendheid, maar geen van die heeft alles, deze doen de overdenkingen in haar begin verdwijnen. Betreffend de overdenking, dat is een ware zielsverlustiging, en de verlustiging werd genomen uit verandering, maar o, welke verandering is er in Jezus? Verandering van tijd? Hij is de Alfa en de Oméga. Verandering van schoonheid! Hij is wit en rood. Van hoedanigheid? Hij is een Leeuw en een Lam, een Dienstknecht en een Zoon. Verandering van uitnemendheid in de wereld? Hij is een mens en God.

O waar zullen wij dit aanschouwen van Jezus beginnen! Wie zal verklaring doen van Zijn generatie! of wie zal zijn leeftijd uitspreken? Jesaja 53: 8. Al de evangelisten hebben ons de Zaligmaker voorgesteld, maar een ieder van hen in zijn bijzondere orde: Markus schrijft niets van het geslachtregister van Jezus, maar begint zijn geschiedenis bij Zijn doop. Mattheus onderzoekt Zijn oorsprong van Abraham af. Lukas vervolgt het achterwaarts helemaal tot aan Adam toe. Johannes klimt geheel naar boven, zelfs tot de

eeuwige generatie van dit Woord, dat vlees is geworden: Zo leiden zij ons tot Jezus, zoals Hij opklimt op vier bijzondere trappen. Op de eerste zien wij Hem alleen onder de mensen van zijn eigen tijd, op de tweede wordt Hij gezien in de tenten van Abraham, op de derde nog hoger, te weten in Adam, en als wij eindelijk gegaan zijn door zo vele eeuwen, door zo menig geslacht, komen wij Hem te zien in Zijn begin, in de schoot van Zijn Vader, in die eeuwigheid, waarin Hij was met God, voor de wereld. En laat ons hier beginnen, voortdurend ziende op Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op zich heeft genomen van het eerste tot het laatste, van eeuwigheid tot eeuwigheid.

§ 2. De hoofdleer en de bevestiging daarvan.

Neem deze opmerking tot een grondslag van ons gebouw: *Een inwendig bevindelijk zien op Jezus, dat de bewegingen in ons hart, en de werkingen daarvan in ons leven verwekt, is een bevel van Christus, een uitnemende Evangelieplicht. Of zo: De inwendige bevindelijke kennis, overdenking, begeerte, hoop, geloof, liefde, verheuging, aanroeping van Jezus, en overeenkomen met Jezus, is een compacte en samengestelde ordening van Jezus Christus.*

Het is niet nodig dit stuk breedvoerig te verklaren, u ziet, dat hier een bevel, of Evangelieplicht wordt voorgesteld. Verschillende andere plichten hebben wij elders beschreven, maar deze hebben wij tegenwoordig voorgenomen, en dat zoveel te liever, omdat het een uitgelezen plicht is, een samengestelde plicht, een uitnemend Evangeliebevel. Zonder twijfel, de naarstigheid, zelfbeproeving, zelfverloochening, ondervindingen, bewijzen, overdenkingen, leven, geloof enz., hebben hun plaats en orde. Echter zoals de roeiers in een schuitje (hoewel het door de stroom wordt voortgedreven) kunnen helpen, zodat het harder voortgaat. Zo is het Jezus die verhoogd is, (zoals Mozes de slang verhoogd heeft) die tot meerder gezondheid staat voor de aanschouwer, als ergens anders. Het zien op Jezus is dat grote bevel van God, door Hem vastgesteld tot ons meest bijzondere goed. Hoe veel zielen hebben zich bezig gehouden met het gebruiken van andere middelen, en hoewel Christus daardoor aan haar enige deugd heeft meegedeeld, zo hebben zij toch, omdat zij niet meer met Hem verkeerden, in vergelijking, maar weinig gehad. Zo iemand die zonder middel met Christus Zelf handelt, zal in één dag meer doen dan in een geheel jaar. En daarom heb ik het genoemd: *een uitgelezen, een volmaakte, een compacte, een uitnemende Evangelieplicht*. Nu, wat deze plicht is, daarvan zegt de tekst, dat het een zien op Jezus is.

- I. Jezus is het Voorwerp: en Jezus als Jezus (ik grondvest dit op al deze teksten samen, zoals op Jesaja 45:22; 65:1; Micha 7:7; Zach. 12:10; Num. 21:1; Joh. 3:15; Hebr. 12:2; Fil. 3:20; 2 Kor. 3:18; Matth. 1:21, enz.) zoals Hij onze Zaligmaker is, zoals Hij heeft gehandeld, of nog verder zal handelen in dat grote werk van onze zaligheid.
- II. "Ziende op", is de daad. Maar hoe? Het is zo'n zien, dat in zich bevat al deze handelingen, kennis, overdenking, begeerte, hoop, geloof, liefde, verheuging, genieting van Jezus, en overeenkomst met Jezus. Het is zo'n zien, dat bewegingen in ons hart, en de werkingen daarvan in ons leven verwekt. Het is zo'n zien, dat onze geest verkwikt en levend maakt. Het is zo'n zien, dat in ons vurige

bewegingen, wakkere voornemens, een heilige en oprechte wandel werkt. In het kort: *het is een inwendig bevindelijk zien op Jezus.*

Betreffend de bevestiging van dit stuk: dit was het bevel van de Heere aan de heidenen in de vorige tijden: "Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, alle gij einden der aarde", Jesaja 45: 22. "Tot het volk, dat naar Mijn naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik, ziet hier ben Ik", Jesaja 65:1. En volgens dit bevel was ook haar doen. "Mijn ogen zijn gedurig op de Heere", zegt David, Psalm 25:15. En, "zij hebben op Hem gezien, en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden," Psalm 34:6. Zo ook in het Evangelie, na dit gebod, ziende op Jezus, volgt, "Aanmerkt Dezen, die zulk een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen." Hebr. 12: 3. En zoals dit bevel is, zo is ook het werk van hen, die het Evangelie geloven. "Wij allen, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest." 2 Kor. 3:18. In de plaats van het deksel van de Mozaïsche schaduwen en voorbeelden, heeft God nu aan zijn Kerk, die heldere spiegel van het Evangelie gegeven, en hierin zien alle gelovigen onder het Evangelie, de Heere Christus met een aanschouwend geloof, als ook dat heerlijke licht van zijn barmhartigheid, goedheid en andere van Zijn Goddelijke eigenschappen. En door middel daarvan worden zij Hem gelijkvormig gemaakt in de heerlijkheid van de heiligheid, en in nieuwigheid des levens.

De reden waarom wij zo moeten Zien op Jezus, zijn zo veel, als wij verschillende beweegredenen hebben, die wij zullen sparen tot het gebruik van vermaning. Maar de reden, waarom wij moeten zien op Mozes, is 1. een bevel, en 2. een bevel van Christus, kunnen deze zijn:

1. Waarom een bevel? Hier is alleen deze reden: de wil des Heeren: "Ja Vader! want zo is geweest het welbehagen voor U," Matth. 11:26. Verordeningen zijn zekere belastingen, gegeven door een uitwendig gebod, van een wetgever, die de macht heeft om te gebieden. Het is Christus wil, deze wet aan alle kinderen der mensen op te leggen, zodat zij op Hem zien zullen, en wat hoeven wij daarover dan naar reden te vragen? Het is onze plicht om te gehoorzamen, en niet om te weten, waarom Hij gebiedt. Als een enkel woord genoeg was op de school van Pythagoras om de twistredenen onder zijn scholieren te beslissen, ik ben ervan verzekerd, dat het zo nog veel meer in de school van Christus behoort te gaan. En daarom zullen wij niet verder naar redenen onderzoeken.
2. Waarom een bevel van Christus? Het is, omdat alle geestelijke bevelen, wetten en instellingen op Christus zien. Zo staat het geen mens vrij enige nieuwe geestelijke bevelen in Christus Kerk in te stellen. Ik wil niet ontkennen, dat de macht van de mensen ook geldt in het verordenen van die dagen, die de Kerk niet zelf, maar samen heeft met andere vergaderingen, zoals op een zekere plaats, en op een zekere tijd samen te komen enz., volgens die regel: "Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden," 1 Kor. 14:40. Want dit is geen instelling, maar alleen het zeggen van de ware reden. Maar als het aankomt op een bevel, wet en instelling, dat is, als iets meer aan een zaak gegeven zal worden dan de natuur daaraan gegeven heeft, als door de macht van de instelling enige kracht daarbij komt om te werken op de ziel, dat komt

alleen Christus toe. Daarom, omdat wij in de prediking van het Woord en in de bediening van de Sacramenten een kracht, een geestelijke werking verwachten, meer dan zij anders door de natuur hebben en geven kunnen, daarom zeggen wij, dit is Christus bevel. Zo ook omdat wij in dit zien op Jezus een kracht, een geestelijke werking verwachten, die daarmee vergezeld gaat, meer dan de natuur kan geven, daarom noemen wij het een bevel. En een bevel van Christus, om dat te onderscheiden van alle andere bevelen, regels en instellingen van de mensen, welke naam die ook zouden mogen hebben.

§ 3. Gebruik van bestraffing.

Wel dan, is het inwendig bevindelijk aanschouwen van Jezus een uitgelezen en uitnemend Evangelie voorschrift, hoe velen zijn hier dan te bestraffen, hoe velen zijn er, die deze plicht niet betrachten! Het is waar, zoals "de hele wereld in het boze ligt", 1 Joh. 5:19, zo staan ook de ogen van de hele wereld verkeerd. Er zijn weinigen die met de zorgen van dit uitgelezen en uitnemend Evangelie voorschrift, zijn ingenomen. Daarom moet ik dan beide I. de Goddeloze en II. de Godvrezende bestraffen.

I. Betreffend de Goddeloze, noch God noch Christus is in al hun gedachten, Psalm 10:4. Helaas! Zij hebben nooit van zo'n plicht als deze is gehoord. Zij weten niet wat het zeggen wil, op Jezus te zien. Ik spreek nu niet alleen van de arme Indianen, en andere wilde volken van de heidenwereld, van wie de zielen bewolkt zijn met de zwartste mist van goddeloosheid als de vorst der duisternis ooit over haar heeft kunnen brengen. Die in de wereld komen, niet wetende tot welk doel, en uit de wereld scheiden, niet weten waar heen: een droevige zaak, die met geen tranen van bloed, genoeg beweend kan worden. Maar ik spreek van hen, die leven midden in het Paradijs van Gods kerk, die anders niet hebben om zich te onderscheiden van deze ongelovige Indianen, dan een uitwendige schijn, en uitwendige hoedanigheden, de liefde van anderen en hun eigen dwaze inbeeldingen.

Och arme! deze zijn het, waarover de Heere klaagt, dat zij ogen hebben, en zien niet: "Mijn volk heeft mij vergeten, dagen zonder getal", Jer. 2:32. Zij hebben Mij geheel onachtzaam uit hun harten laten varen, en dat een lange tijd.

U zult zeggen: *zou zo iemand hier wel zijn?* Zou ik wel iemand onder u kunnen aan wijzen, die niet ziet op Jezus? En zijn uw ogen niet op Christus gesteld in uw gebeden, dankzeggingen, alleenspraken, openbare en algemene plichten? Ja, bent u niet nog tegenwoordig bezig in deze plicht, terwijl ik spreek, en u hoort? Ik antwoord: hoewel u zich laat voorstaan, dat u dit of dat doet, God neemt het echter alsof het niet gedaan was, in deze opzichten.

1. Als het niet goed gedaan wordt: als ons zien op Christus, ons Christus niet gelijkvormig maakt. Een mens kan alle dagen duizend gezichten op Christus hebben,

maar als er echter geen krachtige indruk van is op het hart, neemt Christus dit zo op alsof wij Hem nooit eens aangezien hadden.

2. Als het onwillig gedaan wordt. Soms denken de mensen wel aan Christus, maar zij weten niet, hoe zij dat genoeg schuwen zullen. De Heere breekt menigmaal door op hun harten, hetzij dat zij willen of niet willen, als zij hun eigen dingen volgen en andere voorwerpen nagaan. Zo komt u ook in onze vergaderingen insluipen of uit gewoonte, of omwille van welstand, of om andere verkeerde doeleinden, en hier is Christus verhoogd op Zijn troon, Hij is ontdekt in zijn schoonheden, genadegaven, zoetheiden en uitnemendheden. Maar als u Hem ziet, zegt u: "er is geen gedaante, noch heerlijkheid, er is geen gestalte, dat wij Hem zouden begeren," Jesaja 53:2. Niemand bedriege zichzelf, hoewel hij hele dagen zijn ogen opwaarts heft naar de Hemel, als hij dit werk niet gewillig doet, hij doet niets, hij ziet niet op Jezus.
3. Als hij niet doet naar de regel, "dit is niet des Heeren Avondmaal eten", zegt Paulus tot die van Korinthe, 1 Kor. 11:20. Zonder twijfel hebben zij het gegeten, maar als het niet op de juiste wijze gedaan werd, zegt hij: "dit is niet des Heeren Avondmaal eten". Velen gedenken aan Christus, en zien op Jezus, maar omdat hun gedachten niet heilig, niet eerbiedig, noch de Geest onderdanig zijn en op geen manier overeenkomen met de goedheid en heerlijkheid van de Zoon van God, maar Hem aanzien met ongebonden, zorgeloze en vleselijke ogen, daarom acht Hij dat als niet gedaan, dat is niet op Jezus zien.
4. Als een mens daarvan zijn werk niet maakt om op Jezus te zien. Iemand kan wel komen in een wagenmakershuis, zijn gereedschap in de hand nemen, en zo iets aan zijn werk doen, maar dit maakt hem tot geen wagenmaker, omdat het zijn ambacht niet is. De allerbeste onder de heiligen zondigen, maar omdat zij daarvan hun werk niet maken, zo worden zij gezegd, niet te zondigen: "Die uit God geboren is, zondigt niet", 1 Joh. 5:18. Zo kunnen de Goddelozen ook wel zien op, peinen over en denken aan Christus, maar daar dit hun dagelijks werk, en hun ambacht niet is, en zij er hun werk niet van maken om op Christus te zien, daarom worden zij gezegd, niet op Hem te zien.

Wel, bedenkt nu, u die Christenen wilt zijn, dat uzelfs voor het tegenwoordige aan Christus denkt, dat u in die plicht bezig bent, zelfs terwijl ik daarvan spreek, en dat u het echter niet behoorlijk doet, noch gewillig, noch naar de regel, noch alsof het uw ambacht was! Dan is het met u, zoals met diegenen, waarvan Christus sprak: "Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: "Heere, Heere! hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan?" Matth. 7:22. Zij zullen op de laatste dag pleiten, zoals u nu pleit. Maar u weet, wat op dit alles het antwoord is: "Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!" vs. 23. Werkelijk, Christus zal op de één of andere dag tot u zeggen: Ik ken u niet. Ik was een vreemdeling voor u op aarde. Ik kon niet één gezicht van u krijgen dan alleen wanneer het uw luie en ijdele harten beliefdde. Daarom: weg nu uit Mijn ogen. Ik houd u niet voor de Mijne, noch zal ooit meer op u zien.

II. Betreffend de Godvrezenden, zijn die ook niet zorgeloos in deze plicht? O, hun afwijkingen van God! Hun droevige kleinmoedigheid, onordentelijke bewegingen in de wereld! En daar nog bovenop, het verzuim van dit Evangelie voorschrift, zelfs onder de

heiligen! Ik weet niet of het is door gebrek aan wil, maar zeker zie ik, dat deze plicht slaapt en gemakkelijk verzuimd wordt door de meesten van Gods volk. Hun misslagen zal ik uitdrukken in deze opzichten.

1. Omdat zij hun verstand niet opheffen, noch hun zinnen opwaarts wijzen, op Jezus. Ik schrijf aan u, (zegt de apostel) om door vermaning uw oprecht gemoed op te wekken, 2 Petrus 3:1, en dat was wel nodig. Merk op hoe David zichzelf toespreekt: "Waak op mijn ere!" Psalm 57:9, en ziet hoe Debora zich zelf aanspreekt: "Waak op, waak op, Debora! waak op, waak op, spreek een lied!" Richt. 5:12. Opwekking is een woord, wat een aansporing te kennen geeft, zoals de vogels door het vliegen hun jongen gaande maken, om hun vleugelen te leren gebruiken. Hoe weinigen zijn er, die zichzelf zo aanspreken? Het was de klacht van de profeet: Daar is niemand die zich opwekt, dat hij God aangrijpe," Jesaja 64:7. O, wat een schande is dat! Is het behoorlijk, dat ons verstand, waarmee God ons zo goed voorzien heeft, niet beter gebruikt wordt? Is het betamelijk, dat onze zinnen (deze gouden kabinetjes, die God ons gegeven heeft, om met hemelse schatten te vullen) of leeg zijn, of gevuld met enkel ijdelheid, met enkel niet, ja met erger dan niets? O, dat zulke heerlijke schepselen, zoals onze zielen zijn, ieder schepsel zo achterna lopen. Die dienstbaar aan Christus horen te zijn, die de engelen in de hemelen behoren gelijk te zijn, in het oppassen en staan in de tegenwoordigheid van onze God! O, dat zulke uitnemende dingen als onze onsterfelijke zielen zijn, de ijdelheid nalopen, en zo ook ijdel worden: die als zij goed gebruikt zijn, behoorden te wandelen met de Engelen, en hun plaats in te nemen in het hart van die heerlijke God! En zien wij niet, hoe Christus zonder ophouden bemoeïng met ons maakt? De gedachten van Zijn hart zijn enkel liefde, eeuwige liefde, en zullen ook wij onze gedachten niet naar Hem toezenden? Zullen wij onze zinnen ook niet op Hem laten uitlopen?
2. Omdat zij hun zinnen niet buigen tot dit werk. Het kan zijn dat de ziel naar boven ziet, maar het gaat zo flauw, als een pijl van een slap gespannen boog, die het doel niet bereikt. Het is de raad van een wijs man: "Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht", Pred. 9:10. O, dat Gods volk zo loom, bot, traag en slaperig is in dit geestelijk werk! Zoals Jezus eenmaal tot de schare zei van Johannes: "Wat zijt gij uitgegaan in de Woestijn te aanschouwen!" Matth. 11:7, zo mag ik de gelovigen in hun zien op Jezus ook wel vragen: Wat bent u uitgegaan te zien? Als u kruipt en u verroert, alsof er geen hart noch geest in u was, wie bent u uitgegaan te zien? Wat, Hem, Die de Heere der Heerlijkheid is? Wat, Hem, Die is "het afschijnsel van Zijns Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid?" Hebr. 1:3. Wel, zijn zulke zwaarmoedige en lome ogen bekwaam om zo'n heerlijkheid te ontvangen als dit is? U ziet uw gedachten zich als wijde en snelle stromen uitbreiden tot andere dingen, en wilt u altijd flauw, slap en traag zijn in de dingen van zo'n groot gewicht! O, dat Christenen koud wilden zijn in geestelijke dingen, en heet in het vervolgen van aardse, tijdelijke dingen!
3. Omdat zij hun zinnen niet binden aan dit Voorwerp, en hun ogen niet vasthouden op Jezus Christus: Sommigen geven wel eens een lonkje naar Christus, maar de ogen zijn ten spoedigste weer afgewend. Maar waarom wil het oog niet blijven, ten minste, zo lang, totdat wij de één of andere goede uitkomst verkregen hebben? Is Christus het niet waard, dat onze zielen bij Hem verkeren zouden? Werkelijk, als wij Jezus Christus liefhebben, dan zal die liefde ons vasthouden. Christus zal dan in onze gedachten, en in onze harten zijn, en wij zullen niet weg van Hem kunnen blijven,

zoals een magneet het ijzer tot zich getrokken heeft en het vasthoudt, zo zal zij als de liefde ons hart trekt, die vastbinden aan de beminde zaak. Christus zelf heeft bekend, dat de liefde zo'n kracht op Hem gehad heeft: "Wendt uw ogen van Mij af, want zij doen Mij geweld aan," Hoogl. 6:5. "Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, O Bruid! Gij hebt Mij het hart genomen, met één van uw ogen," Hoogl. 4:9. Christus was gehouden in de galerijen, en gevangen met de liefde tot Zijn volk, zodat Zijn oog voortdurend op hen was: ja, Hij kon Zijn ogen van hen niet aftrekken: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten", Jesaja 49:15, zo kan Ik ook niet vergeten. En is Christus in Zijn liefde tot ons zo teder, dat Hij ons voortdurend bemint, zullen onze zielen dan zo los zijn met Hem? Zo vluchtig en ongestadig? En zullen wij niet meer bekommerd zijn, om onszelf met touwen van liefde aan Hem vast te binden, die Zichzelf zo sterk door de liefde aan ons gebonden heeft?

4. Omdat zij hun dagelijkse oefening niet maken van deze gezegende plicht. Het kan zijn dat zij nu en dan eens wakker worden, en zich naar de Hemel begeven, om hun Jezus te zien, maar zij doen dat niet dagelijks. O, merkt op. Dit gaan naar de Hemel, dat zo zelden geschiedt en onder een dekmantel, is dat leven zoals vrienden leven? Is dat ons gedragen als kinderen? Hoe! Zo'n vreemdeling in zijn vaderland te zijn? Niet meer, dan nu en dan eens in de maand, of in het jaar, daar zo zelden te zijn, waar wij zonder ophouden behoren te zijn? Is Jezus Christus zo'n gering Persoon, dat wij Hem nu en dan maar eens zullen komen bezoeken? De koningin van Scheba, de wijsheid van Salomo horende, zei: "Welgelukzalig zijn deze uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, die uw wijsheid horen!" 1 Kon. 10:8. Was zij zo met Salomo ingenomen, bedenkt dat Eén, meerder dan Salomo hier is. En zullen wij ons zelf beroven van die gelukzaligheid, die wij mogen genieten, om altijd in de tegenwoordigheid van Christus te zijn, om Zijn wijsheid te horen, en Zijn heerlijkheid te aanschouwen!

Och, mijn broeders! Dat wij ons toch schamen dat wij tot op deze dag toe, zo onachtzaam geweest zijn in het opzenden, buigen en binden van onze zielen aan dit gezegende Voorwerp: Jezus Christus. Ja, laat ons schaamrood worden, dat wij niet dagelijks ons werk daarvan gemaakt hebben. David noemt een man welgelukzalig, als hij zijn lust heeft in des Heeren wet, en als hij zijn wet dag en nacht overdenkt, Psalm 1:2. Hoe zeer is hij dan te bestraffen, die noch des Heeren wet overdenkt, noch aan de Heere, de Wetgever denkt, dag en nacht! O helaas! wij houden geen regelmatige loop, wij oefenen ons niet dagelijks in het aanschouwen van Jezus. Ja, ik vrees, dat wij deze plicht van het zien op Jezus, aanmerken als een moeilijke zaak. Het komt veel mensen voor als een vreemde plicht waarvan zij niet gehoord, noch aan gedacht hebben. Zij verstaan het niet, en hoe zullen zij het dan beleven? Maar ik zal het eerste gebruik hierbij laten.

§ 4. Gebruik van vermaning.

Is het inwendig, bevindelijk zien op Jezus, een uitgelezen en uitnemend Evangelie voorschrift, dan dient dit tot een gebruik van vermaning. "Ik bid u door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus", 2 Kor. 10:1. "Ik bid u door de ontfermingen Gods", Rom. 12:1, "Ik bid u broeders, door onze Heere Jezus Christus, en door de liefde des Geestes", Rom. 15:30, dat u wilt zien op Jezus. Of als mijn bidden niet krachtig genoeg is, wel zie dan ten minste op mij als op een gezant van Christus wege. Bedenk alsof God u door mij bade: ik bid u, ik smeeek u in Christus plaats, 2 Kor. 5:20. Het is een boodschap, die ik van God aan uw zielen heb: *ziet op Jezus!* Daarom: "Zet uw hart op al de woorden, die ik heden onder ulieden betuig, want dat is geen vergeefs woord voor ulieden, maar het is uw leven," Deut. 32: 46, 47.

O! Dat ik zo uw harten mocht bewegen om op Jezus te zien! Wat, is uw Jezus dat niet waard? Waarom zijn dan uw gedachten niet meer op Hem? Waarom zijn uw harten niet gedurig bij Hem? Waarom zijn uw sterkste begeerten, en uw dagelijkse vermakingen niet in, en naar de Heere Jezus? Wat is de oorzaak? Wil God u niet toelaten om tot dit licht te naderen? Mag Hij niet lijden dat uw zielen tasten en zien? Waarom staan dan deze woorden in de tekst? Waarom roept Hij dan, en verdubbelt Zijn roepen: "Ziet op Mij, ziet op Mij!" Ach boze harten! Met wat een vermaak en wakkerheid kunnen wij aan de ijdelheid denken! Hoe gewillig, en hoe dikwijls kunnen wij denken aan onze wellusten, vrienden, werken, lusten, ja, aan onze ellendigheden, verongelijkingen, lijden en zorgen?

Waarom is Christus niet in al onze gedachten? Van de Joden wordt verhaald, dat zij het boek van Esther op de aarde pleegden te werpen, voor zij het lazen, omdat de naam van God daarin niet gevonden wordt. Augustinus legde de boeken van Cicero ter zijde, omdat de naam Jezus daar niet in staat. Christenen! Zo behoort u uw vleselijke harten te vernederen en terneer te werpen, die niet meer van Christus in zich hebben! O! Scheldt ze vanwege hun moedwillige of zwakke vervreemding van Jezus Christus. O, wendt toch uw gedachten af van alle aardse ijdelheden, en buigt uw zielen om Christus te benodigen. Maak u bekwaam tot de overdenkingen die ik u in het volgende gebruik zal voordragen. Hebt niet maar zelden of ter loops zulke gedachten, maar maakt u daar vast, woont daar, baadt uw zielen in deze vermakelijkheden, drenkt uw hartstochten in deze wellustige rivieren, of liever, in deze zee van vertroosting. O, maak uw zielen vast in de hemelse galerijen, houdt uw ogen voortdurend op Christus! Zegt niet: "ik ben niet bekwaam om dat te doen, dit is alleen Gods werk, en daarom zijn al onze vermaningen tevergeefs". Een verstandig Godgeleerde kan tot u spreken, hoewel God de voornaamste beschikker van uw hart is, zo hebt u echter zelf, naast Hem, het meeste daarover te zeggen. Hoewel u zonder Christus niets doen kunt, zo kunt u echter onder Hem veel doen, of anders zal het ongedaan blijven, en ongedaan door uw nalatigheid. Doet u het uwe, en u hebt geen reden om te twijfelen, of Christus zal het Zijne ook wel doen. Het is Christus gewoonte niet Zijn eigen volk te verzaken in die dingen, waartoe Hij hen Zelf heeft aangezet. Maar: "Och! wij kunnen niets doen". Hoe niets? Bent u dan nòch geestelijke, nòch redelijke schepselen? Kan een vleselijk dienaar zijn leven lang zijn werk en studies van Christus maken, omdat het zijn beroep is waarvan hij leven moet, en hij niet weet hoe hij zich zonder dat zal onderhouden? Wel dan, zo dunkt mij, dat een geestelijk Christen veel meer behoort te doen. Zoals een kok kan arbeiden en zweten over uw spijs, omdat het zijn

beroep is waarvan hij leven moet, hoewel hij die misschien zelf niet eens proeft. Ik denk dan namelijk, dat u, voor wie het bereid is, wel de moeite zult doen, om de zoetheid te smaken, en u daarmee te voeden. Christenen! waren uw zielen gezond en wel, u zou onvergelijkelijk meer vermaak en zoetheid vinden in de kennis, overdenking, geloof, liefde en blijdschap over Jezus Christus, dan de gezondste magen hebben in hun voedsel, of dan de sterkste zinnen hebben in de genieting van hun voorwerpen. Nu, omwille van de schande, zeg toch nooit, dat u daartoe niet komen kunt. "Ik vermag alle dingen", zegt Paulus, "door Christus, die mij kracht geeft", Fil. 4:13. Och! Het is maar onze sloffigheid, onze zorgeloosheid, ons vleselijk hart, dat in vijandschap met God en Christus is en ons terug houdt. Wees dan vermaand, o, wees vermaand in de vreze Gods!

§ 5. Beweegredenen van ons gebrek in geval van nalatigheid.

Om ons tot deze plicht op te scherpen, zal ik enige overdenkingen tot beweging voorstellen. Overlegt ze en overweegt ze met een onpartijdig oordeel, wie weet of zij door Christus bijstand niet krachtig zullen werken op uw harten, en uitwerken, dat u zich deze uitnemende plicht van op Jezus te zien, zult voornemen. Overdenkt dan:

2. Ons gebrek in geval van nalatigheid.
3. Onze overvloed, als wij in deze plicht bezig zijn.

I. Betreffend ons gebrek. Als wij Christus niet in het gezicht hebben, is er niets dan alle gebrek.

Neem nu eens een ziel zonder Christus. Een ellendig schepsel zonder enige straal of blik van deze Zon der gerechtigheid, in wat een droevige staat is hij?

Ik mag van zo één zeggen, dat:

1. Hij is zonder licht. Er is geen olie van zaligmakende kennis, geen ster van geestelijke verlichting in zijn ziel opgegaan: "Gij waart eertijds duisternis", zegt de apostel tot zijn Efeziërs, Efëze 5: 8. Niet slechts duister, maar de duisternis zelf. Zij waren geheel duister en hebben geen gemeenschap, noch flikkering (zolang zij zonder Christus zijn) van het geestelijke licht in zich. Van zulke ellendige, vleselijke mensen zegt onze Zaligmaker: "zij hebben de Vader niet gekend, noch Mij", Joh. 16: 3. Zij hebben de Vader niet gekend in Zijn Woord, noch Mij in Mijn naturen, bedieningen, lijden, verhoging en gemeenschap. Werkelijk ellendig is de onwetendheid van de vleselijke mens wat God en Christus betreft, hij heeft geen zaligmakende kennis van Jezus.
2. Zo één is zonder genade, zonder heiligheid. Christus is zo wel onze wijsheid en heiligmaking, als onze rechtvaardigheid en verlossing, 1 Kor. 1: 30. Waar Christus niet is, daar is geen geestelijke wijsheid, geen lust tot de wegen en werken tot heiligmaking.
3. Zo één is zonder vergenoeging. In dit opzicht vindt de ziel in de grootste overvloed niets anders dan leegheid en ijdelheid. Laat een mens al wat de wereld geven kan, hebben, en toch, als hij Christus niet heeft, is hij niets waard. Christus is het merg en

de vettigheid, de volheid en zoetheid van al onze begiftigingen. Neemt Christus er uit weg, en zij zullen bitter zijn, zij zullen ons niet aanstaan, zij zijn leeg, en kunnen ons niet vullen.

4. Zo één is zonder alle geestelijke schoonheid. Er is niets in hem, dan wonden, en striemen en etterbuilen, Jesaja 1: 6. Van zijn voetzool af, tot aan zijn hoofdschedel toe, is er niets in hem dan een walgelijke en ongeneeslijke ziekte. Hierom is de grootste zondaar het lelijkste wangedrocht. De schoonheid van het lichaam zonder Christus, is niets dan groen gras op een verrot graf. Kon de mens zijn mismaaktheid en lelijkheid zien zonder Christus, hij zou zichzelf beschrijven zoals de Profeet Pashur noemde: Magòr-Missabib, een schrik van rondom, Jer. 20: 3, hoe dan ook een schrik voor zichzelf.
5. Zo één is zonder vrede. Er is geen ware, geestelijke en hemelse vrede, geen blijdschap en geen vrede in de Heilige Geest, zonder Jezus Christus. Joram, die Jehu vroeg: "is het ook vrede?" kreeg tot antwoord: "Wat vrede, zo lang de hoererijen van uw moeder Izébel, en haar toverijen zo vele zijn?" 2 Kon. 2: 22. Een mens zonder Christus die vraagt, is het ook vrede, o, dienstknecht van God? Heeft niets anders te verwachten, dan Jehu's antwoord: "Wat gaat u de vrede aan, O vleselijk mens! Zo lang uw lusten zo sterk in u zijn, en u zo zeer vervreemd bent van de ware Vredevorst? Een ziel, die zonder Jezus Christus is, die is in vijandschap met de God des vredes, een vreemdeling van het verbond des vredes, onvatbaar voor het woord des vredes, een onkundige van de weg des vredes: "De Goddelozen zegt mijn God, hebben geen vrede", Jesaja 57: 21.
6. Zo één is niet aangenaam bij God de Vader. Christus alleen is de zeer geliefde van God. En daarom, zoals Jozefs broeders zijn aangezicht niet zien mochten, dan onder voorwaarde dat zij hun broeder Benjamin mee brachten, zo kunnen wij ook Gods aangezicht niet zien met enig vertrouwen of aangenaamheid, dan onder voorwaarde dat wij Christus met ons brengen in de armen van het geloof. Zonder Christus is de mens maar een stoppel, en God is een verterend vuur om hem te vernielen. De mens is een schuldenaar, een misdadiger, en God een strenge Rechter om hem te verdoemen. De mens buiten Jezus is geheel en al een gruwel in Gods ogen.
7. Zo één is zonder leven: die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet, zegt Johannes, Joh. 1: 12. Christus leeft in die ziel niet, het is een dode ziel, dood door de misdaden en zonden, Efeze 2: 1. Zoals een dood mens niets ziet van dat zoete en heerlijke licht, dat de zon van zich afwerpt, zo kunnen ook zij, die dood zijn in zonden, Christus niet tot hun vertroosting aangrijpen, ondanks dat Hij in het Evangelie heerlijker schijnt dan de zon op de middag. En zoals de doden niets weten, Pred. 9: 5, zo ook die dood zijn in zonden, zij weten niets van Christus wijsheid om hen te besturen, noch van Christus heiligheid om hen te heiligen, noch van Christus volheid om hen te vergenoegen, noch van Christus dood om hun lusten te doden, noch van Christus opstanding om hun zielen te verkwikken, noch van Christus heerschappij om in hun harten te heersen. O, wat een ellende is dit!

Dit alles, zult u zeggen, is waar Betreffend een ziel die buiten Christus is, maar welk kwaad heeft die te verwachten, die noch enig recht op Christus heeft, en toch Christus niet bemint, van Christus geen werk maakt, en niet ziet op Jezus?

Zo'n geval, beken ik, kan er zijn. Ja, zoals er verschillende plichten worden verzuimd bij een Godzalige, zo wordt deze hoofdplicht (ik schrik als ik er aan denk) in het bijzonder verzuimd. Maar o, de zonde en droefheid van deze zielen! O, wat een gebrek staat er te wachten voor zulke arme schepselen! Overlegt ze in deze bijzondere stukken.

- a. Zij hebben niet die wijsheid, kennis en onderscheiding van Christus, als zij anders zouden kunnen hebben. Door het aanschouwen en ernstig opmerken van Christus, verkrijgen wij meer en meer kennis van Christus. Maar als wij niet willen zien, hoe zullen wij dan deze grote verborgenheid van de genade verstaan. Maar ik spreek niet alleen van een beschouwende kennis, maar voornamelijk van een dadelijke en bevindelijke kennis. Zonder het zien op Christus hebben wij niet te verwachten, dat er enige kracht van Christus zal uitgaan, en is het maar een eenvoudige letter, of livreeteken van Christus op hen, die zo zijn. Zij hebben niet zo'n heldere, vertroostende, inwendige, en bevindelijke kennis van Jezus Christus.
- b. Zij smaken zo de goedheid van Christus niet, wat zij anders wel zouden kunnen doen. Zo lang zij Hem verzuimen, is Christus voor hen niet anders dan een verduisterde ster, door het licht ervan worden zij niet het minst bewogen. Christus is voor hen niet zoet in Zijn instellingen, zij vinden dat vermaak en die verkwikking, die vertroosting en vergenoeging daar niet in, die zij anders ons toedienen. Zij kunnen van Christus niet zeggen, zoals de Bruid deed: "Ik heb grote lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet". Hoogl. 2: 3. Zij zijn in de zelfde staat als Barzillai, die niet kon smaken wat hij at en dronk, en niet meer kon horen naar de stem van de zangers en zangeressen, 2 Sam. 19: 15. Zo kunnen zij niet smaken de dingen van God, noch dat zoete geluid horen, dat Christus geeft aan de ziel van hen, die op Hem zien.
- c. Zij hebben geen liefde tot Christus, zoals de aanschouwers van Christus hebben. Zij denken niet aan Christus, zoals liefhebbers aan hun beminden. Zij vermaken zich niet in Christus zoals een rijk mens zich vermaakt in zijn schatten, en een bruid in haar bruidegom, die zij bemint. Hun gedachten zijn liever voor de wereld dan voor Christus, hun gehemelte is zo bedorven, dat zij geen behagen hebben in de uitgelezenste wijn, zij kunnen niet zeggen, dat hun zielen naar Hem verlangen. Het is geen wonder, want hoe zouden zij Christus beminnen, als zij hun ogen afkeren van Hem, die de schoonste is van tien duizenden andere voorwerpen? Dit is zeker, zij die aan elke slechte zaak enigszins de voorkeur boven Christus geven, hebben geen vlammeende noch brandende liefde tot Christus.
- d. Zij hebben niet dat gevoel van Christus liefde, dat diegenen hebben, die deze plicht oefenen. Zo lang een ziel Christus verzuimt is het niet mogelijk, dat zij Christus liefde kan onderscheiden, zij voelt niet, dat Christus de leer van Zijn liefde toeëigent aan hun consciëntie. Christus verschijnt niet in Zijn bruiloftshuis, Hij versterkt de ziel niet om met vertrouwen te bidden, Hij verblijdt haar niet in het huis des gebeds. En hier vandaan komt het dat zulke zielen zo slap zijn in de Godsdienst, en zijn als Faraö's wagens zonder raderen, Exod. 14: 25. O, zij vernemen Christus liefde niet, noch in de heldere openbaring van Zijn verborgenheden, noch in de vrije mededeling van Zijn genadegaven, noch in de heiliging en verzoeting van hun onderzoekingen, noch in de verzegeling van de vergeving van hun zonden. O! zij voelen niet die verrukkelijke vertroostingen, die Christus gewoonlijk spreekt tot het hart, als Hij in liefde spreekt uit Zijn hart. O, dat gebrek! O, de ellendigheid van dit gebrek!
- e. Zij hebben die ondervinding niet van Christus kracht, die degenen hebben, die zich in deze plicht oefenen. Wilt u weten, waarin de kracht van Christus bestaat? Ik antwoord:

in het terneer werpen van de sterkten van de zonde, in het overwinnen van de satan, in het vernederen van het hart van de mensen, in het heiligen van hun zielen, in het reinigen van hun consciënties, in het brengen van hun gedachten onder de gehoorzaamheid van Christus, in hen te versterken om de verdrukkingen te verdragen, in hen op te doen wassen en toenemen in alle hemelse genade. En aan deze kracht zullen deel hebben, die behoorlijk en dadelijk zien op Christus. Maar als deze plicht verzuimd wordt, is er niets van al deze dingen. Hierom noemen wij dit de plicht der plichten, de hoofdplicht, de bijzondere plicht. En Betreffend alle andere plichten, middelen en bevelen, als Christus daar niet in is, zijn zij waardeloos. In alle plichten is dit het wezenlijke deel, dat wij door alles heen zien op Jezus. Het komt alleen van Christus, dat er kracht en werking wordt meegedeeld aan de geestelijke bevelen. Er waren vele mensen in het gedrang bij Christus, maar die zwakke vrouw, die Hem aanraakte, was het alleen, die voelde, dat er kracht van Hem uitging. Wij zien dat er velen zijn, die acht geven op de bevelen, die komen in de vergadering, maar alleen enige weinigen ondervinden, dat de inwendige kracht van Christus op hun zielen gebracht wordt. Degenen die verzuimen, of geheel onbekend zijn met deze grote verborgenheid van het zien op Jezus, zijn niet anders dan vreemdelingen van Christus kracht.

- f. Zij hebben niet dat gevoel van de waarde en uitnemendheid van Christus, die geen kennis hebben aan deze plicht, die worden niet zo ingenomen met Zijn schoonheid, die zijn niet zo ingenomen met de zoetheid en vermakelijkheid van Christus aangezicht. Hij is niet de schoonste onder tienduizenden in hun ogen, en hierom is het, dat zij geen lust noch verlangen naar Hem hebben, dat zij zich niet vermaken noch verblijden in Christus. Dit is zeker, deze bewegingen zijn de proeven van onze hoogachting, die zich in Christus niet verblijden, noch verlangen naar Christus hebben, stellen zeer weinig prijs op Christus.
- g. Zij hebben geen gevoel van hun eigen gebrek, noch van de ijdelheid van de wereld, die deze plicht niet oefenen. In deze spiegel zien wij, dat de mens blind is, en dat geen andere zon dan Christus hem kan verlichten. Die mens is naakt, en geen ander kleed dan Christus kan hem dekken. Die mens is arm, en geen andere schat dan Christus kan hem verrijken. Deze mens steekt in de schulden, en niemand anders dan Christus kan voor hem betalen. Deze mens is leeg, en niemand anders dan Christus kan hem vervullen. Deze mens is onrustig, verslagen en gekweld, en niemand dan Christus kan hem gerust stellen. Wel, dit alles en nog meer dan dit, wordt gezien in deze spiegel van Jezus. De ziel die hierin ziet kan niet anders dan tot een einde van alle andere volmaaktheden komen. Ja, hoe meer hij ziet op de schepselen, des te meer en meer ijdelheden hij onderscheidt. Maar helaas! Er is geen opmerken, geen oordeel en gevoel van 's mensen gebrek, noch van 's werelds ijdelheid, noch ook van enig behagelijk goed in Christus, voor degenen die niet in deze Goddelijke en geestelijke beschouwing bezig zijn.

Tot zover van het gebrek van hen, die deze plicht van op Jezus te zien, verzuimen.

§ 6. Beweegredenen van onze overvloed, in het geval wij in deze plicht levendig zijn.

II. Betreffend onze rijkdom, als wij in deze plicht doende zijn. O, gezegende inkomsten voor zo'n ziel! Ik kan hier rekenen op deze zeer bijzondere dingen, die de anderen missen.

- I. Dat Christus, licht aan hen geeft. Zoals het ontvangen van de Zon licht geeft aan het lichaam, zo deelt ook het ontvangen van de Zon der gerechtigheid, licht mee aan hun zielen, een geestelijk, hemels en vertroostend licht.
- II. Dat Christus hen genade en heiligheid geeft. "Uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade," Joh. 1: 16. Zoals de afdruk in de was overeenkomt met het zegel, of zoals een zoon naar zijn vader aard, zo zijn er ook zekere stempels van Christus genade in de heiligen, zodat hun goede werken, niet maar alleen voortkomen uit enige uitwendige bewegingen, zoals bij de geveinsden, maar uit Christus, Die een inwendig beginsel van de nieuwe natuur in hen werkt. En op deze tekening heeft Johannes ons gezegd: "De wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden," Joh. 1: 17.
- III. Dat Christus hen een volle vergenoeging geeft. Zoals de parel in het Evangelie, de koopman vergenoegde met zijn schat, zo vergenoegt ook Christus de ziel met wijsheid in het verstand, met het gevoel van Zijn liefde in het hart, en met een zekere en gezegende vrede in de consciëntie. Degenen die werkelijk op Jezus zien, kunnen met Jacob zeggen: Ik heb genoeg.
- IV. Dat Christus hen hun heerlijkheid geeft. Hij is de heerlijkheid Israëls, Luc. 2: 32. Hij is de werkmeester en de stof van hun heerlijkheid. Hij is de heerlijkheid van hun rechtvaardigmaking, zoals het kleet de eer is van degene die het draagt. Hij is de heerlijkheid van hun verlossing, zoals hij die het rantsoen betaalt, de eer is van de gevangene. Hij is de heerlijkheid van hun heiligmaking, zoals de eer van Naäman was de Jordaän, 2 Kon. 5: 14, die hem reinigde van zijn melaatsheid. Hij is hun alles in allen, in Wie zij roemen, en aan Wie zij alle eer en heerlijkheid, en macht, en roem geven, 2 Kor. 5: 19.
- V. Dat Christus hen vrede geeft. God was in Christus de wereld met Zichzelve verzoenende. Hij is de werkmeester, en de wereld is het Voorwerp van deze verzoening. Christus is onze vrede, Efeze 2: 14, en de vrede is verkondigd door Jezus Christus, Hand. 10: 36. Die Christus horen in het woord, of die op Christus zien met het oog van het geloof, die hebben deze vrede: want Christus alleen is door verordening de Verkondiger, en de Bevorderaar, en de Werker van de vrede in alle kinderen des vredes.
- VI. Dat Christus de aanneming bij God voor hen verkrijgt. Hij staat tussen God en zo'n gelovige. En zoals zij aan Hem denken, zo vergeet Hij ook hen niet, bepleitende hun zaak, verantwoordende alle beschuldigingen van de satan en biddende Zijn Vader voor hen.
- VII. Dat Christus leven aan hen geeft: "Die de Zoon heeft, die heeft het leven," 1 Joh. 5:12. Hij die Christus in zijn hart heeft, als de wortel van het leven, levende in Hem, of als een Koning Zijn troon in hem oprichtende, of als een Bruidegom, Die Zich ondertrouwd met hen in beminlijke vriendelijkheid. Hij heeft het leven, het leven der genade, en het onderpand van het leven in de heerlijkheid.
- VIII. Dat Christus hen wijsheid geeft. Christus heeft in Zich al de schatten van de wijsheid, waarom hij, die het meest op Christus ziet, de allerwijste mens is in de wereld: hij, die de zon heeft, bezit meer licht dan hij, die alle andere lichten van de wereld heeft, en de zon niet heeft.

- IX. Dat Christus hen een smaak geeft van Zijn goedertierenheid. Zij kunnen op Hem niet zien, of Hij verblijdt hen met het gevoelen van Hem Zelf en van Zijn Geest, en hierdoor is het, dat zij menigmaal uitbarsten in psalmen en lofgezangen, en geestelijke liederen, zingende en prijzende de Heere in hun harten, Efëze 5: 19. O! Er is een goedheid van verlichting, wederbaring, heiligmaking, vertroosting, vergenoeging, bevrediging en geestelijke vrijheid, neerdalende van Christus op de zielen van de heiligen, Die een gezegende fontein is, Wiens wateren de vleselijke mensenmond nooit geproefd heeft.
- X. Dat Christus in hun harten een oprechte en inwendige liefde tot Hem geeft. Het oog van hun geloof ziet zo gauw niet op Christus, of direct is hun hart al brandende. Zo'n overeenstemming is er tussen de harten van twee geliefden: hun liefde tot Christus is zoals Jonathans liefde tot David was, een wonderlijke liefde, die de liefde der vrouwen te boven gaat, 2 Sam. 1: 26. Zij beminnen Hem als de Bruidegom met Wie hun zielen getrouwd zijn, als de Parel waardoor zij verrijkt zijn, als de Zon van vertroosting door Wier stralen hun zielen verkwikt zijn, als de Fontein waardoor hun harten ververst, en hun begeerten hoe dan ook vergenoegd zijn.
- XI. Dat Christus het gevoel van Zijn eigen liefde, aan hen geeft. Zij kunnen op Christus niet zien, of zij zien Hem zoals Hij hun nederige zielen bemint en omhelst. Zij zien Hem zoals Hij hun gebroken harten verbindt. Zij zien Hem aan zoals Jakob, die diende in de hitte en de kou om Rachel, zo diende Hij in vele verdrukkingen van Zijn kribbe tot aan Zijn kruis, om een bruid voor Zichzelf te verkrijgen.
- XII. Dat Christus hen de ondervinding van Zijn kracht geeft. Zij die op Christus zien, voelen Christus kracht inwendig in hun zielen, als Hij de werken van de satan verbreekt door zijn koningrijk ter neer te werpen, en de sterkten in hen, genezende al hun geestelijke ziekten, ondersteunende hen in alle verdrukkingen, vervullende hun harten met alle geestelijke en hemelse kracht, makende hen sterk in kennis, sterk in geloof, sterk in liefde, en sterk in beweging en nadering tot Christus, zoals een volle rivier met kracht naar de zee afwaarts loopt.
- XIII. Dat Christus hen, het gevoel van Zijn eigen waardigheid en uitnemendheid geeft. Zij zien nu, dat in Christus wijsheid is, de glans van de zon, zelfs al de schatten der wijsheid te boven gaande. Dat in Christus kracht is, overtreffende de sterkte van de rotssteen. Hij is niet alleen sterk, maar de sterkte Zelf. Dat in Christus eer is die al de koningen van de aarde te boven gaat, want Hij is de Koning der Koningen, en Heere der Heeren. Dat in Christus schoonheid is, uitnemender dan de roos van Saron, en de lelie der dalen, Hij is schoner dan alle bloemen op het veld, dan alle kostelijke steen op aarde, dan alle lichten aan het firmament, dan de heiligen en engelen in de hoogste Hemelen.
- XIV. Dat Christus hen het gevoel van hun gebrek geeft, en van de ijdelheid van de wereld, en van Zijn aangename goedheid voor hen. In het zien op Jezus, zien zij zich in zichzelf ellendig, en zijn alle andere dingen ellendige vertroosters. Zij hebben de zin van die psalm wel geleerd: "Vertrouw niet op prinsen, op des mensen kind bij hetwelk geen heil is. Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde; te diezelfde dage vergaan zijn aanslagen. Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulpe heeft, wiens verwachting op de Heere, zijn God is, Psalm 146: 3, 4, 5.
- XV. Dat Christus alle dingen samen aan hen geeft: Alles is het uwe zegt de apostel, "hetzij Paulus, hetzij Appollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe. Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods," 1 Kor. 3: 22, 23. Alles is uwe:

- a. Alle dienstknechten van Christus, van de grootste tot de kleinste toe, hetzij Paulus of Apollos, of Cefas, zij zijn uw dienstknechten, zij zijn mensen die voor u waken tot uw zaligheid.
- b. De wereld is uwe. Werkelijk, de wereld bestaat maar omwille van u, als uw getal maar eenmaal vol was, zou de wereld weldra in vuur gezet worden. U zou mogen zeggen, lieve! Hoe is de wereld van ons? Wij ondervinden dat niet, want wie heeft de wereld tot zijn wil? Wel, al hebt u dat niet, zo zijn toch de ellenden die u in de wereld ontmoeten, zowel het ontberen van haar wellusten, als het genieten daarvan, de uwe, dat is, die strekken tot uw best.
- c. Het leven is uwe, dat is een schikking, bereiding en besnoeiing van u tot een beter, ja, tot het eeuwige leven.
- d. De dood is uwe: want u zult juist dan sterven als het best voor u is, de dood zal u maar dienen als een dienstknecht tot uw voordeel.
- e. Ik doe daarbij: de Heere Zelf is uwe. Neemt God, en ziet op Hem in Zijn grootheid, in Zijn almacht, zelfs deze grote God, de Heere van Hemel en aarde is uwe: *Ik ben u een schild* (zegt God tot Abraham) *uw loon zeer groot*, Gen. 15: 1. Hier is een register, en een inventaris van de rijkdom van een Christen: Christus te hebben, is alles te hebben. Als een heiden maar eens gevraagd werd, waar zijn schat was, kon hij antwoorden: *waar Cyrus, mijn vriend is*, en als iemand u zou vragen, waar uw schat is, hebt u maar te antwoorden: *waar Christus, mijn Vriend is*. In dat opzicht kunt u met waarheid zeggen, dat uw rijkdom eindeloos is, hij wordt genoemd een onnaspeurlijke rijkdom van Christus, Efëze 3: 8. Paulus kon geen grond van deze rijkdom vinden. O, wie zou dan niet op Jezus zien? Als Christus Jezus uwe is, behalve al die bijzondere dingen, verhaald in de woorden, 1 Kor. 3: 22, 23. God is ook uwe: de Vader is uwe, de Zoon is uwe, de Heilige Geest is uwe, al de beloften zijn uwe, want die zijn in Christus alle gedaan, en om Zijnentwil zullen ze vervuld worden. Kom, laat een hovaardig mens roemen in zijn eer, en een machtige in zijn kracht, en een rijke in zijn welvaart, maar een Christen mag zich gelukzalig noemen, alleen gelukzalig, werkelijk gelukzalig, volkomen gelukzalig in het aanschouwen van Christus, in het genieten van Christus, in het hebben van Christus, in het zien op Jezus.

U hebt de beweegredenen gezien van ons gebrek in geval van nalatigheid, en van onze rijkdom, als wij in deze plicht, gedurig, ijverig en levendig werkzaam zijn. Maar om met meerder kloekmoedigheid daarop aan te dringen, zal ik er nog enige beweegredenen aan toe voegen.

§ 7. Meerdere beweegredenen om ons in dit werk te versterken.

1. Bedenk dat uw zien op Jezus, uw gemeenschap met Jezus zal onderhouden. En is dit niet de moeite waard! Hoe Christenen! Wat is deze gemeenschap met Christus anders, dan een waar Hemels voorspel? Hierdoor genieten wij Zijn persoon, en alle vermakelijke betrekkingen tot Zijn persoon, tot Zijn dood, en al de zaligmakende vruchten, privilegiën, en invloeringen van Zijn dood. Hierdoor worden wij gevoerd in Christus wijnhuis, opgehouden in Zijn galerijen, en de liefde is Zijn banier over ons, Hoogl. 2:4. Hierdoor worden wij met Christus op de berg gebracht, zodat wij hem mogen zien, veranderd van gedaante, en zeggen met Petrus: *Heere! het is goed dat wij hier zijn, laat ons hier*

tabernakelen maken. O! Wat is het een zalige zaak voor ons, Christus in onze harten te hebben wonen, en dat wij in Christus schoot zitten! O, wat een gezegende zaak is het, de onderlinge mededeling van werken tussen Christus en onze zielen te onderhouden! Zoals bijvoorbeeld: Hij draagt onze zonden, laat ons Zijn genezing toekomen, Hij is omwille van ons verwond, laat ons drinken van de geestelijke balsem, die uit Zijn wonden vloeit. Hij heeft onze ongerechtigheid op Zich genomen, wil ons bekleden met Zijn gerechtigheid. Hij heeft onze vloek en verdoemenis aangenomen en laat ons Zijn rechtvaardigmaking, zegening en zaligheid aannemen. Tot dit doel zien wij op Jezus, als Hij Zijn aangezicht verbergt door verlating, laat ons dan niet rusten vóór wij Hem gevonden hebben. Als wij Hem vinden, laat ons Hem vasthouden, en niet laten gaan, noch Hem weggagen uit onze harten door onze verdorvenheden. Als wij de tegenwoordigheid met Christus zo waarderen, hoe zullen wij de gemeenschap met Christus tot onze vertroosting onderhouden en doen toenemen?

2. Bedenk dat uw dagelijkse behoeften eisen om dikwijls op Jezus te zien: u hebt Christus nodig, u hebt nodig, dat Hij in u en voor u bidt tot uw Hemelse Vader. U hebt nodig dat Hij Zijn eigen heilige wil in u werke. U hebt nodig, dat Hij u en het uwe, onbevlekt stelle voor het aangezicht van Zijn Vader, in leven, in sterven en in de dag des oordeels. Er is niet één ogenblik in uw leven, waarin u Jezus Christus niet voortdurend nodig hebt. Of kan een hongerig mens het brood wel vergeten? Kan een hert dat versmacht van dorst, de waterstromen wel vergeten? Kan een kind in zijn gebrek, zijn vader vergeten, die in heerlijkheid en weelde leeft? O, laat ook zo uw behoeften u tot Christus drijven. Denkt u aan Christus, is Hij niet de Fontein die al onze gebreken vervult? Christenen! Vraag het uw eigen ondervinding: als u op Jezus ziet en leunt, bent u dan niet het allerbest gerust? Soms zegt u, hoe zoet is Zijn brood, en hoe aangenaam is Zijn drinkbeker, en hoe liefelijk is Zijn tegenwoordigheid? In zo'n tijd kunt u zich niet genoeg over Hem verwonderen. O, wat een zoete invallen zijn er dan in uw zielen! Wel, waarom ziet u dan niet altijd op Hem? Of waarom stelt u zich op zijn minst niet dikwijls in de staat van Zijn discipelen, die hun ogen naar de hemel hielden, terwijl Christus heenvoer, Hand. 1: 10. Hoe rijk kunt u hier uw lege uren, en spaarminuten aanleggen tot vervulling van alle behoeften naar lichaam of ziel!

3. Bedenk dat het oog en hart op Christus gericht, één van uw allerzekerste getuigenissen is van oprechtheid: "Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn," Math. 5: 21. Is Christus uw schat, uw harten zullen ook bij Christus zijn, en zeker, een hart in Christus op God gesteld, is een oprechte getuigenis van zaligmakende genade. De uitwendige werken worden gemakkelijk bekend, maar deze van het hart zijn de zekerste getuigenissen. Als uw leerlingen geen genoegzame proeve zijn van uw genade, als uw bewijsreden van uw tong en hand kunnen weerlegd worden, dan zal toch dit bewijs van de genegenheid van uw hart, betonen dat u oprecht bent. Neem een arm Christen, die een zwak oordeel, een onvast geheugen en een stamelende tong heeft, toch, als zijn hart op Christus gezet is, wil ik liever met die mens sterven, en mijn ziel in de plaats van zijn ziel stellen, dan in de

plaats van degene, die zo'n hart niet heeft, hoewel hij de uitnemendste gaven en bekwaamheden bezit, die iemand ter wereld zou mogen hebben. Christenen! Als u een zekere getuigenis wilt hebben van de liefde van God, en een vast bewijs van uw recht op de heerlijkheid, arbeidt om uw harten op Christus te zetten. O, zie toch op Jezus, u kunt verzekerd zijn, dat Christus zal oordelen, dat u Hem werkelijk lief hebt, als Hij ziet dat uw harten op Hem gesteld zijn.

4. Bedenk dat uw zien op Jezus, uw lijdzaamheid onder het kruis van Christus zal versterken. Dit is die ware bijzondere beweegreden van de tekst: "Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Want aanmerkt Deze, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat u niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen," Hebr. 12: 1, 2, 3. Er wordt verhaald van een martelaar, wie een versterkende drank gegeven was, als hij scheen te verflauwen onder zijn zwaarste onderzoek, dit antwoord gaf: "Mijn Heere en Meester werd gal en edik gegeven om te drinken," verwonderd zijnde, dat hem nog veel beter drank werd gegeven dan Jezus Christus. Hoe zeer kan dat uw lijdzaamheid versterken in uw lijden, als u denkt aan Christus lijdzaamheid? Wat, wordt u kwalijk behandeld? Ach, Jezus Christus werd zo best niet behandeld. Kunt u zoveel verdragen als Hij gedaan heeft? Ik zeg u nee. O, zo staakt dan uw murmurering en ongenoegen, draagt met lijdzaamheid het weinige dat u lijdt, en tot dit doel. "Aanmerkt Deze, die zodanig een tegenspreken van de zondaren verdragen heeft."

5. Bedenk dat een volkomen gezicht van Christus, uw inwendige blijdschap in Christus vermeerderen zal. "Uw Vader Abraham, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest," Joh. 8: 56. Een waar gezicht op Christus zal een welziende Christen verblijd van hart maken. Ik ben niet verwonderd dat u zonder vertroosting leeft, als u deze kunst van Christus aanschouwing nog nooit onderzocht hebt. Zou u vertroosting van Christus kunnen hebben, en nooit aan Christus gedenken? Kan wel enig ding in de wereld u verblijden, als u daar niet aan denkt? Al zou u al de schatten op aarde bezitten, en recht hebben op de hoogste waardigheden en u zou echter nooit daaraan denken, dit is zeker, zij zouden u nooit verblijden. Kom, zie op Jezus, zet uw ogen, gedachten en harten vast op dit gezegende Voorwerp, en daar zult u Davids ondervinding hebben te verwachten: "Mijn mond zal roemen met vrolijk zingende lippen: als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken," Psalm 63: 6, 7. Die dikwijls tot Christus nadert in zijn gepeins, die kan niet dan zijn ziel verwarmen in geestelijke vertroosting. Als de zon in de lente ons gedeelte van de aardbodem nader komt, hoezeer verblijden zich daar over alle dingen. De aarde wordt groen, de bomen spruiten uit, de planten worden levend, de vogels zingen liefelijk, alle dingen lachen ons toe, en alle schepselen hier beneden zijn vrolijk. Christenen! Wilt u maar wat naderen en zien op de Zon der gerechtigheid, Jezus Christus.

Wat een fontein van blijdschap zal er wezen, hoe zullen uw genadegiften groeien en bloeien? Hoe zult u vergeten uw winterbekommernissen! Hoe vroeg zult u zich opmaken (zoals de vogels in de lente) om de lof te zingen van onze grote Schepper, en van onze dierbare Zaligmaker!

6. Bedenk dat uw oog op Jezus, de kracht van al uw genadegaven bewaren zal. Zoals het lichaam van de mens wel wil veranderen naar de gelegenheid van de lucht waar het in leeft, en het voedsel waar het van leeft, zo zullen uw zielen ook een verandering aannemen naar de gelijkvormigheid van de voorwerpen, waarin zij geoefend worden. U die klaagt over uw dodigheid en botheid, dat u Christus niet kunt beminnen, noch u vermaken in Zijn liefde, dat u geen leven hebt in uw gebeden, of in enige andere plichten, en echter nooit deze manier van levendmaking onderzocht hebt of daar tenminste zorgeloos en onbestendig in geweest bent, wel, bent uzelf niet de oorzaak van uw eigen klacht? Zeg mij: Is uw leven niet met Christus verborgen met God? O, tot wie moet u hierom anders gaan dan tot Christus? Als u licht en warmte begeert, waarom komt u dan niet meer in de zonneschijn? Als u meer begeert van die genade gaven, die van Christus afvloeien, waarom verkeert u tot dat doel niet meer met Christus? Door gebrek aan deze nadering tot Jezus Christus zijn uw zielen als kaarsen die niet aangestoken zijn, en uw plichten als offeranden, die geen vuur hebben. Neem dagelijks een kooltje van dit altaar, en ziet of uw offeranden niet branden willen. Houdt u dicht bij dit levendmakende vuur, en ziet of uw genegenheden niet warm zullen worden. Werkelijk, als er enige vertroosting is van hoop, als er enige vlammen zijn van liefde, als er enig leven is van het geloof, enige kracht van gezondheid, als er enige bewegingen tot God zijn, als er enige verzachting is van een week hart, het komt hier allemaal vandaan. De mensen zullen allen genegen zijn om zich over het gebrek aan verlangen, en hoop, en blijdschap, en geloof, en liefde tot Jezus Christus te beklagen, net zo lang tot deze ware plicht die alle komt versterken.

7. Bedenk dat het zeer behoorlijk is, dat uw harten op Christus gesteld zijn, daar het hart van Christus zoveel op u gezet is. Christus is onze Vriend, en in dat opzicht bemint Hij ons, en draagt ons in Zijn hart, en zou Hij dan ook niet in ons hart zijn? Werkelijk, dit is een slechte vergelding, dit is een grote mishandeling van de wet van de vriendschap. Maar Christus is net zo goed onze Heere als onze Vriend, en als de Heere der heerlijkheid Zich zo zeer kan vernederen, dat Hij zijn hart zet op zondig stof, bedenk dat wij daarom gemakkelijk behoren bewogen te zijn om ons hart op Jezus Christus te stellen. O Christenen! Voelt u niet dat Christus hart op u gesteld is? En dat Hij voortdurend met een zeer tedere liefde aan u denkt, zelfs dan, als u zichzelf en Hem vergeet. Wordt u Hem niet gewaar, dat Hij u achtervolgt met dagelijkse barmhartigheden, werkende aan uw zielen, verzorgende uw lichamen, en die beide bewarende? Draagt Hij u niet voortdurend in de armen van Zijn liefde, en belooft Hij niet, dat alle dingen u zullen mee werken ten goede? Geeft Hij Zijn engelen niet bevel over u, en beschikt al zijn handelingen tot uw meeste voordeel? Kunt u het dan over uw hart verkrijgen, om Hem ter zijde te stellen? Kunt u uw Heere vergeten, Die u niet vergeet? Zie die onnatuurlijke ondankbaarheid! Als God

sprekt van Zijn gedachten en genegenheden tot ons, gebruikt Hij deze taal: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten! Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij," Jesaja 15: 16. Maar als Hij spreekt van onze gedachten, dan is de zaak geheel anders gesteld: "Vergeet ook een jonkvrouw haar versiersel? Of een bruid haar bindselen? Nochtans heeft Mijn volk Mij vergeten, dagen zonder getal," Jer. 2: 32. Alsof Hij wilde zeggen: u zult niet vergeten de kleding van uw lichaam, u zult niet vergeten uw pronkerijen, uw versierselen en uw gewaad? En zijn die van meer waarde dan Christus? En toch kunt u Mij vergeten dag aan dag.

8. Bedenk dat het Jezus bevel is, dat wij op Hem zien zullen: "Aanschouwt Mij, aanschouwt Mij, ziet op Mij, ziet op Mij." Jes. 65, Engelse vert. Een bevel, niet alleen versterkt met gezag, maar ook vergezelschap met bijzondere inzetten, die tot dit doel gegeven zijn. Wat is de Doop, en wat is het Avondmaal des Heeren anders dan een afbeelding van Jezus Christus? Luidt het bevel van Christus in zijn laatste Avondmaal niet: "Doet dat tot Mijn gedachtenis? En doet dat, zo dikwijls als u die zult drinken tot Mijn gedachtenis," 1 Kor. 11: 24, 25. In deze inzetten hebben wij Christus, gekruisigd voor onze ogen, kunnen wij Hem vergeten? Of kunnen wij onze ogen van Hem aftrekken? Kunnen wij zien, dat het brood wordt gebroken, en de wijn in het bijzonder afgescheiden van het brood, en ons indachtig maken (volgens de eis van de Schrift) de strijd van Christus in de hof en aan het kruis? Kunnen wij het brood nemen en eten, de drinkbeker nemen en drinken, en echter Christus niet aangrijpen, die uit de hemelen neergedaald is om onze zielen te voeden? Als wij in zo'n tijd de Heere Jezus Christus vergeten, dan zal dat alleszins te kennen geven onze ongenegenheid, onze ondankbaarheid, onze ongehoorzaamheid.

9. Bedenk dat het beide ons loon en ons werk is, te zien op Jezus. Hierom verklaart Asaf: "het is mij goed nabij God te wezen," Psalm 73: 28, en: "mijn overdenking van Hem zal zoet zijn," Psalm 104: 34. Het woord wil zeggen, een zoetheid van vermenging, zoals samen gemengde specerijen, of verschillende bloemen. Elke gedachte aan Jezus is zoet en vermakelijk, ja, is beter dan wijn: "wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn," Hoogl. 1: 4. Er is een grote vergenoeging in Christus, een meerdere verversing van onze ziel, dan de wijn aan het lichaam kan geven: "Hoe kostelijk zijn mij, o God! uw gedachten," Psalm 138: 17. Merk op, op welke manier u kennis hebt aan enige kostelijke dingen: zo kostelijk zijn de gedachten van God, en van Christus voor een mens, wiens hart behoorlijk gesteld is. Zo iemand bemint elke blik van Christus, en hoe meer hij ziet, hoe meer hij ook bemint! Er wordt van een zekere Eudorius gezegd: dat hij wenste wat nader toegelaten te worden tot het lichaam van de zoon, om een volkomen gezicht daarvan te mogen hebben, niettegenstaande hij daardoor zou kunnen verslonden worden. Hij was al wat haastig in zijn wensen, maar iets dergelijks is er echter in een Goddelijke geest, hij bemint Christus zo zeer, dat hij zichzelf in zijn aanschouwing gemakkelijk zou laten

verteren. Werkelijk, er is een zegen in dit werk als wij verzocht worden om op Jezus te zullen zien. Het is niet anders, dan om iets van Hem te ontvangen. Is het wel wat anders, dan dat wij geroepen en genodigd worden, om het allervermakelijkste en aangenaamste Voorwerp te aanschouwen, dat in Zijn aanschouwing Zich aan ons overbrengt, waardoor wij volkomen vermaakt worden? Het is net alsof Hij ons gebod: *zit neer bij de Fontein des levens en drink*. Of dat Hij ons beval, dat wij de engelen zouden gelijk zijn, die zalig zijn in het aanschouwen van deze Jezus. Wel, kom dan, als dit een gezegend en zalig werk is, waarom willen wij ons zelf daarvan verstoken houden? Als dit werk ons verhoogt, waarom willen wij ons zelf vernederen, en ons niet daarbij voegen? Als wij boven in de hemel mogen leven, waarom willen wij liever hier beneden blijven? Werkelijk, als de gedachten aan Christus zich in ons beginnen te bewegen, dan is Christus Zelf niet ver van ons, Hij wil komen en tot ons inkeren. En hoe zoet is het, als Christus komt en Zijn woonplaats in onze zielen inneemt?

10. Bedenk hoe uitnemend begerig de engelen van God zijn, om op Jezus te zien. Zij bukken neer om te zien in de naturen, ambtsbedieningen, en genadegaven van Jezus Christus: "in welke dingen (zegt de apostel) de engelen begerig zijn in te zien," 1 Petrus 1: 12. Hij ziet op de gelijkenis van de Cherubim, die nederwaarts zagen naar het verzoendeksel. Het is de ijver, ja, het is de lust en het vermaak van de uitverkoren engelen, dat zij op Jezus zien, dat zij elk bijzonder doel inzien van onze zaligheid door Jezus Christus. Zij letten op het hele model en gebouw ervan, om alle delen daarvan op te merken, van het begin tot het einde. Om te overdenken al de heerlijke eigenschappen van God, Zijn wijsheid, macht, rechtvaardigheid, barmhartigheid, die alle evengelijk, daarin glinsteren en blinken, zoals de heldere sterren aan het firmament. Dit zeg ik is hun werk, ja, dit is hun vermaak en tijdverdrijf. En behoren wij dan de engelen niet na te volgen? En zullen wij niet bedenken, dat het ons een eer is, dat wij met de engelen tot dezelfde vrijheid worden toegelaten?

11. Bedenk dat het zien op Jezus het werk van de Hemel is. *Het wordt begonnen in dit leven* (zegt Bernardus) *maar het wordt voltrokken in het toekomstige*. Niet alleen de engelen, maar ook de heiligen in de hemelse heerlijkheid zien altijd het aangezicht van God en Jezus Christus. Als wij ons dan niet tot dit werk voegen, hoe zullen wij dan in de hemel kunnen leven? Het mishagen in deze plicht belet ons het ingaan in de hemel, want het leven in heerlijkheid is een leven van aanschouwen. Werkelijk, als wij hierin geen vermaak hebben, dan is de Hemel ook geen plaats voor ons.

12. Bedenk dat er niets anders is, dat in vergelijking hiermee, waard is om overdacht en nagestaard te worden. Als Christus uw harten niet heeft, wie of wat zal die dan hebben? O, dat een Christen nog meer vermaak heeft om met zijn hart onder doornen en distelen te verkeren, dan aan de boezem van zijn kostelijke Jezus? Hoe! Zou u de druppels nalopen, en de Fontein voorbij gaan? Waarom zou u de schaduw najagen, en Hem verlaten, die de

zaak Zelf is? Als het gemoed zijn loop van Christus af, naar andere dingen toe neemt, die dingen zijn niet alleen van weinig waarde, maar ook tot verderf: "zij zijn ver van Mij afgeweken, en hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden, Jer. 2: 5. Hoe onwaardig de wereld is, om door een Christen aangezien te worden, daarvan hebben wij hierdoor gesproken.

Verschillende andere beweegredenen zouden nog kunnen gegeven worden, maar deze zullen genoeg zijn. En dus is de vermaning afgehandeld. Verder zal ik u in het bijzonder de weg openen tot deze plicht, waartoe ik tot nog toe u gezocht heb te bewegen.

§ 8. Gebruik van onderrichting.

Is het inwendig en bevindelijk zien op Jezus een uitgelezen, of uitnemend evangeliebevel, neem dan enige onderwijzingen, hoe wij deze plicht in het werk zullen stellen. De praktijk is het doel van alle gezonde leringen, en de plicht is het doel van al het ware geloof. En opdat u mag doen, wat u nu in het brede gehoord hebt, zal ik in de volgende plaats enige onderrichtingen voorschrijven.

Maar let eerst in het werk op deze twee delen van de tekst: de daad en het voorwerp: de daad is *zien*, en het Voorwerp is *Jezus*.

1. Door zien, zoals u gehoord hebt, verstaan wij een inwendige bevindelijke kennis, begeerte, hoop, geloof, liefde, aanroeping van Jezus, en gelijkvormigheid met Jezus. Het is niet maar een eenvoudige, in onze hersens zwevende kennis, het is niet een luchtig denken aan Christus. Zoals Christus onderscheiden uitnemendheden heeft in Zichzelf, zo heeft Hij ook de ziel voorzien van kracht, om op onderscheiden manieren te kunnen begrijpen, opdat wij zo bekwaam mochten zijn om tot onze lust, die onderscheiden uitnemendheden te genieten, die in Christus zijn. Zoals de schepselen hun onderscheiden nuttigheden hebben, zo heeft God ons onderscheiden zinnen gegeven, om zo het vermaak te kunnen genieten van die alle. Welk vermaak zouden wij gehad hebben in de welriekende bloemen, of aangenaam reukwerk, als wij het zintuig van de reuk niet hadden? Of wat voor goeds zouden wij van de tong of van de muziek gehad hebben, als God ons het zintuig van het gehoor niet gegeven had? Of welk vermaak zouden wij gehad hebben in eten en drinken, en de allerzoetste dingen, als wij van het zintuig van de smaak waren verstoken geweest? Zo ook, wat voor aangenaamheid zouden wij zelfs in de goedheid en volmaaktheid van God in Christus gevonden hebben, als wij zonder kracht en vermogen geweest waren, van kennis, begeerte, hoop, geloof, liefde, blijdschap en genieting? Zoals de zintuigen voor het lichaam zijn, zijn deze geestelijke zinnen, krachten en genegenheden, het juiste middel, waardoor wij zoetheid en sterkte van de Heere Jezus ontvangen moeten.

2. Door Jezus, Die het Voorwerp is van deze daad, verstaan wij een Zaligmaker, die het grote werk van 's mensen zaligheid heeft gedragen, van het eerste tot het laatste, zodat wij dan deze orde aanhouden zullen: dat wij zullen zien op Jezus als onze Jezus in deze bijzondere stukken:

2. In de eeuwigheid voor alle tijden tot de schepping.
3. In de schepping, het begin van de tijd, tot Zijn eerste komst.
4. In Zijn eerste komst, de volheid van de tijd, tot Zijn wederkomst.
5. In Zijn wederkomst, het einde van de tijd, tot in alle eeuwigheid.

O, wat een zalig Voorwerp is er in elk van deze stukken voor ons! O, wat is het een wonderlijke liefde, daar wij op Hem zien zullen! Voor ik u aantoon, hoe u in deze opzichten op Hem zien moet, zal ik u eerst het Voorwerp voorstellen. Ik zal de kleuren van deze wonderlijke schoonheid stil voor uw ogen neerleggen, en dan de kunst aanwijzen, hoe u daarop zien moet.

U zou mogen zeggen: de apostel past in deze tekst, dit zien alleen maar toe op Christus' lijden en zitten aan de rechterhand van God.

Maar een vermaarde uitlegger zegt over deze woorden: Dat wij op Christus, onze gezegende Zaligmaker, ten allen tijde zien moeten, en in alle werken. Hoewel eigenlijk en in het bijzonder dan, en in deze handelingen. Daarboven moeten wij op Jezus zien, als op de Leidsman en Voleinder van het geloof, en hoe anders als de Leidsman en Voleinder van het geloof, dan om aan te wijzen, dat wij moeten staan blijven, en aanschouwen als met een onbewegelijk oog, wat Hij is van het begin tot het einde. U hebt ons hier geroepen (zeggen zij in het Hooglied) om aan te zien uw Sulammith, wat zullen wij in hem zien?

Wat antwoordt de Bruid, niet anders, dan een rij van twee heiren! Dat is, verschillende legioenen van goede gezichten, een zee van grondeloze diepte, van veelvuldige uitnemende volmaaktheden. Of, als deze woorden verstaan worden van de Bruid, en niet van Christus, wel, wat een woorden vinden wij dan in het Hooglied, die uitdrukken dat in Hem een menigte is van Goddelijke gezichten. Mirre, aloë en kaneel, allerlei welriekende specerijen, allerlei bomen van reukwerk, allerlei poeder des kruideniers zijn in Hem. *Hij is gans begeerlijk*. Alles wat in Hem en aan Hem is, is niets dan een samenvloeïng, een bundel, een leger van heerlijke gezichten, allen tegelijk in één tros voorkomende en groeiende op één stam. Daar zijn vele kostelijke gezichten in Jezus, ik zal mij daarom niet alleen aan deze twee in het bijzonder binden, maar over elk daarvan handelen, die ik nu heb voorgesteld. En daarom, wekt nu uw harten op. Zegt tot alle wereldse werken en gedachten, zoals Christus tot Zijn discipelen: "Zit hier neder, totdat Ik heenga, en aldaar zal gebeden hebben," Matth. 26: 36. Of zoals Abraham, toen hij ging om Isaäk op te offeren, zijn knechten en de ezel beneden de berg liet blijven, en zei: "Blijft gij hier, en ik, en de jongen zullen heengaan tot daar; als wij aangebeden zullen hebben, dan zullen wij tot u wederkeren," Gen. 22: 5. Zegt zo ook tot alle wereldse gedachten: Wacht u wat beneden, terwijl ik opga tot Christus, en dan zal ik tot u wederkeren. Christenen! Uzelf zult welkom zijn, maar dit gevolg niet!

HET ZIEN OP JEZUS
VOOR ALLE TIJDEN TOT DE SCHEPPING
TWEEDE BOEK
HOOFDSTUK I

"Hoort, want Ik zal vorstelijke dingen spreken, en de opening Mijner lippen zal enkel billijkheid zijn. – De Heere bezat Mij in het beginsel Zijns wegs, voor Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan. Toen was Ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermakingen, te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende." (Spreuk. 8:6, 22, 23, 30).

"Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde: Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde." (Eféze 1:4, 5, 7).

"God heeft u van de beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid." (2 Thess. 2:13).

"Die ons heeft zalig gemaakt..... naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus, vóór de tijden der eeuwen." (2 Tim. 1:9).

"In de hoop des eeuwigen levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen". (Titus 1:2).

"Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus." (Hebr. 12:2).

"Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige. Ik ben de Alfa en de Oméga, de eerste en de laatste; en hetgeen u ziet, schrijf dat in een boek, en zend het aan de zeven gemeenten, die in Azië zijn." (Openb. 1:8,11).

§ 1. Van de eeuwige geboorte van onze Jezus.

Wij moeten zien op Jezus de Leidsman en Voleinder van ons geloof. Wij moeten Jezus voortdurend aanschouwen, van het eerste tot het laatste. Daar Hij de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, de eerste en de laatste is, moeten wij op Hem zien. Hij is de Alfa, de Leidsman (zoals het is in 't oorspronkelijke) de aanvanger of beginner, het eerste beweeggrad van ons geloof, Hebr. 12:2, en van het einde van ons geloof, de zaligheid van onze zielen, 2 Thess. 2:13, 2 Tim. 1:9, Tit.1:2. Christus kan genoemd worden een Aanvanger, ten opzichte van het besluit, of de uitvoering.

Ik zal met het besluit beginnen, waarin Hij heeft aangevangen, voor de tijden der eeuwen onze gelukzaligheid te beschikken, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, Efése 1:6.

Verschillende verborgenheden zijn in dit stuk opgesloten. Daarom hebben wij u gezegd, dat Jezus de Zoon van God is, en onze Jezus, van alle eeuwigheid af geboren voor de wereld. In dit eerste stuk zullen wij op Hem zien:

I. In betrekking tot God.

II. In betrekking tot ons.

I. In zijn betrekking tot God. "Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?" Jesaja 53:8. Hij is Gods Zoon, hebbende Zijn zelfstandigheid alleen van de Vader, van welke Vader Hij door mededeling van Zijn wezen, van alle eeuwigheid geboren is.

Tot nadere verklaring van deze eeuwige geboorte van onze Jezus, zullen wij bezien:

1. Hetgeen geboren is.
2. De tijd.
3. De manier van de generering.
4. De onderlinge goedertierenheid en liefde van Hem, Die gegenereerd heeft, en van Hem, Die gegenereerd is, wat een derde Persoon, of zelfstandigheid voortbrengt, die wij de Heilige Geest noemen.

1. Betreffend de zaak zelf, dat is Jezus Christus, die in tweeërlei opzicht moet aangemerkt worden: *zoals Hij een Zoon is en zo als Hij God is.*

Nu, zo als Hij een Zoon is, is Hij de zaak die geboren is, maar niet zo als Hij God is. Zo als Hij God is, is Hij van Zichzelf, noch geboren, noch uitgaande. De Godheid van de Vader, en de Godheid van de Zoon is maar één en dezelfde. Waarom de Zoon, zo als Hij God is, God is van Zichzelf, zonder begin, zoals de Vader. Maar zo als Hij een Zoon is, is Hij niet van Zichzelf, maar de Zoon van de Vader, zijnde van Hem gegenereerd. En hieruit volgt, dat de Zoon is gegenereerd van de Vader, zo als Hij een Zoon is, maar niet zo als Hij God is.

2. Betreffend de tijd van deze geboorte, die heeft geen begin, midden, noch einde, en daarom is die eeuwig, voor de hele wereld. Dit is één van de wonderen van onze Jezus, dat de Vader genererende, en de Zoon gegenereerd zijnde, beide eeuwig zijn. De Wijsheid in het boek Spreuken, (Die naar het eenparig zeggen van alle godgeleerden, Christus is) spreekt dit: "Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren, als nog geen fonteinen waren, zwaar van water; aleer de bergen gegrondvest waren, vóór de heuvelen was Ik geboren. Hij had de aarde nog niet gemaakt, noch de velden, noch de aanvang van de stofjes der wereld. Toen Hij de hemelen bereidde was Ik daar, toen Hij een cirkel over het vlakke des afgronds beschreef, was Ik daar," Spreuk. 8:24, 25, 26, 27. En iets daarvoor, "De Heere bezat Mij in het beginsel Zijns wegs, vóór zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan," Spreuk 8:22, 23, dat is te zeggen: van eeuwigheid af. Want voor de wereld gemaakt was, was er niets dan de eeuwigheid. Hier zou tegenin mogen gebracht worden, dat het zeggen van God de Vader: "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik u gegenereerd," Psalm 2:7, door Paulus verklaard wordt, van de tijd van Christus opstanding. Wij verkondigen u de belofte (zegt Paulus) die tot de vaderen geschied is, namelijk, dat God die vervuld heeft aan ons, hun kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft, zoals ook in de tweede Psalm beschreven staat: "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd." Maar wij maken een onderscheid tussen het genereren zelf, en haar openbaring of verklaring. Jezus, de Zoon van God is van alle eeuwigheid gegenereerd, maar toen Hij mens werd, en in het bijzonder toen Hij weer opstond uit de doden, is Hij krachtig bewezen, de Zoon van God te zijn van natuur. En van dit bewijs, of van deze openbaring moeten de woorden van de apostelen verstaan worden.

3. Betreffend de manier van deze generatie van Jezus, de Zoon van God. Merk op dat er twee manieren van genereren zijn: de één is vleeselijk en uitwendig, en is aan de verderving, verandering en de tijd onderworpen. De andere is geestelijk en inwendig, en zo was het begin van de Zoon van God, Wiens generatie geen verderving, verandering, noch tijd heeft. Maar, o wonder! "Wie kan Zijn leeftijd uitspreken?" Jesaja 53:8. O, mijn ziel! Hier mag u zich verwonderen, en met Paulus en David aanbidden en uitroepen: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!" Rom. 11:33. Er is geen onderzoeken door ons in de verborgen raad van God, en daarom kunnen wij ons geen begrip maken van de wijze van deze aanbiddelijke verborgenheid. Want welke gelijkenissen de ouden, de vroegere en latere godgeleerden van tijd tot tijd ook hebben gezocht, om deze eeuwige geboorte te verklaren en te begrijpen, bijvoorbeeld, dat zoals het verstand, op zich zelf werkende zichzelf begrijpt, en zo een beeld heeft van het Voorwerp waarop het ziet, dat ook God zo Zichzelf begrijpende ook een beeld heeft, en dat dit dan Gods Zoon is. En zoals de wil van God van alle eeuwigheid af werkt en slaat op Zichzelf, zo werkt het dit gewerkte, dat het Zichzelf vermaakt is dát oneindig goede, dat het begrijpt in Zichzelf, en dat dit vermaak de Heilige Geest is. Zo zijn dit allemaal ongelijke gelijkenissen, die verwarde gedachten maken, ja, zelfs strekken tot verloochening van deze verborgenheid en zijn door ons geheel te vermijden.

§ 2. Van onze verkiezing in Christus vóór de wereld.

Laat ons nu zien op Christus in Zijn betrekking tot ons vóór de hele wereld. God was zo van eeuwigheid in Zichzelf, en behalve Hem was er niets anders: het eerste dat Hij gedaan heeft (buiten dat wat u gehoord hebt), of het eerste, dat Hij naar ons begrip heeft kunnen doen, is geweest: Een besluit bij Zichzelf om Zijn heerlijkheid te openbaren, of een voornemen in Zichzelf om Zijn heerlijkheid buiten Zijn eeuwige enigheid, aan iets buiten Zichzelf mee te delen. Ik zeg aan iets buiten Zichzelf, want wat is meedelen anders dan een uitvloeisel, een voortkomen van, of een beweging tussen twee doeleinden? Ik heb u nu gebracht tot Gods doen en werkzaamheden met betrekking tot Zijn schepselen, volg mij een weinig, en ik zal u dadelijk brengen tot Christus, met betrekking tot uzelf. Deze handelingen of werkingen van God zijn:

A. Het besluit.

B. De uitvoering van het besluit van God.

Deze woorden moet ik wat nader verklaren.

A. Het besluit is een daad van God, naar de raad en het voornemen van Zijn eigen wil, zoals Hij alle dingen en alle omstandigheden bestuurt, en alle dingen beschikt van eeuwigheid, in Zichzelf zeker, onveranderlijk, maar toch vrijmachtig. "Die alle dingen werkt (zegt de apostel) naar de raad van Zijn wil," Eféze 1:11, en dit werk, of deze daad van God is inwendig, en voor eeuwig blijvend in Zijn eigen wezen.

B. De uitvoering van het besluit is een daad van God, waardoor God in de tijd alle dingen krachtig werkt, zo als die waren voorzien en besloten. En deze daad van God is uitwendig, en door een tijdelijke werking overgaande van God op de schepselen.

A. Nu Betreffend het besluit, dat heeft verschillende soorten in zich.

- Als eerste, is er een algemeen besluit, dat zich tot alle schepselen uitstrekt en is óf het besluit van schepping, óf het besluit van besturing en bewaring.
- Ten tweede is er een bijzonder besluit, dat de redelijke schepselen raakt, de engelen en de mensen. Dat wordt genoemd het besluit van voorverordining, en bestaat uit het besluit van verkiezing en verwerping.

Betreffend de algemene en generale besluiten, daarvan wordt maar weinig in de Schrift voorgesteld, en dat is van weinig of geen nut tot ons voornemen.

Betreffend het bijzondere besluit van de engelen, daarvan wordt niet veel in de Schrift gevonden, en dat is ook weinig van dienst tot ons voornemen. Wij hebben maar te doen met de mensen, en met Gods besluit met betrekking tot 's mensen zaligheid van vóór

geheel de wereld. En dit noemen wij de voorverordining of het besluit van verkiezing, wat is óf Christus, óf van Christus leden. Christus Zelf was eerst tevoren verordineerd, wat uit deze woorden van God is af leiden: "Ziet, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft! Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht de heidenen voortbrengen," Jesaja 42:1. Deze eigen woorden, heeft de evangelist van Christus, zelf verklaard in Matth. 12:18. En zoals Christus tevoren verordineert is, zo zijn de leden van Christus in Hem, tevoren verordineert. Zo zegt de apostel: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld," Efëze 1:4. Wij zijn in Christus uitverkoren, als in een algemeen Persoon. Hij was in orde, de eerste uitverkoren Persoon, en wij in Hem. Veronderstel dat een koninkrijk is opgericht, een nieuwe koning is verkozen, en al zijn navolgers zijn in hem verkozen. Welnu, God heeft een Koninkrijk van heerlijkheid opgericht, en Hij heeft Jezus Christus tot Koning van dit Koninkrijk verkoren, en in Hem heeft Hij ons verkoren, die Hij heeft gemaakt tot koningen en priesters van de Allerhoogste God. Maar laat ons letten op de woorden van de apostel, "Hij heeft ons uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging der wereld."

1. *Hij heeft uitverkoren*, dat is, God de Vader heeft uitverkoren. Niet zo, dat de Zoon en de Heilige Geest ook niet zouden uitverkoren hebben, want als er drie van ons maar één algemene wil tot ons allen zouden hebben, dan zou de één niets kunnen willen wat de twee anderen ook niet zouden willen. Maar daar de Zoon de persoon draagt van één die uitverkoren is, en de Heilige Geest de Getuige is, die deze genade verzegelt aan onze harten, daarom wordt de Vader alleen uitgedrukt zoals de Vader menigmaal alleen genoemd wordt in het gebed. Niet omdat de andere personen niet ook zouden moeten aanbeden worden, maar omdat de Zoon wordt aangemerkt als de Middelaar, en de Geest als de Leermester, die ons leert bidden naar behoren. Daarom staat de Vader alleen uitgedrukt.
2. Hij heeft ons uitverkoren *in Hem*. Dit Hem, betekent: Christus, God en mens, en dit Hem betekent: dezelfde Christus, God en mens, als het Hoofd en de eerste Uitverkorene, in Wie, en na Wie, in de orde van de natuur, Zijn hele lichaam is uitverkoren. Merkt hier op de orde, en niet op de oorzaak van onze verkiezing: hoewel Christus de oorzaak van onze zaligheid is, zo is Christus toch niet de oorzaak van onze verkiezing. Dat is alleen de voorkennis van God, en Zijn vrijwillige liefde, die daarvan de oorzaak is.
3. Hij heeft ons in Hem uitverkoren *voor de grondlegging der wereld*. Dat is, van alle eeuwigheid af, maar omdat God binnen de eeuwigheid de dingen voorziet, die in de tijd gedaan worden, daarom, zeggen enigen, moeten deze woorden niet alleen betrokken worden bij de aanmerking van de dadelijke schepping, maar zelfs tot het besluit van 's werlds wezen. Alsof zij zeiden: Hij heeft ons uitverkoren in orde van de natuur, voor dat Zijn besluit de grondlegging van de wereld heeft vastgesteld. Mijn voornemen is om niet in dit verschil te treden. Dit alles toegestaan, dat die oude liefde, die God ons in Christus heeft toegedragen, niet is van heden noch van gisteren, *maar van vóór de wereld*. Paulus spreekt van de genade, "die ons gegeven is vóór de tijden der eeuwen," 2 Tim. 1:9. Maar wat het meest het opmerken waard is in onze tekst, als tot ons voornemen dienende, is: dat wij in Hem zijn uitverkoren.

Wij lezen van drie woorden in de Schrift, die spreken van Christus: soms worden wij gezegd, gezegend te zijn in Hem, en soms om Hem, en soms dóór Hem.

- Soms in Hem, zoals hier: "Hij heeft ons uitverkoren in Hem."
- Soms om Hem, zoals: "U is gegeven om Christus wil, niet alleen in Hem, te geloven, maar ook voor Hem te lijden." Filip. 1:29.
- Soms door Hem, zoals in de woorden van Paulus: "Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus," 1 Kor.15:57.

Maar de zegeningen komen door Christus, aangezien Christus een Middelaar is, niet alleen van verdienste, maar ook van toepassing. Hij verkrijgt en ontvangt niet alleen door de genade al het goede voor ons, maar Hij voert dat ook uit, en eigent ons dat krachtig toe. En de zegeningen komen om Christus' wil, daar Christus, door Zijn gehoorzamen alle goede dingen verkrijgt, die op Zijn tijd aan ons worden geschonken. Wij hebben de zegeningen in Christus, omdat in Christus als in een algemeen magazijn, alle dingen eerst zijn weggelegd, die ons naderhand zullen meegedeeld worden. En zo zijn wij in Christus, als in algemeen persoon uitverkoren. Deze genade van verkiezing is als eerste begonnen in Christus ons Hoofd, en is zo nederwaarts gedaald op ons, Zijn leden. Christus is de Eerstgeborene onder al Zijn broederen, hebbende de voortocht. Of Christus was "de Eerstgeborene onder vele broederen," Rom. 8:29, de eerste die de moeder opende. Christus was verzegeld en uitgeleid, om de Vorst van onze zaligheid te zijn, alleen wij, in de orde van de natuur, waren uitverkoren. Wat deze verkiezing of voorverordining van Christus aangaat, dat heeft de apostel geheel zonder twijfel gesteld: "Dewelke voorgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden, om uwentwil," 1 Petrus 1:20.

§ 3. Van de grote handel in de eeuwigheid tussen God en Christus, om zielen zalig te maken.

Nu was het dat God de Vader, Zijn Zoon heeft verordineerd, om de bediening van het Middelaarschap te volbrengen, opdat in Hem, allen die zalig zouden worden, mochten uitverkoren worden. Betreffend deze roeping van God de Vader, heeft de apostel op een bijzonder duidelijke manier gesproken. "Niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkewijs als Aäron. Zo heeft ook Christus Zichzelf niet verheerlijkt, om Hogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd. Die heeft Hem tot deze eer geroepen," Hebr. 5:4, 5. Christus Zelf heeft Zich niet in deze bediening ingedrongen, maar Hij is daartoe gekomen door de wil van God de Vader, en door Zijn voorverordining: "Want het is des Vaders welbehagen geweest, door Hem alle dingen te verzoenen met Zichzelf," Kol. 1:19, 20, en "Hem heeft God de Vader verzegeld," Joh. 6:27, en waarom? Als om ons te verzekeren van Gods goede wil om ons zalig te maken, aangezien Hij Zelf Zijn Zoon daartoe geroepen heeft: waarom Hem ook alles aangenaam is wat Christus voor ons doet, daar Hij Zelf Hem daartoe heeft verordineerd.

Nu was het dat God de Zoon, de roeping van de Vader heeft omhelsd, en het ambt van Middelaar op Zich genomen heeft: "Toen sprak Ik: Zie Ik kom," Hebr. 10:7. Zonder twijfel is dit van eeuwigheid waarachtig geweest: "De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend en Ik ben niet wederspanning, Ik wijk niet achterwaarts," Jesaja 50:5. En "gelijkerwijs Mij de Vader geboden heeft, also doe Ik" Joh. 14:31. Zodra heeft de Vader niet geroepen, of Christus heeft direct de bediening aangenomen, waartoe Hij van de Vader was verordineerd. Dit blijkt duidelijk uit de woorden: "Deze heeft God de Vader verzegeld." Joh. 6:27. Verzegeld door verordineren, door bekwaammaking, en bij wijze van bevestiging. Zoals openbare officieren in hun plaats bevestigd worden, door het ontvangen van hun aanstelling onder een zegel. En dat moet ook noodzakelijk zo zijn, omdat al wat de Vader wil, de Zoon ook wil: "Ik en de Vader zijn één," (Joh. 10:30.) zegt Christus. Hoe één?

Eén in wil, één in macht en één in natuur.

5. Eén in wil, dat blijkt uit de voorgaande woorden, betreffende Christus schapen: "Mijn Vader heeft ze Mij gegeven, en Ik geef hun het eeuwige leven, vers 28, 29. Zij komen beide overeen in het zaligmaken van Christus schapen, de Vader wil, en Christus wil. Merk op, zo zeer de Vader in deze zaak wil, zo zeer wil ook de Zoon, "Want Ik en de Vader zijn één."
6. Eén in macht, dat blijkt eveneens uit de voorgaande woorden, "deze schapen zullen in der eeuwigheid niet verloren gaan," zegt Christus, "en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader is meerder dan allen, en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders," vers 28, 29. Hier is eerst Christus macht, en alles wat in Hem is, aangewend om de behoudenis van Zijn schapen, zoals Hij enige macht in Zich heeft, en machtig is om iets te kunnen doen, en niet één zal verloren gaan. En Hij geeft reden van de uitnemendheid van Zijn macht, en van Zijns Vaders macht, omdat die namelijk net zo vast aan dit werk is als Zijn eigen. Zij zijn even vast in Zijn hand, als in Zijns Vaders hand, want Hij en de Vader Zijn één.
7. Eén in natuur, en hiervan oordeel ik, zijn de woorden in het bijzonder te verstaan: de Vader en de Zoon zijn beiden van één natuur en van één wezen. En dit is niet alleen een bewijs, dat Zij Beiden zijn overeengekomen en het eens waren om overeen te komen, in die grote handel van de behoudenis van de zielen, maar dat Zij ook echt nooit kunnen verschillen. Twee, die in wezen twee willen hebben, hoewel zij nu in een zaak overeenstemmen, zo kunnen zij toch komen te verschillen, en niet één en hetzelfde willen, maar als zij in wezen maar één wil hebben, is het onmogelijk of zij moeten dan beide altijd overeenkomen. Zo dan, de Vader heeft van eeuwigheid Zijn Zoon geroepen tot het ambt van Middelaar, alsof Hij zei: "Kom, Mijn Zoon! Zoon van Mijn blijdschap, Mijn hoogste vermaak, Mijn welgeliefde Zoon, in Wie Ik een welbehagen heb! Er is een voornemen in Mijn hart, om Mijzelf buiten deze eeuwige enigheid aan iets anders mee te delen, en Mijn gedachte of voornemen is deze: Als eerste, zie Ik op Mijn eigen eer, dan op Christus, vervolgens op de Kerk en eindelijk op de wereld. Zo is Mijn voorzienigheid, alle dingen te bevelen, zo uitnemend en tegelijk zo heerlijk mogelijk. Naast Mijn eer en de openbaring daarvan, wil Ik hebben een Christus, en deze Christus zal het voorname Voorwerp van de verkiezing van de genade zijn. En naast Christus het Hoofd, heb Ik een lichaam voorgenomen, en dit

lichaam wil Ik voorverordineren om dat gelijk, of gelijkvormig te maken aan het beeld van Mijn Zoon. En nu, zie, Ik roep U tot het Middelaarsambt, Gij zijt Mijn Zoon, heden, zelfs in dit heden der eeuwigheid, heb Ik U gegenereerd, en heden, roep Ik U tot deze eer, om een Hogepriester te zijn in der eeuwigheid."

En zoals de Vader geroepen heeft, zo heeft de Zoon de bediening van eeuwigheid aangenomen, waartoe Hem de Vader gesteld heeft. Alsof Hij zei: "Kom! Is dat de stem van Mijn eeuwige Vader? Nu dan, zie "Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven, om Uw wil te doen, o God!" Hebr. 10:7, dit is Mijn zin ja, en dit zal eeuwig Mijn zin blijven, als Ik zal mens geworden zijn, van Hem die Mij heeft, om Zijn werk te volbrengen, Joh. 4:36, heerlijke Vader, Uw wil is Mijn wil. Ik zoek niet Mijn wil, alsof Ik een wil zou hebben, verschillend van de Uwe, maar de wil van Mijn Vader. Nu dan, Ik neem deze eer aan. Mij geschiede, of het geschiede met Mij, zo als het U behaagt," Joh. 5:30. Deze roeping van de Vader, dit antwoord van de Zoon, wordt volkomen bevestigd met die woorden van Christus: "Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest," Spreuk. 8:23.

Maar Betreffend de bijzondere stukken van deze handeling tussen God en Christus om zielen zalig te maken, zal ik aantonen:

- A. Het ontwerp.
- B. De raad.
- C. De voorkennis.
- D. Het voornemen.
- E. Het besluit.
- F. Het verbond, die wij allen zullen vinden in ons eerste bestek, in de eeuwigheid voor alle tijden, tot aan de schepping.

§ 4. A. Het ontwerp.

Het ontwerp om zielen zalig te maken is door velen op verschillende wijze voorgesteld. Enigen hebben het zo uitgelegd:

1. Dat er voor de mensenkinderen, aangemerkt als gevallen in de staat van de zonde, een Middelaar en Verlosser zou zijn.
2. Dat diegenen in genade zouden aangenomen worden, die zich zouden bekeren, geloven en tot het einde toe volharden.
3. Dat er voldoende en noodzakelijke middelen van genade, aan alle mensen zonder onderscheid, zou aangeboden en toegediend worden.
4. Dat er een zeker getal aan mensen zouden zalig worden, die God heeft voorzien, dat zich zouden bekeren, geloven en volharden.

Deze manier wordt terecht door anderen tegengesproken, die ontkennen, dat Gods werken in hun voornemen zijn, zoals wij die zien in de uitvoering ervan. Wat aangaat het dagelijkse wezen, staan wij toe, dat Christus geopenbaard, beloofd en gegeven is na de zonde, en dat wij ons bekeren, geloven en volharden moeten voor wij zalig worden. Maar

naar Gods voornemen is Christus er vóór de zonde, en de zaligheid vóór de bekering, het geloof en de volharding.

De Apostel stelt de orde waarin de dingen zijn zo:

1. De wereld.
2. U, die uitverkoren bent.
3. Christus.
4. God. 1 Kor. 3:22, 23.

Maar de orde van het voornemen geeft hij ons zo te verstaan:

Als eerste neemt God Zich Zijn eigen eer voor, dan Christus, dan de uitverkorenen, dan de wereld. Zeker, het is een zware taak de eeuwig blijvende werken van het Goddelijk verstand in een orde te stellen, ofwel, in het eerste, tweede, derde, en vierde. Al Gods ontwerpen zijn zoals Hij zelf, dat is een hele en volkomen bezitting van Hemzelf tegelijk en op eenmaal. Zoals Hij is in Zichzelf, zo is er ook geen eerste noch laatste in iets van Zijn werken, maar opgemerkt in de werkzaamheden, of ten opzichte van ons, kan van een zaak gezegd worden te zijn de eerste, de tweede, of derde in natuur, tijd en wezen, vóór of na de andere. En zo in aanmerking van ons, zeggen wij, dat het doeleinde in de natuur moet zijn vóór de middelen tot het doel. Nu, het toelaten van de val, de bekering, het geloof, de volharding zijn bij God als middelen gebruikt om enigen te brengen tot de zaligheid. Waarom God dan ook eerst onze zaligheid ontwierp, en daarna de middelen. En beide, het doel en de middelen zijn het voortgebrachte van Gods verkiezing of voorverordining.

Hier hebt u dan het ontwerp, dat God Zijn genade wil verheerlijken, en tot dat doel wil Hij Christus voorverordineren, en in Christus wil Hij enige van de mensenkinderen verkiezen tot de zaligheid, die Hij ondanks hun zonde, wil heilig maken, en onberispelijk voor Hem stellen in de liefde, Efése 1:4. Dit ontwerp, bestek, of deze tekening van God zal in het volgende gedeelte, van Gods raad, verder uitgebreid worden.

§ 5. B. De raad

Van Gods raad, rakende de mens vóór de wereld, lezen wij op verschillende plaatsen. Christus was door de bepaalde raad Gods overgegeven, Hand. 2:23. "Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, welken Gij gezalfd hebt, beide Heródes en Pontius Pilatus, met de heidenen en de volken Israëls; om te doen al wat Uw hand, en Uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou," Hand. 4:27, 28. En zo wordt van de leden van Christus gezegd, dat zij een erfdeel geworden zijn, zijnde tevoren verordineerd naar het voornemen Desgenen, Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil. Efése 1:11. Het is maar weinig dat wij nu weten van deze raad van Gods wil, maar dit zal ons bekend gemaakt worden als wij in de heerlijkheid zullen gekomen zijn. Ja, het zal een groot gedeelte van de heerlijkheid des Hemels zijn, als de Heere der Heeren Zelf, de raad van Zijn wil zal ontvouwen. Nu weten wij Zijn wil, maar dan zullen wij de raad van

Zijn wil weten en Hem daarvoor loven in alle eeuwigheid. Dit zal de heerlijkheid zijn van de heiligen, dat zij zullen inzien in die raad van Gods wil, in het verkiezen van hen, en in het roepen van hen, en in het voorbijgaan van anderen en die te laten gaan. Ondertussen kunnen wij het tot hiertoe weten, want zover heeft Hij Zichzelf geopenbaard, Betreffend Zijn raad betreffende de mens van eeuwigheid.

1. Dat de mens zou zijn een redelijk schepsel, en omdat elk schepsel noodzakelijk zijn Schepper onderworpen is, (want Hij heeft alles gewrocht om Zijns zelfs wil, Spr. 16:4, en alles moet Hem geven de eer, waartoe Hij het gemaakt heeft) daarom moet zowel de mens Hem dienen als andere schepselen. Alleen moet zijn dienst op een redelijke wijze zijn, met oordeel, onderscheid en verkiezing. Hierom wordt van David gezegd, dat hij heeft verkoren de weg der waarheid, Psalm 119:30. En van Mozes: dat hij liever heeft verkoren met het volk van God kwalijk gehandeld te worden en de versmading van Christus, dan de genieting der zonde, en de schatten in Egypte. Hebr. 11:25. En hierom is het, dat heiligheid in de taal van de Schrift genoemd wordt: een oordeel: "Hij zal de wereld overtuigen van oordeel", Joh. 16:11, en "Hij zal het oordeel uitbrengen tot overwinning", Matth. 22:20. Waarom ook onze Godsdienst genoemd wordt, *een redelijke Godsdienst*, Rom. 12:1. God heeft geen bepalende wet willen geven over 's mensen werken, zoals over de andere schepselen, opdat hij zo werkelijk zou werken met oordeel, en staan of vallen door zijn eigen verkiezing.

2. Als de mens zou afwijken van zijn redelijke Godsdienst, en de wet verbreken die God zou geven, waartoe hij zelfs een oorspronkelijke macht zou hebben om die te volbrengen, dat hij dan zou vallen in Gods ongenade, en dat hem zo'n vloek, en zo'n straf zou overkomen. En hier komt in des mensen val ook te binnen Gods overdenking: Hij merkt die aan, als een vrijwillige overtreding van Zijn wet, en voor zoveel de wet rechtvaardiger was, en de gehoorzaamheid gemakkelijker, voor zoveel oordeelt Hij ook de overtreding onredelijker en de straf onvermijdelijker en onverdragelijker.

3. Dat de zonde niet ongestraft zou blijven, en wel om deze redenen.

- a. Vanwege Gods oneindige haat daartegen: "Hij is te rein van ogen, dat Hij het kwade zou zien, Hab. 1:13. Zij veroorzaakt een walging en afkeer in Hem, "want al deze zijn dingen, die Ik haat, spreekt de Heere," zij zijn ene kwellend voor Mij, Ik ben moede om die te dragen." Zach. 8:17.
- b. Vanwege Zijn waarheid: Hij had gezegd: "ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven," Gen. 2:17, of u zult stervende sterven, tijdelijk stervende, en eeuwig stervende. En werkelijk, God zal deze wet allerminst te niet doen, "niet één jota, noch één tittel zal van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied", Matth. 5:18.
- c. Vanwege Zijn ontzagwekkende en verschrikkelijke Majesteit: want God wil dat de mensen altijd voor Hem beven zullen, en door Zijn vrees zich laten afraden van de zonde: "Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen," 2 Kor. 5:11, en:

"vreest Hem, die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel," Matth. 10:28, "ja Ik zeg u, vreest Dien," Luk. 12:5. En: "Laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen, met eerbied en Godvruchtigheid. Want onze God is een verterend vuur," Hebr. 12:28, 29. Op deze gronden heeft God voorgenomen, dat de zonde niet ongestraft zal blijven, opdat daardoor Zijn gerechtigheid niet zorgeloos zou misbruikt, Zijn haat tegen de zonde niet te min geacht, Zijn waarheid niet in twijfel getrokken, en Zijn vreselijke Majesteit onder de mensen niet zou veracht worden.

4. Dat alle mensen, ondanks de zonde, niet geheel zouden verderven, en dat om deze reden:

7. Om die oneindige lust die God heeft in de barmhartigheid, ja, deze lust is het, die Hem beweegt om de zonde overvloedig te vergeven, en weldadigheid te oefenen aan de kinderen der mensen: "Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbij gaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid, want Hij heeft lust aan goedertierenheid," Micha 7:18. En, "Ik ben de Heere, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde: want in die dingen heb Ik lust, spreekt de Heere," Jer. 9:4.
8. Om het vermaak dat God heeft om door de daad verheerlijkt te worden in de gewillige dienst en gehoorzaamheid van Zijn schepselen. "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt," Joh. 15:8. En, "Ik heb geen lust in de dood des Goddelozen, maar dat hij zich bekere van zijn weg, en leve." Ezech. 33:11. God heeft het meest vermaak in overwinning zonder bloedstorting, als Hij door Zijn lijdzaamheid, goedertierenheid en verdraagzaamheid, de harten, genegenheden en consciënties van de mensen tot Zich trekt. Hij oordeelt in Zichzelf meer verheerlijkt te zijn door de diensten, dan door het lijden van de mensen, en daarom heeft Hij in de eeuwigheid voorgenomen niet alle mensen te verderven, anders zou hier geen Godsdienst zijn op aarde. De engelen die gevallen zijn, zijn niet allen gevallen, maar velen zijn staande gebleven, om door de daad met hun dienst Hem te verheerlijken. Maar toen Adam gevallen is, zijn alle mensen in hem gevallen, zodat er niet één boom in het Paradijs was gebleven, om Gode enige vruchten voort te brengen, en het is zeer zeker, dat God veel liever bomen wil hebben om de vruchten, dan om brandhout. Hierom heeft Hij voorgenomen, dat Hij het menselijk geslacht, ondanks de zonde, niet ten ene male zou verderven.

Hierop heeft de Drieëenheid raad gehouden, en de vraag was: *Wat zal er gedaan worden met de arme mens?*

De geleerden stellen hier een zekere strijd voor in Gods heilige eigenschappen. En door een vrijheid die de Heilige Geest uit kracht van de taal van de Heilige Schrift, hen toestaat, spreken zij op menselijke wijze van God, alsof Hij tot enige benauwdheden en bekommernissen gekomen was, door de elkaar tegenlopende begeerten van verschillende van Zijn eigenschappen. De gerechtigheid houdt bij Hem aan om de verdoemenis van een zondig, en als gevolg daarvan, terecht vervloekt schepsel. Waarvan de begeerte versterkt wordt door Zijn waarheid, om dat dreigement goed te maken: "ten dage als gij daarvan

eet, zult gij de dood sterven." De barmhartigheid pleit aan de andere zijde om genade en meedogendheid voor de mens, die jammerlijk verleid en overwonnen was door de satan. En dit pleidooi gaat vergezeld met de liefde, goedertierenheid en andere dergelijke eigenschappen. Eindelijk, om de zaak tot een besluit te doen komen, vindt de wijsheid van God een weg uit, die de engelen in de hemel met verwondering en verbazing inzien, hoe deze verschillende pleidooien van Zijn eigenschappen met elkaar te verenigen zijn. Van een Jezus is er besloten, Eén uit diezelfde hoog geloofde Drieëenheid, die door Zijns Vaders verordening, door Zijn eigen vrijwillige aanneming, en door de heiligmaking van de Heilige Geest, tot dat werk zou worden bekwaam gemaakt. Tot dat doel zou deze Jezus, beide een Borg en Hoofd zijn van de zondige mens. Een Borg om de schuld van de mensen aan God te betalen, en een Hoofd om Gods beeld in de mens te herstellen. En zo hebben de goedertierenheid en waarheid elkaar in Hem ontmoet en hebben gerechtigheid en vrede elkaar gekust, Psalm 85:11.

Dit is de grote verborgenheid van het Evangelie, dit is het, wat de engelen, zoals ik gezegd heb, inzien. Ja, dit is het, waar de engelen en heiligen zich ook over verwonderen zullen en God in alle eeuwigheid daarvoor loven. Dit is het, waarin de oneindige wijsheid van God, van alle eeuwigheid af is werkzaam geweest. Als aan alle engelen in de hemel en alle mensen op de aarde deze vraag was gesteld: *Hoe zal de zonde vergeven, de zondaar verzoend en Gods gerechtigheid verheerlijkt worden?* Zij zouden in eeuwigheid geen weg uitgevonden hebben. Dit heeft God gekost het dierbare, dit heeft Hem gekost het hartebloed van Zijn Eigen Zoon, en dit is een zeker teken, dat Gods hart hierin veel bezig geweest is.

Voorwaar wij zijn geen christenen, als wij niet enigzins zien en onze harten niet zijn ingenomen met de heerlijkheid van God in deze verborgenheid. O, dat wonder van hemel en aarde! Hier is het geval: de mens is gevallen door de zonde, en na de val zijn de mensen en de zonde, altijd onafscheidelijk verenigd geweest, zoals het vuur en de hitte. Maar God wil barmhartigheid over de mens en wraak oefenen aan de zonde. De eeuwige wijsheid van God had een weg uitgevonden, om de zonde van de mensen op een persoon over te zetten, die machtig was om dat te dragen, en deze mensen deel te doen hebben in een andere gerechtigheid, die bekwaam was om hen te dekken. Zodat het nu ten opzichte van de mens hetzelfde is, alsof de Wet ten enenmale was afgeschaft, en ook ten aanzien van God, alsof het schepsel geheel was verdoemd geweest. En dit alles is gedaan in onze Jezus, aan Hem is de vloek van de wet toegerekend. Door Hem is de rechtvaardigheid van de Wet voldaan, om Hem is de zonde van de mensen vergeven, en door Hem zijn alle dingen weer vernieuwd. De wereld heeft in Christus, als in haar Borg, de gerechtigheid van God voldaan, en God heeft in Christus, als in Zijn Vertegenwoordiger, de wereld weer met Zichzelf verzoend. O diepte! "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!" Rom. 11:33.

U hebt gezien het ontwerp en de raad van God, betreffende de zaligheid van de mensen voor de hele wereld, het is maar zo duister, "Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?" Rom. 11:34.

§ 6. C. De Voorkennis.

Van de voorkennis van God lezen wij in dit opzicht in de Schrift, dat Christus gezegd wordt overgegeven te zijn door de bepaalde raad en voorkennis Gods, Hand. 2:23. En van Christus leden wordt gezegd, dat zij naar Zijn voornemen geroepen zijn, die Hij tevoren gekend heeft, Rom. 8:28, 29. En elders in dezelfde zendbrief, "God heeft Zijn volk verstoten hetwelk Hij tevoren gekend heeft," hoofdstuk 11:2. En Petrus schrijft aan de vreemdelingen, de uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, 1 Petrus 1:2. Verstaat, dat de voorkennis van God eigenlijk ten aanzien van de schepselen wordt toegeschreven, maar ten aanzien van God is er geen ding verleden noch toekomstende. Al wat voorbij is, en al wat komen zal is tegenwoordig voor Hem, en daarom kan Hij in dit opzicht niet gezegd worden iets voor te kennen. Maar ten aanzien van ons, wordt in de Schrift van God gesproken, dat Hij de dingen of personen voorkent op tweeërlei wijze.

- In het algemeen door een algemene kennis, waarvan David zegt, "Uw ogen hebben mijn ongevormde klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was," Psalm 139:16.
- In het bijzonder, door een meer bijzondere voorkennis, die een kennis is met liefde en achting, zoals die duidelijk in zich bevat, wat wij noemen: de verkiezing. Zo staat Gods verkiezing uitgedrukt door beminnen. "Jakob heb Ik lief gehad, en Ezau heb Ik gehaat," Rom. 9:13. En dit is het, waar de apostel van spreekt: "De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn," 2 Tim. 2:19, dat is: de Heere kent van eeuwigheid de Zijnen met liefde en achting. Heeft God Zijn volk verstoten, hetwelk Hij tevoren gekend heeft? Rom. 11:2, dat is: die Hij tevoren heeft liefgehad en geprezen.

Hieruit besluiten wij, dat, het ontwerp gemaakt zijnde en Gods raad daarbij overeen komende, God toen van tevoren gekend en voorzien heeft, wie er in Zijn eeuwige liefde als de Zijne was te omhelzen. Met een daad heeft Hij tevoren gekend, die Hij verkiezen wilde en uit Zijn Eigen vrije liefde, tot het leven en de zaligheid wilde afzonderen. En hier hebt u de oorzaak van Gods voorverordining van Zijn heiligen tot de heerlijkheid: *het is alleen geweest de voorkennis en de vrije liefde van God*. God heeft van eeuwigheid af en voor de grondlegging van de wereld, enigen van tevoren verordineerd of voorbeschikt tot de zaligheid, waartoe Hem niets bewoog, dan Zijn Eigen welbehagen en vrijwillige liefde. Dit is het, dat in de orde van de natuur rechtuit voorgaat, en is de oorzaak van onze voorverordining. "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd," Rom. 8:29. Eerst heeft Hij ze tevoren gekend, en daarna heeft Hij ze tevoren verordineerd, eerst heeft Hij ze liefgehad, en daarna heeft Hij ze uitverkoren. Eerst heeft Hij ze omhelsd als de Zijne met de armen van Zijn eeuwige liefde, en daarna heeft Hij ze uit vrijwillige liefde afgezonderd tot het leven en de zaligheid.

Hierom noemt de apostel het: "de verkiezing der genade," Rom. 11:5. Aanwijzende, dat onze verkiezing voortkomt uit de baarmoeder van de liefde, vrijwillige liefde, vrijwillige genade is de oorzaak van onze verkiezing.

Sommigen brengen hiertegen in dat wij tevoren verordineerd en uitverkoren zijn naar de voorkennis, dat is zeggen zij, van ons geloof, bekering, en volharding. Maar als dit Paulus voorkennis geweest is, hoe heeft hij dan kunnen zeggen, dat degene "die Hij tevoren gekend heeft, Hij ook tevoren verordineerd heeft, de beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn," Rom. 8:29. Als God hen tevoren gekend heeft, dat zij eerst gelijkvormig waren, hoe heeft Hij ze dan tevoren verordineerd om gelijkvormig te zijn? En als dit Petrus voorkennis geweest is, hoe heeft hij dan kunnen zeggen: "dat zij uitverkoren waren naar de voorkennis van God de Vader, tot gehoorzaamheid? 1 Petrus 1:2. Want als God hen tevoren gekend had, dat zij eerst gehoorzaam waren, hoe zou Hij ze dan tevoren gekend hebben tot gehoorzaamheid?

Ik weet, dat er getwist wordt, of God op het voorzien van het geloof, en de volharding in het geloof en de heiligheid ons tot de zaligheid heeft uitverkoren. Mij Betreffend, ik ontken dat op deze welbekende gronden:

- (1) Omdat de uitverkiezing naar de voorkennis van het geloof stelt: dat God buiten Zichzelf moet gaan, om te zien op het één of ander in de schepselen, waarop Zijn wil zou mogen besluiten om te verkiezen. Maar dit strijdt tegen de algenoezaamheid van Gods kennis, alsof Hij kennis zou moeten nemen van de dingen, die wij weten. Het strijd tegen de algenoezaamheid van Gods wil, alsof Hij zou moeten zien op enige dingen in ons, voor het werk van onze verkiezing besloten kon worden.
- (2) Omdat de verkiezing naar de voorkennis van het geloof en liefde stelt: dat God ons uitverkiest, als wij Hem eerst hebben uitverkoren, en ons lief heeft, als wij Hem eerst hebben lief gehad. Maar dit strijdt tegen de Schrift "wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst lief gehad heeft. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden, 1 Joh. 4:19 en vers 10.
- (3) Omdat de verkiezing naar de voorkennis van het geloof niet kan bestaan met de vrijheid van Gods wil in Zichzelf, maar God zegt ons duidelijk: "Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, dien ik barmhartig ben." Rom. 9:16. Ik weet, dat enigen deze woorden niet willen verstaan van de eeuwige verkiezing, maar van de rechtvaardigmaking, aanneming en zaligheid, en toch staan zij toe dat de waarheid hiervan enerlei is, hetzij met betrekking tot de verkiezing, of tot de rechtvaardigmaking. De woorden: "Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, zijn van gelijke en dezelfde betekenis, als de woorden die God tot Mozes gesproken heeft: "Ik zal genadig zijn, wie Ik zal genadig zijn," Exod. 33:19. Nu genadig te zijn zoals bekend is, brengt eigenlijk mee, een genegenheid van het gemoed en van de wil om enig bijzonder goed te doen, zonder enige beweegreden of schuldigheid daartoe van buiten, met name van de persoon of personen aan wie dat goed gedaan of voorgenomen is. Wat een duidelijk bewijs is dat: Ik mij zal ontfermen," niet zo'n soort van ontferming is, waarbij de oefening is voortgekomen of veroorzaakt door iets dat was in hem, aan wie dat is bewezen, maar omdat het Hemzelf zo belijft, hem bij wie het staat zo te doen. En in dit opzicht verschilt barmhartigheid weinig of niets van

genade. Als de apostel Mozes woorden verandert, dan is hij maar zijn uitlegger geweest.

- (4) Omdat de verkiezing naar de voorkennis van het geloof, één en hetzelfde is, alsof wij zeiden: wij zijn verordineerd tot het eeuwige leven, omdat wij geloven. Maar de Schrift spreekt daar tegenin: "daar geloofden zo velen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven," Hand. 13:48, en niet: zoveel als er geloofden, waren geordineerd tot het eeuwige leven.
- (5) Omdat een eerste en eeuwige oorzaak niet kan afkomen van dezelfde tijdelijke werkingen, die daardoor zijn veroorzaakt. Nu, de verkiezing is de eerste en eeuwige oorzaak, waarvan ons geloof, bekering en volharding hun oorsprong hebben, en daarom kunnen ons geloof, bekering en volharding niet gehouden worden voor de voorgaande oorzaken, voorwaarden, en beweegredenen tot de Goddelijke verkiezing.
- (6) Omdat de verkiezing naar de voorkennis van het geloof, of de verkiezing van de gelovige mensen, en het volharden in het geloof en heiligheid tot de laatste snik toe, vele ongerijmdheden met zich mee brengt. Zoals:
 - a. Dit is 's mensen verkiezing die niet aangemerkt is in de staat der rechtheid, noch van de ellendigheid, maar in de staat der genade, strijdig tegen hun eigen gevoelen.
 - b. Dit is niet het geloof, de heiligheid en volharding voortbrengen uit de genade-welddad van de verkiezing, maar de verkiezing voortbrengen uit de voorkennis van de werken van het geloof, de gehoorzaamheid en volharding, regelrecht tegen de Schrift. "Hij heeft ons uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde." Efëze 1:4. Dit zou zoveel gezegd zijn, dat de verkiezing of voorverordining, voor de mens niet bevorderlijk is op de weg tot de eeuwige zaligheid. Want hoe zou dat een oorzaak kunnen zijn om ons zeker te leiden op de weg tot het eeuwige leven, wat niet eens in aanmerking komt voor dat de mens zijn loop uitgelopen heeft (ten minste in Gods voorkennis) van geloof en Godzaligheid, en is aangekomen aan de poorten van de Hemel? Zo'n vals genoemde voorverordining had met meer recht en eigenlijk genoemd mogen worden: een naverordineren.

Maar ik ben wat lang stil blijven staan bij dit verschil, en het is zeer tegen mijn voornemen, wat niet is "twistvragen voor te brengen, maar liever stichting, die in het geloof is," 1 Tim.:4. Ik herinner mij, wat ik gelezen heb, en ik begin het inderdaad ook al te voelen, dat deze tegenstrijdige stukken, onze geest maar ontstellen en onze ijver verwoesten, in onze liefde en ons vermaak in Jezus, (dit beminlijke Onderwerp en Voorwerp wordt van ons aangezien) zelfs door het afbreken en veranderen van onze aanschouwingen. Geen woord meer dus van dit soort.

§ 7. D. Het voornemen.

Van het voornemen van God betreffende des mensen zaligheid voor de grondlegging der wereld, lezen wij in de Schrift: "Wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn," Rom. 8:28. En van Jakob en Ezau wordt gezegd: "dat die nog niet geboren waren, noch iets

goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve," Rom. 9:11. En in Christus worden wij gezegd: "een erfdeel geworden te zijn, wij, die tevoren verordineerd waren naar het voornemen Desgenen, Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil," Eféze 1:11. En anders spreekt de apostel van de "veelvuldige wijsheid Gods, naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere," Eféze 3:11. En nogmaals: "Hij heeft ons zalig gemaakt, en geroepen met een heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus, vóór de tijden der eeuwen," 2 Tim. 1:9. Al deze plaatsen houden deze waarheid staande, dat God in Zichzelf van alle eeuwigheid af heeft voorgenomen, degenen die Hij tevoren gekend heeft, tot het leven en de zaligheid te brengen. Dit voornemen van God, gaat in orde van de natuur voor de voorverordining, daar wij gezegd worden, "tevoren verordineerd te zijn naar Zijn voornemen," Eféze 1:11. En toch moet het noodzakelijk volgen naar Zijn voorkennis en raad: want eerst, Hij heeft lief, voordat Hij wil voornemen, "en elke gedachte wordt door raad bevestigd," Spreuk. 20:18. Ja, "de gedachten worden vernietigd (zegt de wijze man) als er geen raad is," Spr. 15:22. Hij neemt dus eerst raad (ik spreek menselijker wijs) en gebruikt dan Zijn voorkennis, dat is, Hij kent degenen, die Hij wil verkiezen. Trouwens, God verkiest niet zomaar blindelings henen, niet wetende wie of wat. Hij zet Zijn liefde tot het leven op enigen. Hij kent hen met een voorkennis van goedvinden, en dan neemt Hij een voornemen om hen te brengen tot het leven, die Hij zo dus voorkent op die bijzondere en onuitsprekelijke wijze.

Dit voornemen van God, verklaart onze vastheid en zekerheid betreffende de zaligheid in Christus. Als God eenmaal voorneemt, dat is buiten alle vernedering: "Zeker gelijk Ik gedacht heb, zo zal het geschieden, en gelijk Ik beraadslaagd, of voorgenomen heb (zegt de Heere) zal het bestaan," Jesaja 14:24. U mag daarop schrijven, dat Gods voornemen onveranderlijk is. Wilde Paulus niet gemakkelijk zijn voornemen veranderen, dat hij genomen had: "Als ik dan dit voorgenomen heb," zegt hij, "heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt? Of neem ik het naar het vlees voor, hetgeen ik voorneem, opdat hij mij zou wezen ja, ja, en nee, nee?" 2 Kor. 1:7. Wilde Paulus zijn voornemen niet veranderen, en meent u dan dat God het Zijne zou veranderen? Mij dunk, dit woord zegt tot mij, alsof ik God van alle eeuwigheid hoorde spreken: "Ik heb voorgenomen een overblijfsel van de mensen kinderen zalig te maken. Hoewel zij allen door de zonde verloren zijn, heeft Mijn wijsheid toch een weg uitgevonden om enigen daaruit te verkiezen, en hoewel deze enigen, deze weinigen, die Ik heb voorgenomen zalig te maken, staan in een zeer vuile, donkere plaats, zo zal Ik echter "gisteren en heden Dezelfde zijn, en in der eeuwigheid," Hebr. 13:8. Ik voorzie zeker duizenderlei struikelingen en verbitteringen, om Mijn voornemen te veranderen, dat Ik heb met Mijn volk. Ik voorzie hun dagelijks tergen van Mijn gerechtigheid. Ik voorzie hun veelvuldige lusten van binnen, en hun menigte van vijanden van buiten. Ik zie dat de inwendige genade, die Ik hen wil geven, namelijk net zo veranderlijk is in het hele geslacht, als die in hun vader Adam was. En als Ik hen wilde overgeven in de handen van hun eigen raadsragen, zij kunnen niet anders dan dagelijks van Mij afwijken, net als het water, dat ondanks dat het zo heet kan gemaakt worden als vuur, het toch aan zichzelf overgelaten zijnde, snel weer tot zijn natuurlijke koudheid zal terugkeren. Ik voorzie hen in hun beste staat, van de volle zee met het hoogste getij van

genade, zodat zij op verschillende manieren zo veranderlijk en beweeglijk zijn als de raderen, dat zij zo verward, belet, en verrukt zijn in zichzelf, zoals dwarsraderen in elkaar, dat de genade hen hierheen en het vlees hen daarheen voert, ... welke standvastigheid is er van dezulken te verwachten?

Echter, (zegt God) heb Ik voorgenomen dit kleine kuddeke in de hemel te brengen. Mijn voornemen is in Mij, en van Mijzelf. Ik ben God, en geen mens, en daarom kan Ik geen berouw hebben, Num. 22:19, noch herroepen het voornemen, dat Ik nu heb. "Zou ik het zeggen, en niet doen? Zou Ik het spreken, en niet bestendig maken?" Ja, Mijn voornemen zal bestaan, en om dit voornemen zal Ik Mijn Zoon, tussen Mijn volk en Mijzelf stellen, zodat, als zij zondigen, Ik op Hem zal zien, en door dat middel zal Ik niet aanschouwen de ongerechtigheid in Jakob, noch de boosheid in Israël," Num. 23:21. En tot dat doel wil ik levende dieren bij de raderen voegen, opdat, als de levende dieren gaan, de raderen ook zullen gaan, en als de levende dieren stil staan, zij ook zullen staan, en als de levende dieren zullen opgeheven worden van de aarde, de raderen tegenover hen zullen opgeheven worden: "want de geest der levende dieren zal in de raderen zijn." Ezech. 1:21. Mijn bedoeling is, dat Mijn heiligen hun vastheid niet zullen hebben in zichzelf, want zij zijn zoals de raderen. Maar zij zullen die van Mij hebben, en van Mijn Zoon, met Wie zij door dezelfde Geest des levens zullen verenigd worden."

Zo kan ik bedenken, dat de Heere van alles van alle eeuwigheid gezegd, gesproken en voorgenomen heeft bij Zichzelf, en zeker, Gods voornemen moet op deze grond staan, "Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk," Rom. 11:29.

§ 8. E. Het besluit.

Gods besluit, Betreffend 's mensen zaligheid voor de grondlegging der wereld, blijkt uit deze teksten: "Ik zal van het besluit verhalen," zegt God. Wat was dat? Hoe Betreffend Christus, en de kerk. "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd; eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot uw bezitting," Psalm 2:7, 8. Het was Gods besluit, om uit joden en heidenen een gemeente aan Christus te geven. En dit besluit is gemaakt in die dag der eeuwigheid, toen de Zoon is gegenereerd van Zijn Vader. Dit besluit heeft in de taal van de Schrift onderscheiden namen:

Dit is hetzelfde, wat wij doorgaans noemen de voorverordining, want wat is dit anders dan een besluit van God, Betreffend de verschillende voorbereidselen van de genade, waardoor sommigen onfeilbaar gebracht worden tot de zaligheid? Voorverordining is een besluit beide van de middelen en het doel. Een besluit om hier enige mensen krachtige genade te geven, en om deze mensen hierna te brengen tot de heerlijkheid. Dit besluit, deze voorverordining, deze gouden ketting van de middelen en het doel, heeft de apostel voorgesteld: "Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt," Rom. 8:30. Zoals God enigen tevoren verordineerd

heeft tot het leven en de heerlijkheid, zo heeft Hij hen ook tevoren verordeneerd, dat zij zouden geroepen worden en gerechtvaardigd, voor zij zouden verheerlijkt worden. Wie de Heere besloten heeft zalig te maken, die heeft Hij ook besloten heilig te maken, voor hij tot de genieting van die zaligheid zal komen. "God heeft ons uitverkoren in Christus; vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden zijn eerst heilig en dan zalig," Efése 1:4. Ziet hoe deze dingen door de apostel in elkaar gewerkt zijn: "God heeft u van de beginne verkoren tot de zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid," 2 Thess. 2:13.

Ik heb enigen zeer Godslasterlijk zo horen redekavelen: "Zijn wij tevoren verordeneerd om zalig te worden, dan mogen wij leven zo als wij willen, want hoe wij leven, al leven wij nog zo goddeloos, wij zullen toch zalig worden."

O, gruwelijke! o, duivelse redenering! Werkelijk, dit komt van de duivel, en niet van God, noch van Zijn Woord. Zie hier één van satans diepten: in uitwendige dingen verzoekt hij de mens om niet op God te vertrouwen maar geheel op de middelen te steunen. Maar in hemelse dingen en zaken, de zaligheid, verzoekt hij de mens om alles op Gods besluiten en Gods voornemen te laten aankomen, zonder enige aanmerking van de middelen. Zulke mensen zouden net zo goed kunnen zeggen: "De Heere heeft vastgesteld, dat wij zo en zo lang leven zullen, en voor die tijd zullen wij niet sterven, wel, wat behoeven wij dan voedsel te gebruiken als wij gezond zijn, of medicijnen als wij ziek zijn?" Och wacht u voor zo'n redenering! Gods besluit stoot het gebruik van de middelen niet omver, maar stelt die vast en bekrachtigt het.

(1) Dit besluit is één en hetzelfde met dat boek des levens, waarin de namen van de uitverkorenen zijn opgeschreven. Paulus verhaalt ons van enige vrouwen met Clemens, de andere oprechte medegezellen, van wie de namen zijn in het boek des levens, Filip. 4:3. En Christus gebiedt zijn discipelen: "dat zij zich zullen verblijden, omdat hun namen geschreven zijn in de hemelen," Luk. 10:20. En Johannes zag in zijn gezicht "de doden klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend, en een ander boek werd geopend, dat des levens is," Openb. 20:12. Zoals de kapiteins hun boeken hebben, waarin zij de namen van hun soldaten schrijven, zoals de steden hun boeken hebben, waarin geregistreerd zijn de namen van hun burgers, zo heeft God Zijn besluit in het boek des levens, waarin Hij opgetekend heeft, allen die de Zijnen zijn. Enige andere teksten spreken van een boek des levens, zoals: "delg mij uit Uw boek, hetwelk U geschreven hebt," zei Mozes in zijn ijver voor Israël, waarop de Heere antwoordde: "Die zou Ik uit Mijn boek delgen, die aan Mij zondigt," Exod. 32:32, 33.

Maar sommigen zeggen: *dit was niet het boek van Gods eeuwig besluit maar het boek van Zijn voorzienigheid.*

God heeft een dubbel boek, en beide bij gelijkenis: Hij heeft een boek van Zijn gemaakte besluiten, en een boek van Zijn dadelijke voorzienigheid. Dit laatste is maar een afschrift, of een kopie van het eerste. Deze brede originele rol van liefde en zegeningen, die God van alle eeuwigheid in Zijn hart voor Zijn eigen volk heeft weggelegd, is het boek dat ik

bedoel. Dit boek wordt dagelijks met de daad uitgeschreven door de hand en pen van Zijn voorzienigheid, in het beschikken van al deze dingen, die onze zaligheid aangaan.

(2) Dit besluit is ook één en hetzelfde met Gods zegel: "het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn," 2 Tim. 2:19. Een zegel wordt tot drie doelen gebruikt:

- a. Om dingen te onderscheiden.
- b. Om iets verborgen te houden.
- c. Om iets te bewaren.

In al deze drie gelegenheden zijn Gods besluiten zegelen, maar in het bijzonder in de laatste. De zielen, die bij God verzegeld zijn, zijn behouden in Gods liefde en gunst, zoals Job zegt, dat God de sterren verzegelt, dat is, zeggen enigen: Hij bewaart de sterren in hun omloop in de plaatsen waar Hij ze gesteld heeft, daar zullen zij vast en zeker nooit uitvallen. Zo verzegelt God ook Zijn heiligen, dat is, Hij verzekert hen van de eeuwige liefde van God, zodat zij vast en zeker nooit uit Zijn hart zullen geraken. Al deze titels spreken van Gods onveranderlijkheid in Zijn eeuwig blijvende werken, alsof God zei: "Ik besluit, Ik verordineer, Ik stel het te boek. Ik verzegel het, dat deze en die mens eeuwig zalig zal worden, en waarom dit alles? Als om op te merken de zekerheid en vastheid van de zaak. Zullen de grote monarchen van deze wereld zo doen? Zullen zij besluiten, beschrijven, verzegelen, om hun macht en wijsheid te tonen, dat zij zulke besluiten kunnen maken, dat geen mens noch macht hoe die zouden mogen zijn, sterk genoeg is om hen hun besluiten te doen veranderen? Zal Ik niet zoveel meer doen? Weet Ik niet, of voorzie Ik niet alles, dat kan of zal volgen? Is er enige macht, of zal er ooit enige macht zijn, die zich uit Mijn handen zal kunnen rukken? Of is het mogelijk, dat Ik ooit enige verslappende gedachten zou kunnen hebben om die zielen zalig te maken? Kan er hierna wel iets voorkomen, dat Mij voorzichtiger, machtiger, of barmhartiger kan maken, dan Ik tegenwoordig ben? Kan het zijn, dat Ik in enige dingen enige verandering zou mogen willen, maar kan Ik wel ergens in iets Mijn wil veranderen? Nee, nee, "Ik ben de HEERE. Ik verander niet, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs niet verteed!" Mal. 3:6.

§ 9. F. Het verbond.

Het verbond Betreffend de zaligheid van de mensen is het laatste en bijzondere stuk waar ik bij stil zal staan. Ik durf niet al te nieuwsgierig zijn om aan te dringen op de orde van de natuur, en dat te meer, omdat ik geloof, dat het verbond tussen God en Christus van eeuwigheid gewerkt is, met het besluit, de voorkennis, en de verkiezing daar bovenop. Zo verhaalt de apostel ons: "Hij heeft ons uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging der wereld," Efése 1:3. Let op dat: in Christus. Daar was een eeuwig ontwerp tussen de Vader en de Zoon, daar was een verdrag gemaakt (ik spreek met eerbiedigheid) tussen God en Christus, daar was een verbond tussen de Heere en Zijn Zoon Jezus Christus, betreffende de zaligheid van de uitverkorenen. Laten wij hierom acht geven op de volgende teksten:

In Jesaja 49:1, 2, 3, 4, schijnt de profeet het voor te stellen op een manier van samenspreking.

Enigen verklaren het zo: eerst begint Christus, en toont Zijn last, zeggende tot God, hoe Hij Hem geroepen en bekwaam gemaakt had, tot het werk van de verlossing, en Hij wilde weten, welk loon Hij zou hebben voor zo'n grote onderneming. "De Heere heeft Mij geroepen van de buik aan, van Mijner moeders ingewand af heeft Hij Mijn Naam gemeld. En Hij heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard, onder de schaduw Zijner hand heeft Hij Mij bedekt; en Hij heeft Mij tot een zuivere pijl gesteld, in zijn pijlkoker heeft Hij Mij verborgen," Jesaja 49:1, 2.

Hier op antwoordt God Hem, en verhaalt Hem welk loon Hij zal hebben voor zo'n grote onderneming, maar eerst biedt Hij een weinig, te weten, de uitverkorenen uit het volk van Israël. "En Hij heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn knecht, Israël, door Welke Ik verheerlijkt zal worden," of, Israël is het door wie Ik verheerlijkt zal worden. vs. 3. Christus, die nu stond om Zijn verdrag met God te maken, dacht dat dit te weinig was, en zo'n grote arbeid en werk niet waard, omdat er weinig van de Joden zouden inkomen, maar de meesten Hem zouden verwerpen. En daarom zegt Hij, dat Hij tevergeefs zou arbeiden, als dit al Zijn loon zou zijn. "Doch Ik zeide: Ik heb tevergeefs gearbeid, Ik heb Mijn kracht onnuttelijk en ijdelijk toegebracht." vs. 4. En ondanks dit alles, zegt Hij tot God, aangezien Zijn hart zo begerig was om zondaars zalig te maken, dat Hij het wilde doen, ook voor deze weinigen, Zichzelf hiermee troostende, dat Zijn recht of Zijn werkloon was bij de Heere. vs. 5.

Hierop komt God wat milder over, en opent Zijn hart wat breder voor Hem, als wil Hij Hem een meerder vergenoeging geven voor de smarten van Zijn dood: "Het is te gering, dat Gij Mij een knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël," dat is het niet waard om daarvoor te sterven. Ik waardeer Uw lijden meer als dat: "Ik heb U ook gegeven tot een licht der heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan het einde der aarde." vs. 6.

Het komt mij voor, alsof ik God van eeuwigheid hoorde zeggen tot Christus: "Zie hier, Ik heb een overblijfsel van de mensen, beide van joden en heidenen, liefgehad met een eeuwige liefde. Ik weet dat zij zullen zondigen en zichzelf verderven, en zo Mijn vijanden worden en de eeuwige dood schuldig. Nu, U bent een machtig Persoon, bekwaam om voor hen te doen, wat Ik van U eis. Als U hun natuur en zonden wilt aannemen, en op U neemt om aan Mijn gerechtigheid en Wet te voldoen, en wegnemen in hen wat hatelijk is, ten opzichte van Mij en Mijn Wet, en van hen een gelovig en heilig volk maken, dan wil Ik hen de zonde vergeven, en hen tot zonen en dochteren aannemen, en hen met U, tot erfgenamen maken van de onverderfelijke kroon des levens."

En daarop zegt Christus: "Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God!" Hebr. 10:7, 9. Daarop heeft Christus het God als in Zijn hand beloofd, dat Hij de natuur en de zonde van de mensen zou aannemen, en voor God doen en lijden, alles wat Hij van Hem zou eisen.

Zeker, dit was het hele werk van onze zaligheid, zoals het eerst verhandeld is tussen God de Vader en Christus, voor het aan ons was geopenbaard. Hierom worden wij gezegd, aan Christus gegeven te zijn: "Ik heb Uw naam geopenbaard (zegt Christus) de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven," Joh. 17:6. Zelfs dit geven, brengt mee, alsof de Vader in Zijn eeuwigheid zou gezegd hebben tot de Zoon: "deze zijn de vaten der barmhartigheid, en deze zult U tot Mij brengen, want zij zullen zichzelf verderven, maar U zult ze zalig maken uit hun verloren staat. En daarop heeft de Zoon hen genomen uit de hand van Zijn Vader, en heeft gezien op de wil van Zijn Vader: "dit is de wil des Vaders, die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlies."

Op deze grond draagt Hij zorg voor dezulken. Om de hele wereld zou Hij niet willen dat één van degenen die de Vader Hem gegeven heeft, verloren ging, zij zijn daar al te kostbaar voor. In Jes.53:10, 11 en in Psalm 40:7 is Christus voorgesteld als een Borg, Die Zichzelf voor ons aanbiedt, en gewillig aanneemt de wil van God in deze zaak. En hierom is het, dat Hij genoemd wordt Gods dienstknecht, en Zijn oren worden gezegd doorboord te zijn. In Jesaja 42:6, is dit verbond zelfs nadrukkelijk genoemd. Zo spreekt God van Christus: "Ziet, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft! Ik zal U geven tot een verbond des volks, tot een Licht der heidenen," Jesaja 42:1, 6. Ja, dit verbond en verdrag schijnt met een eed bevestigd te zijn, Hebr. 7:28. En om deze dienst is Christus gehouden van God te eisen, en Hij zal Hem de heidenen geven tot Zijn erfdeel, Psalm 2:8.

Zie hoe de gemeente van God aan Christus gegeven is, als een beloning op die gehoorzaamheid, die Hij betoond heeft in het aannemen van de bediening van een Borg voor ons. Van deze eis van de belofte, maken enigen die raad des vredes, waarvan de profeet gesproken heeft: "en de raad des vredes zal tussen die Beiden wezen," namelijk, tussen de Heere en die Man, wiens Naam is SPRUITE. En vanwege dit verdrag is het, dat Christus genoemd wordt: de tweede Adam. Want zoals God met de eerste Adam een verbond heeft opgericht, rakende hem en zijn nakomelingen, zo heeft Hij ook een voorwaarde met Christus en Zijn zaad gemaakt, Betreffend het eeuwige leven dat door Hem zou verworven worden. Ik ontken niet, dat er enige beloften alleen aan Christus gegeven zijn, in Zijn eigen Persoon, die niet neerdalen op Zijn kinderen, zoals: "zit aan Mijn rechterhand totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten," Hebr. 1:13, en "Hij zal Zijn zaad zien, Hij zal Zijn dagen verlengen, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan," Jesaja 53:10, en "eist van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot uw bezitting," Psalm 2:8.

Maar daar zijn nog andere beloften aan Hem en de Zijnen gedaan zoals die grote belofte: "Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn," Hebr. 1:5, Jer. 32:38. Deze is eerst gedaan aan Hem, en daarna aan ons, en die bijzondere belofte van geestelijke genade, Joh. 1:16, van de rechtvaardigmaking, Jesaja 50:8, van overwinning en heerschappij, Psalm 110:2, van het Koninkrijk der heerlijkheid, Luk. 24:26, die zijn

ook al eerst aan Hem gedaan, en daarna aan ons. De zaak ligt van eeuwigheid zo: "hier zijn verloren mensen (zegt God tot Zijn Zoon), maar U zult in de volheid des tijds heen gaan, en uit vlees en bloed geboren worden, en voor hen sterven, en Mijn gerechtigheid voldoen. En zij zullen U ten deel zijn, en zij zullen genoemd worden het heilige volk, de verlost des Heeren, Jesaja 62:12. Dit zult U doen (zegt de Vader) en op deze voorwaarden zullen zij leven, die geloven."

Dit was het verbond van God met de Zoon van Zijn liefde, ten opzichte van ons. Waarop de Zoon direct geantwoord heeft: "Ik ben tevreden Vader, Ik zal gaan, en Uw welbehagen doen, en zij zullen in der eeuwigheid de Mijne zijn. Ik zal in de volheid des tijds voor hen sterven, en zij zullen in Mij leven. "Brandoffer en zondoffer hebt U niet geëist, (nee, het was Mijn Zelfoffer) toen zeide Ik: zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen," Psalm 40:7, 8, 9. In welk boek was het geschreven, dat Christus zou komen om Gods welbehagen te doen? Niet alleen in het boek der Wet en de profeten, maar ook in het boek van Gods besluiten. In deze zin is het Lam geslacht van de grondlegging der wereld, Openb. 13:8. Zijn Vader heeft Hem van voor alle tijden, verordineerd om onze Hogepriester te zijn, en Hij heeft van eeuwigheid af Zijns Vaders welbehagen hierin ondertekend, Gal. 3:15, 16. "Broeders! Ik spreek naar de mens: zelfs eens mensen verbond, dat bevestigd is, doet niemand te niet, of niemand doet daartoe. Nu, zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en de zaden, als van velen; maar als van één: en Uw Zaad, Hetwelk is Christus."

Er is verschil, of dat verbond waarvan hier gesproken wordt, alleen gemaakt is tussen God en Christus of tussen God en ons, of beide tussen God en Christus, en tussen God en ons. De oorzaak van dit verschil ligt in deze woorden: "Nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en de zaden, als van velen; maar als van één: en Uw Zaad, Hetwelk is Christus."

Sommigen besluiten hier uit, dat er geen verbond of belofte aan ons gedaan is, maar alleen aan Christus, of met Christus. Christus staande voor ons, en handelende met God voor ons, en volbrengende de voorwaarden Betreffend het leven en de heerlijkheid, zodat de beloften aan Hem gedaan zijn. Toch wordt dit met de daad toegestaan, dat wij Christenen zijnde, ook inbegrepen zijn in het verbond, dat daarom soms genoemd wordt een verbond met ons gemaakt: "Ik zal een nieuw verbond maken met het huis van Israël, en met het huis van Juda," Jer. 31:31. Niet dat het verbond eigenlijk met ons gemaakt is, maar alleen met Christus omwille van ons, en als wij ons zelf gevoelen onder de kracht van de belofte, dan beginnen wij te denken, dat wij ook in dat zelfde verbond zijn. Maar het is beter (zeggen zij,) dat wij gevoelen, ook in dat verbond te zijn, dat God met Christus gemaakt heeft, dan dat wij zelf in een verbond met God waren getreden.

Anderen willen hierdoor bewijzen, dat er geen verbond noch belofte met Christus gemaakt is met Zijn Persoon, maar alleen met Christus op geestelijke wijze, met hen die Christus leden zijn, en zo met Hem verenigd. Want let op de woorden (zeggen zij): de beloftenissen zijn eerst gemaakt met Abraham en dan met zijn zaad, dit zaad is een zaad, dat recht heeft op de beloften in de orde vanaf Abraham. Nu, dit kan Christus niet zijn in Zijn Persoon, maar Christus in Zijn geestelijk lichaam. En als de tekst zegt: *de beloftenis is niet gesproken tot de zaden, maar tot een zaad, hetwelk is Christus*, dan maken zij onderscheid tussen een tweërlei zaad van Abraham: Ten eerste is er een vleselijk, natuurlijk zaad naar het vlees, en in deze zin spreekt Christus tot die goddeloze, ongelovige joden, die gekomen waren om Hem te doden. "Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt, maar gij zoekt Mij te doden," Joh. 8:37. Ten tweede is er een geestelijk zaad, dat wandelt in het geloof en de voetstappen van Abraham: "Zo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn. En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen," Gal. 3:7, 29. Nu, de belofte is geschied aan Abraham en zijn zaad, niet zaden. Dat is niet aan beide zaden, zo wel vleselijk als geestelijk, maar alleen aan het éne, dat is het geestelijke. En dit zaad is Christus, dat is de geestelijke Christus, het lichaam van Christus, de gelovigen, die met Christus verenigd zijn door een oprecht en levend geloof.

Anderen besluiten hier uit, dat dit verbond gemaakt is beide tussen God en Christus, en tussen God en ons.

Als eerste tussen God en Christus. Het gehele werk van de verlossing en zaligheid was tussen God en Christus afgehandeld voor de grondlegging van de wereld. Maar dit belet niet, dat deze belofte naderhand in de volheid des tijds ook niet aan ons zou geschied zijn. Zie eens hoe het is met de verbonden onder de mensen: als het kind nog niet geboren is verkrijgt de vader een akte van een erfenis voor zijn kind, die hij in zijn bezit heeft, totdat het kind is geboren en tot zijn jaren gekomen, en dan stelt hij het in zijn bezitting. Zo is de zaak hier: Wij zijn voor een tijd opgesloten geweest in de baarmoeder van Gods verkiezing, totdat wij voortgekomen zijn door de genade van de wedergeboorte. Maar gedurende deze tijd zijn wij niet bekwaam, om enige belofte van het leven aan ons geschied, te ontvangen. Maar die zijn gedaan aan Christus vanwege ons, en Hij heeft de belofte van de Vader ontvangen in onze plaats, maar echter zo, dat als wij wedergeboren zijn, de belofte aan onszelf geschied, en dan zijn wij in de bezitting daarvan gesteld.

Dit is dan de inhoud van de woorden: het verbond is gemaakt met Christus, dat is met Christus en Zijn erfgenamen. Voornamelijk met Christus, en met Abrahams geslacht in Christus, en echter in het bijzonder met de gelovigen, die ook Abrahams zaad zijn. Al het onderscheid is in het woordje Christus, wat daardoor verstaan wordt: óf Christus in Zijn Persoon, óf Christus geestelijk lichaam, óf Christus door vertegenwoordiging. Wij zeggen:

Niet Christus in Zijn Persoon, dit wil zeggen: niet Christus in Zijn bijzondere Persoon aangemerkt zijnde, want dat zou a. strijden tegen het oogmerk van Paulus, wiens

voornemen is te bewijzen, dat de belofte van het eeuwige leven gedaan is aan alle gelovigen, en dan b. zou daaruit volgen, dat de belofte van het eeuwige leven alleen aan Christus zou gegeven zijn, en niet in het minst aan degenen, die in Christus geloven.

Niet Christus in Zijn geestelijk lichaam: want a. de belofte is aan Christus gedaan: in welke het verbond bevestigd was, Gal.3:17. b. In welke de volkeren gezegend waren, vs. 8. c. In welke wij verkrijgen de belofte des Geestes door het geloof, vs. 14. d. Die voor ons een vloek geworden is, vs. 13. Nu, dit alles kan niet toegepast worden op Christus geestelijk aangemerkt zijnde, want de geestelijke Christus heeft het verbond niet bevestigd, noch de volkeren gezegend, noch de Geest gegeven, noch is ook een vloek geworden.

Het is Christus door vertegenwoordiging: Christus als Middelaar, Christus als een algemeen persoon, aan Wie de beloften gedaan zijn. Want Christus en Zijn erfgenamen zijn allen maar van een verenigd huisgezin, en zoals het verbond der werken gemaakt was met Adam en al de zijnen, en er geen twee verbonden geweest zijn, zo is ook hier het verbond met de tweede Adam gemaakt en met zijn kinderen. "Maar een iegelijk in zijn orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn," 1 Kor. 15:23.

Ik heb nu het Voorwerp voorgesteld, waar wij op zien moeten, het is Jezus in de eeuwigheid voor alle tijden tot de schepping toe. Ons volgende werk zal zijn ons te besturen in de kunst of verborgenheid van de genade, hoe wij ten opzichte hiervan op Hem zien moeten.

BOEK 2

HOOFDSTUK 2

§ 1. Van de kennis van Jezus, zoals Hij op Zich genomen heeft dat grote werk van onze zaligheid in de eeuwigheid.

Het zien op Jezus bevat in zich:

- I. Kennis van Jezus.
- II. Overdenken van Jezus.
- III. Verlangen naar Jezus.
- IV. Hopen op Jezus.
- V. Geloven in Jezus.
- VI. Beminnen van Jezus.
- VII. Verblijden in Jezus.
- VIII. Aanroepen van Jezus.
- IX. Gelijkvormig zijn aan Jezus.

Willen wij daarom een inwendig bevindelijk gezicht op Jezus, dan hebben wij al deze dingen in het bijzonder te beoefenen en na te komen.

I. Wij moeten Jezus kennen, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid gedragen heeft in de eeuwigheid voor alle tijden.

Kom, leer wat deze Jezus is:

1. In Zijn betrekking tot God, zoals Hij is de Zoon van God, gegenereerd van eeuwigheid voor de wereld was. Zie in het bijzonder, en leer het goed verstaan, wie Hij is Die gegenereerd is, Betreffend Zijn Persoon. Wanneer het geweest is, Betreffend de tijd. Hoe het geschied is, Betreffend de manier en wat de onderlinge goedheid en liefde van Hem, Die gegenereerd heeft is geweest, en van Hem, Die gegenereerd is, o hoogte en diepte van deze kennis!
2. Kom, leer wat deze Jezus is in Zijn betrekking tot ons voor de wereld was, en leer tot dat doel voor vast dat grote werk tussen God en Christus, betreffende onze zaligheid.

Leer hieruit:

- a. Dat ontwerp van God, dat Hij Zijn genade wilde verheerlijken, en dat Hij ons tot dat doel tevoren heeft willen verordineren, en enigen onder de mensen in Christus heeft willen verkiezen, en dat Hij onder andere ook u heeft willen verkiezen, die Hij ondanks de zonde heeft willen heiligen, en onberispelijk stellen voor Hem in de liefde.
- b. Leer de raad van God Betreffend de mens voor de wereld was. O! het was een moeilijke zaak, hoe de zonde zou worden vergeven, de zondaar verzoend, en toch Gods gerechtigheid verheerlijkt worden zou! Gods wijsheid kon alleen in de eeuwigheid de weg uitvinden, om barmhartigheid aan de mens te bewijzen, en echter

ook wraak te oefenen aan de zonde. Nu, hieruit blijkt de diepte en de rijkdom beide van Gods wijsheid en kennis: Hij bedacht een weg, om de zonde van de mensen (versta ook uw eigen zonden) over te brengen op een ander Persoon, Die machtig was om die te dragen, en deze mensen (versta ook uw eigen persoon) te doen deel hebben in de rechtvaardigheid van een ander, die bekwaam was om hen te bedekken.

- c. Leer de voorkennis van God, hoe de Heere de zijnen van eeuwigheid af gekend heeft met een kennis van liefde en goedkeuring. Nadat het ontwerp was gemaakt, en Gods raad ermee overeenkwam, heeft God van tevoren gekend, of van tevoren gezien, wie Hij in Zijn eeuwige liefde wilde omhelzen. En, o mijn ziel! Als u één van de Zijnen bent, als God in Christus uit Zijn eigen vrijwillige liefde u heeft afgezonderd tot het leven en de zaligheid ... ken het dan voor uzelf, Job. 5:27, het is een inwendige, bevindelijke kennis, waar wij van spreken.
- d. Leer het voornemen van God over uw zaligheid. Dit voornemen van God spreekt van de vastheid en zekerheid van uw zaligheid in Christus. Zijn voornemen is in Hem, en van Hemzelf, Die is God en geen mens, en daarom kan het Hem niet berouwen: zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken? Num. 23:19.
- e. Leer de besluiten van God, die allen één en hetzelfde zijn met de voor-verordining, met het boek des levens en met het zegel van God. Wel, heeft de Heere besloten, tevoren verordineerd, te boek gezet en u verzegeld tot de zaligheid: "o, welgelukzalig is het volk, hetwelk dit blijde geklank kent: o Heere! Zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen, Psalm 89:16.
- f. Leer het verbond der genade, gedenk hoe het werk van eeuwigheid af zo ligt: "Hier zijn alle mensen verloren (zei God tot Zijn Zoon) maar U zult in de volheid des tijds heengaan, uit vlees en bloed geboren worden, sterven voor enigen, voldoen aan Mijn gerechtigheid en zij zullen de Uwe zijn tot Uw deel, en zij zullen genoemd worden: *het heilige volk, de verlost des Heeren.*"

Waarop de Zoon heeft geantwoord: "Laat het zo zijn Heere, Ik zal heengaan en volbrengen Uw welbehagen, en zij zullen de Mijne zijn in der eeuwigheid."

Let goed op en houd goede kennis van dit verbond, zelfs uit deze samenspreking. Eerst begeert God van Zijn Zoon, dat Hij Zijn leven zal afleggen, en voor Zijn arbeid beloofd Hij Hem, dat Hij zaad zien zal, Jesaja 53:10, en God zal Hem vele kinderen geven.

En ten tweede: de Zoon neemt aan, dat Hij Zijn leven zal afleggen, en zei: "Zie Ik kom, om Uw wil te doen, o God! Gij hebt Mij het lichaam toebereid." Hebr. 10:5,9. Wat, o mijn ziel! Dat God de Vader en Christus over u van eeuwigheid een verdrag zouden gemaakt hebben! Dat er een samenspreking tussen God de Vader en de Zoon zou gehouden zijn, in het belang van uw welstand en zaligheid! Zeker, dit is uw moeite en ijver wel waard! "O, hoort het, en bemerk u het tot uw beste." Job. 5:27.

§ 2. Van de overdenking van Jezus in dit opzicht.

II. Wij moeten Jezus aanmerken, zoals Hij het grote werk van de zaligheid in de eeuwigheid op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg Hem te leren kennen, maar naar de mate van de kennis, die wij verkregen hebben, moeten wij ook overleggen, peinzen, *en overdenken van Hem.*

Nu, de overdenking, uitbreiding en uitstrekkende van ons gemoed en hart op het één of ander onderwerp, is een vastmaken van onze gedachten, een gedurige buiging van onze zinnen tot enig geestelijke stof, tot dat dit werkt op onze genegenheden en wandel. Wij kunnen iets weten, maar echter zonder opmerken zijn van dat wat wij weten. Maar als de aandacht van ons gemoed en hart voor enig bekend voorwerp is opgenomen, en dat men voor die tijd van geen andere dingen kennis neemt, dat is overdenking. Och! Of het mogelijk was, dat wij Jezus zo konden aanmerken in deze eerste betrekking in de eeuwigheid, dat wij ten minste voor een tijd alle andere dingen konden vergeten! Christen! Ik bid u, wees aan de wereld gestorven, wees ongevoelig voor alle andere dingen, en zie alleen op Jezus. Er wordt gezegd, dat de mensen in een razende ziekte ongevoelig zijn voor alles wat men hen doet, omdat hun zinnen zo sterk zijn opgetogen over die dingen, die zij begrijpen. En als er ooit een voorwerp moet geleerd worden, om de ziel van een geestelijk mens op te voeren, dan is het vast en zeker dit, ja dit. Maar niet zo, dat er op geen ander voorwerp met aandacht en ernst zou mogen gepeinsd worden. Er wordt verhaald van Archimedes, die grote mathematicus, dat de stad waarin hij was veroverd was, en de dodelijke oorloogsinstrumenten rondom zijn oren rammelende, en alles in oproer zijnde, hij echter zo bezig geweest is in het trekken van zijn lijnen, dat hij geen geraas gehoord heeft, nog wist, dat er enig gevaar was. Maar als dergelijke voorwerpen als deze de aandacht van zijn ziel heeft kunnen innemen, zodat hij op geen andere dingen gelet heeft, hoeveel te meer behoort dat de overdenking van Christus te doen! Als een vleeselijk hart, een mens die aardse dingen bedenkt, hierover zo kan weggevoerd worden, omdat ze hem zo'n aangenaam Voorwerp zijn, hoeveel te meer behoort dan een begenadigd hart, dat de dadelijkheid van deze dingen van God en Christus kan inzien van eeuwigheid af, zo daarmee ingenomen te worden, dat het nergens anders om denkt! Kom dan, o mijn ziel en stel uw overdenking te werk, en dat op deze manier:

A. Overdenk Jezus in Zijn betrekking tot God, hoe Hij de eeuwige Zoon van de Vader was. Ik weet wel, dat wij in zeker opzicht niet veel redenen hebben, om zo op Jezus te zien: voor zoveel wij zondaren en van God afgefallen zijn, dat de allervolmaakste God voor ons niet is te aanschouwen. Helaas! Die Majesteit (Die geheel volkomen en wezenlijk goed is), is niet anders dan een vijand voor de zondaars als zondaars. Voor zoveel wij zondaars en van God afgefallen zijn, is de Zoon van God voor ons niet aan te zien. Ik bedoel de Zoon van God, aangemerkt in Zijn eigen eeuwige wezen, zoals Hij even gelijk en éénswezens is met God de Vader. Helaas! Onze zonde heeft Zijn gerechtigheid verstoord, dat is Hemzelf, en wat staat ons te doen met die vreselijke macht die wij getergd hebben? Maar als wij Jezus aanmerken als Jezus, dat is te zeggen: een Zaligmaker van alle zondaars, die in Hem geloven, en dat deze Jezus de twee naturen van Christus in Zich bevat, zowel de Godheid, als de mensheid. Dan mogen wij deel aan Hem hebben, naderen, en (naar ons begrip) aanschouwen het afschijnsel van Zijn heerlijkheid, (Hebr. 1:3). Tot dat doel heeft de Schrift ons de Zoon van God geopenbaard, dat Hij de tweede persoon is in de Drie-eenheid, hebbende de oorsprong van Zijn Persoonlijke zelfstandigheid alleen van God de Vader, van Wie Hij door medeling van Zijn wezen, van alle eeuwigheid gegenereerd is. "Ik was geboren als de afgronden nog niet waren; al eer de bergen ingevest waren, vóór de heuvelen was Ik geboren." (Spreuk. 8:24, 25). Of

zoals anderen vertalen: vóór de bergen was Ik Zijn Zoon geworden. Welzo, o mijn ziel! Overdenk Jezus, de Zoon van God, maar wees in deze overdenking niet al te nieuwsgierig. U hoort van de generatie van de Zoon, en van het uitgaan van de Heilige Geest, maar wees Betreffend de manier, hoe de Vader de Zoon genereert, of hoe de Vader en Zoon blazen en uitzenden de Heilige Geest, niet te bezig, om dat te onderzoeken. Wij mogen daar iets van weten, en een weinig overdenken, maar wat de diepte en kracht aangaat van deze grote verborgenheid van de genade, laat ons die generatie van de Zoon van God eren met stilzwijgen. Het komt mij te binnen, dat een zeker mens al te nieuwsgierig en vraagachtig zijnde, naar wat God gedaan heeft in die lange eeuwen van de eeuwigheid, voor Hij de wereld gemaakt heeft, tot antwoord kreeg, *dat Hij besloten heeft een hel te bouwen voor zulke nieuwsgierige onderzoekers*. Wees dan niet al te scherpzinnig in deze overdenking, houdt u binnen de palen van nederigheid en matigheid. En dan, naar dat u zult begrijpen, zal de Schrift u openbaren, dat vóórdat God de wereld gemaakt heeft, Hij in die oneindige eeuw der eeuwigheid deze dingen gedaan heeft:

- a. Enige dingen met betrekking tot Zichzelf.
- b. Andere dingen met betrekking tot Zijn schepselen.

a. Enige dingen met betrekking tot Zichzelf, en deze dingen waren òf

- (1) de Drie Personen eigen,
- (2) òf Hen gemeenschappelijk.

(1) De dingen die Elk Persoon in het bijzonder algemeen eigen waren, zijn deze *inwendige, onmededeelbare* werken van God, zoals:

1. Genereren, dat is alleen de Vader eigen, die niet gemaakt, noch geschapen, noch gegenereerd is van iemand.
 2. Gegenereerd te worden, en dat raakt alleen de Zoon, Die alleen van de Vader is, niet gemaakt, noch geschapen, maar gegenereerd.
 3. Van Beiden uitgaan, ziet alleen op de Heilige Geest, Die is van de Vader en van de Zoon, niet gemaakt, noch geschapen, noch gegenereerd, maar uitgegaan.
- En dit waren Gods werken in de eeuwigheid voor de wereld was: de Vader heeft gegenereerd: God de Zoon, de Zoon is gegenereerd van God de Vader, de Heilige Geest is uitgegaan van God de Vader en van God de Zoon. Maar hoe! Is God met deze werken bezig geweest van alle eeuwigheid? Ja, zoals het inwendige zijn, zo zijn het ook bijblijvende werken. Zie het aan de zon: zoals zij voortdurend haar stralen voortbrengt, en beide de zon en de stralen hun warmte van zich geven, zo heeft de Vader van alle eeuwigheid af Zijn Zoon gegenereerd en genereert nog en zal in der eeuwigheid genereren, en de Vader en de Zoon hebben van eeuwigheid geblazen, blazen nog, en zullen in der eeuwigheid voortblazen de Heilige Geest. En daarom zegt Origines terecht "Onze Jezus is het Afschijnsel van Gods heerlijkheid" (Hebr. 1:3). Nu, het afschijnsel van de heerlijkheid is niet maar eenmaal gegenereerd, en daarna zo gegenereerd gelaten. Maar zo vele malen de heerlijkheid oprijst waarvan het afschijnsel voortkomt, zo vele malen rijst ook het afschijnsel van de heerlijkheid. "Voor de heuvelen was Ik geboren," (Spr. 8:25). Enigen zetten het zo over, en niet zoals anderen: "eer de bergen ingeest waren, baart Hij Mij," zeker, de Zoon wordt eeuwig gegenereerd, en de Heiligheid gaat eeuwig uit.

(2) De gemeenschappelijke dingen voor de drie Personen in de eeuwigheid waren die *inwendige* werken van God, waaraan alle drie Personen deel gehad hebben. Zoals:

1. Dat de Eén geweest is in de Andere, en de Eén heeft de Andere bezeten, blijvende de Vader met de Zoon, en de Zoon met de Vader, en de Heilige Geest in en met die Beiden. Zo lezen wij van Christus: "De Heere bezat Mij *in het* beginsel Zijns wegs, vóór Zijn werken, van toen aan," (Spr. 8:22). En, "In de beginne was het Woord, en het Woord was bij God," (Joh. 1:1). En, "Ik ben in de Vader, en de Vader is in Mij." (Joh.14:11)
2. Dat de Eén de Ander heeft verheerlijkt: de Vader heeft de Zoon verheerlijkt, en de Zoon heeft de Vader verheerlijkt, en de Heilige Geest heeft Beide, de Vader en de Zoon verheerlijkt. "En nu verheerlijk Mij, Gij Vader; bij Uzelven, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was." (Joh. 17:5).
3. Dat de Eén Zich vermaakt heeft in de Ander: de Vader heeft Zich vermaakt in de Zoon, en de Zoon heeft Zich vermaakt in de Vader, en de Heilige Geest heeft Zich vermaakt in die Beide: "Toen was Ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks *Zijn* vermaken, te aller tijd voor zijn aangezicht spelende," (Spr. 8:30). In de oorspronkelijke tekst staat: "*Ik was dagelijks Zijn vermaken*," aanwijzende, dat de Zoon geweest is menigerlei vermaken voor Zijn Vader. "*Te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende*" Christus spreekt met schone en bekende woorden: te aller tijd spelende, alsof Hij zei: ten zeerste spelende. Het is een figuurlijke manier van spreken, of een gelijkenis, genomen van de kleine kinderen, die vermakenlijk voor het aangezicht van hun ouders spelen. O! Zie hoe de Vader en de Zoon Zich in elkaars gezelschap vermaken, ja zie, hoe zij die oneindige eeuwigheid voor de schepping, in voortdurende vermaking en blijdschap hebben doorgebracht. De Vader vermaakte Zich in de Zoon, en de Zoon verblijdde Zich in Zijn Vader. Overdenk, o mijn ziel! U hebt soms een nieuwsgierigheid gevoeld, om te weten wat God voor de schepping gedaan heeft. Wel wees nu matig, en houdt u vergenoegd met deze kennis: God heeft al die tijd (als ik het een tijd mag noemen) aangewend om Zich te vermaken in Jezus. Het was Gods werk Zich te vermaken in Zijn Zoon, en Hij heeft Zich zo in Hem verlustigd, dat Hij geen ander vermaak begeerde, dan het gezelschap en aanschouwen van Hem, wat Hij daartoe ook tot tweemaal uit de Hemel gesproken heeft, terwijl Christus op aarde was, zeggende: "Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb!in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb!" De eerste stem is gehoord bij Zijn doop, (Matth. 3:17), en de tweede bij Zijn verandering van gedaante, (Matth. 17:5).

b. Sommige andere dingen heeft God gedaan met betrekking tot Zijn schepselen, deze zullen in onze volgende overdenking voorkomen, dit alleen in het voorbijgaan. Zoals God en Christus Zich vermaakt hebben in elkaars bezit, zonder daarvan de kennis mee te delen aan enig schepsel, zo vinden wij ook in het volgende vers, dat Zij Zich vermaakt hebben in de zaligheid van de mensen: "en Mijn vermaken zijn met de mensenkinderen," (Spr. 8:31).

Onder de andere overdenkingen, o mijn ziel! Peins hierover. Hoe! God heeft van alle eeuwigheid af vermaak gehad in uw zaligheid! Wel, deze overdenking stelt voor, dat God in Zijn hart een begeerte heeft voorgenomen om uw ziel zalig te maken. Trouwens,

- (1) De vermakeningen komen voort uit de sterkste en uitgelezenste begeerten. De mensen hebben wel een behagen in verschillende dingen, waarin zij zich echter niet vermaken.
- (2) God en Christus worden hier gezegd Zich te vermaken in dit werk. En er is geen ander van Hun werken, niet in de engelen, noch in de wereld, noch in iets wat daar in is.
- (3) Van deze vermaking wordt gesproken als de allermeele naast Hun vermaking onder Elkaar.
- (4) Deze vermakeningen zijn er voor alles geweest, terwijl Gods hart alleen nog maar in verwachting was, en Zijn ziel het ontwerp van Uw zaligheid alleen nog maar gemaakt had. Al deze dingen bewijzen, wat een grote zaak dit geweest is in Gods schatting, en hoe zeer Zijn hart daarop is gesteld geweest, zelfs van eeuwigheid af. O, laat al deze dingen in uw overdenking komen!

B. Overdenk Jezus in Zijn loutere betrekking tot ons. Let op Hem, in dat grote werk tussen God en Hem, belangende onze zaligheid. Laten wij onze gedachten hierop vestigen, en een tijdje vertoeven.

1. Overdenk het ontwerp.

De grote God Die in Zichzelf voorgenomen heeft om Zich buiten Zijn eeuwige éinigheid mee te delen, heeft dit ontwerp gemaakt, dat alles wat Hij in dit opzicht doen zou, zou zijn "Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade," (Eféze 1:6). O, mijn ziel! Overdenk en peins over dit ontwerp van de Almachtige. De apostel vat het in zeer weinig woorden samen, overweegt u ze alle. Hier is: a. de prijs, b. de heerlijkheid, c. Zijner genade.

- a. Prijs is een verheffing van het één of ander, met woorden, of met werken, of met gebaren. Het vervat in zich een eerbiedig opmerken, een hoogachting en sterke verwondering.
- b. Heerlijkheid is het heerlijke wezen van God, de heerlijkheid van God in Zichzelf. Soms lezen wij van de heerlijkheid van Zijn sterkte, 2 Thess. 1:9, dat is, Zijn heerlijk wezen, dat zeer machtig is. Soms van de heerlijkheid van Zijn Majesteit, Jesaja 2:10, dat is, Zijn heerlijk wezen, dat zeer vol is van Majesteit. En soms van "de heerlijkheid Zijner genade," (Eféze 1:6), dat is, Zijn heerlijk wezen, dat zeer genadig en barmhartig is.
- c. Maar, waarom de heerlijkheid van Zijn genade? Barmhartigheid en genade komen samen in de liefde, alleen verschillen zij hierin: barmhartigheid is liefde, zoals die een ellendige helpt, en genade is liefde, zoals die vrijwillig wat goeds geeft zonder verdiensten. Hier is dan dat grote bestek waarmee God Zich van eeuwigheid af bezig gehouden heeft, dat het heerlijke Wezen van Zijn vrijwillige liefde en vrijwillige genade, in het bijzonder aan Zijn heiligen zou geopenbaard worden, opdat die het met verwondering zullen opmerken, hoogachten, vereren en de lof daarvan uitgalmen. Alle andere voornemens van God zijn niet anders dan hiertoe dienende.

Daar zijn er, die die grote inzichten van de Almachtige optellen in het meedelen van Zichzelf, zoals 1. De heerlijkheid van Zijn heiligen. 2. De heerlijkheid van Christus. 3. De heerlijkheid van Hemzelf, en in het bijzonder de heerlijkheid van Zijn genade.

1. Opdat Zijn heiligen zouden verheerlijkt worden, heeft Hij Hemel en aarde gemaakt, en Hij heeft hen tot heren over alles gesteld: "alles is uwe" (1 Kor. 3:21, 22).
2. Dat Christus zou verheerlijkt worden, en daartoe heeft Hij de heiligen gemaakt, en heeft hen aan Christus gegeven: "zij zijn allen uwe. Doch gij zijt van Christus" (1 Kor. 3:22, 23). En dit is zeker, de apostel zegt van de laatste dag: Christus zal komen om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen, en wonderbaar te worden in allen, die geloven.
3. Dat God Zelf verheerlijkt zou worden: "De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil," (Spr. 16:4). "Breng Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het einde der aarde; Een ieder, die naar Mijn Naam genoemd is, en die Ik geschapen heb tot Mijn eer," (Jes. 43:6,7). Nu dit is het hoge voornemen van God, waartoe alle andere dienen moeten. Let op de trappen: "alles is uwe, en gij zijt van Christus, en Christus is Gods," dat is, om God, en omwille van Zijn Heerlijkheid. De twee eerste voornemens zijn áán wie, maar niet omwille ván wie God werkt. Hij die een huis bouwt, heeft tot het leggen van een goed fundament en om het gebouw op te richten, daartoe zijn volkomen eis naar wat daartoe vereist is. Maar dit is eigenlijk zijn doel, zijn voornaamste oogmerk niet, maar dat hij een huis mag hebben tot zijn woning. Zo werkt God ook vele dingen tot onze heerlijkheid en, opdat Christus in ons mag verheerlijkt worden. Maar het ware doel, het hoogste oogmerk dat Hij in dit alles heeft, is Zijn eigen heerlijkheid. En evengoed, o mijn ziel! Overdenk noch een weinig verder: het bestek van onze zaligheid, van de heerlijkheid van de heiligen, en van Christus heerlijkheid, zoals dat ziet op de heerlijkheid van God, zo ook in het bijzonder op de heerlijkheid van Zijn genade. Zoals wij zien, dat Hij het één of ander doet door Zijn wijsheid, is dat tot heerlijkheid van Zijn wijsheid. Als Hij het doet door Zijn sterkte of macht, is het tot heerlijkheid van Zijn sterkte. Als hij het doet uit genade, is het tot heerlijkheid van Zijn genade. Zo ook, als God de zaligheid van onze zielen voorneemt uit Zijn loutere genade, gunst en liefde, is Zijn noodzakelijke doel, dat zij in ons zal bekend gemaakt worden, en dat die vervolgens (bekend zijnde) met behoorlijke verwondering en prijzing door ons zal verheerlijkt worden. Niet dat God niet zou moeten verheerlijkt worden in Zijn wijsheid, macht, gerechtigheid, heiligheid en andere van Zijn eigenschappen. Nee, maar in het bijzonder hierin; het is de genade van God waarin Hij Zich het meest vermaakt. Net zoals vrome koningen, boven al hun andere deugden begeren, dat zij vereerd worden vanwege hun goedertierenheid en mildadigheid. Zo is het met onze God, de Koning der koningen en Heere der Heeren, alles wat Hij doet, is tot dit doel, dat Zijn genade mag geopenbaard worden tot Zijn grote heerlijkheid. En tot dit doel wordt de heerlijkheid van Christus en van de Christenen betrokken.

Wel, lieve Heere! Dat dit Uw bestek zo moest wezen, om mijn ziel zalig te maken, dat mijn ziel de heerlijkheid van Uw genade zou prijzen, dat uw genade voor heel

de wereld mij ten beste heeft willen gedenken. Och! Hoe behoort ik U eveneens te gedenken, en Uw vrije genade! Hoe behoort ik mij daar over te verwonderen, die te aanbidden, te prijzen en te verheffen boven de zon, de maan, en sterren! Hoe kan ik anders dan met de apostel uitroepen: "O diepte des rijkdoms Uwer genade! Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen." (Rom. 11:33, 36).

2. Overdenk de raad van God Betreffend uw zaligheid.

"Hij werkt alle dingen naar de raad van Zijn wil; en bij Hem is raad, en bij Hem is verstand," (Eféze 1:11). Deze raad (zoals wij hebben verklaard) was voornamelijk over de vereniging van de rijkdom van Zijn genade, en de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid. Overdenk dit, o mijn ziel! Uw zonden hebben al de eigenschappen van God als strijdig gemaakt. Hier over was de grote en machtige raad, hoe God een weg zou maken voor Zijn genade en goedertierenheid, en echter ook aan Zijn waarheid en gerechtigheid kon voldoen. Eindelijk heeft Gods wijsheid, dat heerlijke en wonderlijke Middel uitgevonden, de Heere Jezus Christus. En is dit niet de mening van de apostel: "Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden," (Rom. 3:25). Overweeg en overleg deze woorden! God heeft Christus niet voorgesteld tot een verzoening, om alleen Zijn barmhartigheid te betonen in de vergeving van de zonden. Hoe, is er iets anders als barmhartigheid in de vergeving van de zonden? Ja, daar is nog wat anders, daar is ook rechtvaardigheid. Daarom heeft Hij Christus voorgesteld om een verzoening te zijn, opdat Hij Zijn rechtvaardigheid zou betonen. Ja, zie het verhaal, "Tot een betoning", zeg ik, "van Zijn rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit het geloof van Jezus is." (Rom. 3:26). Niet opdat Hij barmhartig zal zijn, maar dat Hij rechtvaardig zal zijn in het rechtvaardigen van degene, die uit het geloof van Jezus is.

Deze tekst heeft Luther veel werk gegeven om te verstaan, en hij heeft lang gebeden voor hij de ware zin daarvan heeft kunnen verkrijgen. Dit is de grote verborgenheid van het Evangelie, geen wonder dat de arme mens het niet bereiken kan. Dit is het, wat de oneindige Wijsheid van alle eeuwigheid af werk heeft gegeven, hoe er een weg zou gevonden worden om zondaars zalig te maken, en echter volkomen rechtvaardig te blijven. Ja, o mijn ziel! Peins nog een weinig verder, niet alleen is Gods barmhartigheid op deze wijze verheerlijkt, maar ook de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid, namelijk zoveel, ja meer nog, dan of de zondaar voor eeuwig was veroordeeld geweest. En dat wordt zo bevestigd:

- a. Als God een Borg verordineerd heeft, Zijn Zoon, en Hem onze schulden tot voldoening van Zijn gerechtigheid opgelegd heeft. Waarin God Zijn Zoon niet heeft willen sparen tot de laatste penning toe, ik meen, niet tot de minste trap of stap toe, waardoor God een groter liefde tot de gerechtigheid betoond heeft, dan wanneer Hij tien duizendmaal duizend schepselen veroordeeld had. Stel dat een misdadiger voor de rechter komt, de rechter wil de misdadiger niet verschonen, maar geeft opdracht, dat de wet voldaan zal worden. Dit is een bewijs, dat de rechter de gerechtigheid bemint, maar als de eigen zoon van de rechter een kwaaddoener is, en het blijkt voor het hele

land, dat de rechter hem niet wil verschonen, daarin bewijst de rechter meer eer aan de gerechtigheid, dan in het veroordelen van duizend anderen. Zo ook, als God de Heere vele duizenden zondaars in de hel werpt, om daar voor eeuwig, eeuwig, eeuwig gepijnigd te worden, is dit een teken, dat God de gerechtigheid bemint. Maar als Zijn Zoon onze zonden op Zich neemt, en God Hem niet wil sparen, dit zijn de eigen woorden van de Heilige Schrift: "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft" (Rom. 8:32), dit voorzeker, dit is een groter bewijs van Gods liefde tot de gerechtigheid, dan dat de hele wereld zou veroordeeld worden.

- b. Stel, dat de verzoende zondaar veroordeeld werd, dan zou alleen de gerechtigheid van God maar voldaan zijn geweest, en die zou in der eeuwigheid niet ten volle zijn voldaan geweest. Maar op die wijze die God heeft uitgedacht, om de zondaren zalig te maken, heeft Zijn gerechtigheid niet alleen voldoening verkregen, maar wordt die ten volle voldaan. Als bijvoorbeeld iemand de schuldenaar van een ander is, en hem honderd duizend ponden schuldig is, maar deze mens is arm, en het uiterste, dat hij kan betalen, is maar een penning per dag, en veronderstel dat de schuldhoeër hem in de gevangenis wil leggen, totdat hij de laatste penning zou betaald hebben. Het is waar, hij zou dag aan dag iets ontvangen, maar toch, zolang de schuldenaar leeft zou hij nooit betaald worden. Maar als een rijk man kwam en hem in één keer honderd duizend ponden voorlag, dan zou de schuldhoeër dadelijk betaald worden. Wel, zo is het onderscheid tussen God, als Hij zijn gerechtigheid voldoet aan de zondaar en aan Jezus Christus. God komt bij de zondaar, en eist de schuld van de straf, omdat hij de schuld niet betaald heeft van de gehoorzaamheid. God werpt hem in de gevangenis, en het uiterste dat hij kan betalen, is (als ik het zo mag noemen) maar een penning per dag, en hierom moet de arme zondaar niet dan voortdurend betalen, en betalende zal hij moeten betalen in eeuwigheid. Dit is de oorzaak van hun eeuwige straf in de hel, omdat zij in een tijd, die een einde heeft, nooit genoeg betalen kunnen. Maar nu is onze Heere Jezus Christus gekomen, en heeft de schuld in eenmaal ten volle betaald, zodat de gerechtigheid zegt: "Ik ben vergenoegd, Ik ben voldaan." Zeker, dit is een grotere eer, zelfs voor de gerechtigheid van God. Het is de raad van God geweest van alle eeuwigheid, hoe hij een Weg zou uitvinden voor Zijn liefde en goedertierenheid, en echter ook voldoen zou aan Zijn waarheid en gerechtigheid. O, mijn ziel! Overdenk en verwonder u, Jezus Christus is het Middel geweest, en in Christus is niet alleen Gods barmhartigheid verhoogd, maar ook Zijn gerechtigheid. Ja, zij is meer verhoogd en meer verheerlijkt in uw zaligheid, dan in der eeuwigheid in uw veroordelen zou hebben kunnen geschieden.

3. Overdenk de voorkennis van God.

Hij heeft van eeuwigheid af geweten, wie Hij wilde afzonderen tot het leven en de zaligheid. Al de heiligen van God, van de eerste tot de laatste, zijn toen voor Hem tegenwoordig geweest, en Hij heeft hen aangezien in Zijn veelgeliefde Zoon, Christus. Voor de wereld was, of mens of enig schepsel daarin, heeft Hij van tevoren Adam, en Abraham en Izaäk en Jakob en al de Patriarchen en al de Profeten gekend, en al de apostelen, en alle discipelen van Christus, en alle gelovigen in Christus. En, o mijn ziel! Als u één van Gods uitverkorenen bent, heeft Hij u tevoren gekend met een kennis van liefde en goedkeuring. Hij had u in Zijn oog en hart. Hij heeft aan Jakob gedacht, als hij nog niet geboren was, noch iets goeds of kwaads gedaan had (Rom. 9:11). Houd u ervan

verzekerd, dat God niet werkt zonder voorzienigheid en voorkennis van de dingen, die gewerkt worden. Dat kan namelijk in God niet zijn, wat zelfs in een wijs en verstandig mens niet gevonden wordt. Een mens die een huis wil bouwen, heeft tevoren het model in zijn gedachten, en de Psalmist verhaalt u, *dat Gods ogen uw ongevormde klomp gezien hebben*, in dit Boek van Zijn kennis waren al uw leden geschreven, toen nog geen van die was. (Ps. 139:16). Ja, Hij heeft u gekend met een kennis van bijzondere liefde. Hij heeft u omhelsd in Zijn eeuwige liefde, zoals er geschreven is: "Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat." Ik wil niet zeggen, dat deze liefde *met de daad* aan u besteed is voor de bestemde tijd, maar zij is voor u bereid geweest van alle eeuwigheid af: en daarom wordt het genoemd een eeuwige liefde: "De Heere is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." (Jer. 31:3).

O peins, overdenk en overleg deze liefde! Daarin zijn deze bijzondere dingen inbegrepen:

- a. Gods eeuwige goede wil. Wat is de liefde van God voor de uitverkorenen anders, dan Zijn eeuwige goede wil om hen barmhartigheid te bewijzen, hen goed te doen, en hun zielen zalig te maken? Hierom hebben de engelen bij Christus geboorte die lofzang gezongen: "Ere zij God, in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." (Luk. 2:14).
- b. Gods eeuwig welbehagen en vermaak in de mensen. Het grootste vermaak dat God heeft, of ooit gehad heeft, bestaat in de mededeling van Zichzelf. Als eerste aan Zijn Zoon, en daarna aan Zijn heiligen, ja, Hij heeft zo'n vermaak in het betonen van Zijn barmhartigheid aan Zijn heiligen, als Hij een welbehagen gehad heeft in de dood van Zijn eigen Zoon, als het middel dat daartoe diende. O wonder! Iemand zou denken, dat de dood van Christus het allerafgrijpselijkste zou zijn voor het hart van God, als er iets in de wereld zijn kan. Toch zegt de Schrift: "Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen," Jesaja 53:10. Hij heeft een behagen en vermaak gehad, zelfs in de verbrijzeling van Jezus Christus: de Heere zag, dat dit de weg voor Hem was, om Zichzelf in de volheid van Zijn genade aan Zijn heiligen mee te delen: en daarom, al stond het Hem zo duur als de dood van Zijn eigen Zoon, Hij had daar toch een welbehagen in.
- c. Deze liefde van God begrijpt in zich voorkennis en toestemming van al deze werkingen van Zijn liefde, hetzij dat die tijdelijk zijn Betreffend dit leven, of eeuwig Betreffend het toekomende. Betreffend deze werkingen van Zijn liefde, daarvan zegt Johannes: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods zouden genoemd worden," (1 Joh. 3:1), alsof hij zei: merk het op, sta er verbaasd over, dat kinderen des toorns, kinderen des allerhoogsten Gods zullen worden, dat een bedelaar op de mesthoop, een afwijker van God, een verkwister, een vreemdeling van God, van wie God geen reden heeft om eens te denken, dat die zal gemaakt worden tot een zoon van God, de Almachtige. O, Goddelijke liefde! Sta wat stil, en peins hier wat over, o mijn ziel! Dat God u wou voorkennen van alle eeuwigheid, met een kennis van liefde en toestemming, dat is wonderlijk om te overdenken. Ik zeg nogmaals, dat het wonderlijk is om te overdenken.

4. Overdenk het voornemen van God betreffende uw zaligheid.

"God heeft ons niet gesteld (of verordineerd) tot toorn, maar tot verkrijging van de zaligheid, door onze Heere Jezus Christus," (1 Thess. 5:9). Zoals wij de wil hebben om iets te doen, daarop volgt in het gemoed een vast voornemen om dat uit te werken. Als God enigen bemind heeft tot het leven, dan is er in God een vast voornemen om hen daartoe te brengen. "Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve," of zeker (Rom. 9:11). Dat brengt mee, Gods standvastigheid, en bestendigheid, en vastheid om onze zielen zalig te maken. De liefde van een mens, of de liefde van een vrouw is zeer onberekenbaar en wankel, maar Gods liefde tot Zijn volk is een bestendige liefde, "gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, zo zal uw God over u vrolijk zijn," niet alleen doet uw God zo, maar "alzo zal uw God vrolijk zijn over u." (Jes. 62:5). Gods voornemen is zonder alle verandering. Christus liefde is na vele duizenden jaren nog altijd zoals de liefde van de bruidegom op de trouwdag. Zeker dan is de liefde het krachtigst, en wordt het meest opgemerkt. Zo is Christus liefde, en zo is Gods liefde altijd even zeer brandende. Daar is niet één ogenblik van eeuwigheid tot eeuwigheid, waarin God Zich niet verblijdt over Zijn heiligen, zoals een bruidegom zich verblijdt over zijn bruid. Niet alleen een man over zijn vrouw, maar als een bruidegom over zijn bruid. Wij mogen van dit voornemen van God zeggen: zoals het in de beginne was is het nu, en zo zal het zijn zonder einde, (Jes. 55:3).

O mijn ziel, peins en denk over dit voornemen van God, en vervolgens over de gewisse weldadigheden Davids. Het mag zijn, dat het niet altijd even zeker is voor u, omdat de liefde van God is zoals het schijnen van de zon, die niet altijd even heerlijk in kracht doorbreekt, maar zij houdt echter haar loop op een bestendige wijze. Wel, of dit voornemen van God ook soms wat bewolkt was! Of dat het op enige tijden niet zo heerlijk zou schijnen, als op de volle middag! Toch moet het voornemen van God, dat naar de verkiezing is, vast blijven. Al de duivelen in de hel kunnen het voornemen van God niet te niet doen, Betreffend maar één enige ziel. "Dit is de wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft" zegt Christus, "dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze," (Joh. 6:39).

5. Overdenk het besluit van God Betreffend uw zaligheid, en de middelen daarvan.

Zoals het voornemen van God, zo spreken ook Gods besluiten niet, dan van bestendigheid en zekerheid van de besloten dingen. "Het vaste fundament Gods staat" (2 Tim. 2:19), dat is, het besluit van God dat de zaligheid van de mensen raakt, is onveranderlijk. Waren de wetten van de Meden en Perzen zo absoluut, dat die niet konden herroepen worden, wel, veel minder zullen namelijk Gods besluiten kunnen veranderd worden. Geen mens, die niet uitverkoren is kan uitverkoren worden, en het is onmogelijk, dat een uitverkorene kan veroemd worden. "Mijn schapen horen Mijn stem," zegt Christus, "en Ik geef hen het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken," (Joh. 10:27, 28). En dat moet noodzakelijk zo zijn: want Gods besluit is gegrond op de eeuwige en onveranderlijke wil van God, en hierom zeggen wij, dat er een zeker getal van uitverkorenen is, alleen bij God bekend, dat onmogelijk kan

vermeerderd of verbroken worden. "Ik weet welke Ik uitverkoren heb," (Joh. 13:18) zegt Christus.

En toch kunt u, o mijn ziel! hieruit niet besluiten, dat u zorgeloos zou mogen zijn. Want in dit besluit zijn het doel en de middelen van God met elkaar verenigd, en zij kunnen door geen mens gescheiden worden. Als u niet Godzalig leeft, hebt u in der eeuwigheid niet te verwachten, dat u gelukzalig zult worden. Gods besluit van voorverordining gaat zo wel over het geven van genade, als over het geven van de heerlijkheid.

6. Overdenk het verbond van God, dat tussen God en Christus is opgericht over uw zaligheid.

Als u begerig bent om kennis te hebben van de ware artikelen hierover, kom dan, ga de Schrift door en merk als eerste op aan Gods zijde, peins en overdenk deze navolgende dingen:

- a. Dat er geweest is, een verordining en vaststelling van Christus, van alle eeuwigheid tot het Middelaarschap, waarom Christus gezegd wordt van de Vader verzegeld te zijn: "want Deze heeft God de Vader verzegeld," (Joh. 6:27). En door de Vader uitverkoren te zijn: "Ziet, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene" (Jes. 42:1).
- b. Er is geweest een bevel van de Vader aan de Zoon, waaraan Hij Zich gehoorzaam heeft moeten onderwerpen.
 Ten eerste, had Hij een gebod om Zijn volk te onderwijzen, als een Profeet van de kerk: "Want Ik heb uit Mijzelve niet gesproken," zegt Christus; "maar de Vader, Die Mij gezonden heeft, Die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal, en wat Ik spreken zal," (Joh 12:49).
 Ten tweede, Hij had een bevel om Zijn leven af te leggen voor degenen, die Hem gegeven waren: "Niemand neemt hetzelfde van Mij, maar Ik leg het van Mijzelve af; Ik heb macht hetzelfde af te leggen, en heb macht hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen," (Joh. 10:18).
- c. Er is geweest een belofte van de Vader aan de Zoon. De Vader maakt een verdrag met Hem in deze dingen:
 Ten eerste, dat Hij Hem de Geest wil geven in overvloed: "Ziet, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht de heidenen voortbrengen," (Jes. 42:1). "En op Hem zal de Geest des HEEREN rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des HEEREN," (Jes. 11:2).
 Ten tweede, dat Hij Hem wil helpen en bijstaan in dit grote werk van de verlossing. "Ik, de HEERE, heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal U bij Uw hand grijpen," (Jes. 42:6). Wat is dat? "Ik zal U versterken met Mijn macht". Ik zal Uw hand zo vasthouden, dat U niet zult bezwijken in dat werk: "Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld," (Jes. 42:4).

Ten derde, dat Hij Hem een gezegende uitkomst wil geven, dat Hij niet tevergeefs zal arbeiden: "Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden," (Jes. 53:10, 11). Christus' lijden was zoals de barensnood van een vrouw: hoewel zij vele smarten en bange vlagen heeft, zo ziet zij toch eindelijk haar kind, zo zal Christus er velen zien, die in Zijn naam geloven. Dit zijn de beloften, die de Vader aan Zijn Zoon gegeven heeft, dat "het volk, dat Hem niet kende, zal tot Hem lopen," (Jes. 55:5).

Ten vierde, dat Hij Hem en al Zijn verlost, wil geven de eeuwige heerlijkheid. Aan Christus Zelf is gegeven een belofte van de heerlijkheid, "Hij heeft U verheerlijkt," en aan Christus leden is ook een belofte van de heerlijkheid gegeven, en deze belofte van hun heerlijkheid was Christus bekend gemaakt van eeuwigheid. Het was één van de verborgenheden van God, en Christus heeft deze verborgenheid voortgebracht uit het hart van Zijn Vader, en heeft het aan Zijn discipelen geopenbaard: "Het is uws Vaders welbehagen," zei Hij, "ulieden het Koninkrijk te geven." Christus wist van de wil van Zijn Vader in het verbond, dat tussen de Vader en Hem gemaakt was, en deze wil van de Vader, Betreffend de beloofde heerlijkheid aan de heiligen, heeft Christus verder aan het licht gebracht. Dit waren de artikelen van het verbond aan Gods zijde.

Verder, o mijn ziel! Bezie het aan de zijde van Christus in het bijzonder in deze stukken:

a. Daar was een aanneming van de bediening, waartoe Hij van de Vader verordineerd was: Hij heeft de bediening van het middelaarschap niet van Zichzelf aangenomen, maar eerst heeft de Vader Hem daartoe geroepen, en daarop heeft de Zoon het aangenomen: "Christus heeft Zichzelve niet verheerlijkt, om Hogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd," (Hebr. 5:5). Hij heeft Hem geroepen, en daarop heeft de Zoon geantwoord "Zie, Ik kom!" (Hebr. 10:7).

b. Er was een belofte aan Christus zijde, dat Hij op God zou zien en betrouwen om hulp: "En wederom, Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen," (Hebr. 2:13). Dit zijn Christus woorden tot Zijn Vader, en Jesaja heeft Christus ingevoerd als ziende op God om hulp: "Want de Heere HEERE helpt Mij, daarom word Ik niet te schande," en "Ziet, de Heere HEERE helpt Mij, wie is het, *die* Mij zal verdoemen?" Jesaja 50:7, 9, waarmee die andere plaats overeenkomt: "en Mijn God zal Mijn Sterkte zijn," (Jes. 49:5).

c. Er was een belofte van gehoorzame onderwerping aan de wil van Zijn Vader in het verdragen van de versmaadheden en verongelijkingen, die Hem zouden worden aangedaan, en om Zijn leven af te leggen voor degenen, die Hem van de Vader gegeven werden: "De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning, Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef Mijn rug degenen, die *Mij* slaan en Mijn wangen degenen, die *Mij* het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel," Jesaja 50:5,6. "en daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg," (Joh. 10:17). Christus is ten eerste dit met zijn Vader overeengekomen, en daarna

is Hij zorgvuldig geweest om Zichzelf te ontlasten, en ten laatste heeft Hij tot God gezegd: "Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen," (Joh. 17:4).

d. Er was enig verlangen naar die heerlijkheid, die de Vader aan Christus en Zijn leden beloofd had. "En nu verheerlijk Mij, Gij Vader; bij U zelve, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was," (Joh. 17:5). En, "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt; want Gij hebt Mij liefgehad, vóór de grondlegging der wereld," (Joh. 17:24). Dit waren de artikelen des verbonds aan Christus zijde, en hierom is het, dat God genoemd wordt: "De God en Vader van onze Heere Jezus Christus," (Eféze 1:3), te weten uit kracht van dit verbond.

O mijn ziel, met wat een vermaak kunt u deze artikelen overdenken, overpeinzen en overwegen! Hoe! God zal een verbond maken, en deze en gene artikelen met Zijn eigen Zoon ingaan ten beste van u, tot uw eeuwige welvaart? Hoe! God, de tweede Persoon in de Drie-eenheid, wil het Hoofd des verbonds zijn aan uw zijde? Wat een barmhartigheid! Bedenk dit over en over tot duizend malen, overdenk uw "hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft, vóór de tijden der eeuwen," (Tit.1:2). Als uw ziel zou vragen welke belofte er gegeven is voor de tijden der eeuwen? Aan wie de belofte gegeven is? Wie was er voor het begin van de wereld, aan wie God enige belofte heeft kunnen geven? Wel, nu hebt u geleerd, dat het alleen geweest is aan de Zoon van God, de tweede Persoon in de Drie-eenheid. Daar was een zeer gezegende onderhandeling tussen God de Vader en God de Zoon, voor de tijden der eeuwen, Betreffend uw eeuwig goed, en in deze verhandeling ligt al uw hoop, en al uw zaligheid vast. O, dit is wel uw diepe, aandachtige, ernstige en innigste overdenking waard!

Ik ben wel in het bijzonder en breed ingegaan op dit stuk van op Jezus te zien, of Jezus te overdenken, maar in het volgende zal ik wat korter zijn.

§ 3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

III. Wij moeten naar Jezus verlangen zoals Hij in de eeuwigheid het grote werk van onze verlossing en zaligheid op Zich heeft genomen.

Het is niet genoeg, dat wij weten en overdenken, maar wij moeten ook begeren. Nu, de begeerte is een beweging van het gemoed, die uitziet naar het verkrijgen van enig goed, dat wij niet hebben, en dat wij oordelen nuttig te zijn. In dit opzicht kunnen wij Jezus niet begeren, zoals Hij nu nog op Zich zal nemen het werk van onze zaligheid voor de tijden der eeuwen, want dat werk is al volkomen afgedaan. Maar naar deze dingen mogen wij begerig zijn, zoals:

1. Naar de openbaring van dat werk in ons.
2. Naar God en Christus, Die grote Bondgenoten en Onderhandelaars van dit werk voor ons.

3. Naar een volkomen en uiterste uitvoering, waardoor God met de daad in de tijd werkt, overeenkomstig al Zijn werkingen of besluiten voor de tijd.

1. Wij moeten een begeerte hebben naar de openbaring van dit werk in ons. Wij hebben gehoord, wat een wonderlijke, uitnemende en heerlijke dingen door Jezus Christus voor Zijn heiligen van alle eeuwigheid gedaan zijn. O! Wat een begeerte behoorde er dan in ons te zijn, om te weten, of wij ook van dat getal zijn? Als ik hoor en overdenk, dat er zo'n ontwerp was, en zo'n raad, en zulke liefde, en zo'n voornemen, zulke besluiten en zo'n verbond tussen God en Christus om zielen zalig te maken. En daar boven, dat zij in vergelijking maar met weinigen zijn, voor wie God en Christus zo gezorgd hebben, zal dit mijn begeerte niet gaande maken? En mij voortdurend doen uitroepen: "Och! Dat deze liefde voor mij was, hoe gelukkig zou ik zijn, als ik ook deel mocht hebben aan deze eeuwige gedachten van God!" Mij dunkt, wij zouden niet kunnen horen van deze verhandelingen, of in onze harten moesten oneindige begeerten oprijzen. Mij dunkt, wij behoorden te dorsten naar de verzekerdheid, en zonder ophouden te wensen: Och! Wat is toch de waarheid? En wie is Christus? En wat heeft Christus toch voor mij gedaan, voor ik was of voor de wereld geweest is? Ik wilde wel, dat ik Hem kende, dat ik Hem mocht hebben, dat ik verzekerd was, dat Hij maar een goede gedachte van mij gehad had in de eeuwigheid.

Christenen! Als u enig deel hebt aan deze handelingen, zult u vroeg of laat deze begeerten voelen. Ja, als mijn zondige hart mij niet bedriegt, zelfs bij het overdenken van deze dingen, voel ik, dat ik een ander mens ben in mijn begeerten dan ik van tevoren was. Zeg mij eens: u die een volkomen gezicht van God en Christus, en al deze eeuwige wonderen gehad hebt, of u niet een opmerkelijke verandering in uw hartstochten gewaar wordt. Is de wereld met haar wereldse vermaken en wereldse voordelen, en wereldse luister niet bij u afgeslagen, twee, ja tien, tot honderd maal? En hebben zij hun waarde niet verloren? En wilt u niet liever verzekerd zijn, dat uw namen geschreven zijn in het boek des levens, dan dat u de hele wereld voor u had? of dat u al de duivelen in de hel onder uw gehoorzaamheid had? Werkelijk, als deze openbaringen niets in uw harten werken, als uw genegenheden zo krachtig en hartelijk naar de wereld, naar haar ijdelheden zijn. Als uw begeerten zo onrein en naar beneden toe werkend zijn, met zo'n kracht, dat Gods oude liefde en eeuwige werkingen geen kracht op uw harten hebben, het is werkelijk een bedroefde staat. Verkeeg David zijn wens, het zou hierop uitkomen: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!" Psalm 4:7. Hij wenste de ontdekking van Gods eeuwige liefde te hebben. Een enig toelachen van Zijn aangezicht (wat een afbeelding van dat gelaat is, dat God van Hem gehad heeft voor de tijden der eeuwen) was meer vreugde voor zijn hart, dan alles wat de mensen in deze wereld hebben, ten tijde, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

2. Wij mogen en moeten een begeerte tot God en Christus hebben, als naar de Bondgenoten en Behandelaars van dat grote werk voor ons. Wel! Heeft het Evangelie ons deze waarheid ontdekt, dat God en Christus voor de schepping bezig geweest zijn met

onze welvaart? Ja, als Christus in het bijzonder uit de schoot van Zijn Vader gekomen is, de schatten van Zijns Vaders raad in de wereld gebracht heeft en zo'n liefde aan de mensen geopenbaard heeft, wat behoorden wij dan een begeerte naar God in Christus te hebben? "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!" Psalm 73:25. Een behoorlijk aanschouwen van Christus in Zijn eeuwige werkingen, zal een begeerte boven alle begeerten naar Christus veroorzaken: het hart dorst nu naar niets anders dan naar Hem, Die alles is, alle macht, alle liefde, alle heiligheid, alle gelukzaligheid. Spreek tot zo'n ziel van de wereld, en van goud, en heerlijkheid, och, wat zijn deze dingen? Die ziel zal wel haast zeggen: de wereld is drek, en het goud is drek en de heerlijkheid is drek, alle dingen zijn maar schade en drek, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere, Fil. 3:8. Geef mij God en Christus, zegt die ziel, of ik sterf. Och, al mijn begeerten zijn tot Hem, Die dit alles gedaan heeft voor mij. Is dit niet altijd het slot van uw woorden, aan het eind van uw reden: dat Christus toch de mijne was? U hoort, dat enige wereldse mensen zo kunnen spreken: die of gene heeft in deze tijden zo en zoveel gewonnen, gisteren was hij zo arm als Lazarus, en nu is hij zo rijk als die vermaarde rijke man, zijnde gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, en levende alle dagen vrolijk en prachtig, Luk. 16:19. Maar o lieve, wilt u daarop niet of met uw mond, of in uw hart antwoorden: als Christus maar de mijne is, dan heb ik veel meer als hij? Arme ziel! Snakt u niet alleen maar naar Christus, zoals u uw adem (als ik zo mag spreken) op het allerdiepste haalt, kunt u over de generatie van Jezus de Zoon van God lezen, de tijd wanneer Hij is gegenereerd, de manier van Zijn generatie, de onderlinge liefde en vriendelijkheid van Hem Die gegenereerd heeft, en van Hem Die gegenereerd is? En hebt u telkens geen begeerte, noch kunt u niet verlangen en snakken naar Jezus? Kunt u over de handelingen en besluiten van Jezus lezen met betrekking tot uzelf? Kunt u door deze menigte van bladeren gaan, waar op elk blad deze eeuwige liefde van God in Zijn ontwerpen, beraadslagen, voorkennis, voornemen, besluiten en verbond aandringen op noodzaak van de zaligheid van uw ziel. En bent u niet bewogen om bij elke ontdekking Davids psalm te zingen: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God: wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen? Psalm 42:2, 3.

Och, mijn ziel! Waren er maar zulke begeerten in u, zo'n dorsten en zuchten naar God en Christus, dan mocht u tot uw vertroosting besluiten, dat dit de vruchten zijn van Gods Geest, het is de Geest van de Heere Jezus, die in u dit steunen en zuchten veroorzaakt, dat onuitsprekelijk is, Rom. 8:26. Hij en u zuchten tegelijk, de één in de ander. O! Daarom zie dan, zie op Jezus, en zucht en verlang naar Hem.

3. Wij mogen en moeten een begeerte hebben naar de volkomen en laatste uitvoering, waardoor God krachtig werkt in de tijd, volgens al Zijn werkingen of besluiten vóór de tijd. God heeft van alle eeuwigheid voorgenomen en besloten, dat Zijn voornemen en besluit niet ten volle uitgevoerd zal worden voor die laatste eeuwigheid, in de wereld zonder einde. Daarvan is nu in de daad al iets voltrokken, maar het voornaamste en grootste deel is nog voor handen. Wel dan, als wij het ontwerp zien, laat ons verlangen naar de hele vervulling, laat ons begerig zijn naar die heerlijkheid zonder einde, waartoe

wij tevoren zijn verordineerd, voor het begin. Het was Paulus begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn, Filip.1:23. Zoals de mensen branden door de begeerte, zo behoren wij te verlangen en te zuchten naar de genieting van God in de toekomstige wereld. O, mijn ziel! Dat u maar eens in de gedaante van Paulus mocht wezen, dat uw genegenheid vleugels mocht hebben, om de vlucht te nemen en uw loop naar boven tot de hemel te besturen, en dat u dan daarop mocht zeggen: daar is het heerlijk huis, dat Goddelijke gebouw, dat zonder handen gemaakt is, waarvan God van alle eeuwigheid af besloten heeft, dat het mijn huis zal zijn, mijn rust, mijn woonplaats tot in alle eeuwigheid. En daar in dat deftige gebouw zijn verschillende hemelse inwoners, voor mijn komst: daar zijn de engelen, en daar zijn al de zielen van de heiligen, die van Adam af tot deze dag toe, van deze zondige wereld gescheiden zijn. Ja, daar is Jezus, de Zoon van God, en daar is God de Vader, en God de Zoon, en God de Heilige Geest, en als ik ook tevoren tot dit gezelschap verordineerd ben. O Heere! Wanneer zal ik eens door de middelen geraken, om tot dit doel te komen? O mijn doel! waar is mijn doel! Waar is mijn Heere, mijn God, mijn vertrooster? Waar is mijn rust, mijn doel? Ik kan niet rusten voor mijn doel bereikt is, en daarom kom Heere Jezus! Kom haastelijk! Wees gelijk een ree, of gelijk een welp der herten op de bergen der specerijen, Hoogl. 8:14. Christenen! Waarom zuchten uw harten niet altijd naar die heerlijkheid, waartoe u tevoren verordineerd bent? Waarom verlangt u niet naar de volkomen genieting daarvan? Naar de laatste en uiterste uitvoering van Gods besluit? Hoe! Is uw hart, uw ziel, en uw geest niet al in de Hemel? Zeker, daar zijn uw betrekkingen! Uw Vader is daar, uw oudste Broeder is daar, en daar zijn vele anderen, ik durf te zeggen, de meesten van uw andere jongste broeders. Verder zijn daar uw inkomsten, uw staat is daar, zo u anders maar gelooft: en waarom zouden dan uw harten ergens anders zijn, als daar uw schat is? Komt dan, ach kom! Stel de begeerten van uw zielen in orde, stel uw genegenheden op de dingen die boven zijn, in het bijzonder op dat ene: Jezus Christus: ziende op Jezus.

§ 4. Van de hoop op Jezus in dit opzicht.

IV. Wij moeten hopen op Jezus, zoals Hij dat grote werk van de zaligheid voor ons in de eeuwigheid op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg, dat wij kennen, overdenken en begeren, maar wij moeten ook hopen, en onze hoop vasthouden, tot het beste voor ons. Nu de hoop is een beweging van ons gemoed, waardoor wij zeker of in schijn enig toekomstend goed verwachten. De hele vraag is, of die zaligheid waarover die grote verhandeling tussen God en Christus geweest is, mij nu ook aangaat? En wat zijn de gronden en vastigheden waar mijne hoop op gebouwd is?

Ik weet dat enigen deze leer ten eerste misbruiken: heeft God mij voor de hele wereld verordineerd tot de zaligheid, wel, dan mag ik wel leven zo als het mij lust. Ik heb dan niet nodig Gods Woord te horen, of te bidden, of stichtelijke samenspreking te houden, of enige andere heilige plichten te volbrengen, want ik ben verzekerd, dat ik zalig zal worden. En zo stoten zij in een keer al de gronden van hoop omver.

Het staat vast, dat Gods besluiten onveranderlijk zijn, maar zij brengen niet in het minst zulke besluiten of redekavelingen mee. U zou namelijk even goed kunnen zeggen: de Heere heeft verordineerd, dat ik zo lang leven zal, en voor die tijd zal en kan ik niet sterven, en daarom heb ik geen spijze of drank, kleding, of iets anders nodig te gebruiken. Och, zotte, dwaze, duivelse redenering? Gods besluit gaat zowel over de middelen, als over het doel. Die God besloten heeft zalig te maken, die heeft Hij ook besloten te roepen, te rechtvaardigen, te heiligen, voor Hij ze zalig maakt.

O, mijn ziel, zie op welke gronden uw hoop gebouwd is, zijn die zwak dan is uw hoop zwak, maar zijn ze sterk, dan zal uw hoop ook sterk zijn, zeker en voorzichtig. In het onderzoeken van deze gronden: "Zeg niet in uw hart: Wie zal in de hemel opklimmen? Of, wie zal in de afgrond nederdalen? Rom. 10:6, 7. Zoek het niet boven, noch beneden. Het is onmogelijk voor u om met het lichaam in de hemel op te klimmen, en te bezien de gedachten van eeuwigheid, en uw naam te lezen in het boek des levens, maar zoekt het in deze vruchten en werkingen van uw verkiezing. Zoals:

1. Als u ook in het besluit van God bent tot de zaligheid, dan zal God vroeg of laat maken, dat de kracht van Zijn Woord met gezag en overtuiging zal werken op uw consciëntie: "Wetende, geliefde broeders! uw verkiezing van God: want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht," 1 Thess. 1:4, 5. De apostel spreekt dit van anderen: hij heeft kunnen weten, dat zij Gods uitverkorenen waren, of door het oordeel van de liefde, of door een geest van onderscheiding, waarmee enigen in de tijd van de apostelen begaafd zijn geweest, maar hoe heeft hij deze waarheid zo onfeilbaar kunnen weten? Door deze heerlijke werking: "ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht."

Och, het is zo goed, dat u opmerkt met welke kracht het gepredikte Woord in uw harten komt te vallen. Wordt u daardoor overtuigd? Wordt u daar door vernederd? Wordt u verzacht en vernieuwd? Dit is een bewijs dat u Gode toekomt. Als het gepredikte Woord in zijn kracht komt, is het heel wat meer als het woord van een mens, meer als enige eenvoudige, menselijke reden of een uitspraak van enkele woorden. Och, het zal niet anders als vuur zijn in uw ingewanden, zoals een *tweesnijdend zwaard in de verborgen plaatsen van uw harten, u zult moeten uitroepen: waarlijk hier is God?* O die kracht, die overtuiging, dat smelten van mijn ziel, dat ik in mij gewaar word!

2. Als God u tevoren ook tot de zaligheid verordineerd heeft, dan Zal Hij u vroeg of laat krachtig roepen. "Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen," Rom. 8:30. Deze roeping is een roeping van onze ziel uit de zonde, uit het midden van de hoop van de wereld tot Jezus Christus. Het is zo'n roeping, die de ziel kracht geeft om Christus na te volgen, zoals Mattheüs door Christus geroepen zijnde, opstond en Hem volgde, Matth. 9:9. Deze twee zijn tesamen gehecht in Paulus gouden keten: de voorverordining en krachtige roeping. "Wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders! die van de Heere bemint zijt." En waarom dat? "dat u God van de beginne verkoren heeft tot

zaligheid, waartoe Hij u geroepen heeft door ons Evangelie, tot verkrijging der heerlijkheid van onze Heere Jezus Christus," 2 Thess. 2:13, 14. Allen, die tot Gods verkiezing behoren, worden op de één of andere tijd krachtadig geroepen door het Woord en de Geest van Christus. En dit kan niet anders zijn, want zoals de Heere voor dat de wereld was, een onderscheid gemaakt heeft tussen de uitverkorenen en de anderen, en verder na het einde van de wereld een eindig onderscheid tussen hen en anderen maken zal, zo wil Hij ook hebben, dat als zij nog in deze wereld zijn, ook zullen afgezonderd en onderscheiden worden, door een inwendige, krachtige en dadelijke roeping. Zij zijn mensen van een andere bereidheid van het gemoed, van andere bewegingen, genegenheden en van een andere wandel. Zij zijn geroepen van de duisternis tot het licht, en van de macht van satan tot God, Hand. 16:18. Zo zegt de apostel: "Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere. Zo zijt dan hun medegenoten niet," Efése 5:8, 7.

3. Als u bent uitverkoren tot de zaligheid, dan zult u vroeg of laat, het zaligmakende en rechtvaardigmakende geloof hebben. "En er geloofden zo velen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven," Hand. 13:48. Als God een volk tot Hem thuis wil roepen, dan zal Hij hen brengen tot de middelen, of de middelen tot hen, en zij, die tot de verkiezing van de genade behoren, zullen geloven. O, mijn ziel! Hebt u dit zaligmakende geloof? Niet een ingebeeld, een dood, een ijdel geloof, maar het zaligmakende geloof, zo'n geloof, dat met kracht in u gewerkt is door het Woord en de Geest. Zo'n geloof, dat boven uw macht was te geven, noch in uw macht was te ontvangen, totdat God door Zijn Geest u de macht heeft gegeven. Dan is hier uw vastheid, dat u bent verordineerd tot het eeuwige leven: Want "die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd," Rom. 8:30. En wij zijn gerechtvaardigd uit het geloof, Rom. 5:1. Niet dat het wezen van het geloof zou rechtvaardigen, maar het geloof rechtvaardigt als een werktuig, naardat het zich vasthoudt aan dat wat rechtvaardigt, wat is: de gerechtigheid van Jezus Christus.

4. Als u ook tot de zaligheid verordineerd bent, dan zal God vroeg of laat in u voortbrengen en vermeerderen de genade, heiligheid, heiligmaking. "De uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader, in de heiligmaking des Geestes," 1 Petrus 1:2. God verordineert Zijn volk tot heiligheid: "Hij heeft ons in Christus uitverkoren, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde," Efése 1:4. Als God u heeft verordineerd tot het eeuwige leven, dan verordineerd Hij u hier in deze wereld ook tot een heilig leven door de genade. Waar geen heiligmaking is, daar is geen verkiezing, waar geen genade is, daar is geen heerlijkheid. U moet eerst hier een kostelijk juweel zijn, voor God het u zal maken op die grote dag. Let op de keten, Rom. 8:29, 30. Als ik geheilgd ben met de Goddelijke natuur waarin de heerlijkheid is begonnen, dan ben ik gerechtvaardigd, als ik gerechtvaardigd ben, dan ben ik geroepen naar Gods voornemen, als ik geroepen ben, dan ben ik tevoren verordineerd, als ik tevoren verordineerd ben tot de middelen, dan ben ik tevoren gekend geweest, als één die God wilde verkiezen tot het doeleinde, zelfs tot de onverwelkelijke en eeuwige heerlijkheid.

5. Als u verordineerd en bereid bent tot de heerlijkheid, dan zal God u een dankbaar hart geven voor zo'n grote barmhartigheid. Net zo min als u de zee met palen kunt afscheiden, zo weinig kunt u ook uw hart bedwingen van overstromen, als u gevoelig bent voor deze eeuwige liefde. Ziet eens op Paulus dankzegging voor de verkiezing van hem zelf en van anderen: nadat ik gehoord heb van uw geloof en liefde, "houd ik niet op voor u te danken," Efëze 1:15, 16, en "Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld," Efëze 1:3, 4. En hoe heerlijk triomfeert Paulus in de persoon van alle uitverkorenen, over allerlei vijanden, die bedacht kunnen worden. Hij daagt alle vijanden uit, dat zij zullen voortkomen met hun tegenweer, en waarom? Daarom, dat God heeft uitverkoren, en dat er niets is, dat hen kan scheiden van deze onveranderlijke liefde, Rom. 8:33, 39. En dit was het, dat deze dankzegging voortbracht: "Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere, Rom. 7:25. O, mijn ziel! Hoe is uw hart in deze zaak aangedaan met prijzing en dankzegging? Hij, die grote dingen aan ons doet, verwacht ook grote dankbaarheid van ons terug, temeer, omdat dit alles is wat u doen kunt.

6. Als het ontwerp, de raad, de liefde, het voornemen, het besluit en het verbond van God met Christus, en de zaligheid van uw ziel u ter harte gaat, dan zal God u kronen met bestendigheid, en met voortdurende volharding op de weg van de genade, daar u eerst op gezet bent. Uiteindelijke afval, en een gehele afwijking van de wegen van God kan hen niet overkomen, die zo zijn uitverkoren. "Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet," 1 Joh. 2:19 zegt de apostel: en, "indien het mogelijk ware, zij zouden ook de uitverkorenen verleiden," Matth. 24:24, zegt Christus. Maar dit is zeker onmogelijk, en waarom? "Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken," Jer. 32:40. O, wat een gezegende barmhartigheid is dit, als er zoveel uren van verzoeking in de wereld voorkomen, zoveel stormen en onweders die krachtig genoeg zouden zijn om zelfs ook de wortel weg te nemen, en worden ze dan niet bewaard door dat onsterfelijke zaad? Van dit teken zijn wij verzekerd, als wij aan de voorgaande deel hebben, maar dit kunnen wij in wezen niet bereiken, voordat wij gekomen zijn aan het einde van ons leven.

Wel aan nu, o mijn ziel! Zijn dit de gronden van uw hoop? Is Gods Woord met kracht in uw harten gekomen? Heeft de Heere u zo krachtdadig geroepen, dat u alles hebt verlaten om Christus na te volgen? Gelooft u in de Heere Jezus Christus tot het leven en tot de zaligheid? Bent u heilig? Is uw leven heilig? Leeft u zo volmaakt, als de genade van God die u tot de zaligheid moet brengen, u onderwijst? Kunt u met een uitnemende dankbaarheid, Gods genade en liefde in uw verkiezing verheerlijken? Zeker, deze werkingen zijn het ware voedsel van de hoop, zij zijn de gezegende en duidelijke bewijzen van de verkiezing van uw ziel. En daarom, hebt goede moed, wees wel getroost, het is zo helder als de zon, dat God u tevoren verordineerd heeft tot het Leven, en dat uw naam geschreven staat in het boek des Levens, en dat niemand in de hemel, noch op de aarde, noch in de hel, de macht zal hebben om die uit te wissen. Weg met alle zwaarmoedige, verbaasde en verslagen gedachten: zie op Jezus, hoop op Christus dat zelfs die zaligheid, waarover die grote verhandeling tussen God en Christus geweest is, u

werkelijk ook toekomt, en dat u die eens zien zult, en er de gelukzaligheid van genieten zal in alle eeuwigheid.

§ 5. Van het geloof in Jezus ten opzichte hiervan.

V. Wij moeten in Jezus geloven, zoals Hij dat grote werk van de zaligheid voor ons, in de eeuwigheid op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg te weten, en te overdenken, en te begeren, en te hopen. Maar wij moeten ook geloven. Het is de natuur en eigenschap van het geloof, al deze voorgaande en toekomende werken en handelingen van God, onszelf zo toe te eigenen, alsof die nu tegenwoordig waren. Daar is enig onderscheid tussen de hoop en het geloof: zoals de hoop ziet op dat wat het Woord belooft, zo ziet het geloof op het Woord zelf. De hoop ziet voornamelijk op de barmhartigheid en goedertierenheid van de belofte, maar het geloof ziet meer op het gezag en de waarheid van de Belover. De hoop ziet op het voorwerp als toekomende, maar het geloof ziet alleen op het voorwerp als tegenwoordig. Beide maken zij een bijzondere toe-eigening tot zichzelf, waar de hoop het verwacht, bezit het geloof het op zekere wijze. Hierom wordt het geloof genoemd "een vaste grond der dingen, die men hoopt," alsof wij die in onze hand hadden. Het geloof geeft de ziel een tegenwoordige genieting van God, van al die heerlijke dingen van het Evangelie van Christus, ja, zelfs van de dingen van het eeuwige leven. Het geloof is een toeëigenende, een toepassende, een verenigende genade. Het is een gewenste zaak, een gezicht van God te hebben, daar is grote kracht in. Maar God in Zijn heerlijkheid te zien als mijn God, alle majesteit, grootheid en goedertierenheid van God te zien als die dingen, waarin mijn ziel ook lot en deel heeft, te zien hoe de eeuwige raad van God, omwille van mij, gearbeid heeft om mij zalig te maken, wel, dat is de ware natuur van het geloof! En hier ligt ook de zoetheid van het geloof in, dat wij geloven dat Christus niet alleen een Zaligmaker is en Rechtvaardigheid, maar mijn Zaligmaker en mijn Rechtvaardigmaker. Daarom zegt Luther, dat de zoetheid van het Christendom voornamelijk daarin bestaat, dat een mens kan zeggen: "Mijn Heere en mijn God! mijn Jezus! "Ik leef door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft," Gal. 2:20.

O, mijn ziel! Geloof voor uzelf, geloof en vertrouw, dat deze ontwerpen, deze raadslagen, deze liefde, dit voornemen, besluit en verbond tussen God en Christus, allen voor u zijn. Hebt u geen belofte? Ja! Was er niet een belofte voor de tijden der eeuwen, en zelfs de belofte van het eeuwige leven? Let op deze woorden: "In de hope des eeuwigen levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft voor de tijden der eeuwen," Tit. 1:2. Hier is een belofte, een belofte van het eeuwige leven, een belofte van God Zelf gedaan, van God Die niet liegen kan, en die voor de wereld was, of enig mens in de wereld zijn bestaan had! Als u dan vraagt: aan wie is deze belofte gegeven? Lieve ziel! Die is aan Christus gegeven, omwille van u. Er zijn verschillende beloften in de Schrift, die meer zonder middel aan uzelf gegeven zijn. Maar dit was die grote belofte, en alle andere beloften zijn maar een afschrift van deze grote belofte, die God de Vader aan Zijn Zoon gegeven geeft voor de tijden der eeuwen.

Och, roept de ziel, ik kan niet geloven! Is het mogelijk, dat God in die eeuwigheid enigszins aan mij zou gedacht hebben? Ja aan mij, nog niet geboren zijnde, noch iets goeds of kwaads gedaan hebbende, Rom. 9:11. Wat? Aan mij, die in deze laatste tijden der eeuwen geboren is, de minste van de heiligen, de grootste van de zondaren, die de minste van alle barmhartigheden van God onwaardig ben? Dat die grote God, die Majesteit van hemel en aarde, van zulke gedachten gehad heeft, een ontwerp, een raad, een voorkennis van goedkeuring, een voornemen, een besluit. Ja, dat Hij in een verbond met Zijn Zoon heeft willen treden, om mijn zaligheid! Ik kan dat niet geloven. Helaas! Wie ben ik voor God? Of wat had God met mij van doen, daar al de volkeren der aarde zijn geacht als een druppel aan een emmer, en als een stofje aan de weegschaal, Jesaja 40:15. O, hoe weinig ben ik dan zo'n druppel? Of wat een klein stofje ben ik dan van dat stofje! En is het wel te geloven dat Gods grootheid, Gods goedheid, Gods macht, Gods wijsheid, Gods eeuwige raad voor mij zou gearbeid hebben, om mij heerlijk, zalig en gelukzalig te maken? Om mij te verenigen met Zijn Geest? Hoe weinig bekommer ik mij om elk stofje van de aarde, om elk zandkorreltje aan het strand van de zee. En toch zijn dit schepselen naast mij. Er is duizendmaal grotere ongelijkheid tussen God en mij! En heeft God willen zorgen voor mij, voor ik geweest ben, of voor de wereld geweest is? Hoe! Heeft Hij Zichzelf met Zijn Zoon willen bezig houden met zo'n onwaardige, ellendige worm? Heeft Hij tevoren willen verordineren, dat Christus van de Vader zou komen omwille van mij, om mijn Verlosser, mijn Jezus, mijn Zaligmaker te zijn? Ik kan niet, ik durf niet, ik wil dat niet geloven!

O, houd stil mijn ziel! en wees niet ongelovig, maar gelovig. Ach lieve, leg uw bewijsredenen eens uit in zijn delen, zoals:

- a. U zegt: zou God aan mij gedacht hebben? Ja, zegt God: "Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, gedachten des vredes, en niet des kwaads," Jer. 29:11, en "eer de wereld geweest is, zijn Mijn gedachten, en Mijn vermakingen geweest met der mensen kinderen," Spr. 8:31.
- b. U zegt: ik heb geen gedachte noch zorg voor mijn medeschepselen, zoals voor het stof, of het zand, of de stofjes in de zon, en wat dan? "Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde; zo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten," Jesaja 55:8, 9. Wel, ofschoon u geen gedachten of zorg hebt over de mindere schepselen, zo strekt God echter Zijn gedachten, zorg en voorzienigheid niet alleen over u uit, maar ook over hen. Want daar kan geen musje op de aarde vallen, geen haar van uw hoofd, Matth. 10:29, 30, noch een blad van een boom, zonder de voorzienigheid van onze Hemelse Vader.
- c. U zegt: *ik durf niet geloven, ik sta versteld en verbaasd over deze gedachten van Gods eeuwige liefde. Het is te hoog voor mij, ik kan het niet geloven.*
Ik antwoord: dat u hier al iets mee zegt. Ik weet dat het een harde zaak is deze grote dingen te geloven met betrekking tot uzelf. Maar zie nu, hoe God en Christus toetreden en neerdalen, om u doen geloven. God staat hier zeer op, dat de harten van

Zijn heiligen op Hem vertrouwen zullen. Hij acht Zichzelf niet genoeg geëerd te zijn, als u niet gelooft. Daarom let op, o mijn ziel, hoe Christus Zichzelf voegt naar uw zwakheid. Wat is het, dat dit geloof, dit vertrouwen in uw ziel kan voortbrengen? Wat is het (wil God zeggen) dat u arme schepselen doet, de één met de ander, als u enige dingen wilt afspreken tussen u beide? Wel, dit:

1. Wij verplichten ons onder elkaar door beloften. En zo doe ik ook, zegt God. Arme ziel! U hebt Mijn belofte, Mijn onfeilbare belofte. Ik heb een belofte gegeven beide, aan joden en heidenen, en u bent één van deze twee soorten: "U komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zo velen als er de Heere onze God toe roepen zal," Hand. 2:39. Houd u maar vergenoegd met deze grond van uw hoop, dat u van God geroepen bent, en dan gaan al de beloften van het eeuwige leven u aan, ja u! U zult wel duizenden van die beloften hier en daar in Gods Boek verspreid vinden, en deze beloften zijn een afdruk van die belofte, die van alle eeuwigheid af gemaakt is, en daarom zijn die zoveel te zekerder. Het is alsof Christus zei: wilt u een verbinding door belofte hebben? Die is al lang tevoren gemaakt. Mijn Vader heeft Zichzelf aan Mij verbonden voor de tijden der eeuwen. Ja, Ik heb ook vanaf dat de wereld gegrond werd, vele en verschillende beloften gedaan. Lees in het Boek, en u zult hier en daar een belofte vinden, hier en daar een afschrift van de oorspronkelijke, van die grote belofte, die Mijn Vader aan Mij gedaan heeft van alle eeuwigheid.
2. Als wij enige dingen onder elkaar willen vaststellen, dan maken wij een afschrift daarvan. En zo wil Ik het ook, zegt God. U hebt de Schrift, de Heilige Schrift, deze heilige bladeren van waarheid en leven, en daarin hebt u gouden regels van verschillende genadebeloften. En zijn die niet zoals sterren aan het firmament van de Schrift? U hebt Mijn Bijbel, en in de Bijbel hebt u de gezegende, heerlijke waarheid in zo'n overvloed, maar in de hele Bijbel dunkt mij, zult u van niet één van deze beloften willen scheiden, o nee! Niet om de hele wereld. Als Luther al de beloften opmerkt, die in de Schrift zijn beschreven, spreekt hij er zo van: "De hele Schrift ziet in het bijzonder hierop, dat wij niet zullen twijfelen, maar hopen, vertrouwen en geloven, dat God barmhartig, goedertieren, lankmoedig is, en een voornemen en vermaak heeft om onze zielen zalig te maken."
3. Als wij enige dingen onder elkaar willen vaststellen, dan hangen wij ons zegel daar aan. Zo wil Ik het ook, zegt God. U hebt Mijn zegel, het grote zegel van de hemel: Mijn sacramenten, de zegels van Mijn verbond, en u hebt ook Mijn bijzondere zegel, het zegel van Mijn Geest: "Bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welken u verzegeld zijt tot de dag der verlossing," Efése 4:30.
4. Als wij elkaar van enige dingen willen verzekeren, dan nemen wij daar getuigen bij, en zo wil Ik het ook, zegt God. U zult zoveel getuigen hebben als u begeert: getuigen in de hemel, en getuigen op aarde: "Want Drie zijn er, Die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze Drie zijn één. En drie zijn er, die getuigen op de aarde, de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één, 1 Joh. 5:7, 8.
5. Als wij elkaar van enige dingen willen verzekeren, dan nemen wij de eed af, en zo wil Ik het ook, zegt God. "God, willende de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, is met een eed daar tussen gekomen," Hebr. 7:17. Alsof Hij zei: de eed is zo nodig niet, maar Ik wil overvloedig tegen u zijn, opdat u Mij geloven en volkomen op Mij vertrouwen zou. En als Ik zweer, (zegt God)

dan wil Ik de grootste eed zweren, die ooit zijn kan: "Ik zweer bij Mijzelven," God zweert bij God. Hij had bij niemand, die meerder was te zweren, en daarom zwoer Hij bij Zichzelf, Hebr. 6:13. En waarom anders, dan omwille van u, die de erfgenamen van de belofte bent? Hij weet wat maaksel wij zijn, en Hij is gedachtig, dat wij maar stof zijn. En om onze zwakheid tegemoet te komen, heeft het de Heere beliefd te zweren, en alles met Zijn eed te bevestigen.

6. Als wij elkaar van enige dingen willen verzekeren, dan nemen wij een pand. En Ik zal u ook een pand geven, zegt God, en wel zo'n pand, dat al had u anders niet, u welgelukzalig zou wezen. Dit is het pand van Mijn Geest: "Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven," 2 Kor. 1:22. Alsof Hij zei: Ik zal Mijn Geest in uw hart zenden, en deze Geest zal zijn een pand, een onderpand in uw harten, van alle goed dat Ik heb voorgenomen eeuwig aan u te zullen doen.
7. Als wij elkaar van enige dingen willen verzekeren, gebeurt het, dat er direct iets van gedaan wordt, als een verbinding van alles, dat nog volgen zal. En zo handel Ik met u, zegt God, hoewel u in deze laatste tijden leeft. U ziet namelijk dat het grootste deel van uw zaligheid afgehandeld is. Ik heb van alle eeuwigheid af een belofte gedaan, dat Ik Mijn Zoon wil zenden in de wereld, om voor u een vloek voor de zonde te worden, ja, en als u gelooft, voor úw zonde. En dit is het grootste werk van alles, dat in alle eeuwigheid te doen is. Zeker, had Ik u ergens in willen bedriegen, het zou hierin geweest zijn. Het is nu voor Mij zo'n grote zaak niet, om u in de Hemel te brengen, om uw zielen zalig te maken, als het was om Mijn Zoon in de wereld te zenden, om een vloek voor de zonde gemaakt te worden. Maar omdat Ik dat grote werk al gedaan heb, en al zo getrouw geweest ben in die belofte, wat kunt u anders, dan Mijn getrouwheid geloven in het vervullen van alle andere beloften? Als slechts een mens u duizend pond zou schuldig zijn, en u negenhonderd en negentig betaalde, u zou toch zeker denken, dat hij met het overige niet zou achter blijven? Wel, God heeft al betaald, Zijn negenhonderd en negennegentig, en al de heerlijkheid van de hemel is in vergelijking niet meer, als maar één, bij alles wat Hij al gedaan heeft. Wij mogen dan wel geloven, dat Hij, die zoveel voor ons gedaan heeft, dat weinige ook niet ongedaan zal laten.

Kom dan, en reis op, o mijn ziel! En geloof, dat u deel hebt aan deze eeuwige handelingen tussen God en Christus. Is hier geen vastheid genoeg voor uw geloof? Als u maar geroepen bent, dan zijn de beloften van God de uwe. Of als u niet op Zijn beloften durft steunen, (wat God verhoede!) dan hebt u Zijn beschreven voorwaarden, Zijn zegel en getuigen van allerlei soort, beide in de hemel en op de aarde. Of als u nog niet gelooft, dan hebt u de eed, het onderpand, en het grootste deel van uw zaligheid is al in uw hand gegeven. Ja, mijn arme ziel! Ik zeg u nog meer dan dit: zelfs Christus heeft Zichzelf van alle eeuwigheid voor u verbonden, dat u geloven zult. O, maak dan toch niet, door uw verwerping van het Evangelie, dat Christus zou moeten gedaagd worden vanwege Zijn verbintenis! Zeker, als u gelooft, dan zult u Christus woord waarachtig maken. U die niet gelooft, maakt God tot een leugenaar, hoewel in een andere zin, en omdat hij het zo verstaat, zelfs hierin, dat hij Christus onderneming in het verbond te niet doet. En daarom geloof toch, ja, roep toch, Heere! ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp, vermeerder mijn geloof totdat ik zal gekomen zijn tot de volle zekerheid van het geloof! Het geloof is

in deze zin het ware oog van de ziel, dat leest dat zijn naam geschreven staat in het boek des Levens, het is een aanneming van onze bijzondere verkiezing. O! Geloof dan toch, net zo lang totdat u tot een volkomen overtuiging komt van Gods liefde in Christus.

§ 6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

VI. Wij moeten Jezus beminnen, zoals Hij dat grote werk van de zaligheid in de eeuwigheid op Zich heeft genomen. En dit is de vrucht of de werking van het geloof, dat wij eens geloven, dat al deze ondernemingen en verhandelingen voor ons geweest zijn. Ja, voor ons. O, hoe zullen wij dan anders kunnen, dan die God liefhebben en die Christus beminnen, die ons zo als eerste en vrijwillig heeft liefgehad! God heeft ons liefgehad, voor wij Hem liefgehad hebben, want Hij heeft ons in de eeuwigheid voor de tijden der eeuwen liefgehad. Werkelijk, wij zijn dan verplicht om ook Hem lief te hebben voor en boven alle dingen. Zoals de diamant een diamant formeert en aanzien geeft, zo formeert en fatsoeneert liefde de liefde. Of zoals vuur het hout in vuur verandert, zo moet deze oude liefde van God en Christus, ook onze liefde wederzijds doen ontsteken. O! Christus hebt U ons niet liefgehad? Wie zou daaraan twijfelen, die maar het ontwerp, de raad, de voorkennis, het voornemen, het besluit en het verbond van God en Christus inziet?! Wie zou daaraan twijfelen, die maar leest van dat eeuwige voornemen van God, dat Christus uit Zichzelf zou gaan, en door de hevigheid van Zijn liefde, een verrukking van zinnen verdragen? Dat Christus omwille van ons Zijn Majesteit zo zou vernederen, dat Hij voor ons wilde sterven, opdat wij niet sterven, maar met Hem leven zouden? O, hoe behoort dit dan een zeer vurige liefde tot God en Christus in onze harten te ontsteken! Welke beweging is krachtiger om de liefde van mensen te verwekken, dan dat een Ander met Zijn liefde en goedertierenheid tot ons komt! Dat deze vrucht voort komt uit het gevoel van onze verkiezing. Dit heeft Bernardus opgemerkt: welk mens is er rechtvaardig dan hij, die Gods liefde met liefde vergeld? Wat zeker nooit gedaan wordt, tenzij de Heilige Geest door het geloof aan de mens het eeuwige voornemen van God openbaart, Betreffend zijn toekomende zaligheid. En hierom is het, dat het hart in zijn beste gedaante is, als het de eeuwige God in Christus gaat overdenken. Zoals David van Jonathan zei: "gij waart mij zeer liefelijk: uw liefde was mij verwonderlijk," 2 Sam. 1:26, zo ook een arme ziel, als hij al de goedertierenheden van God in de eeuwigheid ophaalt, en erdoor verkwikt wordt en door de verscheidenheid ervan uitbreekt in deze woorden: U waart mij zeer lieflijk, o mijn God: *Uw liefde was mij wonderlijk*. O mijn ziel! Kon u zo door het geloof op deze eeuwige geschiedenissen leven, als u mocht komen tot de beste vruchten van het geloof, om niet alleen God en Christus te beminnen, maar om Hem te beminnen met een brandende, met een krachtige liefde, zo'n liefde die bestaat in de allerkrachtigste navolging van Jezus Christus en in de allertrouwste overgave van uzelf aan God. Zo'n liefde, die het allervermakelijkste aanschouwen van God en Christus verwekt, die maakt, dat een mens God en Christus opmerkt met alle blijmoedigheid. Zo'n liefde die de mens God doet prijzen en verhogen. O, in deze dingen bestaat de kracht van de liefde.

Maar, helaas! Dit is, of ten minste, dit behoort uw zorg te zijn, dat u zo goed en vurig niet kunt beminnen, als u bemint bent. Christus komt tot u "springende gelijk een hert, of een ree op de bergen der specerijen," Hoogl. 8:14; maar uw liefde tot Christus is kruipende zoals een worm in de ongezone valleien. Werkelijk, de beste genegenheden hebben soms hun bezwijming, het kan zijn dat uw liefde op dit moment koud is. Maar o! Nader tot dit vuur; overdenk hoe God en Christus u hebben liefgehad in het bijzonder in deze stukken:

1. Zijn ontwerp om uw zielen zalig te maken, is uit Zijn liefde voortgekomen. Deze liefde is de eerste oorzaak geweest, die al de eeuwige werken van God hebben gaande gemaakt. Wat is dat grote voornemen van God anders geweest, dan alleen een uitdrukking van Zijn liefde? Het was Zijn welbehagen om Zichzelf mee te delen, en de oorsprong van deze meedeling was Zijn liefde.
2. Alle beraadslagingen van God zijn in liefde geweest. Als de liefde niet de president in die raad geweest was, waar zou u geweest zijn? Toen al de eigenschappen van God stil stonden, heeft de liefde van God in Christus de vraag van uw zaligheid voorgesteld.
3. De voorkennis van God was een voorkennis van liefde en goedvinden. In Zijn eeuwige liefde heeft Hij u omhelsd als de Zijne. Hij heeft u tevoren gekend, dat is, uit Zijn vrijwillige liefde, heeft Hij u afgezonderd tot het leven en de zaligheid: God heeft ons uitverkoren in Christus voor de grondlegging der wereld, Efése 1:4. Hij heeft ons in Christus uitverkoren, en niet om Christus wil, niets heeft Hem bewogen om u te verkiezen, als Zijn eigen welbehagen en vrijwillige liefde.
4. Het voornemen van God was een voornemen van liefde, dat zegt, dat Zijn liefde een bestendige, vaste en blijvende liefde is: geen onvriendelijkheid zal dat veranderen, want zo Hij de zijnen liefgehad heeft, zo heeft Hij ze liefgehad tot het einde, Joh. 13:1. Ja, Hij heeft ze lief zonder einde, van eeuwigheid tot eeuwigheid.
5. Het besluit van God was een bevel (als ik zo eens spreek) of een daad van liefde, om in de tijd deze genade aan Zijn uitverkorene te geven, waarvan Hij voor alle tijden besloten heeft, dat dit een krachtig middel zal zijn om hen te brengen tot de heerlijkheid.
6. Het verbond tussen God en Christus was een verdrag van liefde. God en Christus hebben elkaar als het ware de hand gegeven om onze ziel zalig te maken. De genade is ons in Christus Jezus gegeven voor de tijden der eeuwen, 2 Tim. 1:9. De genade is ons gegeven, dat is, de genade, liefde en gunst in Christus, is ons gegeven voor alle tijden der eeuwen. Dit is Gods bedoeling van eeuwigheid geweest, dit was het voornemen, ja, het grootste voornemen, dat God ooit gehad heeft, om Zijn oneindige heerlijkheid en de rijkdom van Zijn liefde in Jezus Christus voor te stellen. Zonder twijfel heeft Hij ook andere grote voornemens gehad, over het uitwerken van zulke grote dingen als Hij gehad heeft, maar boven alle voornemens, die God ooit in al Zijn werken gedaan heeft, is dit het voornaamste: om Zijn barmhartigheid te eren, om de rijkdom van Zijn liefde en genade te verheerlijken, en was het hier niet om geweest, Hij zou de wereld nooit gemaakt hebben. Waarom het in de toekomstige wereld, Gods vermaking zal zijn, om aan Zijn heiligen en engelen te tonen, wat Hij doen kan voor een schepsel. Ja, Hij zal hen in alle eeuwigheid aantonen, tot welke hoogte van uitnemendheid en heerlijkheid, Zijn liefde en barmhartigheid, de arme ziel kan verheffen, zodat zelfs de heiligen en de engelen zich daarover verwonderen zullen en de naam van God aanbidden en verhogen in alle eeuwigheid.

O, mijn ziel! Kunt u dit overwegen, en Hem niet van harte liefhebben, Die u zo liefgehad heeft? Kom, wek de gave op die in u is. Als u een Christen bent, dan hebt u enige vonkjes, hoewel voor de tegenwoordige tijd (wat wel zijn kan) onder de as. Kom, strijk, smeer en warm uw genegenheden bij dit vuur, de liefde moet net als een uurwerk opgewonden worden, of anders zal het geheel aflopen. Wat doet u? Waarom staat u ledig op het heetst van de dag? Christus heeft vuur in Zijn hand, het is slechts maar met een opzien te doen, met het uitsteken van uw hand, om het van Hem te ontvangen. O! Neem het aan met uw beide handen, en wees daar dankbaar voor. Het gebed, de uitstorting, de overdenking en het opmerken met oordeel van de bekwame tijd des Geestes, zijn de beste middelen om dit liefdevuur in u te ontsteken.

En mij dunkt, uw hart behoort nu al te beginnen met smelten, mij dunkt, het behoorde daarvoor de indrukken van het Voorwerp wat gemakkelijker aan te nemen, mij dunkt dat deze eeuwige werken en daden van God en Christus voor uw arme ziel, u behoorden te beginnen geweld aan te doen, Hoogl. 6:5, en uw hart te doen branden als met vurige kolen, hoofdstuk 8:6. Wel Heere! Staat het zo? Ben ik van alle eeuwigheid af in Christus uitverkoren? Ben ik verordineerd tot een heerlijk erfdeel voor de wereld geweest is? Is dit werk, om mij zalig te maken, één van de voornaamste, diepe raadslagen van God geweest? Is dit één van de werken van Zijn wijsheid geweest, waarmee Hij doende geweest is voor de tijden der eeuwen? Is dit het grote voornemen van God geweest in het maken van de wereld, en in het maken van de hemel, de plaats der heerlijkheid, om Zichzelf te verheerlijken, en om zo'n arm en ellendig mens als ik ben, te verheerlijken? O, hoe krachtig behoorde dit dan mijn hart te ontsteken met de liefde van God en met de liefde van Christus? Hoe zou ik anders kunnen, dan met de martelaar zeggen: Och! Dat ik zoveel levens had als ik haren op mijn hoofd heb, om die alle, omwille van Christus af te leggen! Och! Welke vlammen van Goddelijke genegenheid, welke verrukkingen van ijver, welke opvoering van vermaken, welke wonderen van gehoorzaamheid kunnen genoeg zijn voor mijn gezegende God en dierbare Verlosser!

§ 7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

VII. Wij moeten ons in Jezus verblijden, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid in de eeuwigheid op Zich heeft genomen. Deze blijdschap is een beweging van het gemoed, die voortkomt uit de zoetheid van het Voorwerp waarover wij ons verblijden. O, mijn ziel, gelooft u, en bent u nu geraakt in een hartelijke ontbranding van liefde? Hoe kan het dan anders of uw blijdschap moet uitbarsten! Zoals Christus eens zei tot de zeventig, "verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen," Luk. 10:20. Daarom, verblijdt u ook hierin niet, dat de wereld van u is, dat de rijkdommen van u zijn, dat u mensen en duivelen overwonnen hebt, maar verblijdt u hierin dat uw naam geschreven is in het boek des levens. O wat een troostvol stuk is dit! Dat de Vader en de Zoon een verdrag gemaakt hebben van eeuwigheid, Betreffend u bij uw naam. Dat de Vader en de Zoon met elkaar handelen over uw hemel, alsof zij zo tot Elkaar gesproken hadden: Vader! wat zal Ik

geven aan Uw gerechtigheid om zo iemand als Abraham, Isaäk, Jakob, Mattheus, Markus, Lukas, Johannes, Maria, Martha, Hanna enz. te verlossen?

"Wel, niet meer dan dit. U zult sterven Mijn Zoon, en een ieder die in U gelooft, zal in der eeuwigheid leven."

Wel dan, zegt Christus: Ik zal Mij verbinden voor die en gene. Ik zal in een verbond treden voor die en die persoon. Abraham zal in de tijd geloven, zie, Ik heb zijn naam geschreven in het boek des levens.

En wie bent u die dit leest? Bent u een gelovige? Gelooft u in de Heere Jezus Christus? Christus heeft dan hetzelfde ook van u gezegd, en Hij is omwille van u een verbond aangegaan, en uw naam is gesteld in het boek des levens. Zie de zekerheid hiervan in Filip. 4:3. U Thomas, Andreas, Petrus! Christus kent u bij name, en uw namen zijn geschreven in het boek des levens. O, ga uw weg, en verblijdt u en vertroost u met kracht! Hebt u geen reden? Wel, ik zeg u, dat uw naam in het boek des hemels staat, en als dit uw blijdschap kan vermeerderen, weet, dat niemand in de hemel, noch op aarde die daar in der eeuwigheid weer zal kunnen uitwissen. Nee, nee arme ziel! "Er is geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn," Rom. 8:1. God heeft uw zaligheid besloten, en Gods besluit staat vast. De mensen en duivelen mogen daar tegen zeggen wat zij willen: "de raad des Heeren bestaat in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten van geslachte tot geslachte," Psalm 33:11. Het zou net zo onmogelijk voor God zijn om Zichzelf te verloochen, als het onmogelijk is voor u, een gelovige te verderven. Wij worden in de kracht Gods (zegt de apostel) bewaard door het geloof tot de zaligheid, 1 Petrus 1:4, en daarom verblijdt u, en nogmaals verblijdt u. Ja, verwakker uw blijdschap tot die hoogte van triomf, die een verheven blijdschap is, en zo hoog verheven, dat ze komt tot overwinning, en een grootmoedige overheersing van het hart, boven alle dingen. Zeg met de apostel: is mijn naam geschreven in het boek des levens? "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere," Rom. 8:33, 35, 38, 39.

§ 8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

VIII. Wij moeten Jezus aanroepen, of God de Vader, in en door Jezus. Dit is ook inbegrepen in het zien. Zoals David al biddende zei: "Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit," Psalm 123:1. Nu, dit aanroepen van God, of dit zien naar God, bestaat uit bidden en danken.

4. Wij moeten bidden, of al deze handelingen tussen God en Christus met zekerheid de onze mogen zijn, en dat God onze namen meer en meer wil doen opklaren. Ja, en dat wij dan, ziende dat alle goede dingen die tot onze zaligheid dienende zijn en van alle eeuwigheid af voor ons bereid zijn, daarom moeten bidden, opdat wij die door de

gebeden, uit de hemel mogen doen neerdalen. Want hoewel onze getuigenissen helder zijn, zo moet dat toch de middelen niet doen verwerpen. Het is Gods handelswijze niet, dat Hij Zijn zaligmakende genade zou besteden aan trage luijaards. Degenen dan, die van de voorverordining voorgeven, dat de plichten van het gebed onnodig zijn, die betonen meer dan duidelijk, dat zij geen zekerheid hebben. Aquinas had hierin een rechtzinnig gevoelen dat degenen die tevoren verordineerd zijn, moeten bidden, omdat door deze werking van de voorverordining, de zaligheid van de ziel het best verzekerd wordt. Dezelfde Geest, Die getuigt met onze geest, dat wij Zijn uitverkorenen zijn, is ook de Geest van het gebed en het smeken, en daarom, hij die gelooft, dat hij één van Gods uitverkorenen is, kan niet anders dan bidden, om die dingen die hij gelooft, dat God voor hem bereid heeft voor de grondlegging van de wereld.

5. Wij moeten God danken. En waarom? Dat Hij op ons wilde zien, en ons tevoren verordineren tot het leven. Dat Hij zo menigeen aan de rechter- en aan de linkerhand is voorbij gegaan, en dat ik degene zou zijn, die de Heere heeft uitverkoren! Zo'n boze en ellendige zondaar, als ik ben! Is er wel ooit zo'n liefde gezien? Is er wel ooit zo'n barmhartigheid geweest? En moeten niet hemel en aarde hierover verbaasd staan? O, wat zal ik doen om behoorlijke dankbaarheid aan deze heerlijke God te betonen? Daarom moet u die weet dat u deel aan Christus hebt, u ijveren om God te prijzen en te danken. Zeg bij uzelf: wie heeft mij toch onderscheiden van deze verworpen zielen? Helaas, wij zijn allen uit enerlei stof gemaakt, en uit één rots gehouwen. Er wordt verhaald van één van de laatste koningen van Frankrijk, dat hij in ernstig gepeins en overdenken van zijn eigen staat, als zijnde een koning en rechter over die natie, gezegd heeft: Och, zoals ik geboren ben, zijn er wel duizend andere zielen naast mij in dit koninkrijk geboren, en wat heb ik meer aan God gedaan dan dezen? O mijn ziel! Welk onderscheid is er toch geweest tussen u en zo vele duizenden van de verworpenen, die naast u op deze dag in de wereld leven? Niet anders, voorwaar, niet anders, dan de vrijwillige barmhartigheid, goedertierenheid en liefde van God in Christus Jezus. O! Prijs daarom God, ja galm uit, de prijs van de heerlijkheid van Zijn genade. Gedenk, dat God dit voor gehad heeft, en dat dit uw plicht is.

§ 9. Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

IX. Wij moeten Jezus gelijkvormig worden, wij moeten onze ogen op Jezus houden tot onze navolging. Dit is ook de mening van dit zien in onze tekst. En ten opzichte van onze voorverordining zegt de apostel duidelijk: "Hij heeft ons tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn," Rom. 8:29. Dit is ook één van de doelen van onze voorverordining. Dit is één van de doelen van ons zien op Jezus, ja, het is daarin inbegrepen. Een waarachtig zien op Jezus heeft een kracht in zich om ons den beelde van Jezus Christus gelijkvormig te maken. Wij worden door het aanschouwen van gedaante veranderd, 2 Kor. 3:18, zegt de apostel. Och! Als ik de liefde van God in Christus opmerk voor mij, zelfs van alle eeuwigheid af, hoe kan dit anders dan mijn ziel opwekken om Jezus Christus gelijk te zijn? Zelfs onder de mensen gaat het zo, waar een aanhangen is, daar is ook een begeerte om elkaar gelijk te zijn. Hoeveel te meer moet ik begeren Christus in Zijn gestalten gelijk te zijn, als ik mijn aanhangen aan Christus opmerk!

Nu is de hele vraag: *wat dit beeld van Christus is, waaraan wij gelijkvormig moeten worden?*

Ik geef tot antwoord: dat het bestaat uit *heiligheid* en *heerlijkheid*; maar omdat de laatste onze beloning is en de eerste onze schuldige plicht, daarom moet u daarop zien.

Maar waaruit bestaat dat?

Ik antwoord: uit die gelijkenis en gelijkvormigheid met Christus in al de voorschreven handelingen, en in elk van die moeten wij Christus gelijkvormig worden. Zoals:

1. Christus is Gods Zoon, zo moeten wij ook kinderen van God zijn. "Zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden," Joh. 1:12. O, wat een plicht rust er op ons in dit opzicht, "Ben ik een Vader, waar is Mijn eer," Mal. 1:6. "..en indien u de Vader aanroept, zo wandelt in vreze de tijd uwer inwoning," 1 Petrus 1:17. God verwacht meer eer, vrees, eerbied en gehoorzaamheid van een zoon, dan van de hoop der wereld. Bent u een kind van God, dan zullen uw zonden God meer vertoornen dan de zonden van alle verworpenen in de wereld. Helaas! Uw zonden zijn niet alleen maar overtredingen van de wet, maar zij zijn gedaan tegen de barmhartigheid en mildadigheid, waarmee God u verwaardigd heeft. Uw zonden gaan met een hele wereld vol ondankbaarheid vergezeld, en daarom moet God die noodzakelijk bezoeken. "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend, daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken," Amos 3:2. O, denk hieraan, u die Gods kinderen bent! en wees Christus gelijkvormig, want Hij was een gehoorzame Zoon.
2. Christus, de Zoon van God, had Zijn vermaak in Zijn Vader, en Zijn vermaak is ook in de kinderen der mensen. Zo moeten ook wij ons vermaak hebben in de Vader, en ons in Zijn kinderen verlustigen. "Verlustig u in de Heere, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten," Psalm 37:4. En de heiligen die op de aarde zijn, zijn die, in dewelke al mijn lust is, zegt David in Psalm 16. Daar wordt verhaalt van Dr. Taylor, dat hij zich in de gevangenis in God heeft kunnen verblijden, en dat hij verheugd was dat hij gevangen was geworden, omdat hij goede kennis gekregen had aan *die engel Gods*, zo noemde hij mr. Bradford.
O! Dit is een hemel op aarde, niet alleen God, maar zelfs ook de heiligen Gods zijn zoete voorwerpen van vermaak. Let op hen, en als zij werkelijk heiligen zijn, zullen zij smakelijk zijn in hun samenspreken, in hun plichten, in hun handel en wandel. Hun voorbeeld is wonderlijk krachtig, hun gezelschap voordelig, hoe zouden wij ons daarin niet vermaken?
3. God en Christus hebben dit ontwerp van alle eeuwigheid af gemaakt, dat alles wat Hij doen zou, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade zou wezen. Zo moeten wij dit ook ten doel van al onze werken stellen, "hetzij dat wij eten, hetzij dat wij drinken, hetzij dat wij iets anders doen, wij moeten het al doen ter ere Gods," 1 Kor. 10:31. Maar in het bijzonder als wij van God enig geestelijk goed ontvangen, geef dan alles terug ter ere van Zijn genade. "De naam van God, zegt Daniël, zij geloofd van eeuwigheid tot in eeuwigheid, want Zijn is de wijsheid en de kracht; en ik dank en ik loof U! O God mijner Vaders! Omdat U mij wijsheid en kracht gegeven hebt," Dan. 2:20, 23. Een uitnemende Geest van wijsheid en kracht heeft in Daniël gewerkt en hij heeft van alles

de Gever de eer gegeven, Zijn is de wijsheid en de kracht. Christenen! Als u enige genade in uw ziel voelt, ik bid u, geeft daar Christus de eer van. Hij doet alles, Hij overwint onze lusten, geneest onze wonden, versterkt inwendig, Hij helpt, Hij heelt de gebroken beenderen, en maakt dat zij zich verblijden. En daarom, laat Hem ook de eer van alles hebben. Erken de genade in haar overvloed aan de God van alle genade.

4. God en Christus hebben raad gehouden over onze zaligheid. Daar was een grote strijd in Gods eigenschappen: gerechtigheid en barmhartigheid konden niet verenigd worden, totdat de wijsheid van God dat heerlijke en wonderlijke middel heeft uitgevonden, de Heere Jezus Christus. Laat ons ook zo beraadslagen over onze zaligheid: het vlees en de geest waaruit wij zijn samen gesteld, trekken elk in het bijzonder een weg. Het vlees trekt neerwaarts naar de hel, en de geest opwaarts naar de hemel. Kom dan, laat ons de hemelse en geestelijke wijsheid aanroepen, om deze twist te beslechten. U kunt haar uitspraak horen bij Job 28:28. "Zie, de vreze des Heeren is de wijsheid, en van het kwade te wijken is het verstand." Willen wij opwaarts trekken naar de hemel en onze zielen behouden, kom dan, laat ons het einddoel van alle zaken horen: "Vrees God, en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen," Pred. 12:13. Houdt Zijn geboden door een evangelisch verstand, dat is: zie op het middel: Jezus Christus, Die de geboden voor ons gehouden heeft, en in Wie en door Wie, onze volmaakte gehoorzaamheid God aangenaam is.
5. God en Christus hebben ons lief gehad met een eeuwige liefde. Zo moeten wij Hem ook liefhebben, Die ons eerst heeft lief gehad. Dit is de natuur van de geestelijke liefde, dat zij weer naar haar eigen zee terug loopt. "O, heb de Heere lief, alle gij Zijn gunstgenoten!" Psalm 31:24. Wie heeft toch meer reden om Hem lief te hebben, dan u hebt? Wie is zo zeer bemind geweest? Of wie is zo zeer onder de kracht van de liefde gekomen, als u bent? Heeft Christus u niet lief gehad, niet alleen met een liefde van het goede te wensen, die van eeuwigheid geweest is (enige noemen die de liefde van de verkiezing, de grondliefde, de springader van de zaligheid) maar ook met een liefde van het welbehagen? En heeft Christus deze liefde niet in uw harten uitgestort, en zal Hij daar schade door lijden? Zullen deze touwen van liefde uw harten niet optrekken om Hem weer lief te hebben? Voorwaar, het is zeer redelijk, dat u Hem lief hebt, Die u eerst lief gehad heeft, ja, Die u lief gehad heeft toen u walgelijk was, en niets in u had, dat het beminnen waard was. Christenen! Christus heeft u lief gehad toen u gehuld was in uw oude vossen, het is dan namelijk behoorlijk, dat u Hem lief hebt, bekleed zijnde in Zijn kostelijke klederen.
6. God en Christus hebben ons toegeschikt en verordineert tot de zaligheid. Zijn liefde is een zekere, vastgestelde, onbewegelijke en standvastige liefde geweest. Het voornemen van God, dat naar de verkiezing is, heeft vast moeten blijven, Rom. 9:11. Zo moeten wij Hem ook liefhebben, en Hem eeuwig aanhangen: "Ik heb mijn hart geneigd, om Uw inzettingen eeuwiglijk te doen, teneinde toe," Psalm 119:112. Davids hart was zeer ingenomen met de inzettingen van God, en daarom heeft hij zulke woorden gesproken uit de overvloed van zijn hart, eeuwig en zelfs tot het einde toe. Het is een overvloedige manier van spreken, zijn voornemen was zo, dat hij in der eeuwigheid van God niet wilde afwijken.
7. God en Christus hebben onze zaligheid besloten, te boek gesteld en verzegeld. En zo moeten wij ook ons zegel daaraan hangen, dat God getrouw en waarachtig is, dat is: wij moeten in Christus geloven, want als wij geloven, dan bevestigen wij Christus woorden. Die niet gelooft maakt God tot een leugenaar, (zoals u gehoord hebt), om dat

hij te niet doet, of poogt te niet te doen, de onderneming van Christus in Zijn voorverordining.

8. God en Christus hebben een verbond aangegaan vanwege onze zaligheid. Zo moeten wij ook in het verbond met Hem treden, wij moeten Hem aannemen als onze God, en onszelf aan Hem overgeven om Zijn volk te zijn. Wel, zo moeten wij in alle bijzondere stukken Christus zoeken gelijkvormig te worden. Het einddoel van de hele zaak is dit: wij moeten Christus gelijk zijn in de genade en in de werken van de genade.

O, mijn ziel! Zie naar deze gelijkvormigheid met Christus Jezus, in de werken van de genade, en dit zal u versterken, dat u uw naam zult geschreven zien in het boek des levens. Verfoei en keer deze pijl van de duivel af: ik ben tevoren verordineerd, en daarom mag ik leven zoals het mij lust. Hoe strijd dat tegen de leer van de apostel: "Hij heeft ons uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde," Efëze 1:4. En, "doet aan als uitverkorenen Gods, de innerlijke beweging der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, verdragende elkander, en vergevende de één de ander, gelijkerwijs ook Christus u vergeven heeft," Col. 3:12, 13. De gelijkvormigheid aan Christus in de genade, is de ware werking van onze voorverordining. O, zie op Jezus! En wees in de genade zoals Jezus. Wel, Christus is vol genade geweest, zoals een vat dat gevuld is tot boven toe: "Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in uw lippen, Psalm 45:3. Christus is geweest zoals de genade is sprekende, Luk. 4:22, genade zuchtende, wenende, stervende, Hebr. 2:9. Genade weer levende en afdruppende, of liever neergietende stromen van genade op Zijn levende lidmaten, Efëze 4:11. Christus is die grote appelboom, afwerpende appelen des levens, Hoogl. 2:3, en alles wat van deze boom afvalt, zoals appelen, bladeren, schaduw, reuk, bloesem, zijn maar kruimeltjes genade, afkomende van Hem, Die de volheid is van alles, en alles vervuld. Christus is de roos van Saron, Hoogl. 2:1, en elk blad van deze roos is een hemel, en elk wit en rood daaraan is genade en heerlijkheid, elke daad van uitademing van haar reuk van eeuwigheid, is een onbesmettelijke en onvervalste genade. Wel, dan mijn ziel! Wilt u Christus gelijkvormig zijn, wees Hem hierin gelijkvormig. Wees heilig zoals Hij heilig is, uit die volheid der genade die in Hem is, neem genade voor genade, Joh. 1:16.

Christenen, waar blijven wij? Och, dat een mens kan horen van zo'n grote genade, en van zulke werken van genade in de eeuwigheid, voor de tijden der eeuwen, en echter geen indruk van die genade in zijn hart kan hebben! O, dat God en Christus ook bezig geweest zijn in die eeuwigheid. Dat hemel, hel, gerechtigheid, barmhartigheid, grote wijsheid, allen in dit uitnemende werk geweest zijn, en dat de mens echter meer denkt aan zijn ossen, aan zijn huis, aan spelden, aan stro, of aan de beenderen van het slechtste voedsel! O, zie toch, zie toch, als u het eigendom van Christus bent. Overdenk wat Hij voor uw ziel gedaan heeft. Wel, u bent tevoren verordineerd om den beelde Christus' gelijkvormig te worden.

Tot hiertoe hebben wij gezien op Jezus als onze Jezus, in de eeuwigheid voor alle tijden tot de schepping. Hierna zullen wij zien op Jezus, zoals Hij dat grote werk van 's mensen zaligheid in de schepping, in het begin van de tijd, tot op Zijn eerste komst op Zich genomen heeft.

**HET ZIEN OP JEZUS,
VAN DE SCHEPPING TOT ZIJN EERSTE KOMST.**

DERDE BOEK

HOOFDSTUK I

Gen. 3:15.

"Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad: datzelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen."

Gen. 17:7.

"En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u."

Exod. 20:2, 3.

"Ik ben de Heere uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben."

2 Sam. 23:5.

"Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is."

Jeremia 31:31, 32, 33, 34.

"Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken: niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de Heere; maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de Heere: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Kent de Heere! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de Heere; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken."

Hebr. 12:22, 24, 25.

"Maar gij zijt gekomen tot de berg Sion; en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus. Ziet toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt."

Hebr. 12:2.

"Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus."

Jesaja 42:6, 7.

"Ik, de Heere, zal Hem geven tot een verbond des volks, tot een licht der heidenen; om te openen de blinde ogen."

Micha 5:4.

"Deze zal Vrede zijn; wanneer Assur in ons land zal komen."

§ 1. Van Christus, Die bij trappen beloofd is.

In dit stuk, zoals in het voorgaande, zullen wij u ten eerste het Voorwerp voorleggen, en dan zullen wij u besturen, hoe u daarop zien moet.

Het Voorwerp is Jezus, zoals Hij het werk van des mensen zaligheid op Zich heeft genomen, in die donkere tijd, voor Zijn komst in het vlees.

Zodra was de wereld niet gemaakt en al wat daar in is, of de mens werd geschapen, opdat God gelegenheid zou hebben, om Zijn genade in de zaligheid van Zijn uitverkorenen te betonen. Toen was daar de uitvoering van Gods eeuwig ontwerp, raad, voorkennis, voornemen, besluit en verbond met Christus. Het is wel zo, dat Christus in het begin niet nodig geweest is, want in het eerste was de mens in heiligheid naar Gods beeld geschapen en om te heersen over de andere zienlijke schepselen. Maar helaas! Deze staat heeft niet lang geduurd. Het algemeen gevoelen van de vorige eeuwen is geweest, dat onze eerste ouders nog op diezelfde dag gevallen zijn, waarop zij geschapen zijn. Augustinus schrijft onder andere, *dat zij maar zes uren zijn staande gebleven*.

Maar hoewel wij de juiste tijd niet kunnen bepalen, toch is het waarschijnlijk genoeg, dat het maar een korte tijd is geweest. Dit vinden wij, dat zoals Mozes de schepping van de mensen voorgesteld heeft, zonder iets anders tussen beiden te verhalen, direct daarop tot de val is gekomen. En de duivel heeft zonder twijfel de eerste gelegenheid waargenomen, om de mens tot dezelfde verdoemenis met hem te brengen. Daarom, het heeft niet lang geduurd, of Adam heeft zichzelf en al zijn nakomelingen van het beeld van God beroofd. Zoals alle mensenkinderen in zijn lendenen geweest zijn, zo hebben alle mensenkinderen door Gods bevel en besturing, met hem deel gehad in de schuld van zijn zonden. Hiervandaan is dat dagelijkse en voortdurende klagen, niet alleen van Adam, Abraham, David en Paulus, maar ook van alle heiligen: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Rom. 7:24.

Maar lieve ziel! staak uw klachten, hier is een Evangelie boodschap. In deze droevige ure van verzoeking komt God toetreden. Hij wil de mens niet zonder hoop laten, Hij zegt tot de duivel, die dit kwaad begonnen heeft: "Ik zal vijandschap zetten tussen u, en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad, en tussen haar zaad, dat zelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen," Gen. 3:15. Op diezelfde tijd als God Zijn oordelen heeft uitgesproken over de onderscheiden misdadigers in de val, ja, voor nog het oordeel over de verzochte personen was uitgesproken, is er een Jezus aangewezen, en het verbond der genade is uitgeroepen. Oneindige rijkdommen van barmhartigheid, van God in Christus!

Maar u zou zeggen: *Hoe komt hier Jezus te pas? Hoe heeft Hij onze zaligheid op Zich genomen in deze donkere tijd?*

Ik antwoord:

1. Door het aannemen van onze menselijke natuur en gestalte, heeft Hij zo enige bijzondere plichten in dit opzicht uitgevoerd. Wij lezen dikwijls van Christus verschijningen vóór Zijn menswording, en bijzonder dan, als Hij met dat grote werk van de eeuwige zaligheid van de mens bezig was. Sommigen menen dat het niet onwaarschijnlijk is, dat Christus de gedaante van een mens allereerst geschapen heeft, niet alleen naar Zijn eigen beeld, dat Hij had als God, in heiligheid en waarachtige rechtvaardigheid, maar ook ten opzichte van die gedaante, die Hij had aangenomen. Wat hier van waar is of niet, wij vinden dat na het overtreden van de mens, Christus verschenen is, eerst aan Adam, dan aan Abraham, dan aan Isäak, dan aan Jakob, dan aan Mozes enz.

- a. Hij is Adam verschenen in de hof: "En zij hoorden de stem van de Heere God, wandelende in de hof, aan de wind des daags," Gen. 3:8. God, voor zoveel Hij God is, heeft geen stem om te spreken, noch voeten om te wandelen, maar aannemende de gedaante en het maaksel van een mens, doet Hij beide, en zo is Hij de eerste geweest, die de eerste belofte aan de wereld verkondigd heeft: het zal u de kop vermorzelen.
- b. Hij is Abraham verschenen aan de eikenbossen van Mamre, Gen. 18:1, 13, 25, waar de Heere met Abraham heeft gesproken, en Abraham Hem heeft genoemd een Rechter der ganse aarde, wat van niemand kan gezegd worden dan van Christus, de Rechter van levenden en doden. Sommigen willen uit die woorden van Christus: "Uw vader Abraham, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest", (Joh. 8:56,) besluiten dat Abraham Christus gezien heeft, niet alleen met de ogen van het geloof, (zoals alle andere patriarchen en profeten gedaan hebben,) maar ook in een zienlijke gedaante die Hij aangenomen had, in de gelijkheid van die, waarmee Hij naderhand is verenigd geweest. En zo is het Christus geweest, Die het verbond met Abraham vernieuwd heeft, zeggende: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u," Gen. 17:7.
- c. Hij is Izaäk verschenen, Gen. 26:2, Jakob, Gen. 32:24, 30, en Mozes, Exod. 20:1, 2, 3, en vele anderen van wie ik in orde zal handelen. En deze verschijningen van Christus zijn zoals voorspelen geweest van Zijn menswording. Maar dit is de zaak niet, waarbij ik stil zal blijven staan.

2. Christus heeft het grote werk van onze zaligheid in die donkere tijd op Zich genomen, niet door Zichzelf over te geven (alsof Hij was mens geworden) maar alleen zoals Hij beloofd is. Die grote Koning wilde eerst Zijn voorlopers hebben die de weg zouden banen, voor Hij Zelf in Zijn eigen persoon wilde komen. Zoals God in de schepping van de wereld deze orde gehouden heeft, dat de duisternis voor het licht heeft moeten gaan, en zoals Hij nog steeds deze orde houdt in het onderhouden van de wereld, de dageraad voor de volle dag gaande, zo heeft Hij ook in het formeren en onderhouden van Zijn kerk gewild, dat Christus eerst zou worden voorgesteld in ceremoniën, Godsdiensten, schaduwen, voorbeelden, beloften, verbonden, en dan zoals een heerlijke zon, of zoals de opgang uit de hoogte heeft Hij de wereld willen bezoeken, om te verschijnen degenen die in de duisternis zijn gezeten, Luc. 1:78. Tot dit doel lezen wij, dat net als Christus, ook het verbond der genade (dat ons Christus toeëigent) eerst is beloofd geweest en daarna

verkondigd. Het verbond der belofte was dat verbond, dat God gemaakt heeft met Adam, en Abraham, en Mozes, en David, en met het gehele Israël in Jezus Christus, dat Hij mens zou worden en gekruisigd en weder opstaan uit de doden. Het verkondigde verbond, of het nieuwe verbond (zoals de Schrift het om zijn uitnemendheid noemt) is dat verbond, dat God met alle gelovigen gemaakt heeft na de komst van Christus, gelovende in Hem, Die mens is geworden en gekruisigd en opgestaan is uit de doden. En het was behoorlijk, dat de belofte zou gaan vóór het Evangelie, en vervuld onder het Evangelie, opdat zo'n groot goed ernstig zou begeerd worden, voor het zou gegeven zijn. In de tijd van duisternis zijn de mensen zeer begerig naar het licht: zoals de morgenwachter waakt en verlangt naar de morgen, zo heeft de duisternis, de openbaring van de Christus in de beloften, de harten van de patriarchen ontstoken tot een hartelijke begeerte naar de komst van Christus in het vlees. Maar in deze duisternis hebben wij enige trappen aan te merken. Vóór het geven van de Wet door Mozes, is de belofte wat duisterder geweest, nadat de Wet gegeven was, is de belofte in de tijden van de profeten een weinig meer helder geweest. In de tijden van de profeten tot op Johannes de Doper, is die nog meer helder geworden. Zoals de komst van de Messias langzaam aan meer en meer naderde, zo werd de belofte ook meer en meer helder. Net zoals het komen van de zon dichter bij of verder af is, zo is ook het voorafgaande licht groter of kleiner. Op dezelfde manier was ook de openbaring die voor Christus heen ging, duisterder of meer helder, naar dat de opgang van de Zonne der gerechtigheid verder af, of dichter bij was. Het is het goede welbehagen van God geweest, om de rijkdom van Zijn genade met trappen te openbaren, en niet in één keer tegelijk. Wij zien zelfs op de huidige dag, dat God in verschillende verschijningen van Zijn barmhartigheid en goedertierenheid, meer en meer neerdaalt tot Zijn Kerk. Zelfs nu, in dit wonderbare licht van het Evangelie, hebben wij onze Goddelijke ceremoniën en sacramenten, wij zien Hem van verre, wij kennen maar ten dele, maar de tijd zal komen (zelfs voor Zijn tweede komst) dat wij, of onze kinderen, Hem met meer helderheid en volmaaktheid en wat meer van nabij zullen zien.

Mijn volgende werk is om Christus voor te stellen in het verbond der genade, zoals dat beloofd is. En omdat de belofte haar onderscheiden trappen heeft, volgens de verschillende openbaringen ervan in de duistere wereld, zo zullen wij die opmerken, zoals die is geopenbaard:

- I. Van Adam tot Abraham.
- II. Van Abraham tot Mozes.
- III. Van Mozes tot David.
- IV. Van David tot de Babylonische gevangenis, of omstreeks die tijd.
- V. Van de gevangenis of omstreeks die tijd tot Christus.

In elk van deze stukken zullen wij ondervinden enige nadere en meer nadere openbaringen van Gods barmhartigheid in Christus, van het verbond der genade, van onze

Jezus zoals Hij dat grote werk van 's mensen eeuwige zaligheid op Zich neemt in die duistere tijden.

U hebt hiervoor verstaan van het verbond tussen God en Christus Betreffend onze zaligheid, maar dat was niet het verbond der genade, dat God direct na de val met de mens gemaakt heeft, maar een bijzonder verbond met Christus, om te zullen zijn in de Middelaar. Of voor zoveel het een verbond der genade is geweest, is het toen gemaakt tussen God en Christus, om daarna gemaakt te worden tussen God en ons. Voor een tijd lang zijn wij verborgen geweest in de baarmoeder van Gods verkiezing, en toen nog niet machtig zijnde om in het verbond met God te treden, heeft Christus dat voor ons aangenomen, maar echter zo, dat wij als wij wedergeboren zijn, zelf het verbond moeten ingaan. Hierom lezen wij zo duidelijk van het oprichten van Gods verbond met bijzondere personen, zoals met Adam, Abraham, Mozes, David, enz. van wie wij zullen handelen in de volgende afdelingen.

§ 2. Van het verbond der belofte zo als dat geopenbaard is aan Adam.

Het verbond der genade is in deze zin niet anders, dan een verdrag tussen God en de mens gemaakt, Betreffend de verzoening en het eeuwige leven door Christus. Nu, de eerste openbaring van dit genadeverbond is geweest aan Adam en Eva, direct na de val, uitgedrukt in deze woorden: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad: datzelve zal u de kop vermorzelen, en u zult het de verzenen vermorzelen," Gen. 3:15.

Zoals deze belofte de eerste geweest is, zo is die ook de moeilijkste om te verstaan. Zij begrijpt in zich heerlijke nieuwe dingen van de overwinning op het koninkrijk van satan, en van de vrijheid van de mensen door de dood van Christus. Maar de duisternis is zodanig, dat Luther daar zeer over heeft geklaagd: de woorden die alle mensen het best behoren te verstaan, zijn door niemand, voor zover ik weet (zegt hij) werkelijk en nauwgezet verklaard, onder de ouden is er niet één, die deze tekst naar zijn waarde heeft uitgelegd.

De gelegenheid was zo: De Heere, neerziende van de hemel, zag hoe de satan de mensen had overwonnen, en op zekere wijze de hele gedaante van de schepping had omgekeerd en zo heeft Hij Zich voorgenomen de satan te verderven en de mens te behouden. "En de Heere God zeide tot de slang, dewijl gij dit gedaan hebt, zo zijt gij vervloekt", Gen. 3:14. Dit is naar de letter te verstaan van de slang, maar geestelijk van de duivel, beide zijn zij middelen geweest om de mens tot de zonde te brengen, en daarom zijn zij in de straf samen als één gesteld. De Heere heeft de slang zijn voeten afgesneden (zeggen de rabijnen) en heeft haar vervloekt, en Hij heeft satan (de duivel) met zijn gezelschap uit de hemel geworpen, en heeft hem vervloekt. Voorwaar, de mens die in overtreding geweest is, moet ook gestraft worden, (zoals dat volgt in vers 17, 18 en 19), en opdat God toch de rijkdom van Zijn genade zou openbaren, heeft Hij in het vloeken van de slang, ook dit

eeuwig evangelie ingesloten: *Ik zal vijandschap zetten tussen u, en tussen deze vrouw, enz.*

Wat betreft de zin van de woorden, zullen wij deze dingen wat nader uitleggen, zoals:

1. Wie de slang is?
2. Wie de vrouw is?
3. Wat het zaad is van de slang?
4. Wat het zaad is van de vrouw?
5. Wie het is, die in onze Bijbel overgezet is met datzelfde?
6. Wat het hoofd van de slang is en de verbrijzeling ervan?
7. Wat de hiel is van het zaad van de vrouw, en de vermorzeling ervan?
8. Tussen wie de vijandschap, of liever de vijandschappen was? Want in de woorden vinden wij verschillende legers: Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad, enz.

1. Wie is de slang?

Ik vind verschillende gevoelens onder de uitleggers. Enigen zeggen, dat het alleen de slang was, en dat wat de satan aangaat, is maar geestelijk te verstaan. Anderen zeggen, dat het alleen de satan was onder de naam van de slang, zoals het soms ook genoemd wordt de grote draak: "En de grote draak is geworpen, namelijk de oude slang, welke genoemd wordt duivel en satanas, die de hele wereld verleidt, hij is, zeg ik, geworpen op de aarde," Openb. 12:9. Anderen zeggen dat het beide, de satan en de slang geweest is: zoals de mensen gezegd worden van de satan bezeten te zijn, zo is de slang bezeten geweest van de duivel. De satan kon onze eerste ouders niet verleiden tot de zonde door een inwendige verzoeking, zoals hij nu wel doet met behulp van onze verdorvenheid. Noch kon hij in hun lichamen of zielen varen, vanwege de heiligheid en heerlijkheid, die daarin was, en daarom heeft hij voorgenomen enig beest van de aarde te nemen, en door besturing van zijn tong heeft hij daardoor gesproken. Maar hoe moest de slang gestraft worden, die alleen maar een werktuig van de satan in de verzoeking geweest is? Ja, zo groot was Gods liefde tot de mens, dat hij beide, de werkmeester en het gereedschap van dat kwaad heeft vervloekt: zoals iemand in zijn toorn het zwaard in stukken breekt, waarmee zijn zoon of vriend gekwetst was, zo heeft God het zwaard van de satan gebroken. De slang is gestraft naar de woorden van de tekst, en de satan is gestraft in de geestelijke mening des Heeren.

2. Wie is de vrouw?

Sommigen verstaan alles figuurlijk, en willen u zeggen, dat de slang en de vrouw de hoogste en laagste krachten van de ziel zijn. En dat er na de val altijd een voortdurende oorlog tussen geweest is. Maar ik vat deze verklaring op als ijdel en beuzelachtig, hoewel dit ook al bij enige oudvaders van groot aanzien, gevonden wordt. Anderen zeggen, dat deze vrouw de gezegende maagd geweest is, met betrekking tot wie zij dan deze laatste woorden zo lezen: zij zal het hoofd vermorzelen. Deze lezing is niet alleen goedgekeurd, maar ook vastgesteld door het Concilie van Trente, en in enige van hun gebedenboeken

noemen zij haar: de moeder onzes Heeren, de boom des Levens, de verbreekster van het hoofd der slangen, en de poort des hemels. Maar ik merk dit op als een onwetende en afgodische verklaring die zeer schadelijk is voor het Koninkrijk van Christus. Anderen hebben zich zo gemakkelijk niet laten verleiden en zeggen daarom, dat de vrouw van wie in deze woorden gesproken wordt, Eva is, en geen andere dan Eva. Zij was degene, die de verzoeker verleid had, en vanwege haar handeling met de verzoeker heeft God in Zijn rechtvaardig oordeel met haar te doen gehad: "Ik zal vijandschap zetten (zegt God) tussen u, en tussen deze vrouw".

3. Wat is het zaad van de slang?

Naar het spreken van de Schrift, wordt zaad soms collectief genomen voor veel tegelijk, zoals de Heere tot Abraham zei: "Ik zal uw God zijn, en uw zaad na u; en Ik zal u en uw zaad dit land geven; en Ik zal uw zaad vermenigvuldigen als het zand der zee," Gen. 17:7, 8. Soms wordt het enkel genomen alleen voor één persoon, zo heeft Eva haar zoon Seth genoemd: "want God, zei zij, heeft mij een ander zaad gezet voor Habel," Gen. 4:25. En zo wordt van Christus gezegd: in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde," Gen. 22:18. Nu, in deze plaats wordt van het zaad van de slang collectief gesproken, voor het hele geslacht van de duivelen, voor de duivel en zijn engelen, Matth. 25:4, (zoals Christus hem heeft genoemd) en voor al de kinderen des duivels, dat is: voor alle verworpen mensen, waarvan de vader en overste, de duivel is, zoals Christus zei tot de Joden: "gij zijt uit de vader de duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen," Joh. 8:44, en zoals Johannes ons heeft gezegd: "die de zonde doet, is uit de duivel: hierin zijn de kinderen Gods, en de kinderen des duivels openbaar," 1 Joh. 3:8,10. Zo worden beide de duivelen en de verworpenen, gerekend onder het zaad van de slang.

4. Wat is het zaad van de vrouw?

Het zaad van de vrouw, zijn die nakomelingen van de vrouw die niet veraarden in het zaad van de slang. Dit is de mening van de eerste uitspraak: "Ik zal vijandschap zetten," en dan volgt daarop "tussen uw zaad, en tussen haar zaad". Deze verklaring wordt ons bewezen door de tegenstelling van de zaden: want zoals het zaad van de slang collectief is genomen, zo moet het zaad van de vrouw ook zo genomen worden, opdat de tegenstelling naar behoren is. De verhaalde vijandschappen bewijzen dit krachtig, en de vijandschappen gaan beide over Eva en al haar nakomelingen (voor zoveel die godzalig zijn) tot het einde van de wereld. Hierom zegt de apostel, dat allen die godzalig willen leven in Christus Jezus, vervolgt zullen worden, 2 Tim. 3:12. En, Ik zal vijandschap zetten (zegt God) tussen u en tussen deze vrouw, en is dit alles? Nee, maar ook tussen uw zaad, en tussen haar zaad. Wie kan het ontkennen, dat deze vijandschap er altijd geweest is tussen het gebroedersel van de satan, en tussen de nakomelingen van de vrouw, de heiligen? "Wij allen hebben de strijd tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht," Efëze 6:12.

5. Wat is dat u, (wat in onze Bijbel overgezet is in 'datzelve') "datzelve zal u de kop vermorzelen?"

Sommigen hebben opgemerkt, dat dit u en datzelve is van het mannelijk geslacht, en *zera*, zaad, is van het vrouwelijk geslacht, en *jesaphera*, zal vermorzelen, is van het mannelijk geslacht. Wat de overzetting weerlegt, die het zo weergeeft: *zij zal u de kop vermorzelen*, en wat bevestigd wordt door onze overzetting, die zegt: "hij, of datzelve of datzelve zaad, dat is, een bijzonder persoon van datzelve zaad, zal u de kop vermorzelen".

Welaan dan, wie is nu deze hij? Of wat voor één is Hij? Het is Jezus, de Zoon van de levende God zelf. Hier is de eerste aanwijzing van Jezus, waarvan ooit gelezen of gehoord is in de wereld. Dit was het eerste Evangelie, dat na de schepping ooit is verkondigd. O gezegend nieuws! Waardig dat van Gods mond als eerste uitgesproken werd, en dat na de val in de wereld als eerste zou uitkomen! O waarde ouders! Hoe zou u gewanhoopt hebben, als u voor uw vonnis deze gezegende tijding niet gehoord had? O, onze eerste ouders op aarde! Waar zouden u en wij geweest zijn, als deze gezegende woorden er niet geweest waren!

Komt, zet er een merkteken bij, schrijf ze in gouden letters, of schrijf ze zelfs liever in de tafelen van uw harten. Hier is het gezegendste nieuws, dat er ooit geweest is of komen zal. Zonder dit, zouden wij allen brandstapels voor de hel geweest zijn, ja, zonder dit zouden Adam en Eva en al hun zonen en dochteren, die al uit deze wereld gescheiden zijn, nu in het helse vuur hebben liggen te branden en te braden.

Weg met het grove misverstand en alle verkeerde dwalingen, en zo lief als uw ziel u is, houdt u aan deze gezegende uitleg! Die, datzelve (of hij) is één van datzelve zaad, en deze één van datzelve zaad, is Jezus, en alleen Jezus, en niemand anders dan Jezus. Voor deze uitleg hebben wij deze redenen:

- a. Enigen hebben opgemerkt, dat deze woorden van de voorgaande afgescheiden zijn door een periodus of groot stopsel. Hoewel God voortgaat om te spreken van het zaad van de vrouw, toch zegt Hij echter niet, en dat zaad zal u de kop vermorzelen, want dan zouden wij hebben mogen denken, dat Hij gesproken had van dat zaad collectief, zoals tevoren. Maar nu Hij het daar afsluit en hetzelfde woord niet nogmaals herhaalt, heeft Hij het zo voorgesteld: datzelve, of hij zal u de kop vermorzelen, dat is een zeker bijzonder persoon van datzelfde zaad, of een zeker bijzonder zaad van dat algemene zaad van de vrouw, dat u de kop zal vermorzelen. Zoals David alleen uit het gehele leger van Israël voortkomt en met Goliath heeft gevochten en hem overwonnen, zo heeft Christus alleen, uit het hele zaad van de vrouw, door Zijn eigen macht zo met de slang gestreden, dat Hij die heeft overwonnen en zijn kop heeft vermorzeld.
- b. De zeventig overzetters zetten het in hun overzetting van deze plaats (waarmee de Chaldeeuwse uitleg overeenkomt) zo over: (hij) wat noodzakelijk een bijzonder persoon moet betekenen, of een zoon van de vrouw. Daar wij dit nog kunnen bij doen, dat tegen dit: hetzelfde, of hij, het zaad van de slang niet wordt voorgesteld, zoals dat

zo was in de voorgaande uitspraak: maar de slang zelf, een enkele vijand: hij zal u de kop vermorzelen, en gij zult hem de verzenen vermorzelen, Rom. 16:20.

- c. De verbrijzeling van de kop geeft duidelijk te kennen, dat dit, datzelfde, Hij: Jezus Christus is, want niemand kan de kop van de slang vermorzelen, dan God alleen. "De God des vredes (zegt de apostel) zal de satan haast onder uw voeten verpletteren." Nu, daar is niemand van het zaad van de vrouw geweest, die ooit God zou geweest zijn, dan Christus alleen, de God-mens, mens-God, geloofd in der eeuwigheid, en daarom moet het noodzakelijk Christus, en alleen Christus zijn, die de kop van de slang vermorzelen kan. O, daar is een goddelijke kracht, een kracht en werking van God in dat vermorzelen van de kop van de slang. Let maar op de manier van dit tweegevecht: Christus treedt op de slang, en door dit middel verkrijgt Hij een vermorzeling in Zijn verzenen, terwijl Hij met Zijn verzenen de kop van de slang vermorzelt. Een wonderlijke zaak, dat Christus met geen andere wapenen op de kop van de slang aanvalt, dan alleen met Zijn verzenen. Geen mens zou met zijn blote en naakte voet een gemene slang willen schoppen, maar hij zou daar liever een pijl, of knots, of enig ander wapen voor nemen. Maar met de voet de kop van de satan te vermorzelen, (die grote en felle, wanschappen slang) dat gaat aller mensen macht en aller mensen moed te boven, om dat te bestaan. Hierom is het zeker, dat een enkel persoon, van meer dan menselijke kracht deze daad heeft moeten doen. En wie is dat anders van het zaad der vrouw, dan alleen Jezus Christus?
- d. In andere plaatsen van de schrift verklaart God zelf zeer duidelijk dat het zaad, dat hier beloofd wordt, Christus is, en alleen Christus. Zie maar, hoe deze belofte herhaald is aan de patriarchen, als de Heere tot Abraham gezegd heeft: "In uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde," Gen. 22:18. En waar de Heere tot David heeft gesproken: "Ik zal uw zaad na u doen opstaan, hetwelk uit uw zonen zijn zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen," 1 Kron. 17:11. U kunt duidelijk zien, dat dit zaad Christus is, en alleen Christus, Betreffend de belofte aan Abraham gedaan. De apostel heeft het zo verklaard: "Nu, zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en de zaden: als van velen; maar als van één: en uw zaad; hetwelk is Christus," Gal. 3:16. En Betreffend de belofte aan David, die heeft de profeet zo verklaard: "Hij zal zitten op de troon van David, en in zijn koninkrijk om dat te bevestigen." Wie is dat? In het voorgaande vers wordt Zijn naam genoemd: "Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredevorst," Jesaja 9:5, 6, dat is Christus, en geen ander, dan Christus. "Want een kind is ons geboren, en een zoon is ons gegeven", enz., en wie is dat anders dan Jezus Christus?
- e. De vervulling van deze belofte is helder en duidelijk in Christus geschied in het Nieuwe Testament. Is niet Christus Jezus geweest van het zaad der vrouw, geboren uit een maagd? Is Zijn hiel niet vermorzeld, toen Hij gekruisigd werd? Heeft Hij niet de kop van de slang vermorzeld, en de macht en heerschappij van satan verbroken? Wat zegt het evangelie? "Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou," 1 Joh. 3:8. "En de zeventig zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heere! ook de duivelen zijn ons onderworpen, in Uw naam. En Hij zeide tot hen: Ik zag de satan, als een bliksem, uit de hemel vallen. Ziet, Ik geef u de macht, om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u enigzins beschadigen," Luk. 10:17, 18, 19. "Nu is het oordeel dezer wereld, nu zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden," Joh. 12:31. En, "overmits de kinderen des vleses en des bloeds deelachtig zijn; zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood te niet doen zou

degene, die het geweld des doods had, dat is, de duivel," Hebr. 2:14. In deze en verschillende andere plaatsen vinden wij, dat deze zelfde belofte in Christus vervuld is, en alleen in Christus: en daarom, Hij, en Hij alleen is het zaad der vrouw, (die gij, of datzelve) Die de slang de kop zou vermorzelen. Maar ik wil echter niet ontkennen, dat door de wijze van gemeenschap, deze belofte ook het hele lichaam van Christus kan aangaan. "Door Hem die ons lief gehad heeft, zijn wij meer dan overwinnaars," Rom. 8:37, zegt de apostel, en kunnen wij de satan overwinnen, maar niet in onze eigen kracht, maar door Christus. En zo ook in een tweede zin, door de manier van gemeenschap met Christus, zijn en mogen onder dit zaad ook alle gelovigen inbegrepen worden. 1. Omdat het hoofd en de lidmaten allen één lichaam zijn: "En Hij, Die heiligt, en zij, die geheiligt worden, zijn allen uit één," Hebr. 2:11. 2. Omdat de gelovigen Christus' zaad genoemd worden: "Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien," Jesaja 53:10. 3. Omdat de satan niet alleen de verzenen van Christus vermorzelt, maar ook van alle gelovigen: "En ook allen, die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden," 2 Tim. 3:12. 4. Omdat de overwinning van de satan door Christus ons Hoofd is verspreid over al de lidmaten: "De God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren," Rom. 16:20. In deze zin hebben velen van de oude en hedendaagse godgeleerden dit zaad uitgestrekt tot het hele lichaam van Christus. Maar eerstens, oorspronkelijk, bijzonder en eigenlijk gaat het alleen Christus aan, en niemand anders dan de Heere Jezus Christus. Hij alleen is het zaad, door Wie de belofte vervuld is. Hoewel de gelovigen ook het zaad zijn aan wie, en om wie de belofte gegeven is.

6. Wat is de kop van de slang, en de vermorzeling ervan?

- a. Betreffend de kop van de slang, dat is de macht, de woede, de heerschappij en het koninkrijk van satan. Het is opgemerkt, dat in het hoofd van de slang, de sterkte, de kracht en het leven van de slang ligt. Zoals deze manier van spreken toegepast is op de staat van deze slang, die het werktuig van satan geweest is, voorzegt God de duivel de hachelijke toestand van zijn kop, dat is, van zijn macht en koninkrijk. Nu, deze macht en het koninkrijk van de satan bestaat nader in de zonde en de dood, want "de prikkel des doods is de zonde", 1 Kor. 15:56, "en het geweld des doods had de duivel," Hebr. 2:14. Hierom wordt de zonde en de dood in het algemeen genoemd het werk en loon van de satan. Deze zijn zijn eigendom, hij eigent zich die toe en draagt ze aan zijn gordel.
- b. Betreffend het vermorzelen van deze kop, dat is: Christus zal uw macht verbreken. Christus zal de zonde en de dood te niet doen, en hem die het geweld des doods had, dat is, de duivel. Ik zeg dat Christus het doen zal, maar zoals ik gezegd heb, in een tweede zin zullen de gelovigen het ook doen. Christus overwint hem door Zijn eigen kracht, en de gelovigen overwinnen hem door de kracht van Christus. De overwinning is het hele zaad gemeen, maar de Meester van de overwinning is Christus alleen, zijnde het Hoofd en de voornaamste van het hele zaad: "gij hebt de bozen overwonnen," 1 Joh. 2:13. Maar hoe? Niet van uzelf, nee, het is "de God des vredes, die de satan verplettert," Rom. 16:20. Wel dan, hier hebt u de zin: de kop van de slang is vermorzeld, dat is: de duivel, en de zonde, en de dood en de hel zijn overwonnen. Niet alleen de duivel in zijn persoon, maar ook de werken van de duivel, die hij door de val in onze natuur geplant heeft, zoals de hovaardij, ijdele ere, onwetendheid,

begeerlijkheid en dergelijke. Niet alleen de werken van de satan, maar ook de vruchten en de werkingen van zijn werken, zoals de dood en de hel, zodat alle gelovigen met Paulus kunnen zingen: "O dood! Waar is uw prikkel? Hel! Waar is uw overwinning? Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus," 1 Kor. 15:55, 57.

7. Wat zijn de verzenen van het zaad van de vrouw? En de vermorzeling ervan?

1. Betreffend de verzenen, die in de mensheid van Christus, waarnaar Christus eigenlijk verzenen heeft, of (zoals anderen zeggen) het zijn Christus wegen, die de satan door allerlei middelen naar zijn uiterste vermogen zou zoeken te verdraaien.

2. Wat betreft de vermorzeling van deze verzenen: dat zijn de ellenden, het bespotten, het verwonden, de dood en begravenis van Christus, die Hij alle in Zijn verzenen verdragen heeft, dat is: in Zijn mensheid. Of het strekt zich ook verder uit tot al die rampen, verdrukkingen en vervolgingen van de gelovigen door de duivel en zijn werktuigen, die allen maar een vermorzeling zijn in de verzenen, waardoor het geestelijke leven van hun zielen niet in gevaar kan gebracht worden. Het is opgemerkt, dat de slang maar één kop heeft, maar het zaad van de vrouw heeft twee hielen, zo dat de één iets kan helpen, als de ander beschadigd wordt, behalve nog, dat een wond in de hiel ver van het hoofd en het hart is. En hoewel dat soms wat pijnlijk is, zo is het echter niet dodelijk. En in der waarheid, Christus verzenen zijn vermorzeld, dat is, Hij is de dood overgeleverd, zelfs de dood des kruises. Maar Hij is echter weer uit de dood opgestaan, en ook heeft de duivel door Zijn dood geen voordeel gehad. Want zoals de verstoorde bijen eenmaal gestoken hebbende, zichzelf tot angellose hommels maken, zo heeft de duivel ook gedaan. Hij mag ons nog wat toe grijnzen maar hij kan ons niet beschadigen. Door de wond, die Christus in Zijn dood ontvangen heeft, heeft Hij al Zijn vijanden de doodsteek gegeven. Het gevecht zelf is Christus' triomf geweest, ja, daardoor is het koninkrijk van de duisternis geheel overwonnen. De zonde, de dood en de satan zijn overmeesterd en gevangen genomen, en alles wat er tegen ons zou kunnen ingebracht worden is weggenomen, tot het minste papiertje of schriftje toe. O gezegend raadsel! "Spijze ging uit van de eter, en zoetigheid ging uit van de sterken," Richt. 14:14. Met betrekking tot deze belofte: gij zult hem de verzenen vermorzelen, wordt Christus gezegd te zijn, "het Lam dat geslacht is van de grondlegging der wereld," Openb. 15:8. Hier zijn goede nieuwe tijdingen.

8. Tussen wie was deze vijandschap, of deze vijandelijke oorlog? Wij vinden in de tekst drie legers, en drie veldslagen, namelijk:

- a. Tussen de satan en de vrouw: "Ik zal vijandschap zetten tussen u, en tussen deze vrouw": dat is, tussen u verleider en tussen haar die u verleid hebt. Deze vijandschap wordt tegenover de vriendschap en gemeenschap gesteld, die er geweest was tussen de vrouw en de slang: en om deze reden wordt de vrouw, en niet de man genoemd. Niet om dat de vijandschap niet zo zeer zou zijn tussen de duivel en de man, maar omdat de vrouw met de satan wat meer gehandeld had, en van de satan verleid zijnde, de eerste geweest is in overtreding, daarom is zij alleen genoemd: "Ik zal vijandschap zetten tussen u, en tussen deze vrouw."

- b. Tussen het zaad van de satan en het zaad van de vrouw: Ik zal vijandschap zetten, niet alleen tussen u en de vrouw, maar ook tussen uw zaad en haar zaad, alsof Hij zei: deze vijandschap zal niet ophouden met de dood van de vrouw, maar zij zal voortgaan in haar zaad, en in haar zaads zaad, zelfs tot het einde van de wereld. Wij zien tot op deze huidige dag, hoe de slang en het zaad van de slang tegen de kerk strijden en oorlogen, en het is een wonder (als we de boosheid van de vijand opmerken) dat er nog een kerk op aarde is. Maar toch, wij hebben Christus belofte: "de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen," Matth. 16:18; en, "ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld," Matth. 28:20.
- c. Tussen Christus en de slang. O! Dit is een bloedige slag van beide zijden: "Hij zal u de kop vermorzelen; en gij zult het de verzenen vermorzelen." Christus zal uw macht verbreken, dat is, de macht van de slang of van de duivel zelf. Hij heeft niet zoveel gevochten met het zaad als met de slang, nu de satan overwonnen is, kan zijn zaad geen stand houden. Zo zult gij Hem de verzenen vermorzelen, u zult Hem en de Zijnen verdrukken, u zult uit uw mond een vloed van vervolgingen uitspuwen, u zult "krijg voeren tegen Hem, en allen, die de geboden Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben". Openb. 12:17.

Ik heb u wat opgehouden in de verklaring van deze eerste belofte, en dat te meer vanwege de donkerheid en uitnemende zoetheid, die daar in ligt. Het is vol van evangeliewaarheid, sla de kei maar op deze steen, en deze heerlijke vonken zullen daar af vliegen:

- a. Dat er een Zaligmaker van het begin van de wereld af beloofd is geweest.
- b. Dat deze Zaligmaker al Zijn heiligen zal bevrijden van de zonde, dood en hel, de kop en het geweld van de duivel.
- c. Dat tot dit doel, deze Zaligmaker een Middelaar zou zijn, want God wilde geen vergeving verlenen zonder middel, maar het beloofde zaad moest eerst tussen beide komen.
- d. Dat deze Middelaar zou zijn van het zaad van de vrouw, dat is, een mens, en toch sterker dan de duivel, aangedaan met een Goddelijke kracht, en zo, dat Hij God is.
- e. Dat deze mens-God, volgens Zijn priesterlijke bediening een offerande zou zijn voor de zonde. De slang zou Hem Zijn verzenen vermorzelen, Hij zou lijden en sterven voor het volk, en toch volgens Zijn koninklijke bediening de satan overwinnen, want Hij zou hem de kop vermorzelen, zijn koninkrijk overheersen, en ons meer dan overwinnaars maken in Hem, Die ons heeft lief gehad.
- f. Dat deze belofte van Christus en van onze rechtvaardigmaking, een vrije belofte is. God heeft uit loutere barmhartigheid en vrije genade deze belofte voortgebracht. Daar kunnen nu na de val, in de mens geen verdiensten zijn, en zelfs nu belooft God de vergeving van zonden en het eeuwige leven in, door, en om onze Heere Jezus Christus. Er is geen twijfel, of de patriarchen en vaders hebben vanouds door het geloof aan deze belofte, het leven, de heerlijkheid en de onsterfelijkheid verkregen. "Door het geloof hebben de ouden getuigenis bekomen; door het geloof heeft Abel getuigenis bekomen, dat hij rechtvaardig was; door het geloof is Enoch weggenomen geweest, opdat hij de dood niet zou zien; door het geloof is Noach geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is," Hebr. 11:2, 4, 5, 7. En hoe kan het anders dan onze geest levend maken, als wij in deze laatste tijden horen, dat het eerste wat God na de val van de wereld gedaan heeft, deze daad van

barmhartigheid was, om een Christus te beloven, en om de verloren mensen weer met Zichzelf te verzoenen door diezelfde Jezus Christus? Werkelijk, Hij heeft dat direct aangevangen te doen, wat Hij wilde dat altijd zou gedaan worden, zelfs tot het einde van de wereld. Dus ver van de belofte, zoals die bekend was van Adam tot Abraham.

§ 3. Van het verbond der belofte aan Abraham.

II. De tweede doorbraak van dit genadeverbond, is geweest aan Abraham. En nu schijnt het nog met een veel heerlijker licht dan tevoren. In het eerste was het in zeer duistere en verborgen woorden voorgesteld, niet gemakkelijk om te verstaan, en de grootste dingen spaarzaam uitgedrukt. Maar in deze tweede opgang en openbaring vinden wij het met wat meer duidelijker woorden voorgesteld: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u," Gen. 17:7.

Om dit goed te verstaan, zullen wij in het bijzonder deze dingen onderzoeken:

1. Wat een verbond is?
2. Wat de oprichting van dit verbond is?
3. Tussen wie dit verbond zal opgericht worden?
4. Hoe lange tijd dit opgerichte verbond zal duren?
5. Wat de voordelen zijn van dit verbond?
6. Wat de voorwaarde is van dit verbond?
7. Wie het hoofd is beide als ondernemer, verwerver en schatmeester, op Wie dit verbond is opgericht?

1. Wat is een verbond?

Het is een verdrag van een onderlinge vrede en goede wil, dat de partijen van beide zijden verbindt tot het volbrengen van onderlinge weldaden en diensten. Zo was het verbond tussen God en Abraham. Daarin was een onderlinge belofte: aan Gods zijde om Zijn belofte van tijdelijke, geestelijke en eeuwige genade te volbrengen, en aan Abrahams zijde, om deze genade door het geloof aan te nemen, en om schuldige gehoorzaamheid en dankbaarheid aan God te bewijzen. Hierom zeggen wij een weinig nader, dat het verbond een onderling verdrag en overeenkomen is tussen God en de mens, waardoor God alle goede dingen aan de mens belooft en in het bijzonder de eeuwige gelukzaligheid, en de mens belooft, dat hij voor God zal wandelen in alle welbehagelijke, vrije en gewillige gehoorzaamheid, verwachtende alle goed van God en de gelukzaligheid in God, naar Zijn beloften, tot prijs en heerlijkheid van Zijn genade. Anderen beschrijven het verbond der genade (want met het verbond der werken willen wij ons niet bemoeien) zo: Het verbond der genade is een vrij en genadig verdrag, dat God uit loutere barmhartigheid in Jezus Christus met de zondige mens gemaakt heeft, belovende hem vergeving van zijn zonden en de eeuwige zaligheid als hij zich wil bekeren van zijn zonde, en de uitgestrekte barmhartigheid door een ongeveinsd geloof omhelzen, en voor God in gewillige, gelovige

en oprechte gehoorzaamheid wandelen. In deze beschrijving zijn verschillende dingen op te merken, zoals:

- a. Dat de Auteur van dit verbond God is, niet als onze Schepper, maar als onze barmhartige God en Vader in Jezus Christus.
- b. Dat de oorzaak van dit verbond niet is, enig aanzien, waardigheid of verdienste in de mens, maar de loutere barmhartigheid, liefde en gunst van God.
- c. Dat de grondslag van dit verbond is, Jezus Christus, in Wie en door Wie wij met God verzoend zijn, want nadat God en de mens door de zonden gescheiden waren, kan geen verbond tussen hen gemaakt worden, is er geen verzoening te verwachten, en kan er geen pardon verkregen worden, dan in en door een Middelaar.
- d. Dat de partij, waarmee het gemaakt is, de zondige mens is: de val van onze eerste ouders is de gelegenheid geweest van dit verbond, en het heeft God liefd de val toe te laten, opdat Hij de rijkdom van Zijn barmhartigheid in het herstel van de mensen zou openbaren.
- e. Dat de vorm van dit verbond aan Gods zijde bestaat, uit genadige en vrije beloften van vergeving van zonde, heiligheid en zaligheid, en aan des mensen zijde in een tegenbelofte van die plichten, die met Gods vrije genade en barmhartigheid in Christus bestaan kunnen. Wat in de belofte aan des mensen zijde vereist is, is bekering van zonde, geloof in de belofte, en een teruggeven van Godsvreze, eer, dienst en gehoorzaamheid aan God, naar Zijn Woord. Op deze dingen zou ik wat meer kunnen aandringen, maar mijn voorgenomen korthed laat dat niet toe.

2. Wat is de oprichting van dit verbond? Sommigen zeggen, dat dit van zijn langdurigheid spreekt, waarvan wij hierna zullen handelen. Ik oordeel dat ook de bevestiging ervan hiermee wordt aangewezen. Wij vinden, dat God ook al van tevoren een verbond met Abraham gemaakt heeft, Gen. 15:4, 5. En nu doet hij het voorgaande niet teniet, om een ander te maken, maar veelmeer vernieuwt, bevestigt en richt Hij het voorgaande op. Het kan zijn, dat er een struikeling en twijfeling in Abraham geweest is, zoals wij zien in Gen. 15:1, 2, 3. Maar nu heeft God hem onfeilbaar van Zijn wil en voornemen willen verzekeren. Och? Als een mens hoort, dat God zo'n gunst wil bewijzen, dat Hij in een verbond met hem wil treden, dan is Hij bereid om te zeggen zoals Gideon deed: "helaas, mijn duizend is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis, en wie ben ik, dat ik tot hiertoe ben verheven? En dat God zodanige beloften, als deze aan mij gedaan heeft?" Richt. 6:15. En om nu deze tegenwerping te voorkomen, wil de Heere Zijn verbond bevestigen en oprichten. Zoals soms door beloften, soms door een eed, soms door het bloed van Christus zelf, soms door zegelen. Zo heeft God hier in deze plaats daar aan toegevoegd het zegel van de besnijdenis: "gij zult het vlees uwer voorhuid besnijden, en dat zal zijn tot teken van een verbond tussen Mij en tussen u," Gen. 17:11. Zoals God ook eens gezegd heeft van de regenboog: "Mijn boog heb Ik gegeven in de wolken; die zal zijn tot een teken des verbonds tussen Mij en tussen de aarde; dat de wateren niet meer zullen wezen tot een vloed om alle vlees te verderven; want Ik zal de boog aanzien, om te gedenken aan het eeuwig verbond," Gen. 9:13, 15, 16. Op zo'n wijze zijn de tekenen en zegelen van het verbond: "besnijdt uzelfen, zegt God, en wanneer Ik de besnijdenis aan zie zal Ik aan Mijn verbond gedenken, en Ik zal de vervulling van al deszelfs beloften aan

u geven." Maar wat doet de besnijdenis toe tot het verbond? Veel op alle manieren. De besnijding was niet zonder bloedstorting, omdat het verbond nog niet bevestigd was door het bloed van de Messias. Hierin was zeker iets groots, hoewel de plechtigheid daarvan zelf niets was, maar die zo toch de gelovige patriarchen tot het bloed van Christus geleid heeft, en zoals het de reiniging van de zonden door het bloed van Christus heeft verzekert, en ook de besnijding van de harten door Christus geest betekent heeft, zo is dit God aangenaam geweest. Zodra heeft Hij die niet aangezien, of Hij heeft aan Zijn verbond gedacht en dat bevestigd, en heeft het vervuld aan Abraham en aan zijn zaad na hem.

3. Tussen wie moest dit verbond opgericht worden? Tussen Mij en u (zei God) en uw zaad na u. De twee hoofden van dit verbond zijn: God en Abraham. Aan Gods zijde was de hele Drie-eenheid, de heilige engelen, en het hele hemelse heirleger. Aan Abrahams zijde was zijn hele zaad en zijn nakomelingen, maar toch met deze bepaling: dat zij "niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn, noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen. Maar: in Izaäk zal u het zaad genoemd worden. Dat is, niet kinderen des vleses, die zijn kinderen Gods; maar de kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend," Rom. 9:6, 7, 8. Dit verbond is zonder twijfel niet uitgestrekt geweest tot de Ismaëlieten, Idumeën, of de nakomelingen van Ketura, die Abrahams zaad zijn naar het vlees. Die zijn wel haast afgescheiden beide uit Abrahams huisgezin en ook van Abrahams geloof.

Nee, nee, zegt God. "Ik zal Mijn verbond met Izaäk oprichten, tot een eeuwig verbond, en zijn zaad na hem," Gen. 17:19. Met Izaäk en zijn zaad, dat is: met het geestelijk zaad van Abraham. Nu, onder dit zaad zijn inbegrepen:

- a. Alle gelovige joden.
- b. Alle gelovige heidenen. Zij kunnen allen het geestelijk zaad van Abraham genoemd worden, die in de voetstappen van Abrahams geloof wandelen. En zeker, de belofte komt hierop uit: "In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden," Gen. 12:3, "en in hem zullen alle volkeren der aarde gezegend worden," Gen. 18:18. Onder deze geslachten en volkeren zijn noodzakelijk ook de heidenen inbegrepen. De apostel is hierin zeer duidelijk: "Gelijk geschreven staat, "Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld," dat hij zou zijn tot een vader van allen, die geloven, in de voorhuid zijnde, Rom. 4:17, 18. "Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus, en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof," Gal. 3:14.

Christenen! Hier is onze gelukzaligheid: het verbond is niet alleen omwille van Abraham geschreven, maar ook omwille van ons, als wij geloven in Hem, die Jezus, onze Heere uit de doden heeft opgewekt, Rom. 4:23, 24. U zou kunnen denken, dat wij tot nog toe alleen maar de voorrechten van Abraham, Izaäk, Jakob, en van de Joden hebben aangewezen. Nee, geloofd zij God! De Joden hebben niet meer recht op de hemel, dan de heidenen. "Daarin is noch Jood noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw: maar indien gij Christus' zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen," Gal 3:28, 29.

4. Hoe lange tijd zal het opgerichte verbond duren?

Het is niet voor weinige dagen, of maanden, of jaren, maar voor eeuwig en eeuwig. Het is een eeuwig verbond, en zelfs het woord oprichten wil dit ook zeggen. Ik zal Mijn verbond oprichten, dat is (zeggen enigen), Ik wil hebben dat het eeuwig staan en blijven zal. Zoals het door David gezegd was, "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorenen; Ik heb Mijn knecht David gezworen: Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen," Psalm 89:4. En nogmaals: "Ik zal hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal hem vast blijven," Psalm 89:29.

Nu, dit verbond wordt gezegd een eeuwig verbond te zijn (zoals men zegt) *a parte ante*, *van voren*, en *a parte post*, *van achteren*.

- a. *A parte ante*: van voren, zoals het van eeuwigheid geweest is ten opzichte van de belofte, die aan Christus voor ons gegeven is, wat geschied is (zoals u verstaan hebt) voor de grondlegging van de wereld. Het is geen kind van weinig dagen, maar dit verbond is zo oud, als het Goddelijk Wezen zelf. Zoals "de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid," Psalm 103:17, zo is ook het verbond der genade van eeuwigheid. De schriften, getuigenissen en brieven van onze zaligheid zijn besloten, en het teken en zegel is van de hooggelofde Drie-eenheid gepasseerd van eeuwigheid. Het evangelie en dit verbond is niet van heden noch van gisteren, nee, nee, het is een oude raad van Gods oneindige wijsheid.
- b. *A parte post*, van achteren, als durende van eeuwigheid tot eeuwigheid. Hierom wordt het genoemd, een zoutverbond, 2 Kron. 13:5, omdat het niet verderft, het mist niet, daarom worden alle zegeningen van het verbond gezegd, eeuwig te zijn. De vergeving der zonde is een eeuwige vergeving: deze eens vergeven zijnde, worden die nooit meer gedacht, Jer. 31:34. De vrede en blijdschap is eeuwig: "Uw hart zal zich verblijden en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen," Joh. 16:22. De zaligheid is eeuwig: "Israël wordt verlost door de Heere met een eeuwige verlossing," Jes. 45:17. De besloten verbonds barmhartigheid is niet een beding voor enige jaren, maar zij maakt het leengoed (als wij het zo mogen noemen) van de genade en de heerlijkheid voor eeuwig aan de heiligen. De dood mag andere verbonden doen ophouden, zoals tussen man en man, of tussen man en vrouw, maar dit verbond tussen God en ons blijft eeuwig staan. Hoewel Abraham gestorven is, zo is God echter altijd de God van Abraham, en uit kracht van dit verbond zal Abraham opstaan ten laatsten dage.

5. Wat zijn de voordelen van dit verbond?

Ik antwoord, dat de voordelen van het verbond onderscheiden zijn: zoals het grote dingen en grote zegeningen zijn, die de grote God beloofd heeft, zo zijn het ook vele in getal. Het verbond is vol zegeningen, het is een rijk magazijn, voorzien van allerlei zegeningen. Het is niet dor noch onvruchtbaar, maar zoals een vette olijfboom of vruchtbare wijngaard, het is een springader van de zaligheid, een fontein van goede dingen, een schatkamer vol van goederen en van ondoorgrondelijke rijkdommen, die nooit kan geleegd, noch uitgeput worden. Hierom is het, dat ons eindig en eng verstand niet kan begrijpen, de oneindige genade die in dit verbond is ingesloten. Maar zoals wij op een landkaart enige dingen zo wat duister zien kunnen, zo laat ons naar ons vermogen ons best doen om dit als een kaart

te zien, of in een compendium (overzicht), opdat wij door het weinige dat wij zien mogen, opgewekt worden tot de overdenking van de dingen die wij niet zien, en die te zijner tijd aan ons geopenbaard zullen worden.

De voordelen van dit verbond zijn in de beloften daarvan, opgesloten en ingewikkeld. Elke belofte spreekt van een voordeel, maar de tijd om elke belofte te ontvouwen is nog niet gekomen, maar dan zullen alle beloften opengelegd worden, als de hemelen als een dekkleed zullen ineen gerold worden, Hebr. 1:12. Ondertussen hebben wij echter uit kracht van de belofte, recht en deel aan de voordelen van de eeuwigheid, en hierom worden zelfs de woorden van verbond en beloften voor één en hetzelfde genomen, Ef. 2:12, Rom. 9:4. Ik zal mij voor het tegenwoordige maar alleen bepalen bij de beloften en voordelen van het verbond, dat aan Abraham is geopenbaard geweest.

En die zijn geweest A. van tijdelijke, en B. van geestelijke dingen.

A. Van tijdelijke dingen. Zo lezen wij dat God beloofd heeft aan Abraham: "Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen en uw naam groot maken, en wees een zegen, en Ik zal zegenen die u zegenen, en vervloeken die u vloekt; en uw zaad zal Ik dit land geven," Gen. 12:2, 3, 7. Waar wij aan toe kunnen voegen, al de herhalingen die God telkens van deze beloften gedaan heeft? Hef uw ogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oostwaarts en westwaarts; want al dit land, dat gij ziet, dat zal Ik u geven, en aan uw zaad tot in eeuwigheid; en Ik zal uw zaad stellen als het stof der aarde, zo dat indien iemand het stof der aarde zal kunnen tellen, zal ook uw zaad geteld worden," Gen. 13:14, 15, 16. "En de Heere leidde hem uit naar buiten en zeide: Zie nu op naar de Hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zo zal uw zaad zijn," Gen. 15:5. En nogmaals verscheen de Heere Abraham en zei: "Ik zal Mijn verbond stellen tussen Mij en tussen u, en Ik zal u gans zeer vermenigvuldigen; en gij zult tot een vader van menigte der volken worden; en uw naam zal niet meer genoemd worden Abram, maar uw naam zal wezen Abraham; want Ik heb u gesteld tot een vader van menigte der volken; en Ik zal u gans zeer vruchtbaar maken, en Ik zal u tot volken stellen; en Koningen zullen uit u voortkomen; en Ik zal u, en uw zaad na u, het land uwer vreemdelingschappen geven, het hele land Kanaän, tot eeuwige bezitting," Gen. 17:26,8. "Ik zweer bij Mij zelve; spreekt de Heere: Ik zal u grotelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des Hemels, en als het zand, dat aan de oever der zee is; en uw zaad zal de poort zijner vijanden erfelijk bezitten," Gen. 22:16, 17. Zie hier de tijdelijke zegeningen, die God Abraham beloofd heeft, zij zijn opeengehoopt, Gen. 12:2, 3. Zoals:

- a. *Ik zal u tot een groot volk maken*, en deze belofte heeft Hij dikwijls gedaan. Het scheen een ongelooflijke zaak te zijn, omdat Abraham oud en Sara onvruchtbaar en oud was, en het Sara had opgehouden te gaan naar de wijze der vrouwen. Maar ondanks dit alles, God is almachtig. Abraham zal zijn begeerte hebben, hij zal een vader zijn, niet alleen van weinig kinderen, maar van een ontelbaar volk, ja, van een

menigte van volkeren. Ismaëlieten en Midianieten, en dat vermaarde joodse volk (waarvan gezegd is: wat volk is er zo groot, Deut. 4:7, 8.), hebben allen moeten voortkomen van Abraham. De Schrift en de heidense schrijvers gebruiken drie spreekwoorden, om een uitnemend groot en breedvoerig getal uit te drukken: het stof der aarde, het zand der zee, en de sterren des hemels. En deze alle zijn samengebracht om het getal af te beelden, waarin het zaad van Abraham zou vermenigvuldigd worden.

- b. Ik zal u zegenen, zegt God, en deze zegening had zijn betrekking op zijn welstand en rijkdommen, "Abram was zeer rijk, in vee, in zilver en in goud," Gen. 13:2. Zonder twijfel zijn deze rijkdommen van God gekomen. "De zegen des Heeren, die maakt rijk, en Hij voegt er geen smart bij," Spreuken 10:22. Dit was Gods zorg voor Abrahams kinderen, dat Hij hen rijkdommen gaf, maar niet dat hun harten opgeblazen zouden worden, en dat zij de Heere te midden van hun rijkdommen vergeten zouden. Hij leert en gebied hen aan deze les te gedenken: "Zegt niet in uw hart: mijn kracht, en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen; maar gij zult gedenken de Heere, uw God, dat Hij het is, Die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen, opdat Hij Zijn Verbond bevestigte, dat Hij aan uw vaderen gezworen heeft, gelijk het te dezen dage is," Deut. 18:17,18. Waarachtige rijkdommen komen van God, en uit kracht van dit verbond. O, dat niemand enig vermogen had, anders dan uit kracht van een belofte, en dat van het verbond der genade voortkomt.
- c. Ik zal uw naam groot maken, zegt God. Geen monarch is ooit zo vermaard geweest door het overwinnen van volkeren of van de hele wereld, als Abraham vanwege zijn geloof en gehoorzaamheid. God heeft zijn naam groot gemaakt onder de Hebreërs, die voor deze drie duizend jaren en meer, geen grotere (uitgezonderd Mozes) als Abraham gekend hebben. De joden konden zelfs tot Christus zeggen: "Zijt gij meerder dan onze vader Abraham? wien maakt gij u zelve?" Joh. 8:53. En God heeft Zijn naam zo verheerlijkt onder de Christenen, dat alle gelovigen daarop roemen, dat zij kinderen Abrahams genoemd worden. Ja, wij zijn Christus niet, wij hebben geen deel in Christus, hetzij wij "Abrahams zaad zijn, en naar de belofte erfgenamen?" Gal. 3:29.
- d. "Uw zaad zal Ik dit land geven," zegt God, "tot een eeuwige bezitting," Gen. 17:7. Maar hoe kan datgene, dat de kinderen Israëls alleen voor een zekere tijd bezeten hebben, een eeuwige bezitting genoemd worden?
Het antwoord is, dat het overgezette woord, eeuwig, niet altijd zoveel te zeggen is, als geen einde hebben, maar een eeuw, een termijn, of langdurigheid. Zoals van Samuël gezegd was, "Hij zou voor het aangezicht des Heeren verschijnen, en daar blijven tot in eeuwigheid," 1 Sam. 1:22, dat is, zo lang als hij leefde. En, "ik zal de Naam des Heeren loven, (zegt David) in eeuwigheid, en altoos," Psalm 145:1,2, dat is: zo lang als ik leef zal ik de Heere prijzen. "Ik zal de Heere prijzen in mijn leven, terwijl ik nog ben," Psalm 146:2. En de verwoestingen van Babylonische gevangenis werden genoemd: "eeuwige woestheden," Jer. 25:9, dat is: lange verwoestingen, zelfs van zeventig jaren.

Betreffend deze zegeningen of voordelen, heb ik niet meer te zeggen dan dat God in de eerste eeuwen aan het natuurlijke zaad meer van het tijdelijke, en minder van het geestelijke heeft gegeven, maar in de laatste eeuwen meer van de geestelijke voordelen en minder van de tijdelijke. Ja, zo is het nog tot op de dag van heden, met de meesten onder

het Christenzaad uit de heidenen: "Gij ziet uw roeping, broeders! Dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen," 1. Kor. 1:26.

B. Van de geestelijke dingen lezen wij dit: "Vrees niet Abram, Ik ben u een schild, uw loon zeer groot. Ik ben de Algenoegzame, of Almachtige God," Gen. 15:1, en, "Ik zal u tot een God zijn, en uw zaad na u," Gen. 17:1,7. O, wat zijn dat dierbare beloften!

- a. Ik ben u een schild, om u te bewaren voor alle kwaad: zo'n schild als geen schepsel kan doorzien, zo'n schild, dat u geheel zal bedekken. Ja, zo'n schild, dat u geheel rondom zal bedekken. Zoals God eertijds zei van Jeruzalem: "Ik zal haar wezen een vurige muur rondom," Zach. 2:5, zo ook hier: Ik zal u een schild zijn, een vurige muur rondom. Niet alleen een muur om u te bewaren, maar een vurige muur om te verteren, allen die tegen u zijn: zoals het vuur, dat als een muur rondom ons staat, hen die van binnen zijn niet alleen beschermt, maar ook hen van buiten verbrandt, die daartoe naderen, zo is ook God voor Zijn volk.
- b. Ik ben uw Loon zeer groot. Ik ben de Almachtige God, Ik zal u tot een God zijn. Dit is de ware ziel van het verbond, en van al de beloften van God, alsof Hij zei: Al wat Ik ben, is het uwe. Ikzelf, Mijn goederen, Mijn genade, Mijn heerlijkheid. Al wat in Mij is, al wat Ik heb, en al Mijn eigenschappen zijn de uwe: Mijn macht, Mijn wijsheid, Mijn raad, Mijn goedheid, Mijn rijkdommen, en al wat het Mijne is in de hele wereld. Ik zal u dat tot uw deel geven, Ik en al wat Ik heb is het uwe en tot uw dienst. Christenen! Was dit niet een loon, zeer groot? Wie kan begrijpen de hoogte, en diepte, en lengte, en breedte van dit loon? Voorwaar, "welgelukzalig is het volk, dien het zo gaat; welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is". Psalm 144:15. Maar dit zal hierna uitgebreider behandeld worden.

6. Wat is de voorwaarde van dit verbond?

Ik antwoord: de voorwaarde van het verbond der genade is het geloof, en het geloof alleen. Daarom is er van Abraham gezegd: "hij geloofde in de Heere, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid," Gen. 15:6, Rom. 4:3, Gal. 3:56, Jak. 2:23. Deze woorden zijn door de apostelen menigmaal aangehaald. Het woord: hij geloofde, wil zeggen, dat hij de woorden van God, voor zeker, gewis, vast en bestendig gehouden heeft. Dit is zo'n geloof, als gesteld wordt tegen het verflauwen, zoals van Jakob gezegd wordt, dat bij het horen van de boodschap van zijn zonen, dat Jozef nog leefde, zijn hart bezweek, Gen. 45:25, 26, omdat hij hen niet geloofde, maar als hij het geloofde, "zo werd zijn geest weder levend." En David zegt van zichzelf: "Ik was vergaan, zo ik niet had geloofd," Psalm 27:13. Zodat een levendige beweging van het hart is, als men toestemt en vertrouwt op God en op Gods woord, als vast en bestendig zijnde. Dit was de eigen voorwaarde, die God van Abraham eiste, alsof Hij gezegd had: Abraham geloof gij, dat er zo'n Messias in de wereld zal gezonden worden? Bent u bekwaam om te geloven? Ja, ik geloof, zei Abraham.

Wel zegt God: Ik zal u beproeven, Ik zal u een zoon geven, hoewel u als een dode man bent en Sara als een dode vrouw. Maar toch: Ik beloof u een zoon, hebt u de macht om te geloven? En ook: u ziet het land Kanaän, u hebt daar niet één voet in, en toch zal ik u dit

land in zijn lengte en breedte tot een bezitting geven, kunt u dit geloven? U zou kunnen zeggen: wat doet dit toe aan de voorwaarde van het verbond, dat alleen is te geloven in God en te geloven in Jezus Christus. O ja,

a. Dit zijn geweest, schaduwen van Christus, de grote belofte. En daarom, die daad van het geloof waardoor Abraham geloofde dat hij een zoon zou hebben, en dat zijn kinderen het land Kanaän zouden bezitten, was als een voorbeeld, en een onderpand van die grote daad van het geloof, waardoor hij geloofde in het beloofde zaad, waarin hijzelf en al de volkeren van de aarde zouden gezegend worden. Maar laat ons dit onthouden,

b. Dat Abraham niet alleen geloofd heeft de tijdelijke beloften, maar alle beloften. Zoals: Ik zal uw schild zijn, en uw loon zeer groot. Nu, wie is anders ons schild, dan Christus? En wie is ons loon, dan Christus? Maar in het bijzonder heeft hij geloofd de belofte van het zaad, en wie anders is de voornaamste van het zaad dan Christus? Ja, hij heeft geloofd in dat beloofde zaad, waarin alle volkeren der aarde zouden gezegend worden, en wie was dat anders dan Christus? "Uw vader Abraham heeft met verheuging verlangd (zei Christus) opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest," Joh. 8:56. Hij heeft hem gezien. Hoe heeft hij hem kunnen zien? Gij hebt nog geen vijftig jaren (zeiden de joden) en hebt gij Abraham gezien, of heeft Abraham u kunnen zien, of uw dag? Ja, zelfs toen heeft hij Hem gezien, als hij in Christus geloofd heeft, hij heeft het niet anders kunnen zien, dan met het oog des geloofs. Daarom heeft hij zonder twijfel in Christus geloofd, en dat is hem gerekend tot gerechtigheid.

Maar, zou iemand mogelijk zeggen, als alleen het geloof de voorwaarde van het verbond is, dan hebben wij geen gehoorzaamheid of werken van heiligheid nodig. Dit is het oude zeggen van de vrijgeesten in de tijden van de apostelen, waarop Jakobus heeft geantwoord: "maar wilt gij weten, o ijdel mens, dat het geloof zonder de werken dood is?" Jak. 2:20. Een goede boom, zegt Christus, wordt gekend aan zijn vruchten, en zo is het ook met het oprecht en het gezond geloof. Heeft iemand werkelijk het geloof, dan heeft hij ook onvermijdelijk de liefde, dan is hij onvermijdelijk vol van goede werken. Zo was Abraham gerechtvaardigd door het geloof. Abraham geloofde God (zegt de apostel) en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid. Maar was dit geloof niet vergezeld van goede werken? Merk maar op (zegt de apostel), als God hem belast, dat hij zijn zoon zou offeren, heeft hij dat niet gedaan? Was dat niet een uitnemend groot werk? Werkelijk, "zijn geloof heeft mede gewrocht met zijn werken, en het geloof is volmaakt geweest uit de werken," Jak. 2:22.

7. Wie is het hoofd, als ondernemer, verwerver en schatmeester, waarop dit verbond is opgericht?

Ik antwoord: Christus, en niemand dan Christus "Want zo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem Amen, Gode tot heerlijkheid door ons," 2 Cor. 1:20. Dit was geheel duister voorgesteld in de eerste openbaring van het eerste verbond aan Adam,

maar nu in deze tweede uitkomst daarvan, is het geheel volkomen uitgedrukt en dikwijls herhaald, zoals Gen. 12:3, "in U zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden," en Gen. 22:18: "in uw zaad zullen gezegend worden, alle volken der aarde." Zie hetzelfde in Gen. 26:4, en 28:14. Als wij deze teksten met elkaar vergelijken, zullen wij het duidelijk verstaan: in u, in Abraham zullen al de geslachten en volkeren der aarde gezegend worden, maar opdat Abraham niet zou denken, dat hij de auteur van deze algemene zegening was, is daarom de verklaring gegeven: in u, dat is: in uw zaad. En dit zaad, zegt de apostel wel duidelijk, is Jezus Christus: "Nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En de zaden, als van velen; maar als van één: En uw zaad, hetwelk is Christus," Gal. 3:16. Zodat dan hier de zin is: uit uw nakomelingen zal de Messias voortkomen, door Wie niet alleen uw nakomelingen, maar ook alle volken der aarde zullen gezegend worden. U zult zich misschien herinneren, dat Christus in de eerste belofte genoemd was het zaad der vrouw, maar nu het zaad Abrahams. Christus was de zoon van Eva, of (zo u wilt) de zoon van Maria, en zo het zaad der vrouw. En Maria was een dochter van Abraham, en zo zijn Christus en Maria, en verder allen opwaarts, het zaad van Abraham. Maar waar zullen wij vinden, dat in deze openbaring van Gods verbond met Abraham, gewag gemaakt wordt van het lijden van Christus? In de eerste openbaring was het inbegrepen in de woorden van het vermorzelen van de verzenen, en zeker, dit is het wezen van het verbond der genade in al zijn openbaringen.

- A. Sommigen geven tot antwoord, dat dit driemaal gesteld is in de woorden van dit verbond met Abraham. Als eerste, in de bevestiging van het verbond door de rokende oven, en de vurige fakkel, die tussen de stukken van de offerande doorging, Gen. 15:17. Zoals de offerande gedeeld was, zo was Christus' lichaam gescheurd, en zoals de rokende oven en de vurige fakkel tussen de gedeelde stukken doorging, zo is de toorn van God (om zo te spreken) tussen beiden gelopen en heeft ondanks dat, de gescheurde en gebroken natuur van Christus niet verteerd.
- B. In de bevestiging van het verbond door het teken van de besnijding, Gen. 17:10, 11. Daar kon geen besnijding wezen zonder bloedstorting, en waar God in enige van de oude ordeningen de uitstorting van het bloed bevolen heeft, ziet dat zonder twijfel op het bloed van Christus en op Zijn eeuwig testament.
- C. In de voorgenomen offerande van Izak, wat een duidelijk voorbeeld van Christus dood geweest is. Zie dat in het bijzonder in deze stukken:

- (1) Izak was Abrahams zoon, zijn enige zoon, zijn onschuldige zoon, de welgeliefde zoon van zijn vader, en toch heeft Abraham zijn zoon vrijwillig opgeofferd. Zo is Christus de Zoon van God, Zijn enige Zoon, Zijn onschuldige Zoon, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde, de beminde Zoon van Zijn Vader: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb," en toch heeft God geheel vrijwillig, uit Zijn eigen hart Zijn Zoon opgeofferd.
- (2) Abraham heeft op Gods bevel zich 's morgens vroeg opgemaakt om zijn zoon te offeren, en de joden zijn 's morgens vroeg op geweest door Gods toelating, om Zijn Zoon tot de dood te veroordelen. Hierom wordt Hij genoemd: de Hinde des dageraads, Psalm 22: 1, omsingeld door de honden, die Zijn leven gejaagd en vervolgd hebben.
- (3) Abraham moest zijn zoon op één van de bergen offeren, op diezelfde berg, waarop Salomo's tempel gebouwd is, die een voorbeeld was van het lichaam van Jezus

Christus, Joh. 2:9. Zo heeft God Zijn Zoon ook op een berg geofferd (zoals Augustinus het oordeelt) en wel op een berg niet ver daarvan verwijderd. Golgotha was een waar aanhangsel van Moria. De één was binnen de poorten van die stad, en de ander niet ver daar buiten, de naaste van allen aan de stad.

- (4) Abraham legde het hout eerst op Izak, en daarna legde hij Izak op het hout. Zo heeft God eerst Christus het kruis opgelegd: "Hij dragende Zijn kruis, ging uit naar de plaats, genoemd Hoofdschedelplaats," Joh. 19:17, 18, en daarna is Christus op het kruis gelegd, "alwaar zij Hem kruisigden," zegt Johannes, of alwaar zij Hem aan het kruis gebonden hebben, en hebben Zijn handen en voeten met spijkers daaraan vast gemaakt.
- (5) Izak moest alleen geofferd worden, want de knechten bleven beneden aan de berg, weinig kennis hebbende van de handel en de tegenwoordige bekommernissen. Zo heeft Christus de pers alleen moeten treden, Jesaja 63:3, want Zijn discipelen waren vreesachtig en vluchtten, zich weinig van de bange strijd van hun Meester aantrekkende.
- (6) Abraham droeg in zijn hand het zwaard en het vuur tegen zijn zoon, zo heeft God ook in Zijn hand het zwaard en het vuur gedragen, betekende het zwaard van Gods gerechtigheid en het vuur van Zijn brandende toorn tegen de zonde van de mens. En deze beiden waren gekeerd tegen Christus, in Wie de gerechtigheid van God is voldaan, en de vlammen van Zijn toorn zijn geblust en uitgedoofd. Dat dit een duidelijk voorbeeld van Christus geweest is, is aangewezen in de zegening, die God na deze beproeving, over Abraham heeft uitgesproken: "Ik zweer bij Mijzelve, spreekt de Heere: daarom dat u deze zaak gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, niet onthouden hebt. Voorzeker zal Ik u grotelijks zegenen; en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde," Gen. 22:16, 17, 18. Alle gelovigen zijn in de dood van Christus gezegend, Die het zaad van Abraham was, afgebeeld door Izak, Abrahams zoon: want zoals Abraham had voorgenomen, zo heeft God werkelijk Zijn Zoon geofferd, Zijn enige Zoon, om de zonde weg te nemen. Tot hiertoe van het Verbond der belofte, zoals dat geopenbaard geweest is van Abraham tot Mozes.

4. Van het verbond der belofte geopenbaard aan Mozes.

a. De naam van een verbond, zoals dat blijkt uit deze schriftplaatsen: 'Verder zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf u deze woorden, want naar luid dezer woorden heb Ik een verbond met u en met Israël gemaakt. En hij was aldaar met de HEERE veertig dagen en veertig nachten; hij at geen brood, en hij dronk geen water, en hij schreef op de tafelen de woorden des verbonds, de tien woorden' (Ex. 34:27, 28). "Toen verkondigde Hij u Zijn verbond, dat Hij u gebod te doen, de tien woorden, en schreef ze op twee stenen tafelen," (Deut. 4:13). "Als ik op de berg geklommen was, om te ontvangen de stenen tafelen, de tafelen des verbonds, dat de HEERE met ulieden gemaakt had, toen bleef ik veertig dagen en veertig nachten op de berg, at geen brood, en dronk geen water. Zo geschiedde het ten einde van veertig dagen en veertig nachten, als mij de HEERE de twee stenen tafelen, de tafelen des verbonds gaf, toen keerde ik mij, en ging van de berg af; de berg nu brandde van vuur, en de twee tafelen des verbonds waren op beide mijn handen," (Deut. 9:9, 11, 15). Uit deze plaatsen blijkt het wel helder en duidelijk, dat de wet een verbond is.

b. De wet heeft de dadelijke eigenschappen van een verbond, welke zijn een onderlinge toestemming en belofte van beide zijden. U kunt hiervan een volkomen verhaal zien: "Als Mozes kwam en verhaalde aan het volk al de woorden des HEEREN, en al de rechten, toen antwoordde al het volk met één stem, en zij zeiden: Al deze woorden, die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen. Mozes nu beschreef al de woorden des HEEREN, en maakte zich des morgens vroeg op, en hij bouwde een altaar onderaan de berg, en twaalf kolommen, naar de twaalf stammen Israëls. En hij zond de jongelingen van de kinderen Israëls, die brandoffers offerden en de HEERE dankoffers offerden van jonge ossen. En Mozes nam de helft van het bloed, en zette het in bekkens; en de helft van het bloed sprengde hij op het altaar. En hij nam het boek des verbonds, en hij las het voor de oren des volks; en zij zeiden: Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en gehoorzamen. Toen nam Mozes dat bloed, en sprengde het op het volk, en hij zeide: Zie, dit is het bloed des verbonds, hetwelk de HEERE met ulieden gemaakt heeft over al die woorden," (Ex. 24:3-8). Deze zelfde woorden worden herhaald in de zendbrief aan de Hebreëen: "Want als de geboden naar de wet van Mozes tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water en met purperen wol en hysop, besprengde beide het boek zelf en al het volk, zeggende: Dit is het bloed des Testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden," (Hebr. 9:19, 20).

In deze woorden hebt u te letten op deze eigenschappen van een verbond:

1. Dat God aan Zijn zijde, Zijn welbehagen en gewilligheid heeft uitgedrukt om hun God te willen zijn, wat blijkt uit de voorrede van de wet, waarover hieronder zal gehandeld worden.
2. Dat het volk aan hun zijde volkomen heeft toegestemd, en zeer gewillig geweest is om Zijn dienstknechten te zijn. Wat beide hieruit blijkt:
 - a. Dat Mozes het verbond verbondsgewijze heeft opgeschreven.
 - b. Hij heeft het verbond door uitwendige tekenen bevestigd, zoals door het bloed van kalveren en bokken, waarvan hij de helft in de bekkens gezet heeft, om daarmee het volk te besprengen, en de andere helft van het bloed heeft hij op het altaar gesprengd. Dat sprengen op het volk betekent hun gewillige verbintenis met God, en het sprengen van het bloed op het altaar betekent Gods ingaan in het verbond met Zijn volk. En zo verstaan wij dat er een dadelijk verbond is gemaakt toen de wet gegeven is.

2. In welke zin de wet een verbond der genade is. Ik antwoord dat de wet in verschillende betekenissen kan aangemerkt worden, zoals:

- a. Soms wordt het in een brede zin genomen voor enige hemelse leringen, hetzij dat die een belofte of een gebod zijn. En in deze zin spreekt de apostel van een wet der werken en van een wet des geloofs, (Rom. 3:27).
- b. Soms betekent het een zeker gedeelte van het Oude Testament. Zoals toen onze Zaligmaker de Joden heeft geantwoord: "Is er niet geschreven in uw Wet: Ik heb

- gezegd, gij zijt goden?" (Joh. 10:34). En waar is dit anders geschreven dan in het boek der Psalmen (Ps. 82:6)?
- c. Soms wordt er ook door verstaan de hele bestelling en de bijzondere bediening van de godsdienst aan de Joden naar de wet der zeden, de ceremoniën en de burgerlijke wet, in welke zin gezegd wordt dat zij blijven zal tot op Johannes: "De Wet en de Profeten zijn tot op Johannes; van die tijd af wordt het Koninkrijk Gods verkondigd," (Luk. 16:16).
 - d. Soms wordt het genomen bij wijze van samenvatting alleen voor enige werken der wet: "Tegen de zodanigen is de wet niet," (Gal. 5:23).
 - e. Soms wordt het alleen gebruikt voor de wet der ceremoniën: "De wet, hebbende een schaduw der toekomende goederen," (Hebr. 10:1).
 - f. Soms wordt het ook gebruikt ten opzichte van de joden, als kunnende zalig maken zonder Christus. En zo bedoelt de apostel het in 't algemeen in zijn zendbrief aan de Romeinen en aan de Galaten.
 - g. Soms wordt er ook door verstaan dat gedeelte van de wet der zeden, dat over enkele geboden en bevelen zonder enige beloften handelt.
 - h. Soms wordt het ook genomen voor de hele wet der zeden, met zijn voorrede en bijgaande beloften. En in deze laatste zin wordt het door ons opgevat, als wij zeggen dat de wet een verbond der genade is.

3. Hoe blijkt het dat in deze zin de wet een verbond der genade is? Dat blijkt:

a. Uit het verdrag tussen God en de kinderen Israëls voor de verkondiging van de wet. 'Indien gij naarstig Mijn stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken; want de ganse aarde is Mijne. En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk en een heilig volk zijn,' (Ex. 19:5, 6). Waarop de profeet Jeremia gezien heeft, zeggende: 'Zijt Mijner stem gehoorzaam en doet dezelve, naar alles, wat Ik ulieden gebied; zo zult gij Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn,' (Jer. 11:4). Beide deze schriftplaatsen spreken van de wet der zeden of van de tien geboden, bevattende de voorrede en de beloften. En hoe zou deze wet iets anders kunnen zijn dan een verbond der genade, die zo luidt: *Ik zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn*. Mijn eigendom, een priesterlijk koninkrijk, een heilig volk, als u maar wilt luisteren en Mijn geboden gehoorzamen. Zeker, deze voorrechten zouden door een verbond der werken werkelijk nooit verkregen zijn. Wat? Een priesterlijk koninkrijk te zijn? Een heilig volk? Een eigendom des Heeren? Van God bemind te worden als een wenselijke schat (want zo is het ook in de grondtekst) die de Koning niet in de handen van Zijn onderdanen overgeeft, maar voor Zichzelf houdt?

Dit kan niet van werken wezen. O, nee, deze voorrechten zijn de loutere genade in Jezus Christus waardig geacht, en daarom heeft Petrus deze zelfde belofte het volk van God onder het Evangelie toegeëigend, (1 Petrus 2:9).

b. Het blijkt uit dat verdrag tussen God en de kinderen Israëls in het afkondigen van de wet. Toen was het dat God Zichzelf uitriep de God van Israël te zijn, zeggende: 'Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis heb uitgeleid.' Sommigen

houden dit voor het bevestigende gedeelte van het eerste gebod, waarin het Evangelie gepredikt is, en de beloften daarin vervat, zijn voorgedragen. Wij zeggen dat het een voorrede is van de hele wet, vooraan gesteld als een rede, om ons te bewegen tot gehoorzaamheid aan elk gebod. Maar het wordt in het algemeen door allen gehouden voor een vrij verbond, dat vergeving van zonden belooft en het geloof in de Messias eist, als God tot Israël zegt: 'Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypteland heb uitgeleid.' Stelt Hij Zichzelf dan niet voor als hun Koning, Rechter, Zaligmaker en Verlosser? Ja, een geestelijke Verlosser van hun slavernij van de zonde en de satan, waarvan die tijdelijke verlossing uit Egypte een juist voorbeeld geweest is? De Heere begint Zijn geboden met een evangelische belofte, en het is wel opmerkelijk dat, zoals deze woorden: Ik ben de Heere uw God, onmiddellijk voor het eerste gebod gesteld zijn, die zo in verschillende plaatsen in de Schrift aan alle anderen zijn aangehangen. 'Een ieder zal zijn moeder en zijn vader vrezen en Mijn sabbatten houden; Ik ben de HEERE uw God. Gij zult niet stelen, en gij zult niet liegen noch valselijk handelen, een iegelijk tegen zijn naaste. Gij zult niet valselijk bij Mijn Naam zweren; want gij zou de Naam uws Gods ontheiligen: Ik ben de HEERE. Gij zult niet staan tegen het bloed van uw naaste; Ik ben de HEERE' (Lev. 19). Met één woord: gij zult uw naasten liefhebben als uzelf: Ik ben de Heere! Of als dit alleen de tweede tafel vervat: 'Daarom zult gij al Mijn inzettingen en al Mijn rechten onderhouden: Ik ben de HEERE!' Voeg hier aan toe dat God in het tweede gebod beschreven wordt als Degene, Die barmhartigheid doet aan duizenden, wat alles bewijst dat de wet een verbond der genade is.

c. Het blijkt uit het verdrag tussen God en Israël na de afkondiging van de wet. Dat wordt duidelijk uitgedrukt door Mozes: 'Heden hebt u de HEERE doen zeggen, dat Hij u tot een God zal zijn, en dat gij zult wandelen in Zijn wegen, en houden Zijn inzettingen (...). En de HEERE heeft u heden doen zeggen, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zult zijn, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en dat gij al Zijn geboden zult houden,' (Deut. 26:17, 18). Ja hierna, in het land Moab, was Mozes door de Heere belast een verbond te maken met de kinderen Israëls, behalve het verbond dat Hij met hen op Horeb gemaakt had.

Nu, dit was hetzelfde verbond dat God met hen op de berg Sinaï gemaakt had, alleen, dat het moest vernieuwd worden. En daar wordt nadrukkelijk gezegd: u staat heden 'om over te gaan in het verbond des HEEREN, Uws Gods; (...) Opdat Hij u heden Zichzelve tot een volk bevestige, en Hij u tot een God zij, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gelijk als Hij uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft,' (Deut. 29:12, 13). Zeker, dit moet ongetwijfeld een verbond der genade zijn. Wat kan het anders dan genade zijn, als God belooft de God Israëls te zullen zijn!

Hier zijn verschillende zoete en dierbare beloften, die allen vrijwillige en genadige beloften zijn, en hierom besluiten wij dat de wet, in de voorzegde zin, een verbond der genade is.

4. Waarom heeft God liever in Zijn wet met ons willen handelen bij wijze van een verbond, dan op een meer uitnemende wijze van hoogheid?

Ik antwoord:

a. Ten opzichte van God. Het heeft Hem behaagd in het geven van de wet niet alleen Zijn wijsheid, macht en hoogheid te openbaren, maar ook Zijn getrouwheid, waarheid, liefde en de heerlijkheid van Zijn genade. 'Opdat Hij zou bekendmaken (zoals de apostel zegt) de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, Die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid,' (Rom. 9:23). Gods liefde is een deel van Zijn Naam, 'want God is Liefde,' (Joh. 4:8), en Gods getrouwheid is een deel van Zijn Naam: 'Ik zag de hemel geopend (zegt Johannes in een gezicht) en ziet, een wit paard, en Die op hetzelfde zat, was genaamd: Getrouw en Waarachtig,' (Openb. 19:11). Nu, hoe zouden wij ooit Gods liefde gekend hebben, tenminste in enige mate? Of hoe zouden wij ooit de minste kennis van Gods getrouwheid en waarheid gehad hebben, als Hij niet in een verbond met ons getreden was?

Het is wel zo dat God de wet op een uitnemende wijze van hoogheid, en Zijn geboden zonder enige beloften gegeven hebbende, Hij Zijn onbepaalde, hoogste macht volkomen zou geopenbaard hebben, maar dan zou Zijn dierbare liefde en getrouwheid zo niet bekend geweest zijn. Zo laat de wereld dan kennis nemen van Zijn bijzondere liefde en van Zijn getrouwheid, en zoals Mozes tot Israël zegt: 'Omdat de HEERE een welgevallen in u heeft gehad en opdat Hij hield de eed die Hij uw vaders gezwoeren had, heeft u de HEERE met een sterke hand uitgevoerd en heeft u verlost uit het diensthuis, uit de hand van Faraö, koning van Egypte. Gij zult dan weten, dat de HEERE uw God, die God is, die getrouwe God, Dewelke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijn geboden houden tot in duizend geslachten,' (Deut. 7:8, 9).

b. Ten opzichte van ons.

God heeft liever met ons willen handelen bij wijze van een verbond dan op een uitnemende wijze van hoogheid, op grond hiervan:

a. Zodat Hij ons des te vaster aan Zichzelf verbinden zou. Een verbond verbindt aan beide zijden. De Heere verbindt Zich niet aan ons en laat ons vrij heengaan, nee: 'Ik zal u brengen (zegt God) onder de band des verbonds,' (Ezech. 20:37). God ziet hoe glibberig en onberekenbaar onze harten zijn, hoe gereed wij zijn om terzijde af te wijken van onze plichten voor Hem. Wij hebben lief te zwerven, (Jer. 14:10), en om deze onbestendigheid en onstandvastigheid te voorkomen, en om onze harten meer en meer vast te maken in onze gehoorzame wandeling voor Hem, heeft het God behaagd ons te verbinden met de band van het verbond, opdat wij, opziende naar enige zegening van God, ook zouden opzien om het verbond met God te houden. U zou kunnen zeggen: zowel een gebod als een verbond verbindt. Het is waar, maar een verbond verstrengelt (om zo te spreken) de banden van de wet en het verdubbelt het gebod op de ziel. Als het alleen een gebod is, dan

gelast God het slechts, maar als ik daar van mijn zijde een belofte aan gegeven heb, dan belast en verbind ik het aan mijzelf.

b. Dat onze gehoorzaamheid des te gewilliger en vrijer zou zijn. Een absolute wet zou de gehoorzaamheid kunnen schijnen af te persen, maar een verbond en een verdrag doet duidelijk blijken dat het wat vrijer en gewilliger is. Dit is de natuur van het verbond der genade.

Als eerste, belooft God barmhartigheid om te zullen zijn, ons loon zeer groot, en dan beloven wij gehoorzaamheid, om een vrij en gewillig volk te zullen zijn. En zo worden wij Godes, niet alleen door een eigendom, dat gegrond is op Zijn soevereine macht en liefde, maar door een eigendom, dat spruit uit onze eigen vrijwillige toestemming. Wij zijn niet alleen Zijn volk, maar Zijn gewillig volk. Wij geven Hem onze hand als wij de Zijne worden, en treden met Hem in het verbond. Zie dit uitgedrukt in Ezechiël 17:18: 'Hij heeft de eed veracht, brekende het verbond, daar hij, zie, zijn hand gegeven had.' Wij zijn de Zijne, zoals een vrouw van haar man is: 'Ik kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werd Mijne,' (Ezech. 16: 8). Nu, u weet dat in het huwelijk altijd een vrije onderlinge toestemming wordt gegeven, en zo is het hier ook.

c. Dat onze troost des te krachtiger zou zijn, zodat wij in al onze moeilijkheden en zwarigheden altijd onze toevlucht zouden nemen tot Gods getrouwheid en liefde. Tot Gods getrouwheid. Dit was Davids steunsel, (1 Kron. 17:27), en dit kan ook het onze zijn. Hoewel vrienden soms trouweloos zijn en ons bedriegen, zo is echter de Heere getrouw en kan Zijn volk niet verlaten, Zijn beloften zijn ja en amen, (2 Kor. 1:26). Wij kunnen daar staat op maken. Dat wij onze toevlucht zouden nemen tot de liefde van God. Dit is inderdaad het voornaamste doel geweest, waarom God Zijn wet op de wijze van een verbond gegeven heeft. Opdat Hij Zichzelf aan ons, aangenaam en dierbaar zou maken, en ons zo met touwen van liefde tot Zich trekken. Had het God behaagd, Hij had alle gehoorzaamheid van ons kunnen eisen, en als wij die alle volbracht hadden, zou Hij ons toch hebben mogen vernietigen, of ons tenminste de hemel niet geven tot een erfdeel, noch Hemzelf tot ons deel. Maar zo groot is Zijn liefde, dat Hij niet alleen wil belasten, maar ook een verbond maken, om Zijn liefde des te meer uit te drukken en mee te delen. Hoe kan dit anders dan ons vertroosten in al onze zwarigheden? Hoe kan dit anders dan ons vrijmoedig maken, om in al onze moeilijkheden tot God te gaan? O, wat een dankbare, beminnde gedachten behoren wij van God te hebben, Die op zo'n onbegrijpelijke wijze heeft willen neerdalen, om een verbond met ons te maken!

5. Wat zijn die goede dingen die tot openbaring van dit verbond beloofd zijn?

Om nu niet op te halen de tijdelijke beloften van rijkdom, eer, overwinning, vrede en bescherming in een land vol van olie, olijven en honing, zijn de uitnemende goedertierenheden van God met deze woorden uitgedrukt: 'Ik ben de HEERE, uw God,

Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.' Dit is de grote belofte van het verbond, zo groot als God Zelf. Opdat wij dit des te beter mogen zien en verstaan, zal ik het in zijn delen nagaan, dit is zulk zuiver goud, dat het jammer zou zijn als maar het minste vijlsel daarvan verloren ging.

Hier beschrijft God Zichzelf door deze merktekenen:

A. Door Zijn enig, eeuwig en volmaakt Wezen: *Ik ben de Heere*.

B. Door de veelheid van Personen in het enig Wezen: *Ik ben de Heere God, Jehovah, Elohim*.

C. Door het eigendom, dat Zijn volk heeft in de Heere God: *Ik ben de Heere, uw God*. D. Door de nuttigheid van dit eigendom met betrekking tot Israël: *Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb*.

A. *Ik ben de Heere*. Wij lezen dat God aan Abraham, Izak en Jakob verschenen is, met de Naam van God Almachtig, maar nu was Hij onder de Israëlieten bekend met Zijn Naam Jehovah. 'Ik ben de HEERE,' (Ex. 6:1). Maar was het niet bij die Naam, dat Hij verscheen aan Abraham, Izak en Jakob? Nee, nee, zegt God, met Mijn Naam Heere ben Ik hen niet bekend geweest. Hieruit is een vraag ontstaan: hoe dit zijn kan? Lezen wij niet duidelijk, dat God tot Abraham zei: 'Ik ben de Heere, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën,' (Gen. 15:7), en nogmaals: 'Ik ben de Heere, de God van uw vader Abraham, en de God van Izak?' (Gen. 28:13). Hoe wordt dan gezegd dat Hij met Zijn Naam Jehovah hen niet is bekend geweest? Deze plaats heeft vele geleerden verward, maar mij dunkt dat dit de zin is: hoewel Hij bij de patriarchen bekend was met deze naam Jehovah, zoals die bestaat in zijn letters, lettergrepen en geluid, zo was Hij hen echter tot nu toe niet bij ondervinding bekend geworden in Zijn bestendigheid, om Zijn beloften te volbrengen om hen uit te voeren uit het land van Egypte. Deze Naam Jehovah betekent beide, Zijn Wezen in Zichzelf, en Zijn geven van het Wezen, of van de volbrenging aan Zijn woord en belofte. Zo was Hij inderdaad nog niet bekend of geopenbaard aan de patriarchen, zij waren alleen door het geloof in Gods almachtige kracht gebleven, zonder de beloofde zaken te ontvangen. Van Abraham wordt gezegd, terwijl hij nog leefde, dat 'God hem geen erfdeel gaf in het land Kanaän, ook niet een voetstap, maar Hij beloofde, dat Hij hem hetzelfde tot een bezitting geven zou, en zijn zaad na hem,' (Hand. 7:5).

Toen nu zijn zaad de belofte heeft verkregen, een volkomen kennis en ondervinding van Zijn macht en goedheid gehad heeft, toen hebben zij de kracht gekend van Zijn Naam Jehovah. Zo, op de vervulling van Zijn volgende beloften, heeft Hij gezegd, dat zij Hem zullen kennen dat Hij de Jehovah is: 'Gij zult weten, dat Ik de HEERE ben,' (Jes. 49: 23). 'Daarom zal Mijn volk, daarom zal het Mijn Naam in die dag kennen, dat Ik het Zelf ben, Die spreek: Zie, hier ben Ik,' (Jes. 52:6).

B. *Ik ben de Heere God.* Dit betekent de veelheid van de Personen. God heeft in het overleveren van de wet niet alleen Zijn Wezen vertoond, maar ook de manier van Zijn Wezen, dat is de drie manieren van bestaan in dat éne, eenvoudige en eeuwige Wezen, of de drieheid van de Personen in de enigheid van het Wezen. Het woord betekent: sterk, krachtig, machtig, of als wij het in getal van velen uitdrukken: de almachtigheden, of de almachtige krachten. Hierom eigent de Schrift de algemene naam van God aan de bijzondere Personen toe: de Vader is God (Hebr. 1:1, 2), de Zoon is God (Hand. 20: 18) en de Heilige Geest is God (Hand. 5:3, 4). Nu, God wordt gezegd de Gever te zijn van deze wetten die door Mozes verbondsgewijze zijn overgeleverd, opdat zo haar aanzien des te groter zou zijn. En hierom hebben alle wetgevers gearbeid om het volk te overreden dat zij hun wetten van God hebben ontvangen.

C. *Ik ben de Heere, uw God.* Hierin is de toe-eigening, en in der waarheid, hier is de barmhartigheid dat God zo tot elke gelovige ziel spreekt: Ik ben uw God. Door deze toe-eigening geeft God ons enig recht op Hem, ja, enige bezitting van Hem, een recht op Hem. Zoals een vrouw mag zeggen van hem, met wie zij getrouwd is: deze mens is mijn man, zo mag elke gelovige ziel van de Heere zeggen: Hij is mijn God. Een bezitting van Hem: God vertoont Zich niet alleen aan ons, maar Hij verenigt Zich met ons in heiligheid, barmhartigheid, waarheid, genade en goedertierenheid. Hierom wordt er gezegd, dat wij gemeenschap hebben met de Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus (1 Joh. 1:3). En van Christus wordt gezegd dat Hij komt en Avondmaal met ons houdt (Openb. 3:20), en dat Hij ons kust met de kussen Zijns monds (Hoogl. 1:2), en dat Hij nabij ons is, zo dikwijls wij Hem aanroepen (Deut. 4:7). Vast en zeker is dit de grootste gelukzaligheid van de heiligen, dat God hun God is, als zij dit kunnen zeggen, dan hebben zij genoeg. Als wij kunnen zeggen: dit is mijn huis, dit dorp, deze stad, dit koninkrijk, deze wereld is mijn eigendom, hoe groot is dit! Maar o, als een christen ten laatste komt, en zegt: die God, Die de hele wereld gemaakt heeft, is mijne, dat is genoeg. Werkelijk, dit is de grootste belofte die ooit gedaan kan worden aan enig schepsel, engelen of mensen.

Hierin (als wij het goed opmerken) geeft God Zichzelf om geheel de onze te zijn. Aangemerkt God in Zijn Wezen of Personen, aangemerkt Jehovah, Elohim, het is alles van ons. God in Zijn Wezen en heerlijke eigenschappen geeft Zich aan ons over ten goede, en God persoonlijk aangemerkt zijnde, als Vader, Zoon en Heilige Geest, Die allen zijn in een verbond met ons getreden.

2. De Vader treedt in het verbond met ons, Hij belooft dat Hij ons een Vader wil zijn. Hierom zegt de Heere: 'Israël is Mijn Zoon, Mijn eerstgeborene,' (Ex. 4:22). En nogmaals: 'Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind?' (Jer. 31:20). De Heere spreekt alsof Hij van Zijn kinderen gevonden was, alsof Hij Zich met hen vermaakte, want zo wordt er gezegd: 'De HEERE heeft een welgevallen aan hen, die Hem vrezen,' (Ps. 147: 11), alsof Hij Zich over hen ontfermde, want zo is er ook gesproken: 'Gelijk Zich een Vader ontfermt over de kinderen, zo ontfermt Zich de HEERE over degenen die Hem vrezen,' (Ps. 103:13).

3. De Zoon is in een verbond met ons, en spreekt tot ons in deze taal: gij zijt Mijne! Hoe komt dat te pas? Wel: Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, en daarom zijt gij de Mijne (Jes. 43:1). Dit is Christus' verbond met ons. Hij heeft ons tot Zijn Vader teruggebracht, van Wiens tegenwoordigheid wij verbannen waren, en heeft ons voor eeuwig voor Zijn aangezicht neergezet. Hij heeft aangenomen, om elke twistzaak voor ons op Zich te nemen, die tussen ons en God zou mogen voorvallen. Hij heeft beloofd dat Hij ons weer wil herstellen tot de aanneming tot kinderen, en niet alleen tot de naam, maar tot het erfdeel van de kinderen, opdat wij mogen zijn, waar Hij is (Joh. 17:24).
4. De Heilige Geest heeft een verbond met ons gemaakt: 'Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden. En de Heilige Geest getuigt het ons ook', en werkt het ook: 'Dit is het verbond, dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten geven in hun harten, en Ik zal die inschrijven in hun verstanden,' (Hebr. 10:14-16). Ik weet wel dat de Vader hierin inbegrepen is, maar hier is toch het eigen werk van de Heilige Geest. Al wat de Vader voor ons heeft voorgenomen van alle eeuwigheid en wat de Zoon in Zijn tijd voor ons verworven heeft, dat werkt de Heilige Geest in ons en voor ons in onze tijd. Hij eigent ons het bloed toe van Christus, tot vergeving van de zonde en Hij schrijft de wet in onze harten, Hij vertroost ons in onze droefheid, Hij ondersteunt ons in onze zwakheid en Hij geleidt ons in onze wandel. Nu Hij, Die deze dingen werkt voor ons, en dat omwille van ons, wordt daarom gezegd een verbond met ons te maken. En zo is Elohim, God persoonlijk aangemerkt, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, in een verbond met ons.

Dit is een grote belofte, wat kan er groter zijn! Toen God zei tot Abraham: Ik zal uw God zijn, wat kon Hij meer geven? Zo ook als God tot ons zegt: 'Ik ben de Heere, uw God!' wat kon Hij meer zeggen? 'God hebbende bij niemand, die meerder was te zweren (zegt de apostel), zo zwoer Hij bij Zichzelven,' (Hebr. 6: 13). Omdat God voorgenomen had wat groots voor Zijn volk te doen en niets groters kon geven, heeft Hij Zichzelf gegeven. O, de goedheid van God in Christus! Ik ben de Heere, uw God!

D. Laat ons zien de vrucht hiervan met betrekking tot Israël: 'Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.' Dit was Gods belofte, al lang hiervoor aan Abraham: 'Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat hunner niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaar. Doch Ik zal het volk ook richten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken met grote have,' (Gen. 15: 13, 14).

Ziehier, de kinderen Israëls moesten vreemdelingen zijn in Egypte en de Egyptenaren vierhonderd jaar dienen, maar dan wilde Hij hen uit Egypteland uitbrengen en uit hun slavernij. Wel, dit bewijst dat God Jehovah is. Nu heeft Hij volbracht wat Hij voorzegd heeft, en dit bewijst dat God in Christus onze Verlosser is. Want wat was de verlossing uit Egypte anders dan een voorbeeld van onze vrijheid van de zonde, dood en hel. Hier is het werk van de verlossing gevoegd bij die grote naam: Jehovah, Elohim, om aan te wijzen dat deze verlossing een duidelijke getuigenis is van een waarachtige en machtige God. Of

dit alleen is voorgesteld als een bijzondere bewijsreden aan de Joden om Gods geboden te onderhouden, of dat het ons ook aangaat, als zijnde hierin van dezelfde stam met hen geworden, daarover zal ik niet twisten, dit is buiten alle strijd, dat hun slavernij voorbeeldend geweest is en de onze geestelijk. U ziet dan de goede dingen die in dit verbond beloofd zijn.

6. Wat is de voorwaarde van dit verbond, zoals wij hieruit besluiten kunnen? De voorwaarde van dit verbond is het geloof in Jezus, wat in de beloften inbegrepen is: Ik zal uw God zijn, of: Ik ben de Heere uw God, en in het gebod bevolen, dat daarop gebouwd is: u zult Mij tot uw God hebben, of: u zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Maar waar is hier het geloof in Jezus Christus, of beloofd of geboden? Ik antwoord: hoewel het niet is uitgedrukt, zo is het toch duidelijk genoeg voorgenomen of bedoeld. God is in geen ander opzicht Israëls God dan in en door de Middelaar, en Israël kan ook God niet tot zijn God aannemen dan door het geloof in de Messias. Bij de profeten lezen wij dikwijls deze vermaningen: betrouw op de Heere, geef uzelf over aan de Heere en wentel uw zorg op de Heere. Maar waartoe de profeten ons vermanen, dat is geboden in de openbaring van het verbond, en wie kan op de Heere betrouwen, of zich aan de Heere overgeven, of op de Heere zien, of zijn zorg op de Heere wentelen die een zondaar is, tenzij het geschiede in en door een Middelaar? Israël moet voor God wandelen in alle welbehagen, en de apostel zegt ons dat het zonder geloof onmogelijk is God te behagen (Hebr. 11: 6). Maar om niet verder te gaan, wat is de mening anders van dit eerste gebod, in het toezeggende deel, dan dat wij een God in Christus hebben tot onze God door het geloof? Het is waar, er wordt geen gewag gemaakt van Christus of van het geloof, maar dat is in 't geheel niets. Er is ook geen gewag gemaakt van de liefde, en toch heeft onze Zaligmaker die daar aangewezen en geboden. De wetgeleerde, Christus verzoekende, zei: 'Meester, welk is het grote gebod in de wet?' U weet Christus' antwoord: 'Gij zult liefhebben de Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod,' (Matth. 22:36-38). Nu, zoals onze Zaligmaker daar de liefde heeft ontdekt, zo zijn ook het geloof en Christus daar de onvermijdelijke gevolgen.

Maar u zou kunnen tegenwerpen: wat zeggen wij van gehoorzaamheid? Is die niet veel meer de voorwaarde van dit verbond, zo schijnende in de wet? Het is zo, de wet en de gehoorzaamheid worden tot elkaar getrokken. Maar in deze zaak moeten wij de wet niet aanzien als alleen gebiedende. Wij hebben u de zin van de woorden aangewezen, en hoe de wet moet gebruikt worden als een verbond der genade. Denk er maar aan: de wet wordt óf wat nauwer aangemerkt, zoals die een afgetrokken regel is van de gerechtigheid, het leven op geen ander manier voorhoudende dan op volkomen gehoorzaamheid, óf wat ruimer, als de gehele leer die op de berg Sinaï gegeven is, met de voorrede en belofte daarbij gevoegd. In de eerste zin is het een verbond der werken, maar in de laatste zin is het een verbond der genade. En toch durf ik niet zeggen dat de wet, een genadeverbond zijnde, de gehoorzaamheid uitsluit. In zekere zin kan zowel de gehoorzaamheid als het geloof gezegd worden, een voorwaarde van het genadeverbond te zijn. Ik zal u mijn bedenking geven met deze onderscheiding: de gehoorzaamheid van alle geboden van God

moet of aangemerkt worden als een oorzaak des levens, óf als een hoedanigheid in het onderwerp. In de eerste zin kan het geen voorwaarde van het genadeverbond zijn, maar wel in de laatste. Als wij door de voorwaarde verstaan alles wat van onze zijde geëist wordt als voorgaande, meegaande of volgende op het genadeverbond: bekering, geloof en gehoorzaamheid zijn alle voorwaarden. Maar als wij door de voorwaarde verstaan alles wat van onze zijde geëist wordt als de oorzaak van het beloofde goed, hoewel alleen werktuigelijk, wel, dan is het geloof of het betrouwen op de beloften van het verbond de enige voorwaarde. Het geloof en de gehoorzaamheid staan tegen elkaar in de zaak van de rechtvaardigmaking en zaligheid in het verbond, niet dat zij niet samen in een onderwerp zouden bestaan kunnen, want zij zijn onafscheidelijk verenigd, maar omdat zij in een vierschaar niet kunnen samen komen en gaan als de oorzaak van de rechtvaardigmaking of zaligheid. Nu, als wij spreken van de voorwaarde van het verbond der genade, dan verstaan wij zo'n voorwaarde als er is onder het getal van de ware oorzaken. Het is zo dat in het verbond der werken de gehoorzaamheid als een oorzaak des levens vereist wordt, maar in het verbond der genade, hoewel de gehoorzaamheid het geloof moet vergezelschappen, is echter niet de gehoorzaamheid, maar alleen het geloof de oorzaak des levens, in het verbond inbegrepen.

7. Wie was de Middelaar van dit verbond?

Hier moeten wij een onderscheid maken tussen een tweeërlei Middelaar, te weten een schaduwachtige en een geestelijke. En hierin had Mozes de voortocht boven alle anderen voor hem, hij was de middelaar van het Oude Testament, terwijl Christus voor Zichzelf bewaarde om de Middelaar van een beter verbond te zijn (Hebr. 8: 6), dat is, van het Nieuwe Testament. Mozes heeft de wet van God ontvangen, en heeft die aan het volk overgeleverd, en zo heeft hij als een middelaar tussen God en het volk gestaan. Nooit is enig sterfelijk mens zo dicht bij God geweest als Mozes. Abraham werd wel een vriend van God genaamd, maar Mozes was Gods gunsteling, en nooit was enig sterfelijk mens in kennis, liefde, of macht zo na aan het volk als Mozes was: wat de oorzaak is dat de Joden (o wonder!) hem nog tot op deze huidige dag tot een afgod maken. Mozes was als een middelaar ingeroepen van beide zijden. Van Gods zijde, als Hij hem riep om de wet te ontvangen en al de boodschappen die God aan het volk gezonden heeft. Van de zijde van het volk, als zij naar hem verlangden om de wet te ontvangen, want zij waren bevreesd vanwege het vuur en durfden niet opgaan op de berg. Merk op hoe hij zichzelf beschrijft als een middelaar: ik stond te dier tijde tussen de HEERE en u, om u des HEEREN woord aan te zeggen, (Deut. 5:5). Hij was Gods mond tot het volk en hij was hun mond bij God. Mozes was een machtig middelaar aan beide zijden: hij was machtig bij God, om Zijn rechtvaardigheid af te keren dat die niet zou doorbreken over het volk, en hij was machtig onder het volk om hen in het verbond met God te houden, en om belijdenis te doen van die gehoorzaamheid die de Heere van hen eiste en waartoe hij hen geroepen had. Ja, om dit alles noem ik hem niet een middelaar van verlossing, maar van tussenspraak.

Er is een groot onderscheid tussen Mozes en Christus, zoals:

- a. Mozes heeft de wet alleen ontvangen en die aan het volk overgeleverd, maar Christus, onze ware Mozes, heeft die vervuld.
- b. Mozes heeft de tafelen gebroken, om te tonen hoe wij in onze natuur de wet verbroken hadden, maar Christus, onze getrouwe Mozes, heeft die weer hersteld.
- c. Mozes heeft de wet slechts geschreven op stenen tafelen, maar Christus schrijft die in de tafelen van onze harten.
- d. Mozes was alleen maar een mens, maar Christus is zowel God als mens.
- e. Mozes was slechts een dienstknecht in Gods huis, maar Christus is een Zoon, ja, Christus is de Heer van Zijn eigen huis, de kerk.
- f. Het middelaarschap van Mozes had deze nuttigheid, dat hij de ware manier van de godsdienst heeft aangewezen, maar hij kon geen kracht en macht geven om die na te komen, hij kon de mens niet met God verzoenen door zichzelf, en daaruit bleek dat er een andere Verzoener nodig was, te weten de Heere Jezus Christus.

8. Wat vinden wij van Christus en van Zijn dood in de openbaring van dit verbond?

Ik antwoord:

a. In de overlevering van de wet vinden wij iets van Christus. Er wordt gevraagd of de Heere onmiddellijk in Zijn eigen Persoon de wet zelf heeft overgeleverd? En sommigen besluiten uit de voorreden van ja: 'God sprak al deze woorden', zeggende; en uit de woorden van Mozes: 'Deze woorden sprak de HEERE tot uw ganse gemeente, op de berg, uit het midden des vuurs; (...) en Hij schreef ze op twee stenen tafelen en gaf ze mij,' (Deut. 5:22).

Maar anderen ontkennen het, en zeggen: dit bewijst niet dat zij onmiddellijk door God zijn gesproken en overgegeven, want wij vinden in de Schrift dat de engelen de onmiddellijke personen waren, hoewel van God Zelf gezegd wordt dat Hij tot de mens gesproken heeft, (Gen 18:2, 13, Ex. 3:2, 6, 7). Augustinus verklaart duidelijk dat de almachtige God in de tijden van het Oude Testament, nooit door Zijn eigen onmiddellijke stem gesproken heeft tot de joden, maar alleen door Christus, of door Zijn engelen, of door Zijn profeten. En voor deze bedienende stem van Zijn engelen worden door enigen deze plaatsen aangehaald: 'Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden,' (Hand. 7:53). 'Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, totdat het zaad zou gekomen zijn, Wien het beloofd was: en zij is door de engelen besteld in de hand des Middelaars,' (Gal. 3:19). En: 'Indien het woord door de engelen gesproken, vast is geweest,' enzovoort (Hebr. 2:2).

Wat mij betreft, ik heb al enige tijd getwijfeld, welke van deze meningen ik zou aannemen, maar anderen zeggen (en ik ben nu dan bereid om mij liever met hen dan met enigen van de voorgaande te voegen) dat Jezus Christus, de tweede Persoon in de Drie-eenheid, Die mens zou worden, Die 'de Engel des verbonds', genoemd wordt (Mal. 3:1), en 'de Engel Zijns aangezichts,' (Jes. 63:9) Degene geweest is, Die de wet heeft uitgesproken en aan Mozes overgegeven, en tot dat doel worden deze plaatsen aangehaald: 'Deze is die Mozes, die in de vergadering des volks in de woestijn was met de Engel, Die tot hem sprak op de berg Sinaï,' (Hand. 7:38). Nu, deze Engel was Christus,

zoals dat in het volgende vers verklaard is: Dewelke (of welke Engel) onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen Hem, en keerden met hun harten weder naar Egypte,' (Hand. 7: 39).

Zij wilden de Engel niet gehoorzaam zijn, maar verwierpen Hem, dat is, zij verzochten de Engel, Die zij hadden moeten gehoorzaam zijn: en Wie was dat anders dan Jezus Christus? Zoals dat ten volle en duidelijk door de apostel verklaard is: 'En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield,' (1 Kor. 10:9). Sommigen onder de geleerden zijn van dit gevoelen, dat Christus de Zoon van God in de gedaante van een mens de wet heeft overgegeven. Maar ik zal dat laten varen.

b. In de wet zelf, zoals die een verbond der genade is, vinden wij iets van Christus. In de voorrede roept Hij Zichzelf uit, onze God te zijn, en in het eerste gebod worden wij verbonden om deze God als onze God aan te nemen. In het tweede geeft Hij ons een dubbele reden of beweging om te gehoorzamen: 'Want Ik de HEERE, uw God, ben een ijverig God. Ik doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden.'

En in het vijfde gebod geeft Hij de belofte van een lang leven in het land Kanaän, wat moet aangemerkt worden als een voorbeeld van de hemel, óf naar de letter voor een gelukkige staat hier op aarde. Maar hoe het ook zij, het is door de kracht van het verbond en als een getuigenis van Gods liefde. Nu, alle beloften zijn in Christus gemaakt: God is niet onze God dan in en door Jezus Christus. God wil geen barmhartigheid bewijzen aan duizenden, noch aan enigen van alle duizenden van Zijn heiligen anders dan voor zoveel zij in Jezus Christus zijn. God wil ons niet anders geven dan een lang leven hier, of het eeuwige leven hierna, in, om en door de Heere Jezus Christus. Wel, ofschoon Mozes het woord Christus niet geschreven heeft, zo heeft hij toch zeker van Christus geschreven, in zijn woorden is Christus inbegrepen. Zoals Christus Zelf tot de joden heeft gesproken: 'Want indien u Mozes geloofdet, zo zou u Mij geloven; want hij heeft van Mij geschreven,' (Joh. 5:46), en zoals Filippus tot Nathanaël zei: 'Wij hebben Dien gevonden, van Welke Mozes in de Wet geschreven heeft, en de Profeten, namelijk Jezus, de Zoon van Jozef, van Nazareth,' (Joh. 1:46). Zeker, Christus is geweest, zo niet het enige onderwerp, dan toch het enige doel van al het schrijven van Mozes, en daarom ziet uzelf wel dat wij in de wet iets van Christus vinden.

In de verklaring van de wet, zoals Mozes die hier en daar gegeven heeft, vinden wij iets van Christus. Ja, als wij erop letten, heeft Mozes meer voortgebracht om Christus uit te drukken en meer verbond der genade dan ooit tevoren geschied was.

In de eerste belofte was bedekt dat Christus het zaad zou zijn van de vrouw, in de tweede openbaring van de belofte was ontdekt dat Christus het zaad zou zijn van Abraham. Maar in de geschriften van Mozes en in de tijden van Mozes leren wij wat meer helder dat Christus beide God en mens is, of dat God mens zou worden onder de mensen. Zo luidt de belofte: 'En Ik zal in het midden der kinderen Israëls wonen, en Ik zal hun tot een God

zijn. En zij zullen weten, dat Ik de HEERE hun God ben, Die hen uit Egypte uitgevoerd heb, opdat Ik in het midden van hen wonen zou; Ik ben de HEERE, hun God,' (Ex. 29:45, 46). Dezelfde belofte wordt vernieuwd, of herhaald: 'En Ik zal Mijn tabernakel in het midden van u zetten; en Mijn ziel zal van u niet walgen. En Ik zal in het midden van u wandelen, en zal u tot een God zijn en u zult Mij tot een volk zijn,' (Lev. 26:11 en 12). Deze belofte is ten enenmale vervuld als Christus mens is geworden, want toen is het Woord vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, (Joh. 1:14). Of als dit betrokken wordt op het wonen van God door Zijn Geest onder het geestelijke zaad van Abraham, dan begrijpt het Christus' menswording, omdat die voor de vruchtbare inwoning van de Geest van Christus in Zijn heiligen moet voorgaan. Nogmaals, Mozes, schrijvende van Christus: 'Een Profeet, (zegt hij) uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God verwekken; naar Hem zult gij horen,' (Deut. 18:15). En was dit niet een heldere openbaring? Petrus heeft in zijn rede tot de joden, Jezus Christus gepredikt, en hij zegt tot de joden dat deze Jezus Christus, hen te voren gepredikt is, (Hand. 3:10). Wanneer tevoren? Zelfs in de tijd van Mozes, en om dit te bewijzen heeft hij deze zelfde woorden aangehaald: 'Want Mozes heeft tot de vaderen gezegd: De Heere, uw God, zal u een Profeet verwekken uit uw broederen, gelijk mij; Dien zult gij horen in alles wat Hij tot u spreken zal,' (Hand. 3:22).

d. In de bevestiging van de wet vinden wij van Christus. Zij was bevestigd door zegelen en offeranden. Wat zijn deze alle geweest dan voorbeelden van Christus?

In de eerste openbaring van het verbond vinden wij het zegel van de besnijdenis, maar nu heeft het Gode behaagd bij het eerste nog een ander zegel te doen, tot versterking van hun geloof, te weten het Pascha. En is dit niet een voorbeeld geweest van Christus, het onbevleete Lam van God, Dat de zonde der wereld wegneemt? In deze openbaring heeft Mozes ook het priesterschap als een vastgestelde ordonnantie ingevoerd, om offeranden te doen voor het volk, en is dit niet geweest een voorbeeld van Christus, onze ware en onveranderlijke Hogepriester? Ik heb zo nu en dan wel de artikelen van het geloof van een gelovige jood gezien, die uit de wet van Mozes bijeenvergaderd zijn en zo luiden:

1. 'Ik geloof dat de Messias sterven zal, tot een voldoening voor de zonde', - dit hebben zij opgemerkt uit hun voortdurende bloedige offeranden en de slachting van het lam bij hun verlossing uit Egypte, en heeft hen dit niet minder geleerd.
2. 'Ik geloof dat Hij niet zal sterven voor Zijn eigen zonden, maar voor de zonden van anderen', - dit konden zij gemakkelijk opmerken uit elke offerande, als zij (volgens hun wet) zagen dat geheel onnozele vogels en beesten geofferd werden.
3. 'Ik geloof dat ik zal zalig worden door het betrouwen op Zijn verdiensten', - dit hebben zij kunnen besluiten uit het opleggen van hun rechterhand op het hoofd van ieder beest dat door hen gebracht werd om geofferd te worden, en uit het vatten van de hoornen van het altaar, zijnde een heilige plaats of toevlucht, om de wraak te ontgaan. En zo kunnen wij verder gaan. Zonder alle twijfel is de dood en opstanding van Christus, het Priesterschap en Koninkrijk van Christus, afgebeeld en aangewezen door

de offeranden en de koperen slang, het priesterschap van Aäron en het koninkrijk van Israël, en ik kan niet anders denken, of de godzalige geestelijke Joden hebben dit goed verstaan, en hebben in de offeranden of sacramenten niet berust, maar een ieder van hen heeft door het geloof Christus werkelijk bezeten.

e. In het oogmerk van het geven van Gods wet vinden wij iets van Christus. Het werkelijke doel van het voorstellen van Gods wet was dat wij onze onmogelijkheid om die te houden, en ons gevaar om die te verbreken zouden gewaar worden en wij des te ernstiger zouden begeren en des te ijveriger zoeken naar Jezus Christus. Hierom zegt de apostel: 'Het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft,' (Rom. 10:4). Christus is het einde van de wet, dat is, Christus is het doeleinde van het voornemen. God heeft door het geven van zo'n heilige wet en door het eisen van zo'n volmaakte gehoorzaamheid, de Israëlieten willen vernederen en verootmoedigen, opdat zij zo des te ernstiger tot Christus zouden vluchten. In deze zin is de wet onze tuchtmeester, om ons tot Christus te brengen, 'opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden,' (Gal. 3:24). Een tuchtmeester (dit weet u) tuchtigt en straft niet alleen, maar hij leert en onderwijst ook, zo dreigt en vloekt ook de wet niet alleen als haar werk niet gedaan wordt, maar zij wijst ook aan vanwaar wij de kracht en hulp kunnen bekomen, te weten van de Heere Jezus Christus. En als dit zo is, hoezeer zijn dan die allen te berispen die onder het deksel van vrije genade en Christus, de wet omver werpen. Laat ons die liever oprichten, en dit is de weg om de vrije genade in Christus op te richten. Werkelijk, hij die zijn gebreken ontdekt door de volmaakte regel van de wet en wiens ziel verbitterd en vernederd is vanwege deze gebreken, die moet ongetwijfeld Christus hoogachten, Christus begeren en Christus in zijn gedachten verheffen boven alle mensen van de wereld.

Tot hiertoe over het verbond der belofte, zoals dat geopenbaard is geweest van Mozes tot David.

5. Van het verbond der belofte geopenbaard aan David.

De verdere doorbraak van dit genadeverbond is geweest aan David. En in deze openbaring wordt nog meer van Christus gezien. De openbaring daarvan is voornamelijk in deze woorden: 'Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is.'

Om dit goed te verstaan, zullen wij deze volgende stukken onderzoeken:

1. Wie de Auteur van dit verbond is.
2. Voor wie dit verbond gemaakt is.
3. Wat het zeggen wil, dat het verbond gesteld is.
4. Hoe het verbond geordineerd is.
5. Waarin het verbond bewaard is.
6. Of Christus duidelijker geopenbaard is in het doorbreken van dit verbond dan in enige van de voorgaande.

1. Wie is de Auteur van dit verbond?

David zegt: 'Hij heeft het gesteld.' Hij, dat is God, de Rotssteen Israëls, de eeuwige Rotssteen, 'hun Rotssteen en Verlosser,' (Ps. 19:15), 'de Rotssteen hunner sterkte,' (Ps. 62:8), 'de Rotssteen hunner harten,' (Ps. 73:26), 'de Steenrots hunner toevlucht,' (Ps. 94:22). De psalmist gebruikt deze manier van spreken meermaals en gewoonlijk om te tonen dat God een machtig, bestendig en onveranderlijk Bolwerk is en een Bescherming van Zijn gelovigen die tot Hem vluchten en op Hem vertrouwen. Hij is zo'n Rotssteen, Die Zijn schepselen niet zal laten bezwijken noch hen zal begeven. De mensen zijn ongestadig, maar Hij is God en geen mens, Die de Auteur is van dit verbond.

2. Voor wie is dit verbond gemaakt?

Wat zegt David? 'Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld,' dat is: met de Christus het tegenbeeld of anders met David zelf, het voorbeeld van Christus. Betreffend de eerste verklaring, daarvan hebben wij elders gesproken, het laatste, oordeel ik de juiste zin te zijn. Het is zo dat het verbond eerst met Christus gemaakt is, en dan met David als een lid van Jezus Christus. Sommigen zijn ten enenmale voor een verbond tussen God en Christus, en zij ontkennen dat iets van deze dingen een verbond zou zijn tussen God en de mens. Maar hebben wij geen duidelijke getuigenissen? 'Wacht u, dat u het verbond des HEEREN uws Gods, hetwelk Hij met u gemaakt heeft, niet vergeet,' (Deut. 4: 23). En: 'Dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken,' (Jer. 31:31). En hebben wij niet met name gezien dat God een verbond gemaakt heeft met

Abraham, met Izak en met Jakob? (Gen. 17:7, Gen. 26: 4, Gen. 35:12, Lev. 26:42). En zien wij ook hier niet dat God met David een verbond gemaakt heeft? 'Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene; Ik heb Mijn knecht David gezworen; (...) Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege!' (Ps. 89:4, 36). En: 'De Heere heeft David de waarheid gezworen, waarvan Hij niet wijken zal,' (Ps. 132:11).

Och, wacht u van zulke leringen die naar een ongebonden vrijheid lopen! Het verbond van God zoals dat met ons gemaakt is, verbindt ons des te vaster aan God, en als er geen verbond tussen God en ons is, dan wordt er een scheur gemaakt tot ontbinding van onze zielen: want hoe zouden wij beschuldigd kunnen worden van ontrouw tegenover God, als wij niet eens in een verbond met God zijn getreden?

3. Wat is het te zeggen dat het verbond gesteld is?

Dit stelt ons voor Gods vrijheid, om een verbond met ons, zondaren, aan te gaan: 'Ik zal Mijn verbond stellen tussen Mij en tussen u,' zegt God, of: Ik zal Mijn verbond geven, Ik zal Mijn verbond beschikken tussen Mij en u, (Gen. 17:2). Zo is het in de oorspronkelijke taal. En uit andere plaatsen is het ook duidelijk: 'Zie, Ik geef hem Mijn verbond des vredes,' (Num. 25:12). Als God een verbond maakt, dan geeft Hij het verbond van Zijn genade aan alles wat Hij in het verbond met Zich aanneemt: 'De HEERE heeft Zijn liefde op u gezet (zegt Mozes tot Israël) om u in een verbond met Hem aan te nemen, niet om uw veelheid boven alle andere volkeren, maar omdat Hij ulieden liefgehad heeft, en uw vaders uitverkoren heeft,' (Deut. 7:7, 8), als uitkiezende de vrijheid van Zijn liefde voor hen: Hij heeft hen liefgehad. Waarom? Hij heeft hen liefgehad omdat Hij hen heeft liefgehad.

Deze vrijheid van Zijn genade in het geven van een verbond kan in het bijzonder blijken uit deze stukken, zoals:

- a. Omdat God de Eerste geweest is Die naar ons gezocht heeft, om ons in het verbond met Hem te trekken. Wij hebben Hem niet gezocht, maar Hij heeft ons gezocht, wij hebben Hem niet uitverkoren, maar Hij heeft ons uitverkoren. 'Hij heeft ons eerst liefgehad,' (1 Joh. 4:19). 'Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden, Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; tot het volk, dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik,' (Jes. 65:1).
- b. Omdat er in ons in 't geheel niets is om God in een verbond met ons te trekken. Velen zoeken eerst naar een ongetrouwde dochter, maar dan is er schoonheid, of een huwelijksgoed, of het één of ander dat de mens beweegt, maar zo iets is er niet in ons. Dit deed David zeggen, toen hij van Gods verbond met hem en de zijnen hoorde: 'Wie ben ik, Heere, HEERE, en wat is mijn huis, dat u mij tot hiertoe gebracht hebt? En dit naar de wet der mensen, Heere, HEERE!' (2 Sam. 7:18, 19). Alsof hij wilde zeggen: Heere, u handelt vriendelijk met mij, zoals mensen met mensen handelen, of zoals het elders is: 'Gij hebt mij naar menselijke wijze voorzien met deze verhoging,' (1 Kron. 17: 17). Het zal een ziel doen uitroepen,

- die de vrijheid van dit verbond wat diepzinnig overweegt: 'Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?' (Ps. 8:5).
- c. Omdat er genoeg in ons is, dat de Heere aftrekt om ons ooit Hem eigen te maken. Wij zijn zo in vijandschap tegen God, als het licht is tegen de duisternis, of als het kwade tegen het goede: 'Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God (zegt de apostel); want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet,' (Rom. 8:7). Wij zijn een krom geslacht, dat de rechte wegen des Heeren niet kan verdragen: onze hele natuur is voor Hem zondig en bedorven. En voor het grootste deel als wij ons afkeerden en afwijkende waren, en niet de minste gedachten hadden van ooit naar Hem te zoeken, heeft Hij ons gezocht om ons tot Zich te nemen. Zo heeft de Heere Saulus geroepen, als hij vervolgende en razende was, en moord blies tegen de Heere, (Hand. 9:4). Zo heeft de Heere ook die joden geroepen, die met de apostelen spotten, toen zij in andere talen spraken, zeggende: 'Zij zijn vol zoete wijns,' en waren de laatste woorden die zij spraken niet deze: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?' (Hand. 2:13, 37). O, die vrije en onverwachte genade van onze God!
 - d. Omdat wij van nature niet beter zijn dan anderen die zonder God en zonder verbond zijn, (Ef. 2:12). Wat onderscheidt ons anders van hen dan deze vrije genade van God? Is er wel enige reden in ons waarom de ene in het verbond is aangenomen en de andere niet? Nee, het is iets wonderlijks! Het heeft de Heere liefd dat Hij soms de ergsten heeft uitverkoren, en voorbijging die beter waren dan zij. Wij lezen dat de tollenaars en hoeren zijn geroepen, en het rechtvaardig geslacht dat zichzelf rechtvaardigde en door anderen gerechtvaardigd werd, is voorbijgegaan. Zeker, God ziet niemand aan om iets dat in hem is. Zijn voornemen is dat de vrijheid van Zijn genade zal gezien worden in degenen die Hij tot Zich trekt. Hierom zegt de apostel, dat God het dwaze en het zwakke der wereld heeft uitverkoren, (1 Kor. 1: 29), slechte en verachte dingen, en ondertussen gaat Hij de wijze en machtige en dingen van grote waardigheid voorbij, opdat alle mensen zien zouden dat het enkel Gods genade is, en niet iets in de mens, waardoor wij in het verbond met God zijn aangenomen.

4. Hoe wordt het verbond gezegd geordineerd te zijn?

Het woord ordineren dient ons tot antwoord, het wijst ons een veronderstelling en juiste samenstelling van de dingen aan, gesteld tegen alle wanorde en verwerping. De Zeventigen (Septuaginta) zetten het zo over: 'Gij hebt in orde gesteld, beschikt, bereid en voorgesteld, gelijk een leger in behoorlijke orde'. Hetzelfde woord vinden wij in Richteren 20:22: 'Doch het volk versterkte zich, te weten de mannen Israëls, en zij beschikten de strijd wederom.' Zoals wij zien in de legers dat een ieder gesteld is in zijn orde en gelid, zo zijn ook alle dingen in dit verbond in hun rij en orde gesteld en geschikt, zodat zij staan op hun beste voordeel, om de vijand te ontvangen en te verdrijven. Een arme christen, onrustig in zijn ziel, kant zich tegen de vrije genade en dit eeuwige verbond. Hij haalt duizend tegenwerpingen daartegen voor de dag, maar nu is het verbond geordineerd, het staat zoals een leger in zijn orde, om hem te ontvangen of te verstoten.

Kom, laat ons in het kort zien hoe het in alles goed geordineerd is. Ik zal maar bij deze dingen wat blijven staan. Zoals:

A. Het is goed geordineerd ten opzichte van de wortel waaruit het voortkomt. Die, zeggen de godgeleerden, is geweest de oneindige oppermacht, wijsheid en barmhartigheid van God.

5. Het is gegrondvest op Gods oppermacht. Hij had macht om met Zijn gevallen schepselen te doen wat Hij wilde. Hij kon verdoemen en zaligmaken wie Hij wilde. 'Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken het ene vat ter ere, en het andere ter onere?' (Rom. 9:21).
6. Het is gegrondvest op Zijn wijsheid. Het verbond der genade was een raadsbesluit: het was geen ondoordachte daad, maar een welberaden werk door oneindige wijsheid: God, het Opperhoofd van al Zijn schepselen, en ziende de mens in een verloren staat, heeft bij Zichzelf weldoordacht voorgenomen, zo'n verbond des vredes te maken, eerst met Christus en daarna met alle uitverkorenen in Christus.
7. Het is gegrondvest op barmhartigheid, dat is: in Gods goedheid, vrijwillig uitvloeiende tot iemand die ellendig is, want de barmhartigheid, zoals wij al gezegd hebben, wordt uit deze twee daden opgemaakt: daar moet een voorwerp van ellendigheid zijn, en er moet een vrije uitvloeiing van goedheid zijn tot dat voorwerp. Nu, het verbond der genade is op deze beide gegrond: daar was een ellendig voorwerp, een verloren mens, een ellendig mens, veranderd door de zonde. En daar was een uitvloeiing van Gods goedertierenheid, zelfs Zijn ingewanden waren in Hem bewogen, en Hij kon die niet tegenhouden: 'Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid,' (Jer. 31:3). Zeker, dit is goed geordineerd. Een ontstelde ziel mag haar geest opheffen ten strijde tegen dit verbond der genade. Och, roept de ziel in haar droevige staat: Ik ben een ellendig mens, ik zal niet leven maar sterven, mijn zonden zullen mij verdoemen, ik ben voor eeuwig verloren! Wel, zie eens hoe het verbond is geordineerd ten opzichte van zijn wortel of oorsprong, het staat zoals een goed geordend leger, om deze vertwijfelingen te ontvangen en te verdrijven, zoals:

1. God werkt als Oppermachtige, en kan God u niet zalig maken als Hij wil?
2. God werkt naar Zijn wijsheid, en al ziet u niet meer dan slechts één weg voor u, de dood en de verdoemenis, zou Gods oneindige wijsheid daarbij echter niet een andere weg kunnen voegen?
3. God werkt naar Zijn barmhartigheid, en o, 'gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste,' (Jes. 54:11), is een oneindige barmhartigheid niet meer dan al uw ellende? Wel zie, zie arme ziel, hoe dit verbond al uw tegenwerpingen ten opzichte van zijn oorsprong gaat verdrijven.

B. Het is goed geordineerd ten opzichte van de personen die het aangaat van alle eeuwigheid, en dat zijn God de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus. Betreffend de heilige uitverkorenen, die waren toen nog niet, en daarom kon het verbond met hen niet onmiddellijk gemaakt worden. Nu, deze orde was geheel noodzakelijk, want was het verbond van alle eeuwigheid af gemaakt tussen God de Vader en de uitverkorenen, en dat onmiddellijk, dan zou een bekommerde ziel zo hebben kunnen tegenspreken: Het was van alle eeuwigheid af, hoe zou ik dan bekwaam daarvoor zijn? Helaas, ik ben zo lang niet geweest. Zou het onmiddellijk met mij gemaakt zijn, dan moest ik een gedeelte volbrengen door mijn eigen kracht en sterkte, maar helaas! ik heb gemist, ik kan niets afdoen. Maar nu, o, dit verbond is een goed geordineerd verbond in dit opzicht: want Christus is van alle eeuwigheid, en u, als een uitverkoren vat, hebt uw wezen in Hem gehad voor zoveel Hij uw Hoofd was. Christus is machtig het verbond te volbrengen, omdat Hij het belooft, daarom staat het voor Zijn rekening Zijn Vader te voldoen. Hij, Die het verdrag gemaakt heeft, moet uitzien om dit te voldoen, en u Betreffend, als u iets doet, dat moet door Hem geschieden: 'Zonder Mij kunt gij niets doen,' (Joh. 15:5). Wel, zie nu, zie hoe het verbond al uw tegenwerpingen verdrijft ten opzichte van de personen die daarin inbegrepen zijn van alle eeuwigheid af. God heeft Zijn plaats, het geloof heeft zijn plaats en de zondaar heeft zijn plaats.

C. Het is goed geordineerd ten opzichte van de orde van de artikelen in hun onderscheiden werkingen: God begint eerst, en dan komen wij. Als eerste geeft God aan Zijn zijde genade en heerlijkheid, en dan zijn wij aan onze zijde gelovig en gehoorzaam. God doet altijd het eerste werk, zoals eerst: 'Ik zal uw God zijn, en dan, gij zult Mij tot een volk zijn,' (Jer. 31: 33). Eerst: 'Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven,' (Ezech. 36:26), en dan: 'gij zult een walging van uzelf hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen.' Eerst: 'Ik zal rein water op u sprengen,' (Ezech. 36:25), en dan: 'gij zult rein worden van al uw onreinheden.' Eerst: 'Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen,' (Ezech. 36:27), en dan: 'gij zult Mijn rechten bewaren en doen.' Eerst: 'Ik zal over u uitstorten de Geest der genade en der gebeden,' en dan: 'gij zult rouwklagen, als met de rouwklage over een enige zoon,' (Zach. 12:10). Eerst: Ik zal alles doen, en dan: u zult iets doen. Een bekommerde, onrustige ziel is genegen om te roepen: Och, helaas! ik kan niets, ik kan evenmin een steenrots vermurwen als van mijn stenen hart een vlezen hart maken! Maar zie nu, hoe het verbond van God goed geordineerd staat zoals een heirleger: Ik zal alles doen, zegt God, en dan zult u iets doen. Ik zal u versterken en levend maken, en dan zult u Mij dienen, zegt de Heere.

D. Het is goed geordineerd ten opzichte van zijn doel en oogmerk, waartoe alle delen van het verbond betrokken zijn: het doel van het verbond is 'de prijs der heerlijkheid Zijner genade,' (Ef. 1:6). De delen van het verbond zijn: belofte en toezegging. De belofte is toekomend en onmiddellijk, en dat is God en Christus. In de tweede plaats volgt: *de vergeving, rechtvaardigmaking, verzoening, heiligmaking en heerlijkmaking*. De

toezegging aan onze zijde is geloof en gehoorzaamheid, wij moeten geloven in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt, en wandelen voor Hem in alle welbehagen. Let nu eens op het hoogste oogmerk en doel van het verbond, en zie hoe alle stromen naar die zee toelopen. God geeft Zichzelf tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade, God geeft Christus tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade. God geeft verzoening, rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade en wij geloven en zijn gehoorzaam tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade. En dat niet zonder reden, want het komt alles van de genade, en daarom moet ook alles terug keren tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade: het is uit genade dat God aan onze ziel gegeven heeft, Zichzelf, Christus, vergeving, rechtvaardigmaking, verzoening, heiligmaking en zaligheid. Het is uit genade dat wij geloven: 'Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave,' (Ef. 2:8). O, die zoete en wonderlijke orde van dit verbond! Het is alles uit genade, en alles keert weer tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade, en daarom wordt het genoemd een verbond der genade. Menige lieve ziel wordt geperst om uit te roepen: ik kan niet geloven, ik kan de hemel evenmin met mijn vinger raken als Christus vasthouden met de hand van het geloof, maar zie hoe het verbond staat als een goed geordineerd heirleger om deze twijfel te verdrijven. Kunt u niet geloven? God kan u kracht geven om te geloven: 'U is het uit genade gegeven te geloven,' (Filipp. 1:29).

O, het verbond der genade is een genadig verbond. God belooft niet alleen goede dingen, maar Hij helpt ons ook door Zijn Geest de voorwaarde te volbrengen, Hij bewerkt onze harten om in God te geloven, om te geloven in Christus, alles is uit genade, opdat het alles zou terug keren tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade.

5. Waarin is het verbond bewaard?

Ik antwoord dat het bewaard is in de vervulling en het volbrenging ervan. Hierom zijn de beloften van het verbond genoemd: 'de gewisse weldadigheden Davids,' (Jes. 55: 3). Niet omdat zij alleen voor David gewis zijn, maar omdat zij gewis zijn en zijn zullen aan al het zaad van David, dat is, die met God in het verbond zijn zoals David was. De beloften van Gods verbond zijn niet ja en nee, veranderlijk en onbetrouwbaar, maar zij zijn ja en amen, (2 Kor. 1:20), vast en zeker om volbracht te worden. Hierom wordt de vastheid van Gods verbond vergeleken bij de vastheid en onbeweeglijkheid van de grootste bergen: Ja 'bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer,' (Jes. 54:10). Eerder zullen de rotsen bewogen worden, zal het vuur niet branden, de zon in duisternis veranderd worden, en zelfs de hemel met de aarde vermengd worden, dan dat Gods belofte zal achter blijven. 'De getuigenis des HEEREN is gewis,' zegt David (Ps. 19:8). Christus heeft dat gemaakt en geschreven met Zijn eigen bloed. Zelfs tot dat doel was Christus verordeneerd, en dit is al Zijn werk geweest: Zijn gelovigen de hemel te verzekeren. Daar zijn er die willen vragen of het in Gods tegenwoordige macht staat iemands naam uit te delgen uit het boek des levens. Wij zeggen: nee. Zijn doen is in het eerst vrij geweest, maar nu is het noodzakelijk, niet volstrekt, maar stellig op de veronderstelling van Zijn eeuwig verbond. Hierom zegt de apostel: 'Indien wij onze

zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig dat Hij ons de zonden vergeve,' (1 Joh. 1:9). Het is rechtvaardigheid bij God om de uitverkorenen hun zonde te vergeven, zoals de zaak nu staat. Het is zo, dat het enkel barmhartigheid geweest is die ons eerst heeft behouden, maar nu behoudt de waarheid ons, en die staat verbonden met de barmhartigheid vanwege onze zaligheid. Daarom bidt David: 'God zal Zijn goedertierenheid en Zijn waarheid zenden en mij verlossen,' (Ps. 57:4). Wij vinden dit dikwijls in de Psalmen, als een gebed van David: Help mij uit door Uw gerechtigheid, en: 'Doe mij recht naar Uw gerechtigheid,' (Ps. 35:24), en: 'Maak mij levend door Uw gerechtigheid,' (Ps. 119:40), en: 'Verhoor mij naar Uw waarheid, naar Uw gerechtigheid,' (Ps. 143:1). Maar als het niet was geweest om het verbond der genade, zou David zeker zulke woorden niet hebben durven spreken. Het verbond der genade is in alle opzichten zeker : 'Ik zal met u een eeuwig verbond maken (zegt God) en u geven de gewisse weldadigheden van David,' (Jes. 55:3).

Of Christus duidelijker geopenbaard is in het doorbreken van dit verbond, dan in enige van de voorgaande? Dat dit zo is, zal duidelijk blijken, omdat wij in deze openbaring in het bijzonder deze stukken vinden:

a. Dat Hij God en mens was in één Persoon: Davids Zoon en toch Davids Heere: 'De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten,' (Ps. 110:1).

b. Dat Hij voor ons geleden heeft, en wat zijn er in Zijn lijden veel bijzondere dingen geopenbaard.

Als eerste: Hij riep: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' (Ps. 22:2).
 Ten tweede, de joden beschimpten Hem: 'Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij Hem nu uithelpe, dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft! (Matth. 27:43, Ps. 22:9).
 Ten derde, zelfs de manier van Zijn dood: 'Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doorgraven. Al Mijn beenderen zou Ik kunnen tellen; zij schouwen het aan, zij zien op Mij. Zij delen Mijn klederen onder zich, en werpen het lot over Mijn gewaad,' (Ps. 22:17-19, Matth. 27:35).

c. Dat Hij weer opgestaan is voor ons: 'Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie,' (Ps. 16:10, Hand. 2:31).

d. Dat Hij is opgevaren in de hemel: 'Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensen,' (Ps. 68:19, Ef. 4:8).

e. Dat Hij Koning over ons zou wezen, zowel om te regeren en te heersen over Zijn uitverkorenen als ook om Zijn vijanden te binden en te overheersen: 'Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid. Ik zal van het besluit verhalen: de

HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd,' (Ps. 2:6, 7, Hand. 13:33). 'De HEERE heeft tot Mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten. De HEERE zal de scepter Uwer sterkte zenden uit Sion, zeggende: Heers in het midden Uwer vijanden,' (Ps. 110:1, 2, Hebr. 1:8).

f. Dat Hij zowel Priester zou zijn als Koning, en zowel een Offerande als Priester: 'De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek, (Ps. 110:4, Hebr. 5:6). 'Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten,' (Ps. 45:8), dat is: boven alle christenen, die uw medegenoten, metgezellen en deelgenoten zijn in de zalving. 'Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen,' (Ps. 40:7-9, Hebr. 10:5-7). Mijn oor hebt Gij doorboord of open gegraven. De Zeventigen zeggen om de zin te verklaren: 'Gij hebt voor Mij een lichaam bekwaamgemaakt, of voor Mij toebereid', verstaande dat Zijn lichaam was geschikt en toebereid om te zullen zijn een offerande voor de zonde van de wereld, terwijl de andere offeranden van de wet, als ondienstig daartoe, zijn afgeschaft.

O, zie hoe duidelijk Christus in deze openbaring van het verbond geopenbaard is. Het was nooit tevoren zo geweest. Zoveel van het verbond der belofte, zoals dat was geopenbaard van David tot op de wegvoering.

6. Van het verbond der belofte, zoals dat geopenbaard is aan Israël omstreeks de tijd van de gevangenis.

De grote doorbraak van dit genadeverbond is aan Israël geschied omstreeks de tijd van hun gevangenis. Door de Babylonische gevangenis waren de kinderen Israëls bijna geheel verstrooid, en daarom was het toen hoognodig dat de Heere, zoals de zon na de plasregen, zou verschijnen en hun een meer helder licht geven van Christus en van het verbond der genade, dan ooit tevoren. En zo heeft Hij ook gedaan, wat vooral blijkt uit deze woorden: 'Zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; niet naar het verbond, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep om hen uit Egypteland uit te voeren; welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE. Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis Israëls maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Kent de HEERE, want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE: want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken,' (Jer. 31:31-34).

In deze verklaring van het verbond zullen wij in het bijzonder deze stukken onderzoeken:

1. Waarom het een nieuw verbond genoemd is.
2. Waarin de openbaring van dit verbond, het voorgaande te boven gaat dat God met hun vaders gemaakt had.
3. Hoe God Zijn wet in ons binnenste geeft.
4. Wat het is dat de wet in onze harten is.
5. Hoe wij zo van God geleerd worden, dat wij bij vergelijking geen andere manier van leren nodig hebben.
6. Wat de algemeenheid van deze kennis is, waarvan de Heere zegt: zij zullen Mij allen kennen.
7. Hoe God gezegd wordt de ongerechtigheid te vergeven en de zonden nooit meer te gedenken.

1. Waarom het een nieuw verbond genoemd wordt.

Ik antwoord: het wordt nieuw genoemd óf ten opzichte van de laatste of nieuwe zegeningen, die God aan Israël gegeven heeft, doordat Hij hun gevangenen met blijdschap heeft terug gebracht en hen weer in hun eigen land geplant heeft. Of het wordt nieuw genoemd ten opzichte van de uitnemendheid van dit verbond. Zo waren de Hebreëen gewoon enige uitnemende dingen nieuw te noemen: 'Zingt de HEERE een nieuw lied,' (Ps. 98:1) dat is een heerlijk lied. Of het wordt nieuw genoemd, in tegenstelling tot het verbond der belofte, voor Christus gekomen was. In deze laatste zin worden deze zelfde woorden herhaald in de zendbrief aan de Hebreëen: 'Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls en over het huis van Juda een nieuw verbond oprichten,' (Hebr. 8: 8). 'Als Hij zegt: Een nieuw verbond, zo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en verouderd, is nabij de verdwijning,' (vs. 13). Het nieuwe verbond wordt gewoonlijk in de laatste zin genomen: het is nieuw, omdat het onderscheiden is van dat wat God met de vaders, voor Christus gemaakt heeft. Het heeft een nieuwe bediening, nieuwe aanbidding, een nieuwe kerkvorm, nieuwe getuigenissen, nieuwe tafelen, nieuwe sacramenten en instellingen, en die zullen zeker nooit afgeschaft of vernietigd worden, zij zullen nooit verouderen, zoals de apostel spreekt. Echter ten opzichte van deze nieuwe zegeningen, die God onmiddellijk na de gevangenis aan Israël besteed heeft, kan zelfs deze openbaring nieuw genoemd worden, en met betrekking tot dit: 'Daarom, zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd! Maar: zo waarachtig als de HEERE leeft, Die het zaad van het huis Israëls heeft opgevoerd, en Die het aangebracht heeft uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarheen Ik ze gedreven had, want zij zullen wonen in hun land,' (Jer. 23:7, 8).

2. *Waarin gaat de openbaring van dit verbond het voorgaande te boven, dat God met hun vaders gemaakt had?*

a. Het is uitnemender zelfs in het vervolg, of in de uitwendige bediening van het verbond, want dit verbond, eens begonnen zijnde, heeft zonder ophouden bestaan tot op Christus, toen het voorgaande was verbroken of verdwenen.

Hierom noemt God het een nieuw verbond: 'Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE,' (Jer. 31:32). In dit opzicht kan het nieuw genoemd worden, of ten minste een begin van het nieuwe, omdat het geduurd heeft tot op Christus, en de openbaring van het verbond zo tevoren niet gedaan was, en zo gaat het alle vorige te boven.

b. Het is uitnemender in geestelijke weldaden en genadegiften van de Heilige Geest. Wij ondervinden dat die onder dit verbond overvloediger aan de kerk gegeven zijn dan tevoren. Let op de beloften: 'En Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, en zal hen wederbrengen in dit land; en Ik zal hen bouwen en niet afbreken, en zal hen planten en niet uitrukken. En Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben; en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun ganse hart bekeren,' (Jer. 24:6, 7). En: 'Ik zal al de heidenen doen beven, en zij zullen komen tot de Wens aller heidenen, en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de HEERE der heirscharen. Mijne is het zilver, en Mijne is het goud, spreekt de HEERE der heirscharen. De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden dan van het eerste, zegt de HEERE der heirscharen,' (Hagg. 2:8-10). En: 'Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: 'Kent de HEERE; want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de HEERE: want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken,' (Jer. 31:33, 34).

c. Het is uitnemender in de ontdekking en openbaring van de Middelaar, in en door Wie dit verbond gemaakt was. In de voorgaande openbaring hebben wij veel ontdekt, maar in geen van die was echter zo duidelijk de tijd van Zijn komst, de plaats van Zijn geboorte, Zijn Naam, de omstandigheden van Zijn geboorte, Zijn vernedering en Koninkrijk geopenbaard, zoals wij die in deze vinden.

3. Betreffend de tijd van Zijn komst.

'Zeventig weken zijn bestemd over uw volk, en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om

een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht en de profeet te verzegelen, en om de Heiligheid der heiligheden te zalven,' (Dan. 9:24).

Betreffend de plaats van Zijn geboorte: 'En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid,' (Micha 5:1).

Zijn Naam: 'Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst,' (Jes. 9:5). 'In Zijn dagen zal Juda verlost worden en Israël zeker wonen; en dit zal Zijn Naam zijn, waarmee men Hem zal noemen: DE HEERE, ONZE GERECHTIGHEID,' (Jer. 23:6). 'Zie een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren en Zijn Naam IMMANUËL heten,' (Jes. 7:14).

Betreffend de omstandigheden van Zijn geboorte, dat Hij uit een maagd zou geboren worden, (Jes. 7:14). Dat bij Zijn geboorte al de kinderen rondom Bethlehem zouden gedood worden, (Jer. 31:15). Dat Johannes de Doper Zijn voorloper zou wezen, om Zijn weg te bereiden, (Mal. 3:1). Dat Hij zou vluchten naar Egypte, en vandaar wederom geroepen worden, (Hos. 11:1). Ik zou verschillende andere stukken van deze soort daarbij kunnen doen.

Betreffend Zijn vernedering: 'Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. (...) Hij werd verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open. (...) Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest. (...) Het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt. (...) Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood, en met de overtreders is geteld geweest; en Hij veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft,' (Jes. 53:4, 5, 7, 8, 10, 12). Iemand zou mogelijk denken dat dit eerder een verhaal dan een voorzegging is van het lijden van Christus. Als u de moeite wilt doen, kunt u de omstandigheden van Zijn lijden zien, dat hij voor dertig zilverlingen verkocht is, (Zach. 11:12). En dat daarna met deze dertig zilverlingen een akker van een pottenbakker gekocht is, (vs. 13). Dat Hij voor Zijn lijden in Jeruzalem zou rijden op een ezel, (Zach. 9:9). Ik zou u moeilijk vallen als ik verder ging.

Betreffende Zijn Koninkrijk: 'Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems! Zie, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland, arm, en rijdende op een ezelin en een veulen, zijnde een jong der ezelingen,' (Zach. 9:9, Jes. 62:11, Matth. 21:5). Zie, een Koning, zie, uw Koning, zie, uw Koning komt, en Hij komt tot u. Hij is een Koning en daarom machtig. Hij is uw Koning, en daarom gewillig, een wonderlijke liefde dat Hij wil komen, maar nog wonderlijker was de manier van Zijn komst. Hij, Die tevoren de mens een ziel gemaakt had naar het beeld van God, heeft daarna voor Zichzelf een lichaam gemaakt naar het beeld van de mensen. En zo zien wij hoe dit verbond uitnemender is dan het voorgaande, ten opzichte van dit alles.

3. Hoe geeft God Zijn wet in het binnenste van ons?

Ik antwoord: God geeft Zijn wet in het binnenste van ons, doordat Hij de mens levend en bekwaam maakt door de genade van Gods Geest om Zijn geboden te volbrengen. Ten eerste, daar is een wet van God buiten ons, zoals wij die zien en lezen in de Schrift, maar als die in ons gegeven wordt, dan werkt God een inwendige genegenheid in onze zielen, die overeenkomt met Zijn wet buiten ons. Bijvoorbeeld: dit is de uitwendige wet: 'gij zult de Heere, uw God liefhebben, met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met al uw vermogen.' Dit Betreffend is er een belofte: 'De HEERE uw God zal uw hart besnijden en het hart van uw zaad, om de HEERE uw God lief te hebben met uw ganse hart,' (Deut. 30:6). Nu, als deze belofte volbracht wordt, als God deze genegenheid en genade van de liefde in onze harten geeft, als de hebbelijkheid van de liefde inwendig is, in alle dingen overeenkomende met het uitwendige gebod, dan is de wet in ons binnenste gegeven. Nogmaals, dit is de uitwendige wet: 'Den HEERE uw God zult gij navolgen en Hem vrezen, en Zijn geboden zult gij houden en Zijn stem gehoorzaam zijn, en Hem dienen en Hem aanhangen,' (Deut. 13:4). Betreffend dit is er een belofte: 'Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik vanachter hen niet zal afkeren, opdat Ik hen weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun harten geven, dat zij niet van Mij afwijken,' (Jer. 32:40).

Nu, als deze belofte vervuld wordt, als God de genegenheid en genade van Zijn vrees in onze harten geeft, als de hebbelijkheid van de vrees van binnen is, overeenkomende met het uitwendige gebod, dan is de wet in onze harten gegeven. Zeker, dit is een werk van barmhartigheid, dat God in Zijn verbond gezegd heeft: 'Ik zal Mijn wet in uw binnenste geven.' Hoe menigmaal klaagt een arme ziel, ontsteld zijnde door deze en gene lust, dat zij dit of dat gebod niet kan houden, aan deze en gene sterke genegenheid tot het kwaad niet kan ontworstelen, o, ga dan tot God en houd zo bij Hem aan: 'O Heere, is het niet een stuk van Uw verbond! U hebt gezegd dat U mijn hart wilt besnijden, U hebt gezegd dat U uw wet in het binnenste van mij wilt geven, U hebt beloofd dat U deze lusten wilt verbreken, Heere, ik bid U, doe het om Uws verbonds wil!'

Maar hier komt nu een andere vraag voor: Hoe kunnen wij dit inwendige werk van de genade, deze wet in ons binnenste kennen?

De beste weg om onze twijfelingen hierin te voldoen is dat wij naar binnen zien, laat ons de deur en het kabinet van onze harten opendoen en zien wat daar allernaast en meest opgesloten is. Dat wat wij zeggen inwendig en binnen in de mens te zijn, dat wat het naast aan zijn hart ligt, is: 'Die vader of moeder liefheeft boven Mij (zegt Christus), is Mijns niet waardig,' (Matth. 10:37). Wij weten dat de liefde van vader en moeder een geheel natuurlijke zaak is, die komt niet uit de leer, maar zij is ons ingeboren zodra wij geboren zijn, en toch, als wij Christus niet liever hebben dan deze, als Christus niet dichter aan ons hart ligt dan deze vader en moeder, dan zijn wij Christus niet waardig. Onze natuurlijke liefde is een geheel inwendige en diepe zaak in de mens, die ligt zeer na aan het hart: 'Huid voor huid (sprak de duivel eens in waarheid) en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven,' (Job 2:4). Maar hij die niet haat zijn vader en moeder, ja, ook zelfs zijn eigen leven (zegt Christus), die kan Mijn discipel niet zijn (Luk. 14:26). Als daarom de apostel dit binnenste en inwendige leven van de genade wil uitdrukken, zegt hij: 'Ik leef,

doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft,' (Gal. 2:20). Wat een krachtige en vreemde uitdrukking ligt er in deze woorden: 'Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij!' Ik leef niet het leven van het gevoel, ik blaas geen lichamelijke adem, dat is, in vergelijking met het leven van het geloof. Zelfs zijn natuurlijke leven, hoewel dat inwendig is, zegt hij niet te leven ten opzichte van dit leven der genade, dat meer inwendig is. Laat dit dienen tot ontknoping van deze vraag.

4. Wat het is dat wij de wet hebben geschreven in onze harten?

Dit schrijven omvat het voorgaande en is nog wat meer, de overdracht is in het bijzonder uitgedrukt in deze dingen:

a. Het wordt gezegd geschreven te zijn, opdat er iets inwendigs zou zijn dat overeenkomt met de wet van buiten: het was uitwendig geschreven, en zo is het ook inwendig geschreven. Dit schrijven is zoveel als kopiëren of overschrijven. Dit inwendige schrijven komt geheel overeen met het uitwendige schrijven. O, wat een barmhartigheid is het, dat dezelfde God, Die met Zijn eigen vinger de wet op de stenen tafelen heeft geschreven, diezelfde wet ook door de vinger van Zijn Geest gaat schrijven in de tafelen van onze harten. Zoals u dat ziet in een zegel: als u het zegel in de was gedrukt hebt en het er weer aftrekt, dan vindt u in de was dezelfde afdruk als in het zegel was. Zo is het in de harten van de gelovigen: als de Geest die eens verzacht heeft, schrijft Hij de wet daarin, dat is, Hij drukt een inwendige bekwaamheid in het hart, die overeenkomt met alle delen van de wet. Dit is het dat de apostel noemt: de wet des gemoeds: 'Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds,' (Rom. 7:23). Nu, wat is deze wet in het gemoed anders dan een inwendige beschikking om in enige mate, alle geboden van de uitwendige wet te houden? En dit is het schrijven van de wet, (of als u wilt) het kopiëren en overschrijven van de wet in het binnenste van ons.

b. Het wordt gezegd geschreven te zijn, opdat het in onze harten mag geworteld en ingedreven zijn. Zoals letters die in marmer gegraveerd zijn, zo is de manier van Gods schrijven. Als God schrijft, kan dat niet weggedaan of uitgewist worden: de letters die in marmer geschreven zijn, zullen er niet gemakkelijk weer uitslijten. Zo kan ook het schrijven van Gods Geest dit nog minder doen. Daar zijn er, die wel zouden willen dat dit maar als in stof zou geschreven zijn, maar als Pilatus kon zeggen: 'wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,' hoeveel te meer God! Hiertoe dienen al die beloften van de volharding: 'Mijn verbond zal hem vast blijven,' (Ps. 89:29). 'De wortel der rechtvaardigen zal niet bewogen worden,' (Spr. 12:3). 'Tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen,' (Jes. 46:4). Ik ontken niet dat de mensen van heerlijke gaven kunnen vervallen, maar voorwaar, de minste christen, met maar de kleinste mate van de genade, zal zeker nooit vervallen. Als de wet in onze harten geschreven is, zal zij daar altijd blijven: de hebbelijke genade kan niet weggenomen worden. Eerder zal de zon

haar eigen stralen wegwerpen, dan dat Christus zal verlaten of verstrooien de minste mate van de ware genade, die een straal is van de Zon der gerechtigheid.

c. Het wordt gezegd geschreven te zijn, opdat het een leesbare zaak zou zijn voor God, voor anderen en voor onszelf. Voor God: Hij schrijft het, opdat Hij het zou lezen, daarvan kennis hebben. Hij vermaakt Zich op een uitnemende wijze in de genade van Zijn eigen Geest, waarom de bruid na dit schrijven, na dit planten van deze genade in haar, begeert dat Hij zal 'komen in Zijn hof, en eten Zijn edele vruchten,' (Hoogl. 4:16), alsof zij zei: kom, en zie wat U hebt geschreven, kom, en vermaak Uzelf in de genade van Uw eigen Geest. Het enige vermaak dat God heeft in de wereld is in Zijn hof, een begenadigde ziel. En opdat Hij Zich daar des te meer zou verlustigen, maakt Hij die vruchtbaar, en deze vruchten zijn kostelijke vruchten, daar zij voortkomen uit de planten die Zijn eigen hand gezet heeft, smakende naar Zijn eigen Geest en zo bereid naar Zijn eigen smaak. De wet is geschreven, opdat die leesbaar zou zijn voor anderen. Zo spreekt Paulus tot die van Korinthe: 'Gij zijt openbaar geworden, dat gij een brief van Christus zijt.' Hoe geopenbaard geworden? Bekend en gelezen van mensen? Zoals wij de letters die in steen gegraveerd zijn lezen kunnen, zo kunnen ook anderen de vruchten en werkingen van deze wet in onze harten geschreven, lezen en zien. En dat heeft zijn reden, want waar God de beginselen van de genade inwendig werkt, daar kan Hij niet anders dan ze vertonen in het uitwendige leven en in de wandel. Het is Gods belofte, eerst: 'Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van hen' en dan: 'Ik zal maken, dat zij in Mijn inzettingen zullen wandelen,' (Ezech. 36:27). En het is de Goddelijke waarheid: 'Want uit de overvloed des harten spreekt de mond,' (Matth. 12:34). Wat het hart denkt, dat doet de hand. De wet is geschreven, opdat die leesbaar zou zijn voor onszelf. Een begenadigd hart heeft hemelijke kennis van zijn eigen genade en oprechtheid als het zelf in een behoorlijke staat is. Als anderen het kunnen lezen uit de vruchten, hoeveel te meer wij zelf, die beide de vruchten zien en gevoelen de geschiktheid, die in onze harten is uitgestort? Ook is die niet zonder gezegende nuttigheid, want door dit middel verkrijgen wij een troostvol getuigenis, beide van Gods liefde tot ons en van onze liefde tot God. U ziet nu wat wij verstaan door dit schrijven van Gods wet in ons.

5. Hoe worden wij zo van God geleerd, dat wij bij vergelijking, geen andere manier van leren nodig hebben?

Ik antwoord:

a. God leert inwendig. 'In het verborgene maakt gij mij wijsheid bekend,' zegt David (Ps. 51:8) en nogmaals: 'Ik zal de HEERE loven, Die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren,' (Ps. 16:7). De nieren zijn de inwendigste delen van het lichaam, en de nacht is de verholenste en heimelijkste tijd, beide drukken zij uit het innigste van de Goddelijke lering. De mensen kunnen het verstand onderwijzen, maar God alleen onderwijst de nieren. De kennis die de mensen leren, is een zwevende kennis, maar de kennis die God leert, is een vruchtbaarmakende kennis. 'God Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenken heeft,'

(2 Kor. 4:6). Het licht van de mensen mag schijnen in onze hoofden, maar Gods licht schijnt tot in onze harten. Hij heeft Zijn stoel in de hemel, Die de harten leert, zegt Augustinus.

b. God leert duidelijk. Elihu, zichzelf aanbiedende om in plaats van God met Job te spreken, zegt tot hem: 'Mijn redenen zullen de oprechtheid mijns harten, en de wetenschap mijner lippen, wat zuiver is, uitspreken,' (Job 33:3). Als het woord ooit neerdaalt op het hart, komt het met een overtuigende helderheid. Zo zegt de apostel: 'Ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in de Heilige Geest, en in vele verzekerdheid,' (1 Thess. 1:5). Hier is een driedubbele bijzondere uitdrukking: verzekerdheid, volle verzekerdheid en zeer volle verzekerdheid. Hier is een duidelijk werk.

c. God leert met ondervinding. Een ziel, van God geleerd zijnde, kan met ondervinding van de bekende waarheid spreken. 'Ik weet, Wien ik geloofd heb,' zegt Paulus (2 Tim. 1:12). Ik heb Zijn getrouwheid en algenoegzaamheid ondervonden, ik durf geheel en al op Hem te vertrouwen, ik ben verzekerd, dat Hij mijn pand tot die dag bewaren zal. Algemene leringen rusten op algemene dingen, maar zij die van God geleerd zijn, kunnen zeggen: zoals wij het gehoord hebben, zo hebben wij het gezien. Zij kunnen al verder gaan met elke waarheid, en zeggen: het is inderdaad zo, ik heb dit en dat woord aan mijn eigen hart ondervonden. In deze zaak is de Schrift het eerste voorbeeld, en hun hart is de kopie daarvan, zoals u verstaan hebt. Zij kunnen de beloften en bedreigingen overlezen, en zeggen: het is bij uitnemendheid dat David in zijn Psalmen en Paulus in zijn zendbrieven zijn hart heeft uitgesproken, zijn eigen verzoeken gevoeld en zijn eigen tegenwerpingen gemaakt heeft, zij kunnen 'verzegelen, dat God waarachtig is,' (Joh. 3:33). Zij kunnen heilig bij hun leven en wandel verklaren dat God waarachtig en getrouw is, in Zijn woorden en beloften.

d. God leert lieflijk en troostvol. 'Gij hebt mij geleerd,' zegt David tot God, en dan volgt daarop: 'Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!' (Ps. 119:103). Hij heeft het woord en de beloften als suiker op zijn tong geproefd, en daaruit meer zoetheid gezogen dan Simson uit zijn honingraten. Luther zei dat hij niet begeerde in het paradijs te leven, als hij daar zonder het Woord moest leven, maar met het Woord (zei hij) zou ik in de hel kunnen leven. Als Christus Zijn hand gelegd heeft bij het gat van de deur om het hart van de Bruid te leren, dan wordt haar ingewand ontroerd en dan druipen haar vingers van zoetvloeiende mirre, (Hoogl. 5:5). De leringen van Christus laten op de eerste bewegingen zo'n zegen na op het hart van Zijn Bruid, dat zij zelfs door het aanraken ervan verkwikt wordt. Haar vingers druipen van mirre en haar ingewanden zijn ontroerd over de minste tekenen van Zijn genadige onderwijzingen. Zo staat er in het Hooglied 1:3: 'Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief.' Christus doet in Zijn ordinanties zoals Maria: Hij

opent een fles met zalf, die een geestelijke reuk over de vergadering van Zijn gemeente uitspreidt, dit wordt alleen een geestelijk christen gewaar. Hierom wordt de kerk vergeleken bij een 'besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein,' (Hoogl. 4:12). De goddelozen kunnen van hun zoetheid niet drinken, of smaken van hun lieflijkheid. De geestelijke rede is hen een verzegelde fontein, de geestelijke bediening van een sacrament is hen een besloten hof. Nu en dan, o God, geeft U mij een sterke beweging of genegenheid (zegt Augustinus), die, als zij voltrokken werd, ik niet anders kon denken, of het moest het eeuwige leven zijn. Christenen, dit zijn de leringen van God, en met betrekking hiertoe zullen wij niet meer een iegelijk zijn naaste leren, en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Ken de Heere. Gods leren is een andere manier van leren dan wij van de mensen kunnen hebben, daar is geen mens in de wereld die zo leren kan. En daarom, die van God geleerd worden, hebben in dit opzicht of ter vergelijking geen ander soort onderwijs nodig.

6. Wat is de algemeenheid van deze kennis?

'Zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de HEERE,' (Jer. 31:34). De zin is, dat allen, die in het verbond der genade zijn, zo van God zullen geleerd worden, dat een ieder van hen in de ene of andere mate, God kennen zal, inwendig, duidelijk, ondervindelijk, zoet en zalig. Ik weet dat er verschillende trappen van deze kennis zijn. God heeft verschillende vormen in Zijn school: daar zijn vaders vanwege de ervarenheid, jongelingen vanwege de sterkte, en kinderen vanwege de waarheid en het wezen der genade, (1 Joh. 2:12). En zoals de ene ster verschillend is van heerlijkheid ten opzichte van de andere, zo is het ook met de school van Christus. Maar hier ben ik van beide zijden bezet.

a. Enigen zijn gereed om te klagen; *helaas, wij kennen zo weinig van God.*

Lieve kinderen, bedenk: het is enkel genade dat u sterren bent, al is het dat u juist geen sterren bent van de eerste of tweede grootte. Het is door het verbond der genade dat God in uw zielen een flikkering gegeven heeft, hoewel niet zoveel licht als anderen mogelijk hebben. In het stuk van heilige ijver (zoals iemand wel heeft opgemerkt) moeten wij zien op de trappen van de genade, maar in het stuk van dankbaarheid en vertroosting moeten wij zien op de waarheid en op het wezen van de genade. Als u nu maar weinig kent, na verloop van tijd zult u meer kunnen kennen.

God leert al Zijn lessen niet bij de eerste intrede. Het is waar: de opening of de ingang Uwer woorden geeft licht, (Ps. 119:130), maar dit is ook waar, dat God ons in Zijn licht leidt met trappen. Het is niet te versmaden, als God het hart maar bezighoudt met heilige begeerten en verlangen naar kennis, zodat het in oprechtheid kan zeggen: 'Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar Uw oordelen te allen tijde,' (Ps. 119:20).

b. Anderen daarentegen houden zichzelf zo welgeleerd uit kracht van deze belofte, dat zij alle leringen van mensen buitensluiten. De zalving (zeggen zij) leert ons van alle dingen,

en wij hebben niet van node, dat iemand ons lere, (1 Joh. 2:27). 'En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste en een iegelijk zijn broeder leren, want zij zullen Mij allen kennen,' enzovoort (Jer. 31:34). Ik antwoord: deze woorden zien of op de gronden van de godsdienst, en dan heeft de christen in de tijd van het Evangelie niet nodig om in deze grondstukken geleerd te worden, want nu kennen zij allen de Heere, van de kleinste af tot de grootste toe, of anders, deze woorden zijn een Hebreeuwse manier van spreken die iets door tegenstelling ontkent, als het alleen bij een vergelijking genomen wordt, zoals wanneer God en de mens samen vergeleken worden, de mens ijdelheid is, ja, lichter dan de ijdelheid, niets. Hier is een vergelijking van de kennis en de tijd van het Evangelie, met de kennis van de kinderen Israëls in die donkere tijden. Toen God hen uit Egypteland heeft uitgevoerd, toen was alles donker, en zij waren begerig elkaar zelfs de beginselen te leren, de eerste gronden van de godsdienst: daar was weinig uitstorting van Gods Geest in die tijden. Maar in de tijd van het Evangelie (zegt de profeet) zal de Geest der genade en der kennis zo overvloedig zijn, dat eerder God Zelf de Leraar zal zijn dan dat een mens de andere zal leren. Daar zal zo'n overstroming en een zee aan kennis zijn onder het nieuwe verbond, vergeleken met het verbond met Zijn volk gemaakt toen Hij hen uit Egypte uitvoerde, dat de mensen het niet nodig zullen hebben elkaar te leren, want zij zullen allen de Heere kennen, die van God geleerd zijn, van de kleinste tot de grootste toe. Aldaar zal een verheven baan en een weg zijn, die de heilige weg zal genaamd worden: die op deze weg wandelt, 'zelfs de dwazen zullen niet dwalen,' (Jes. 35:8).

7. Hoe wordt God gezegd de ongerechtigheid te vergeven en de zonden nooit meer te gedenken?

Als eerste: God wordt gezegd de ongerechtigheid te vergeven als de schuld van de zonde is weggenomen, en ten tweede: God wordt gezegd de zonden nooit meer te gedenken, aangezien Hij de zondaar na de vergeving nooit meer aanmerkt als zondaar. Dit is namelijk het verbond, alsof Hij gezegd had: Ik zal uw zonden wegnemen en die wegdoen alsof ze nooit geweest waren. Ik zal ze uitdelgen uit Mijn gedenkbok. Ik zal het schrift doorhalen, dat niemand het zal kunnen lezen.

Maar, zou u mogen zeggen: als de zonde voortdurend in de wedergeborenen blijft, hoe zijn zij dan zo vergeven dat zij nooit meer gedacht worden?

De godgeleerden zeggen dat er twee dingen in elke zonde zijn, daar is de smet en de schuld. Deze schuld onderscheiden sommigen weer in de schuld van de zonde, die zij noemen de inwendige waardigheid en oorzaak van de verdoemenis, en de schuld van de straf, die de dadelijke schikking is van de zondaar tot de verdoemenis.

Nu, in verschillende opzichten zeggen wij dat de zonde altijd blijft in de gelovigen, en dat de zonde niet blijft in de gelovigen.

Als eerste, als wij spreken van de smet van de zonde of van de verdienende oorzaak van de verdoemenis, dan blijft die altijd. Maar als wij spreken van de dadelijke verbinding van

de zondaar tot de verdoemenis, dan blijft die niet na de vergeving, maar de zondaar is zo vrij, alsof hij nooit gezondigd had.

Maar, zou u mogen zeggen: *Is de smet van de zonde niet weggenomen als de zonde vergeven is?*

Ik antwoord dat de smet van de zonde niet wordt weggenomen door de vergeving, maar door de heiligmaking en vernieuwing. En omdat wij in dit leven geen volmaakte inhangende heiligheid hebben (omdat de heiligmaking op zijn best, maar onvolmaakt is en in ons wordt gewerkt bij trappen), daarom is er gedurende dit leven iets van de smet van de zonde, en in het bijzonder van de werking van de oorspronkelijke zonde, dat ons altijd bijblijft en aankleeft. Maar hier is onze troost en hierin ligt de zoetheid van de belofte, dat God, de zonde vergevende, de schuld tot verdoemenis wegneemt. Hij ontslaat de zondaar van die verbinding, Hij ziet hem nu niet aan als zondaar, maar als een rechtvaardig mens, en in deze zin wil Hij vergeven en hun zonde nooit meer gedenken.

Och christenen, wacht u voor de leer van hen die willen hebben dat de rechtvaardigmaking een uitdelging is van de zonde in haar dadelijke wezen en natuurlijke inwoning. Laat ons liever met de Schrift zeggen dat alle gerechtvaardigde heiligen hun topzeil moeten strijken en al hinkende naar de hemel gaan, en dat zij hun bouten en ijzeren boeien van de inwonende zonde door de velden heendragen van de vrije genade, zelfs tot aan de poorten van de heerlijkheid. Christus dagelijks wassende, en wij dagelijks besmettende, opdat de genade genade zij.

En zo ben ik door alle openbaringen van het verbond der genade gegaan zoals die ons in het Oude Testament ontdekt zijn, maar opdat wij des te beter mogen zien hoe deze dingen ook ons aangaan, zal ik alleen deze twee vragen nog voorstellen, en dan eindigen.

A. Of het verbond der genade in alle eeuwen van de wereld hetzelfde is in zijn wezen?

Wij antwoorden: Ja, de vaders voor Christus hebben geen ander verbond dan wij, maar hetzelfde verbond der genade gaat ons samen aan. Dit blijkt, omdat zij ten eerste dezelfde belofte gehad hebben en ten tweede, zij hebben die op dezelfde grond gehad.

1. Zij hebben dezelfde belofte gehad: 'Ik zal u tot een God zijn; en gij zult Mij tot een volk zijn,' (Lev. 26:12). En: 'Welgelukzalig zijt gij, o Israël! Wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door de HEERE,' (Deut. 33:29). En 'De HEERE is onze God. Hij zal ons behouden,' (Jes. 33:22). Zij hebben niet alleen de hoop gehad op een aardse bezitting in Kanaän, maar van een erfdeel in het Koninkrijk van God en tot dat doel zegt onze Zaligmaker: 'Velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen,' (Matth. 8:11).

2. Zoals zij dezelfde belofte gehad hebben, zo hebben zij die op dezelfde grond gehad, door hetzelfde geloof in Jezus Christus: 'Abraham heeft Mijn dag gezien' zegt Christus, (Joh. 8:56), en: 'Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid,' (Hebr. 13:8). Hij is Dezelfde, niet alleen ten opzichte van de kracht van Zijn bediening, van het begin tot het einde van de wereld. 'Wij geloven (zegt Petrus) door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij,' (Hand. 12:11), en: 'Ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun,' (Hebr. 4:2). Iemand zou mogelijk denken dat zij voor Christus, geen Evangelie gehad hebben, maar alleen de wet. Maar wat zegt u? Hebben wij niet een draad opgemerkt van het Evangelie en van het genadeverbond, die door het hele Oude Testament loopt, van het eerste tot het laatste? Hoe duidelijk is de apostel hierin. 'Daartoe is ook de doden het Evangelie verkondigd,' (1 Petrus 4:6). Doden, lang tevoren, want hij spreekt van hen, die geleefd hebben in de dagen van Noach. Ja, de brief van de apostel aan de Hebreeën geeft ons een heel register van de gelovigen van het Oude Testament: 'Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn. (...) Door het geloof is Henoch weggenomen geweest, opdat hij de dood niet zien zou. (...) Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, de ark toebereid. (...) Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende waar hij komen zou. (...) Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd,' (Hebr. 11: 4, 5, 7, 8, 13). Behalve deze telt hij op, het geloof van Abraham, van Izak, van Jakob, van Jozef, van Mozes, van Rachab, van Gideon, van Barak, van Simson, van Jefta, van David, van Samuël en van al de profeten die door het geloof wonderen gedaan hebben, zoals daar gezien kan worden. Werkelijk, zij hadden dezelfde leer der genade als wij, het is in wezen dezelfde, zonder enig onderscheid.

B. Waarin bestaat dan het onderscheid tussen het Oude en Nieuwe Testament?

Of tussen de oude en nieuwe wijze van bediening van het verbond der genade?

Zij zijn één in wezen, maar ten opzichte van de manier van de bediening en openbaring in verschillende tijden, eeuwen, staten en gelegenheden van de kerk is er onderscheid. Ik zal alles in het bijzonder tot deze stukken brengen. Zij zijn onderscheiden:

1. In het voorwerp. In de oude bediening was Christus beloofd, maar in het nieuwe verbond is Christus gegeven. Het was behoorlijk dat de belofte, voor het Evangelie zou gaan en zou worden vervuld onder het Evangelie, opdat zo'n groot goed, ernstig zou mogen begeerd worden voor het werd gegeven.

2. In de bondgenoten. Onder de oude bediening worden zij vergeleken bij een minderjarige erfgenaam, die een opziener, een voogd of schoolmeester nodig hebben en

weinig verschillen van een dienstknecht. Maar in het Nieuwe Testament worden zij vergeleken bij een erfgenaam, die tot zijn jaren is gekomen. Zie Galaten 4:1-7.

3. In de manier van hun godsdienst. In het Oude Testament werden zij gehouden onder de wet van de ceremoniën, en och, wat een menigte aan ceremoniën, diensten, voorbeelden en schaduwen hebben zij in hun godsdienst gehad! Zeker, deze gaven de kindsheid en minderjarigheid van de Joden te kennen, daar zij niet bekwaam waren voor de hoge verborgenheden van het Evangelie, waarom zij zowel door hun ogen als door hun oren onderwezen werden. Deze ceremoniën waren zoals eerste beginselen en inleidingen, bekwaam voor de trage en zwakke zinnen van die kerk, die zo door deze kleine dingen moest opgeleid worden door dit soort schaduwen en voorbeelden tot het ware beeld en de betekende zaak. Maar in het Nieuwe Verbond of Testament is onze godsdienst meer geestelijk. Onze Zaligmaker heeft ons gezegd: 'Maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem alzo aanbidden. God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid,' (Joh. 4:23, 24).

4. In de last van de ceremoniën. Petrus noemt de ceremoniën van het Oude Testament: 'Een juk, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen,' (Hand. 15: 10). En het is geen wonder, als wij bedenken:

- a. de last van hun kostelijke offerande. Als iemand maar iets onreins had aangeraakt, moest hij direct komen en een offerande brengen, bijvoorbeeld soms een jonge os en soms een lam. U, die nu denkt dat alle dingen te veel zijn voor een dienaar van Christus, als u voor elke misdaad nu zo'n offerande zou moeten brengen, u zou het zeker voor een zware last achten.
- b. Zij moesten lange en moeilijke reizen doen naar Jeruzalem, het land lag meer in de lengte dan in de breedte, en Jeruzalem lag bijna aan het ene eind daarvan, waarheen 'al wat mannelijk onder hen was driemaal in het jaar gaan moest, en voor het aangezicht des HEEREN uws Gods verschijnen,' (Deut. 16:16).
- c. Zij waren gebonden aan het onderhouden van vele dagen, van de nieuwe maanden en verschillende ceremoniële sabbatten, zij waren afgehouden van grote vrijheden, zoals in spijs en verschillende andere dingen. O, wat een lasten waren er op hen! Maar in het Nieuwe Verbond of Testament is de last veel lichter gemaakt. Zowel wij als zij zijn inderdaad aan de plichten van de zedelijke wet verbonden, maar toch is er een grote last van ons weggenomen, waarom Christus, ons nodigende tot het Evangelie, het zo heeft voorgesteld: 'Neemt Mijn juk op u (...). Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht,' (Matth. 11:29, 30).

5. In de zwakheid van de wet vanouds.

De wet was toen onmachtig om het leven te geven, de consciënties te reinigen, Gods toorn te verzoenen, en daarom zegt de apostel: 'Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheids en onprofijtelijkheids wil,' (Hebr. 7:18). Hierom worden

zij genoemd: 'zwakke en arme eerste beginselen' (Gal. 4:9), in vergelijking met het Nieuwe Testament. Daar was een minder krachtige invloed van de Geest die met die bediening van het verbond vergezelschap ging. De Geest was toen niet gegeven in zo'n ruime mate als nu, 'overmits Jezus nog niet verheerlijkt was,' (Joh. 7) Het blijkt in het bijzonder uit deze stukken:

- (1) Daar was minder kracht van het geloof bij de heiligen, voor Christus. Als de genade van het geloof wat overvloediger geopenbaard was, dan was het geloof zelfs ook overvloediger ontdekt in de harten en het leven van het volk van God. 'Doch eer het geloof kwam (zegt de apostel), waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden,' (Gal. 3: 23). Zeker, dit wijst aan dat er een tijd geweest is dat er minder geloof in Gods volk geweest is, en dit is geweest in de tijd van de wet.
- (2) Daar was minder kracht van de liefde in de heiligen, voor Christus. Naar de mate van ons geloof is ook onze liefde. Hoe minder zij van Gods goedertierenheid in Christus voor hen geweten hebben, zoveel te kleiner is ook hun liefde geweest. Het kan zijn dat zij meer getrokken zijn door de verschrikkingen van de wet, en daarom hebben zij minder liefde in zich gehad.
- (3) Zij hebben een mindere mate van vertroosting gehad om zich juist te gedragen in al hun verdrukkingen. Christus gegeven te zijn, wordt genoemd de 'Vertroosting Israëls,' (Luk. 2:25) en daarom, hoe meer ons Christus is meegedeeld, hoe meer middelen van vertroosting wij ook hebben. Daarom worden ook de eerste heiligen na Christus gezegd, 'gewandeld te hebben in de vreze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes,' (Hand. 9:31). Zeker, de Geest was minder overvloedig op de gelovigen van het Oude Testament uitgestort, omdat die weldaad tot de tijden van Christus zou bewaard worden, Die eerst de Geest zonder mate in Zijn menselijke natuur moest ontvangen, en dan zou de genade van Hem vloeien op Zijn heiligen.

6. In de duisternis van de bediening vanouds.

Christus was de vaders maar alleen afgebeeld door schaduwen, voorbeelden en duistere voorzeggingen, maar nu zien wij Hem 'met ongedekte aangezichte,' (2 Kor. 3:18). Let op het onderscheid met betrekking tot de persoon van Christus, tot de bediening van Christus en tot de weldaden die door Christus komen.

Betreffend de persoon van Christus. Aan hen was geopenbaard dat Hij God zou zijn en dat Hij mens zou zijn, (Jes. 9:5). Hetzelfde vers spreekt van een Kind dat geboren is, en van een sterke God. Maar hoe Hij God en mens in één persoon zou wezen, dat was zeer duister geopenbaard.

Betreffende de bedieningen van Christus. Zijn Middelaarschap was door Mozes afgebeeld, Zijn Priesterschap was afgebeeld door Melchizédek onder de Kanaänieten, en door Aäron onder de Joden. Zijn Profetisch ambt door Noach, de prediker van de gerechtigheid, Zijn Koninklijk ambt door David. Maar hoe duister deze dingen voor hen geweest zijn, kunnen wij opmerken uit de apostelen, die niet verstonden dat Hij sterven zou, die van een aards koninkrijk droomden en tot de komst van de Heilige Geest onwetend waren over vele dingen die tot het Koninkrijk Gods behoorden.

Betreffend de weldaden die door Christus komen: de rechtvaardigmaking was afgetekend door het besprengen met het bloed, en de heiligmaking door het water der reiniging. De hemel en de heerlijkheid door hun land, overvloeiende van melk en honing. Zo heeft God de voornaamste verborgenheden aan de joden vertoond, niet in zichzelf, maar door schaduwen en voorbeelden, naar dat zij bekwaam waren om die van dag tot dag te aanschouwen. Maar in het Nieuwe Testament is Christus voorgesteld om in een meer volkomen gezicht gezien te worden. De waarheid, het wezen, en het lichaam der zaken zelf is nu gegeven. Christus is duidelijk zonder enige schaduw geopenbaard, om te zijn onze 'wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing,' (1 Kor. 1:30).

7. In het getal van de deelgenoten van dit verbond.

In het begin was het verbond opgesloten in de huisgezinnen van de patriarchen en daarna in de landpalen van Judea. Maar nu is de middenmuur des afscheidsels tussen joden en heidenen verbroken, en het verbond van de genade is gemaakt met alle volken: Hij is ook een God der heidenen, en niet alleen der Joden, (Rom. 3:29). Christenen, hier komt onze gelukzaligheid aan. Och, hoe dankbaar behoorden wij te zijn dat, terwijl onze vaders voor vele honderden en duizenden jaren in de duisternis gezeten hebben, wij deel zullen hebben aan deze genade! Wij, die tevoren honden geweest zijn, en nu aan de tafel der kinderen zullen gezet worden! Zelfs de Joden die dit horen, worden gezegd God te verheerlijken: Als zij dit hoorden, waren zij tevreden en verheerlijkten God, zeggende: Zo heeft dan ook God de heidenen de bekering gegeven ten leven,' (Hand. 11:18). Hebben zij God hierom geprezen, hoe veel te meer behoorden wij zo te doen! Maar hiervan later.

Ik heb nu het voorwerp voorgesteld waar wij op zien moeten: het is Jezus, voorgesteld in de manier van de belofte of het verbond, in die donkere tijd van de schepping tot op Zijn eerste komst in het vlees.

Ons volgende werk zal nu zijn om u te besturen in de kunst of verborgenheid van de genade, hoe u in dit opzicht op Hem zien moet.

HOOFDSTUK II

§ 1. Van de kennis van Jezus, zoals Hij op Zich genomen heeft dat grote werk van onze zaligheid, van de schepping tot op Zijn eerste komst.

Het zien bevat in zich, kennis, overdenking, begeerte, enz., zoals u verstaan hebt, en daarnaar moeten wij werken.

1. Wij moeten Jezus kennen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich neemt in het begin en vanaf het begin van de wereld. Kom, en laat ons leren, wat Hij zo vroeg in de morgenstond van deze wereld voor ons gedaan heeft. Hij heeft die voor ons gemaakt, en Hij heeft ons in het bijzonder tot Zijn eigen heerlijkheid geformeerd. Maar direct nadat wij gemaakt waren hebben wij gezondigd, en ons ingeschapen beeld verdorven. Dit was de droevigste daad die ooit gedaan is: het was het verderf van de mensen, en (zonder Gods barmhartigheid) van alle zielen, zowel van mannen als vrouwen de eeuwige verdoemenis. En, o mijn ziel! Ken dit voor uzelf, u was in die tijd in de lendenen van Adam, zo dat u gedaan hebt wat hij gedaan heeft, u was een deelgenoot van zijn zonden, u zou ook met hem deel gehad hebben aan zijn straf. Maar wel mag u zeggen: "Geloofd zij God door Jezus Christus." Op diezelfde tijd dat zij allen zouden zijn verloren geweest, is Christus daar tussen gekomen. Een verbond der genade is met de mens gemaakt, waarvan Christus de grondslag is, in en door Wie wij weer met God moeten verzoend worden.

Kom mijn ziel! En overweeg dit verbond der genade met betrekking tot uzelf. Als dit zo niet geweest was, waar zou u geweest zijn? Ja, waar zou de hele wereld op deze dag geweest zijn? Het gaat zeker ook u aan om kennis te nemen van deze grote handeling. Nadat de mens door de zonde gevallen was, is Christus beloofd, en opdat alle heiligen aan Christus zouden deel hebben, is er een verbond ingegaan. Dit was in het begin van de wereld wat duister, maar hoe dichter het bij Christus komt in het vlees kwam, hoe duidelijker het al meer en meer is verschenen. Maar hoe donker of hoe helder ook, het heeft God in Christus liefd, dat het grote werk van onze zaligheid in de tijd zou opgenomen worden, te weten, door een belofte van Christus en door een verbond in Christus. En opdat u dit des te beter mag kennen, bestudeer de belofte, die gedaan is aan Adam, aan Abraham, aan Mozes, aan David en Israël. Kom mijn ziel! En bestudeer die verschillende doorbraken van het verbond der genade: het is uw arbeid wel waard. Het is een verborgenheid, die verborgen is geweest van alle eeuwen en van alle geslachten, maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen, Koloss. 1:26. Hier ligt de eerste en allersterkste grondslag van de vertroosting van een Christen. Kunt u hier maar ijverig in leren en uzelf van uw deel daarin verzekeren, dan bent u voor eeuwig een zalig mens. O! hoe onvergelijklijk zoet en vergenoegd is het voor een Christen, die zichzelf leert kennen, dat hij verstaat de getrouwe verbindingsen van God de Almachtige en de Zoon van Zijn liefde, in een verbond der genade!

§ 2. Van de overdenking van Jezus in dit opzicht.

Wij moeten Jezus overdenken, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid in die donkere tijd op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg, dat te leren en te kennen, maar wij moeten het ook ijverig bepeinen, overleggen en overdenken, zodat wij het tot enige nuttige uitkomsten zullen gebracht hebben. Dit is de overdenking die ik bedoel, dat wij onze gedachten aan het een of ander geestelijk Voorwerp hechten, tot dat wij de voortgang gewaar worden, en het werk gelukkig en voorspoedig wordt in onze handen.

Nu, om ons hierin te helpen.

1. Overdenk: Jezus in die eerste belofte aan de mens gedaan: "datzelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen," Gen. 3:15. Toen alle mensen onder de schuld van de zonde en in de macht van satan waren, en toen u, mijn ziel! in net zo'n kwade staat was als iemand anders, dat toen gehoord werd het geluid van deze blijde boodschap, dat toen gehoord werd van een Jezus, een Zaligmaker en Verlosser! Dit was werkelijk een aangename tijding. Kom, breng de zaak wat dichter tot uzelf, u was in Adams lendenen. Stel, dat u was geweest in Adams plaats, dat u gehoord had "de stem van de Heere God, wandelende in de hof," Gen. 3:8, dat u Hem hoorde roepen: "Adam! Waar zijt gij?" Pieter, Andries, Thomas! Waar zijt gij? vs. 9.

Wat, "hebt gij van die boom gegeten, van welken Ik u gebod, dat gij daarvan niet eten zou, vs. 11 - wel dan, kom voor de dag en voor de vierschaar: de wet is onherroepelijk "ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven," Gen. 2:17, daar is niets anders te verwachten, dan de tijdelijke, de geestelijke en de eeuwige dood."

O, wat een verschrikkelijke staat is dit, net in de wereld te zijn, of direct naar de hel verwezen te worden! Slechts een dag een monarch van de wereld te zijn en van alle schepselen in de wereld, en de daaropvolgende dag een slaaf van satan te wezen, en aan handen en voeten gebonden te worden in een duistere gevangenis! Maar weinige uren in Eden te leven, en vrij van alle bomen, begeerlijk voor het gezicht en goed tot spijs, te mogen eten, en dan over te gaan in de landpalen van de eeuwigheid, om eeuwig, eeuwig, eeuwig met de duivel en zijn engelen gepijnigd te worden! Het is geen wonder, dat Adam "zich verbergde voor het aangezicht van de Heere God, in het midden van het geboomte des hofs," Gen. 3:8.

O mijn ziel! In die staat zou u tot de steenrotsen en bergen geroepen hebben: "valt op mij en verbergt mij van het aangezicht Desgenen, die op de troon zit," Openb. 6:16. Als God toornig is, wie zal kunnen bestaan? Als de grote dag van Zijn toorn is gekomen, wie kan bestaan? Maar vertwijfel niet mijn ziel, maar verblijd u, want zelfs in het midden van Zijn toorn heeft het God belieft aan Zijn barmhartigheid te gedenken. Zelfs toen de hele wereld was verloren, is een Jezus uitgeroepen en beloofd, en Hij was Degene, Die volgens de bedreiging sterven moest, door onze Borg te zijn, Die door Zijn dood, de dood en de duivel moest overwinnen – "datzelve zal u de kop vermorzelen," zei God tot de satan,

alsof Hij zei "kom satan! U hebt tienduizend zielen gevangen genomen. Adam en Eva zijn nu verstrikt, en in hun lendenen alle mannen en vrouwen, die van het begin van de wereld tot het einde ooit zijn zullen. Nu is het uw dag van overwinning, nu is het een heilige dag in de hel, maar u zult de buit hiermee niet wegdragen: Ik heb al van eeuwigheid voorzien, wat u nu gedaan hebt. Ik heb geweten, dat u het heerlijke en fraaie maaksel van de schepping zou doorsteken en doorgraven, maar Ik heb daartegen vanouds wat anders besloten.

Uit het zaad van de vrouw zal een Spruit voortkomen, en Die zal u de kop vermorzelen, Hij zal uw macht verbreken, Hij zal uw heerschappij onder de voeten vertreden, Hij zal uw gevangenis gevangen nemen, Hij zal de zonde wegnemen, Hij zal voor mensen en engelen, de heerlijkheid van de Hemel beschrijven, en een nieuwe wereld van vrije genade. In deze belofte, o mijn ziel! is opgebonden uw hoop, uw hemel, uw zaligheid, en daarom, overdenk het, draai het om en om, bezie het van alle zijden, zie het weer en nog eens, in deze belofte is een Jezus. Het is een akker waar een kostelijke schat in verborgen is. Daarin is een Zaligmaker, een Verlosser van de zonde, dood en hel. Zijn dit geen heerlijkheden, om daarmee versterkt te worden? Zijn dit geen uitnemendheden, om die voortdurend te overpeinzen?

2. Overdenk Jezus in die volgende belofte gedaan aan Abraham: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u," Gen. 17:7. Ten opzichte van dit verbond is Abraham genoemd "een vader van allen, die geloven," Rom. 4:11, en "degenen, die uit het geloof zijn, zijn benoemd Abrahams kinderen," Gal. 3:7. En o mijn ziel! Als u in het verbond met God bent, trekt u dit, door het geloof, uit Abraham aan wie deze belofte gedaan is, "en indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen," Gal. 3:29. Overdenk, wat een barmhartigheid het is, dat God met u in een verbond getreden is, nog in de lendenen van Abraham zijnde! God heeft een belofte van Christus gegeven, en vervolgens heeft Hij een verbond der genade gemaakt in Zijn vertroosting van Adam, maar Hij heeft uitdrukkelijk een verbond gemaakt onder de naam van een verbond, met Abraham en zijn zaad. O overdenk dit, en verwonder u hoe! Die grote God van Hemel en aarde is gewillig om in een verbond te treden, dat is om een verdrag met ons te maken, dat Hij gewillig is om door Zichzelf onze schuldenaar te worden! O mijn ziel! Overdenk dit zeer aandachtig: Hij is in de Hemel, en u bent op aarde. Hij is de Schepper, en u bent Zijn schepsel. "Och wat bent u, of wat is uws Vaders huis, dat u hiertoe verheven bent?" Zelfs het verbond is een wonder, zoals het betrekking tot God en tot ons heeft. Trouwens, wat is het anders dan een verdrag, een vergelijking, een aanknoping en verbinding van God aan ons? Jósafat en Achab in een verbond zijnde, zo zei Jósafat van zichzelf: "zo zal ik zijn gelijk gij zijt, zo mijn volk als uw volk, zo mijn paarden als uw paarden," 1 Kon. 22:4. Zo is het ook tussen God en ons. Als Hij ons eenmaal dit verbond schenkt, dan is Zijn sterkte onze sterkte, Zijn macht is onze macht. Zijn heiren onze heiren, Zijn eigenschappen zijn onze eigenschappen, wij hebben aan alles deel. Daar is een verbond om te beschadigen en om te beschermen (als ik zo mag spreken) tussen God en ons, en als wij Hem dit in al onze benauwdheden

voorhouden, zal Hij ons niet kunnen verzaken. Zoals het was met de volkeren, die met de Romeinen bevriend waren, als zij het op eniger tijd begeerden, waren de Romeinen omwille van hun eer gehouden, hen te beschermen, en dat deden zij ook met zo'n ijver alsof zij hun eigen stad Rome beschermden. Zo is het met dat volk, dat met God bevriend is. Hij is vanwege zijn eer verbonden Zijn volk te beschermen, en Hij wil het ook doen, als zij Zijn hulp begeren. En hoe anders? Is het wel mogelijk, dat God Zijn verbond zou verbreken? Zal Hij Zichzelf niet aandrijven, om Zijn en onze geestelijke vijanden te verstrooien? Hij wil dat zeer zeker doen. Zo luiden de woorden van Zijn verbond: "Ik zal u tot een God zijn, en uw zaad na u." Dit is de algemene belofte, die ik mag noemen de moederbelofte, waarin alle beloften zijn opgesloten. En wij vinden een Jezus in deze belofte, overdenk dat het is God in Christus, Die ons in deze belofte is voorgesteld: "Ik zal u tot een God zijn, en uw zaad na u." O hoe zoet! Hier is de grootste belofte, die ooit gedaan is: Christus-God is meer dan genade, vergeving, heiligheid en hemel, zoals de Bruidegom waardevoller is dan het bruiloftskleed, de versierselen en de onderpanden. De put en fontein des levens is uitnemender dan de stromen. Christus is het Voorwerp van de gelukzaligheid, die ver te boven gaat de geschapen en wezenlijke gelukzaligheid, die van Hem haar oorsprong heeft. O mijn ziel! Is dit niet zeer uw innigste overdenking waard? Maar hiervan meer in het volgende.

1. Overdenk Jezus in de belofte, die gedaan is aan Mozes en de kinderen Israëls: "Ik ben de Heere uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb." Veel is er tevoren gezegd van deze belofte, als stof van uw overdenking. Maar om het te bekorten, overdenk in deze belofte de volheid en het eigendom. Hier is een volheid, het is een belofte van oneindige waarde, een verborgen schat, een rijke bezitting, een overvloeiende zegen, die niemand naar behoren kan waarderen. Het is niet minder dan de grote, machtige en oneindige God. Als wij een belofte hadden van honderd werelden, of van tien hemelen, Hij is meer dan die allen. De hemel is zonder twijfel goed, maar God is nog veel beter, want Hij is de God van de hemel, en hierom is het, dat de heiligen in de hemel zelfs niet vergenoegd zijn zonder hun God.

Het is zeer goed door Bernardus uitgedrukt: "zoals alles wat wij U geven, o Heere! U niet kan vergenoegen, tenzij dat wij onszelf U geven, zo kan alles wat U ons geeft, o Heere! ons niet vergenoegen, tenzij U Uzelf ons geeft." Hierom is het dat als God de heiligen maakt tot Zijn deel, dat God het deel en de erve van Zijn heiligen is. Overdenk de grootheid, de goedheid en de algenoegzaamheid van deze belofte: "Ik ben de Heere uw God!" Zonder twijfel heeft Mozes vele andere rijke beloften van God gehad, maar zonder Godzelf kon hij niet vergenoegd wezen: "indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken," Exod. 33:15. En geen wonder, want zonder God zijn alle dingen niets, maar bij gebrek aan alle andere dingen is Godzelf in plaats van allen. Het is alleen een goddelijke eigenschap een algemeen goed te zingen. De dingen van deze wereld kunnen maar in deze of gene bijzondere gevallen helpen, zoals brood goed is voor de honger, drinken voor de dorst, de kleding voor de kou en naaktheid, de huizen voor weer en wind, rijkdom voor de armoede, de medicijnen voor de ziekte, vrienden voor de eenzaamheid. Maar God is een algenoegzaam goed, Hij is een alles in allen, zowel voor de inwendige als voor de uitwendige mens. Zijn wij schuldig aan de zonde, daar is in God

barmhartigheid om ons die te vergeven. Zijn wij vol zwakheden, daar is genade in God om ons te genezen. Hebben wij sterke verdorvenheden, daar is macht in God, om die in ons ten onder te brengen. Zijn wij onrustig in onze consciëntie, daar is die Geest in God, Die onze Trooster is, Die ons met onuitsprekelijke en heerlijke vreugde kan vervullen. En Betreffend de uitwendige mens is onze hele welvaart in God gelegen: "Hij is de God onzes levens," Psalm 42:9. "Hij is onze levenskracht," Psalm 27:1. "Hij is een levendmakende Geest," 1 Kor. 15:45. Hoewel het is ten opzichte van de inwendige mens, zo wordt het daar echter van de uitwendige mens gesproken, die de Heere na de dood zal levend maken, en nu bij het leven onderhoudt door Zijn almachtige kracht: "want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij," Hand. 17:28.

O mijn ziel! Dat u deze belofte maar wilde herkauwen, overpeinzen en overdenken in al uw gebrek en onvoldaanheid. Als de middelen ontbreken, en de rivier niet meer loopt, o dat u dan wilde heengaan tot de fontein, waar het water zoeter en zekerder uitloopt: want zoals Jozef tot Faraö zei: "het is buiten mij, God zal Faraö's welstand aanzeggen," Gen. 41:16, zo moet zilver, goud en dergelijke dingen tot u zeggen: het is buiten ons: God zal genoeg uit Zichzelf geven, heb God, en u hebt alles, mis God, en u zult geen vergenoegen hebben in de bezitting van alle dingen. De staat van de apostel was, "als niets hebbende, en nochtans alles bezittende," 2. Kor. 6:10. Zeker, hij leefde voor God, en bezat God, en dat was een algenoegzaam goed voor hem. God kunnen wij in alle staten wel hebben, in de minste zowel als in de meeste, in de armste zowel als in de rijkste. God wil met Zijn volk gaan in de wildernis, in de gevangenis, en daar zal Hij alles wat hen ontbreekt vervullen. Hun misnoegen ontstaat dus niet uit het gebrek aan uitwendige middelen, maar uit het gebrek aan inwendige gemeenschap met God. Als u geen vergenoeging kunt vinden, is het omdat u Hem niet hebt, Die al uw vergenoegend goed is. O, wek uw geloof op, en overdenk het verbond, overdenk met aandacht deze belofte: "Ik ben de algenoegzame God, Ik ben de Heere uw God!" Hier is het eigendom van de heiligen: "De Heere uw God!" O, wat is dit, dat God uw God is? Hemel en aarde, engelen en mensen mogen hier verbaast over staan, Wat! De grote en machtige God, de almachtige God en de algenoegzame God zal uw God genoemd worden!

Het is het opmerken waard wat de apostel zegt: "God schaamt Zich hunner niet, om hun God genoemd te worden," Hebr. 11:16. Zou een vorst zich niet schamen een bedelaarster, een boze en overspelige vrouw tot zijn vrouw te nemen? Maar wij zijn erger dan die, en God is beter dan die. De zonde heeft ons erger gemaakt als de ergste onder de vrouwen en God is beter, heiliger en hoger dan de beste onder de vorsten, en toch heeft God Zich niet geschaamd om ons te eigenen, noch heeft Hij Zich geschaamd, dat wij Hem eigenen als ons eigen: "Ik ben uw God." Het is alsof God de Heere zei: "gebruikt Mij en al Mijn sterkte, genade, barmhartigheid, goedertierenheid, als uw eigen. Ga door al Mijn eigenschappen: overdenk Mijn almachtige kracht, overdenk Mijn wijsheid, raad, verstand. Overdenk Mijn goedheid, waarheid en getrouwheid, overdenk Mijn lijdzaamheid, lankmoedigheid, verdraagzaamheid, deze allen zijn de uwe. Zo is Mijn kracht de uwe, om al uw werken uit te werken voor u en in u, om ruimte voor u te maken in al uw benauwdheden, om u te verlossen uit zes verdrukkingen, ja uit zeven.

Mijn wijsheid is de uwe, om u in alle moeilijkheden raad te geven, om u in duistere dingen te onderwijzen, om de verborgenheden van de genade aan u te openbaren, en de wonderen, die in Mijn wet inbegrepen zijn. Mijn gerechtigheid is de uwe, om u te verlossen als u verdrukt wordt, u in uw onschuld te beschermen, en u te bevrijden van de ongerechtigheden van de mensen. Wat is er meer nodig? O mijn ziel! Denk aan deze en alle andere eigenschappen van God. Zeg bij uzelf: deze alle zijn mijne. Ja, wat meer is, gedenk aan God in Christus (want wat hebt u anders met God te doen in een verbond der genade?) en zeg in uw hart: Jezus Christus is de mijne, mijn Zaligmaker, mijn Verlosser, mijn Hoofd, mijn oudste Broeder. Zijn doen is mijne, en Zijn lijden is mijne, Zijn leven en Zijn dood, Zijn opstanding en Hemelvaart, Zijn zitten aan de rechterhand en voorbidden, het is alles het mijne. Ja, nog veel meer: als Christus de mijne is, dan zijn ook alle goede dingen in Christus de mijne.

Ik zeg in Christus, want die komen niet onmiddellijk, maar door de hand van een aangename Verlosser, en hoewel Hij een mens is, die ons verlost heeft, toch, omdat Hij zowel God als mens is, is er nog meer van God en de Hemel, en van de vrije liefde in al onze goede dingen, dan dat wij die onmiddellijk van God zouden verkrijgen. De raven hebben hun spijs en de duivelen hebben hun wezen van God door het recht van de schepping, maar wij hebben al wat wij hebben van God in Christus door het recht van het verbond. Werkelijk, deze, zelfs deze belofte is de grote en hoofdbelofte van het verbond. Zij is het ware wezen, de ziel en het leven van alles. O, hoe zorgvuldig behoorden wij dan te zijn, om alleen aan dit onderwerp te beproeven, de krachten van onze ziel, gedachten en genegenheden!

2. Overdenk Jezus in de belofte, die aan David gedaan is: "Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is," 2 Sam. 23:5.

- a. Een eeuwig verbond. Overdenk dit in zijn inwendige kracht en niet de uitwendige bediening. Het is Christus, die een koninkrijk gegrond en bereid heeft, dat in der eeuwigheid niet zal vervallen. Een geestelijk en hemels Koninkrijk, dat in der eeuwigheid niet zal ophouden. En zoals Hij dat bereid heeft, zo is Hij, als u gelooft, een verbond met u aangegaan, dat Hij het Zelf aan u wil besteden, het is een eeuwig verbond, en Hij zal u geven het eeuwige leven.
- b. Het is in alles goed geordineerd. Het verbond der genade is in zodanige orde gesteld, dat het op zijn voordeligst in staat is om al uw tegenwerpingen te ontvangen en te verdrijven. Veel en verschillende tegenwerpingen hebt u ingebracht. Hoe dikwijls zijn deze gedachten in u geweest: "Och wat ben ik een ellendig mens! Ik zal niet leven, maar sterven, mijn zonden zullen mij verdoemen ik ben eeuwig verloren!" En weer: "als God een verbond met mij gemaakt heeft, wel dan moet ik aan mijn zijde iets doen, want de natuur van het verbond is aan beide zijden verbindende. Maar helaas! Ik heb gemist, ik kan niets doen. Ik kan geen steenrots verbrijzelen, noch van mijn stenen hart een vleses hart maken. Ik kan de hemel niet met mijn vinger raken, noch mij aan Christus vasthouden met de hand van het geloof." Zijn dit soort overleggingen niet vele malen in uw hart geweest? O, overdenk, hoe goed het verbond geordineerd is, en als in slagorde gesteld ten opzichte van de werkmeester van het leven, van de

personen, die het aangaat, van de delen waaruit het bestaat, van het einde en doelwit waarop het wordt betrokken, en in enige van deze, zo niet in alle, zult u uw tegenwerpingen vinden beantwoord, weggenomen en uitgeroeid.

- c. Het is bewaard en zeker. God is niet vast en los in Zijn verbonden: hemel en aarde zullen voorbijgaan, voor dat één jota of tittel van Zijn Woord zal missen. Overdenk, o mijn ziel dat Hij Zijn Woord beide kan en wil volbrengen, Zijn macht, Zijn liefde, Zijn getrouwheid, Zijn bestendigheid staan in alle verbonden. Wat een zoete stof is hier voor een ziel, om daar wat op aan te houden, waarom zouden wij tot andere voorwerpen over gaan, terwijl wij hier genoeg vinden? Maar in het bijzonder, waartoe is het nodig, dat wij het aan ijdele dingen ten koste leggen? O dat zoveel van de kostelijk tijd van onze gedachten uitgaat naar de zonde, en zo weinig naar de genade, of naar het verbond der genade!

Overdenk Jezus in dat nieuwe verbond of de belofte, die God met Israël en Juda gemaakt heeft: "Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven: en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naasten, en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: Kent de HEERE! Want zij zullen mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de HEERE: want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken," Jer. 31:33, 34.

1. O! wat is het een dwaling, dat er geen inhangende gerechtigheid is in de ziel van een gelovige, dan slechts Christus. En is dit niet het algemene spreken van de schrift: "Ik zal mijn Geest geven in het binnenste van u," Ezech. 36:27, "het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven," Joh. 4:14, "en de zalving, die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u," 1 Joh. 2:27, "en Christus onder u is de hoop der heerlijkheid," Coloss. 1:27. Merk op hoe de "geest der levende dieren was in de raderen," Ezech. 1:20, zodat, wanneer de geest ging, gingen zij, en wanneer de geest werd opgeheven, werden zij opgeheven: evenzo werkt de Geest van Christus in de heiligen, hen leidende, formerende en schikkende om zich te bewegen en te wandelen naar Zijn wet. "Het koninkrijk Gods is binnen u lieden," zegt Christus, Luc. 17:21, en, "Ik heb lust, o Mijn God! Om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands," Psalm 40:9. O mijn ziel! Als u in het verbond met God bent, dan is er in u behalve de inwoning van de Geest, een zekere geestelijke kracht of het begin van de genade, die Christus door Zijn Geest in uw hart gegeven heeft, om u op enige wijze bekwaam te maken om uzelf naar God te bewegen. En dit begin wordt soms genoemd: "een nieuw leven, een leven met Christus", soms "een bestaan om Gode te leven," Rom. 6:4, 8, 11, soms "een openbaring van Zijn Zoon in de mens," Gal. 1:15, en soms "een geven van Zijn wet in ons binnenste, en een schrijven van de wet in het hart," Jer. 31:33. O, overdenk dit inwendig begin, het is een uitnemend onderwerp en uw overdenking zeer waard!
2. "Ik zal hen tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn." Overdenk God naar Zijn Wezen en naar Zijn Personen: God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest. God in Zichzelf, en God in Zijn schepselen. Zelfs gaat deze belofte over hemel en aarde, zee en land, brood en kleding, slapen en de wereld, leven en dood in de vrije genade. Geen wonder, dat God deze belofte in het midden van het verbond gezet heeft, zoals het hart in het midden van het lichaam om het leven aan alle anderen mee

te delen, deze belofte heeft een invloëing in alle andere beloften. Het is de grote belofte van het nieuwe verbond, die zo groot is als God. Hoewel de hemelen, en de hemel der hemelen Hem niet kunnen begrijpen, zo heeft echter deze belofte (om zo te spreken) Hem in zich vervat: "Ik zal hen tot een God zijn," Zij zullen Mij tot een volk zijn, dat is, zij zullen Mij tot een eigen volk zijn, Tit. 2:14. Het woord heeft deze uitdrukking in zich, dat God bij vergelijking op alle dingen ziet zoals het Hem toevalt, het wezen is Zijn volk, zij zijn het ware deel van Hem, "want des Heeren deel is Zijn volk, Jacob is het snoer Zijner erve," Deut. 32:9. Zij zijn Zijn schat, Zijn bijzondere schat boven alle volken: "Indien gij naarstig Mijn stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de ganse aarde is Mijne," Exod. 19:5. Ziet u, o mijn ziel! De ganse aarde is Mijne, alsof Hij zei: al het volk is Mijn volk, maar Ik heb wat bijzonders uit te staan met het volk van Mijn verbond, zij alleen zijn Mijn deel, Mijn bijzondere schat: "Gezegend zij Mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs, en de ganse wereld is Mijne, maar Israëel alleen is Mijn erfdeel. De heiligen zijn zij, waar God een vergenoegen in heeft. De heiligen zijn zij, waar God Zijn hart op gezet heeft, zij zijn kinderen des allerhoogsten Gods, zij zijn de Bruid die getrouwd is met het Lam, zij zijn nog dichter bij God dan de engelen, want de engelen zijn niet in zo'n geestelijke vereniging getrouwd aan Christus als Gods volk is. O, de gelukzaligheid van die heiligen! "Ik zal hen tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn."

3. "Zij zullen niet meer een iegelijk zijn naasten, en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Kent de HEERE! Want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de HEERE." Overdenk dit, och arme ziel! U klaagt vele keren over uw zwakheid, u weet weinig of niets. Wel, zie hier een heerlijke belofte: als u maar met God in het verbond bent, dan zult u van God geleerd worden en dan zult u God veel duidelijker kennen dan de joden vanouds. Hij zal voor u openen al de schatten der wijsheid en der kennis, Hij zal een groter maat van Zijn Geest aan u besteden, zodat "uit uw buik stromen des levenden waters zullen vloeien," Joh. 7:38. Wij zeggen dat een goede meester u in één dag meer kan leren, dan een ander in een week of maand. Nu, zo luidt de belofte: dat "al uw kinderen van de HEERE zullen geleerd zijn," Jesaja 45:13. Niet dat de bijzondere onderwijzingen, of de openbare bediening zou uitgesloten zijn, wij weten dat die in het Nieuwe Testament zijn ingesteld, en ondergeschikt zijn aan de lering van de Geest, maar dat Gods leringen de leringen van mensen ver te boven gaan, en daarom zal de kennis van God onder het Nieuwe Testament veel heerlijker zijn, dan onder het oude. Hieruit blijkt de uitnemendheid van Christus Profetische bediening: Hij is die Profeet, Die verlicht een iegelijk mens komende in de wereld. Hij is die Profeet, "Die met de Heilige Geest en met vuur doopt," Joh. 1:9, 33. Hij is die Profeet, Die de harten van de mensen "in hen doet branden, als Hij tot hen spreekt," Luk 24:32. Hij is die Profeet, Die Zijn dienaars belast: "Gaaf henen, onderwijst al de volkeren, en Ik zal met ulieden zijn", en "Ik zal u bekwame dienstknechten maken, niet der letter maar des Geestes." Hij is die Profeet, die inwendig, duidelijk, bevindelijk en liefelijk leert. Geen mens in de wereld kan zo spreken, en zo doen als Jezus Christus, de grote Profeet van de Kerk, die God heeft verwekt, zoals Mozes of ver boven Mozes. O mijn ziel! Overdenk of u zo van God geleerd bent.
4. "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken." Overdenk dit. "Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn," Rom. 4:7. Overdenk, o mijn ziel! Veronderstel, dat uw staat en

uw gelegenheid zo is: dat zoals u leeft onder de menselijke wetten, u ook zo vanwege een overtreding voor de vierschaar geroepen bent. De rechter overlegt de zaak, en geeft onpartijdig en rechtvaardig vonnis, hij veroordeelt u tot de bijl, of pijnbank of rad, en vanwege de verzwarende van uw misdaad gelast hij, dat u langzaam zult gepijnigd worden, opdat uw beenderen, zenuwen en leden mogen gepijnigd worden, twintig, dertig, veertig, vijftig, jaren. Dat alle dagen zoveel van uw vlees zou afgesneden worden, dat dit en dat been op die en die dag zou verbroken worden, en dat door de kunst het vlees weer zou hersteld, en het been genezen worden, opdat u zo alle dagen stervende zou zijn en echter nooit sterven zou. Dat u al die tijd geen slaap zou moeten hebben, geen voedsel, geen kleding naar behoren, dat ijzeren roeden, zweepen, en geselen van schorpioenen, dat pijnbanken, raderen, pannen met gesmolten lood zouden gereed gemaakt worden als werktuigen van uw voortdurende, ijsselijke en verschrikkelijke pijnigingen. Stel, dat een machtig vorst u uit deze staat door een akte van een bijzondere en vrije genade, verlost van deze pijn en smart, en niet alleen dat, maar hij gaf u een leven in volkomen gezondheid, hij zette u in een paradijs van vermaak, waar alle eer, toejuiching, liefde en dienst van een wereld vol mensen en engelen op u zouden wachten, en waar u zou verheven worden tot de top van alle bedenkelijke gelukzaligheden, boven Salomo in zijn koninklijke heerlijkheid, of Adam in zijn eerste onschuld. Wat denkt u! Zou dit niet een barmhartigheid zijn? En zou u niet denken, dat dit de hoogste daad van genade en liefde zou zijn, die enig schepsel aan zijn medeschepsel kon betonen? En toch, o mijn ziel! Dit alles is niets meer dan een schaduw van genade in vergelijking met de liefde en de rijkdom van de genade van God in Christus in het rechtvaardigmaken van een zondaar. Als u enig recht op deze belofte hebt, "Ik zal uw ongerechtigheid vergeven, en Ik zal uwer zonden niet meer gedenken?" Dan bent u bevrijd van de eeuwige dood, en u hebt deel aan een eeuwig Koninkrijk. O, ken toch uw gelukzaligheid in waarheid. Gedenk toch hoe u zo oneindig verbonden bent aan God, aan Christus, aan Gods barmhartigheid en vrije genade! De belofte galmt niets dan genade en zegening uit: genade van God en zegen over ons. Het is genade, omdat niets dan genade en barmhartigheid kan vergeven. Het is genade, omdat God de macht in Zijn handen heeft om, als Hij wil, te wreken. Hij gaat de zonde niet voorbij, zoals de mensen de oprechtheid als zij de vergeving veinzen. Zij kunnen vergeven, omdat zij geen macht hebben te wreken, maar anders is het met God: "Mijne is de wraak en de vergelding," zegt God, Deut. 32:35. Hij is machtig om te verderven, en toch wil Hij liever vergeven, dit is Zijn naam: "sterk en barmhartig," Exod. 34:6. O mijn ziel! U bent bereid om te klagen: Wat! Zou de Heere mijn zonden vergeven? Welke reden zou God hebben, om op mij te zien, om mij te vergeven, om mij als een brandhout uit het helse vuur te rukken? Wat! Zou God mij vergeven? Maar nu (zo uw hart maar vernederd is) overdenk dat de Heere het doen zal.

5. "Want Hij heeft lust aan goedertierenheid," Micha 7:18. Het is Gods vermaak, de zonde te vergeven, en nooit hebben wij meer vermaak, of zoveel vermaak gehad in het doen en bedrijven van de zonde. Hij is "de Vader der barmhartigheden," 2 Kor. 1:3. Hij heeft lust aan de barmhartigheid, zoals een vader aan zijn kinderen. Het doet Hem goed de vruchten van Zijn eigen goedertierenheid te zien, in het wegnemen van de zonde van Zijn eigen volk.
6. Omdat het Zijn voornemen is, dat Hij in Zichzelf van alle eeuwigheid heeft voorgenomen. Dit was dat grote voornemen van God (zoals u verstaan hebt) om Zijn genade te verheerlijken in degenen, die Hij had voorgenomen zalig te maken. Hij

zoekt "de prijs der heerlijkheid Zijner genade," Ef. 1:6. Zijn heerlijkheid wil Hij niet missen, "Hij wil wonderbaar zijn in Zijn heiligen," 1 Thess. 1:16. Hij wil zo doen, dat de wereld zich verwondert als het zal bekend worden, welke zonden door hen begaan en door Hem vergeven zijn. En hierom is het, dat Gods volk genoemd wordt: vaten der barmhartigheid, "opdat Hij zou bekend maken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid," Rom. 9:23, want zoals de vaten zijn of kunnen gevuld worden tot de rand toe, zo zullen ook de vaten der barmhartigheid, met barmhartigheid tot boven aan toe gevuld worden, opdat de rijkdom van Zijn heerlijkheid in het vergeven van de zonde gezien worde en bekend als een wonder voor de hele wereld.

7. Omdat het Zijn natuur en toegenegenheid is, de zonde te vergeven. Dit blijkt in het uitroepen van Zijn Naam: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft," Exod. 34:6, 7. Uit Zijn vriendelijke nodigheden: "Komt tot Mij," zegt Christus, Matth. 11:28, als de zonde u lastig valt, Ik zal u verlichten. Uit Zijn lijdzaamheid en wachten op bekering: Hij wacht zelfs met dit doel, "opdat Hij u genadig zij, en opdat Hij Zich over ulieden ontferme, want de HEERE is een God des gericht," Jesaja 13:18.
8. Omdat het Zijn belofte is de zonden te vergeven: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet," Jesaja 43:25. Deze belofte van de vergeving is één van de grote zegeningen van het verbond der genade. U hoort dezelfde woorden in deze uitdrukking: "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken," Jer. 31:34. Nu kom, overdenk, o mijn ziel, elk stuk in het bijzonder in dit verbond der genade, en wees toch aandachtig in uw overdenking. Zeker, daar wordt teveel van uw geest verguist op ijdele, voorbijgaande en wereldse dingen, helaas, helaas! U hebt maar een korte tijd te leven, en de kracht van uw gemoed is het kostelijkste dat u hebt. O, laat dan toch de bezigheid en de werkzaamheid van het gemoed, laat toch de diepste gedachten en innigste hartstochten werkzaam zijn en zich oefenen in dit onderwerp. Draag zorg, dat geen van deze wateren de molen voorbij gaan. Als God, en Jezus en al uw goed hier is ingesloten, hoe zou dan uw gehele ziel hier niet aandachtig op letten? Waarom zou u die verkwisten aan de schepselen? Waarom zou u de vleselijke bekommelingen en zorgvuldigheden zo zeer onderworpen zijn? Zeker, deze allen zijn bekwamer om gehecht te worden aan God in Christus, aan Jezus in een verbond der genade.

§ 3. Van het begeren van Jezus in dit opzicht.

Wij moeten een begeerte naar Jezus hebben, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid verbondsgewijze op Zich heeft genomen voor Zijn komst in het vlees. Het is niet genoeg dat wij kennen en overdenken, maar wij moeten ook begeren. Zo ligt de orde van Gods werk: zodra Zijn geest duidelijk de goedheid van de belofte heeft ontdekt, die wij komen te kennen, dan overdenkt de ziel die, keert het om en om, bezielt het in al de uitnemendheden, en weegt het in de weegschaal van haar beste en diepste gepeins. Dit gedaan zijnde, beginnen de genegenheden zich te roeren, en de ziel op deze manier te redeneren: "O! hoe gelukkig ben ik, dat ik de goedheid van deze genadige belofte zie, maar hoe ellendig ben ik, als ik dit zie, en er nooit deel aan heb! Och waarom ik niet,

Heere? Waarom zouden mijn zonden niet vergeven worden, waarom mijn verdorvenheden niet ten onder gebracht worden, waarom zal de wet in mijn hart niet geschreven worden, en in het binnenste van mij niet gegeven worden? Waarom mag ik niet zeggen: Mijn Heere en mijn God! Of: ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn? Waarom is dit verbond niet bevestigd tussen God en mij? Nu mijn ziel! Dorst naar God, als een dorstig land. Mijn genegenheden hongeren naar een verbond der genade. Och, ik zou zo graag in het verbond met God zijn, want dit is mijn ganse behoudenis, en al mijne begeerten, 2 Sam. 23

Maar hier is een tegenwerping. Het Voorwerp van deze begeerte wordt opgevat als veraf gelegen zijnde. Wij zijn niet begerig naar dingen, die wij al hebben. Als die tegenwoordig zijn, dan zijn wij er eerder gerust in, dan dat wij ernaar uitziend en die begeren zouden. Hoe kan dan David, of enige ziel, die al in het verbond der genade is, begerig zijn naar het verbond? Wat is dit: "Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is," 2 Sam. 23:5.

Het is waar, het Voorwerp van de begeerte is ten dele afwezig, maar niet altijd afwezig in het geheel, maar in de delen en trappen ervan. Zelfs de tegenwoordigheid van een goede zaak verwakkert op een zekere manier de begeerte tot die zaak, voor zoveel die enige verzekering of vermeerdering kan hebben. Zoals wij zien in uitwendige lichamelijke rijkdommen, die door niemand heviger begeerd worden, als door hen, die ze bezitten. En hoe rijker een ziel in de genade is, des te begeriger is het hart naar een grotere mate van genade, zoals water in een pomp gegoten zijnde meer daar uithaalt. Niemand is zo heftig in het bidden: "Heere! help mij ongelovige," als die kan zeggen: "Heere! Ik geloof." De dingen kunnen begeert worden in de orde van de verzekering ervan en in meerder trappen ervan. Nogmaals, de tegenwoordige dingen kunnen het Voorwerp van onze begeerten zijn, om ons gedurig bij te blijven. Zoals een mens die zich vermaakt in iets goeds dat hij heeft, het voortduren begeert van dat vermaak, zo mag de ziel des mensen die een bereik heeft zo groot als de onsterfelijkheid, daarin zowel de voortduur, als de tegenwoordigheid van die goede dingen begeren, die zij bezit. Kom dan o mijn ziel! En scherp uw begeerten op in elk van deze opzichten: zoals

1. Verlang naar uw gemeenschap in het verbond.
2. Verlang naar uw bevestiging in het verbond.
3. Verlang naar de voortduur van de staat van uw verbond.
4. Verlang naar Jezus Die de grote zaak, of Die alles in allen, in het verbond der genade is.

1. Verlang naar uw gemeenschap in het verbond. O, zeg in uzelf: "Is het zo, is God gewillig om mij in genade aan te nemen? Was dat Zijn stem op de straten: "Gij slechten, hoe lang zult gij de slechtigheid beminnen? Keert u tot Mijne bestraffing; ziet, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten," Spreuk. 1:22, 23. Was dit Zijn roepen. "O alle gij dorstigen! Komt tot de wateren – Neigt uw oor, en komt tot Mij, – want Ik zal met u een

eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David," Jesaja 55:13. En zijn dit de beloften, die in het verbond worden aangeboden: "Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn, Jer. 31:33. O, de gelukzalige staat van dat volk, die in het verbond met God zijn! "Welgelukzalig zijt gij, o Israël! Wie is u gelijk, gij zijt een volk, verlost door de Heere," Deut. 33:29. "Welgelukzalig is het volk, die het zo gaat; welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is," Psalm 144:15. Maar ach! Wat zal ik zeggen? Geen zonde is zoals de mijne, geen ellende is zoals de mijne, helaas! Ik ben vervreemd van God, ik ben afgezonderd van Zijn volk, ik ben buiten het verbond. Zoals een arme verloren zoon, ik sterf van honger, terwijl die in mijn vaders huis brood genoeg hebben. Och, was ik in hun staat! Nooit heeft David meer verlangd naar de wateren van Bethlehems bornput, 2 Sam. 23:15, als mijn ziel, nu die geraakt is door het gevoel van de zonde en verlangt vrede met God te hebben, en in een verbond met God te zijn. Och, ik dorst, ik jaag, ik snak naar Hem, ik verlang naar de gemeenschap en vrede met Hem. "Met mijn ziel begeer ik U in de nacht, ja met mijn geest, die in het binnenste van mij is, zoek ik U vroeg."

2. Verlang naar uw bevestiging in het verbond. Het kan zijn, dat God u er een deel in gegeven heeft, maar helaas, uw vastheid is zo zwak, dat u nauwelijks de mening daarvan verstaat. De Heere antwoordt wel, maar Hij spreekt echter wat duister, zoals Hij eens tot die vrouw sprak: "ga heen, en zondig niet meer," Joh. 8:11, wat een middelmatige manier van spreken is, haar niet verzekerende, dat haar zonde vergeven was, noch ook haar buiten hoop stellende, dat zij wel mochten vergeven zijn. Zo kan het ook zijn, dat God u wel een weinig verlichting gegeven heeft, maar de volkomen vrede heeft hij niet toegezegd. Ga dan, en begeer meer en meer de bevestiging. Zeg in u hart: "O God! U hebt aan uw dienstknecht begonnen genade te bewijzen, maar, och, openbaar aan mij al Uw goedheid. U hebt mij een druppeltje gegeven, en dat vind ik zo zoet, dat ik nu dorst en verlang naar het bezit van de fontein. U hebt mij een kus van Uw mond gegeven, en nu verlang ik om met U in een volkomen en vast huwelijk verenigd te worden. U hebt mij een smaak gegeven, maar mijn lust en begeerte is daardoor niet verminderd maar vermeerderd, en dat met reden. Want wat zijn deze druppelen en proefjes anders dan de eerstelingen des Geestes, en onderpanden van de Geest? Rom. 8:23. O! wat zal dan de oogst van de vreugde zijn. Wat zullen dan de schatten der wijsheid zijn, en de vrije genade, die in God verborgen zijn? Ef. 1:14. Ik heb waarlijk gezien een maaltijd van vettigheden, van vet vol mergs, van reine wijnen, van welgezuiverde wijnen, maar o, wat is er nu een honger in mijn ziel! O God! Ik heb gewacht op Uw zaligheid en ik bezwijk haast van verlangen naar de verdere vereniging, en meer heldere openbaring van mijn deel en gemeenschap in dit verbond der genade. Kom Heere Jezus! Kom haastelijk!"

3. Verlang naar de voortduur van uw staat in het verbond. Menig sukkelende ziel kan niet ontkennen, dat God barmhartigheid aan haar heeft bewezen, maar zij vreest, dat dit niet voortduren zal. Zij voelt zulke sterke verdorvenheden in zich, zulke krachtige verzoeken, zo velerlei lusten, dat zij begint te twijfelen: Och, wat zal van mij, arme ziel, nog worden? Wat zal het einde zijn van dit rampzalig werk? Wel, kom nu, en verlang naar volharding. Toen Petrus in verrukking van zinnen was op de berg, zei hij: "Het is goed, dat wij hier zijn; laat ons hier tabernakelen maken," Matth. 17:4. Zijn begeerte was

om daar eeuwig te blijven, en Christus gebed voor Petrus is geweest: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude," Luc. 22:32. Wat was dit gebed anders, dan Christus hevige begeerte van Petrus volharding in het geloof? Zal Christus begerig zijn, en wilt u niet zelf begerig zijn naar uw eigen volmaaktheid? O, kom dan jagende en hijgende naar God, laat uw begeerten voorkomen met deze of dergelijke uitdrukking: O Heere! Gij hebt gezegd, "Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid," Hos. 2:18, en wat wil dit anders zeggen, dan dat Christus huwelijksliefde met een begenadigde ziel werkelijk nooit zal verbroken worden? Wat wil dit anders zeggen, dan dat de band der vereniging in een gelovige met Christus aan God vast is, en de Geest van God houdt het ander einde daarvan, en zo kan het werkelijk nooit verbroken worden? O God! U hebt in Uw woord geopenbaard, dat deze vereniging is met de Vader, die een vast fundament gelegd heeft: "het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn," 2 Tim. 2:19, en dat deze vereniging is met de Zoon, "Die de Zijne lief heeft tot het einde," Joh. 14:10. En dat deze vereniging is met de Geest, die in de uitverkorenen blijft tot in der eeuwigheid. U hebt geopenbaard dat: "de bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, noch het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE uw Ontfermer," Jesaja 45:10. U hebt gezegd, "dat de heiligen bewaard zullen worden door de kracht Gods," 1 Petrus 1:5, dat is, de bijzondere kracht, die Ik voorgenomen heb in de wereld te betonen, is om de geest van Mijn heiligen te onderhouden. Het bijzondere werk dat Ik in de wereld heb, om daar Mijn kracht mee uit te oefenen, is, dat Ik Christus en Zijn gelovigen bij elkaar houd. Het is door Gods macht, dat hemel en aarde nog opgehouden worden, maar als God Zijn kracht van één van deze beiden moest intrekken, dan zouden nog eerder de hemel en aarde in duigen vallen, dan dat God een begenadigde ziel niet zou staande houden, die met Jezus Christus verenigd is. En als dit Uw toezeggingen zijn, wel Heere! Dan begeer ik de vervulling. O! volbreng toch dat wat u gezegd hebt. Het zou mijn hart verbreken als Uw verbond tussen mij en U ooit zou verbroken worden, mijn begeerten zijn zoals Uzelf, oneindige, eeuwige en aanhoudende begeerten.

4. Verlang naar Jezus, de grote zaak, of die Alles in allen is in het verbond der genade. Het voornaamste Voorwerp van de begeerte in de gevallen mens, is in het bijzonder Jezus Christus. Hierom is het, dat een arme ziel onder het gevoel van de zonde, met zo'n heftige begeerte uitroept: "Christus, en niemand anders dan Christus! geef mij Christus, of ik sterf, ik ben te niet, ik ben eeuwig verloren!"

Maar wat is Christus of Jezus in het verbond der genade?

Ik antwoord: Hij is de grote Zaak, die Alles in allen. Christus heeft ten minste een zesvoudige betrekking tot het verbond der genade.

- A. Zoals Hij meer is als een schepsel: Hij is het verbond zelf.
- B. Zoals Hij handelt tussen de partijen: Hij is de Engel van het verbond.
- C. Zoals Hij alles ziet, hoort en getuigt: Hij is de getuige van het verbond.
- D. Zoals Hij de twist voor de partijen opneemt: Hij is de Borg van het verbond.
- E. Zoals Hij staat tussen de strijdende partijen: Hij is de Middelaar van het verbond.

F. Zoals Hij het verbond bezegelt, en de artikelen sluit: Hij is de Maker van het verbond. O, hier is overvloedig stof voor uw begeerte om daarmee te werken. Overdenk de stof, en laat dan uw begeerte branden.

A. Christus is het verbond zelf: "Ik zal U geven tot een verbond des volks, tot een licht der heidenen," Jesaja 42:6. "En Ik zal U bewaren, en Ik zal U geven tot een verbond des volks," Jesaja 49:8. Christus, God en mens, is het hele verbond.

- (1) Zoals het fundament. Hij is de Oorsprong van het verbond. Het verbond der genade neemt zijn begin en aanvang in Christus. Hij is de Verbondmaker, de Ondernemer, de Uitgever, de Uitdelers, Hij doet alle dingen in het verbond.
- (2) Zoals de stof. Het ware wezen van het verbond bestaat hieruit: "Ik zal hen tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn." Nu Christus is dit beide in Zichzelf: Hij is de God van Zijn volk, en Hij is door vertoning het volk van God, en voor God.
- (3) Zoals de gelijkwaardigheid. Vele delen of vruchten van het verbond moeten aan de gelovigen op hun tijd vervuld worden, maar zodra zij gerechtvaardigd zijn, wordt Christus gezegd het verbond te zijn, als een tegenwoordig pand of handgift in de handen van de mensen overgegeven zijnde, zelfs op het ogenblik van zijn rechtvaardigmaking. En dit pand is van gelijke waarde en achting met het hele verbond, zoals het tot het laatste toe vervuld is. Zo is Christus in elk van deze opzichten het verbond zelf: Hij is de ware vrede en verzoening zelf: "En Deze zal vrede zijn, wanneer Assur in ons land zal komen," Micha 5:4. Zoals het vuur heet is van zichzelf, en alle andere dingen daardoor heet worden als zij ermee verenigd worden, zo is Christus het verbond zelf, en wij allen zijn in zoverre in het verbond met Christus, als wij iets van Christus hebben. Mist u Christus, u mist de vrede, en u mist het verbond der genade.

B. Christus is de Engel van het verbond, "Snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, Die gijlieden zoekt, te weten, de Engel des verbonds aan Dewelke gij lust hebt," Mal. 3:10. Christus bemoeit Zich met de boodschappen tussen de partijen van het verbond.

1. Hij boodschap van God aan ons: "Mijn Vader is de landman," Joh. 15:1, "en dit is de wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze," Joh. 6:39. Hij beveelt ons Zichzelf aan. Het betaamde de Heere Jezus wel Zichzelf aan te bevelen: "Ik ben het brood des levens," Joh. 6:48. "Ik ben het licht der wereld," Joh. 8:12. "Ik ben de deur, Ik ben de goede Herder," Joh. 10:2, 11. Het is een wonderlijke zaak, dat Christus een verdragmaker is (als ik zo mag spreken) voor Christus: "de Wijsheid roept uit, zij verheft Haar stem op de straten: komt eet van Mijn brood, en drinkt van de wijn, die Ik gemengd heb," Spreuk. 1:20 en 9:5. De dienstknechten van Christus kunnen zo niet spreken van Christus en van Zijn Vader, als Hij Zelf doen kan. O mijn ziel! Om uw begeerten aan te wakkeren, kom, en hoor Christus spreken van Christus, en van Zijn Vader, en van de hemel, want Hij heeft alles gezien.
2. Hij boodschap van ons bij God. Hij beveelt ons aan Zijn Vader: "Rechtvaardige Vader! De wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend, en deze hebben bekend, dat Gij Mij gezonden hebt," Joh. 17:25. Christus doet een goed verhaal van de heiligen in de hemel. De Vader en de Zoon (om zo te spreken) in Hun afwezen. En

zeker, een goed woord in de hemel is een kostelijke zaak. Christus spreekt van Efraïms gebed in zijn afwezen: "Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklagt, zeggende: U hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de Heere, mijn God!" Daarop besluit God: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere, Jer. 31:18, 20. Gelukkige zielen, van wie Christus goede tijdingen verhaalt in de hemel! Hij is de Engel van het Verbond.

C. Hij is de Getuige van het verbond: Hij heeft alle dingen gezien en gehoord, "Ziet, Ik heb Hem tot een getuige der volken gegeven," Jesaja 55:4. En Hij wordt genoemd: "de getrouwe Getuige," Openb. 1:5. "De Amen, de trouwe en waarachtige Getuige," Openb. 3:14. Het verbond zegt: "de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was," Luk. 19:10. Amen, zegt Christus: "Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen," Openb. 1:18. Daar is van geen ding in het verbond gesproken, of Christus is daarvan een getuige, en daarom vinden wij terecht in het einde van de bijbel deze ondertekening (opdat ik zo spreke) met betrekking tot Christus: "Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastelijk! Amen," Openb. 22:20.

D. Christus is de Borg van het verbond. "Voor zoveel het niet zonder eedzwering is geschiedt,... van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden," Hebr. 7:20, 22. Het verbond der werken had een belofte, maar omdat dat verbroken en afgeschaft zou worden, heeft het geen eedzwering van God gehad, zoals dit. O twijfelende ziel! u zegt, dat uw zaligheid niet zeker is, gedenk aan deze Schriftplaats, u hebt daarvan Gods eedzwering, het is een bezworen artikel van het verbond: "Geloof in de Heere Jezus, zo zult gij zalig worden," en hierom is Christus een Borg.

- (1) Een Borg voor God: Hij neemt aan, dat God Zijn gedeelte van het verbond zal volbrengen: "Vrees niet gij klein kuddeke! Want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven," Luk. 12:32. En "al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen," Joh. 6:37.
- (2) Een Borg voor ons: en tot dat doel heeft Hij het rantsoen voor ons betaald, en geeft ons een nieuw hart. En Hij is verbonden om niemand van ons te verliezen. "Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan," Joh. 17:12.

E. Christus is de Middelaar van het verbond. De apostel noemt Hem: "Jezus, de Middelaar des nieuwen Testaments," Hebr. 12:24. Hij heeft iets van God, want Hij is de ware God, en iets van de mens, want Hij is met ons de menselijke natuur deelachtig. Hierom is Hij de Middelaar door bediening, Hij legt Zijn handen op beide partijen, zoals een scheidsman doet, Job 9:33. In dit opzicht is Hij een Vriend, een Verzoener en een Dienstknecht.

9. Een Vriend van beide partijen: Hij heeft Gods hart voor de mens om genadig te zijn, en het hart van mensen voor God om de gerechtigheid te voldoen.
10. Een Verzoener van beide partijen: Hij brengt God neer tot een onderhandeling des vredes, en Hij brengt de mens op door een betaling van het rantsoen, zodat Hij tot beide kan zeggen: Vader! Kom af tot Mijn broeders, Mijn maagschap en Mijn vlees. En u Mijn zuster en bruid! Kom op tot Mijn Vader en uw Vader, tot Mijn God en uw God.
11. Hij is een Dienstknecht van beide partijen. "Ziet Mijn knecht," zegt God, Jesaja 42:1. "Mijn knecht de rechtvaardige," Jesaja 53:11. Ja, Hij is ook onze dienstknecht: "de Zoon des mensen is niet gekomen, om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen," Matth. 20:28.

F. Christus is de Maker van het verbond. Hij is zelfs tot dat doel gestorven, opdat Hij het verbond zou mogen bevestigen: "Waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers tussenkome, want een testament is vast in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft," Hebr. 9:16, 17. Christus heeft dus moeten sterven, en Zijn bloed heeft vergoten moeten worden, om het verbond der genade te verzegelen, niet een iegelijks bloed, maar Christus bloed moest het eeuwige verbond verzegelen, Hebr. 13:20. En omdat nu Zijn bloed vergoten is, mag Hij met recht de Maker van het verbond genoemd worden. O, wat een stof is hier om onze begeerten te doen branden! Kom dan mijn ziel! En keer uw genegenheden tot Christus, zoals de zonnebloem naar de zon, het ijzer naar de magneet, en de magneet naar de noordster. Ja, hoe meer u zich naar Christus toewendt, zoveel te meer en meer begeert u Hem. Oprechte begeerten hebben geen einde noch vergaan: "hij die dorst heeft, (zegt Bernardus) laat hij nog meer dorst hebben, en hij die lust heeft, dat hij noch meer en overvloediger lust hebbe." En is daartoe geen reden? O, wat een uitnemendheden hebt u in Christus gevonden?

Arme ziel! U hebt uzelf verdorven door de zonden, er is maar één schrede tussen u en de verdoemenis, maar om uw ziel zalig te maken, komt Christus springende op de bergen, en huppelende op de heuvelen. Hij treedt in een verbond met God. Hij is het Verbond, de Engel van het verbond, de Borg van het verbond, de Middelaar van het verbond, de Maker van het verbond, de grote zaak, Die alles in allen is in het verbond der genade. Heeft David kunnen zeggen: "Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar uw oordelen te aller tijd," Psalm 119:20, hoeveel te meer mag u zeggen: Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar Uw barmhartigheden, en naar mijn Jezus, te aller tijd? Och, ik snak naar genade, zoals een dorstig land naar de druppels van de regen. Ik dorst, ik bezwijk van verlangen, ik ben begerig naar een hartige teug uit de fontein, die voor het huis van David geopend is, en naar de woningen van Jeruzalem. Och, dat ik Jezus mocht zien vliegen midden door de hemel met het verbond in Zijn hand! Och, ik verlang naar die Engel van het verbond, ik verlang zo'n ander gezicht te zien als Johannes deed, toen hij zei: "En ik zag een andere Engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwige Evangelie, om te verkondigen degenen, die op de aarde wonen," Openb. 14:6. Wat? Is dat Verbond in Christus' hand? En is Mijn naam op die rol geschreven? Zeg: Heere, is mijn naam geschreven in het hart van Christus? Och! Al had ik de heerlijkheid en bezitting van de hele wereld, al had ik tienduizend werelden, en tienduizend lichamen, ik zou die allen

overgeven, opdat mijn arme, bevende ziel hiervan verzekerd mocht zijn. Och, mijn dorst is onverzadigbaar, mijn ingewanden branden in mij, mijn begeerte naar Jezus met betrekking tot het verbond der genade is onverzadigbaar als het graf, de kolen daarvan zijn vurige kolen, die een hevige vlam van zich geven.

§ 4. Van de hoop op Jezus in dat opzicht.

Wij moeten hopen op Jezus, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid, verbonds gewijze op Zich heeft genomen. Nu, wat is de hoop anders, dan een goed gevoel van de bezitting van zijn voorwerp? Zeker, een goed gevoel is zo nodig bij de hoop, dat het meestal al haar soorten en onderscheidingen uitmaakt. Naar dat het gevoel meer of minder is, veroorzaakt het de sterkte of slapheid, de overvloed of het gebrek van deze beweging van de hoop. Dit goede gevoel veroorzaakt, dat de hoop, of twijfelachtig of zeker is. Als het zeker is brengt het voort een vertrouwen of overmoedigheid. Overmoedigheid is niets ander dan een mateloze hoop zonder grond, maar het vertrouwen is op zekere wijze een zodanige verzekering van de dingen die men hoopt, alsof wij die al in onze handen hadden. Hierom zeggen wij in het algemeen dat wij grote, sterke en goede hoop hebben, als wij van die zekerheid willen spreken. Dit heeft sommigen oorzaak gegeven het op deze manier af te beelden: de hoop is een zeker, welgegrond vertrouwen, dat het begeerde komen zal.

Om hier niet bij te blijven staan, het hele verschil is, of deze beloften die in het verbond der genade inbegrepen zijn, ook mij aangaan? En wat zijn de gronden en fondamenteen waarop mijn hoop gebouwd is? Zijn de gronden zwak, dan is de hoop twijfelachtig of overmoedig, maar als de gronden goed zijn, dan is de hoop goed, en mag ik mijn anker uitwerpen, en daarop bouwen.

In het onderzoek naar de gronden zullen wij alleen zoeken naar de hoedanigheden, waarvan de Schrift zegt waarmee diegenen voorzien zijn, met wie de Heere in het verbond der genade treedt, en die zullen wij onderbrengen:

Tot de voorwaarde van het verbond.

Tot de belofte van het verbond.

1. Als u in het verbond met God bent, dan heeft God in u de voorwaarde van het verbond gewerkt: een waar, levend, zaligmakend en rechtvaardigmakend geloof: "geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden," Hand. 16:31. "Indien gij gelooft, zo zult gij zalig worden," Rom. 10:9. De belofte des levens, die in het geloof inbegrepen is, is alleen gedaan aan de gelovigen. Dit is zo'n zekere wijze van beproeving, dat de apostel zelf ons daar heen heeft gewezen. "Onderzoekt uzelf of gij in het geloof zijt," 2 Kor. 13:5.

Maar hoe zal ik mij onderzoeken, daar er in deze dagen zo velen zijn, die van het geloof roemen? Wel, op deze manier:

- (1) Het ware geloof zal u uit uzelf brengen in Christus, "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in Mij," Gal. 2:20. Een gelovig mens heeft zijn leven niet in zichzelf, maar in Jezus Christus, hij heeft zijn geestelijk wezen in de Vader, en Zijn Zoon Jezus Christus. Hij is met de Heere verenigd, en is één geest met Hem. Hij ziet de Vader in de Zoon, en de Zoon binnen in zichzelf, en zo, de Vader binnen in zichzelf door de Zoon. "En kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? Hetzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt," 2 Kor. 13:5. "Gij zult bekennen (zegt Christus) dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u," Joh. 14:20. Door het geloof genieten wij de heerlijkheid van die vereniging: "Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn: Ik in hen, en Gij in Mij," Joh. 17:22, 23. Hoewel wij niet de heerlijkheid van evangelijkheid hebben, toch hebben wij echter de heerlijkheid van gelijkheid. Wij zijn één met Christus, en één met de Vader door het geloof in Christus.
- (2) Het ware geloof zal u boven de wereld brengen. Een gelovig mens ziet op Christus, Die de wereld voor hem heeft overwonnen, en door dat geloof, overwint hij zo ook de wereld door Hem. "Dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof," 1 Joh. 5:4. Hierom is het, dat de heiligen gezegd worden "bekleed te zijn met de zon, en de maan te hebben onder haar voeten," wanneer zij bekleed zijn met de Zon der gerechtigheid, de Heere Jezus, dan treden zij met de voeten op de aardse dingen, als zijnde niets waard in vergelijking met Christus.
- (3) Het ware geloof gaat altijd vergezelschap met de ware liefde. Als u eens door het geloof de liefde tot God opgevat hebt, en Christus liefde tot u, dan kunt u niet anders, als die God liefhebben, die u heeft liefgehad, en Zichzelf voor u heeft overgegeven. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft," 1 Joh. 4:19. Die God niet liefheeft, die heeft Gods liefde voor hem nog niet opgevat. Als God in Christus u ooit is aangeboden tot uw rechtvaardigmaking, is dat zo'n beminnelijk Voorwerp, dat u niet anders kunt dan Hem liefhebben, "die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde," 1 Joh. 4:8.
- (4) Het ware geloof zuivert het hart en reinigt het van de zonde. Als God dit te kennen geeft, dat Hij de afkerige zal genezen en vrijwillig liefhebben, en Zijn toorn afkeren, dan zal Efraïm zeggen: *wat heb ik meer met de afgoden te doen?* Hos. 14:5, 9. Als Christus Zich ooit openbaart als het Voorwerp van onze rechtvaardigmaking, dan zal Hij Zichzelf ook zeker aanbieden als het Voorbeeld van onze heiligmaking. De kennis van Gods goedheid zal ons doen liefhebben de heiligheid: "zij zullen vrezen en beroerd zijn over al het goede, en over al de vrede, die Ik hun beschikke, zegt de Heere!" Jer. 33:9. De gouden keten van barmhartigheid die van de Hemel neergelaten is, verbindt ons des te vaster aan de dienst van onze God.
- (5) Bovenal, let op de oorsprong. Het ware geloof, als het oprecht is, is altijd gegrond op het gevoelen en de last van een verloren staat: geestelijke armoede is de volgende bekwaamheid om te geloven. Dit is de orde van het geloof: wees veroordeeld om zalig te worden, wees ziek om genezen te worden. Het geloof is een bloem die Christus zelf geplant heeft, maar zij groeit in geen andere ziel, dan aan de rand en de oever van de poel van vuur en zwavel. Daar is in zeker opzicht niemand zo bekwaam voor Christus en de hemel, als zij, die in zichzelf ziek zijn, die in zichzelf verdoemd zijn tot de hel: "Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn," Matth.

9:12. Dit is Christus' grondslag: omdat de man is gebroken en geen brood heeft, daarom moet hij verkocht worden, en Christus moet hem kopen, en hem mee naar huis nemen voor zijn rekening, en hem daar kleden en voeden. Ik weet wel, dat de satan zo redeneert: "u bent Christus niet waard, en wat hebt u dan met Christus te doen?" Maar het geloof besluit anders: *Ik ben Christus niet waard, ik ben boven mate zondig, ik schrik daarvan, ik ben gevoelig daarvoor, en daarom behoort ik, daarom moet ik tot Christus komen.* Dit besluit is de evangelische redekunst, en de ware orde van het ware en zaligmakende geloof. Want wat is het geloof anders dan een daad van een vernederde, bedroefde, bezwaarde, arme en in zichzelf verdoemde zondaar? O! hebt acht op de zodanige leer, die het geloof stellen tot een daad van enige onwaardige mensen, die nooit vernederd zijn, maar met een onmiddellijke aanraking zich toe-eigenen, hete, ziedende en brandende lusten, tegelijk met de bloedige en gezegende wonden en dood van Jezus Christus.

2. Als u in het verbond met God bent, dan heeft God in enige delen de beloften van Zijn verbond vervuld aan uw ziel. Zoals:

- A. Dan heeft God Zijn wet in uw binnenste gegeven, en heeft die in uw hart geschreven. Want zoals het geschreven verdrag overeenkomt met de kopie of zoals het aangezicht in de spiegel overeenkomt met het aangezicht van wie daar in kijkt, zo is er een gelijkheid van uw hart en uw binnenste met de wet van God. U gehoorzaamt Gods wil, en verblijdt u in die gehoorzaamheid. U zegt met David: "ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden mijns ingewands," Psalm 40:9.
- B. U hebt een verbondsbetrekking tot God, en een verbondsdeel in God, en u bent door het verbond als één van Gods volk. Christus heeft uw ziel, uw lichaam, uw genegenheden, uw liefde op het allerhoogste. God heeft een eigendom en bijzonder recht op u. U bent Christus eigendom door huwelijksrecht. U hebt uzelf aan Hem overgegeven, om Zijn juweel, Zijn bruid, Zijn hoofdsieraad, Zijn kroon, Zijn dienstmaagd, Zijn kind te zijn voor altijd en eeuwig.
- C. Dan hebt u duidelijk geleerd om God te kennen. U kent Hem op een andere wijze dan voorheen: Ik zal Mijn verbond met u oprichten, en u zult weten dat Ik de Heere ben," Ezech. 16:62.

Er is een tweërlei kennis.

- 12. Een beschouwende kennis, en dan kunnen de mensen veel weten maar zij zijn niet aangedaan door de dingen die zij weten.
- 13. Een werkzame kennis, en als wij de Heere zo kennen, dan zullen wij in Hem, die uitnemendheid en schoonheid zien, waardoor onze harten tot Hem zullen genegen zijn, en wij zullen bekwaam zijn om te zeggen, dat wij Hem met ons gehele hart beminnen, en met onze gehele ziel, en met al onze krachten.
- D. Dan heeft God uw zonden vergeven, en Hij zal uw zonden niet meer gedenken. Maar hoe zal ik hier van verzekerd zijn? Wel zo:
 - (1) Als u oprecht uw zonden hebt beleden, beweend en verloochend: Wast u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor Mijn ogen weg, laat af van kwaad te doen," Jesaja 1:16, en terstond daarop volgt: "Komt dan, en laat ons tezamen rechten, zegt de Heere: al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden

- als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol," Jesaja 1:18. Tot dezelfde zaak: "De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldelijk," Jesaja 55:7.
- (2) Als uw hart na veel stormen en kwellingen stil en gerust wordt door het geloof in Christus: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God," Rom. 5:1. Wat! Hebt u vrede met God? En heeft God uw ziel met vrede gestild? Dit is een bewijs, dat uw zonden vergeven zijn.
 - (3) Als uw hart bijzonder door Christus liefde ontstoken is. De vrouw, die Christus "vele zonden vergeven had, die had Hem veel lief," Luc. 7:47. Op die rekening heeft zij geweend, en Zijn voeten met haar tranen gewassen, en die afgedroogd met het haar van haar hoofd. Zij heeft Zijn voeten gekust, en die met zalf gezalfd: daar was niets te goed voor Christus, Die haar al haar zonden vergeven had.
 - (4) Als uw hart en ziel, en al wat in u is, in het bijzonder bereid is om God voor Zijn vergevingen te prijzen: "Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden; Die al uw ongerechtigheid vergeeft," Psalm 103:1, 3. Als uw hart Zijn vergeving voelt, dan zal uw mond Zijn lof zingen, en hierdoor kunt u verzekerd zijn, dat God al uw zonden vergeven heeft.

Kom nu, mijn ziel! Zijn dit de gronden van uw hoop? Een levend geloof in Jezus? Een vervulling op zekere wijze van de beloften van het verbond? Wel, dit is de stof van de hoop. Als dit nu uw staat is, bewerk dan uw hoop krachtig op Christus, en op het verbond der genade. Zegt niet: *de hoop is maar alleen voor toekomstige dingen, en daarom als ik al in het verbond ben, waar heb ik dan de hoop nog voor nodig?* Want of u well in het verbond bent of niet, dat is hier de hoofdzaak. Ja, stel dat u in het verbond was en dat de hoop verslonden is in de volle tegenwoordigheid van het voorwerp, dan is zij toch niets verminderd, maar eerder vermeerderd door een bijzondere tegenwoordigheid. Zoals in de vaste lichamen, hoewel de sterke beweging het zwakste is aan het einde, zo lopen toch de natuurlijke bewegingen altijd op het gemakkelijkste naar haar middelpunt toe. Zo gaat het met de hoop van de mensen, hoewel degene, die met geweld en zonder grond is, altijd zwakker en zwakker wordt, toch wordt echter de ondersteunde en natuurlijke (of liever de genadige) altijd sterker en sterker, tot dat zij verkrijgt de uiterste tegenwoordigheid en vereniging van het voorwerp. Hoe dichter wij komen bij de genieting van enig goed, des te ongeduldiger worden wij als wij dat missen moeten. O, hoopt dan op Jezus! Haal uw hoop meer en meer op in dit verbond der genade, en houd u niet slechts vergenoegd met een hoop van verwachting, maar brengt die op tot een hoop van vertrouwen en verzekering. U kunt niet missen, als uw hoop op Jezus steunt. Christus is niet vast zoals een losse nagel, of als een gebroken, verrotte heining in het verbond der genade. Hij is daar "als een nagel ingeslagen in een vaste plaats; en men zal aan hem hangen alle heerlijkheid van het huis zijns vaders, der uitspruitelingen en der nakomelingen, ook alle kleine vaten, van de vaten der bekera af, zelfs tot al de vaten der flessen," Jesaja 22:23, 24. Kom ziel, u bent één van de kleine vaten, hang al uw zwaarigheid aan Christus. Hij is een nagel, die niet breken kan.

§ 5. Van het geloof in Jezus in dit opzicht.

Wij moeten in Jezus geloven, zoals Hij dat grote werk van onze zaligheid verbondsgewijze op Zich heeft genomen. Menigmaal komt de satan en werpt in een verzoeking op: "Hoe! Is het wel waarschijnlijk, dat God met u in een verbond zou getreden zijn?" Ja, soms trekt hij zo terzijde af in deze verzoeking, dat hij alles van binnen verduisterd, en er geen licht van vertroosting in de ziel is. Maar gelooft nu, het is nu tijd, zo het ooit tijd is, het geloof in het werk te stellen. Weinig bewijs en een sterk aanhangen past goed voor het geloof. Wij lezen van enigen, die zichzelf in de Heere hebben kunnen gerust stellen, terwijl zij gewandeld hebben in de duisternis, op de rand van honderd doden. David heeft geen kwaad gevreesd, al ging hij ook in een dal der schaduw des doods; want zijn geloof zei hem, dat God met hem was, Psalm 23:4. Heman kon zeggen: "Uw grimmigheid ligt op mij; Gij hebt mij neergedrukt met al Uw baren," Psalm 88:8. Zonder twijfel heeft hij gedacht, dat God niet meer doen kon, om hem te verdrinken. Niet slechts één of twee, maar alle baren Gods waren op hem en over hem, en toch heeft hij geloofd: "Heere! Ik roep tot U de ganse dag," Psalm 88:10. Hiskia's vertroosting waren zeer nauw geworden: "mijn ogen verhieven zich omhoog; o Heere! Ik word onderdrukt," maar zijn gebed is echter een bewijs van zijn geloof: "wees Gij mijn borg," Jesaja 38:14. Het gevoelen van Christus' vertroosting ging hoog en laag, als Hij weende en uitriep, dat Hij van God was verlaten, en toch werd toen Zijn geloof verdubbeld, zoals de kabel van een anker verdubbeld wordt, als de storm ongewoon groot is: "Mijn God, Mijn God!" Matth. 27:46.

Arme ziel, u staat zeer verwonderd over dit grote verdrag van God. *Wel, dat God met mij in een verbond zou treden! Dat God zulke grote en dierbare beloften aan mij doen zou! Werkelijk, deze beloften en deze voordelen zijn te hoog voor mij, of voor een levende ziel.*

Antwoord: Laat dat zo zijn, maar houdt echter moed, want God zal Zijn genade verheerlijken, en daarom zal Hij dit grote werk doen. Al wat u te doen staat, en al wat God in dit geval van u eist, is alleen maar geloven. Werkelijk, u hebt geen deel aan Christus, geen deel in het verbond der genade, als u niet wilt geloven. Het geloof is de voorwaarde van het verbond der genade, en daarom, of gelooft, of daar is met u geen verbond. Ik weet dat het geen gemakkelijke zaak is, te geloven, ja, het is één van de allerzwaarste werken onder de hemel een ziel tot het geloof te bewegen.

Wat, wil die grote God des hemels een verbond maken met zo'n ellendig mens als ik ben! Ik kan dat niet geloven. Wel, wat is de oorzaak? Ach, mijn zonden, mijn zonden, mijn zonden! God is een verterend Vuur tegen diegenen. Hij kan de ongerechtigheid niet aanschouwen, daar is weinig hoop, dat God ooit in een verbond met mij zou willen komen.

Maar om een ziel op te helpen of aan te lokken, overdenk deze navolgende teksten.

1. Overdenk de vriendelijke en goedertieren natuur van God. Dat wat de gebroken harten en bevende ziel verslaat, is het misverstand van God. Wij hebben veel te vaak slechte, verminderende, en verkleinende gedachten van Gods goedertierenheid, maar wij hebben grote gedachten van Zijn macht en gramschap. Nu, om deze misverstanden terecht te brengen, overdenk Zijn Naam, en daarin Zijn natuur: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! Die de weldadigheid

bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding, en zonde vergeeft; Die de schuldigen geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaders aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid," Exod. 34:6, 7.

O, wat een verschrikkelijke woorden, zegt de ziel, helaas! Ik ben schuldig aan duizenden van zonden, en als dit Gods Naam is, dan ben ik verloren. Wee mij en de mijnen tot in het derde en vierde lid.

Maar overdenk het nogmaals, en in deze beschrijving van God zullen wij een zee van barmhartigheid vinden tegen een droppel toorn, een zee van olie tegen een halve droppel ziedend lood. Want:

- a. God begint niet met: Heere, Heere! Die de schuldigen geenszins onschuldig houdt, maar: Heere, Heere, barmhartig, genadig en lankmoedig! Dit is het eerste en grootste deel van Zijn Naam. God is traag om te spreken in gerechtigheid en toorn. Hij spaart dat tot het laatste, de barmhartigheid ligt vooraan in Gods hart. Moet er een vonnis wezen, dan zal dat zijn op de laatste dag des oordeels.
- b. Veel woorden zijn er gebruikt, om Zijn goedertierenheid uit te spreken: "barmhartig, genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid, die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid, en de overtreding en zonde vergeeft." Hier zijn zes onderscheiden uitdrukkingen, om de rijkdom aan te tonen van Zijn goedertierenheid, maar als Hij spreekt van Zijn toorn, hoe haastig gaat Hij daar overheen. Daar zijn maar twee uitdrukkingen van, het was een onvermakelijke reden voor Hem, het oordeel is: "Zijn werk zal vreemd zijn," Jesaja 28:21. "Want Hij plaagt of bedroeft des mensen kinderen niet van harte," Klaagl. 3:33.
- c. Daar is onderscheid in de uitdrukking. God sprekende van barmhartigheid, heeft dat zo uitgedrukt: "groot van weldadigheid, die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden." Maar in het bezoeken van de zonden, gaat Hij niet tot vele duizenden, maar alleen tot het derde en vierde lid. Zeker "de barmhartigheid roemt tegen het oordeel," Jak. 2:13. God zal barmhartigheid bewijzen aan vele duizenden, liever dan dat Hij drie of vier zal verderven.
- d. Hoewel God de schuldige geenszins onschuldig wil houden, de hardnekkig schuldige, toch zal Hij echter een vernederde ziel niet verderven die aan Zijn voeten liggende, gewillig is om barmhartigheid te ontvangen op Zijn troostvolle woorden: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? U overleveren, o Israël? Hoe zou Ik u maken als Adama? U stellen als Zeboïm! Mijn hart is in Mij om gekeerd, al Mijn berouw is tezamen ontstoken. Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet uitvoeren; Ik zal niet wederkeren om Efraïm te verderven: want Ik ben God en geen mens, de Heilige in het midden van u," Hos. 11: 8, 9.

O mijn ziel! Waarom staat u in een geschil met God? Waarom beeldt u zich in, dat er een leeuw op de weg is? O, geloof toch in God, geloof toch in Jezus! En geloof uw deel in dit verbond der genade. Heb liefelijke en gemakkelijke gedachten van Gods natuur, en u zult niet, ja, u kunt niet van Hem vlieden. Sommigen menen, dat een ziel meer moed kan grijpen om te geloven uit de overdenking van Gods genadige en goedertieren natuur, dan uit Zijn beloften zelf.

2. Overdenk die vriendelijke en goedertieren natuur van Jezus Christus! Onze gedachten zijn onvermijdelijk veel vreemder van God, dan van Jezus Christus, vanwege onze oneindige ongelijkheid aan de Godheid. Maar in Christus is God in onze natuur neergedaald, en zo is de eeuwige goedheid en barmhartigheid mens geworden. Verschrikt

u, o mijn ziel! Over Zijn Naam Jah en Jehovah? O! gedenk dat Zijn Naam is: *Immanuël*! De leeuw is hier ontbloot van zijn kleet van verschrikking, zijn ruige haar is veranderd in zachte wol. Zie, uw God is ontkleed van Zijn verschrikkelijke Majesteit, zie, uw God is een mens, en uw Rechter is een broeder. Vergelijk Jehovah, met Jezus, en de slang zal een roede worden. O, die zoete Naam Jezus! Die Naam spreekt van genezing voor alle wonden, van herstel voor alle ontsteltenis, van vertroosting voor alle bekommernissen. Maar het is een ellendige zaak, dat een ziel in haar ongerustheid veel liever naar de hel wil gedreven worden, dan naar de hemel, zich veel liever wil ontstellen met de verschrikkingen van Gods gerechtigheid, dan zich versterken met de vertoningen van Zijn barmhartigheid.

O mijn ziel! Hoe kunt u toch Christus natuur en de evangelische beschrijving van Christus meer tegenspreken, dan dat u van Hem denkt, dat Hij een Verderver van de mensen is?

Maar waaruit blijkt de goedertieren natuur van Christus?

Ik antwoord:

- a. In Zijn menswording. O, hoe zou Jezus Zijn gewilligheid om ons zalig te maken meer hebben kunnen betonen, dan dat Hij Zichzelf vernederd heeft om onze natuur aan te nemen? Werkelijk, dit is een tienduizend maal grotere vernedering, als of de allergrootste koning, een vlieg of een pad was geworden, om zulke schepselen als vliegen en padden zijn, zalig te maken.
 - b. In Zijn zachte behandeling met allerlei soorten zondaren. Hij verklaart, dat Hij in de wereld gekomen is, niet om de wereld te veroordelen, maar dat de wereld door Hem zou zalig worden. Hij heeft over Jeruzalem geweend, zeggende: "Jeruzalem, Jeruzalem! Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkewijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild," Matth. 23:37. Ik heb wel gewild, maar gijlieden hebt niet gewild. En Zijn discipelen, begerende "dat het vuur van de Hemel zou nederdalen, om te verslinden degenen, die Hem niet ontvingen, heeft Hij hen bestraft en gezegd: gij weet niet van hoedanige geest gij zijt," Luk. 9: 54, 55.
 - c. In Zijn zorg voor de Zijnen, niet achtende wat Hij ook moest lijden. Als zij maar zouden zalig worden. Helaas, helaas! Dat de Heere Jezus door een ellendig leven overgegaan is tot een veel ellendiger dood, om de uitnemendheid van Zijn liefde aan de wereld te vertonen, en dat Hij echter toch van iemand voor wreed en onbarmhartig zal aangezien worden!
- Och, mijn ziel! Geloof toch, en roep zo luid niet, mijn zonden, mijn zonden, mijn zonden! Daar is een goedertieren natuur en genegenheid in Jezus Christus, om die allen te vergeven.

3. Overdenk die bediening van zaligmaken, en van betoning van barmhartigheid, die Christus heeft opgericht. Dit is meer dan slechts een eenvoudige goedertieren toegenegenheid. Christus heeft een bediening aangenomen en opgericht, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, om de afgedwaalde zielen tot Zijn Vader te brengen, om die grote Vredemaker te zijn tussen God en de mensen, om God met de mensen en de mensen met God te verzoenen, en zo een Hoofd te zijn, en de man van Zijn volk. Is hier niet een wereld in vol bemoediging om in Jezus te geloven? Wat, Hem aan te merken, als Eén Die het tot Zijn bediening gemaakt heeft, te willen genezen en verkwikken en herstellen en verzoenen? Ik meen te weten, dat de kooplieden onder elkaar een bediening van verzekering hebben, dat als zij iets niet op de zee durven te wagen, daarvan toch kunnen verzekerd worden als zij iets in die bediening willen inleggen. Op deze wijze heeft

Christus de bediening van een Middelaar te zijn gesteld en aangenomen een Verlosser en een Zaligmaker van mensen te zijn. Hij heeft bereidwillig een bediening, van enkel liefde en tedere meedogendheid opgericht en ingesteld, tot ondersteuning van alle arme, benauwde zondaren. Als zij het anders niet durven wagen, laat hen dan tenminste iets inleggen tot deze bediening.

O, wat een wantrouwende harten hebben wij, dat wij Christus niet willen vertrouwen, dat wij Christus' woord niet willen aannemen zonder een bediening van verzekering! Zeker, Christus heeft het nooit met enige ziel zo gemaakt, dat zij het nodig gehad heeft om Zijn liefde en trouw te wantrouwen, en toch heeft deze dierbare Bruidegom met menige wantrouwende bruid te doen!

O mijn ziel! Wacht u hiervoor. De satan heeft niets belangrijkers met u voor, dan dat hij u mag bewegen, om kwade gedachten van Christus te hebben. Geloof mij, zeg toch nooit dat God u niet in het verbond wil aannemen, want tot dat doel heeft Hij een bediening opgericht, om zalig te maken, en om barmhartigheid te bewijzen.

4. Overdenk al dat wachten en aanbieden van Christus, al dat bidden en smeken om Christus aan te nemen, dat in het Evangelie gedaan wordt. Wat is het Evangelie? Of wat is de inhoud van het hele Evangelie anders dan dit: *O, neem Christus aan en leef in Christus, opdat u mag zalig worden?* Wat willen deze vrije aanbiedingen zeggen: "die dorst heeft, kome tot de wateren; en die wil, neme het water des levens om niet?" Openb. 22:17, en, al zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft," enz. God is de eerste Eiser en Uinodiger. Hij nodigt de ziel eerst tot het aannemen van Christus. Luister aan de deur. Wie is het die daar klopt? Wie is het, die daar nu roept, ja nu? "Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte! Want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen," Hoogl. 5:2. Zie Hem door de vensters, het kan niemand anders zijn dan Christus, Zijn zoete woorden van zuster, vriendin, duive, bewijst dat Hij Christus is. Zijn leidende stem, dat Zijn Hoofd vervuld is met dauw, Zijn haarlokken met nachtdruppen, bewijst dat Hij Christus is. Maar, luister hoe Hij uw ziel zoekt te bewegen: "Ziel! Overdenk welk rantsoen Ik gegeven heb om u zalig te maken, dit Mijn lichaam is gekruisigd, Mijn handen en voeten doornageld. Mijn hart doorstoken, en door angst was ik gedrongen te roepen: "Mijn ziel is bedroefd tot de dood." En nu, wat blijft er anders voor u over, dan alleen maar te geloven? Zijn niet alle dingen aan Mijn zijde gereed: vergeving, rechtvaardigmaking, heiligmaking, zaligmaking: Ik zal uw God zijn, en u zult van het getal van Mijn volk zijn. Nu bied Ik u aan: Mijzelf, en Mijn verdiensten en weldaden daaruit voortkomende, en Ik bid u, neem deze aanbieding van Mij aan. O! ontvang Christus en het leven, en de zaligheid in Christus!"

Wat, is dit de stem van mijn Beminde? Zijn dit de smekingen van Jezus? O mijn ziel! En wilt u nog niet geloven? Wilt u deze goedertieren aanbieding van Christus niet aannemen? Och, overdenk toch wie Hij is, Die roept, nodigt en smeekt! Als een arme man u gouden bergen zou aanbieden, dan zou u aan de vervulling ervan mogen twijfelen, aangezien hij die macht niet heeft. Als een gierig, rijke man u duizenden van zilver aanbiedt, zou u ook mogen twijfelen aan de vervulling omdat het strijd tegen zijn natuur. Maar Christus is noch arm, noch gierig, zoals Hij de macht heeft, zo heeft Hij een goedertieren Naam, en Hij is van nature genegen om getrouw te zijn in het vervullen van Zijn beloften. Zijn verbond is verzegeld met Zijn bloed en door Zijn eed is bevestigd, dat allen vergeving van zonde zullen hebben, die maar willen komen en geloven. O, laat dan deze woorden van Christus, (Wiens lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre) kracht hebben op

uw ziel, zeg Amen op Zijn aanbieding: "Ik geloof Heere! Kom mijn ongelovigheid te hulp".

5. Overdenk die geboden van Christus, waardoor Hij u verbindt om te geloven, niet tegenstaande al uw verontschuldigen en voorwendselen, "dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Jezus Christus Zijn Zoon." Zeker, dit gebod behoort op een oneindige wijze op te wegen, en te gelden boven alle andere geboden van vlees en bloed, van de satan, de natuur, de reden, het gevoel en de hele wereld. Wel, dit gebod is uw ware grond en verzekering, waartegen zelfs de poorten der hel in der eeuwigheid niets vermogen. Abraham, die een gebod had om met zijn eigen handen, zijn eigen en enige beminde zoon te zullen doden, terwijl dit een oorzaak is van zo'n grote droefheid als ooit het hart doorsnijden kan, is toch bereid en gewillig geweest, om zich daaraan te onderwerpen. Hoeveel te meer behoort u te gehoorzamen, als God u met niet meer belast, dan dat u maar zult geloven in de naam van Jezus Christus, Zijn Zoon? Daar is geen kwaad in dit gebod, o nee, maar het bevat in zich al het goede dat men bedenken kan. Hebt u Christus, dan hebt u met Hem een bevrijding van al die eindeloze en rusteloze, helse pijnen. Hebt u Christus, dan hebt u met Hem die heerlijke Godheid Zelf, en zult Die door Hem genieten in alle eeuwigheid.

O, geloof dan in Jezus! En duldt niet, dat de bespottingen van de duivel en de oneindige uitvluchten van uw eigen hart, u zouden overweldigen tegen het regelrechte gebod van de almachtige God.

6. Overdenk al de boodschappen van uw Christus, die Hij u alle dagen toezendt door zijn evangeliedienaars: "Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen," 2 Kor. 5:20. Wat een wonder is dit? Zou een aardse vorst het niet houden voor smaad en schandelijke bespottung, als hij aan zijn oproerige slaven, die onder zijn gezag staan, een verzoek deed om verzoening? Anders is het met Christus gesteld, Hij is tevreden om van onze handen, alle smaadheden en beschimpingen op Zich te nemen. Hij is blij dat Hij ons eerst bidt en dag op dag Zijn gezanten tot ons zendt, ons biddende, dat wij ons met Hem willen laten verzoenen. O, onbegrijpelijke diepte van onuitsprekelijke barmhartigheid en bemoediging om tot Christus te komen!

Maar om mijn woorden een weinig te veranderen: zeg, u die dit leest, wilt u Christus aannemen tot uw Bruidegom, en alle anderen verzaken? Dit is de boodschap, waarmee God mij belast heeft (als een onwaardig gezant) die aan u te brengen. De Heere Jezus verwacht uw antwoord, en ik zou hartelijk verblijd zijn, als ik een goed antwoord terug mocht brengen tot Hem, Die mij heeft uitgezonden. Zeg dan, hebt u wel zin in dit huwelijk? Wilt u Christus wel hebben tot uw Bruidegom? Wilt u een verbond met Hem aangaan? Wilt u uw ziel aan uw God overgeven? Wilt u op Christus vertrouwen, en Christus verdienen u in het bijzonder toe-eigenen? Wilt u geloven? Want dat is het, wat ik versta door het aannemen, ontvangen en trouwen met Christus.

Och, hoe gelukkig zou ik zijn, als ik Christus en uw ziel op deze dag met elkaar kon verenigen! Och, hoe zalig zou u zijn, als u zich op deze dag door een arme gezant van Christus wilde laten overreden! Scheldt mij niet, als ik een moeilijke bode zou zijn, heb ik ooit iets goeds van u gehoord, laat mij het nu horen, opdat ik het mag overbrengen naar de hemel en God de ere geven.

Kom! Zeg op, bent u begerig om Christus te hebben? Wilt u uw naam ingeschreven hebben in het verbond der genade? Zal God uw God zijn, en Christus uw Christus?

Begeert u Christus' Persoon, en al die voordelen, die van Christus bloed komen? Zeker, u bent verlangend, is 't niet waar? Blijf daar bij: u moet Christus aannemen op deze voorwaarde. U moet in Hem geloven: dat is, u moet Hem aannemen als uw Zaligmaker en Heere: u moet Hem aannemen, en alle anderen omwille van Hem verzaken. Dit is het oprechte geloof, de voorwaarde van het verbond: O, geloof in Jezus, en het huwelijk is gemaakt, de handen zijn gegeven, het verbond is bevestigd, en alle twijfels zijn weg genomen.

§ 6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Wij moeten Jezus beminnen, zo als Hij dit grote werk van onze zaligheid verbondsgewijze op Zich heeft genomen. Ik weet, dat de liefde van alle andere bewegingen van ons gemoed, gehouden wordt als de eerste en voornaamste. Sommigen noemen die de eerst ontspringende of uitgaande genegenheid van de ziel, en daarom zou ik die wel in de éérste plaats gesteld mogen hebben, voor de hoop of begeerte, maar ik heb die liever willen stellen in deze orde, zoals (naar mijn oordeel) het meest overeen komt, als het niet naar de orde van de natuur is, dan toch naar de geestelijke werkingen zoals die zich in mijn ziel vertonen. Als er iets goeds wordt voorgesteld, dan begeer ik eerst, en dan hoop ik, dan geloof ik en dan bemin ik. En als wij iets van deze geestelijke liefde beschrijven, zeggen wij, dat het een heilige genegenheid van het hart is die opspringt uit het geloof. Maar om deze tere zaken voorbij te gaan als een spinneweb, die wel aardig maar dun is, dit is zeker, dat ik niet kan geloven, dat al deze verhandelingen van God, door Christus verbondsgewijze voor mij zijn, of ik moet noodzakelijk die God liefhebben, en ook die Christus lief hebben, die mij eerst zo gewillig lief gehad heeft. Ga dan mijn ziel, breng het vuur op de haard, blaas uw klein vonkje aan, stel u open voor Gods liefde, en u zult niet anders kunnen als Hem liefhebben, en daarin overdenken:

- a. de tijd,
 - b. de eigenschappen,
 - c. en de werkingen van Gods liefde.
-
- a. Betreffend de tijd: Hij heeft u lief gehad voor de wereld was. Hebt u dit niet gehoord, en wilt u dit altijd weer vergeten? Is deze oude liefde niet van alle eeuwigheid af een wonderlijke, verbazende, en verrukkende liefde geweest?
 - b. Hij heeft u lief gehad zelfs aan het begin van de wereld. Zag de belofte die aan Adam werd uitgesproken, ook niet op u, en zoals u gezondigd hebt in zijn lendenen, hebt u zo ook niet in zijn lendenen de belofte ontvangen: "dat zaad zal u de kop vermorzelen?" En niet lang daarna, toen God Zijn verbond bevestigde met Abraham en zijn zaad, was u toen niet één van dat zaad van Abraham? "En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfgenamen," Gal. 3:29.
 - c. Hij bemint u nog meer, niet alleen met een liefde van goedwilligheid, zoals van tevoren, maar in het bijzonder met een liefde van welbehagen. Niet alleen heeft Hij

een verbond gemaakt met Christus, met Adam, en met Abraham vanwege u, maar in het bijzonder en persoonlijk met uzelf, en wat een liefde is dit! Zoals een vrouw haar ongeboren vrucht bemint, hoeveel te meer zal zij die lief hebben, als het geboren is en zij het omhelst in haar armen? Zo ook, als God u lief heeft gehad voor u er was, ja, voor de wereld of enig schepsel daarin geweest is, hoe veel te meer dan nu? O, hoogte, diepte, lengte en breedte van deze onmetelijke liefde!

O mijn ziel! Ik kan de liefde van God in Christus voor u niet uitspreken. Ik schilder de zon maar met een kool als ik Gods liefde in Christus probeer uit te spreken.

A. Betreffend de eigenschappen van deze liefde.

1. Gods liefde tot u is een eeuwige liefde. Hij heeft in Zijn eeuwigheid gedachten gehad over u op deze wijze: *Op die en die tijd zal 'er die man zijn, en die vrouw op aarde leven, in de laatste tijden op deze manier, (ik bedoel u, die dit leest, als u gelooft), en aan die ziel zal ik Mijzelf openbaren, en Mijn liefde meedelen. Die ziel zal Ik Christus aanbieden, en die ziel zal Ik de hand van het geloof geven, om Christus vast te houden. En tot dat doel schrijf Ik nu de naam in het boek des levens, en niemand zal machtig zijn, om die er weer uit te doen.* O eeuwige liefde! O, gezegende handelingen tussen de Vader en de Zoon van alle eeuwigheid, om Zijn liefde zelfs aan uw ziel te openbaren!
2. Gods liefde tot u is een uitgelezen liefde. Het is een uitkiezende en uitgezonderde liefde. Waar Hij vele duizenden voorbij ging, die heeft laten liggen, juist toen heeft Hij Zijn hart op u gezet: "Was niet Ezau Jakobs broeder? Spreekt de Heere; nochtans heb ik Jakob liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat," Mal. 1:2, 3. Zo ook, was u niet zo'n broeder, of zo'n zuster die boos en goddeloos is, gebleven? Was u niet van zo'n huisgezin, waarvan verschillenden zijn voorbijgegaan? En toch heeft God u liefgehad, en Zijn liefde op u gezet! Zeker, dit is een uitnemende liefde.
3. Gods liefde tot u is een vrije liefde: "Ik zal hen vrijwillig liefhebben," zegt God, Hos. 14:5. En "de Heere heeft geen lust tot u gehad, noch u verkoren, om uw veelheid boven alle andere volken, maar omdat de Heere ulieden lief had," Deut. 7:7, 8. Daar kan geen andere reden zijn waarom de Heere u lief gehad heeft, dan omdat Hij u lief gehad heeft. Wij plegen te zeggen: dit is vrouwenpraat: *ik wil dit doen, om dat ik dit wil doen.* Maar hier zien wij, dat het Gods reden is. Hoewel het een vreemd bewijs schijnt te zijn, zo kan Mozes toch niet hoger komen: Hij heeft u lief gehad. Waarom? Omdat Hij u heeft lief gehad.
4. Gods liefde tot u is een liefde in alle betrekkingen. Merk op wat de liefde van een vriend tot zijn vriend of wat de liefde van een vader tot zijn kind is, of wat de liefde van een man is tot zijn vrouw, ... zo is Gods liefde tot u. U bent Zijn vriend, Zijn zoon, Zijn dochter, Zijn bruid, en God is u Alles in allen.

B. Betreffend de werkingen van Zijn liefde.

- (1) God heeft u zo lief, dat Hij een verbond met u heeft aangegaan. O, wat een liefde was dit! Zeg mij, o mijn ziel! Is er niet een oneindige ongelijkheid tussen God en u? Hij is God hier boven, en u bent een worm, hier beneden. "Hij is die Hoge en Verhevene, die in eeuwigheid woont, en Wiens naam heilig is," Jesaja 57:15 en u bent minder dan de minste van al deze barmhartigheden van God. O, verwonder u over zo'n

overeenkomst! Dat zo'n Pottenbakker, en zo'n Schepper van alle dingen, een verdrag maakt met zulk leem, dat schuldig staat voor Hem. Hadden wij tongen van mensen en engelen, wij zouden dit werkelijk nooit kunnen uitspreken.

- (2) God heeft u zo lief, dat Hij u in het verbond, al Zijn beloften geeft. Wat is het verbond anders, dan een ophoping of opstapeling van beloften? Zoals een koppel sterren één gesternte maken, zo is er een verzameling beloften in het verbond der genade. Waar Christus is, daar groeperen hele trossen van Goddelijke beloften uit Hem, zoals de glans en de stralen van de zon voortkomen.

Ik zal hier van enige weinige voorbeelden geven. Zoals: a. God geeft in het verbond: de wereld: "Alles is uwe: het zij Paulus, het zij Apollos, het zij Cefas, het zij de wereld," 1 Kor. 3:21,22. "Zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden," Matth. 6:33. Deze tijdelijke zegeningen zijn een gedeelte van het verbond, dat God met Zijn volk gemaakt heeft: "God is het Die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen: opdat Hij Zijn verbond bevestige, dat Hij aan uw vaders gezwoeren heeft," Deut. 8:18. Ik weet wel, anderen kunnen de wereld ook wel hebben, maar zij hebben die niet uit kracht van het verbond, het kan zijn, dat u maar een weinig, ja, heel weinig van de wereld hebt, het is goed, maar u hebt het door het recht van het verbond, en zo is het een handgifte van al het overige. b. Zoals God u in Zijn verbond de wereld geeft, zo acht Hij niet, in vergelijking met u en andere van Zijn heiligen, wat van de hele wereld zou worden. "Daarom heb Ik mensen in uw plaats gegeven, en volken in plaats van uw ziel," Jesaja 3:4. Was de zaak zo gesteld, dat het u niet goed kon gaan, of dat veel kwaads zou moeten komen op andere geslachten, volken en landen. – "Ik geef zoveel niet, om hen, zegt God, Mijn hart staat op u, en in vergelijking met u, acht Ik niets, wat van de hele wereld zou worden," O liefde van God tot Zijn heiligen!

- (3) God vergeeft in het verbond uw zonden. Dit is een andere vrucht van de liefde van God: "Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed," Openb. 1:5. Het heeft veel gekost onze zonden te vergeven, zelfs het hartebloed van Christus. Zo is de onderhandeling tussen God en Christus geweest: als U op U wilt nemen, de zielen van hun zonden te verlossen, (zegt God tot Zijn Zoon) dan moet uzelf komen en een vloek voor haar zonden worden." "Wel (zegt Christus), Uw wil geschiede hierin, hoewel het Mij het beste bloed van Mijn hart zal kosten, laat Mij hen echter verlossen van de zonde." Dit vergroot Christus liefde op een uitnemende wijze, dat Hij uw zonden van tevoren gezien heeft, en dat Hij u ondanks dat heeft liefgehad. Soms zetten wij onze liefde wel op enige uitwendig, ondankebare schepselen, en dan zeggen wij: *had ik deze onaardigheid maar van tevoren gezien, zij zouden mijn liefde nooit gehad hebben*. Maar nu heeft de Heere al uw zonden van tevoren gezien, en al uw kwade vergeldingen voor Zijn liefde, en dat heeft toch Zijn liefde voor u niet eens belet, maar Hij heeft dit in Zijn verbond gesteld: "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken."

- (4) God geeft u in het verbond de heiligheid en heiligmaking: "Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein worden: van al uw onreinigheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen," Ezech. 36:25. Deze heiligheid is onze uitnemendheid in de ogen van mensen en van engelen. Dit is een kroon en juweel op de hoofden van de heiligen. Daarom heeft David dat genoemd met de naam van de Heerlijke. Psalm 16:3. De heiligheid is de "Geest der heerlijkheid," 1 Petrus 4:14. Het is Gods vermaak, zoals een vader zichzelf vermaakt in het zien van zijn eigen beeld in zijn kinderen, zo heeft God Zijn vermaak in de heiligheid van Zijn heiligen. God heeft hen tevoren liefgehad

met een liefde van toegenegenheid en van goedwillendheid, maar nu bemint Hij hen met een liefde van welbehagen: "de Heere heeft een welgevallen aan degenen, die Hem vrezen," Psalm 147:11: "de Heere heeft een welgevallen aan Zijn volk." Psalm 149:4. Heiligheid is het ware wezen van God, de Goddelijke natuur van God. O, wat is het dat God Zijn eigen natuur in u zou geven: "gij zijt der Goddelijke natuur deelachtig," 2 Petrus 1:4. O, wat een liefde is dit, dat God Zijn eigen leven in u gegeven heeft! Dat God u bekwaam heeft gemaakt om één en hetzelfde leven met Hem te leven. Denk aan dit deel van het verbond: "Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven."

- (5) God geeft u in het verbond de kennis van Hemzelf. Het kan zijn, dat u Hem van tevoren ook wel kende, maar het is een andere soort kennis die God u nu geeft, dan u tevoren gehad hebt. Als God een ziel leert om Hem te kennen, dan ziet zij met een heel ander oog op God. Zij ziet dan een heel andere schoonheid in God, dan zij ooit tevoren gezien heeft, want alle kennis, die zij tevoren gehad heeft brengt geen liefde voort, maar alleen Gods verbondskennis werkt in de ziel een waarachtige liefde tot God.

Maar hoe werkt deze verbondskennis een zodanig liefde?

Ik zal u mijn eigen ondervindingen verhalen. Ik ga door alle deugden, genaden en uitnemendheden die de alleraangenaamste zijn, en ik zie daarop in de schrift, en daar vind ik die alleen in God. Als ik ooit enige uitnemendheid in enig mens of in enig schepsel zie, dan denk ik bij mijzelf, dat er méér in God is, Die zo'n schepsel gemaakt heeft, Die het oog gemaakt heeft, zou Die niet zien? En zou Hij die beminnelijkheid gemaakt heeft, niet beminnelijk zijn? Nu, als ik God door deze middelen van mijn ziel, zo beminnelijk heb voorgesteld, dan begin ik te voelen, dat mijn hart warm wordt. Als ik mij een mens verbeeld, die zich zo gedraagt, stelt en schikt, dat hij zo is van gemoed, en zo van gestalte, hoedanigheid en schoonheid, ... wel dan bemin ik hem. Zo ook als ik de Heere werkelijk begriip, als ik Hem aanmerk zoals Hij in Zijn Woord beschreven is, als ik let op Zijn doen en Zijn werken overdenk, en leer van dit alles een waar zinnebeeld, gevoelen of begrip van Hem, dan volgt mijn wil, mijn verstand, en mijn genegenheden volgen die beide, en ik krijg God lief en heb mijn vermaak in God. O, hier is een zoete kennis! Zeker, het was Gods liefde in Christus, dat Hij dit gezegende artikel in het verbond der Genade gesteld heeft: "zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de Heere."

- (6) God geeft u in het verbond der genade, Zijn Zoon: "Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe," Joh. 3:16. Ja, wat meer is, zoals God u Zijn Zoon gegeven heeft, zo heeft Hij u ook Zichzelf gegeven. O mijn ziel! Zou u niet denken, dat het een wonderlijke liefde is, als God tot u zeggen zou: "kom aan ziel! Ik zal u de hele wereld tot uw deel geven, om aan u te betuigen, dat Ik u lief heb. Ik zal vanwege u een andere wereld maken, en Ik zal u ook tot een beheersers over die wereld stellen." U zou zeker zeggen, God heeft mij uitnemend lief! Maar ach lieve! Dat God u Zijn Zoon gegeven heeft, en dat Hij Zichzelf u gegeven heeft, dat is nog een veel groter liefde! Christenen, sta verbaast. O, wat een liefde is dit tot de mensenkinderen! Och! Mochten wij zo leven, dat onze oren vervuld waren

met dit geluid van de hemel: "Ik zal u tot een God zijn, en uw zaad na u; Ik ben de Heere, uw God, Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mijn volk zijn."

Och, mijn ziel! Waar bent u geweest? Ontwaak, bedaar, en stel u al deze teksten van Gods liefde in Christus voor. Zijn dit geen krachtige trekpleisters om uw liefde te winnen? Wat wilt u doen? Kunt u kiezen de Heere uw God lief te hebben, en zal al deze liefde van God in Christus u niet tot liefde dringen? Het is het woord van de apostel: "want de liefde van Christus dringt ons," 1 Kor. 5:14. God in Christus is het ware element van de liefde, en waarheen zou de liefde anders gaan dan tot haar element? De lucht gaat naar de lucht, de aarde naar de aarde, en alle rivieren naar de zee. Elk element wil naar zijn eigen plaats toe. Nu "God is liefde," 1 Joh. 4:6, en waarheen zou uw liefde anders gevoerd worden, dan naar deze oceaan, die zee van liefde?

"Kom, mijn Liefste (zegt de bruid) laat ons vroeg ons opmaken naar de wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok bloeit, de jonge druifjes zich opendoen, daar zal ik U mijne uitnemende liefde geven," Hoogl. 7:11, 12. Het bloeien van de wijnstok, en het opendoen van de jonge druifjes, zijn de vruchten van Gods genade in de vergaderingen van Zijn heiligen. Nu waar deze dingen zich vertonen, hetzij in de vergaderingen of in verborgen instellingen, dan en daar, zegt de bruid, "zal ik mijn uitnemende liefde geven." Als u komt tot het Woord, tot het gebed en tot de overdenking, wees hiervan verzekerd, dat u Christus uw liefde geeft. Hoe? Openbaart Christus daar Zijn tegenwoordigheid, is daar enige overvloed van Zijn genade? O, laat uw liefde ook overvloeien! Hoemeer u Gods liefde tot u voelt, heb uw God zoveel te meer lief, als u vele zonden vergeven zijn, hoe kunt u anders dan veel liefhebben?

§ 7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

Wij moeten ons verblijden in Jezus zo als Hij dat grote werk van onze zaligheid verbondsgewijze op Zich heeft genomen. Ik weet dat onze blijdschap hier maar ten dele is, zo groot is de uitnemendheid van de geestelijke blijdschap, dat zij voor de hemel bewaard is. God laat niet toe, dat die hier beneden zuiver en volmaakt zal zijn. En toch, zoals het is (hoewel met zorg en smart vermengd) is het een gezegende plicht. Het is het licht van onze zielen, en als dat geheel weggenomen werd, dan zou ons leven niets dan verschrikking en verwarring zijn. O mijn ziel! Als u geen hoop had dat u enige blijdschap in al uw doen ontmoeten zou, u zou machteloos en bewegingloos worden, u zou zonder beweging en kracht zijn, u zou niet meer spreken van Jezus, of van een verbond der genade, of van God, of van Christus, of van leven, of van genade, of van heerlijkheid. Wel, mijn ziel! Ga dan op en verblijd u in Jezus, als u Hem lief hebt, wat zou uw blijdschap in Hem verhinderen? Het is een algemene regel, dat als de liefde voortkomt, en de begeerte geen verhindering heeft, die altijd overgaat van de liefde tot de blijdschap. De ene beweging van de begeerte tot de zaak is om daarmee verenigd te worden, en de volgende begeerte tot de zaak is om het te genieten. Nu, de liefde bestaat uit de

vereniging, en de blijdschap in de genieting: want wat is de genieting anders dan een blijdschap die wij hebben in het bezit van die zaak die wij beminnen? Daar is vrij wat te doen onder de wijsgeren Betreffend het onderscheid tussen liefde en blijdschap.

Enigen geven het zo: zoals de beweging is van de vloeiende lichamen, die naar het middelpunt lopen, menende daar rust te vinden, maar daar zijnde, gaat het niet verder, en daarom keert het terug en verspreidt het zich, het zwelt op en loopt over. Zo is het met de beweging van de liefde: de begeerte loopt naar het beminde voorwerp, en verenigt zich daarmee, en toch eindigt de beweging daar niet, want door deze beweging van blijdschap keert het weer terug op dezelfde weg. Dan verspreidt het zich weer, en loopt over van dusdanige krachten die het meest sterk zijn. Door deze uitstorting verdubbelt de ziel het beeld van de zaak dat het heeft verkregen, en zo denkt ze dat zij, het nog des te meer bezit. Zij laat zich neer in zo'n kracht, die haar eerst bezig gehouden heeft met de kennis van het voorwerp, en door dit middel maakt zij, dat alle delen van de ziel samen komen tot de bezitting ervan. Hierom zeggen zij, dat de blijdschap een uitgieten van de begeerte is, waardoor de ziel zichzelf verspreidt over enige zaak, om daar des te overvloediger van te genieten.

Maar om niet stil te blijven staan op het onderzoeken van haar natuur, o mijn ziel! Houd u zich bezig met de be-oefening van deze blijdschap? Is er geen oorzaak? Kom zie, en eigen u uw gelukzaligheid toe, neem kennis van de grote dingen, die God omwille van u gedaan heeft. Zoals:

- (1) Hij heeft met u een verbond gemaakt van tijdelijke zegeningen. Alles wat u hebt, dat hebt u door de vrijheid van het genadeverbond: uw brood komt door het verbond, uw slaap is door het verbond, uw behouden is van het zwaard is door het verbond, ja, zelfs de bebouwing van uw land is door het verbond der genade, Ezech. 36:34. O, hoe zoet is dit? Elk kruimeltje is van Christus, en door de kracht van het genadeverbond.
- (2) Hij heeft een verbond met u gemaakt van geestelijke zegeningen, ja, een verbond van genade, vrede, zegening en leven voor altijd en eeuwig. God is uw God geworden, Hij is alles voor u. Hij heeft uw zonden vergeven, Hij heeft u Zijn Geest gegeven, om u te leiden, om u te heiligen, en om u te onderhouden in die staat waarin u staat. En ten laatste wil Hij u tot een volle genieting brengen met Zichzelf in de heerlijkheid, waar u Hem zult loven, en u in Hem verblijden met onuitsprekelijke blijdschap, die vol is van heerlijkheid. O, verhef uw hart, hef uw hoofd op, versterk de zwakke handen en de slappe knieën. Dien de Heere met vreugde en blijdschap des geestes, bedenk dat de dag van uw zaligheid nadert. Schrijf het met gouden letters, *dat uw God met u in het verbond is, om u lief te hebben, om u te zegenen, en om u zalig te maken*. Nog een zeer korte tijd, en Hij Die te komen staat, zal komen, en u tot Zich nemen, en dan zult u volkomen kennen wat het is, God tot uw God te hebben, of met God in een verbond te zijn.

Ik weet dat deze voorwerpen een natuurlijk hart niet verblijden. Voor een mens die buiten het verbond is en op God ziet, is Hij hem een verterend vuur. Ziet hij op de wet, die is een vonnis van verdoemenis, ziet hij op de aarde, die brengt niets dan distelen voort vanwege de zonde, ziet hij op de hemel, de poort is gesloten, ziet hij op de tekenen van de hemel, het bliksemvuur, de donder, die jagen hem schrik aan.

Maar, o mijn ziel! Dit is uw staat niet. Een mens die met God in het verbond is, ziet met een heel ander oog op al deze dingen, ziet hij op God, hij zegt: *dit is mijn Vader*. Ziet hij op Christus: *dit is mijn oudste Broeder*. Ziet hij op de engelen: *dit zijn mijn bewaarders*. Ziet hij op de hemel: *dit is mijn huis*. Op de tekenen van de hemel, het vuur, de hemelse wervelingen, de donder: *die zijn niet anders dan de werkingen van de macht van mijn Vader*. Op de wet: *de Zoon van God heeft die voor mij volbracht*. Ziet hij de voorspoed: *God heeft nog betere dingen voor mij weggelegd*. Ziet hij op tegenspoed: *Jezus Christus heeft veel meer voor mij geleden dan dit is*. Ziet hij op de duivel, de dood en de hel, hij zegt met de apostel: *"Dood! Waar is uw prikkel? Hel! Waar is uw overwinning?"* 1 Kor. 15:55.

Kom arme ziel! Is het niet zo met u? Bent u met God in het verbond, of bent u het niet? Als u nog twijfelt, overzie de gronden van uw hoop, en laat het daar niet bij, tot dat u bent gekomen tot enige mate van vertrouwen. Maar als u van uw deel verzekerd bent, o, verblijd u daar dan in, is het niet een evangelieplicht om zich "in de Heere te verblijden, en zich wederom te verblijden?" Philip. 4:4. De Heere verlustigt Zich in uw vermaken, Hij heeft graag dat het uw standvastigheid en dagelijks werk is, dat u in vreugde leeft, en u altijd in Hem vermaakt. Deze ene belofte: *Ik ben de Heere, uw God*, is genoeg tot opwekking van uw begeerte, om daar naar toe te lopen, en om zich daarmee te verenigen door liefde, en daarop die krachten van de ziel te verspreiden en te overvloeien, die het sterkst zijn, opdat elk deel van de ziel, tot de bezitting ervan mag samen komen. "Loof de Heere, mijn ziel! En al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam," Psalm 103:1.

Zo ook, verblijd u in de Heere, mijn ziel! En al wat in mij is, verblijd u in de Naam van God. Het is de oprechte blijdschap, als de ziel zichzelf verenigt met de zaak die zij bezit, in al haar delen. Waar is ooit zo'n voorwerp van oprechte blijdschap gevonden als dit? Luister, het is alsof de hemel was geopend, en dat de stem van God uit de hemel kwam: "Ik zal u tot een God zijn, en uw zaad na u; Ik ben de HEERE uw God, en Ik zal uw God zijn." Hoe springt uw hart niet op in uw boezem bij dit geluid! Johannes de Doper sprong op van blijdschap in zijn moeders lichaam, op het geluid van Maria's stem. En springt uw ziel niet op in u, op deze stem van God? O wonder! Daar zijn mensen die zich in de zonde vermaken, en is God niet beter dan de zonde? Anderen, die wat meer gezuiverd en in waarheid geheiligd zijn, kunnen zich verblijden over de vergeving van de zonden, over de genade, verzoening en heiligheid, voorboden van de hemel. Hoe uitnemend zijn enige begenadigde harten met deze gedachten weggerukt geweest? Maar is God niet de voorwerpelijke gelukzaligheid, de fontein van de gelukzaligheid, die meer verblijdt dan deze dingen samen? Wel dierbare ziel! Als er in u enige verblijdende kracht is, ontwaak nu, en wek die op. Het is de Heere, uw God, waarin u zich hebt te verblijden. Hij is het, waarin de heerlijke geesten zich verblijden: Hij is het, Die het hoogste is van de hemelse blijdschap, Zijn uitnemende blijdschap, en Hij is het, Die zowel uw God is, als hun God.

O genoeg, genoeg! Of als dit nog niet genoeg is, hoor uw plicht, zoals God zelf u die bevolen heeft: "verblijd u in de Heere," Philip. 3:1. "Gij kinderen van Sion; Verheugt u en zijt blijde in de Heere uw God," Joël 2:23. "Gij rechtvaardigen! Zingt vrolijk in

de Heere, lof betaamt de oprechten," Psalm 33:1. "Gij rechtvaardigen! Verblijdt u in de Heere, en spreekt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid," Psalm 97:12, "Maar laat verblijd zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen, omdat Gij hen overdekt; en in U van vreugde opspringen, die Uw Naam liefhebben," Psalm 5:12. "Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn," Psalm 68:4. "Roemt u in de Naam Zijner heiligheid; het hart dergenen, die de Heere zoeken; verblijde zich," Psalm 105:3. "Dat Israël zich verblijde in Degene, Die hem gemaakt heeft: dat de kinderen Sions zich verheugen over hun Koning," Psalm 149:2, "Verblijdt u in de Heere, en verheugt u, gij rechtvaardigen! En zingt vrolijk, alle gij oprechten van hart!" Psalm 32:11. O, wat zijn dat dringende bevelen!

§ 8 Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

Wij moeten Jezus aanroepen of God de Vader, in en door Jezus, met betrekking tot dit genadeverbond. Nu, dit aanroepen van God bestaat uit bidden en danken.

1. Wij moeten bidden. Wij moeten bewijsredenen van het geloof gebruiken, alsof wij God uitdagen: "Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn." Waarom? "Want Gij zijt de Heere mijn God," Jer. 31:18. Dit verbond is de grondslag, waar alle gebeden op gegrond moeten worden. Het verbond, weten wij, bevat alle beloften in zich, en wat is bidden anders dan de beloften in gebeden veranderen? Dus bad de profeet Jeremia: "Versmaad ons niet, om Uws Naams wil; werp de troon Uwer heerlijkheid niet neder; gedenk, vernietig niet Uw verbond met ons," Waarom? "Zijt Gij niet, o Heere, onze God? Jer. 14:21, 22. Zo bad ook de profeet Jesaja: Heere! Wees niet zo zeer verbolgen en gedenk niet eeuwiglijk der ongerechtigheid: zie, aanschouw toch." En waarom zo? "Wij allen zijn Uw volk," Jesaja 64:9. Alsof hij zeggen wilde: een ieder doet zijn best voor de zijnen: een vorst voor zijn volk, een vader voor zijn kinderen en een herder voor zijn schapen, en zou God Zijn best niet doen voor de Zijnen, die met Hem in het verbond zijn? Is uw ziel in de droevigste verlating, kom dan toch en spreid het verbond voor God uit. Een ziel die in de grootste diepten op dit genadeverbond drijft, heeft geen nood van zinken. Hierom heeft Christus in Zijn verschrikkelijkste en droevigste ure dit gebeden: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Is uw ziel ontsteld vanwege de zonde en de sterke verdorvenheden, ga ondanks dat tot God, en pleit op Zijn beloften en verbond. Zeg zoals Josafat: "O Heere! Ik ben zo neergedrukt door de kracht van mijn zonde, dat ik niet weet, wat ik doen zal, maar mijn ogen zijn op U, o, neemt U weg mijn ongerechtigheden." Is uw ziel onrustig over gebrek aan kracht om deze of gene plicht te doen, ga dan tot God en Christus in het verbond der genade en zeg: "O Heere! u weet, dat ik van mijzelf geen kracht heb, ik ben een dorre wildernis, maar U bent in een verbond der genade met mij getreden, dat U Uw wet in het binnenste van mij wilt geven, en dat U wilt maken, dat ik Uw rechten zal bewaren en doen," Ezech. 36:27, zoals U eertijds tot Gideon gezegd hebt: "Ik heb u gezonden en daarom zal Ik met u zijn," Richt. 6:16.

Vele mensen aanvaarden enige plichten in hun eigen kracht, maar o, mijn ziel! Zie op de beloften van de genade en van de Geest, en stel die in het geschil, en wijs haar op Christus. Anderen zijn gereed om hun heiligmaking uit te werken, door hun eigen ijver, besluiten, beloften en verbintenissen aan God gedaan. Maar helaas! Als er niet meer hulp was in Gods beloften die Hij aan ons gedaan heeft, dan in onze beloften die wij aan Hem gedaan hebben, dan zouden wij wel altijd in onze onreinheid blijven liggen. O, dit is de weg: om in alle gebreken, of benauwdheden, of noden, tot God en Christus te vluchten en te zeggen: "U bent onze Vader, en wij zijn Uw volk, o breek Uw verbond met ons niet." Ik moet bekennen, dat sterke uitdrukkingen en bewegingen zeer goed zijn in het gebed. Maar dit is zeker, de kracht van het geloof in het verbond met God, is het meest krachtige van onze gebeden.

Het kan zijn, dat iemand hier zou willen zeggen: *och, was ik maar verzekerd, dat ik in het verbond met God was, hoe zou ik bidden. Maar och arme, ik ben een uitheemse, een vreemdeling, en dat ben ik geweest zelfs tot deze dag toe, ik heb geen deel aan het verbond.*

Ik antwoord: Hoewel u niet met de daad in het verbond bent, toch kunt u echter in het verbond zijn ten opzicht van Gods voornemen en genadig oogmerk. Maar wat hier ook van te zeggen is, om alle mensen moed te geven om God te zoeken, overdenk in het bijzonder deze stukken:

- a. De vrijheid van de belofte is dit genadeverbond: "Komt en koopt wijn zonder geld, en zonder prijs," Jesaja 55:1. "Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet," Openb. 12:17.
- b. De uitbreiding van de belofte in dit genadeverbond: "Ik zal Mijn Geest uitgieten over alle vlees." Hierom wordt het evangelie vergeleken bij een bruiloft, en God nodigt in het algemeen: "zo velen als u er zult vinden, roept ze tot de bruiloft," Matth. 22:9. Naar dat de staat van de mensen is, zo nodigen zij ook, en zo is hun maaltijd. Nu, Christus is een grote Koning over de hele aarde. Hij heeft een huis waar plaats is voor allen. Hij heeft een tafel waaraan zij allen kunnen aanzitten, ja Hij heeft een schotel die voor allen goed is, en als gevolg daarvan nodigt Hij allen: "Die dorst heeft."
- c. De gewilligheid van Christus om aan een ieder te geven, die bidt naar Zijn beloften. "Had gij maar begeert, (zei Christus tot de Samaritaanse vrouw) Ik zou u levend water gegeven hebben," Joh. 5:10. Let hier op de gelegenheid van Christus woorden: Christus vermoeit zijnde en dorstig van Zijn reis, begeerde van de vrouw een beker water om te drinken, werkelijk geen grote zaak. Hij begeerde maar een beker water, en de vrouw stond bij de fontein waarin water genoeg was, maar toch gaf zij Hem niet, maar zij was verwonderd dat Hij, een Jood zijnde, van haar water begeerde, daar zij een Samaritaanse vrouw was. Wel, zei Christus, u weigert Mij een dronk koud water, terwijl ik vermoeid en dorstig ben, maar had u van Mij begeerd, Ik zou u levend water gegeven hebben. O wonder! Christus is gewilliger om levend water te geven, ja de Geest Gods aan een arme zondaar, dan wij zijn om een dronk algemeen water te geven aan een dorstige ziel.

Ga dan, u die de minste barmhartigheid en goedertierenheid aan Christus in enige van Zijn lidmaten geweigerd hebt, en begeer genade van Hem, o zie op Jezus, bidt om Zijn

Geest, smee Hem of Hij uw hart in u wil vernieuwen, dring aan op de belofte van Zijn verbond, en wacht al hopende.

2. Wij moeten danken.

Als wij zegen begeren, laat ons die zoeken met een zodanig gemoed, als God ons die aanbied, dat is, met een voornemen en begeerte dat de genade mag verheerlijkt worden. Zo heeft Mozes vergeving gezocht, maar met dat doel, dat Gods barmhartigheid Zich zou vertonen: "Indien u hun zonden vergeven zult, zo zal uw barmhartigheid gezien worden en wij zullen U daar voor danken," Exod. 32:32, (zo zijn de woorden aangevuld bij de uitleggers, die in de tekst of beweeglijk of zedig zijn opgeschort). Dit zijn overwinnende smekingen bij God, als wij pleiten op de verheerlijking van Zijn eigen genade: "Vader! Verheerlijk Uw Naam. (bad Christus). Er kwam dan een stem uit de Hemel, zeggende: Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken," Joh. 12:28. Als wij enige zegen ontvangen hebben, dan zijn wij schuldig Hem de eer daarvan toe te schrijven. Aan Hem, die Zijn belofte aan ons volbracht heeft: "Wie is een God gelijk Gij die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbij gaat?" Micha 7:18. Wij moeten de prijs van Zijn genade door de hele wereld zoeken te verkondigen, zodat hemel en aarde daarvan kennis mogen hebben, en zich verwonderen over de genade, die aan ons is bewezen. "Ik zal de goedertierenheden des Heeren vermelden, de veelvoudige lof des Heeren, naar alles, wat de Heere ons heeft bewezen, en de grote goedigheid aan het huis van Israël, die Hij hun bewezen heeft, naar Zijn barmhartigheden, en naar de veelheid Zijner goedertierenheden," Jesaja 63:7. Zie, hoe de profeet roemt van de barmhartigheden, van de goedertierenheden, van de veelheid van Zijn goedertierenheden, de goedheid, ja de grote goedheid van God, hij kon er moeilijk uitraken, hij wilde dat God en Zijn genade alle eer zou hebben.

O mijn ziel! Is God met u in een verbond der genade getreden? Wel dan: "Loof de Heere, mijn ziel! En al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam," Psalm 103:1. Maar hiervan straks meer.

§ 9 Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

Wij moeten Jezus gelijk zijn met betrekking tot dit verbond der genade: "Wij worden veranderd door het aanschouwen naar hetzelfde beeld," 2 Kor. 3:18. Als wij in dit opmerken op Jezus zien, zal dit gezicht zo'n invloed op ons hebben, dat wij Jezus zullen gelijkvormig worden.

Maar waarin bestaat deze gelijkvormigheid?

Ik antwoord in deze onderscheiden dingen.

God biedt ons Zijn verbond aan in Christus, zo moeten wij Zijn aanbidding omhelzen door Christus.

God in Christus houdt Zijn verbond met ons, zo moeten wij door Christus zorgvuldig zijn, om het verbond met Hem te houden.

God in Christus heeft ons grotelijks vereerd, dat wij Zijn volk zijn, zo moeten wij door Christus Hem grotelijks vereren, dat Hij onze God is.

1. God in Christus biedt ons een verbond der genade aan, zo moeten ook wij door Christus deze genadige aanbidding omhelzen.

Zijn aanbiddingen zijn gebleken van de eerste tot de laatste, zowel aan Adam, als aan Abraham, aan Mozes, aan David, aan Israël en aan Juda. Neem daarvan kennis uit die grote belofte van het verbond: "Ik zal uw God zijn," alsof Hij zei: kom ziel! Als u het maar wilt hebben, Ik ben de uwe hoor, Ik bied Mijzelf u aan, Mijn Zoon, Mijn Geest, rechtvaardigmaking, heiligmaking, aanneming tot kinderen, en de zaligheid. Al wat Ik ben, of al wat Ik heb, het is alles het uwe, als u het maar van Mij wilt aannemen. Overzie deze hele, wijde wereld en als er iets in is, dat uw ziel kan vermaken, en als u de hele wereld bent doorgegaan, kom dan en neem een gezicht van Mij, en zie Mij in Mijn heerlijkheid, schoonheid en uitnemendheid. Zie Mij in Mijn eigenschappen, en zie of u niet genoeg in Mij vindt, dat uw aanneming waard is, dit alles, en meer dan dit, ja, meer dan uw oog zien kan, of uw oor kan horen, of uw hart kan begrijpen, bied ik u aan, als u het maar wilt hebben, zie, *Ik zal uw God zijn*.

Zo Christenen! God is eerst met ons, Hij is de eerste Beweger, Hij begint eerst met ons voor wij met Hem beginnen: "Ik zal u brengen (zegt God) onder de band des verbonds," Ezech. 20:37. Nu laat ons Hem hierin gelijkvormig zijn. Biedt Hij Zich aan, o, laat ons Zijn aanbidding omhelzen! Leidt Hij ons op de weg, o, laat ons Hem stap voor stap volgen op diezelfde weg, die Hij ons voorgaat! Laat ons God niet voorschrijven, laat ons dat niet ondernemen, dat wij de voorwaarden van het verbond zouden willen stellen. Laat ons de belofte van de genade niet zoeken te verdraaien naar onze eigen zin en wil. Laat ons niet zeggen: wij willen het zo hebben, dus zo zal het zijn, of anders willen wij van geen voorwaarden van vrede horen. Maar kom, neem God en Christus aan naar Hun Eigen welbehagen. Onderwerp u aan die wijze van het verbond, en deze voorwaarden van vrede, die de Heere u voorschrijft. Dit is Gods genadige aanbidding: Hem gelijkvormig te zijn.

Daar is zoveel in deze aanbieding van Christus, in deze gelijkvormigheid aan Christus. Geef mij daarom vrijheid, dit wat uit te breiden. Zoals God in Zijn aanbieding in het algemeen enige kleine zaadjes van het geloof verspreidt in de harten van degenen, die Hij tot Hem wil brengen, zo is het zeer de moeite waard dat wij de werking van het geloof in het ontvangen en aannemen van deze genadige aanbieding opmerken.

Alleen zal ik de Heere hierin niet begrenzen, maar u aantonen, welke overleggingen sommigen hebben van de algemene en gewone loop van de werking van het geloof, en van de gelijkvormigheid van de zielen aan Jezus Christus in haar vereniging met Christus.

Zoals:

1. Het geloof horende van die grote dingen, die in het verbond der genade zijn voorgesteld, verwekt in de harten een ernstige overdenking van de gelukzalige staat van degenen, die met God in het verbond zijn. "Welgelukzalig zijt gij, o Israël! Gij zijt een volk, verlost door de Heere," Deut. 33:29. "Wie is gelijk Uw volk, gelijk Israël, een enig volk op aarde, hetwelk God is heengegaan Zich tot een volk te verlossen," 2 Sam. 7:23. Daar was een tijd (zegt de ziel) dat ik de overmoedige, de rijke en de aanzienlijke gelukkig achtte, daar was een tijd, dat ik mijn geluk in andere dingen stelde, zoals namelijk in de rijkdommen, in het eerbetoon, in de gunst en het vertrouwen van mensen. Maar nu zijn die gering geworden, en dingen van geen waarde. Het geloof maakt dat wij onze stem veranderen, en zeggen, zoals de psalmist: "Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is," Psalm 144:15.
2. Het geloof verwekt in het hart een verlangende begeerte naar deze staat: Wij kunnen niet anders dan begeren en verlangen naar het goed, dat wij beminnen. De begeerte spruit van nature uit het begrip van het goede waarvan ons opening gedaan is. Hierom is het geloof (zoals wij zeggen) beide in het verstand en in de wil: zoals het in het verstand is opent het de ogen om te zien en helder de gelukzaligheid van het verbond te onderscheiden, zoals het in de wil is, vervolgt en begeert het de verwerving van de geopenbaarde genade. Deze begeerten zijn geen flauwe, maar zeer ernstige, heftige en krachtige begeerten. Soms wordt dat genoemd, een dorsten naar God, soms een jagen naar God, en soms een hijgen naar God. Het is zo'n begeerte, die door geen ding zonder Godzelf verzadigd kan worden.
3. Het geloof verwekt in het hart enige hoop om tot deze staat te komen. Ik zeg, enige hoop, want het geloof dat nu nog maar zoals in de knop of in het zaad is, hoewel zijn begeerte sterk is, toch is de hoop om het te verkrijgen maar slap en zwak, hierom is het geloof met velerlei gedachten ingenomen. Graag was de ziel verenigd met Christus, maar omdat het nog verschrikt is door het gevoel van de zonde, staat het met de tollenaar van verre, vooralsnog kan het geloof nauwelijks een woord spreken tot God, alleen mag het met Jona de tempel van Zijn heiligheid aanschouwen. Zoals een arm, zwak kind ziek in zijn wieg ligt, zonder kracht en zonder spraak en alleen zijn moeder kan aanzien om hulp, en de beweging van zijn oogjes enigszins uitdrukken, wat het graag zou zeggen: zo is het geloof, als het nog zwak is, het zou God graag aanspreken, maar het kan niet, het durft niet, alleen zijn ogen zijn naar de hemel, zoals Josafat eens zei: "onze ogen zijn op U," 2 Kron. 20:12. Het voelt zijn nood, en het zou graag wat willen hebben, maar het gevoel van zijn onwaardigheid en van Gods wet veroorzaakt zo'n vrees in het hart, dat het niet durft naderen. Overdenk Israëls staat, en wij zullen zien, dat die hieraan gelijk is. God roept op de berg: "Ik ben de Heere uw

God." Wat was dit anders dan Gods aanbidding, dat Hij met Israël in het verbond wilde zijn? En toch was de schrik van de donder zo groot, dat Israël niet durfde naderen. Een arme ziel die hoort, dat God Zichzelf aanbiedt, dat Hij met haar in het verbond wil zijn: kom ziel, *Ik ben de Heer uw God*. Maar och arme, die durft niet naderen: "wie ben ik Heere? Of wat is mijns vaders huis, dat ik in het verbond zou treden met de allerhoogste God? De ziel is onrustig in zichzelf, zij wordt hierheen en daarheen geslingerd, en vindt geen rust. Zij hoort van vrede met God, maar voelt die niet, daar is niet weinig met de ziel te doen, om haar hoop op te houden, alleen het geloof herstelt het gemoed telkens weer om de beloften te overdenken, de nodigingen, en alle andere bemoedigingen, die God in Zijn Woord gegeven heeft.

4. Het geloof verwekt in het hart enig voornemen om tot de troon van God te gaan, en daar om genade aan te houden. Het geloof spreekt van binnen, zoals die mensen deden: "Wie weet, God mocht zich wenden," Jona 3:9 en: "misschien zal de Heere, de God der heirscharen, aan Jozefs overblijfsel genadig zijn," Amos 5:1. Zo ook, wie weet, zegt de ziel, misschien zal God willen! En dit baart zo enig voornemen, zoals die melaatsen in Samaria, wetende, dat zij zeker zouden moeten sterven als zij stil zaten, en daarom namen zij voor, om te onderzoeken of de Syriërs hen wilden behouden. Of zoals Ester, wetende dat alles verloren was, als zij zich niet zou verroeren, zij wilde het ondernemen of de koning haar zijn gouden scepter zou toereiken. Zo ook de arme ziel, zij weet dat er geen andere uitkomst voor haar is dan haar eeuwig verderf, als zij blijft in haar natuurlijke staat, daarom neemt zij zich voor tot God te gaan. Zegt de Heere: "zoekt Mijn aangezicht," "wel Uw aangezicht Heere, zal ik zoeken."

Zegt de Heere: "kom herwaarts tot Mij!" "Wel, zie Heere, ik kom tot U, want Gij zijt de Heere onze God," Jer. 3:22. En daarop beveelt de ziel zich aan God, zij zendt klachten naar boven over zichzelf, zij beweent haar eigen zondige wederspanningheden, zij stort een hele menigte van zuchten, steunen en sterk roepen uit naar de hemel. Zij bekent met droefheid en bitter geklag al haar vorige ongerechtigheden. Zij klopt met de boetvaardige Efraïm op de heup, zij ligt neer voor Gods voetbank, zij steekt haar mond in het stof. Zij erkent Gods rechtvaardigheid, als Hij haar zou willen verdoemen en eeuwig verstoten, en ondanks dit alles, houdt zij echter aan om genade, dat zij mag aangenomen worden als één van de Zijnen. Zij zegt tot God: "Heere! Ik heb niets te zeggen, waarom U mij niet zou mogen verdoemen, maar als het U belieft mij aan te nemen, zal Uw barmhartigheid aan mij betoond worden. Och, betoon toch Uw barmhartigheid, neem weg al mijn ongerechtigheden, en ontvang mij genadig." Zo ligt de ziel voor Gods troon, en houdt aan om genade.

5. Als het geloof zo bezig is, om God te smeken om genade, dan is het niet minder oplettend en zorgvuldig om op te merken welk antwoord van de Heere zal komen. Net zo als een gevangene voor de rechtbank, die niet alleen roept om genade, maar ook let op elk woord dat uit de mond van de rechter komt, of hem enige hoop zou gegeven worden. Of zoals Benhadads knechten op hun voordeel uit waren bij de koning van Israël, om te zien of zij door het één of ander gelegenheid hadden dat van hem zou voortkomen, om aan te houden om Benhadads leven. Zo let de arme ziel zeer nauwkeurig op, pleitende om genade en om haar leven, of er niet iets zal komen van God, enig gunstig teken, enig woord van vertroosting, dat tot vrede mocht strekken. O, laat mij horen blijdschap en vreugde. Ik zal horen wat de Heere spreken zal, want Hij zal van vrede spreken tot Zijn volk.

6. Zoals het geloof een antwoord verwacht, zo gedraagt het zich daar ook naar.

- a. Soms antwoordt God niet, en het geloof neemt aan en volgt God aanhoudend, en roept Hem des te krachtiger na, met het voornemen, dat zij het nooit wil opgeven, totdat de Heere haar behoudt of verderft. Ja, als de Heere haar zou willen verderven, verkiest zij in het geloof te willen sterven aan Gods voeten. Zoals Joab, toen hem gelast werd, dat hij zou uitkomen van de hoornen van het altaar en zijn dood ontvangen in een andere plaats. Nee, zei Joab, "maar ik zal hier sterven," 1 Kon. 2:30, of zoals Christus geen verlossing voor Zich in zijn strijd ziende, "te ernstiger heeft gebeden," Luc. 22:44. Zo ook een arme ziel in de tijd van haar strijd, als zij worstelt voor het leven en de dood, als de hulp niet komt op haar eerste gebed, zij bidt opnieuw en dat des te ernstiger. Het geloof houdt sterk aan bij God, en hoe trager God schijnt te wezen in het antwoorden, des te ernstiger is het geloof om God door zijn gebeden te bewegen. Het zal met God worstelen zoals Jakob met de Engel, het wil geen weigering aannemen, maar zonder ophouden smeken: zegen mij, ja ook mij! En laat mij niet gaan zonder mij te zegenen.
- b. Soms antwoordt God maar half, Hij spreekt zoals uit een duistere wolk. Hij geeft zo een weinig verlichting, maar Hij spreekt niet van volkomen vrede. Op deze wijze zei Hij tot de vrouw: "ga heen en zondig niet meer," Joh. 8:11. Hij zei niet: ga heen in vrede, uw zonden zijn u vergeven, nee, nee, maar: ga heen, en zondig niet meer. Hierdoor wordt het geloof een weinig gesterkt, en ziet naar God met meer hoop. Het houdt aan bij God, zoals Mozes deed: "O Heere, Gij hebt aangevangen Uw genade te bewijzen aan Uw knecht, ga door Heere, om al Uw goedertierenheid aan mij te openbaren." Hier houdt het geloof een weinig vast aan het genadeverbond. Het kan zijn, dat de hand van het geloof zwak, schuddende en bevende is, toch houdt het echter een weinig vast, het begint moed te krijgen, het ondervindt dat zijn voorgaande zoeken niet tevergeefs is geweest.
- c. Soms antwoordt God wat volkomener en tot meer vergenoeging. Hij eigent enige belofte van genade aan de consciëntie door Zijn eigen Geest toe. Hij laat de ziel Zijn vertroosting, of deze en andere beloften voelen en smaken met meer kracht dan ooit tevoren: "vreest niet, (zegt God) want Ik ben uw God," Jesaja 41:10. Hier wordt het geloof vrijmoedig en omhelst met blijdschap in zijn hart, de beloften die werden aangeboden. De apostel noemt dit *een omhelzen der beloften*, Hebr. 11:13. Nu, de omhelzing geeft te kennen een bewegelijke aanneming met beide uitgestrekte armen, zo omhelst de ziel de belofte en de Heere Jezus in de belofte. En zoals Simeon, Hem op zijn armen houdende, legt de ziel Hem in het hart, en brengt Hem in het binnenste van het hart, om daar voor eeuwig te rusten en te blijven.

En nu is het verbond gemaakt tussen God en de ziel, nu bezit de ziel God in Christus als haar eigen, zij is gerust in Hem en is vergenoegd met Hem. Zij looft en prijst God voor Zijn goedertierenheid, zoals Simeon gedaan heeft toen hij Christus in zijn armen hield. Zij geeft zichzelf volkomen en eeuwig over aan die goedertierenheid en barmhartigheid die aan haar is geopenbaard.

O mijn ziel! Bent u zo voet voor voet genaderd om het uiterste van Christus' gouden scepter aan te raken? Wel, dan is uw hand aan God gegeven, dan bent u het verbond des vredes ingegaan, Christus aanbieding en uw aanneming van het genadeverbond baart een zoete overeenkomst en een eendrachtige gelijkvormigheid.

2. God in Christus houdt het verbond met ons, zo moeten wij door Christus ook zorgvuldig en ijverig zijn, om het verbond met God te houden.

In wereldse dingen wordt zeer sterk gelet op de verbonden die gemaakt worden, nu, het is niet genoeg voor ons, dat wij met God in het verbond getreden zijn, maar wij moeten het ook houden. De Heere zal nooit, en heeft ook nooit het verbond van Zijn kant verbroken, maar helaas! Wij hebben aan onze kant het eerste verbond der werken verbroken, laat ons nauwkeurig toezien, dat wij het tweede ook niet breken, want dan is er geen plaats meer voor enig ander verbond. Zoals de Heere het verbond met ons houdt, laat ons zo ook het verbond met Hem houden, want hierin is de zegen: "De goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid aan degenen die Zijn verbond houden," Psalm 103:17, 18. Daar is veel aan gelegen, dat wij dit verbond houden, daarom vergun mij, dat ik dit een weinig uitbreide. Verschillende daden van het geloof worden vereist tot dit houden van het verbond. Zoals:

2. Het geloof heeft in het houden van het verbond altijd zijn oog op de regel en het gebod van God: zoals het geloof in de dingen die men geloven moet, ziet op de belofte, zo ziet het geloof op het gebod in die dingen, die gedaan moeten worden. Het geloof wil geen vreemd vuur voor de Heere brengen, het weet dat God niets anders wil aannemen, dan wat met Zijn wil overeenkomt.
3. Zoals het geloof zijn besturing neemt van de regel, zo bestuurt het ons in het houden van het verbond tot het ware doel, dat is, tot de eer van God. Wij zijn van Hem en leven in Hem, en door het geloof moeten wij leven tot Hem en om Hem. "Want niemand van ons leeft zichzelf, en niemand sterft zichzelf. Want hetzij dat wij leven, wij leven de Heere; hetzij dat wij sterven wij sterven de Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren," Rom. 14:7, 9. En hier: "Hij is voor allen gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar Dien, Die voor hen gestorven en opgewekt is," 2 Kor. 5:15. God eist als Zijn recht en plicht: "gij zult Mij eren," Psalm 50:15, ja, zegt het geloof: "Ik zal Uw Naam eren in eeuwigheid," Psalm 86:12.
4. Het geloof wapent de ziel in het houden van het verbond tegen alle hinderpalen die haar voorkomen. Zoals bijvoorbeeld: soms worden wij aan de rechterhand verzocht door het lokaas en de verleidingen van de wereld: "dit alles zal ik u geven," 1 Joh. 5:4, zegt de wereld, wilt u de mijne zijn. Maar dan overwint het geloof de wereld, stellende ons betere dingen voor dan deze. Soms worden wij aan de linkerzijde verzocht met kruis, verdrukkingen en vervolgingen en verdragen wij omwille van Christus' Naam, maar dan helpt het geloof ons overwinnen, en maakt ons overwinnaars door Christus, Die ons heeft liefgehad, door ons het doel van ons geloof en van onze lijdzaamheid voor te stellen. Van Jezus wordt getuigd: "dat Hij, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht," Hebr. 12:2.
5. Het geloof geeft de ziel moed, dat de Heere het houden van het verbond in genade zal aanzien: "maar in allen volke is die Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam," Hand. 10:35. Werkelijk, dit is geen kleine bemoediging voor iemand, die weldoet. Wat zou een dienstknecht niet doen als hij weet, dat zijn meester het voor goed zal aannemen? Nu, het geloof verzekert de ziel, dat er niet één gebed gesproken wordt, dat er niet één heilige begeerte of goede gedachte opgeheven wordt, dat er niet één woord wordt gesproken of werk wordt gedaan ter ere van God, of God heeft daar

kennis van, en neemt het aan ten beste. "Alsdan spreken, die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naaste: de Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die de Heere vrezen, en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken," Mal. 3:16.

6. Het geloof voorziet de ziel met sterkte en bekwaamheid om het verbond te houden. Door het geloof verkrijgen wij kracht en sterkte door de genade, zoals:
 - a. Door het geloof zien wij op Christus zoals Hij alle volheid van de genade in Zichzelf heeft: "Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem alle volheid wonen zou," Col. 1:19. Alle anderen hebben maar een zekere mate, deze wat meer, die wat minder naar de mate van Christus, maar Christus heeft de Geest ontvangen, "niet met mate," Job 3:34, maar in Zijn volheid.
 - c. Door het geloof weten wij, dat welke volheid van genade Christus in Zichzelf heeft, Hij die niet alleen voor Zichzelf heeft, maar voor ons: Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensen," zegt de psalmist, Psalm 68:19, niet slechts voor Zichzelf, maar voor de mensen. "Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade," Joh. 1:16. Zijn wijsheid is om ons wijs te maken. Zijn zachtmoedigheid, om ons zachtmoedig te maken, en Zijn lijdzaamheid om ons lijdzaam te maken.
 - d. Door het geloof zien wij op Christus zoals Hij getrouw is om die genade aan ons uit te delen, die Hij voor ons ontvangen heeft. "Hij is getrouw in het hele huis Gods," Hebr. 3:2. Hij is getrouw in het uitdelen van al de schatten der genade, die Hem zijn toevertrouwd ten beste van Zijn Kerk. Hij houdt niets achter, Zijn getrouwheid laat niet toe, dat Hij dat voor Zichzelf zou houden, wat Hij voor ons ontvangen heeft. Hierom zegt de psalmist, "heeft Hij gaven genomen voor de mensen," Psalm 68:19. En zo heeft de apostel het gesteld, "Hij heeft de mensen gaven gegeven," Ef. 4:9, zoals Hij ontvangen heeft zo geeft Hij, omdat Hij getrouw is, in alles wat Hem is toevertrouwd.
 - e. Door het geloof zoeken wij God, en verzoeken om de vervulling van Zijn beloften naar onze behoefte. Ontbreekt ons wijsheid, zachtmoedigheid, lijdzaamheid, of enige andere genade, het geloof zal ons door het gebed brengen bij de fontein en door dit middel verwacht het de genade, die ons ontbreekt. Zoals een kind door het zuigen aan de borst de melk daar tot zijn eigen voeding uithaalt, en daardoor sterker wordt, zo zuigen wij door het gebed het geloof van Christus en van de belofte van de genade, en door dat middel verkrijgen wij sterkte voor onze inwendige mens, om het verbond te volbrengen dat wij met God gemaakt hebben.
 - f. Zoals het geloof ons versterkt, als wij op enige tijd door de kracht van de verzoeking in onze verbondsverhouding zouden komen te missen, brengt het geloof ons ook weer terecht en herstelt ons in onze vorige staat. Ik zeg niet dat het verbond tussen God en ons verbroken kan worden, wij kunnen God vertoornen en missen in de dienst van God, maar zolang wij God niet opzij zetten en verlaten, en een andere meester, een andere heer en man in plaats van God kiezen, is het verbond der genade nog niet gebroken. Maar dit kan een waarachtig geloof niet doen, het kan vallen en dikwijls vallen, en toch niet vervallen, maar hij staat weer op. Hij mag terzijde uitwijken, maar hij keert echter weer terug op de weg des verbonds. Hoe zoet is dit leerstuk!

Christenen wij kunnen, en daadwerkelijk wandelen wij, soms wat slapjes in het houden van het verbond, onze voet wijkt uit en wij treden terzijde af van de weg des Heeren, maar het geloof doet ons tot God terugkeren. Het brengt schaamte op ons aangezicht, dat wij na zoveel genade aan ons bewezen, God zo'n boze vergelding doen. Het maakt ons indachtig aan deze beloften: "Keert weder tot Mij, zo zal Ik weder tot ulieden keren," Zach. 1:3. ... Gij hebt al dit kwaad gedaan; doch wijkt niet van achter de Heere af, want de Heere zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns grote Naams wil; dewijl het de Heere belooft heeft ulieden Zich tot een volk te maken," 1 Sam. 12:22. Door het overpeinzen van deze en dergelijke andere beloften maakt het geloof ons moedig om tot God terug te keren, om woorden tot ons te nemen en het verbond der genade, tot ons voordeel te bepleiten. Deze werking van het geloof heeft Petrus weer tot Christus gebracht, terwijl Judas, dit geloof missende, terneer lag in vertwijfelde bekommernis en geheel niet machtig was om weer op te staan, of zichzelf weer terecht te brengen.

O mijn ziel! Bent u voorzien van deze werkingen van het geloof, die u bovenmate versterken om het verbond met God te houden, dan is er een zoete gelijkvormigheid tussen u en Jezus.

3. God in Christus heeft ons ten hoogste vereerd, dat wij Zijn volk zijn, zo moeten wij Hem door Christus ten hoogste vereren, dat Hij onze God is.

Dit is het voornaamste oogmerk van het verbond, en ik zal hiermee eindigen. O mijn ziel! Wees aan God gelijk en draag ten opzichte hiervan het beeld en de gelijkenis van God uw Vader. Hij heeft Zichzelf vernederd om u te verhogen, o, verneder u dan ook zelf, om Hem te verhogen, doe er alles aan om Zijn Naam te verheerlijken. Wij allen willen graag in het verbond met God zijn, om onszelf te verheffen, om te mogen zitten op tronen, en om een Koninkrijk te bezitten. Maar wij behoren voornamelijk te bedenken, hoe wij God op Zijn troon verheffen zullen: "geeft onze God grootheid," zegt Mozes, Deut. 2:3. Maakt Hem daardoor een Naam en prijst Hem, dat Hij ons verwaardigd heeft ons tot Zijn volk te maken, en ons in het verbond met Hem aan te nemen. Eert Hem, omdat Hij God is, maar eert Hem des te meer, om dat Hij onze God is. Wie zou Hem de eer geven als Zijn volk het niet doet? De wereld kent Hem niet, "de goddeloze zoekt God niet – in al zijn gedachten is God niet," Psalm 10:4.

Komt God geen eer toe? Zullen wij Hem, die de Hemelen heeft uitgestrekt, die de aarde heeft gegrond en die de mens daarop gemaakt heeft, geen eer geven? O ja, God zelf antwoordt: "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen," Jesaja 43:21. Werkelijk, God wil door Zijn eigen volk geprezen wezen, dat Hij voor Zichzelf heeft aangenomen, "Hij wil verheerlijkt worden in degenen, die tot Hem naderen," Lev. 10:3.

Maar hoe zullen wij God verheerlijken?

Ik antwoord:

- (1) Wij moeten Hem verheffen als de voornaamste en de hoogste in ons oordeel. De koningen achten niet, dat hun eer wordt aangedaan, als zij niet boven alle andere mensen gesteld worden, en hierom heeft Gods volk dusdanige spreekwijzen gebruikt van de Heere hun God, waardoor zij Hem ver boven de vergelijking van alle schepselen hebben afgezonderd. Zo zegt Mozes: "O Heere! Wie is als Gij onder de

Goden? Wie is als Gij! Verheerlijkt in heiligheid, vreeslijk in lofzangen, doende wonder," Exod. 13:11. En David: Gij zijt groot Heere God, want daar is niemand gelijk als Gij, en daar is geen God, dan alleen Gij, naar alles, wat wij met onze oren gehoord hebben," 2 Sam. 7:12. En zo zegt Salomo: "Heere, God Israëls! Daar is geen God gelijk Gij, boven in de Hemel, noch beneden op de aarde; houdende het verbond en de weldadigheid Uwer knechten," 1 Kon. 8:23. En Micha: "wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat," Micha 7:18. En zo moeten wij opklimmen in onze gedachten en overdenkingen van God, totdat wij gekomen zijn tot een heilige verbaasdheid en verwondering over God.

- (2) Wij moeten het achten, onze hoogste gelukzaligheid en waardigheid te zijn, dat wij een volk zijn, die met God in het verbond staan. Hebben wij enige eer, laat dit ons echter als onze hoogste eer achten, dat God onze God is. Zijn wij gering en veracht in de wereld, laat dit ons echter eer genoeg achten, dat God ons verhoogd heeft om Zijn volk te zijn. Christenen! Als wij helemaal niet zouden geacht worden, kunnen wij ons echter hiermee gerust stellen, dat God onze God is. Zouden wij vervolgd, gevangen genomen en benauwd worden, dan kunnen wij echter met Jakob zeggen: "Ik heb genoeg, omdat de Heere mij genadig is, en mij in het verbond met Hem heeft aangenomen." Zeker, dan getuigen wij van God voor hemel en aarde, dat Hij ons beter is als koren, of wijn, of olie, of alles wat de wereld ook zou kunnen opleveren.
- (3) Wij moeten ons stellen onder de macht van elk woord van onze God, en wij moeten onszelf gelijkvormig maken aan het voorbeeld van onze God. Dat is, wij moeten arbeiden om Gods navolgers te worden en Zijn deugden navolgen. Het is een stuk van die eer die de kinderen hun ouders schuldig zijn, dat zij hun bevelen gehoorzaam zijn, en hun voorbeeld navolgen. Wij kunnen God niet meer eer bewijzen dan dat wij ons verootmoedigen aan Zijn voeten, om van Zijn woorden te ontvangen, Deut. 33:3, dan dat wij het wezen van de wereld verloochenen om Zijn navolgers te worden als geliefde kinderen," Efëze 5:1.
O denk hieraan! Want dan zijn wij Hem inderdaad gelijkvormig, dan zijn wij heilig, zoals Hij heilig is, en rein zoals Hij rein is, en hoe kan dit anders, dan tot eer en heerlijkheid strekken van onze goede God?

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN GEBOORTE

EERSTE DEEL

Lukas 1:30-32.

"En de engel zeide tot haar: Vrees niet, Maria, want gij hebt genade bij God gevonden. En zie, gij zult bevrucht worden en een Zoon baren, en zult Zijn Naam heten JEZUS. Deze zal groot zijn en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden."

Lukas 1:35.

"En de engel antwoordende, zeide tot haar: De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden."

Galaten 4:4, 1 Timotheus 3:16, Romeinen 1:3, 4.

"God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw." - "Buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees." - "Van Zijn Zoon (Die geworden is uit het zaad Davids naar het vlees); Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zone Gods naar de Geest der heiligmaking."

Lukas 2:15, 16, 20.

"De herders zeiden tot elkander: Laat ons dan heengaan tot Bethlehem en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd. En zij kwamen met haast en vonden Maria en Jozef, en het Kindeke liggende in de kribbe. En de herders keerden weder, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden. "

Johannes 15:1, 5, Psalm 85:11, 12.

"Ik ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman." - "Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken." - "De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen. De waarheid zal uit de aarde spruiten, en gerechtigheid zal van de hemel nederzien."

Hebreeën 12:2, 2 Korinthe 3:18, Johannes 1:14.

"Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus." - "En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende.." - "En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd."

Lukas 2:15

"Laat ons dan heengaan tot Bethlehem en laat ons zien het woord, dat er geschied is."

HOOFDSTUK 1

§ 1. Van de verkondiging van Christus

In dit stuk zullen wij zoals als in het voorgaande, eerst het voorwerp voorstellen, en u daarna besturen hoe u daarop zien moet.

Het voorwerp is Jezus, zoals Hij op Zich neemt het werk van des mensen zaligheid in Zijn eerste komst in het vlees tot op Zijn wederkomst. Maar daar wij in dit grote stuk verschillende verhandelingen hebben, die wij niet naar behoren tegelijk kunnen afhandelen, zullen wij het in kleinere stukken verdelen, en dit voorwerp, Jezus Christus, voorstellen:

- I. In Zijn geboorte.
- II. In Zijn leven.
- III. In Zijn dood.
- IV. In Zijn opstanding.
- V. In Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods, en Zijn zenden van de Heilige Geest.
- VI. In Zijn voorbidding voor Zijn heiligen, in welk werk Hij nu bezig is en waarin Hij zal bezig blijven tot Zijn tweede komst ten oordeel.

I. Betreffend de verhandelingen van Jezus in Zijn geboorte. Enige dingen moeten wij voorstellen voor Zijn geboorte en enige erna, zodat wij dit ook zullen uitstrekken tot de tijd van Johannes de Doper, of de uitoefening van Zijn bediening op aarde. Nu, in de gehele verhandeling van deze tijd zullen wij deze dingen in het bijzonder inzien:

- A. De boodschappen van Christus.
- B. Zijn ontvangenis.
- C. Zijn twee naturen.
- D. Het dadelijk onderscheid in die twee naturen.
- E. De wonderlijke vereniging, niettegenstaande die onderscheiding.
- F. De geboorte van Christus.
- G. Enige gevolgen na Zijn geboorte, toen Hij maar een kind van twaalf jaren was.

A. Het eerste met betrekking tot Zijn geboorte is **de boodschap van Christus**, die te zien is bij Lukas 1:26. "En in de zesde maand werd de engel Gabriël van God gezonden", enzovoort. Ik zal een weinig blijven staan bij enige van deze woorden.

1. De bode is een engel. Een mens was te gering om de tijding te brengen van de ontvangenis van God. Nooit was er enig werk in de hemel voorgenomen, waar de aarde zoveel aan gelegen was, als de ontvangenis van de God van de hemel in de schoot van de aarde. Niemand minder dan een engel was waardig om deze boodschap over te brengen, en nooit werd een engel meer verheerlijkt dan door deze zending. De engelen zijn tot verschillenden gezonden, zoals tot Gideon, Manoach, David, Daniël, Elia, Zacharia en anderen, en toen heeft de engel de boodschap verheerlijkt. Maar hier is een boodschap die de engel verheerlijkt, hij was van tevoren geheel heerlijk, maar dit heeft zijn heerlijkheid vergroot. Werkelijk, de menswording van God kon geen mindere bode hebben dan een engel van God. Toen God had voorgenomen Zijn Evangelie te beginnen, heeft Hij de wereld eerst willen bezoeken door Zijn engel voor Hij die heeft willen bezoeken door Zijn Zoon. Zijn engel heeft moeten komen in menselijke gedaante voor Zijn Zoon kwam in de menselijke natuur.

2. De engel groet de maagd: "Wees gegroet, gij begenadigde; de Heere is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen," (Luk. 1:28). Vele mannen en vrouwen zijn er geweest en zijn nog Gods geestelijke tempelen, maar nooit is iemand de lichamelijke tempel van God geweest dan alleen Maria, en daarom: gezegend zijt gij onder de vrouwen. En toch kunnen wij niet zeggen dat zij zo gezegend is geweest in het dragen van Christus als in het geloven in Christus. Haar baren was inderdaad een groot wonder, maar haar geloven was een grotere weldaad voor haar ziel, dat was haar voordeel, maar dit is haar gelukzaligheid. Christenen, als wij in Christus geloven en Christus' woord gehoorzaam zijn, dan zijn wij de moeder van Christus: 'Zo wie de wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder, en zuster, en moeder,' (Matth. 12:50). Elke vernieuwde ziel is een tweede Maria, een geestelijk heiligdom van de Heere Jezus. De toeroeping van die vrouw was: "Zalig is de buik die U gedragen heeft, en de borsten die Gij hebt gezogen," (Luk. 11: 27). Het is waar, zegt Christus, maar de zaligheid was maar

voor haar alleen. Ik zal u zeggen hoevelen zalig zijn en nog zaliger: ja, zalig zijn degenen, die het Woord Gods horen en hetzelfde bewaren," (vs. 28). Zalig zijn zij die het geschreven Woord zo baren, door het te doen, zoals de gezegende maagd het vlees heeft gegeven aan het eeuwige Woord door Het te dragen. Dezen, die Gods Woord horen en bewaren, zijn diegenen, die wederom worden bearbeid te baren, totdat Christus een gestalte in hen krijgje, (Gal. 4:19). Horende ontvangen zij het onvergankelijk zaad van het Goddelijke Woord. Door een vast voornemen om het te doen, ontvangen zij, door een sterke begeerte maken zij het levend, door een ijverige betrachtning arbeiden zij, en als het werk is gedaan, dan zijn zij door het Woord gebaard, en Christus heeft in hen een gestalte gekregen. In dit opzicht was Maria gezegend, en ik twijfel niet of de engel heeft haar daarom de 'gezegende" genoemd. Elizabet noemt haar de gezegende en Simeon noemt haar de gezegende, zijzelf noemt zich de gezegende en alle geslachten noemen haar de gezegende, en God Zelf noemt haar en maakt haar de gezegende. Ja, zoals Paulus zegt: "Is deze zaligspreking alleen over de besnijdenis?" (Rom. 4:9), zo ook hier: is deze zaligspreking alleen over de maagd? O, nee zelfs: Zalig zijn de armen van geest, zalig zijn die treuren, en zalig zijn de zachtmoedigen, (Matth. 5:3-5). "Welgelukzalig is de mens, die de Heere de ongerechtigheid niet toerekent," (Ps. 32:2). Ja, die heeft God gezegend met geestelijke zegeningen in de hemelen, en die zal Christus ontvangen met een: "Komt, gij gezegende Mijns Vaders!"

3. Deze maagd werd zeer ontroerd over deze groetenis, (Luk. 1:20). Zeker mocht zij ontroerd worden want,

a. Al was er maar een mens plotseling binnengekomen, terwijl zij niemand verwachtte, of zo in het geheim als zij geen ander gezelschap had, of zo wonderlijk, als de deuren schijnbaar gesloten zijn geweest, had zij reden om ontroerd te worden. Hoeveel te meer zal de blinkende heerlijkheid van de engel de verbaasdheid vermeerderd hebben!

b. Haar geslacht was wat meer onderworpen aan de vrees. Was Zacharia ontsteld door het gezicht van deze engel, hoeveel te meer deze maagd. Wij vleien onszelf dat wij dergelijke gezichten wel zouden kunnen verdragen, maar daar is onderscheid tussen ons geloof en onze zinnen. Gods tegenwoordigheid hier door het geloof op te merken, dat gaat wat gemakkelijker, maar als een heerlijke engel in het midden van ons verscheen, dat zou ons allen zeer ontstellen. Maar Betreffend dit heeft de engel haar vertroost: "Vrees niet, Maria, want gij hebt genade bij God gevonden" (vs. 30). De ontroeringen van de heilige zielen eindigen altijd in vrede en vertroosting, blijdschap was de boodschap van de engel, en geen verschrikking. En daarom heeft hij haar geest direct weer levend gemaakt door een beminnelijke opwekking: "Vrees niet," alsof hij zei: "laat hen vrezen die weten dat ze in ongenade zijn, of niet weten dat zij begenadigd zijn. Uw gelukzalige staat nodigt u tot vertrouwen, en het vertrouwen nodigt u tot blijdschap. Wat, zouden zij vrezen, die genade bij Hem hebben, voor Wie de duivelen sidderen? O Maria, hoe kan het anders dan dat de blijdschap in uw hart zal komen, uit wiens buik de zaligheid zal voortkomen." Ik twijfel niet of zelfs deze woorden hebben Maria weer hersteld, was er een verborgen hoek in haar ziel, waarin de stralen van deze vertroosting niet hebben geschenen?

4. Hier is de grond van haar vertroosting en onze gelukzaligheid: "En zie, gij zult bevrucht worden en een Zoon baren, en zult Zijn Naam heten Jezus," (Luk. 1:31). Nooit is enig sterfelijk schepsel verheerlijkt geweest, dat zijn buik dat vlees zou hebben voortgebracht dat persoonlijk met de Godheid verenigd is, dat zij Degene zou gebaard hebben Die de gehele wereld onderhoudt. Daar is een wonder in de ontvangenis, een ander in de vrucht, beide zijn zij zeer wonderlijk, maar het laatste oordeel ik van een groter verborgenheid en van meerder verwondering te zijn: de vrucht van de buik is Jezus, een Zaligmaker, de Zoon van de Allerhoogste, een Koning: God de Heere zal Hem de troon geven, en Hij zal eeuwig heersen, want Zijn Koninkrijk zal geen einde zijn, (vs. 32-33). Hier was een Zoon, en wel zo'n Zoon als de wereld nooit gehad had, en hierin was de grond van Maria's blijdschap. Hoe kon zij anders dan zich verblijden te horen wat haar Zoon zou zijn voor Hij nog was? Werkelijk, geen moeder is zo verblijd geweest over haar geboren zoon, als deze maagd geweest is over haar Zoon voor Hij nog ontvangen was.

De grond van deze blijdschap lag nog meer in die Naam, *Jezus*. Hier, christenen, hier is het Voorwerp waar u op zien moet: de eerste titel die de engel onze Zaligmaker geeft is Jezus, een Zaligmaker. O, kom toch, laat ons hier wat bij stil blijven staan! Zonder Jezus zouden wij God nooit gekend hebben als onze vriend, en zonder Jezus zou God ons nooit anders gekend hebben dan als Zijn vijanden. Deze Naam Jezus is beter voor ons dan alle titels van God. Daar is werkelijk goedheid en uitnemendheid genoeg in de Naam van Jehovah, maar wij zijn zo weinig goedheid waard en verdienen zo veel kwaad, dat daarin alleen een zwakke troost voor ons zou geweest zijn, maar door de Naam van Jezus is er troost in de Naam van God. Eertijds was God bekend door Zijn Namen van macht, van majesteit en van Zijn naturen. Maar Zijn Naam van goedertierenheid was tot nu toe gespaard, omdat God had voorgenomen al de schatten van Zijn barmhartigheid door het Middelaarschap van Zijn Zoon uit te storten. En zoals deze Naam boven alle namen verheven is, zo moeten wij Zijn barmhartigheid verheffen boven al Zijn werken. O, dit is een voordelige Naam, in alle diepten, benauwdheden, ellendigheden en zorgen bidden wij God, dat Hij door de Naam Jezus Zijn eigen Naam goed voor ons maken wil, zodat Hij die niet tevergeefs zal dragen, maar daar Hij een Zaligmaker is, dat Hij ons dan ook wil zalig maken. En dit is onze troost, dat Hij zeker nooit zo zal gedenken aan onze boze zonden, dat Hij Zijn eigen gezegende Naam zou vergeten, en in het bijzonder deze Naam, Jezus. O, het is de heerlijkste, de kostelijkste en de zoetste Naam voor ons van alle Namen van God.

5. De reden van deze Naam is door de engel aan Jozef gegeven: "Gij zult Zijn Naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden," (Matth. 1:21). Maar waarom van hun zonden? Het zou schijnen dat wij liever verlost waren van de armoede, schande, bezoeken, gevangenis, dood, hel en duivel. Daar zijn maar weinig mensen die door de zonde onrustig gemaakt worden. Och, hoe weinig! Hoe weinigen zijn er die vanwege hun zonden niet slapen kunnen! Helaas, helaas, de zonde (als wij het werkelijk bevatten) is de slechtste van alle rampen. Daar is geen armoede dan de zonde, daar is geen schande dan de zonde, daar is geen plaag gelijk aan die van de zonde, daar is geen gevangenis, of deze gevangenis is een paradijs zonder zonde, daar is geen dood die

enige prikkel in zich heeft dan om de zonde. "De prikkel des doods is de zonde," zegt de apostel (1 Kor. 15:56), trek de prikkel uit en u zult de slang in uw boezem kunnen steken. Ja, ik zeg nog meer, daar is geen hel dan om de zonde, de zonde heeft eerst het vuur van de hel ontstoken, de zonde houdt het brandende. Neem de zonde weg, en deze pijnigende vlam zal uitgaan, en Betreffend de duivel, de zonde is zijn werktuig, waarmee hij alle kwaad werkt. Hoe wordt een mens tot een slaaf van de satan anders dan door de zonde? De duivel heeft anders geen werk in de wereld dan om de zonde, hij kan geen mens tot de val brengen anders dan door de zonde.

Wat een overvloed aan weldaden is hier in dit ene woord: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden." Daar overkomt de mens geen kwaad, of het houdt op kwaad te zijn, als de zonde maar weg is. Als Jezus de zonde wegneemt, dan zegent Hij zelf onze zegeningen en Hij heiligt ook onze verdrukkingen. Hij brengt vrede voort uit de beroeringen, rijkdommen uit de armoede, eer uit de schande, vrijheid uit de slavernij. De prikkel van de dood trekt Hij uit en het vuur van de hel wordt door Hem uitgeblust. Zoals al het kwaad in de zonde ligt opgesloten, zo maakt Hij, Die ons zalig maakt van de zonde, ons zalig van al het kwaad, welke naam dat ook moge hebben.

Maar is Christus niet net zo'n dierbare Naam als Jezus is?

Ik antwoord: Nee, want:

- a. Christus is de Naam van God. God, zoals Hij God is, kan niet gezalfd worden, maar Jezus is de Naam van God, en dat, waarin Hij nog meer in het bijzonder een welbehagen heeft.
- b. De Naam Christus is meegedeeld aan anderen: want prinsen zijn genoemd Christus, maar Jezus is Hem Zelf eigen, want daar is geen Zaligmaker dan Hij.
- c. Christus is gezalfd, en met welke andere bedoeling dan om een Zaligmaker te zijn? Jezus is als gevolg daarvan het doel, en het doel is altijd boven de middelen. Wel, dit is die Jezus, de Zoon van Gods liefde, de Werkmeester van onze zaligheid, in Wie alleen God een welbehagen heeft, en Die de engel verkondigd heeft voor Hij ontvangen was: "Gij zult bevrucht worden en een Zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten Jezus."

2. Van de ontvangenis van Christus.

De ontvangenis van Christus was het besluit van de boodschap van de engel. Zodra de maagd had gezegd: "Mij geschiede naar Uw woord," is het naar dat woord geschied: de Heilige Geest heeft haar onmiddellijk overschaduwd en onze Zaligmaker in haar buik gevormd. Nu, christenen, dit was de tijd van de liefde, en als wij in het bijzonder zien op Zijn ontvangenis en geboorte, mogen wij wel zeggen: nu is de dag doorgebroken, de zon gerezen, de duisternis verdwenen, en de toorn en grimmigheid is geweken voor de gunst en zaligheid. Nu was het dat de vrije genade is neergedaald van de hemel, duizenden van

engelen haar dienende. Zelfs de wolken (om zo te spreken) scheurden om haar een doortocht te geven, de aarde sprong op om haar te verwelkomen, de vloeden klapten in de handen van vreugde, de hemelse heirlegers zongen op haar doortocht: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!" Waarheid en gerechtigheid zingen voor haar, vrede en voorspoed volgden haar, barmhartigheid en goedertierenheid geleiden haar aan beide zijden, en toen zij de eerste voet op aarde zetten, riepen zij uit: "Een Jezus, een Zaligmaker! Hoort mensen, de Heere heeft Mij nedergezonden om u de tijding van een Jezus te brengen, genade en vrede zij ulieden: "Ik zal met u leven in deze wereld, en u zult met Mij leven in de toekomstige wereld." O, hier was een gezegende, nieuwe tijding! Wel, dit is evangelie, een zuiver evangelie! Dit is de boodschap, de vrije genade roept een Jezus uit, en een Jezus is als geheel voorbereid van vrije genade. O, wat zijn wij eeuwige dankbaarheid verschuldigd aan de eeuwige God! Als er geen Jezus geweest was (om zo te spreken), geheel van de genade voorbereid of de genade zelf, wij hadden nooit enig deel met God kunnen hebben. O, hoe moeten wij met de engelen zeggen: "Ere zij God! Geloofd zij God om Jezus Christus!"

Maar in deze ontvangenis van Christus zijn zoveel wonderen, dat voor wij daarvan beginnen te spreken, wij wel verbaasd mogen staan: "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees," (1 Tim. 3:16). Zeg, is het niet een wonder, een verborgenheid, een grote verborgenheid, een grote verborgenheid zonder alle twijfel, dat de Zoon van God uit een vrouw geboren is, ja, dat Hij uit die vrouw geworden is, die door Hem Zelf was voorbereid? Is het geen wonder dat haar buik toen en de hemel nu, Diegene kan houden, Die de hemel der hemelen niet kan bevatten? Van deze ontvangenis van Christus zal ik een weinig spreken, maar een weinig! Want welk mens kan veel begrijpen van deze ontvangenis, die geschied is zonder hulp van enig mens? Ons meeste licht moeten wij hierin ontlenen aan een engel, die het zo beschreven heeft: "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen," (Luk. 1:35).

Merk uit deze woorden eerst de doende of werkende oorzaak op, en dan de vrucht of het resultaat.

1. De werkende oorzaak van de ontvangenis van Christus is de Heilige Geest. Dit komt overeen met het zeggen van de engel aan Jozef: "Hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit de Heilige Geest," (Matth. 1: 20). Hier kan gevraagd worden: waarom wordt de ontvangenis van Christus aan de Heilige Geest toegeschreven, die toch aan alle drie Personen in de Heilige Drie-eenheid gemeen is?

Ik antwoord dat het niet is om anderen uit te sluiten, maar:

- a. Om aan te tonen dat het Gods vrije genade geweest is, die vele malen genoemd wordt de Heilige Geest.
- b. Omdat de Vader en de Zoon het gewerkt hebben door de Heilige Geest, Wiens werk het onmiddellijk en op een bijzondere wijze geweest is. Grote redenen hebben wij om

dankbaar te zijn aan alle drie de Personen: aan de Vader Die dit kleet beschikt heeft, aan de Zoon Die het gedragen heeft, aan de Heilige Geest Die het bereid heeft, aan de hele Godheid Die ons daarmee bekleedt en daardoor rechtvaardig gemaakt heeft. Maar Heilige Geest is echter niet de Vader van Christus. Hij heeft Hem niet gegenereerd, maar geformeerd. Hij heeft geen stof van Zijn eigen Wezen toegebracht waaruit Christus gemaakt is, maar Hij heeft genomen van de menselijke natuur van de maagd en heeft daarvan het lichaam van Christus in haar toebereid. Weg met alle grove dwalingen en oude ketterijen! Deze ontvangenis van Christus is niet geschied door enige vleselijke uitstorting van het zaad, maar door toebereiding. Dat is door de werking of kracht van de Heilige Geest, of anders, door het krachtige bevel en de beschikking van de Heilige Geest, nog anders: door de zegening van de Heilige Geest, waardoor dat deel van het bloed of zaad van de maagd, waarvan het lichaam van Christus is bereid, zo gezuiverd en geheilgd is, dat daarin niet de minste smet of vlek van de oorspronkelijke onreinheid kon zijn.

2. De vrucht of de uitwerking is geweest: De mensheid van Christus, waarin wij hebben op te merken de stof en de manier.

a. Betreffend de stof, let op de stof van het lichaam en van de ziel van Christus.

(1). De stof van het lichaam van Christus is het waarachtige vlees en bloed van de maagd geweest. "Hij is geworden uit een vrouw," zegt de apostel (Gal. 4:4) dat is, van het vlees en bloed en wezen van de vrouw. "En Hij is geworden uit het zaad van David," zegt de apostel, "naar het vlees," (Rom. 1:3) anders zou Hij geen Zoon van David hebben kunnen zijn naar het vlees. En als het waarheid is wat de wijsgeren zeggen, dat het zaad van de man niet in het wezen van het kind komt maar alleen het zaad van de vrouw dat toeschikt (zoals een werkmeester zijn werk toeschikt en toebereidt) om dat te maken tot de gedaante van een mens, nu, dan weet ik niet waarin de ontvangenis van Christus in het stof geheel zou verschillen van onze ontvangenis, dan alleen in de bereider of werker van Zijn Wezen, Die de Heilige Geest was.

(2) De stof van het wezen van de ziel van Christus was niet voortgekomen uit de ziel van de maagd als een gedeelte van haar ziel, maar zij was gemaakt zoals de zielen van andere mensen, dat is: uit niets, door de kracht van God, en zo in het lichaam door Gods hand ingestort. Maar van deze dingen (van Zijn lichaam en ziel, en menselijke natuur) zullen wij in de volgende afdeling uitgebreider spreken.

b. Betreffend de manier van de bereiding van Christus' menselijke natuur, die is wonderlijk geweest. De engel schrijft de Heilige Geest twee werkingen toe in dit grote werk, de ene dat Hij zou komen over de maagd, de andere dat Hij haar zou overschaduwen. Door het eerste wordt aangewezen de ongewone werking van de Heilige Geest in het bereiden van de menselijke natuur van Christus, zoals van Simson gezegd werd: De Geest des Heeren kwam op hem, (Richt. 14:6), dat is: de Geest des Heeren heeft hem aangeblazen met een ongewone kracht. Zo kwam ook de Geest des Heeren over haar,

dat is, de Heilige Geest heeft in haar gewerkt op een ongewone wijze. Zoals bijvoorbeeld dit: in de gewone voortplanting wordt ons wezen en delen in trappen bereid, als eerst het zaad een vrucht wordt, dan een beginnend lichaam, dan worden bereid de lever, het hart, het brein en vervolgens het andere. En daar zijn tenminste veertig dagen nodig voor het lichaam van het kind volkomen bereid is. Maar met het lichaam van Christus was Hij naar ziel en lichaam volkomen voorbereid, vrij van zonden en vol van genade. Zelfs in het ogenblik van Zijn ontvangenis was Hij volkomen geformeerd en direct verenigd met het eeuwige Woord, volkomen God en volkomen mens. Werkelijk, dit was ongewoon, en dit is de eigenschap van de Heilige Geest, om met haast en volkomen te werken: zodra het vlees was ontvangen, was het direct verenigd en gemaakt met vlees van de Zoon van God, het was met haast voltooid, volkomen voltooid en heilig voltooid.

B. De tweede werking aan de Heilige Geest toegeschreven, *is de overschaduwing van de maagd*. Dit leert ons dat wij niet teveel moeten onderzoeken naar deze grote verborgenheid, helaas, zij is voor ons te hoog. Als de loop van de gewone voortplanting al een verborgenheid is, hoe ver gaat dan deze ongewone werking al ons begrip te boven! De Heilige Geest heeft een schaduw gebracht over de maagd en een gehele schaduw over deze verborgenheid. Waarover zouden wij een helderder licht zoeken, waar God Zelf een schaduw wil hebben? Ik weet dat het Woord vlees is geworden (zegt Chrysostomus), maar hoe Het vlees geworden is, dat weet ik niet.

A. Tot weerlegging.

Dit woord "ontvangenis" is het tegengif voor verschillende ketterijen.

a. Van de Manicheërs, die het daarvoor hielden, dat Christus geen waarachtig leven gehad heeft. Als dit zo is (zoals iemand zeer juist gezegd heeft), dan zou dat veel meer een misleiding van ons geweest zijn, dan een ontvangenis van Hem.

b. Van de Valentinianen, die onlangs weer levend geworden is in de wederdopers, die wel toestemmen dat Hij een waarachtig lichaam had, maar dat het in de hemel gemaakt was en dat het in de maagd hier op aarde gezonden was. Als dit zo was, zou dat meer een aannemen dan een ontvangenis geweest zijn, maar ik ben echter zeer verwonderd hoe de wederdopers ons zo overmoedig durven zeggen, dat Christus' vlees van de hemel is neergedaald en door de maagd Maria gegaan is, zoals water door een goot, zonder enig wezen van haar aangenomen te hebben. Hun tegenwerpingen ontleen zij uit deze Schriftplaatsen:

1. "Niemand is opgevaren in de hemel, dan Die uit de hemel neergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, Die in de hemel is," (Joh. 3:13).

Ik antwoord:

a. Deze woorden moeten verstaan worden ten opzichte van Zijn Godheid, Die enigszins kan gezegd worden neergedaald te zijn, waardoor Die hier beneden op aarde in Zijn mensheid geopenbaard is.

b. Deze woorden kunnen in waarheid verstaan worden van de hele Persoon van Christus, aan Wie de eigenschappen van elke natuur ten opzichte van de mededeling van de eigenschappen bekwaam kunnen toegeschreven worden. Maar dit bewijst nog niet dat Zijn vlees, dat Hij op aarde heeft aangenomen, uit de hemel zou zijn neergekomen.

2. "De eerste mens is uit de aarde aards, de tweede Mens is de Heere uit de hemel," (1 Kor. 15:47, 48).

Ik antwoord:

a. Dit wijst aan dat Christus hemelsgezind geweest is, zoals Hij eenmaal zei tot de Joden: "Gijlieden zijt van beneden, Ik ben van boven: gij zijt uit deze wereld, Ik ben niet uit deze wereld," (Joh. 8:23). Christus was niet wereldsgezind, of gedreven door de lusten van het vlees, of enigszins aardsgezind. Zoals Hij eenmaal tot Zijn discipelen kon zeggen: "Gij zijt niet van de wereld," (Joh. 15:19), zo kon Hij veel meer van Zichzelf zeggen dat Hij niet van deze wereld was, maar dat Zijn wandel in de hemel was.

b. Of dit stelt voor dat Christus hemels was, of van de hemel, ten opzichte van de heerlijke hoedanigheden die Hij na Zijn opstanding heeft aangenomen, en niet ten opzichte van het wezen van Zijn lichaam. Christus was met verschillende heerlijke hoedanigheden begiftigd na Zijn opstanding (ik zal daarover nu niet redetwisten), die Hij daarvoor niet had, en met betrekking hier op kan Hij genoemd worden hemels, of van de hemel.

c. Dit wil zeggen dat Christus ook op zekere wijze hemels of van de hemel geweest is in Zijn menselijke natuur, omdat de menselijke natuur verenigd was met de Goddelijke, en in het bijzonder omdat de menselijke natuur bereid was door de Heilige Geest. Zo wordt de doop van Johannes gezegd van de hemel te zijn, hoewel noch hij, noch het water waarmee hij gedoopt heeft, van de hemel was neergekomen, maar omdat hij die van God ontvangen heeft, Die in de hemel is. Christus (zoals u gehoord hebt) is ontvangen door de Heilige Geest, en dat in aanmerking genomen is Zijn geboorte geweest Goddelijk, hemels, of van de hemel.

B. Tot vertroosting en bemoediging. Christus is zo ontvangen, opdat Hij onze ontvangenis heiligen zou. Zoals de eerste Adam de wortel van alle verdorvenheid geweest is, zo is de tweede Adam de wortel van alle heiligheid. Christus is namelijk zo ver gegaan om ons te reinigen als Adam gegaan is om ons te besmetten. Nu dan, zelfs onze ontvangenis is door Adam verontreinigd, daarom heeft Christus in de eerste plaats Zijn loop daarheen willen nemen. U ziet dat Hij ontvangen is door de Heilige Geest, en in de buik zijnde, is Hij al werkzaam geweest. Want zelfs dan en daar heeft Hij het binnenste van de verdorvenheid die onze onreine natuur aankleefde gereinigd, zodat God u niet ten kwade zal oordelen

over die natuur die de natuur van Zijn eigen dierbare Zoon geworden is. O, bewilliging van onze Jezus! O, dat Hij heeft willen ontvangen worden in de buik van een maagd! O, dat Hij heeft willen gaan door de smartelijkheden van onze vuile natuur, dat Hij niet heeft willen weigeren, datgene waarover wijzelf enigszins beschaamd zijn! Enigen denken dat dit een reden is waarom de wederdopers en enige anderen tot zulke verbeeldingen komen en deze ontvangenis van Christus loochenen, alleen om deze vuile onwaardigheden (zoals zij die noemen) te ontgaan, dat de grote God van de hemel dat zou gedaan hebben. Maar voorwaar, dit is voor ons en omwille van ons geschied, en daarom moet het verre van ons zijn dat wij Hem minder zouden eren, omdat Hij Zijn eer omwille van ons heeft afgelegd. Nee, nee, maar laat ons Hem des te meer eren en des te meer beminnen. Hoe meer Hij Zich voor ons vernederd heeft, des te meer moeten wij Hem zoveel kostelijker en dierbaarder achten. Bedenk dat Christus in deze hele onderhandeling dat grote werk van onze zaligheid op Zich genomen heeft, anders was Hij nooit ontvangen geweest, had Hij nooit de menselijke natuur in Zijn Persoon aangenomen, was Hij nooit mens geworden.

C. Van de twee naturen in Christus.

De twee naturen van Christus worden daaruit gezien, dat Hij waarachtig God en waarachtig mens is: "Een Kind is ons geboren," zegt de profeet (Jes. 9:5), daar is de menselijke natuur, en Hij wordt genoemd: "Sterke God," daar is de Goddelijke natuur. "God heeft Zijn Zoon gezonden," zegt de apostel (Gal. 4:4), en daarom is Hij de almachtige God. En deze Zoon is geworden uit de vrouw, en daarom een waarachtig mens. Men zou mogen denken dat over deze waarheid in onze dagen nooit getwist werd, maar dit zijn de laatste dagen, en dat kan de verwondering wegnemen: In de laatste dagen zullen zware tijden ontstaan. De mensen zullen de waarheid tegenstaan, enzovoort (2 Tim. 3:1). Ik beken dat in die laatste dagen de waarheid overvloedig geopenbaard zal zijn: "De aarde zal vol kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken," (Jes. 11:9), en die struikelt zal zijn als David, (Zach. 12:8). Het boek dat verzegeld was, moet geopend worden, en "de wetenschap zal vermenigvuldigd worden," (Dan. 12:4). Maar dan zal namelijk ook de satan zo bedreven zijn om zijn onkruid te zaaien, als God is in het zaaien van Zijn tarwe. Dan is de satan bezig om dwalingen voort te brengen, als Hij ziet dat God Zijn waarheid begint te openbaren. Hij hoopt in de hitte van de markt zijn eigen waren te slijten, en ik geloof dat dit de reden is waarom de duivel nu zo vele schadelijke dwalingen aan het licht brengt: om de harten van Gods volk te verhinderen in het aannemen en omhelzen van de vele heerlijke stukken van de waarheid. Maar om een dusdanige gronddwaling als dit is niet voorbij te gaan, zeggen enigen met Marcion dat Hij God is, maar geen mens, en anderen met Arius dat Hij mens is, maar geen God.

Ik zal dan de waarheid van deze twee naturen van Christus vaststellen tegen deze beide tegensprekers.

A. Dat Christus waarachtig God is, dat bewijzen

a. duidelijke en heldere Schriftplaatsen en

b. de niet tegen te spreken redenen uit de Schrift op te maken.

a. De Schrift noemt Hem God: "In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God," (Joh. 1:1). "Maar tot de Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid," (Hebr. 1:8). Thomas antwoordde en zei tot Hem: "Mijn Heere en mijn God!" (Joh. 20:28). "Zo hebt dan acht op uzelf, en op de gehele kudde, (...) om de gemeente Gods te weiden, welke Hij verkregen heeft door Zijn eigen bloed," (Hand. 20:28). "Hieraan hebben wij de liefde Gods gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft," (1 Joh. 3:16). "Wij weten dat de Zoon van God gekomen is," (1 Joh. 5:20). "Buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot, God is geopenbaard in het vlees."

b. Niet tegen te spreken redenen, genomen uit de Heilige Schrift, bewijzen dat Hij God is. Wat onder andere blijkt:

1. Uit de onmededeelbare eigenschappen van de Godheid, die Hem Zelf worden toegeschreven. Hij is eeuwig als God, (Openb. 1:17), Hij is oneindig als God, (Matth. 28:20), Hij is alwetend als God, (Matth. 9:4), Hij is almachtig als God. Die van boven komt, is boven allen. Hij kan alle dingen Zichzelf onderwerpen, Hij heeft de sleutels van de hel en de dood.

2. Uit de betrekkingen die Hij tot God heeft: dat Hij is de eniggeboren Zoon van God, (Joh. 1:18), het beeld des Vaders (2 Kor. 4:4, Kol. 1:15).

3. Uit de werkingen die Hem worden toegeschreven, die alleen de Goddelijke natuur eigen zijn. Zoals de Bewerker van onze verkiezing te zijn, (Filipp. 3:21, Joh. 3: 31, Joh. 13:18). Te kennen de verborgenheden van onze harten, (Matth. 9:4), te horen de gebeden van Zijn volk, (Joh. 14: 14), te oordelen de levenden en de doden, (Joh. 5:22). Hij schept als God, (Joh. 1: 4), Hij beveelt als God, (Matth. 28:20). Hij vergeeft de zonde als God, (Matth. 9:6), Hij maakt heilig als God, (Joh. 1: 12), Hij geeft het eeuwige leven als God, (Joh. 10:28).

4. Uit al de erkenningen die Hem van de heiligen gegeven zijn, die alleen de ware God eigen zijn. Zoals: in Hem is geloofd als in God, (Joh. 3:18), Hij is bemind als God, (1 Kor. 16:22), Hij is gehoorzaamd als God, (Matth. 17:5), Hij is aanbeden als God, (Hand. 7:59), Hij is geëerd als God, (Openb. 5:13), Hij is aangeroepen als God, (Hebr. 1:6, Filipp. 2:10). Werkelijk, dit zijn allemaal krachtige betoningen, die duidelijk genoeg bewijzen dat Jezus Christus God is.

Maar waarom was het nodig dat onze Zaligmaker God moest zijn?

Ik antwoord:

- a. Omdat niemand de zielen kan zalig maken, of voor de zonde voldoen, dan God alleen: "Niemand (zegt de psalmist) van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen, hij zal Gode Zijn rantsoen niet kunnen geven. Maar God zal mijn ziel van het geweld des grafs verlossen," (Ps. 49:8, 16).
- b. Omdat de voldoening, die voor de zonde gegeven is, van een oneindige waarde moest zijn. Een oneindige gramschap kan niet gestild worden dan door een oneindige verdienste, en hierom moest onze Zaligmaker noodzakelijk God zijn, opdat Zijn gehoorzaamheid en lijden van een oneindige prijs en waarde kon zijn.
- c. Omdat de last van de toorn van God niet kon gedragen en doorlopen worden dan door een oneindig schepsel. Christus moest dan dus God zijn, opdat Hij de last kon dragen en de mensheid door Zijn Goddelijke kracht kon ondersteunen.
- d. Omdat de vijanden van onze zaligheid voor ons te machtig waren. Hoe zou enig schepsel de satan, de dood, de hel en de verdoemenis kunnen overwinnen? O, dit vereiste een Goddelijke kracht. Daar was niemand dan God, Die teniet kon doen degene die het geweld van de dood had, dat is, de duivel.

B. Zoals Christus God is, zo is Hij ook een waarachtig mens.

Hij is geboren als een mens, opgevoed als een mens, Hij heeft gegeten als een mens, geslapen als een mens, gehuild als een mens, is bedroefd geweest als een mens, heeft geleden als een mens en is gestorven als een mens. En daarom is Hij een mens.

Maar nog wat duidelijker.

1. Christus heeft een menselijk lichaam: "Daarom komende in de wereld, zegt hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid," (Hebr. 10:5). En als de apostelen meenden dat zij een spook of geest zagen, zei Hij tot hen: "Tast mij aan, en ziet, want een geest heeft geen vlees en benen, gelijk gij ziet dat Ik heb," (Luk. 24:39). Hier is een waarheid zo stralend als de zon, en toch o wonder, durven enigen in onze tijd (zoals Cochlaeus getuigt) grofweg zeggen dat Hij maar een schijnlichaam gehad heeft, een luchtig lichaam, een schim, in enkel vertoning en geen waarachtig lichaam.

2. Christus heeft een menselijke en redelijke ziel: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe," (Matth. 26:38) en ook: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest," (Luk. 23:46). Dit is zeker zegt Nazianze, of Hij heeft een ziel, of Hij zal geen ziel zalig maken. De Arianen spreken dit tegen, zeggende dat Christus geen menselijke ziel heeft, maar alleen levend vlees, omdat de evangelist zegt: "Het Woord is vlees geworden." Maar dit is een vervanging, die zeer gebruikelijk is in de Schrift, dat een gedeelte voor het geheel gesteld wordt en betekent zoveel alsof Hij gezegd had: "Het Woord is mens geworden."

Ik weet dat er enige redenen gegeven worden waarom de evangelist liever heeft willen zeggen: het Woord is vlees geworden, dan: het Woord is mens geworden,

a. Om aan te tonen welk gedeelte van Christus uit Zijn moeder geworden is, niet Zijn Godheid, noch Zijn ziel, maar alleen Zijn vlees.

b. Om uit te drukken de grootheid van Gods liefde, Die omwille van ons Zich heeft vergenoegd om zo'n slechte zaak te worden als *vlees*, dat bij gras vergeleken wordt: "Alle vlees is gras," (Jes. 40:6).

c. Om de grootheid aan te tonen van Christus' nederigheid, daar Hij genoemd wilde worden met de eenvoudigste naam en van het geringste deel van de mensen: de ziel is heerlijk, maar het vlees is gering.

d. Om ons enig vertrouwen op Zijn liefde en goedgunstigheid voor ons te geven, omdat ons vlees, dat het meest verdorven deel is, nu verenigd is met de Zoon van God.

3. Christus heeft alle eigenschappen die tot de menselijke ziel en het lichaam behoren. Ja, nog meer: Christus heeft alle zwakheden van onze natuur gehad, alleen de zonde uitgezonderd. Ik zeg de zwakheden van onze natuur, zoals koude, hitte, honger, dorst, vermoeidheid, zwakheid, smarten en dergelijke. Maar ik kan niet zeggen dat Christus al onze persoonlijke zwakheden op Zich genomen heeft. Daar zijn natuurlijke zwakheden die alle mensen algemeen zijn, en ook persoonlijke zwakheden die enige bijzondere mensen hebben, zoals kreupel, blind en gebrekkig geboren te worden, zwaarmoedig, ziek en mismaakt te zijn. Wat een mismaakte schepselen hebben wij onder ons! Christus is zó niet geweest, Zijn lichaam is door de Heilige Geest bereid van het zuiverste bloed van de maagd, en daarom twijfel ik er niet aan of het is gemaakt geweest naar de beste gelijkvormigheid en overeenkomstig aan Zijn delen. "Hij was veel schoner dan de mensenkinderen, in Zijn aangezicht was een bedekte, verborgen ster, zoals een helderheid (zegt Hieronymus), maar een weinig ontdekt zijnde, heeft Hij de harten van Zijn discipelen zo ingenomen, dat zij op het eerste gezicht daarvan, alles verlaten hebben en Hem zijn nagevolgd, en heeft Zijn vijanden zo verslagen, dat zij zijn gestruikeld en ter aarde neergevallen." Zodat Hij dan niet onze persoonlijke zwakheden gehad heeft, maar alleen onze natuurlijke. En dat bestaat in redenen, want het is waar, Hij heeft geen menselijke persoon aangenomen, maar een menselijke natuur, die verenigd is met de Persoon van Zijn Godheid.

Maar waarom was het nodig dat onze Zaligmaker een mens moest wezen?

Ik antwoord:

a. Omdat onze Zaligmaker moest lijden en sterven voor onze zonden, wat de Godheid niet kon doen.

b. Omdat onze Zaligmaker gehoorzaamheid moest betonen aan de wet, wat niet paste voor de Wetgever. Want dit is zeker, de Godheid is vrij van alle soort van onderwerping.

c. Omdat onze Zaligmaker aan de gerechtigheid van God moest voldoen in dezelfde natuur als waarin zij ongelijk geworden was: want dewijl de dood door één mens is, zo is ook de opstanding der doden door één mens, (1 Kor. 15:21).

d. Opdat wij door dit middel, een vrije toegang tot de troon der genade zouden hebben, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd, hebbende zodanig een Hogepriester, Die in alle dingen verzocht is geweest, gelijk als wij, en Die met onze zwakheid is omvangen geweest in Zijn eigen Persoon, (Hebr. 4:15, 16 en 5:2).

D. Van het onderscheid van de naturen van Christus.

Daar is inderdaad een duidelijk onderscheid tussen deze twee naturen.

1. Ten opzichte van het wezen: de Godheid kan niet de mensheid zijn, en de mensheid kan niet de Godheid zijn.

2. Ten opzichte van de eigenschappen: de Godheid is allereerst wijs, rechtvaardig en almachtig, ja, de wijsheid, rechtvaardigheid en almacht Zelf, en zo is noch kan de mensheid zijn.

3. Zij hebben een verschillende wil. "Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede, o Vader!" (Luk. 22:42). De wil van de schepselen verschilt geheel van de wil van de Schepper.

4. Zelfs de werkingen in het werk van de verlossing zijn inderdaad onafscheidelijk, en toch onderscheiden: "Ik leg mijn leven af en neem het wederom aan," (Joh. 14:18). Het leven af te leggen was het werk van de mens, en niet van God, en het aan te nemen was het werk van God, en niet van de mens. In deze opzichten zeggen wij dat elke natuur in haar geheel blijft, zonder enige verandering, samenstelling, vermenging of verwarring. Daar is geen verandering van de ene in de andere, zoals het water eenmaal in wijn veranderd werd, geen samenstelling van beide, geen vernietiging van de één of andere, allermint een verwarring.

Dit dadelijk onderscheid tussen deze twee naturen kan zeer gemakkelijk opgemerkt worden van het eerste tot het laatste toe. Zoals:

(1) Hij is ontvangen geweest. Maar Hij is ontvangen door de Heilige Geest, zo is nooit enig mens ontvangen, en daarin is Hij God.

(2) Hij is geboren als anderen, en zo is Hij mens geweest. Maar Hij is geboren uit een maagd, zo is nooit enig mens geboren, en dit zegt dat Hij God is.

(3). Hij is gekruisigd, gestorven en begraven, en zo is Hij mens geweest. Maar Hij is weer opgestaan van de doden, opgevaren ten hemel, en vandaar zal Hij eindelijk terug komen om te oordelen de levenden en de doden, en daarin is Hij God. Of, als wij van de apostolische geloofsartikelen overgaan tot het Evangelie, dat van beide naturen uitgebreid handelt, zullen wij daar vinden:

1. Dat Hij geboren is uit Zijn moeder en gewonden in doeken en windselen, als zijnde een mens. Maar de sterren lichtten over Hem en de wijzen aanbaden Hem, als zijnde God.

2. In de Jordaan is Hij gedoopt als een mens, maar de Heilige Geest kwam uit de hemel op Hem neerdalen als God.

3. Van de satan is Hij verzocht als mens, maar de satan heeft Hij overwonnen en de duivelen heeft Hij uitgedreven als God.

4. Hij heeft heen en weer gereisd, is dorstig, hongerig en moe geweest als een mens. Maar de vermoeiden heeft Hij verkwikt, de hongerigen gespijzigd en de dorstigen gedrenkt, ja, hen zelfs het water des levens gegeven als God.

5. In het schip heeft Hij als een mens geslapen, en Zijn discipelen hebben Hem wakker gemaak, maar de winden heeft Hij bestraft en het razen van de woedende zeeën heeft Hij gestild als God.

6. Hij is arm en behoeftig geweest als een mens, Hij had geen huis waar Hij Zijn hoofd kon neerleggen. Maar Hij was en is rijk, ja zeer machtig als God, en de hemel der hemelen kan Hem niet begrijpen.

7. Hij is bedroefd en teerhartig geweest, Hij heeft gehuild en gebeden als een mens, maar als God heeft Hij de bedroefden vertroost en de gebeden verhoort van al Zijn heiligen.

8. Hij is geseseld, gescheurd en gekruisigd als een mens. Maar als God Hij heeft het voorhangsel van de tempel gescheurd, en gemaakt dat de zon haar aangezicht van schaamte bedekt heeft toen Hij gekruisigd werd.

9. Hij heeft aan het kruis als mens uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten!" maar Hij kon als God tot de moordenaar wel zeggen: 'Heden zult Gij met Mij in het Paradijs zijn.'

10. Hij is gestorven en begraven en heeft in het graf gelegen als een mens, maar Hij heeft als God, de dood overwonnen, de duivel teniet gedaan en Zichzelf weer opgewekt tot het leven.

11. Na Zijn opstanding is Hij Zijn discipelen en velen verschenen en heeft met hen gegeten en gesproken als een mens. Maar Hij heeft hen spijze verschaft en is uit hun gezicht weggenomen als God.

12. Hij is opgevaren in de hemel en de hemelen houden Hem nu, als een mens. Maar Hij onderhoudt de hemelen en gebiedt alles wat daarin is, en rijdt daarop als God.

Zo zien wij dat steeds twee dadelijke, onderscheiden naturen in Christus zijn: God is mens geworden en de Godheid is niet vernietigd, maar de menselijke natuur is haar toegevoegd, naar het oude vers: "Ik ben, wat Ik was, maar Ik was niet wat Ik ben." U zou kunnen

zeggen: hoe is het dan gezegd: "Het Woord is vlees geworden" of: God is mens geworden?

Ik antwoord: een zaak kan anders worden, óf door verandering zoals het water veranderd werd in wijn - maar zo is Christus niet veranderd, de Godheid was voor een tijd bedekt, maar niet vernietigd - of een zaak kan anders worden door vereniging, net als wanneer de ene zelfstandigheid bij het andere gevoegd wordt en echter niet overgebracht of veranderd is in de natuur van het andere. Zoals een soldaat, als hij zijn wapens aangedaan heeft, een gewapende is, of een man die zijn kleding aangetrokken heeft, niet meer een naakte maar een gekleed man is. En toch zijn de wapens en de soldaat, de man en zijn kleding, verschillende dingen. Zo is het met Christus geweest: het vlees wordt gezegd God geworden te zijn, en de Godheid werd mens, niet door verandering van de ene natuur in de andere, maar door aanneming of toevoeging van de menselijke natuur tot de Goddelijke, en toch zijn de menselijke en de Goddelijke natuur steeds onderscheiden dingen. Beide naturen in Christus blijven geheel onvermengd. Het is zo: de mensheid is zeer verheerlijkt door de Godheid, maar de Godheid is totaal niet veranderd door de mensheid. Dit van het onderscheid tussen de twee naturen.

E. Van de vereniging van de twee naturen van Christus in één en dezelfde Persoon.

De vereniging van de twee naturen van Christus in één en dezelfde Persoon is dat grote wonder waarvan wij nu naar ons vermogen spreken moeten. Maar helaas, hoe zullen wij deze vereniging uitspreken, zonder in onszelf beroerd te worden? Zij is een grote verborgenheid, een geheim, een wonder. Vele wonderen zijn er geweest sinds de aanvang van de wereld, maar alle wonderen die er ooit geweest zijn, moeten hiervoor wijken en in vergelijking hiermee ophouden wonderen te zijn. Noch de schepping van alle dingen uit niets, noch het herstel van alle dingen in haar volkomen wezen (wil ik zeggen), noch het eerste, noch het laatste werk van God in deze wereld, hoewel dat stukken zijn tot grote verwondering, kunnen hierbij vergeleken worden. Deze vereniging van de twee naturen van Christus in één Persoon, is de hoogste top (als er al iets kan gezegd worden het hoogste te zijn in wat oneindig is) van Gods wijsheid, goedheid, macht en heerlijkheid. Terecht heeft dan ook de engel tot Maria gezegd: "De kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen."

En heeft God deze verborgenheid met Zijn eigen deksel overschaduwd, hoe zouden wij dan met de lieden van Bethsémes ons onderwinden om dat in te zien? Christenen, als u namelijk wilt beredeneren hoe deze wonderlijke vereniging van twee zo oneindig verschillende naturen in de eenheid van één Persoon tot stand gebracht is, dan moet ik u antwoorden met de apostel: Wie is tot deze dingen bekwaam? Werkelijk, dit zijn dingen, waarover de engelen begerig zijn zich te buigen "en in te zien," (1 Petr. 1:12). Dit is een onderzoek, dat beter past bij een engelenverstand dan bij ons kleine begrip.

En zoals Mozes dit niet goed kon begrijpen, maar zich er wel over kon verwonderen, hoewel hij niet durfde naderen tot het braambos dat wel brandde maar toch niet verteerd werd, zo geldt het ook ons. Hoewel wij niet te dichtbij durven naderen om dit grote

gezicht te zien, hoe ellendig stof en as heeft kunnen aangenomen worden in de eenheid van Gods eigen Persoon, en dat in het midden van deze eeuwige gloed het bos niet verteerd wordt, maar altoos vers en groen blijft, (Jes. 33:54). Toch, wat kan het schaden als wij nog maar van verre mogen staan en ons daarover verwonderen?

Dit is een stuk van onze schuldige plicht, dat wij al de werken en weldaden van God, die van tevoren geschied zijn, verhalen (zo goed als wij kunnen, voortdurend volgens de Heilige Schrift), opdat wij daardoor mogen komen tot verwondering, aanbidding en uitdrukking van onze liefde en dankbaarheid tot God.

Wat de ontbinding van dit geheim aangaat, kan ik mij er niet genoeg over verwonderen wat een veelvuldige vragen er in de scholen opgeworpen zijn. Zoals:

1. Of de vereniging van het vleesgeworden Woord geweest is in de natuur?
2. Of de vereniging van het vleesgeworden Woord geweest is in de Persoon?
3. Of de menselijke natuur met het Woord is verenigd geweest op de manier van een toevalligheid?
4. Of de vereniging van de Goddelijke en menselijke natuur enig geschapen ding geweest is?
5. Of de vereniging van het vleesgeworden Woord één en hetzelfde is met de aanneming?
6. Of de vereniging van de twee naturen van Christus alle verenigingen te boven gaat?
7. Of de vereniging van de twee naturen van Christus gemaakt is door de genade.
8. Of het voor een Goddelijk Persoon voegde een geschapen natuur aan te nemen?
9. Of een Goddelijk Persoon de menselijke natuur heeft kunnen aannemen?
10. Of andere Goddelijke Personen een menselijke natuur zouden hebben kunnen aannemen?
11. Waarom het betamelijker was dat de Persoon van de Zoon, de menselijke natuur zou aannemen dan één van de Personen in de Godheid?
12. Waarom de menselijke natuur meer was aan te nemen voor de Zoon van God dan enige andere natuur?
13. Waarom de Zoon van God niet heeft aangenomen een persoon van de mensen?
14. Of Gods Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen in al haar bijzonder personen, of afgetrokken van alle bijzondere personen?
15. Of Gods Zoon heeft aangenomen een waarachtig lichaam en ziel, en het gehele verstand ervan?

16. Of Gods Zoon ten opzichte van de natuur, maar niet van de tijd, eerst de ziel van de mensen heeft aangenomen, en daarna het lichaam?

17. Of Gods Zoon in de menselijke natuur alle gebreken van het lichaam heeft aangenomen?

18. Of Gods Zoon al de gebreken van de ziel van de mensen heeft aangenomen?

19. Of door de kracht van deze vereniging, die dingen die een zoon des mensen passen, ook wel van Gods Zoon mogen gezegd worden, of ook andersom?

20. Of Christus één is of twee, of Christus één of twee willen heeft, of één of meer werkingen?

Over deze en andere dergelijke vragen zijn er ter beantwoording vele grote boeken geschreven, maar ik zal die allemaal voor de scholen laten. Datgene, waarover ik in de verklaring van deze vereniging wat zal stil blijven staan (dat wat wij noodzakelijk dienen te weten) is:

1. De vereniging zelf.

2. De werkingen of weldaden daarvan.

1. Betreffend de vereniging zelf zullen wij behandelen:

A. Van de soorten van de vereniging en van welk soort deze is.

B. Van de dingen zelf, waaruit deze vereniging bestaat.

C. Van de Schriftplaatsen die deze vereniging bevestigen.

D. Van de gelijkenissen die deze vereniging voorstellen.

E. Van de aannemende Persoon, van de aangenomen natuur en van de reden van deze zaak. En van dit alles zo beknopt als ik kan, aangezien ik liever veel met weinig woorden zeg, dan weinig met vele.

A. De vereniging is van verschillende soorten, zoals natuurlijk en geestelijk, toevallig en zelfstandig, wezenlijk en geheel. Maar ik zal deze voorbijgaan en alleen spreken van de volgende soorten.

a. Als één van de verenigde dingen in de andere veranderd is, zoals wanneer een druppel water in een vat wijn wordt uitgegoten.

b. Wanneer beide verenigde dingen in natuur en wezen zijn veranderd, zoals wanneer de elementen verenigd zijn om vermengde en samengestelde lichamen te maken.

c. Wanneer er geen verandering is van verenigde dingen, maar een samenstelling van een derde natuur uit die beide, zoals de vereniging van de ziel en het lichaam.

d. Als er geen verandering is van de verenigde naturen, noch samenstelling van een derde uit die beide, maar alleen een fundering, bevestiging en ondersteuning van het ene van die verenigde dingen in het andere, en een brengen daarvan in de eenheid van het persoonlijke wezen of de persoonlijke zelfstandigheid van het ander. Zoals de tak van een boom die gezet is op de stam van een andere boom, wordt ingeënt in de eenheid van het wezen van die boom, waarop hij gezet is. En waar hij anders gezet was geweest in de aarde, hij als een onderscheiden boom voor zichzelf gegroeid zou hebben, maar nu groeit in die boom, waarin hij geënt is, en zo behoort tot de eenheid ervan. Dit is die soort van vereniging, die boven alle andere op het volkomenst afbeeldt, de persoonlijke vereniging van de twee naturen van God en mens in Christus Jezus. Waarin de natuur van de mens die een persoon op zichzelf zou geweest zijn als hij alleen voor zichzelf was gelaten, is gebracht in de eenheid van de Goddelijke Persoon en daarin bestaat, en is voortgekomen uit het bestaan in zichzelf door deze persoonlijke vereniging en aanneming.

B. Betreffend de dingen, waaruit deze vereniging bestaat, in dat aanhangen van de menselijke natuur aan de Persoon van het Woord, en in dat meedelen van de Persoon of zelfstandigheid van het Woord, met de menselijke natuur die aangenomen is, zodat het een zelfstandige of persoonlijke vereniging is. Dat is een zodanige vereniging, die uit beide naturen maar één Persoon van Christus maakt. Om dit beter te verstaan, moeten wij overdenken welk verschil er tussen natuur en persoon is. Kort gezegd: dit of dat te zijn is een ondeelbare natuur, dit of dat te zijn, in en voor zichzelf, is een persoon of zelfstandigheid, dit of dat te zijn, in en voor een ander, is tot een andere persoon of zelfstandigheid te behoren.

Nu, onder deze geschapen dingen, die natuurlijk bekwaam zijn om een persoonlijk wezen uit te maken of in en voor zichzelf te bestaan, is een zeer groot onderscheid.

Namelijk:

a. Enige dingen van deze soort kunnen gedeeld worden van een andere meer volkomen zaak van dezelfde soort. Zoals wij zien in al die dingen, waarin een iegelijk deel dezelfde natuur heeft als het geheel. Zoals elke druppel water, water is, en op zichzelf gelaten, een zelfstandigheid op zichzelf is en zijn hoedanigheid heeft, natuur en wezen in en door zichzelf. Maar als het gevoegd wordt bij een grote menigte van water, dan heeft het geen wezen meer, noch hoeveelheid of werking, dan in en door die grotere menigte water, waarin het is uitgegoten.

b. Andere dingen van deze soort kunnen zichzelf van nature niet brengen in de enigheid van andere dingen, maar echter door de hulp van een uitwendige oorzaak kunnen zij verenigd worden. Zoals een tak van een boom van de ene soort (die, in de aarde geplant zijnde, een volkomen en onderscheiden boom op zichzelf zou zijn) door de hand van de mens kan gebracht worden in de eenheid van een boom van een andere soort, en zo kan

groeien, zich bewegen en vruchten voortbrengen, niet onderscheiden in en door zichzelf, maar tegelijk en door die boom waarin hij ingeënt is.

c. Andere dingen van deze soort kunnen niet door de kracht van natuurlijke oorzaken, noch door de hulp van enige uitwendige dingen ooit een gedeelte worden van enig ander geschapen ding, of tot de eenheid komen van de zelfstandigheid van enige van die dingen. Zoals de natuur van de mensen en de natuur van alle levende dingen. En toch, door Goddelijke en bovennatuurlijke werking kunnen die gebracht worden in de eenheid van de zelfstandigheid van één van de Personen van de Goddelijke Drie-eenheid, waarin de volheid van alle wezens en de volmaaktheid van alle geschapen dingen op een uitnemende wijze, als in zichzelf is. Want hoewel alle geschapen dingen hun eigen wezen hebben, toch, aangezien God hen nader is dan zij zichzelf zijn en zij in Hem beter zijn dan zij in zichzelf zijn, zo is er geen twijfel of zij mogen voortkomen en gesterkt worden te zijn, in en door één van de Goddelijke Personen van de hooggeloofde Drie-eenheid. Zoals een druppel water die eerst op zichzelf bestond, uitgegoten in een vat water van een grotere hoeveelheid, één wordt in zelfstandigheid met die grotere menigte water, en zoals een takje van een boom, dat in de aarde gezet en voor zichzelf gelaten zou zijn, een volkomen, bijzondere boom zou worden, maar één wordt in zelfstandigheid met die boom waarin het geënt is, zo is ook de ondeelbare natuur van de mensen, aangenomen in de eenheid van één van de Personen van de hooggeloofde Drie-eenheid, en verliest zij dat soort van het wezen dat zij van nature, aan zichzelf overgelaten zijnde, zou gehad hebben en wordt één met die Persoon. Want nu bestaat zij niet meer in en door zichzelf, maar zij heeft een nieuwe betrekking van aanhang verkregen en bestaat in een ander.

Maar u zou kunnen zeggen: *alle schepselen in de wereld hebben hun wezen in God en hangen aan God, en behoren daarom alle schepselen zowel als de mensen tot de Persoon of zelfstandigheid van God?*

Ik antwoord: Het is niet een algemeen wezen en een hangen aan God, maar een nauw aanhangen van 's mensen zijde en een meedelen van de zelfstandigheid aan Gods zijde, dat deze vereniging uitmaakt. Hierom zeggen wij dat er vier trappen zijn van Gods tegenwoordigheid in Zijn schepselen.

a. De eerste is Zijn algemene tegenwoordigheid, waardoor Hij de zelfstandigheid van al Zijn schepselen bewaart, en hen het leven, de beweging en het wezen geeft, (Hand. 17:28), en deze strekt zich uit over alle schepselen, goede en kwade.

b. De tweede trap is de tegenwoordigheid van de genade, waardoor Hij niet alleen de zelfstandigheid van Zijn schepselen bewaart, maar hen ook Zijn genade geeft, en die is voor de heiligen en voor Gods volk op aarde.

c. De derde trap is de tegenwoordigheid van de heerlijkheid die de heiligen en de engelen in de hemel eigen is. En hierdoor bewaart God niet alleen hun zelfstandigheid en geeft hen de volheid van Zijn genade, maar Hij laat hen ook toe tot Zijn heerlijke tegenwoordigheid, zodat zij Hem kunnen zien van aangezicht tot aangezicht.

d. De vierde en de laatste trap is die, waar de Godheid van de Zoon tegenwoordig is met en woont in de mensheid, daaraan enigszins gevende haar eigen zelfstandigheid, waardoor

deze aangenomen mensheid de Zoon eigen is, en niet de mensheid van de Vader kan zijn, of van de Heilige Geest, of van enig ander schepsel. En dit is een zaak die zo wonderlijk en onuitsprekelijk is, dat hoewel wij enige gelijkenissen zouden mogen zoeken, wij echter geen ander voorbeeld in de hele wereld vinden kunnen.

Hieruit volgt dat in de mensheid van Christus, bestaande uit lichaam en ziel, alleen maar een natuur is, en niet een persoon, omdat die niet alleen bestaat zoals andere mensen, zoals Pieter, Paul en Jan doen, maar zij hangt geheel aan de Persoon van het Woord, en is in die eenheid aangenomen. En dit aanhangen van de menselijke natuur aan de Persoon van het Woord, en deze meedeling van de Persoon of zelfstandigheid van het Woord met de menselijke natuur, is de ware zaak waarin deze eenheid bestaat.

C. Betreffend de plaatsen in de Schrift die deze vereniging bevestigen.

U ziet dat de put zeer diep is, maar waar is onze emmer? Welke Schriftplaatsen hebben wij om deze wonderlijke vereniging van de twee naturen in één Persoon te bevestigen? Onder vele zal ik alleen deze aanhalen.

Toen Christus Zijn apostelen vroeg: "Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen, ben?" (Matth. 16:13), antwoordde Simon Petrus, en zei: 'Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods,' (vs. 16). Nu, als er maar één Christus is, dan is er zeker ook maar één Persoon, en als de Zoon des mensen de Zoon van de levende God is, dan zijn er dus zeker ook twee naturen in die ene Persoon. Let op hoe de Zoon des mensen en de Zoon van God, waarachtig mens en waarachtig God in Christus samen komen. Zoals de ziel en het lichaam maar één mens maken, zo maken de Zoon des mensen en de Zoon van God maar één Christus. "Gij zijt de Christus (zegt Petrus), de Zoon des levenden Gods."

Zo spreekt ook Paulus van Jezus Christus de Zoon van God en verhaalt ons, dat 'Hij geworden is uit het zaad Davids naar het vlees, en krachtig bewezen is te zijn de Zoon van God naar de Geest,' (Rom. 1:3, 4).

1. Geworden uit het zaad Davids, uit het wezen van de maagd die van Davids nakomelingen was.

2. Bewezen te zijn de Zoon van God, niet geworden de Zoon van God, zoals Hij geworden is de Zoon des mensen, maar bewezen te zijn de Zoon van God. Het woord in de grondtekst betekent ook een verklaring door een openbare uitspraak of bepalend vonnis: "Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon," (Ps. 2:7). Dit is het waar ik op zie: Hij is de Zoon Davids ten opzichte van Zijn mensheid, en Hij is de Zoon van God ten opzichte van Zijn Godheid. Hier zijn twee naturen, maar in de voorgaande woorden maken deze twee naturen maar één Zoon, Jezus Christus onze Heere. En in diezelfde woorden wordt Hij verklaard te zijn de Zoon van God. Hij zegt niet: zonen, als van twee, maar Zijn Zoon Jezus Christus, zowel tevoren als daarna, om ons aan te tonen, dat Hij, zowel voor Hij geworden is, als ook nadat Hij geworden is, Hij voortdurend maar één Zoon is of één Persoon, bestaande uit die twee onderscheiden naturen.

Op hetzelfde wijst ook deze tekst: "In Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk," (Kol. 2:9). Door de vereniging van de Goddelijke met de menselijke natuur in eenheid van Zijn Persoon, woont de Godheid in Christus zoals de ziel in het lichaam. Die woont in Hem lichamelijk, niet in schijn, maar in wezen, werkelijk en dadelijk. Niet oneigenlijk en in een schaduw, zoals Hij gewoond heeft in de tempel. Ook niet door Zijn kracht en werking, zoals Hij woont in alle schepselen, noch door de genade, zoals in Zijn volk, noch door de heerlijkheid, zoals in de heiligen hierboven. Maar wezenlijk, zelfstandig, persoonlijk, de menselijke natuur aangenomen hebbende in eenheid met de Persoon van het Woord. Let op de woorden: Hij, in Wie de volheid woont, is de Persoon: die volheid, die zo in Hem woont, is de natuur. Nu, daar woont in Hem niet alleen de volheid van de Godheid, maar ook de volheid van de mensheid, want wij geloven dat Hij is beide: een volkomen God, gegenereerd zijnde uit het wezen van Zijn Vader vóór alle dingen, en een volkomen mens, geworden uit het wezen van Zijn moeder in deze wereld. Alleen Hij, in Wie de volheid van de Godheid woont, is Eén, en Hij, in Wie de volheid van de mensheid woont, is een Ander. Maar Hij, in Wie de volheid van deze beide naturen woont, is één en dezelfde Immanuël, en als gevolg daarvan één en dezelfde Persoon. In Hem, dat is in Zijn Persoon, woont al de volheid van de Godheid en al de volheid van de mensheid: "In Hem woont al de Godheid lichamelijk."

D. Wat de gelijkenissen aangaat, die deze verborgenheid afbeelden of voorstellen, die zijn vele, maar laat ons om het beter te begrijpen op deze letten.

De eerste is van de ziel en het lichaam die maar één mens maken. Zoals de ziel en het lichaam twee verschillende dingen zijn en van onderscheiden naturen, maar toch door Gods hand verenigd, maken zij één persoon uit. Zo zijn ook de Godheid en de mensheid twee verschillende dingen en van onderscheiden naturen, maar toch, door Gods hand verenigd, maken zij één Persoon uit. Echter, hierin is deze gelijkenis ongelijk: ten eerste, omdat de ziel en het lichaam onvolmaakte naturen zijn en samen komen om één geheel en een volkomen natuur van de mens te maken, en ten tweede, omdat de ene niet is gebracht in de eenheid van de zelfstandigheid van de andere, maar beide hangen aan een derde zelfstandigheid, dat het geheel vormt.

De tweede is het licht en de zon. Zoals de vergadering en vereniging van het licht met het lichaam van de zon, geen mens van elkaar kan scheiden, noch iemand het ene deel de zon en het ander deel het licht noemt - maar die beide tegelijk noemen wij de zon - zo ook, na de vereniging van het vlees met het ware licht, het Woord, zegt niemand in het bijzonder dat het Woord is de ene Zoon van God, maar die beide samen noemen wij één en dezelfde Christus.

Ik weet dat in deze gelijkenis ook veel dingen ongelijk zijn, hoewel wij hierdoor niet geheel kunnen komen tot de waarheid van deze grote verborgenheid, toch hebben wij hierin zeker een zeer uitnemende gelijkenis die grotendeels de godzalige en matige onderzoekers van deze Goddelijke waarheid kan helpen en vergenoegen.

De derde is een vurig en vlammend zwaard. Zoals het wezen van het vuur en het zwaard zo nauw verenigd zijn, dat hun werkingen voor het merendeel samen gaan - want zoals een vurig zwaard brandt in het snijden, zo snijdt het in het branden. Wij kunnen zeggen van het geheel, dat dit vurige ding een scherp doordringend zwaard is, en dat dit scherp doordringend zwaard een vurig ding is - net zo is er in de vereniging van de twee naturen van Christus een mededeling van eigenschappen van de één aan de andere, zoals wij dat zullen aanwijzen als de Heere het ons zal toelaten. Alleen is deze gelijkenis hierin ook ongelijk, daar de natuur van het ijzer niet is gebracht in de enigheid van het wezen van het vuur, noch de natuur van het vuur is gebracht in de enigheid van het wezen van het ijzer, zodat wij niet kunnen zeggen: dit vuur is ijzer en dit ijzer is vuur.

De vierde is van een mens, die tweeërlei hoedanigheden of toevallige naturen heeft, zoals iemand die een geneeskundige en een godgeleerde is: hij is maar één persoon, en toch zijn er twee naturen die samen komen en opgaan in één en dezelfde persoon, zodat wij terecht van zo één mogen zeggen: deze geneesheer is een godgeleerde en deze godgeleerde is een geneesheer, deze geneesheer is gelukkig om de zielen tot de zaligheid te brengen en deze godgeleerde is kundig om een lichaam te genezen. Net zo is Christus, beide God en mens en toch maar één Christus, en zoals een Christus naar de verschillende naturen, de benamingen zijn van elke zijde, zoals deze mens God is en deze God mens is, of deze mens de wereld nu gemaakt heeft, en of deze God gestorven is aan het kruis, maar in deze gelijkenis is deze ongelijkheid, dat de verschillende naturen toevallig zijn en niet in wezen of zelfstandig.

De vijfde en de laatste is van een tak en een boom, waarin deze is ingeënt. Neem bijvoorbeeld een wijnrank en een olijfboom. Nu, zoals deze olijfboom maar één is, maar twee te onderscheiden naturen in zich heeft, zo draagt hij tweeërlei soort vruchten, en toch is er tussen de boom en de tak geen samenstelling van een derde uit deze twee verenigde dingen, maar één van de twee is verenigd met of gevoegd bij de ander. Net zo is Christus één, maar heeft Hij twee onderscheiden naturen, en daarin doet Hij onderscheiden werkingen, behorende tot elk van die, en toch, tussen de onderscheiden naturen (de Goddelijke en menselijke natuur) is er geen samenstelling van een derde natuur die hieruit ontstaat, maar is de menselijke natuur, gevoegd of verenigd met de Goddelijke, een eenheid in dezelfde Persoon. Zodat wij nu mogen zeggen: zoals deze wijnstok een olijfboom is en deze olijfboom een wijnstok, of zoals deze wijnstok olijven draagt en deze olijfboom druiven, net zo is de Zoon des mensen Gods Zoon en de Zoon van God een Zoon des mensen. Of deze Zoon des mensen heeft de aarde gegrond, en deze Zoon van God is geboren uit Maria en door de Joden gekruisigd.

Deze gelijkenis (dunkt mij) is de bekwaamste en de volkomenste van al de anderen, hoewel die ook nu nog enige dingen mist: want de tak heeft eerst een onderscheiden wezen in zichzelf, verliest dat daarna en wordt dan gebracht in de eenheid van het wezen met die boom, waarin hij ingeplant is. Maar het is anders met de menselijke natuur van Christus: die heeft nooit enige zelfstandigheid van Zichzelf gehad, totdat zij was verenigd met de Persoon of de zelfstandigheid van de Zoon van God.

E. *Betreffend de aannemende Persoon*, de aangenomen natuur en de reden van deze zaak zeggen wij:

1. Dat de aannemende Persoon een Goddelijk Persoon was. Het was niet de Goddelijke natuur, die een menselijke persoon heeft aangenomen, maar de Goddelijke Persoon, Die een menselijke natuur heeft aangenomen. En van de drie Goddelijke Personen is het niet geweest de Eerste noch de Derde, niet de Vader noch de Heilige Geest, Die deze natuur heeft aangenomen, maar het is geweest de Zoon, de Middelste Persoon, Die de Middelste moest zijn, opdat Hij daardoor:

a. Het Middelaarschap tussen God en ons op Zich zou nemen.

b. Des te beter kon bewaren de volkomenheid van de hooggelooofde Drie-eenheid in de Godheid.

c. Dat Hij het menselijke geslacht des te hoger zou verheffen door middel van die betrekking, die de tweede Persoon, de Middelaar, heeft tot Zijn Vader. Tot dit doel, zegt de apostel, "heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, (...) opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden. Zo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus," (Gal. 4:4, 5, 7), daardoor te kennen gevende dat, welke betrekking Christus heeft tot God door de natuur, wij, in Hem gevonden zijnde, die hebben door de genade. Hij is Gods Zoon door de natuur, en wij zijn Zijn zonen door de genade. Hij is op een bijzondere wijze "de Eerstgeborene onder vele broederen," (Rom. 8:29), en in Hem en om Hem worden de andere broederen door de genade der aanneming aangemerkt als "eerstgeborenen," (Ex. 4: 22, 23, Hebr. 12:23).

2. De aangenomen natuur was het zaad van Abraham: "Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan," (Hebr. 2:16), en elders heeft de apostel het genoemd: het zaad Davids: "Hij is geworden uit het zaad van David, naar het vlees," (Rom. 1:3), en op een andere plaats wordt het genoemd, het zaad der vrouw: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad," (Gen. 3:15). En: "Wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw," (Gal. 4:4). Zonder twijfel is zij het lijdelijk en stoffelijk beginsel geweest, waaruit het dierbare vlees geworden is, maar de Heilige Geest is de Oorzaak en Werker. De gezegende buik van haar is de bruidegomskamer geweest, waarin de Heilige Geest deze onverbreekelijke knoop gelegd heeft tussen onze menselijke natuur en Zijn Godheid, de Zoon van God aannemende in eenheid met Zijn Persoon, wat Hij van tevoren niet geweest was, te weten onze menselijke natuur. O, met wat een verbaasdheid behoren wij ons stof en as aan te zien, en dat die in vereniging met Gods eigen Persoon is gekomen!

3. Wat is het belang van de reden van deze zaak, *waarom de Persoon een natuur heeft aangenomen, of liever, waarom de Persoon van de Zoon van God Zichzelf niet verenigd heeft met een volkomen persoon van een zoon des mensen?*

Ik antwoord:

a. Omdat er dan geen persoonlijke vereniging van beide naturen geweest zou kunnen zijn, en dan zou Christus geen volkomen Middelaar geweest zijn.

b. Omdat dan de werken van elke natuur van Christus niet zouden kunnen gerekend worden voor de werken van de gehele Persoon, daar nu door de vereniging van beide naturen in één Persoon de gehoorzaamheid van Christus in Zijn mensheid volbracht, van een oneindige waarde geworden is, als zijnde de gehoorzaamheid van God. En daarom wordt gezegd, dat "God Zijn gemeente verkregen heeft door Zijn eigen bloed," (Hand. 20: 28).

c. Omdat, als de Persoon van Gods Zoon met een persoon van de mensen was verenigd geweest, er dan vier personen in de Drie-eenheid zouden geweest zijn. Het is wel opmerkelijk hoe tot een beter behoud van de volmaaktheid van de hooggeloopte Drie-eenheid in de Godheid, de menselijke natuur in vereniging tot de tweede Persoon is aangenomen. Want als de volheid van de Godheid in een menselijk persoon zou gewoond hebben, dan zou er noodgedwongen een vierde persoon aan de Godheid zijn toegevoegd, en als één van de drie Personen behalve de Tweede uit een vrouw was geboren geworden, dan zouden er twee zonen in de Drie-eenheid geweest zijn. Daar nu de Zoon van God en de Zoon van de mensen maar één Persoon is en als gevolg daarvan maar één is, zo is er in de betrekkingen van de Personen van de Drie-eenheid ten enenmale geen verandering gemaakt, maar zij zijn voortdurend één Vader, één Zoon en één Heilige Geest.

Dit zijn de hoge dingen van God, en in der waarheid zo uitnemend en verborgen, dat die nooit volkomen door enig mens kunnen verklaard worden. Bernardus vergelijkt deze onuitsprekelijke verborgenheid van de vereniging van de twee naturen met die onbegrijpelijke verborgenheid van de Drie-eenheid in de Eenheid. In de Drie-eenheid zijn drie Personen en één natuur, in Christus zijn twee naturen en één Persoon, die van de Drie-eenheid is in waarheid de grootste, en deze van de menswording is die gelijk: zij gaan beide het begrip van de mensen ver te boven: "Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend," (Ps. 77:20).

2. Betreffend de werkingen en weldaden van deze persoonlijke vereniging, die zijn:

A. óf ten opzichte van Christus,

B. of ten opzichte van de christenen.

A. Die ten opzichte van Christus zijn:

a. Een afzondering van de zonde.

- b. Een toebrengen van alle genadegiften.
- c. Een mededeling van alle eigenschappen.

a. Wij zien dat, hoewel Christus verschenen is als een zondaar en met de overtreders is geteld geweest, (Jes. 53:12), Hij nochtans inderdaad en in waarheid "geen zonde gedaan heeft, en er is geen bedrog in Zijn mond gevonden," (1 Petr. 2:22), en de apostel verhaalt ons dat Hij is geweest: "heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren," (Hebr. 7:26). Hij heeft de natuur van de mensen aangenomen, maar echter, uit kracht van Zijn zuivere ontvangenis en deze persoonlijke vereniging is Hij zonder zonde ontvangen en geboren, en heeft Hij zonder zonde geleefd. Hij heeft het zaad van de mensen aangenomen, maar niet de zonde van de mensen, behalve alleen door toerekening, maar bij dit stuk zal ik niet stil blijven staan.

b. De genadegiften, die de menselijke natuur van Christus zijn toegebracht uit kracht van deze vereniging, zijn onderscheiden. Ik zal er maar enige voorstellen.

(1) Dat de mensheid haar zelfstandigheid heeft in de tweede Persoon van de Drie-eenheid van Wie zij (op zichzelf) ontbloot is.

(2) Dat de mensheid een bijzondere tempel is voor de Godheid van Christus om daarin te wonen: zij is de plaats waarin de Godheid zich veel duidelijker en heerlijker vertoont dan in enig ander schepsel. Het is waar dat Hij door Zijn voorzienigheid Zichzelf in al Zijn schepselen vertoont, en door Zijn genade in Zijn heiligen, maar Hij is alleen op het heerlijkst, voor eeuwig, na de volheid van Zijn Godheid en door een persoonlijke vereniging in de mensheid van Jezus Christus: "In Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk," (Kol. 2:9). Enigen zijn van gevoelen dat, zoals in dit leven niemand tot God komt dan door Christus, zo ook hierna in het andere leven niemand God zal zien anders dan in het aangezicht van Jezus Christus.

(3) Dat de mensheid van Christus in een nadere vriendschap met de Godheid staat dan enig ander schepsel, hetzij mensen of engelen. Zoals Hij eens zei: "Mijn Vader en Ik zijn Eén," dat is Eén wezen, zo mag Hij namelijk ook zeggen: de mensheid en Ik zijn Eén, dat is Eén Persoon voor eeuwig.

(4) Dat de mensheid van Christus naar haar mate een medestander is met de Godheid in het werk van de verlossing en het Middelaarschap. Zoals Hij Immanuël is ten opzichte van Zijn Persoon, zo is Hij Immanuël ten opzichte van Zijn bediening. Hij moest noodzakelijk zowel mens als God zijn, opdat Hij bekwaam zou zijn om Zijn troostvolle boodschap te brengen aan de kinderen der mensen: "Ga heen tot Mijn broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God," (Joh. 20: 17). In het werk van de verlossing en in het werk van de Middelaar ben Ik zowel mens als God, Mijn vlees is werkelijk het Brood des levens.

(5) Dat de mensheid van Christus tegelijk met de Godheid wordt aanbeden en gediend met Goddelijke eer, zoals in dergelijke gevallen de eer die een koning wordt aangedaan, mede overgaat tot de kroon op zijn hoofd. Niet dat wij de mensheid alleen aanbidden als een eenvoudig schepsel, maar wij aanbidden de Persoon van Christus, bestaande uit de mensheid en uit de Godheid.

(6) Dat de mensheid van Christus een buitengewone mate heeft van inwonende genade, zonder mate over haar uitgestort. Hierin gaat Hij Zelf de engelen te boven: want aan hen is de genade maar alleen met mate gegeven, maar aan Christus' mensheid is die gegeven zonder mate, ja, zoveel als een schepsel enigszins kan bevatten. Ik weet dat er gezegd wordt dat Jezus is toegenomen in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de mensen (Luk.). Maar dit aanwassen en toenemen in wijsheid moet niet verstaan worden ten opzichte van het wezen of de uitbreiding van het bestaan (want dat heeft Hij van den beginne gehad, zelfs van het eerste beginsel van Zijn menswording, en Hij heeft dat uit de buik meegebracht), maar ten opzichte van de daad en het gebruik ervan, of ten opzichte van Zijn bevindelijke kennis, is Hij toegenomen en anders niet. Daar is nooit iemand anders dan Christus geweest, van Wie de genade door geen middel is opgehouden en Die geheel vol is geweest van genade.

De godgeleerden verhalen ons van een tweeërlei genade in Christus: de ene van de vereniging, en die is oneindig, de andere van de zalving (die één en dezelfde is met de inwonende genade), en die is op een zekere manier oneindig. Want hoewel het een eindig en geschapen ding is, toch heeft zij echter in de natuur der genade geen bepaling, geen verbinding, geen ophouding, maar zij sluit in zich op alles wat enigszins tot de genade behoort of wat daaraan te pas komt. De reden van deze onbepaalde begiftiging van de genade die aan de menselijke natuur in Christus gegeven is, was omdat de genade daaraan was gegeven als aan een algemene oorzaak, die daarvan zou afvloeien tot alle andere: Hij is de Fontein der genade, "Uit Zijn volheid hebben wij ontvangen ook genade voor genade," (Joh. 1:16).

c. Betreffend de mededeling van de eigenschappen. Het is een soort of manier van spreken die aan de Schrift eigen is, wanneer de eigenschappen van Christus, de één of andere natuur alleen en in het bijzonder aangemerkt zijnde, de Persoon van Christus worden toegeëigend, van welke natuur die ook zouden zijn genoemd. Om dit goed te verstaan, merk op:

a. Dat de woorden genomen worden, of in het afzonderlijke, of naar de samenvoeging. De eerste spreekt van de natuur van de dingen, de laatste spreekt van de persoon die die natuur heeft, zoals de Godheid en God, de mensheid en de mens, de heiligheid en heilig.

b. Merk op dat bij de afzonderlijke woorden, die betekenen de bepaalde en onderscheiden naturen, het één niet van het ander kan gezegd worden. Wij kunnen niet zeggen dat de Godheid geleden heeft, of dat de mensheid geschapen heeft, maar wij mogen met recht zeggen dat God geleden heeft en de mens geschapen heeft, omdat de Persoon Die deze samengevoegde woorden betreft, Eén is, en al het lijden, de werkingen en hoedanigheden

inderdaad op die Persoon passen, hoewel soms ten opzichte van de andere natuur. Zo heeft "God de gemeente gekocht met Zijn eigen bloed," (Hand. 20:28). Niet dat de Godheid bloed zou vergieten, maar de Persoon Die God was, en zo wordt de Zoon des mensen, sprekende met Nicodemus (Joh. 3:13), gezegd in de hemel te zijn, niet dat Zijn mensheid in de hemel was, terwijl Hij nog op aarde was, maar de Persoon van de Zoon des mensen. Zo kunnen wij zeggen dat God uit de maagd geboren is, dat God geleden heeft en dat God gekruisigd is, niet enkel ten opzichte van Zijn Godheid, maar ten opzichte van Zijn Persoon, of ten opzichte van de menselijke natuur die God met Zichzelf verenigd heeft, omdat God hier een samengevoegd woord is en geen afzonderlijk woord, en de Persoon van Christus niet betekent de Goddelijke natuur van Christus.

En zo kunnen wij zeggen dat de mens Christus, almachtig, alwetend, alomtegenwoordig is, maar niet alleen ten opzichte van Zijn mensheid, maar ten opzichte van de Persoon, Die dezelfde God en mens is, of ten opzichte van de Goddelijke natuur van de mens Christus Jezus. Want mens is hier ook een samengevoegd en geen afzonderlijk woord, en betekent Christus' gehele Persoon en niet de menselijke natuur alleen. Maar daarentegen mogen wij niet zeggen dat Christus' Godheid geboren is uit een maagd, of dat Die geleden heeft en gekruisigd is. Noch mogen wij ook zeggen dat Christus' mensheid almachtig is, of alwetend en alomtegenwoordig, omdat Godheid en mensheid afzonderlijke woorden zijn, dat zijn zulke woorden, die ons de twee naturen van Christus te kennen geven, de Goddelijke en de menselijke, en niet de Persoon van Christus.

En dit meen ik is het gevoel van Luther en zijn navolgers, en toch (o wonder), wat een tegenwerpingen zijn er gemaakt tot vermeerdering van onnodige en onvruchtbare twisten. De Luthersen bekennen (hoezeer zij ook vasthouden aan de alomtegenwoordigheid van de mensheid van Christus) dat Zijn lichaam plaatselijk alleen op één plaats is. Als wij hen vragen (zegt Zanchius) of het lichaam van Christus overal is, antwoorden zij dat het plaatselijk maar alleen op één plaats is, maar dat het *persoonlijk* overal is. Nu, als zij menen (zegt hij) dat ten opzichte van het wezen Zijn lichaam eindig is, en aan een zekere plaats bepaald, maar ten opzichte van het Wezen van zelfstandigheid of van Zijn Persoon het oneindig is en overal, dan zeggen zij de waarheid, en is er geen verschil tussen ons. *Zalig zijn zij, die de verschillende broeders verenigen, mijn eer zij met hen in hun vergadering.*

B. De werkingen of weldaden van deze persoonlijke vereniging met betrekking tot de christenen, zijn hun geestelijke vereniging en gemeenschap met God in Christus.

1. Daar is een geestelijke vereniging van de christenen met God in Christus. O, wonder van deze twee gezegende verenigingen. Ten eerste van de Persoonlijke of zelfstandige vereniging, ten tweede van deze geestelijke of verborgen vereniging.

In de Persoonlijke vereniging heeft het Gode behaagd onze menselijke natuur aan te nemen in vereniging met de Godheid. In deze geestelijke vereniging belooft het God de persoon van een ieder gelovige te verenigen met de Persoon van de Zoon van God. Deze vereniging is verborgen, en toch zijn zelfs onze personen, naturen, lichamen en zielen op

een geestelijke wijze verenigd met het lichaam en de ziel van Christus, zodat: "Wij leden Zijns lichaams zijn, van Zijn vlees en van Zijn benen," (Ef. 5:30) en zoals deze samenvoeging zonder middel gemaakt is met Zijn menselijke natuur, zo zijn wij daardoor ook verenigd met de Goddelijke natuur, (2 Petr. 1:4). Ja, de persoon van een gelovige is onafscheidelijk verenigd met de heerlijke Persoon van de Zoon van God.

Nu, Betreffend deze vereniging zullen wij tot onze nadere onderrichting op deze vier dingen letten.

1. Het is een gehele, dadelijke vereniging.

a. Het is niet alleen maar een kennende of bevattende vereniging, die alleen in het verstand bestaat en zonder het verstand niets is, het is niet een ingebeelde zaak dat geen ander wezen heeft dan in de hersenen. Nee, nee, het is een waarachtige, dadelijke, wezenlijke en zelfstandige vereniging. Ik beken dat in de natuurlijke verenigingen wel een grote duidelijkheid is, maar daar kan echter geen grotere waarheid zijn. De geestelijke werkingen hebben noch brengen daarom minder kracht voort, omdat de zintuigen hun wijze van werken niet kunnen onderscheiden. Zelfs de zeilsteen, (magneet in kompas) is maar een aardse zelfstandigheid, als hij echter uit ons gezicht is, of onder de tafel, of achter enig vast gedeelte, beweegt de naald namelijk zo krachtig, alsof hij in ons gezicht was. En zou hij zijn zintuigen niet tegenspreken, die zegt: hij heeft geen werking, omdat ik het niet zie? *O mijn Zaligmaker, U bent meer de mijne dan mijn lichaam het mijne is. Mijn zintuigen voelen de tegenwoordigheid, maar zo, dat ik het zal moeten verliezen. Maar mijn geloof ziet en voelt U zo in mijn tegenwoordigheid, dat ik zelfs in der eeuwigheid van U niet zal gescheiden worden.*

2. Het is een zeer nauwe vereniging.

U vraagt hoe nauw? Als een engel hiervan tot u zou spreken, hij zou u hierin niet kunnen voldoen, maar zover als ons verstand kan reiken en de schepselen ons kunnen dienen om dit te verlichten, neem het zo. Al wat bij wijze van vergelijking kan voorgebracht worden Betreffend de samenvoeging met enige andere zaak, daarvan kan nog veel meer gezegd worden van onze vereniging met Jezus Christus. Om enige voorbeelden uit de Schrift te geven: zie wat de ene stok is met een andere, als die aan elkaar gelijmd zijn, (2 Kor. 6: 17). Zie wat de ene vriend is met een ander, zoals Jonathan en David, (1 Sam. 18:1), die gezegd worden aan elkaar verbonden en geknoopt te zijn. Zie hoe nauw de vader en het kind met elkaar verbonden zijn, (Jes. 62:5), hoezeer de man aan de vrouw verbonden is, (Ef. 5: 31). Zie de vereniging die er is tussen ranken en de wijnstok, de leden en het hoofd, (Joh. 15:5, 1 Kor. 12:12). Ja, nog iets meer: zie wat de ziel is met het lichaam. Zo is Christus, en zo nauw is Christus, en nog nauwer met de persoon van elk gelovige verbonden: "Ik leef, doch niet meer ik," zegt Paulus, "maar Christus leeft in mij," (Gal. 2:20), alsof hij zei: zoals de ziel is voor het lichaam van een natuurlijk mens, dat zij het natuurlijk beweegt en levend maakt, zo is Jezus Christus voor mijn ziel en lichaam. O, daar is een wonderlijke nauwheid in deze geestelijke vereniging!

3. Het is een gehele vereniging.

Dat is, de gehele Christus is verenigd met de gehele gelovige, naar ziel en lichaam. Bent u met Christus verenigd, dan hebt u Christus geheel en al, u bent één met Hem in Zijn natuur, in Zijn Naam, u hebt datzelfde beeld, de genade en Geest in u, die Hij heeft. Dezelfde dierbare beloften, dezelfde toegang tot God door de gebeden als Hij. U hebt dezelfde liefde van de Vader, alles wat Hij gedaan of geleden heeft, daar hebt u deel aan, u hebt Zijn leven en dood, het is alles uwe. En zo, aan uw zijde heeft Hij u ook geheel en al: uw natuur, uw zonden, de straf van uw zonden, uw toorn, uw vloek, uw schande, ja, uw verstand, rijkdom en sterkte, alles wat u voor Hem doen kunt. Het is een gehele vereniging: "Mijn beminde is mijn, en ik ben Zijn." De gehele Christus, van het hoofd tot de voeten, is mijn, en al wat ik ben, heb of eeuwig doen kan, is Zijn.

4. Het is een onafscheidelijke vereniging.

Die in der eeuwigheid niet kan verbroken worden. "Ik zal (zegt God) een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken," (Jer. 32:40). Dit is een heerlijke belofte. Een bekommerde ziel zou mogen zeggen: Lieve God, U wilt van mij niet afwijken, ik weet dat U dat niet zult doen, maar och, ik vrees dat ik van U zal afwijken. Och helaas, ik keer mij elke dag tot de zonde en de satan! Maar nee, zegt God: "Ik zal mijn vrees in uw hart geven, dat gij van Mij niet zult afwijken," alsof Hij wilde zeggen: Wij zullen eeuwig samen gehuwd en zeker nooit gescheiden worden. Hierom heeft Paulus alle vijanden op aarde (of liever in de hel) triomfantelijk uitgedaagd, dat zij hun best zouden doen om deze knoop te verbreken: "Wie zal mij scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?" (Rom. 8:35). Laat komen al wat kan, en zien of deze gezegende vereniging tussen mij en Christus in eeuwigheid zal kunnen verbroken worden door alles wat u kunt doen. Dit van deze vereniging.

2. Daar is een geestelijke gemeenschap met God in Christus.

Beide zijn het de werkingen van Christus' persoonlijke of zelfstandige vereniging met Zijn Persoon, en dan gemeenschap met Zijn weldaden. De vereniging is in een eigenlijke wijze van spreken niet met enige van de weldaden, die van Christus op ons afvloeien, wij zijn niet verenigd met de vergeving der zonde, heiligheid, vrede met de consciëntie, maar met de Persoon van de Zoon van God Zelf.

En dan, ten tweede, volgt deze mededeling van al Zijn weldaden, onmiddellijk voortkomende uit deze vereniging met de Heere Jezus Christus: dat zoals Christus geweest is een Priester, Profeet en Koning, wij ook zo op een zekere wijze priesters, profeten en koningen zijn. Omdat wij, met Hem verenigd zijnde, daardoor gebracht zijn in de bezitting van alle dingen die Hem toekomen, zoals de vrouw in het bezit komt van de

goederen van haar man: "Nu alles is het uwe (zegt de apostel) hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Céfas, hetzij de wereld," enzovoort (1 Kor. 3:21, 22).

Tot hertoe hebben wij een gezicht van Christus gehad in Zijns moeders buik, en wat een wonderen zijn daar! Heeft ooit enige buik een zodanige vrucht gedragen? Wel mocht de engel zeggen: "Gezegend zijt gij onder de vrouwen!" en mocht Elizabet zeggen: "Gezegend is de vrucht uws buiks!" Maar de zegen is niet alleen geweest in het ontvangen, maar ook in het baren, en daarom gaan wij verder te spreken.

F. Van de geboorte van Christus

Nu volgt de geboorte van Christus. Nu was het dat de Zoon der gerechtigheid uit het duister zou te voorschijn komen, waar Maria zich negen maanden verborgen had, als achter een vruchtbare wolk. Dit was een wonder in de wereld, zo'n wonderlijke zaak, dat zij de gelovigen tot een teken was gegeven, zevenhonderd en veertig jaren van tevoren voor die vervuld was: "Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven: Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren." (Jes. 7:14). Een wonder in der waarheid, en groot boven alle vergelijking dat de Zoon van God uit een vrouw zou geboren worden, dat Hij, Die de ware Melchizédek is, zonder vader en zonder moeder (Hebr. 7:3), toch een moedermaagd moest hebben. Dat Hij, die vóór Abraham was geweest, toch wel tweeduizend jaren na Abraham heeft moeten geboren worden. Dat Hij, Die de Zoon van David is en daarom te Bethlehem geboren is, toch ook een Heere van David is.

Wonderlijke dingen worden van U gesproken, o Zoon van God! Voor Hij geboren is, hebben de profeten van Hem gezongen en geprofeteerd, de patriarchen geschaduwd, de voorbeelden voorzegt, God beloofd, en Gods Zoon heeft in het einde volbracht.

Toen Hij geboren was, hebben de engelen heen en weer gelopen, Gabriël heeft de boodschap gebracht, de heerlijkheid des hemels heeft geschenen, een ster heeft het verbreid, en de wijzen zijn de herauten geweest die Zijn geboorte hebben uitgeroepen. Maar kom nog een weinig dichter bij:

"Laat ons dan heengaan naar Bethlehem (zoals de herders zeiden) en laat ons zien het woord dat er geschied is," (Luk. 2:15). Als wij maar de eerste voet zetten in Zijn herberg dan zullen wij Hemelse wonderen zien voor onze ogen.

Nu, zie op Jezus! Zie op Hem, zoals Hij in de volheid des tijds dat grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen. Hier kunt u nu de inhoud van het verbond met Adam lezen, van Abrahams belofte, van de openbaring aan Mozes, van Davids opvolging, dit zijn maar bedeksels geweest. Maar nu zullen wij het gordijn wegschuiven, kom, en bezie de waarheid zelf. O, wonder boven wonder! Wie vinden wij in deze herberg? Een kind in de kribbe van een stal! Een moeder-dochter, een vader-maagd! Is dit het kind waar wij op zien moeten als op onze Jezus? Is dit een moeder (volgens Augustinus), nauwelijks veertien jaren oud? Is dit de vader, die haar niet bekende totdat zij Deze haar eerstgeboren Zoon gebaard had?

Wat een vreemde geboorte is dit. Zie op het Kind: daar is geen wieg om Hem te wiegen, geen zoogvrouw om Hem te zogen, geen linnen om Hem in te winden, nauwelijks een weinig spijs om Hem te voeden! Zie op de moeder: daar is geen hulp van vroedvrouwen, geen zachte oorkussens, geen linnen behangsels, nauwelijks een weinig stro tot een rustbed! Zie op Jozef, de genoemde vader, hij heeft eerder een zegen te begeren dan te geven, een arme timmerman, die van een koestal een kamer maakt en van de kribbe een wieg bereidt voor hen! Maria, zoals zij alles zag met haar ogen, overlegde in haar hart, hoe zal de eerbare schaamte haar kleur veranderd hebben, zo vele malen als haar

verbeeldingen zich vernieuwd hebben? Zij moest een Zoon baren - een engel boodschapte het haar, de Heilige Geest overschaduwde haar, de dagen waren vervuld en zij was verlost. Elke omstandigheid is krachtig genoeg om een eerbare maagd te beschamen! Maar wie is niet verwonderd? Een maagd heeft ontvangen, een maagd heeft gebaard, en is nog maagd gebleven! Wat zou er veel te peinzen vallen over dit onderwerp! Maar ik zal het kort houden en alle wonderen tot dit woord brengen: "Ik ben de Wijnstok," (Joh. 15:5).

Het is een zoete gelijkenis, waarin Christus Zichzelf onder de schaduw van een wijnstok zeer heerlijk heeft voorgesteld. Christus is op verschillende manieren een kostelijke Wijnstok, maar waarom liever een wijnstok dan een ceder, een eik of enig ander van de sterkste en hoogste bomen? Verschillende redenen zijn daarvoor te geven.

- a. Omdat de wijnstok de laagste is van alle bomen, en als het ware overhelt naar de aarde.
- b. Omdat de wijnstok van alle bomen de zwakste is, waarom dan ook zij, die wijnstokken hebben, ook hun olmbomen hebben om ze te ondersteunen en op te houden.
- c. Omdat de wijnstok van alle bomen de slechtste schors heeft, en uitwendig van geringe waardigheid en achting is.
- d. Omdat de wijnstok van alle bomen de vruchtbaarste is, en daarom wordt Hij genoemd, "een vruchtbare Wijnstok," (Ps. 128:3). In elk van deze opzichten wordt Christus een wijnstok genoemd. Die door Zijn menswording de laagste staat heeft aangenomen, en "Zichzelven vernietigd," (Filipp. 2:7), zo heeft Hij Zichzelf van geen waarde gemaakt, maar Hij is de vruchtbaarste Wijnstok geweest die de aarde ooit gedragen heeft, en in dat opzicht is geen wijnstok, noch zijn alle wijnstokken op aarde het waard om met Hem vergeleken te worden, of zoveel, dat zij gelijkenissen van Hem zouden zijn.

Ik zal de gelijkenissen niet volkomen volgen, want dan zou ik moeten gaan van Zijn geboorte tot Zijn leven en van Zijn leven tot Zijn dood, toen het bloed geperst is geworden uit de druiven. Voor nu zullen wij deze Wijnstok alleen bezien:

- A. In Zijn planting.
- B. In Zijn uitbotten.
- C. In Zijn bloesems.
- D. In Zijn vruchten en dan zullen wij eindigen.

A. Betreffend de planting.

De wijnstokken worden niet gezaaid, maar geplant, opdat zij zo, verplaatst zijnde des te beter vruchten zouden dragen. Zo is onze Jezus, eerst voortkomende van Zijn Vader, geplant in de buik van de maagd, God uit God, eeuwig gelijk met God, maar door Zijn menswording is Hij geworden wat Hij niet was en toch gebleven wat Hij was: God uit

Zijn Vader, een mens uit Zijn moeder, van eeuwigheid en toch van den beginne. Bernardus zegt ons dat deze Wijnstok, uit de Wijnstok gesproten zijnde, God van God is gegenereerd, de Zoon van de Vader, beide gelijk, eeuwig en éénswezend met de Vader. Maar opdat Hij des te beter vruchten zou dragen, werd Hij geplant in de aarde, dat is, Hij werd ontvangen in de buik van de maagd. Hierin is werkelijk iets gelijks, maar in deze gelijkenis moeten wij wel letten op die mededeling van de eigenschappen waarvan ik u gesproken heb: wij kunnen wel met waarheid zeggen dat God is geplant, of ontvangen, maar niet de Godheid. God is een samen lopend woord, en betekent de Persoon van Christus, en Zijn Persoon is geplant of ontvangen, niet slechts als God, maar ten opzichte van de mensheid, waarmee Hij verenigd is, en dus is Hij, Die oneindig was, ontvangen, en Hij, Die eeuwig was, is geboren. De gehele volheid van alle volmaaktheden, in alle eigenschappen van het Goddelijke Wezen is door deze mededeling gegeven aan de natuur van de mensen in de Persoon van de Zoon van God, zodat het niet vreemd is als wij zeggen dat deze Wijnstok (de Zoon van God) in Maria geplant is.

Ik weet dat enigen deze plant wat vroeger willen hebben, en daarom zeggen zij dat Christus een Wijnstok is, Die geplant was in Adam, uitbotte in David en bloeide in Maria. Maar ik neem dit niet verder aan dan voor een bloem. Allen, die voor Maria geweest zijn, zijn maar schaduwen geweest, hier is de Waarheid Zelf. Nu was Christus in Maria geplant, en niet eerder. Zoals er in den beginne geen mens was om de aardbodem te bebouwen, maar de Heere God heeft alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten en een rivier, voortgaande uit Eden, heeft de hof bewaterd, zo is er ook geen mens geweest om deze aarde te bouwen. Maar de Heere heeft uit deze aarde (de maagd) deze Plant doen spruiten, en Die door Zijn Geest bewaterd: "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen," (Luk. 1:35). Van deze ontvanging en werking van de Heilige Geest, geloof ik, heeft de profeet gesproken, als er zo'n verlangen was naar de komst van Christus in het vlees: "Drupt, gij hemelen, van bovenaf, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en allerlei heil uitwasse en gerechtigheid uitspruite," (Jes. 45:8). Maar van van deze ontvanging is hiervoor al gesproken.

B. De uitbotting.

Het is de natuur van de wijnstok dat hij uitbot voor hij bloeit en vrucht voortbrengt. Zo wordt van Christus gezegd dat, voor Hij geboren was, "de waarheid zal uit de aarde spruiten," (Ps. 85:12). Nu, wat was deze uitspruiting van de waarheid uit de aarde anders dan dat Christus uit een vrouw geboren is? Wat was de waarheid (zeggen Irenus en Augustinus) anders dan Christus, wat was de aarde anders dan ons vlees, en wat was de uitspruiting van de waarheid anders dan Christus? Laat ons hier wat bij blijven stilstaan, want dat is de tijd wel waard (zoals de bruid zegt bij een andere gelegenheid) om zich "vroeg op te maken naar de wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok bloeit, de jonge druifjes zich opendoen," (Hoogl. 7:12).

In Christus' openbaring van het grote werk van onze zaligheid voor de grondlegging der wereld, hebben wij met u gesproken over Gods raad, alsof Hij tot enige benauwdheid en moeilijkheid gebracht was door de strijdende begeerten van enige van Zijn eigenschappen, maar de Wijsheid heeft een weg uitgevonden hoe dit verschil was te verenigen door het voorstellen van een Jezus, en in Hem "ontmoeten de goedertierenheid en de waarheid elkander, de gerechtigheid en vrede kussen elkander," (Ps. 85: 11). Deze vereniging is in Gods raad van eeuwigheid geweest, maar Betreffend de uitvoering van deze raad, die heeft plaats gevonden in de volheid des tijds en wel op die tijd toen Christus is geboren.

Nu is dadelijk en waarachtig, in de uitvoering en het volbrengen, de vereniging van alle tegenstrijdigheden geweest. En op deze tijd heeft de voorzegging van de psalmist in het bijzonder gezien: "De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen. De waarheid zal uit de aarde spruiten, en gerechtigheid zal van de hemel nederzien," (Ps. 85:11, 12).

In deze woorden vinden wij ten eerste een ontmoeting van Gods gezegende eigenschappen, ten tweede deze ontmoeting tot een geboorte, een geboorte van de waarheid, op welke ontmoeting ten derde volgt, die heerlijke werking, dat de gerechtigheid neerziet en metterdaad van de hemel is neergedaald.

Ik zal de woorden een weinig verzetten en zal eerst spreken van de geboorte van Christus, ten tweede van de werkingen van Zijn geboorte, van de gerechtigheid, neerziende van de hemel, ten derde van de ontmoeting en overeenkomst van alle eigenschappen van God als het gevolg en de werking van alles: *wanneer goedertierenheid en waarheid elkander ontmoeten, en gerechtigheid en vrede elkander kussen.*

1. Betreffend de geboorte: onze wijnstok spruit uit, *de waarheid zal uit de aarde spruiten*, dat is: Christus zal op aarde geboren worden, of Christus zal uit een vrouw geboren worden. Want de waarheid is Christus, spruit uit is: wordt geboren, en de aarde is een vrouw.

a. De waarheid is Christus: "Ik ben de Weg, en de Waarheid," zegt Christus Zelf (Joh. 14:6). Hij is de Waarheid van alle voorbeelden, de Waarheid van alle voorzeggingen en de Waarheid van alle beloften, want "in Hem zijn al de beloften, ja en amen." (2 Kor. 1:20).

b. Spruit uit is: geboren. De uitspruiting van de wijnstok is de eerste voortzetting van de druif. Zo is Christus, geboren zijnde, de Waarheid op de aarde uitgesproten, toen eerst heeft Hij Zichzelf aan de wereld vertoond en is eerst gezien (zoals een wijnstok opkomt) op de aarde.

c. De aarde is de vrouw, zo hebben enigen die tekst overgezet: dat de aarde een Zaligmaker voortbrengt, (Jes. 45:8). Zie, hoe de bloemen van het veld vanzelf

voortkomen, zonder dat er enig mens het zaad van zaait, zo heeft de maagd Christus voortgebracht. Het is het opmerken waard dat in de schepping van Adam de voorzegging van deze toekomstige geboorte geschied is.

Begin met de eerste Adam, en u zult de gelijkheid van hem zien in deze tweede Adam, Christus. Adam was geschapen uit de aarde, Christus is geboren uit de maagdmoeder. De aarde had geen landbouwer, en toch heeft zij zonder zaad voortgebracht. Maria had geen man, en toch heeft zij zonder zaad van de man gebaard.

In de schepping zei God: "Laat Ons mensen maken," (Gen. 1:26), en nu zegt de Heilige Geest: "Het Woord is vlees geworden," (Joh. 1:14), of het Woord is waarachtig mens geworden. Dit zijn maar voorbeelden geweest, maar Christus is de Waarheid Zelf, Hij is de Wijnstok Die uitgesproten is, de Messias Die geboren is. De engelen hebben Hem gekend, de ster heeft Hem aangewezen, de profeten hebben Hem voorzegd, de duivelen hebben Hem beleden, Zijn wonderwerken hebben Hem verklaard, de wijzen hebben Hem gezocht en hemel en aarde zijn vol geweest van deze nieuwe tijding dat de waarheid uit de aarde is gesproten.

2. Betreffend de werking van deze geboorte: *de gerechtigheid zal van de hemel nederzien*. Zodra Christus was geboren, heeft de gerechtigheid van de hemel neergezien, zij heeft haar oog geworpen op de aarde, en ziende de waarheid daar vrolijk springen, heeft zij heen en weer gezien, zeker, dit was een gezicht om alle ogen van de hemel tot zich te trekken. Van de engelen wordt gezegd dat die begerig zijn deze dingen in te zien, (1 Petr. 1:12) zij hebben al wensende daarop gezien, alsof zij er doorheen wilden zien. Zonder twijfel heeft de gerechtigheid namelijk net zo nauw en met zo'n lust toegezien als de engelen.

Enigen hebben opgemerkt dat het Hebreeuwse woord: zij zag neer, betekent dat zij een venster heeft opengedaan. Zo begerig is de gerechtigheid geweest om het uitspruiten van de Wijnstok te zien. Sinds Christus was geboren, was zij niet te houden, maar heeft een venster opengedaan in de hemel. Vóór deze tijd heeft zij niet eens willen neerzien op de aarde, de gerechtigheid heeft geen uitzicht gehad, geen venster hier naartoe open. Zij heeft haar ogen hiervan afgewend, de luiken toegeslagen en niet eens willen neerzien op zo'n zondig volk en zulke verloren zondaars als wij waren. Haar ogen waren te rein dat zij de ongerechtigheid kon aanschouwen, zij had een gruwel daarvan en van ons omwille van de gerechtigheid, en daarom heeft zij ons niet eens een gezicht van haar ogen waardig geacht.

Maar, o, de zaak is nu geheel veranderd, zo gauw onze Wijnstok is uitgesproten op aarde, is zij gewillig geweest om ook neer te dalen, en zo gewillig heeft ze door de muren van de hemel een venster opengebroken om op deze Spruit neer te zien. En geen wonder: wat kon de gerechtigheid begeren te zien, of waarin kon zij zichzelf vergenoegen, als Jezus Christus niet gezien werd? Hij was geheel en al gerechtigheid, en daar was niet de minste smet van zonde in Hem te vinden. Zijn geboorte was zuiver, Zijn leven was heilig, Zijn dood was onschuldig. Beide, lichaam en ziel zijn geweest zonder enige zonde, beide, Zijn

ziel en Zijn mond zijn zonder bedrog geweest. Welke voldoening de gerechtigheid ook begeerde, zij kon het in Hem vinden. Leg het oordeel naast het richtsnoer en de gerechtigheid op de weegschaal, en daar is niets in Jezus dan gerechtigheid voor de lijn en een vol gewicht voor de weegschaal.

3. Wat aangaat de *ontmoeting en overeenkomst van alle eigenschappen van God*, als het gevolg en de laatste werking van deze uitspruitende Wijnstok. Het voorgaande vers luidt zo: Dat de goedertierenheid en waarheid elkander zijn ontmoet, en de gerechtigheid en vrede hebben elkander gekust, (Ps. 85:11). Deze ontmoeting stelt een verwijdering vast voordat zij elkaar hebben ontmoet, want de mensen, als zij elkaar ontmoeten, komen van verschillende kanten, zodat hier twee dingen zijn op te merken:

a. De verwijdering.

b. De ontmoeting.

Maar u zal zeggen: waar vandaan kwam deze verwijdering, zijn zij niet allen eigenschappen van Gods ondeelbaar Wezen? Zijn zij niet alle vier van alle eeuwigheid in Gods hart geweest?

Ik antwoord: ja, zij zijn onafscheidelijk in zichzelf, maar zij zijn verdeeld Betreffend ons. Het was de zonde van Adam en de onze in hem, die als eerste de hemel gescheiden heeft, ja, zelfs de eigenschappen van God, en op een zekere wijze God Zelf. Ik zal van deze beide spreken, opdat u als eerste het verschil mag zien en dan het gedrag en de gezegende overeenstemming van deze heerlijke eigenschappen.

Het verschil direct na de val, is die grote vraag (waarvan u hier boven van het besluit en de raad van God verstaan hebt) dadelijk voorgesteld: wat met de zondige mens zou gedaan worden. In deze zaak moeten wij op menselijke wijze van God spreken en ik hoop dat u mij de vrijheid zult geven die anderen (denk ik met vertrouwen) nemen. "Kom aan!" zei God, "wat zal men doen met de zondige mens? Hij heeft Mijn wet geschonden, Mijn gebod verbroken en zoveel in hem is het gebouw van de wereld ontsteld. Hij heeft Mijn heerlijk werk van de hemel, van de aarde, van de zee en van alles wat daarin is beroofd. Hij heeft zichzelf voor eeuwig, eeuwig mismaakt. O, wat zal men doen met dit zondig, wederspanning, verloren en rampzalig schepsel, de mens?" Alle dingen in de hemel zijn voor een tijd stil en verbaasd, omdat zij de grote God van de hemel vertoornd zagen. Maar eindelijk zijn de goedertierenheid en vrede opgestaan, en hebben door zoete en vriendelijke smekingen Gods toorn zoeken te stillen. Maar de gerechtigheid en waarheid waren aan de andere zijde, en die bewogen de almachtige God om verder te gaan en Zichzelf (zoals Hij inderdaad is) een verterend vuur te betonen, een God, Die de zonde bezoekt. Dit pleidooi is uitvoerig behandeld en verhaald door Bernardus, Andreas en anderen.

a. De goedertierenheid heeft een begin gemaakt, want door haar gewilligheid om goed te doen, is zij altijd de voorste. Haar genegenheid strekt tot ontfermen, of liever, zij zelf is een genegenheid om zich te ontfermen over de ellendigen. En als zij die maar kan verlossen, het mag haar kosten wat het wil, wees ervan verzekerd dat die werkelijk verlossen zal. Want zij ziet niet wat de partij is, noch wat hij gedaan heeft, maar (wat een krachtige troost is voor ons arme zondaars) zij ziet aan wat hij lijdt en in wat voor ellendige en jammerlijke staat hij is. Haar pleiten was zo: "Heere, hebt U alle mensen dan tevergeefs geschapen? Wilt U hem dan nu vernielen, omwille van wie U de wereld gemaakt hebt? Zal de huishouder uitgestoten en in de gevangenis geworpen worden en daar blijven, totdat hij de laatste penning betaald zal hebben? Zullen dan alle mannen en vrouwen, van de eerste tot de laatste, in de wereld voor altijd en eeuwig veroordeeld zijn?"

Helaas, welk voordeel is er in hun bloed! Wat zal het baten dat de mensen en duivelen evangelisch naar de helse vlammen zullen gedreven worden? Zullen de duivelen, die grote vijanden van God, zich hierover niet verblijden? En wat zal dan van Uw grote Naam op aarde worden? Is dit niet Uw Naam: "Heere, Heere, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid en waarheid, doende barmhartigheid aan duizenden, vergevende de ongerechtigheid, de overtredingen en de zonden?" Wat! Wil God dan Zijn Naam vernietigen? "Zal Hij in der eeuwigheid verstoten en niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op en wil Hij Zich niet meer laten verbidden? Heeft God vergeten genadig te zijn, heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?" Met deze en dergelijke heilig dringende beweegredenen heeft de goedertierenheid zich in Gods ingewanden ingedrongen en heeft die bewogen tot meedogendheid.

b. Maar zowel de waarheid als de goedertierenheid moest gehoord worden, en zij heeft een tegenwerping ingebracht en zo gepleit: Hoe? Is God meer dan Zijn Woord? Nu, dit hebt U tot Adam gesproken: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven," (Gen. 2:17) en dit hebt U gesproken tot alle Adamskinderen: "De ziel die zondigt, die zal de dood sterven," (Ezech. 18:20). En God mag Zijn woord niet herroepen, Zijn woord is de waarheid! De waarheid vervalsen mag niet, alle mensen zijn leugenachtig, maar God is waarachtig, ja, de waarheid Zelf. Deze pleitrede van de waarheid is door de rechtvaardigheid versterkt, en die heeft God zo toegesproken: Zal de Rechter van de gehele aarde geen recht doen? U hebt Uzelf overal verklaard dat U recht en rechtvaardig bent. "O HEERE, God Israëls, Gij zijt rechtvaardig," (Ezra 9:15). "HEERE, Gij zijt rechtvaardig, en elkeen Uwer oordelen is recht," (Ps. 119:137), "Gij zijt rechtvaardig, Heere, Die is en Die was, en Die zijn zal," (Openb. 16:5, 6). Ja, Heere, Gij almachtige God, Uw oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig," (Openb. 16:7). Ja, "de HEERE is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken," (Ps. 145:17). En waaruit bestaat deze rechtvaardigheid anders dan om een ieder te vergelden naar zijn verdiensten? Wat is de bezoldiging van de zondaars anders dan de dood? "De bezoldiging der zonde is de dood," (Rom. 6:23). Hoe? Zullen deze zondaars niet sterven? Dat zou zijn (zoals gezegd is) de waarheid te vervalsen en hiermee het recht onrecht maken.

Dit was de twist vóór die tijd, zodat de vrede met één krachtig woord tussenbeide wist te spreken. Ja, de twist rees zo hoog, dat ze haar eigen ondergang daarin gesteld zou hebben.

Wat zal er van mij worden (zei de goedertierenheid) als God de zondaars niet wil verschonen? En wat zal er van mij worden (zei de gerechtigheid) als God de zondaars wil verschonen? Wat zal er van mij worden (zei de goedertierenheid) als God geen barmhartigheid wil bewijzen? En wat zal er van mij worden (zei de rechtvaardigheid) als God geen recht wil doen? Och, ik verga (zei de goedertierenheid) als u niet barmhartig wilt zijn. Moet de mens sterven, dan sterf ik ook (zei de gerechtigheid). Als u zich wilt ontfemen, zeker, dan moet ik sterven als de mens niet sterft.

Hiertoe is het gekomen en hierop is de vergadering vaneen gescheiden, en zijn zij de één van de ander weg gegaan: de waarheid is naar de hemel getrokken en was een vreemdeling op aarde. De gerechtigheid ging met haar en wilde niet eens neerzien van de hemel. De goedertierenheid bleef stil beneden staan, want waar zou de goedertierenheid zijn als die niet bij de ellendigen was? En wat de vrede aangaat, die gaat tussenbeide, om te zien of zij hen nogmaals op een betere wijze kon doen ontmoeten.

Ondertussen ligt onze zaligheid al bloedende, het pleidooi blijft hangen en wij staan als gevangen voor de vierschaar, en weten niet hoe het met ons zal aflopen. Want hoewel er twee vóór ons zijn, zo zijn er echter ook twee tegen ons, en net zo sterk en hard als de anderen, zodat er aan deze ontmoeting veel gelegen is, want of zij moeten onder elkaar bevredigd worden, anders kunnen zij met ons geen vrede hebben, of wij kunnen met God geen vrede hebben.

Verschillende middelen zijn vóór de tijd van Christus aangewend tot een gewenste ontmoeting, maar het kon niet gaan, want "slachtoffer en brandoffer hebt Gij niet gewild," (Hebr. 10:5). Deze middelen waren niet krachtig genoeg om een ontmoeting te veroorzaken.

Waar haperde het, zou u mogen vragen? Zeker, het stond niet lang met de goedertierenheid, zij was gemakkelijk bewogen, zij zag op naar de hemel, maar de gerechtigheid wilde niet naar beneden zien, en inderdaad, hier lag de zaak: de gerechtigheid moest en wilde voldaan worden of anders kon de gerechtigheid geen gerechtigheid zijn. Daar moest enige voldoening van God gegeven worden voor de zonde, of zij wilde nooit weer ontmoeten. Het was beter dat alle mensen van de gehele wereld veroordeeld werden, dan dat de gerechtigheid van God tot ongerechtigheid zou veroordeeld worden. En dit is nu het ontstaan geweest van de grote onderhandeling Betreffend de geboorte van onze Zaligmaker.

c. Wel, onze Zaligmaker is nu geboren, en deze geboorte heeft veroorzaakt een genadige ontmoeting van de eigenschappen veroorzaakt. Zo krachtig is deze geboorte, deze uitspruiting van Christus, dat ze elkaar daar ontmoeten, en in der waarheid, zij konden niet anders dan elkaar ontmoeten in Hem, in Wie al de gezegende eigenschappen van God zich

verenigen. Het is Christus, Die de goedertierenheid is, Christus is de waarheid, Christus is de gerechtigheid en Christus is de vrede.

a. Christus is de goedertierenheid: Dit heeft Zacharias daarvan voorzegd, dat door de innerlijke beweging der barmhartigheid van onze God, de Opgang (of de Spruit) uit de hoogte, ons bezocht heeft, (Luk. 1:78). En God, de Vader van Christus, wordt genoemd: "De Vader der barmhartigheden," (2 Kor. 1:3), alsof de barmhartigheid Zijn Zoon was. Die geen andere Zoon gehad heeft, dan "Zijn geliefde Zoon, in Welke Hij een welbehagen heeft."

b. Christus is de waarheid: "Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven," (Joh. 14:6). Die Waarheid, in Wie alles vervuld is wat hiervoor van de Messias was afgebeeld. "God zal Zijn goedertierenheid en Zijn waarheid zenden," en: "Bereidt goedertierenheid en waarheid," (Ps. 57:4, Ps. 61:8). En dit is Zijn Naam: "HEERE, HEERE, God, (...) groot van weldadigheid en waarheid," (Ex. 34:6). "God is waarheid," zegt Mozes (Deut. 32:4). "Hij is groot van goedertierenheid en waarheid," zegt David (Ps. 86:15). "Vol van genade en waarheid," zegt Johannes. "Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en waarheid is door Jezus Christus geworden," (Joh. 1:14, 17). Hij is de Waarheid door Zijn Naam, de Waarheid door Zijn natuur en de Waarheid door Zijn bediening.

c. Christus is de Gerechtigheid: "Dit zal Zijn Naam zijn, waarmee men Hem zal noemen: DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID," (Jer. 23:6). "Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen," (Mal. 4:2). "Christus is ons geworden wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing," (1 Kor. 1:30). En naar Zijn voorbeeld, Melchizédek, was dit Zijn titel: "Koning der gerechtigheid," (Hebr. 7:2).

d. Christus is Vrede. "Dit is Zijn Naam, waarmee Hij genoemd is: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst," (Jes. 9:5). "Want Hij is onze Vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels heeft gebroken" (Ef. 2:14). Daarom bidt de apostel: "De Heere nu des vredes Zelf, (of de Heere Zelf, Die de Vrede is) geve u vrede allen tijd, in allerlei wijze," (2 Thess. 3:16). Zoals Hij naar Zijn voorbeeld, Melchizédek een Koning der gerechtigheid geweest is, zo is Hij ook geweest een koning van Salem, wat is, een koning des vredes, (Hebr. 7: 2).

Zo is Christus de Goedertierenheid, Christus is de Waarheid, Christus is de Gerechtigheid en Christus is de Vrede. Nu, waar zullen deze allen elkaar anders ontmoeten dan in Hem, Die dat alles is. Zeker, daar hebben zij elkaar ontmoet, en in de ontmoeting zijn allen eerst naar de Zoon gelopen en hebbe Hem gekust, en dat gedaan zijnde, is de waarheid gelopen tot de goedertierenheid en heeft die omhelsd, en de gerechtigheid tot de vrede, en heeft die gekust. Deze allen, zo lang verdeeld geweest zijnde en in geschil gestaan hebbende, hebben elkaar nu ontmoet, en zijn opnieuw vrienden geworden.

O, wat een gezegende uitwerking door deze geboorte van Christus! Het is Christus, Die hen verzoend heeft en Die ons en hen verzoend heeft. "Hij heeft alle dingen verzoend (zegt de apostel), hetzij de dingen die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn," (Kol. 1:20). Nu is de hemel met zichzelf bevredigd, en hemel en aarde zijn met

elkaar bevredigd, en dat wat dit alles samen voegt en vrede maakt, is de geboorte van Christus. De uitspruiting van deze Wijnstok: "De waarheid zal uit de aarde spruiten, en dan zullen de goedertierenheid en waarheid elkander ontmoeten", enzovoort.

C. Wat de bloesem aangaat: het is de natuur van de wijnstok dat hij op zijn tijd bloeit of zoete bloempjes voortbrengt.

U weet dat de schenker van Farao droomde van een wijnstok die niet alleen uitgebot is, maar ook gebloeid heeft, "zijn bloeisel ging op," (Gen. 40:10). En zo heeft ook de Heere Jezus, onze Wijnstok, beide gebot en gebloeid. Hij is vol geweest van de zoetste bloemen, en wat zijn de bloemen en bloesems van Christus anders geweest dan Zijn deugden en gezegende genadegiften? Hierin verschilt Christus alleen met de wijnstok, dat in Hem niet alleen één soort, maar allerlei soorten bloemen gezien zijn. Bernardus heeft opgeteld de violet van nederigheid, de lelie van kuisheid, de roos van lijdzaamheid, de saffraan van onthouding.

Ik wil mij zo ver niet inlaten, maar met betrekking tot Zijn geboorte kan ik mij niet genoeg verwonderen over Zijn nederigheid, lijdzaamheid en oneindige neerbuiging. Dat de Schepper een schepsel wordt, zelfs geen engel, dat is zo'n zaak, dat geen geschapen verstand het kan begrijpen, maar dat Hij de engelen nog verwerpt en het zaad Abrahams aanneemt, dat Hij minder wordt dan de engelen, Hij, Die God over alles is. Dat Hij, de ongeschapen Wijsheid, wil ontvangen worden in de duistere gevangenis van de buik, Hij, Die het Licht der wereld is - en dat van een vrouw, het zwakste en eerst zondige geslacht - Hij, Die de heilige en sterke God is. Dat Hij heeft willen geboren worden, Die alle dingen draagt, de Heere van alles, van een geringe dienstmaagd. In de volheid des tijds, Die de eeuwigheid is. 's Nachts, Die de Zon der gerechtigheid is. In de winter, Die het leven en de warmte geeft. In de tijd van een openbare beschrijving, Die de Heere der heren is. En niet in Rome, het hoofd der volken, noch te Jeruzalem, de heerlijkheid van het gehele oosten, maar in Bethlehem, de kleinste onder de duizenden van Juda. Niet in een mooi, gestoffeerd paleis, niet in het huis van Zijn moeder, maar in een herberg. Niet in de beste plaats, noch in enige plaats van het huis, maar in de stal van de beesten: terwijl Hij daar gediend wordt niet door een koninklijke lijfwacht, maar door Jozef en Maria. Niet opgepronkt met kleding, maar gewonden in doeken. Niet heerlijk gesteld op een troon, maar liggende in de kribbe, en ten laatste dat Zijn geboorte niet werd uitgeroepen door de herauten, maar door arme schaapherders!

Dat het Woord een klein kind geworden is, onmachtig om een woord te spreken, dat het Leven sterfelijk geworden is, dat de Heerschappij onderdanig is aan een arme timmerman, dat de Heere van het verbond besneden is, dat de God van de tempel Zich heeft laten voorstellen in de tempel, dat de Wijsheid is onderwezen, dat de Oneindige is toegenomen in grootte, met allerlei voedsel gespijzigd en dat dit alles maar een voorspel en beginsel van Zijn lijden geweest is - o wonderlijke toelating! O, wonderlijke lijdzaamheid! Wat waren dit vreemde bloesems van deze bloeiende Wijnstok!

D. *Betreffend de vrucht*: het is de natuur van de wijnstok dat hij een zoete reuk van zich geeft, maar zure druiven draagt. Christus, onschuldig zijnde voor God en mensen, heeft echter de zware last van onze zonden gedragen. O, de zoetheid van Zijn reuk! "Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt," (Hoogl. 1:3). Hetzij dat wij door de reuk verstaan Zijn woord, zelfs de dienaars van de Joden konden zeggen: "Nooit heeft een mens also gesproken gelijk deze mens," (Joh. 7:46), of dat wij door de reuk verstaan Zijn werken, zelfs Zijn vijanden hebben bekend dat Hij een rechtvaardig mens was, zodat de huisvrouw van Pilatus tot Hem heeft gezonden en liet zeggen: "Heb toch niet te doen met die Rechtvaardige," (Matth. 27:19). De wijzen brengen hun geschenken, en hebben Hem gegeven goud, en wierook, en mirre, (Matth. 2:11). Goud is Hem gegeven als een machtig Koning, wierook als een genadig God, en mirre als een heilig Priester.

Hij is een Koning om te heersen, een God om zalig te maken en een Priester om een Middelaar te zijn. Tot hiertoe heeft Hij een zoete reuk van Zich gegeven. Maar behandel die wat meer, en zij zullen smaken als zure druiven. Een Koning was Hij, maar bespot met de naam: "Wees gegroet, Gij Koning der Joden!" (Matth. 27:29). Een God was Hij, maar Hij heeft Zichzelf vernederd: "Hij heeft Zichzelve vernietigd," (Filipp. 2:7). Een heilig Priester was Hij, maar een zodanige Priester, Die Zichzelf als een offerande heeft moeten opofferen.

De Wijzen uit het oosten hebben Zijn zwakheid gezien, maar ondanks dat hebben zij aanbeden Zijn macht, zij hebben Zijn kindsheid gezien, maar Zijn wijsheid hebben zij aanbeden. Zijn armoede hebben ze gezien, maar de rijkdom van Zijn goedertierenheid hebben zij aanbeden. Zij hebben Hem gezien, naar Wie zij gevraagd hadden: "Waar is de geboren Koning der Joden?" (Matth. 2: 2). De naam geeft wel een zoete reuk van zich, maar Hij draagt zure druiven. Hij is een Koning, dat is een erenaam, maar Hij is een Koning der Joden, dat is een woord van smaad en beschimping.

Zijn hele leven door kunt u deze twee dingen zien: zoete reuk, maar zure druiven. U ziet geringe dingen, maar ook ziet en hoort u wonderlijke dingen: gering was het, om enige schaapherders te zien, wonderlijk was het, een heirleger van engelen te zien. Het was gering om te horen dat de één zei: Hij ligt in de kribbe beneden, wonderlijk was het te horen dat de menigte zong: *ere zij God in de hoge*. Gering was het dat men Hem zag als een mens, wonderlijk dat men Hem kende als God. Hier is een kind, zwak en steunende, en toch een sterke God, regerende en gebiedende. Zelf was Hij hongerig om de waarheid van onze natuur aan te tonen, maar Hij spijzigde vijfduizend mensen om Zijn macht te tonen. Stervende aan het kruis als een Zoon van Adam, gebiedende over het paradijs als de Zoon van God. Zoals het van Bethlehem gezegd was: "Zijt gij klein om te wezen onder duizenden van Juda," (Micha 5:1) en geenszins de minste onder de vorsten van Juda, (Matth. 5:6). Zo kunnen wij van deze Bethlehemiet zeggen: Hij zal zitten op de troon van David, (Jes. 9:6) maar ook, "heeft Hij onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten, die heeft Hij gedragen," (Jes. 53: 4). Zijn rijk is een eeuwig rijk, (Dan. 7: 27), doch Hij zal uitgeroeid worden en niet meer zijn, (Dan. 9:26).

Zo is het Zijn hele leven door van Zijn kribbe tot Zijn kruis, zoete reuk, maar zure druiven. Maar op het laatst zijn deze druiven werkelijk zuur geworden en is Hij gedrukt,

en Zijn dierbaar hartenbloed is in overvloedige stromen uitgelopen, dit was het zoete sap van onze Wijnstok, Die God geplant heeft, Die de hemel bewaterd heeft en de Joden hebben Hem besnoeid, wat is er nu nog meer te doen dat wij in Hem blijven? Maar hierover zullen wij handelen als wij gekomen zijn aan de besturingen, hoe wij op Hem zien moeten.

G. Van enige gebeurtenissen na de geboorte van Christus.

We zullen enige gebeurtenissen van na de geboorte van Christus aanstippen, tot Hij een kind van twaalf jaar was. Zoals:

1. Nog maar acht dagen oud zijnde is Hij besneden, en Jezus genoemd. Zoals er schaamte was bij Zijn geboorte, zo was er pijn bij Zijn besnijdenis. Een scherp scheermes is al snel na Zijn geboorte door Zijn voorhuid gegaan. Niet omdat Hij zo'n ceremonie nodig had, maar opdat Hij omwille van ons, naar de wet onrein heeft willen zijn. In deze vroegere vernedering heeft Hij duidelijk de rijkdom van Zijn genade laten zien. Nu heeft Hij Zijn bloed met druppelen gelaten en daardoor een onderpand gegeven van die stromen, die Hij naderhand tot reiniging van onze natuur heeft uitgestort. Zo ook tot het uitblussen van Gods toorn, en tot een ontdekking van Zijn genade, is Hem zelfs op deze tijd Zijn Naam gegeven, Die geweest is Jezus. Dit is die Naam, die wij moeten schrijven in ons hart, waarop wij moeten steunen met ons geloof, waarvan wij onze hulp moeten hebben en die wij moeten liefhebben met een overvloeiende liefde, blijdschap en aanbidding.

Boven alle dingen hebben wij een Jezus nodig, een Zaligmaker voor onze zielen, van onze zonden en van die eeuwige verwoesting, die de zonde anders over onze ziel zal brengen. Hierom zijn deze Naam Jezus en dit teken van de besnijdenis, samen gevoegd, want door het uitgieten van Zijn bloed moest Hij onze Jezus wezen, onze Zaligmaker: "En zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving," (Hebr. 9:22) en is er geen zaligheid voor onze zielen. De besnijdenis was het zegel, (Rom. 4:11). Nu was het dat onze Jezus onder het grote zegel van God was, om Zijn bediening aan te nemen. Wij hebben gehoord dat Hij dat grote werk van onze zaligheid van eeuwigheid op Zich heeft genomen. Zelfs over deze Naam en bediening van Jezus, een Zaligmaker, is een besluit genomen in Gods eeuwige raad en is zo van den beginne gegeven. Wij hebben onlangs verstaan, hoe Dit is beloofd en tevoren voorspeld door een engel, maar nu is Die getekend en verzegeld met een volstrekt bevel en volkomen macht: 'Want Dezen heeft God de Vader verzegeld,' (Joh. 6:27). Het is Zijn bediening en ambt om zielen zalig te maken, dat zij hiertoe allen tot Hem bekeerd mogen worden: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt. En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen," (Matth. 11:28, Joh. 6:37) in welke zin Hij ook genoemd wordt: "De Zaligmaker der wereld," (Joh. 4:42), dat is: van Samaritanen, van Joden, van heidenen, van koningen, van schaapherders en van alle soorten van mensen.

2. Toen Hij veertig dagen oud was, "brachten zij Hem te Jeruzalem, opdat zij Hem de Heere voorstelden, gelijk geschreven is in de wet des Heeren: al wat mannelijk is, dat de moeder opent, zal de Heere heilig genaamd worden," (Luk. 2:22, 23). O wonder, daar was geen onreinheid in Gods Zoon, toch is Hij eerst besneden, en daarop is Hij tot de Heere gebracht en Hem voorgesteld. Hij, Die gekomen was om voor ons zonde te zijn, heeft in onze personen naar de wet onrein willen zijn, opdat Hij, de wet volbrengende, onze onreinheid zou wegnemen. Hij, Die boven de wet was, wilde komen onder de wet, opdat Hij ons van de wet bevrijden zou. Wij allen zijn als zondaars geboren. Maar o, onuitsprekelijke goedertierenheid van onze Jezus, Die een middel beschikt heeft zo vroeg als onze zonde is.

Eerst is Hij ontvangen en dan geboren, om onze ontvangenis en geboorte te heiligen. En na Zijn geboorte is Hij eerst besneden en daarna de Heere voorgesteld, opdat door twee heilige werken, dat wat van nature onheilig was, God geheiligd zou worden. Christus heeft zelfs onze kindertijd niet zo gelaten zonder die te verbeteren, maar door Zijn opoffering heeft Hij ons direct gereinigd van onze onreinheid. Nu is Christus in de armen van Zijn moeder, naar Zijn eigen huis gebracht, de tempel, en als mens is Hij, aan Zichzelf als God, opgedragen. O, hoe heerlijk heeft de tempel geschenen toen de Eigenaar binnen de muren was!

Nu was de ure en de Gast gekomen, in Wiens opzicht de tweede tempel de eerste zou te boven gaan. Dit was het huis dat voor Hem gebouwd en Hem opgedragen was, waarin Hij lang onder de afbeeldingen gewoond had, en waar niets gedaan was waardoor Hij niet was afgebeeld. Het lichaam is nu voor deze schaduw gekomen, en heeft Zichzelf voorgesteld waar Hij altijd was voorgesteld geworden.

U zou kunnen zeggen: *gaat dit mij of mijn ziel ook aan?*

O ja! Jeruzalem is nu overal, daar is geen kerkelijke vergadering, geen christenhart, dat niet een tempel van de levende God is, en daar is geen tempel van God waarin Christus Zijn Vader niet zou voorgesteld worden. Hier hebben wij de weldaad van Christus' vervulling van de wet der gerechtigheid: "God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden uit de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden," (Gal. 4:4, 5). Het is of de Vader tot Zijn Zoon gezegd had: "Kom, Mijn dierbare Zoon, hier zijn enige misdadigers onder de wet om te lijden en om gestraft te worden, wat zegt U daarvan? "Wel, Ik zal mij begeven onder de wet," zegt Christus. "Ik zal hun straf op Mij nemen, en voor hen lijden," en hiertoe is Hij eerst besneden en daarna de Heere voorgesteld.

3. Toen Hij nog geen jaar oud was naar het gevoelen van sommigen, of omtrent twee jaren zoals anderen oordelen, is Hij gevlucht naar Egypte. Zoals er toen geen plaats voor Hem was in Bethleem, zo is er nu geen plaats voor Hem in het gehele Joodse land. Zodra Hij tot Zijn eigendom is gekomen, heeft Hij daarvandaan moeten vluchten, en wat een wonder is dit? Zou Christus Zich niet op duizenden manieren hebben kunnen bevrijden van Herodes? Wat zou een vleselijke arm toch hebben kunnen doen tegen de God der

geesten? Was Jezus gedreven geworden door de geest van enige van Zijn discipelen, dan zou Hij vuur van de hemel hebben doen vallen op degenen die komen zouden om Hem te grijpen. Maar hierdoor heeft Hij ons geleerd het juk in onze jeugd te dragen, en zo heeft Hij willen lijden, opdat Hij zelfs de verdrukkingen in onze kinderjaren zou heiligen. Hij is gevlucht naar Egypte, het slachthuis van Gods volk, de doorloop van de wereld, de oven van de oude verdrukkingen van de kinderen van Israël. Wat een verandering is hier! Israël, de eerstgeborene van God, is gevlucht uit Egypte naar het Joodse land, en Christus, de Eerstgeborene van alle schepselen, is gevlucht uit het Joodse land naar Egypte. Eusebius verhaalt dat het Kindeke Jezus, in Egypte aangekomen zijnde en door beschikking in een tempel gebracht, dat alle beelden en afgoden omver zijn gevallen, zoals Dagon voor de tegenwoordigheid van de ark. En hiertoe brengt Hij de voorzegging van Jesaja bij: Zie, de HEERE (...) zal in Egypte komen, en de afgoden van Egypte zullen bewogen worden van Zijn aangezicht," (Jes. 19:1). Is Egypte het heiligdom geworden en het Joodse land een inquisitiehuis voor Gods Zoon? Dit is zeker, Hij Die altijd Dezelfde is, weet alle plaatsen voor de Zijnen bekwaam te maken. Hij weet Daniël te bewaren voor de tanden van de leeuwen, de drie jongelingen in een gloeiende oven, Jona in de buik van een walvis en Christus in het midden van Egypte.

4. Toen Hij ongeveer vijf jaren oud was, zoals enigen zeggen, of zoals anderen, als Hij maar twee jaren en drie maanden oud was, is aan Jozef opnieuw een engel in een droom verschenen, zeggende: "Sta op, neem het Kindeke en Zijn moeder tot u en trek in het land Israëls: want zij zijn gestorven die de ziel van het Kindeke zochten," (Matth. 2:19, 20). Herodes, die alle kinderen in en rondom Bethleem heeft laten doden, is nu zelf dood en naar zijn eigen plaats gegaan en daarom is het land nu veilig om terug te keren voor dit heilige huisgezin.

O, wat een wonderlijke beschikking is hierin, dat Christus Zich heeft willen verbergen voor de mensen! Al die tijd dat Hij Zich heeft gedragen als een kind, ondanks dat Hij alle dingen wist, heeft Hij toch niet enige kennis van Zijn verplaatsing of besturing willen nemen of geven, maar heeft het zo beschikt dat dit gedaan werd door Zijn engel, hoewel de engel dit toch niet anders zou hebben kunnen doen dan door Hem. Zoals het Christus behaagd heeft onze natuur op Zich te nemen, zo heeft het Hem ook behaagd dat Hij in onze natuur een volkomen Kind heeft willen zijn, want zo luidt het woord: "Neem het Kindeke en Zijn moeder." Hij heeft de openbaring en werking van die Godheid teruggehouden, waarmee de natuur was verenigd. Zoals de geboorte van Christus, zo is ook het kind zijn van Christus zeer nederig geweest. Och, hoe behoren wij Hem te verhogen of ons te vernederen voor Hem, Die Zich omwille van ons zozeer heeft willen vernederen!

5. Twaalf jaren oud zijnde, is Hij met Zijn ouders opgegaan naar Jeruzalem, naar de gewoonte van de feestdag, (Luk. 2:42). Door deze heilige daad van Zijn jaren heeft Hij voorgehad om onze eerste jaren tot een behoorlijke godzaligheid op te leiden. Maar ik zal

hier niet bij stil blijven staan. Ik wil Hem liever aanmerken als: "Zittende in het midden der leraren, hen horende en hen ondervragende," (vs. 46). Terwijl de andere kinderen van Zijn leeftijd liepen en speelden op de straten, vonden Zijn ouders Hem zittende in de tempel. Niet om te kijken naar de uitwendige heerlijkheid van dat huis, naar de gouden kandelaren, tafelen, cherubim, pilaren, gegoten zee, het gouden altaar of de vaten van fijn goud, o nee, maar om de leraren te horen en te ondervragen. Hij, Die hen, als God, al hun wijsheid gegeven had, luistert nu als een Zoon des mensen naar de wijsheid die Hij hen gegeven had. En gehoord hebbende heeft Hij gevraagd, en daarna heeft Hij zonder twijfel ook geantwoord. Zelfs Zijn vragen is onderwijzen geweest, want ik denk niet dat Hij zozeer heeft voorgehad om te leren, danwel om deze leraars van Israël te onderwijzen.

Zeker, deze rabbijnen hadden nooit de stem van zo'n Beschermmer gehoord. Zij kunnen in dit Kind niets anders zien dan de wijsheid van God Zelf, en daarom zegt de tekst: "Zij ontzetten zich allen over Zijn verstand en antwoorden," (vs. 47). Hun ogen zagen niets anders dan een kind, maar hun oren hoorden de wonderen van Gods wet. Over wat zij zagen en hoorden, konden zij niet anders dan verrukt en verbaasd worden. Maar, o Joodse leraren! Waarom hebt u nu niet gedacht aan de ster, aan de wijzen, aan de engelen en aan de herders? Waarom hebt u nu niet nagedacht over Herodes, over zijn vraag en over uw antwoord, dat te Bethlehem in Judea de Christus zou geboren worden? U hebt naar voren gebracht de profeten, waarom hebt u nu niet gedacht aan die voorzegging, dat "ons een Kind geboren en een Zoon gegeven is, en de heerschappij is op Zijn schouders, en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst" (Jes. 9:5)? Tevergeefs is de verwondering die niet in het geloof eindigt, geen licht kan helpen als de ogen dichtgehouden worden door ongelovigheid en vooroordeel.

5. Hierna, van het twaalfde tot het dertigste jaar van Zijn leven, lezen wij niets van de daden van Christus, dan dat Hij met Zijn ouders is afgegaan naar Nazareth en hen onderdanig was, (Luk. 2:51). Zoals Hij is opgegaan naar Jeruzalem om God te dienen en Zichzelf enigszins te betonen God te zijn, zo gaat Hij nu af naar Nazareth om Zijn bijzonder beroep waar te nemen. Dit is de mening van deze woorden: "en Hij was hun onderdanig." Christus' onderdanigheid aan Zijn ouders strekte zich uit tot het beroep en de oefening van Zijn leven. Zeker, Christus heeft al die tijd, van Zijn twaalfde tot Zijn dertigste jaar toe, niet in ledigheid doorgebracht. Zoals Hij door Zijn ouders opgevoed is, zo heeft Hij door Zijn vermeende vader geleerd een timmerman te zijn. Dit is, dunkt mij, duidelijk uit die woorden: "Is deze niet de timmerman, de Zoon van Maria?" (Mark. 6:3). Het blijkt (zegt de engelse aantekening) dat Christus dat ambacht in Zijn jonge jaren uitgeoefend heeft. Ik weet dat Mattheüs het zo verhaald heeft: "Is deze niet de Zoon des timmermans en is Zijn moeder niet genaamd Maria?" Maar let hier op: is niet deze de timmerman? enzovoort. Enigen verklaren het zo: zolang Jozef geleefd heeft, heeft Christus met hem gearbeid in het ambacht van timmerman, en toen Jozef gestorven is, wat gebeurd is vóór de openbaring van Jezus aan Israël, heeft Hij alleen gewerkt en werd toen niet meer genoemd de Zoon van de timmerman, maar de timmerman Zelf. Hierin is vertroosting voor mensen van de geringste staat: zoals het boerenleven geëerd is geweest in de persoon en staat van de eerste Adam voor zijn val, zo hier het bestaan in handenarbeid.

O, wat een armoede, nederigheid en strengheid van onze Jezus! Het is in die tijd in het bijzonder gebleken in Zijn arbeiden, werken, houwen van hout en dergelijke. Hierin is een scherpe bestraffing van allen die hun tijd in ledigheid of zonder een bijzonder beroep doorbrengen. Die anders geen werk doen, dan dat zij lege, zotte, onnodige en zondige dingen najagen. Wat! Zijn zij wijzer dan Christus? Onze Jezus heeft zeker Zijn tijd zo niet willen verkwisten.

Het is wel zo dat Hij voor die tijd niets groots gedaan heeft, noch van openbare optreden. Maar ook zelfs dit is niet zonder verborgenheid geweest. Niets openbaars doende, zegt iemand, heeft Hij grote, kostelijke en prijzenswaardige dingen gedaan. Daar is een tijd en gelegenheid voor elk voornemen onder de hemel: zoals er een tijd is om te zwijgen en een tijd om te spreken, is er ook een tijd voor openbare en voor bijzondere werken.

Vooralsnog heeft Christus Zijn kracht verborgen gehouden en heeft Zich gevoegd naar de wandel van de mensen, opdat de verborgenheid van Zijn menswording niet zou gehouden worden, voor een verschijnsel. Dan wilde Hij dat Zijn krachten en genaden zouden uitbreken, wanneer de mensen in het algemeen tot hun vermogen en kracht komen, beide naar lichaam en ziel. En behalve dat, zoals het gezegd wordt van een zeker godgeleerde dat Hij nooit een preek wilde doen, of hij moest eerst zelf trachten dat in het werk te stellen, zo weet ik zeker dat Christus gedaan heeft. Hij heeft de wereld niet willen leren, zeggende: "Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart," (Matth. 11:29), of Hij heeft het eerst Zelf willen doen. Zoals Lukas aan Theofilus verhaalt, "dat hij geschreven heeft van al hetgeen Jezus begonnen heeft beide te doen en te leren," (Hand. 1:1).

Maar Betreffend deze tijd van Zijn jeugd, omdat de Schrift daarvan geheel stilzwijgt, zo zal ik dat ook overslaan.

Tot hiertoe heb ik het voorwerp voorgesteld waarop wij zien moeten: het is Jezus in Zijn eerste komst of menswording, zijnde nog maar een Kind van twaalf jaren oud.

Ons volgende werk zal zijn om u te besturen *in de kunst of verborgenheid, hoe wij ten opzichte hiervan op Hem zien moeten.*

HOOFDSTUK 2

Wat het **zien** betekent, hebt u al begrepen. En opdat wij een inwendig, bevindelijk zien op Hem hebben mogen waarnaar onze ziel verlangt, laat ons in het bijzonder al die dingen in het werk stellen. Zoals:

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn geboorte op Zich genomen heeft.

Laat ons Jezus kennen, Die het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Kom, laat ons leren wat Hij gedaan heeft voor ons, toen Hij gekomen is onder ons. Daar is niet de minste zaak in Zijn eerste verschijning die ons niet in het bijzonder aangaat.

Is het mogelijk dat de grote God van hemel en aarde Zich zo oneindig zou vernederen, zoals wij gehoord hebben, anders dan om een grote zaak? En wat kon Hij anders voornemen dan alleen Zijn eer en het beste van Zijn schepselen? O mijn ziel, als u enigszins deel aan Christus hebt, dan gaat dit alles u aan. De Heere Jezus heeft in deze hele zaak het oog op u gehad, omwille van u is Hij mens geworden, omwille van u is Hij ontvangen en geboren. Zie deze dingen niet maar aan als bekende of algemene zaken, noch alleen op louter het verhaal van de dingen, want dat is maar vruchteloos. De voornaamste plicht is gelegen in het opmerken van het doel, de bedoeling en het voornemen van Christus, en in het bijzonder zoals het ziet op u, niet op anderen, maar op uzelf. Helaas, wat een slechte troost zou het zijn voor een arm gevangen mens, als hij hoorde dat de koning of prins uit enkel goedertierenheid en liefde alle gevangenen in deze en gene gevangenis zou bezoeken, en dat hij een volkomen verlossing zou geven en allen vrijlaten, maar nooit kwam tot die plaats, waar die arme mens gebonden ligt in boeien en kluisters! Of veronderstel, dat hij zelfs die man ook zou bezoeken, en hem zijn tere genade en vrijheid zou aanbieden, als hij die maar wil aannemen. En dat hij (vanwege zijn knorrigheid) hem zou raden, bidden en gelasten uit te komen en zijn vrijheid aan te nemen, dat hij hem echter niet zou achten, of zich dat toe-eigenen, wat zou hem dat kunnen troosten! Welke nuttigheid, welke weldaad zou hij daaruit hebben?

Lieve ziel, zo is uw staat als u niet in Christus bent, als u de aanbidding niet hebt gehoord, noch omhelsd, noch daarmee verenigd bent, wat gaat u dan Christus' menswording, ontvangst en geboorte aan? Kom, leer niet maar als een schoolkind om enige wetenschappelijke kennis te verkrijgen, maar als een christen, als één die voelt dat er kracht uitgaat van Christus in deze opzichten. Arbeid om uzelf in deze grote zaak ook in te sluiten. Ik weet niet hoe het gekomen is, of uit de algemeenheid van enige predikanten die over dit onderwerp gehandeld hebben, óf dat het gekomen is door de bijgelovigheid van de tijden, waarin gewoonlijk daaruit is gehandeld, of dat dit enige christenen smaakt of niet, of dat de meesten weinig daaraan denken. O, God behoeft ons ervoor dat wij zo'n gezegende, noodzakelijke waarheid niet verstoten. Wanneer die goéd gebruikt wordt, dan

is zij de blijdschap van een christen: "Ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids," (Luk. 2:1).

Zeker, de geboorte van Christus gaat u in het bijzonder aan: "Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven," (Jes. 9:5). Er is geen stuk zo klein in deze verhandeling, of het heeft zijn bijzondere nuttigheid, en het is uw moeite zeer waard. Hoevelen breken hun hoofd en verteren hun ziel in het leren van de kunsten en wetenschappen, die hierbij vergeleken van geen waarde zijn, daar Paulus anderszins voorgenomen heeft niet te willen weten onder u, dan Jezus Christus, (1 Kor. 2:2). Jezus Christus in alle stukken en delen te kennen, hetzij in Zijn geboorte, leven of dood, dat is een zaligmakende kennis. O, ontzie geen kosten noch moeite of arbeid, tranen of gebeden, vrede of welvaart, goederen of naam, leven of vrijheid, verkoop alles om deze Parel. Christus is zo waardevol en nuttig, dat u Hem niet te duur kunt kopen, al zou u uzelf en de hele wereld voor Hem geven. De studie van Christus gaat alle studies te boven: Christus is de kennis van alle dingen die nodig zijn voor dit en voor het toekomstige leven. O, leer dan Christus in elk van de voorzegde opzichten kennen!

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Het is niet genoeg deze grote verborgenheid te leren en te weten, maar naar de mate van de kennis die wij hebben, moeten wij daarover peinzen, die overleggen, overwegen en overdenken. Nu, deze overdenking brengt Christus dichter en vaster aan onze zielen. De overdenking voert terug tot al lang van tevoren gebeurde daden en werken van Christus en het voelt er een grote zoetheid en kracht van afvloeien. De overdenking hecht Christus veel vaster aan de ziel, het bindt de ziel aan Jezus Christus en maakt Hem vast in het hart. Een ziel die werkelijk peinst en denkt over Christus, die denkt noch spreekt van iets anders dan van Christus, die houdt Hem vast en wil Hem niet laten gaan: Ik zal u niet laten varen (zegt de ziel in haar overpeinzingen,) want Gij zijt mijn leven, (Spr. 4:13).

Wel dan, o mijn ziel, denk aan Christus en wat Hij voor u gedaan heeft toen Hij mens werd, en om uzelf niet te verwarren in uw overpeinzing, overdenk in het bijzonder deze dingen. Zoals:

(1) Overdenk Jezus in Zijn voorloper en de gewenste boodschappen van Zijn komst in het vlees. Nu is de lang tevoren aanschouwde tijd genaderd, een heerlijke engel uit

de hemel gezonden en gekomen met een olijftak van vrede. Eerst heeft hij zich vertoont aan Zacharias en daarna aan Maria. Aan haar heeft Hij de boodschap meegedeeld waarom God Hem in deze benedenwereld gezonden heeft: "Zie, gij zult bevrucht worden en een Zoon baren, en zult Zijn Naam heten Jezus," (Luk. 1: 31). Tot nog toe was de menselijke natuur minder geweest dan van de engelen. Maar door de menswording van het Woord is die verheven boven de cherubim. Wat een aangename tijding! Wat een

gezegende tijding is deze boodschap geweest! De oude besluiten moeten nu vervuld worden, en een engel heeft het uitgeroepen op aarde: Hoort, gij kinderen Adams!

Het gaat u namelijk evenzeer aan als de maagd. Was u niet allen bedorven in de lendenen van uw vader? Is niet mijn en uw ziel in het gevaar van het helse vuur geweest? Was het niet onze staat en gelegenheid dat wij, een kleine tijd op aarde geleefd hebbende, zouden verstoten worden tot de eeuwige pijn, waar niet anders zou geweest zijn dan wenen, huilen en knersing der tanden? En dat nu God en Christus een engel gelast hebben om deze nieuwe tijding te brengen: "Gij zult niet sterven; zie, hier is een maagd, die zal bevrucht worden en een Zoon baren, en Hij zal uw Jezus zijn. Hij zal u zalig maken van deze hel en dood en zonde. Hij zal uw ziel verlossen, Hij zal u volkomen zalig maken, Zijn Naam is Jezus, en Hij zal deze Naam niet tevergeefs dragen; geloof in Hem, en u zult leven met Hem in eeuwige heerlijkheid." O, gezegende boodschap! De mensen mogen van deze en gene nieuwe dingen spreken waar een ieder naar luistert, maar daar is geen tijding zo aangenaam voor iemand, die nu moet sterven, dan te horen van een Behouder. Spreek tot een ziek mens van iemand die hem gezond wil maken, spreek tot een gevangene van iemand die hem wil ontzetten en weer op vrije voeten stellen. Spreek tot een mens die in de gevangenis ligt veroordeeld om te sterven, van iemand die hem wil vergeven en zijn leven behouden, en allemaal zullen zij zeggen: dit is de beste tijding die ooit gehoord is.

O dan, als het een aangename boodschap is te horen van een Zaligmaker, waar het alleen aankomt op het verliezen van dit leven of deze wereld, hoeveel te meer als het is om de hemel te verliezen, als de hel er op staat, als onze ziel gebonden is en ten enenmale voor eeuwig zal verdoemd zijn? Wat een blijde tijding zou het zijn om te horen van iemand die onze ziel kan behouden van de verderver. Is zo'n Zaligmaker het niet waard dat er naar Hem geluisterd wordt? En zou de geboorte van zo Een niet een goede nieuwe tijding zijn? O mijn ziel, overweeg deze woorden, alsof een engel u zag staan op de kant van de hel en u, ja uw ziel aansprak.

(2) Overdenk Jezus in Zijn ontvangenis. Zodra de boodschap was gehoord, was Christus ontvangen door de Heilige Geest in het lichaam van de maagd. Deze ontvangenis is onze overdenking zeer waard. Hoe! Heeft die grote God van de hemel erin willen bewilligen, dat Hij onze natuur heeft willen aannemen, en dat door diezelfde weg en op diezelfde wijze zoals wij doen? Zeker, de buik van de maagd was een plaats, waar Hij wel een afkeer van gehad mocht hebben, het is zo dat Hij voorgehad heeft hierdoor onze ontvangenis te heiligen, en tot dat doel is Hij op een heilige wijze ontvangen door de Heilige Geest. Wij moeten niet te nieuwsgierig wezen om de manier van de werking van de Heilige Geest te onderzoeken, Die daartoe de maagd overschaduwde heeft. Het is een werk voor onze harten en niet slechts voor onze hoofden. Een nederig geloof, maar niet het nieuwsgierige onderzoeken zal de zoetheid van deze verborgenheid uitvinden. Het was Davids klacht: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen," (Ps. 51:7). O mijn ziel, dit is uw staat geweest in uw eerste wezen of beginsel, en als u in die gelegenheid gestorven was dan staat daar uitdrukkelijk, dat in die

heerlijke stad niet zal komen "iets dat verontreinigt en gruwelijkheid doet," (Openb. 21:27). Maar hier is het geneesmiddel: uw zondige ontvangenis is door Christus' heilige ontvangenis geheiligd. De heiligheid van uw Jezus is als een deksel om voor Gods ogen uw oorspronkelijke onreinheden te bedekken. O, overdenk dit! Jezus Christus is niet tevergeefs ontvangen, Hij is niet ledig geweest of niets doende in Zijn moeders buik. Hij, Die van alle eeuwigheid af begonnen heeft, is toen bezig geweest om het grote werk van onze zaligheid op Zich te nemen voor ons. O, overdenk zo deze ontvangenis, totdat u die dichter en dichter aan uw ziel gebracht hebt, totdat u enige zoetheid en kracht voelt komen en vloeien van Jezus in de buik.

(3) Overdenk de twee naturen van Jezus Christus: "Het Woord is vlees geworden," (Joh. 1:2, 14). Zodra Hij was ontvangen, was Hij God-mens en mens-God. Hij was volkomen bereid en direct verenigd met het eeuwige woord: "God heeft Zijn Zoon gezonden," daar is de Goddelijke natuur. "Geworden uit een vrouw," (Gal. 4:4), daar is de menselijke natuur. Zeker, deze verborgenheid is groot, dat het Woord vlees geworden is, dat Gods Zoon is geworden uit een vrouw, dat een ster licht geeft aan de Zon, dat een rank de Wijnstok baart, dat een schepsel het wezen geeft aan de Schepper, dat de moeder jonger is dan Die zij gebaard heeft en zeer veel geringer is dan wat ze omsloten heeft. O mijn ziel, verwonder u hierover. Maar boven alles, overdenk dat dit voor u geweest is en om onze zaligheid. Hij was mens, opdat Zijn dood genoeg zou zijn om ons te behouden. Was Hij alleen maar mens geweest en niet God, dan zou Hij wel hebben kunnen lijden, maar Hij zou in der eeuwigheid niet hebben kunnen voldoen voor de zonde. Hij zou niet hebben kunnen zijn een Jezus, een Zaligmaker van de zielen. En was Hij alleen maar God geweest en geen mens, dan zou Hij niet geweest zijn van hetzelfde geslacht als onze zondige natuur, en dan zou Hij Gods gerechtigheid niet hebben kunnen voldoen in dezelfde natuur die mishandeld was. Ook zou Hij alleen als God niet hebben kunnen sterven voor de zonde. Want het besluit was ingekomen dat onze Verlosser voor de zonde moest sterven, "want zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving," (Hebr. 9:22). Maar geen bloedstorting, noch lijden kon de Godheid van Jezus overkomen. Ik zal over Gods macht niet redetwisten, of Hij niet een andere verlossing voor de mens heeft teweeg kunnen brengen, dan door de menswording van de Zoon van God. Zonder twijfel is dit de wil van God geweest, en Hij heeft geen andere weg verordend, omdat Hij dit niet gewild heeft.

O mijn ziel, overdenk dit met betrekking tot uzelf: Hij is God-mens opdat Hij zou lijden en voldoen voor uw zonden. Hij is mens-God, opdat Hij machtig en bekwaam zou zijn om volkomen uit te voeren het werk van uw zaligheid. Als God is Hij machtig en als mens is Hij bekwaam om te bekleden de bediening van Middelaar. Als God was Hij machtig om te dragen de straf der zonde, en als mens was Hij bekwaam om voor ons te lijden voor de zonde. O, wijsheid van God in deze zaak! De menselijke natuur kan de dood wel lijden, maar niet overwinnen, de Goddelijke natuur kan de dood en alle dingen overwinnen, maar zij kan die niet lijden, en hierom zijn er twee naturen in Jezus Christus. O, peins hierover, het is een zaak die uw aandachtige overdenking zeer waard is!

(4) Overdenk het dadelijk onderscheid van deze twee naturen in Christus. Zoals het ontoegankelijke licht van de Godheid gesteld was in de donkere en duistere lantaarns van het menselijke vlees, zo zijn deze twee naturen geheel gebleven zonder enige verandering, vermenging, of verwarring. Zij zijn niet geweest zoals wijn en water die door de vermenging één zijn geworden, zo'n vermenging van de Goddelijke en menselijke natuur is er niet. Zij zijn niet zoals sneeuw en water die één zijn geworden door ontdooiing, er is niet zó'n verandering van de menselijke natuur in de Goddelijke, of van de Goddelijke natuur in de menselijke. Enigen zeggen dat na de opstanding de Godheid volkomen is meegedeeld geworden aan de mensheid dan nu bij Zijn ontvangenis. Maar hoewel dit de waarheid van Zijn mensheid slechts verzwelgen zou, zoals een gehele zee een druppeltje olie verzwelgt, let hier op, zoals Hij in het eerste ogenblik van Zijn ontvangenis God en mens was, zo zijn deze twee naturen altijd gebleven, onderscheiden in zelfstandigheid, eigenschappen en werkingen. Wel, overdenk dit, o mijn ziel, met betrekking tot uzelf. O, hierin is vertroosting te vinden, door dit middel hebt u nu een vrije toegang tot de troon der genade, om hulp te vinden in uw noden. En zoals u een vrije toegang hebt, zo mag u ook met vrijmoedigheid daartoe naderen. Zijn Godheid veroorzaakt wel beschaamdheid, maar Zijn mensheid vertroost de kleinmoedige en zwakke ziel. Zijn Goddelijke natuur verschrikt de mens wel, maar Zijn menselijke natuur maakt ons moedig om tot Hem te komen. Zelfs na Zijn opstanding heeft het Hem liefd deze vertroostende boodschap te zenden aan de mensenkinderen: "Ga heen tot Mijn broeders, en zeg hun: *Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, tot Mijn God en uw God,*" (Joh. 20:17). Nu, zolang Hij zich niet schaamt ons Zijn broeders te noemen, schaamt God Zich ook niet om onze God genaamd te worden, (Hebr. 11: 16). O, wat een zoete vruchten mogen wij van deze boom plukken, van het dadelijk onderscheid van de twee naturen in Christus! Zolang Christus zowel mens als God is, hebben wij krachtige redenen genoeg om Zijn Vader te bevredigen en om Zijn gunstig aangezicht tot ons te trekken. Hieruit bestaat onze gelukzaligheid: "Er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus," (1 Tim. 2:5).

5. Overdenk de eenheid van de twee naturen van Christus in één en dezelfde Persoon. Zoals Hij de Spruit des Heeren was en de vrucht der aarde, zo zijn deze twee naturen met zo'n onverbreekelijke knoop aan elkaar verbonden, dat geen zonde, hel noch graf die in eeuwigheid zullen kunnen ontbinden. Ja, hoewel in de dood van Christus het lichaam van de ziel gescheiden is, zo is toch in die scheiding de persoonlijke vereniging vast gebleven, ongescheiden en onverbroken.

In deze overdenking hebt u grote reden, o mijn ziel, om u te verwonderen en te aanbidden. Wonderlijke dingen worden van U gesproken, o Heere Jezus Christus! Hij is God in één Persoon van de Godheid, zodat noch de Vader, noch de Heilige Geest vlees is geworden, en Hij is mens in de natuur van de mensen, niet een eigen persoon, zodat de menselijke natuur van Christus niet enige persoonlijke zelfstandigheid uit de Godheid heeft. Dit is een verborgenheid die geen engel, veel minder een mens, machtig is te kunnen begrijpen. Wij hebben geen ander voorbeeld van zo'n vereniging (zoals u gehoord hebt) alleen de meest vergelijkende vergelijking die wij kunnen vinden, is die van de tak en de boom, waarin hij is geënt. Wij zien dat de ene boom in de andere gezet kan worden, en groeit in

zijn stam en zo één en dezelfde boom wordt, hoewel er altijd twee naturen of soorten vruchten in blijven. Zo is ook, hoewel er in Gods Zoon zoals Hij mens geworden is, twee naturen zijn, echter, daar die beiden in één Persoon verenigd zijn, maar één Zoon van God en één Jezus Christus. Als u deze grote verborgenheid van de godzaligheid wat verder begeert te overdenken, zie terug naar dat wat bij het voorgestelde voorwerp gezegd is, waar deze vereniging wat breder en meer in het bijzonder is voorgesteld.

Maar overdenk de gezegende werkingen van deze vereniging voornamelijk met betrekking tot uzelf: zoals onze natuur in de Persoon van Christus met de Godheid verenigd is, zo zijn onze personen in en door deze vereniging met Christus dichter tot God gebracht.

Hierom is het dat God Zijn heiligdom en tabernakel onder ons gesteld heeft, dat Hij onder ons woont, en wat nog meer is: dat Hij ons tot huizen en woningen maakt, waarin Hij Zelf belooft te wonen door Zijn Heilige Geest. "Gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn," (2 Kor. 6:16). En was dit niet Christus' gebed voor ons: "Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen. Opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn, opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij Eén zijn: Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt," (Joh. 17:20-23).

Uit kracht van deze persoonlijke vereniging met Christus is zelfs in het ogenblik van onze wedergeboorte de Geest van Christus ons gegeven: "En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: *Abba, Vader!*" Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven en Hij in ons, omdat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft," (Gal. 4:6 en 1 Joh. 4:13). Zoals de leden van het lichaam, hoewel zij van elkaar en van het hoofd verschillen, toch, uit kracht van die beide, maken het hoofd en de leden samen een mens. Zo ook allen die in Christus geloven, hoezeer het verschillende personen zijn onder elkaar en allen onderscheiden van Christus, - en in het bijzonder van Zijn Godheid Die niet meegedeeld kan worden - zo zijn zij toch één, door eenzelfde Geest, Die in Christus en in de leden woont: Eén lichaam is het en één Geest," (Ef. 4:4). "Die de Heere aanhangt is één geest met Hem," (1 Kor. 6:17).

O mijn ziel, overdenk dit, en geloof in de overdenking aan uw deel hieraan, en zoveel te meer, omdat het middel van deze vereniging aan uw zijde een oprecht en levend geloof is. Het geloof is de eerste werking en het werktuig van de Geest van Christus, Die uw ziel geschikt en bekwaam maakt om Christus aan te hangen. "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus. Opdat Christus door het geloof in uw harten wone," (Ef. 3: 14, 17).

(6) Overdenk de geboorte van Christus. Deze mens-God, God-mens, Die in Zijn Goddelijke generatie Gods Zoon was, is in Zijn menselijke generatie geboren in een stal, om de kinderen der mensen zalig te maken, die net als ossen en paarden geen verstand hadden. Het is een vruchtbare overdenking, als men dikwijls die zoete gelijkenis overdenkt, dat Christus een Wijnstok is. Mij dunkt, ik hoor de stem van mijn Beminde: "Sta op, Mijn vriendin! (...) de vijgenboom brengt zijn jonge vijgjes voort, de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes. Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom!" (Hoogl. 2:10, 13). Als Christus aan de deur klopt, wie zou niet ontwaken en oprijzen? Als Christus in het gezicht komt, wie zou niet op Jezus willen zien? Als Christus de Wijnstok ons roept, dat wij zullen komen om de Wijnstok met de jonge druiven te zien, wie zou die goedheid, die zoetheid niet willen smaken? En een weinig gesmaakt hebbende van de goedheid en de zoetheid die daarin is, wie zou niet naar méér verlangen, totdat wij komen van de eerste tot de laatste vruchten van de Geest, ja, tot dat aanschouwen en genieten van Christus in Zijn heerlijkheid?

Overpeins, o mijn ziel, over deze Wijnstok, totdat u Christus meer en meer dichter aan uzelf gebracht hebt. Veronderstel dat uw hart de hof is, waarin Hij uitbot, bloeit en vruchtdraagt, dat de Heilige Geest over u komt en Christus Jezus in uw hart bereidt en klaarmaakt - zo sprak Paulus de gemeente van Galaten aan: "Mijn kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje," (Gal. 4: 19) - zou dit u niet bewegen? En zou uw ziel hierdoor niet geheel opgenomen worden?

Kom dan en ontvang Christus in uw ziel of als dit werk al afgedaan is, als Christus in uw ziel, of als dit werk al afgedaan is, als Christus in u al geopenbaard is, och, koester Hem dan! (ik spreek van de geestelijke geboorte). O, houd Hem in uw hart, laat Hem daar botten, bloeien, en vruchten dragen, laat Hem uw ziel opvullen met Zijn Goddelijke genadegaven. Och, dat u met dat gevoel kunt zeggen: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij," (Gal. 2:20). Och, dat dit volgen mocht op uw overdenking van de geboorte van Christus! Ja, terwijl u met de herders naar Bethlehem gaat, en daar uw Zaligmaker vindt, liggende in de kribbe, dat u Hem vandaar wilde wegnemen en uw hart tot Zijn kribbe maakte. Alleen maar een overdenking van de geschiedenis van Christus' geboorte zegt u in het geheel niets, als daar niet meer bijkomt. U moet kracht van Hem trekken, door het gevoel van Hem in uw hart, of anders zal uw overdenking zonder vrucht zijn.

(7) Overdenk deze weinige gevolgen na de geboorte van Christus. Elk werk van Christus is een les voor ons: hierin zijn verschillende, bijzondere stukken, maar niet één tevergeefs. Christus wordt overdacht onder een grote verscheidenheid van kennis, maar Hij is altijd zoet onder allen. Is het mogelijk, o mijn ziel, dat u zichzelf zou kunnen vermoeien in het aanschouwen van Jezus Christus? Als de ene bloem u niet behaagt of vermaakt, ga naar de tweede of derde. Zie hoe de bijen hun honing vergaderen, een tijdlang uit een bloem gezogen hebbende, gaan zij naar een andere. Sta zo wat stil bij de besnijdenis van Jezus Christus, en zuig daar en vergader wat honing uit die bloem. Christus heeft Zich anders

niet laten besnijden, dan opdat aan onze zielen zou gedaan worden wat aan Zijn lichaam geschied is.

Och, dat Christus Zelf aan ons wilde doen wat aan Hem gedaan is voor ons. Ook dit, let op de voorstelling van Christus in de tempel, dit eiste de wet van de eerstelingen, die de moeder baarde. Nu, Christus was de eerstgeborene van Maria en in waarheid de eerstgeborene van alle creaturen. En Hij werd Gode geheiligd, opdat wij door Hem zouden geheiligd en heilig gemaakt worden, en opdat wij door Hem aangenaam zouden zijn, als wij de Heere opgedragen worden.

Nogmaals, let op de vlucht van Christus naar Egypte. Hoewel de eerste kindertijd meest genegen is tot stilheid en afkerig is van beroering, zo zijn echter Zijn leven en lijden tegelijk begonnen, en zie hoe dat direct gevolgd is na Christus' opdragen aan God! Helaas, helaas, zodra zijn wij wedergeboren, of wij worden vervolgd. Als de kerk in arbeid is, en een manneke baart, loopt zij gevaar voor de stromen van de draak. Let verder op de wederkomst van Christus in het Joodse land. "Hij was niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls," (Matth. 15:24), met hen alleen moest Hij in Zijn bediening verkeren, in welk opzicht Hij ook werd genoemd: "Een dienaar der besnijdenis," (Rom. 15:8). En waar moest Hij anders opgebracht worden en Zich vertonen dan onder diegenen tot wie God Hem gezonden had?

Het Evangelie is daar eerst begonnen, en als tot een voorbereiding daarvan, heeft Christus nu daarheen willen terugkeren in Zijn kindzijn. Merk Christus ook op in Zijn redetwisten met de leraars in de tempel. Zelfs in Zijn minderjarigheid heeft Christus een proeve gegeven van Zijn toekomstige werk. Zie, hoe vroeg Zijn Goddelijke genadegiften zich in Hem geopenbaard hebben. In Hem waren verborgen (zegt de apostel) al de schatten der wijsheid en der kennis, (Kol. 2:3). Al de schatten waren in Hem verborgen, echter enige van deze schatten hebben zich zeer vroeg in Hem vertoond, zelfs in Zijn kindertijd was Zijn Wijsheid wonderlijk, en dat is niet zonder ons voordeel geweest, want Hij is ons van God wijsheid geworden, (1 Kor. 1:30).

Nogmaals, let erop hoe Hij het overige van Zijn jeugd heeft doorgebracht, in alles ten voorbeeld heeft Hij gezien op onze terechtwijzing, Hij is met Zijn ouders afgegaan en is hen gehoorzaam geweest. Hij is niet werkeloos gebleven, maar heeft Zijn volk gediend in het geringe timmermans ambacht: het is altijd "goed voor een man, dat hij het juk in zijn jeugd draagt," (Klaagl. 3:27). Christus is al vroeg gewend aan een hard leven en tot een nauwkeurige onderhouding beide van de wet van God en de natuur.

Zie, o mijn ziel, wat een wereld van stof is hier voor u om te overdenken. Hier is Jezus onderscheidenlijk te kennen, hier is de boodschap van Jezus, de ontvangenis van Jezus, de tweeërlei natuur in Jezus, de dadelijke onderscheiding en wonderlijke vereniging, de geboorte van Jezus en ook enige gevolgen daarna. Doorloop die dikwijls met uw gedachten, en houd niet op voor u voelt dat uw ziel verwarmd wordt. De oprechte overdenkingen zijn net als blaasbalgen voor de ziel om heilige genegenheden te ontsteken en te doen branden, en door de vernieuwde en krachtige overdenkingen, zoals door vernieuwde en sterkere inblazingen, wordt de vlam vernieuwd en vermeerderd.

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

Laat ons naar Jezus verlangen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst en menswording. Kennen en overdenken is niet genoeg, maar wij moeten ook verlangen of begeren. Nu, wat is begeerte anders dan een beweging van de begeerten, waardoor de ziel zich uitstrekt tot iets dat afwezig is, met een voornemen om daartoe te naderen en zich daarmee te verenigen? De menswording van Christus was naar de letter de wens van alle heidenen, want zo zegt de profeet: "Ik zal al de heidenen doen beven, en zij zullen komen tot de Wens aller heidenen," (Hagg. 2:8). O, hoe hadden zij, die voor Christus geleefd hebben, naar deze komst van Christus verlangd! Abraham heeft meer dan tweeduizend jaren tevoren verlangd naar deze dag voor Hij is gekomen. Het was de verwachting van alle patriarchen: o, wanneer zal die dag komen? En dit is zeker, de menswording van Christus in haar vruchten, werking of toe-eigening is of behoort te zijn de wens van alle christenen. Daar zijn verdiensten en krachten in Jezus Christus, in elke handeling van Christus: in Zijn ontvangenis en menswording, in Zijn geboorte, in wat na Zijn geboorte volgt en om die de onze te maken, opdat wij ons lot en deel daarin mogen hebben, moeten wij hier beginnen.

O mijn ziel, verlang, zoek Christus voor uzelf te bidden, richt (als de punt van een naald) uw begeerte hierop en al het andere zal volgen. Nooit zal er vereniging kunnen zijn met iets dat afwezig is, tenzij dat de ziel er zich eerst door begeerte toe gaat uitstrekken. Het is waar, het is al te jammerlijk dat miljoenen zielen zeer ver zijn van Jezus Christus, en waarom? Zij hebben geen verlangen naar Hem. Maar o, dat mijn ziel (wie u ook bent, die dit leest) een verlangen naar Hem had! Och, dat wij konden begeren en verlangen naar Hem, totdat wij bijna bezweken, en gedwongen werden met de Bruid uit te roepen: "Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterk mij met de appelen, want ik ben krank van liefde," (Hoogl. 2:5).

Hebben wij geen redenen daartoe? Wat is er in Christus dat niet begeerlijk is? Bezie al deze uitnemendheden, van Zijn ontvangenis, van Zijn twee naturen die dadelijk onderscheiden zijn en toch wonderlijk verenigd, van Zijn geboorte en van de weinige gebeurtenissen na Zijn geboorte. Maar bovenal, let op de vruchten van dit alles. Hij werd ontvangen om onze ontvangenis te heiligen, Hij was een Zoon des mensen om voor ons te lijden en een Zoon van God om de Goddelijke gerechtigheid te voldoen. Hij was God en mens in één Persoon, opdat wij één met Hem zouden zijn, "leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen," (Ef. 5:30). Hij was geboren uit een maagd, opdat er een geestelijke ontvangenis en geboorte van Christus zou zijn in onze zuivere harten, of Hij is ontvangen en geboren, opdat wij de genade van Christus zouden ontvangen in onze harten en die voortbrengen in ons leven. Wel, zijn dit niet begeerlijke dingen?

Spreek niet tot mij van uw tegenwoordige genietingen, want Christus wordt nooit in dit leven zo genoten, of wij hebben oorzaak om nog meer van Christus te begeren. Het is het waard dat u er goed om denkt dat de geestelijke begeerten naar Christus het hart niet bezwaren noch overladden, maar het veel meer openen en meer en meer uitbreiden. Wie

heeft groter omgang met God gehouden dan Mozes? En toch, wie heeft meer aangehouden om Hem overvloediger te kennen? "Toen zei hij: Toon mij nu Uw heerlijkheid," (Ex. 33:18). Wie heeft groter kennis van Christus gehad dan Paulus? En wie is echter begeriger geweest om tot Hem te naderen: "Ik heb een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn," (Filipp. 1:23). De steeds nauwere vereniging en gemeenschap met Christus zijn zeer begeerlijke dingen, en zijn die niet de vruchten van Zijn menswording? De werkingen van Zijn zelfstandige, persoonlijke vereniging, overvloedige vrede, liefde en verzoening tussen God en ons, zijn zeer begeerlijke dingen, en zijn die niet de vruchten van de geboorte van Christus? De werkingen van Zijn uitspruiting uit de aarde, was het toen niet dat de gerechtigheid neerzag van de hemel, dat de goedertierenheid en de waarheid elkander ontmoetten, en dat de gerechtigheid en vrede elkander kusten? Een hogere graad van heiligheid, heiligmaking en gelijkvormigheid met God en Christus zijn ook zeer begeerlijke dingen, en zijn die niet de vruchten van Zijn besnijdenis en voorstelling voor de Heere, de werkingen van al de gevolgen die gevolgd zijn na Zijn geboorte? Kom aan, mijn ziel, en wek uw begeerte op, oprechte begeerten zijn niet onbetrouwbaar en loom, maar beslist en vol van leven.

Merk eens op hoe de natuur van de oprechte begeerten in de Schrift door de beweeglijkste en krachtigste gelijkenissen is voorgesteld, zoals door honger en dorst, en dat niet slechts algemeen, maar door het jagen van een vermoeid hart naar de waterbeken of door het uitzien van het droge land naar een vruchtbare regen. Och, hoe komt het dan dat de doortochten van uw begeerte zo nauw en verstopt zijn? Ja, hoe komt het dat de vaten van uw ziel zo vol zijn van tegenstrijdige hoedanigheden, dat er nauwelijks enige plaats is in uw ziel voor Christus en Zijn gehele levenswijze? Zullen de begeerten van de patriarchen niet tegen u getuigen? Hoe hebben zij verlangend naar de komst van Christus in het vlees uitgezien! "Neig Uw hemelen, HEERE, en daal neder," (Ps. 144:5). "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt," (Jes. 64:1). "Drupt, gij hemel, van bovenaf, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse," (Jes. 45:8). Is het mogelijk dat hun begeerten naar Christus sterker zouden zijn dan de onze? Zij hebben geleefd aan de duistere zijde van de wolk, maar wij aan de lichtzijde, het deksel lag op hun harten, en dit deksel is in Christus weggenomen. Zij hebben Christus van verre gezien en hun zien was zeer donker en duister. Maar "wij allen zien met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel," (2 Kor. 3:18).

Hier zou men kunnen denken dat hoe minder een zaak bekend is, die ook des te minder begeerd wordt. O mijn ziel, of u hebt minder kennis van Christus dan de patriarchen eertijds, of uw hart is meer buiten staat dan het hunne was. Heb een kwaad vermoeden van het laatste, en bestraf uw hart. Het kan zijn dat uw trage en slaperige natuur uw begeerten in slaap gebracht heeft. Als een hongerig mens slapen wil, dan zal zijn honger met hem slapen.

Maar o, waak op en verwakker uw begeerten! Stel haar dat heerlijke voorwerp voor: de menswording van Jezus Christus. Het is een voorwerp waarin zelfs de engelen begerig zijn in te zien, en gaat u dit niet meer aan dan de engelen? Is niet de vrucht van de menswording voor u, ja, voor uzelf? Kom dan, en wakker deze bewegingen van uw

honger aan, waardoor de ziel zich uitstrekt tot dat wat afwezig is, nader meer en meer, totdat u komt tot de vereniging en genieting. Roep Christus na: "Waarom vertoeft Zijn wagen te komen? Waarom blijven de gangen van Zijn wagens achter?" (Richt. 5:28).

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Alleen, bedenk dat ik hier niet spreek van allerlei verwachtingen, maar van deze hoop die gegrond is op zekerheid en kennis. Dit is de hoofdvraag: *of de menswording van Christus ook mij aangaat?*

De profeet zegt ons, dat ons een Kind is geboren, en dat ons een Zoon is gegeven (Jes. 9:5). Maar hoe mag ik hopen dat dit Kind voor mij is geboren en dat deze Zoon aan mij is gegeven? Welk bewijs is hiervoor? Uit dit hiervoor? Uit deze woorden van de profeet zal ik een dubbel getuigenis trekken, die in de plaats voor allen zijn zal. Ons eerste bewijs is uit de eerste woorden: "Een Kind is ons geboren," een tweede bewijs is uit de laatste woorden: "Een Zoon is ons gegeven."

1. Uit de eerste woorden maak ik deze stelling op: ons is een Kind geboren als wij zijn wedergeboren. De zekerste manier om te weten of wij deel hebben aan de geboorte van Christus is, als wij weten dat Christus in ons geboren is, of dat Hij een gestalte in ons heeft, zoals de apostel spreekt, (Gal. 4:19). De nieuwe geboorte is de werking van de geboorte van Christus, en een zeker teken dat Christus in ons geboren is. Zeg dan, o mijn ziel, bent u van nieuws geboren? Is er in u een nieuwe natuur, een nieuw beginsel? Is het beeld van God en van Christus in uw ziel? Zo beschreef de apostel het, een "dragen van het beeld des hemels," (1 Kor. 15:49). Wel, als Christus dan voor u mens geworden is en uw wedergeboorte niet helder genoeg blijkt, zo kunt u die beproeven door het navolgende:

a. Waar deze nieuwe geboorte is, daar zijn nieuwe begeerten, nieuwe versterkingen, nieuwe vergenoevingen. Eertijds hebt u zich met de verloren zoon wel laten vergenoeven met draf, maar nu is er niets dat u kan vermaken dan uws Vaders huis en uws Vaders maaltijden. Eertijds hebt u niets dan aardse dingen bedacht, maar nu zijn uw meeste begeerten naar Gods gunst, naar het licht van Zijn aangezicht, naar Zijn gezelschap en genieting, en dit is een goed teken. Davids hart en vlees en alles wat hij had, verlangde naar God: 'Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des HEEREN; mijn hart en vlees roepen uit tot de levende God,' (Ps. 84:3). De mensen die werkelijk zijn wedergeboren, achten het niet voor zo'n grote gelukzaligheid dat zij rijkdom, grootheid en eer in de wereld genieten, als dat zij het licht van Gods gunst op zich hebben schijnen.

O mijn ziel, als u de heerlijkheid van de wereld ziet en neervalt om te dienen, als u op het vermeerderen van het wereldse goed zegt: het is goed dat wij hier zijn, vrees dan voor uzelf. Maar als deze dingen, met Christus vergeleken, ijdel en licht zijn, van geringe en

kleine waarde, heb dan goede moed, en houd u ervoor verzekerd dat u wedergeboren bent en dat Christus in u een gestalte heeft.

b. Waar deze nieuwe geboorte is, daar zijn nieuwe woorden, nieuwe werken, nieuwe genegenheden en er is een nieuwe wandel: 'Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden,' (2 Kor. 5:17). Paulus was eens een vervolger, maar nu is het: "Zie, hij bidt," (Hand. 9:11). "En dit waart gij sommigen. Maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest onzes Gods," (1 Kor. 6: 11). Zoals de mens is, zo is hij gezind, zo spreekt hij en zo leeft hij. Als uw leven geestelijk is, zijn ook uw genegenheden, uw woorden en wandel zo. Paulus leefde eens als een bloedige vervolger, hij blies bedreigingen tegen alle belijders van de Heere Jezus. Maar daarna was hij geheel anders: "Hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft," (Gal. 2: 20). O mijn ziel, houdt u nog uw oude wandel, uw oude genegenheden, uw oude taal, uw oude hartstochten die u placht te hebben? Hoe! Is uw hart een spelonk van allerlei lusten, een kot van onreine inbeeldingen? Vrees dan voor uzelf, uit een zoete fontein kunnen geen bittere wateren voortkomen, een gezuiverde geest, voor zoveel als die gezuiverd is, kan geen verdorven werkingen of inbeeldingen voortbrengen. "De distelen kunnen geen druiven voortbrengen," zegt Christus, en zo zeggen wij ook, dat geen wijnstok distelen kan voortbrengen. Ik weet dat in de besten nog zowel vlees als geest is. Maar als u wedergeboren bent, dan kunt u niet anders dan daartegen strijden en arbeiden om het te overwinnen.

c. Waar een nieuwe geboorte is, daar is een nieuwe natuur, een nieuw beginsel. Petrus noemt het de verborgen mens des harten, de Goddelijke natuur, (1 Petr. 3:4 en 2 Petr. 1:4). Paulus noemt het "de inwendige mens, een nieuw schepsel," (Rom. 7:22). Het wordt vergeleken bij een wortel, bij een fontein, bij een grondslag, (2 Kor. 5:17), en bij gebrek aan deze grondslag zien wij in deze bedroefde tijden nu zo vele onvastigheden in sommigen die dit belijden. Velen hebben nieuwe en vreemde kennis verkregen, maar zij hebben geen nieuwe natuur en geen nieuwe beginselen van genade. Als de genade in hun harten geworteld was, hoewel de winden zouden blazen en de stormen opstaan, dan zouden zij toch vast en altijd blijven, als zijnde op een rots gegrondvest. Spreek mij niet van belijdenis, uitwendige schijn en uitwendig werk, uitwendige wandel en uitwendige plichten van de godsdienst, die allen kunnen er wel zijn, zonder een nieuw schepsel te zijn. U hebt sommige redeloze beesten die enige werken kunnen doen zoals mensen, maar omdat ze geen menselijke natuur hebben, zijn ze echter altijd beesten. Zo kunnen ook vele dingen gedaan worden in het stuk van heiligheid, die echter niet voortkomen uit dit inwendige beginsel van vernieuwing, en daarom is het maar koper en geen goud.

Zie toch toe, o mijn ziel, dat u niet mistast in deze zaak, die uw beste en zekerste bewijs is. Hoewel ik de wedergeboorte een nieuw schepsel noem, zo is toch mijn mening niet

alsof er een nieuwe hoedanigheid in de wedergeboren mens zou ingestort zijn. Een mens, wedergeboren zijnde, heeft niet meer krachten in zijn ziel dan hij had vóór zijn wedergeboorte: alleen in het werk van de wedergeboorte worden deze vermogens, die de mens van tevoren had, aangelegd en geestelijk gemaakt. En zo werken die nu op een geestelijke wijze, die tevoren op een natuurlijke wijze gewerkt hebben. Zoals in de opstanding uit de doden onze lichamen niet nog andere delen en leden zullen hebben dan zij tevoren gehad hebben, alleen, deze leden die nu natuurlijk zijn, zullen door Gods kracht geestelijk gemaakt worden: "Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam, en er is een geestelijk lichaam," (1 Kor. 15:44). Zo ook zijn dezelfde krachten en dezelfde vermogens die voor de wedergeboorte niet dan natuurlijk waren, nu geestelijk, en werken op een geestelijke wijze. Zij zijn allen gebracht onder de heerschappij van de Geest van Christus. Een levendige afbeelding van deze verandering in de krachten van de ziel kunnen wij onderscheiden in deze natuurlijke en gevoelige krachten, die wij met de beesten gemeen hebben, zoals om te leven, om te bewegen, om te begeren en om te voelen. De beesten, hebbende geen hoger beginsel dan het gevoel, zo gebruiken zij die op een gevoelige wijze. Maar de mens, dezelfde krachten hebbende onder het bestuur van een redelijk verstand, gebruikt die op een redelijke wijze. Zo is het in een wedergeboren mens: als zijn verstand, wil en genegenheden geen andere besturing hebben dan de rede, dan gebruikt hij die alleen maar op redelijke wijze, maar nu zijnde onder de leiding van de Geest van Christus, werken zij op een geestelijke wijze. Hierom is het dat een wedergeboren mens overal in de Schrift gezegd wordt te "wandelen naar de Geest," (Rom. 8:1), "door de Geest geleid te worden, door de Geest te wandelen," (Gal. 5:18, 25). De Geest (door instorting of uitgieting) geeft kracht en vermogen aan het zaad, het beginsel van het geestelijke leven, wat de ziel eerst niet had, en door dit beginsel van het geestelijk leven dat in de ziel geplant is, vloeien of komen voort deze geestelijke bewegingen en werkingen (zoals de Geest die uitlegt) naar de gedaante of het beginsel van het nieuwe schepsel, van de Goddelijke natuur, van het geestelijke, ingestorte leven.

Kom dan, o mijn ziel, en zie wat uw inwendig beginsel is! Let niet zozeer op de uitwendige plichten van de godsdienst, als wel op de wortel waaruit die voortkomen, op het beginsel waaruit die ontstaan. Zijn deze wat vastgezet in u op de wijze van een leven? De klokken hebben hun bewegingen, maar dat zijn geen bewegingen van een leven, omdat zij geen beginsel van het leven in zich hebben. Is er leven vanbinnen, dan bent u wedergeboren, ja, ook u is een Kind geboren. Dit is een bewijs.

2. Uit de laatste woorden maak ik deze stelling op: Ons is een Zoon gegeven, als wij Gods zonen en dochteren zijn. Het beste middel om te weten of wij deel hebben aan Gods Zoon is, als wij van onszelf weten dat wij zonen van God zijn door genade, zoals Christus een Zoon van God is van Natuur. De christenen, aan wie Christus gegeven is, zijn mede-erfgenamen met Christus. Alleen Christus is de Eerstgeborene en heeft de uitnemendheid in alle dingen. Ons zoonschap is een werk van het Zoonschap van Christus, en een zeker teken dat ons een Zoon is gegeven. Zeg dan, o mijn ziel, bent u een zoon van God? Bent u Gode gelijkvormig (naar uw vermogen), door heilig te zijn zoals Hij heilig is? Wel dan,

Christus is voor u mens geworden, Hij is u gegeven, en als uw zoonschap nog niet helder genoeg blijkt, kunt u het nog beproeven aan deze navolgende regels:

- a. De zonen van God, vrezen God: "Ben Ik een Vader, waar is Mijn eer? (zegt God) En ben Ik een Heere; waar is Mijn vreze?" (Mal. 1:6). Als ik een zoon van God ben, dan zal er een heilige vrees en beving in mij zijn in alle toenaderingen tot God. Ik weet dat er een vrees is van een dienstknecht en huurling, en die is onwaardig en onbetamelijk voor Gods zonen, maar daar is een kinderlijke vreze, en die is een uitnemende berisping en beteugeling voor al onze gebreken. Welke zoon zal het kwade gezicht en de toorn van zijn liefhebbende vader niet vrezen? Ik durf dat niet doen, zal hij zeggen, mijn vader zou daardoor verstoord worden, en waar zou ik dan blijven? Waarmee de raad overeenkomt van de apostel: "Indien gij God tot een Vader aanroept, zo wandel in vreze de tijd uwer inwoning," (1 Petr. 1:17).
- b. De zonen van God beminnen God en zijn God gehoorzaam uit liefde. Neem aan dat er geen hemel of heerlijkheid was om aan een wedergeboren mens te geven, toch zal hij God gehoorzaam zijn uit liefde. Niet dat het onbetamelijk zou zijn voor een kind van God, om ook een oog te hebben op de vergelding des loons. De reden waarom Mozes "de versmaadheid van Christus meerder rijkdom achtte te zijn dan de schatten van Egypte," was omdat "hij zag op de vergelding des loons," (Hebr. 11:26). Hij zag de grondzaak in, hij had een onbeweeglijk oog, daar was in hem een liefde tot het loon en vooral een liefde tot God, en daarom was zijn liefde tot het loon, geen liefde van een huurling. Maar dit wil ik zeggen: hoewel er in het geheel geen loon was, toch heeft een kind van God een zodanig beginsel van liefde in zich, dat hij uit liefde tot zijn God gehoorzaam wil zijn. Hij wordt geleid door de Geest van God en daarom is hij gehoorzaam. Nu, de Geest Die hem leidt, is een Geest van liefde, en "zovelen, als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods," (Rom. 8:14).
- c. De zonen van God volgen God in Zijn liefde en goedheid voor alle mensen. Onze Zaligmaker heeft de uitnemende eigenschap van God dus uitgebreid: "Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden," en daarop besluit Hij: "Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is," (Matth. 5:48). De goedheid ten opzichte van boze mensen is de hoogste trap van genade, en tegelijk de volmaaktheid van alle. O mijn ziel, kunt u God hierin navolgen? Let op hoe uw Vader Zich hierin gedraagt, hoewel de goddelozen Hem dag aan dag tergen, straft Hij hen echter daarom niet haastig. Hem komt in waarheid alleen de wraak toe, en Hij mag op deze wijze in rechtvaardigheid doen wat Hij wil. Het is het oordeel van sommigen dat, als de aller-zachtmoedigste maar een dag in Gods troon zou zitten en zien en letten op het doen en laten en de zondige handelingen van de kinderen der mensen, hij bijna de hele wereld in vuur zou zetten, en toch, God ziet het alles, en om dat alles maakt Hij echter nog niet dat de aarde zich opent om ons te verslinden. Hij blust dat heerlijke licht van de zon niet uit, Hij vernietigt het werk van de schepping niet, Hij doet alle dingen niet direct tot stof wederkeren vanwege de zonden van de mensen. Wat een uitnemend voorbeeld is dit voor u om na te volgen. Kunt u uw vijanden wel vergeven? Kunt u wel goed doen aan degenen die u kwaad doen? O, dit is een zeker teken van genade en zoonschap.

De geschiedenis verhaalt van enige heidenen, die een christen, hem bijna doodslaande, vroegen wat Christus ooit voor bijzonders voor hem gedaan had! *Zelfs dit*, gaf de christen tot antwoord, *dat ik het ulieden kan vergeven, hoewel u mij zo wreed mishandelt.*

Hier was met waarheid een kind van God. Het is een zoete afbeelding van onze Vader en van Jezus Christus onze Zaligmaker, onze vijanden lief te hebben, te zegenen die ons vloeken, wel te doen degenen die ons haten, te bidden voor degenen die ons geweld doen en die ons vervolgen, (Matth. 5:44). O mijn ziel, let hierop, beraad u op deze grond van hoop, als deze wet in uw hart geschreven is, schrijf het dan onder uw getuigenis dat u Gods zoon bent, ja, dat zelfs u een Zoon gegeven is.

Om deze gronden weer levendig te maken. Wel, is mij een Kind geboren, en is mij een Zoon gegeven? Wat, ben ik werkelijk wedergeboren? Ben ik inderdaad Gods zoon of dochter? Vind ik bij het onderzoeken van mijn ziel nieuwe begeerten, nieuwe versterkingen en nieuwe vergenoevingen? Hoe! Zijn mijn woorden, werken, genegenheden en wandelingen nieuw? Is er in mij een nieuwe natuur, een nieuw beginsel? Heeft de Geest door instorting of uitgieting in mij een nieuwe kracht gegeven, een nieuw vermogen, een zaad van het geestelijk leven dat ik tevoren niet had? Bevind ik bij dit onderzoeken dat ik God vrees, God liefheb en God op een behoorlijke wijze volg in Zijn liefde en goedheid tot alle mensen? Kan ik inderdaad in waarheid een vijand vergeven, en naar gelegenheid en mijn vermogen goeddoen aan hen die mij kwaad doen? Wat! Zou ik dan niet met vertrouwen en vertroosting hopen dat ook ik mijn deel heb in de geboorte van Christus, in Zijn gezegende menswording en in de ontvangenis van Jezus Christus? Weg, weg met alle wanhoop, moedeloosheid en mismoedigheid van de geest! Zijn dit de gronden van mijn hoop, dan is het tijd dat ik mijn hoofd, mijn hart, mijn handen en alles met blijdschap en vertrouwen ophef, en met de bruid zeg: "Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn."

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Ik weet dat er menigmaal veel twijfel in de christenen gevonden wordt. Welk bewijs is er dat Christus voor mij mens is geworden? Dat die grote God zo'n grote zaak zou doen voor zo'n zondig, ellendig en verfoeilijk booswicht als ik ben? Och mijn ziel, stel uw eigendom in de menswording van Christus zonder tegenspraak, opdat u bekwaam mag zijn om te zeggen: "Zoals God geopenbaard is in het vlees, en ik daaraan niet moet twijfelen, zo is God geopenbaard in mij, en ik durf dat niet loochenen."

Maar om de ziel in deze uitnemende plicht te helpen, zal ik voorstellen:

1. De verhinderingen van het geloof.

2. De hulpmiddelen van het geloof in dit opzicht.
3. De wijze hoe ons geloof in het werk moet gesteld worden.
4. De bemoediging tot opleiding van de ziel om te geloven dat zij deel heeft in deze gezegende menswording van onze Heere Jezus Christus.

1. Betreffend het eerste: *er zijn maar drie dingen die het geloof kunnen verhinderen.*

Zoals:

a. De uitnemende onwaardigheid van de ziel. Hiervandaan worden deze klachten gehoord: Hoe! Christus voor mij mens geworden? Voor zo'n dode hond, als ik ben? Welke koning zou zijn troon willen verlaten, en een pad worden om andere padden te behouden? En verschil ik niet nog veel meer van God dan een pad van mij? Heeft de zonde mij niet nog afgrijselijker gemaakt in Gods oog dan enig lelijke pad in mijn ogen zijn kan? Och, ik ben minder dan de allermindste van alle barmhartigheden van God! Ik ben waardiger voor de hel en de duivelen dan voor de vereniging en gemeenschap met God en Christus, ik durf niet, ik kan niet geloven.

b. De oneindige gestrengheid van de Goddelijke gerechtigheid die voldaan moet worden. Een ziel, hierop wat diep en ernstig peinzende, schrikt daarvan en roept uit: Och, wat zal van mijn ziel worden? Eén van de minste zonden, waaraan ik schuldig ben, verdient de dood en Gods eeuwige toorn: "De bezoldiging der zonde is de dood," en ik kan daaraan niet voldoen. Hoewel ik verschillende miljoenen talentponden aan overtredingen heb, zo heb ik echter niet één enige penning van mijzelf om te betalen. Och, hoe zou ik dat kunnen geloven! Welke gedachten zou ik kunnen hebben van Gods barmhartigheid en liefde voor mij! Gods wet veroordeelt mij, mijn eigen geweten beschuldigt mij en de gerechtigheid wil haar eis hebben.

c. Het gebrek aan een Middelaar, of aan een bekwaam Persoon Die tussen God en de zondaar bestaan kan. Als er aan mijn zijde onwaardigheid is en aan Gods zijde een scherpe, strenge en nauwe gerechtigheid, en ik geen Middelaar zie tot Wie ik kan gaan, om mij eerst met Hem te verenigen voor ik met de oneindige majesteit van God Zelf ga handelen, hoe kan ik anders dan wanhopen en uitroepen: O, wat ben ik een ellendig mens! Och, dat ik er nooit geweest was! Of als ik dan toch heb moeten zijn, och, dat ik een pad was geweest, of een slang, of liever enig ander venijnig schepsel dan een mens! Want als die sterven, dan vergaan ze, en ze hebben een einde. Maar het einde van een verworpen zondaar is pijniging zonder einde. O, wee mij! Helaas, ik kan niet geloven, er is geen plaats voor het geloof in deze gelegenheid. Dit zijn de verhinderingen.

2. De hulpmiddelen van het geloof in deze droevige staat zijn deze:

a. Een overdenking dat het God behaagd heeft de onwaardigheid voorbij te gaan en te overzien van Zijn arme schepselen. Dit zien wij zelfs duidelijk in de daad van Zijn menswording. Hij heeft Zich niet ontzien om gelijk te zijn aan Zijn arme schepselen, hun eigen vlees te dragen, hun menselijke natuur aan te nemen en in alle dingen de mensen gelijk te worden, uitgezonderd alleen de zonde.

b. Een overdenking dat God Zijn gerechtigheid voldaan heeft door het aanstellen van Christus, Die de gerechtigheid Zelf is. Nu was het dat de goedertierenheid en waarheid elkaar ontmoetten, en dat de gerechtigheid en vrede elkaar kusten. Nu was het dat genade en verdienste, dat volheid en leegheid één geworden zijn. Nu was het dat alle dingen niets geworden zijn, en niets alle dingen: onze natuur, liggende in armoede, is nu verrijkt met die onnaspeurlijke schatten van heerlijkheid. Nu was het dat God vlees is geworden, en wel zo dat het vlees, dat zo zwak is dat het niet machtig was zijn eigen leven te behouden, nu bekwaam gemaakt is om miljoenen zielen te behouden en het grootste voornemen van God uit te werken. Nu was het dat de waarheid gelopen is tot de goedertierenheid, die omhelsd heeft, en de gerechtigheid tot de vrede, en heeft die gekust, in Christus hebben zij elkaar ontmoet, ja, in Hem is de oneindige gestrengheid van Gods gerechtigheid voldaan.

c. Een overdenking dat God Zelf Christus voorgesteld heeft tot een Middelaar, dat Hij mens geworden is tot verzoening, want zonder de vervulling van dit doel zou Christus nooit mens zijn geworden. Het ware doel van Zijn vereniging van het vlees met Zichzelf is geweest tot verzoening van onze arme zielen. Helaas, wij hadden gezondigd en door de zonde de eeuwige verdoemenis verdiend, maar om ons zalig te maken en Zichzelf te voldoen, heeft God onze natuur aangenomen en die met Zijn Zoon verenigd, en heeft die Christus een Zaligmaker genoemd. Dit is de evangelische kennis van Christus, want wat is Christus anders dan God Zelf in onze natuur, handelende over onze vrede? In deze Christus is die volheid, gerechtigheid, liefde en inwendige bewegingen om de eerste werken van ons geloof te ontvangen en om een onmiddellijke vereniging en gemeenschap met ons te houden. Het is zo dat wij ons geloof niet eerst en onmiddellijk op God Zelf vastzetten, maar echter, eindelijk komen wij tot Hem en ons geloof leeft in God (zoals iemand zeer juist gezegd heeft) voor het daarop belust was, door het vriendelijk tussenkomen van die Persoon Die Zelf God is, alleen genoemd met een andere Naam: de Heere Jezus Christus. Dit zijn de hulpmiddelen van het geloof ten opzichte van onze onwaardigheid, Gods gerechtigheid en het gebrek aan een Middelaar tussen God en ons.

3. De wijze waarop wij ons geloof in het werk stellen op Christus, zoals Hij mens geworden is, is deze:

a. Het geloof moet direct tot Christus gaan. Wij vinden in de Schrift wel enige bijzondere beloften van deze en gene genade, en eigenlijk om zo te spreken is door het geloof te

leven niets anders dan te leven op de beloften bij gebrek aan de dingen zelf, of om de dingen zelf aan te vatten die in de belofte begrepen zijn. Maar de beloften zijn aan de uitverkorenen niet onmiddellijk zonder Christus gegeven, nee, eerst Christus, en dan alle andere dingen: "Neigt uw oor, en komt tot Mij," (Jes. 55:3). Eerst: kom tot Christus, en dan: "Ik zal met u een eeuwig verbond maken (hier zijn alle beloften inbegrepen), en u geven de gewisse weldadigheden Davids." Zoals in een huwelijk de vrouw eerst toestaat dat zij de man wil hebben, en dan al de weldaden die noodzakelijk volgen, zo maakt de ziel zich door het geloof eerst vast aan Christus Zelf, en dan aan de voordelen die van Christus afkomen. Zeg, mijn ziel, ontbreken u enige tijdelijke zegeningen als betaling van schulden, uw dagelijks brood, gezondheid? Wel, zie nu in de Schrift naar enige beloften van deze dingen en laat uw geloof zo werken: omdat God mij Christus gegeven heeft, de allergrootste zegening, zo zal Hij mij vast en zeker deze dingen ook geven voor zover die mij die dienstbaar zijn zullen. In Psalm 23 vinden wij een hele bundel van beloften, maar hij begint zo: "De HEERE is mijn Herder," zegt David, en dan? Mij zal niets ontbreken." De gelovige patriarchen hebben "door het geloof, koninkrijken overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt," (Hebr. 11:33) en wonderen in de wereld gedaan. Maar waarop hebben zij voornamelijk gezien in dit hun geloof? Zeker, op de toekomstige belofte, en op wat beters (vs. 39, 40): Christus Zelf, en daarom besluit de apostel: "Alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben," (Hebr. 12:1), die zo dus door het geloof geleefd hebben en door het geloof gestorven zijn "laat ons zien op Jezus, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs," (vs. 2).

b. Het geloof moet direct uitgaan tot Christus als tot God in ons vlees. Sommigen oordelen dat het vleselijk verstand is dat men Jezus Christus kent als in het vlees. Ik sta het toe, als wij Hem alleen zo en beperkt kennen, en Jezus niet anders aan merken als hebbende maar vlees, en op en neer gaande in zwakheden, het is niet beter dan een vleselijk verstand. Maar Christus aanmerken als God in het vlees, en dat vlees aanmerken als gedreven door God en vervuld met God, dat is geen vleselijk, maar een behoorlijk en geestelijk verstand van Jezus Christus, en hiertoe moet het geloof onmiddellijk en in de eerste plaats gericht worden. Neem eens aan dat ik in een gevaarlijke staat was vanwege enige vijanden. Ik zie op hen, maar eerst besluit ik dit: omdat de Heere mij Jezus Christus gegeven heeft (God in het vlees) om mij te bewaren voor de hel, zo zal Hij mij veel meer bewaren voor deze vleselijke vijanden. Zo had Juda een belofte verkregen dat Syrië niet zou vermogen tegen Juda, zij trokken dit in twijfel, maar hoe heeft de Heere hen daarvan verzekerd? Zie, "Een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn Naam Immanuël heten," (Jes. 7:14). Voor vlees en bloed schijnt dit een vreemde rede te zijn. Ik weet dat enige ongelovigen dit verdraaien en Jezus Christus zelfs verloochenen in dit bewijs. Ach (denken zij), wat is dit een grote bedriegerij dat Christus' ontvangenis en geboorte, die pas na vele jaren zou komen, een tegenwoordig teken zou wezen van de val van Rezin, koning van Aram en van de behoudenis van Achaz, koning van Juda. Helaas, arme ziel, die ontbreekt het aan de kennis van de kunst door het geloof te leven. Zij zouden deze zelfde rede ook op een andere plaats hebben kunnen inzien: "Het juk van hun

last en de stok hunner schouders en de staf dergenen die hen dreef, heeft Hij verbroken. Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven," (Jes. 9:3, 5). Als hun geloof niet eerst gezien had op Christus, Die mens zou worden, dan zouden zij nooit enige tijdelijke verlossing hebben kunnen verwachten, uit kracht van die belofte van de verlossing, die hun eerst gegeven was

Maar op deze wijze hebben zij dat kunnen doen en zo kunnen wij het ook. U zou kunnen zeggen: wat gaat ons dat aan? Zij zagen op Christus Die komen zou in het vlees, maar nu is Hij gekomen, en de tijd en het teken is verschenen en dat is al vele jaren geleden.

Ik antwoord: toch niet, de tijd is wel voorbijgegaan, maar het teken niet. Christus blijft zelfs tot op deze dag God in het vlees. Hij komt nu niet zoals eerder om Zich te openbaren in het vlees, om Gods gerechtigheid voor de zonde te voldoen in het vlees en het dan zo weer af te leggen. Dat vlees blijft en zal altijd blijven, ook is het niet zonder gebruik, want alles wat de heiligen aan geest en leven hebben, of wat zij zullen hebben tot aan het einde van de wereld, dat moet hen toegebracht worden door dit vlees, ja, de Geest Zelf woont daarin en wordt daardoor overgebracht. Daarom, als zij zo'n grote Evangelie-Geest in de tijd van het Oude Testament gehad hebben (die echter weinig is geweest) hoeveel te meer behoren wij te gaan tot Christus (als God in het vlees), daarop te zien als op een vastgestelde instelling en daar vast op te vertrouwen!

c. Het geloof moet gaan liggen aan de voeten van Christus. Het geloof moet zich hechten en vastmaken aan deze God in ons vlees. Sommige mensen komen tot Christus en zien op Jezus met losse en voorbijvliegende lonkingen, zij brengen niets voort dan eenvoudige en algemene werkingen van het geloof die als een bliksem voorbijgaan. Zij hebben alleen maar een vliegend en algemeen verstand van Jezus Christus. Maar o, wij moeten tot Christus komen met een bijzonder aandachtige geest, wij moeten op Jezus zien met een doordringend oog, totdat wij Hem zien als God en als die Persoon, zo heerlijk begaafd uit de hemel. Wij moeten arbeiden om te verstaan wat de rijkdom is van deze heerlijke verborgenheid van de menswording van Christus. Wij moeten tot in de diepte van Zijn heerlijke werkingen neerdalen. Wij moeten deze verborgenheid leren boven alle wetenschappen, er is niets zo vermakelijk en niets zo diep dan dat een persoon God en mens is, dat God een mens is van onze natuur en toch niet de persoon van een mens heeft aangenomen. Dat de zegening een vloek is geworden, dat de hemel is neergelaten in de hel, dat de God van de hemel en de aarde Zichzelf (om zo te spreken) heeft willen opsluiten in een buik, dat de onzienlijke God zichtbaar is geworden voor onze zinnen. Dat alle dingen niets zijn geworden, en zich hebben gemaakt van generlei waarde, dat God onze natuur gemaakt heeft die tegen Hem gezondigd heeft, om het grote Middel te zijn van onze verzoening tot Hem Zelf. Dat God ons vlees genomen heeft en daarin gewoond heeft met al Zijn volheid, en dat vlees heerlijker gemaakt heeft dan de engelen en verheven in de vereniging met Zichzelf, en door dat vlees heeft Hij al Zijn raad en de rijke openbaringen van Zijn liefde en genade aan de kinderen der mensen geopend. Dat deze mens-God en God-mens onze Zaligmaker, Verlosser, Verzoener, Vader en Vriend geworden is! Och, wat zijn dit een verborgenheden! Geen wonder dat, toen Christus

geboren was, de apostelen geroepen hebben: "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader," (Joh. 1:14).

Aanmerkende, dat op het eerste gezicht van Hem zo'n grote heerlijkheid van Hem uit gegaan is, die door niemand anders kon vertoond worden, dan door God, in de wereld op en neer gaande.

O mijn ziel, laat zo'n schat niet zonder in te zien voorbijgaan, stel uw geloof in het werk met verdubbelde kracht. Zeker, wij leven niet als mensen onder dit grote teken, als wij het oog van ons geloof hier niet vast en bestendig op zetten. Och, dat wij deze heerlijkheden mochten en konden inzien! Als wij maar wat kennis hadden van deze levende openbaringen, hoe heerlijk zouden wij kunnen "leven door het geloof des Zoons Gods, Die ons heeft liefgehad, en Zichzelven voor ons heeft overgegeven," (Gal. 2:20).

d. Het geloof moet voornamelijk zien op het doel en de mening van Christus, als God, komende in het vlees. Nu, wat is het voornemen en de bedoeling van Christus hierin geweest?

De apostel antwoordt daarop: "God heeft Zijn Zoon gezonden in de gelijkheid des zondigen vleses, om de zonde in het vlees te veroordelen," (Rom. 8:3). Dat is: God de Vader heeft Zijn eeuwige en eniggeboren Zoon in de wereld gezonden, Die Hij in Zijn eeuwige raad had verzegeld tot het Middelaarsambt, om in de eerste plaats weg te nemen en teniet te doen de oorspronkelijke zonde.

Let op deze twee woorden: "Hij heeft de zonde veroordeeld in het vlees," die bij wijze van overname gesteld zijn voor dat wat op de veroordeling volgt, namelijk voor de wegneming van de zonde. Zoals de veroordeelde personen in het algemeen afgesneden en weggenomen worden uit de wereld opdat zij niet meer zijn, zo heeft Christus onze zonde veroordeeld of weggenomen. Betreffend het tweede woord: "in het vlees," daardoor wordt verstaan die menselijke natuur, die Christus heeft aangenomen: Hij heeft de zonde ten enenmale weggenomen in Zijn eigen natuur en Zijn vlees, zoals Hij volkomen heilig is en daar Zijn heiligheid ons toegerekend wordt, neemt Hij onze schuld weg, ook ten opzichte van de onreinheid van onze natuur.

Iemand zou hier mogen tegenwerpen: *als dit zo is, zouden wij dan zonder oorspronkelijke zonde zijn?*

Ik antwoord: het vlees of de natuur die Christus aangenomen heeft was geheel zonder zonden, en door toerekening daarvan zijn wij in dit opzicht bevrijd van de zonde. Christus heeft niet de minste smet van oorspronkelijke zonde gehad, en als wij van Christus zijn, dan is deze zonde in zekere mate tenietgedaan en weggenomen uit onze harten. Maar hoewel de smet van deze zonde nog gedeeltelijk blijft, toch is de schuld weggenomen. In dit opzicht is de reinheid van de menselijke natuur van Christus ons niet minder toegerekend tot genezing van onze onreine natuur dan het lijden van Christus ons is toegerekend tot vergeving van onze dadelijke zonden.

O mijn ziel, zie tot dit doel op Christus als God in het vlees. Als u Hem aanmerkt zoals Hij vlees en bloed is geworden en gelegen heeft in de kribbe, bedenk dan vooral dat het Zijn bedoeling is geweest om de zonde te veroordelen in ons vlees. Van de heiligheid van de natuur van Christus vloeit zo'n kracht, dat die de kracht van onze oorspronkelijke zonde tegengaat en ons bevrijdt en ontlast van de veroordeling van die zonde. Niet alleen Christus' dood en leven, maar ook Zijn ontvangenis en geboorte hebben haar invloeiing in onze rechtvaardigmaking. O, wat een zoetheid trekt het levend geloof van dit Hoofd!

5. *De bemoedigingen om onze ziel op te leiden om te geloven in de menswording van Christus*, kunnen wij nemen:

1. *Uit de uitnemendheid van het Voorwerp*. Deze menswording van Christus is de ware grondslag van alle andere dingen die God voor ons gedaan heeft, het is de werkelijke spil of waar alles om draait. Het is het kabinet waarin alle voornemens van God liggen: verkiezing, verlossing, rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen en heerlijkmaking zijn hierin alle opgewonden. Het is de hoogste top van de verklaring van Gods wijsheid, goedertierenheid, macht en heerlijkheid.

Och, wat een zoet voorwerp van het geloof is dit! Ik weet dat er enige andere dingen in Christus zijn die het meest passen bij sommige werkingen van het geloof: zoals de stervende Christus het meest past bij de vergeving van de dadelijke zonden, en Christus' opstanding uit de doden, het meest tot bewijs van onze rechtvaardigmaking. Maar de sterkste en zuiverste werkingen van het geloof zijn deze, die wij nemen in Christus als de uitgeleide Persoon in al deze heerlijkheid. De menswording van Christus is algemener dan het lijden van Christus of dan de opstanding van Christus (zoals sommigen willen hebben), die besluit het alles. De menswording van Christus stelt Christus op zekere wijze voor in Zijn volheid, en zo is Hij het volle en volkomen Onderwerp van ons geloof, of als het alleen maar meer in zich bevat, wel, dan vereist het ook meer bevattende werkingen van het geloof, en als gevolg daarvan hebben wij op deze wijze meer genieting van Christus dan op enige andere wijze.

Kom, arme ziel, ik merk dat uw ogen vroeg en laat door de wereld lopen om enige vertroosting en gelukzaligheid op aarde te vinden, och kom, trek uw ogen terug, en zie hemel en aarde in één voorwerp, zie onbeweeglijk op Christus Die mens geworden is, daar is meer in Hem dan in alle veranderingen van deze wereld of de toekomstige wereld. Hier is een voorwerp van geloof, liefde, blijdschap en vermaak, hier is een kort begrip van alle heerlijkheden. Hier is Iemand voor het hart om daarmee ingenomen te zijn in alle eeuwigheid. O, leg uw mond aan deze Fontein, "zuig en wordt verzadigd van de borsten harer vertroosting, zuig uit en verlustig u met de glans harer heerlijkheid," (Jes. 66:11).

b. *Van de bekwaamheid van dit Voorwerp*. Christus, mens geworden, is zeer bekwaam voor ons geloof om daarop te werken. Wij moeten werkelijk in God geloven, maar God in Zijn Wezen is het uiterste Voorwerp van het geloof: wij kunnen tot God niet komen dan in en door Christus! Helaas, God is vertoornd, en daarom kunnen wij geen grond vinden

om onmiddellijk tot God te gaan. Hierom hebt u gehoord dat het geloof direct tot Christus moet gaan als tot onze God in ons vlees. O, oneindige vernedering van God in Christus! God heeft onze natuur aangenomen, heeft die met Zichzelf verenigd als één Persoon, en heeft die ons geloof voorgesteld op zo'n manier dat hier God is, en God gepast is voor de bijzondere staat en toestand van de zondaar! O, met wat voor vrijmoedigheid kunnen onze zielen nu tot God naderen! Waarom houdt u zich zo vreemd, arme ziel! Waarom staat u van verre, niet anders alsof het naderen de dood was? Voor wie bent u bevreesd? Is God onder mensen neergekomen, en kunt u Hem niet zien van vrees omdat u zou kunnen sterven en vergaan? O, zie maar eens, en wees niet kleinmoedig! Zie, God is niet neergedaald in het vuur, God is niet neergekomen in de wapenen van rechtvaardigheid en vertering, nee, maar Hij is gekleed met het kleed van het vlees, Hij heeft begeerd om zoet met u te verkeren in uw eigen gedaante. Hij is neergekomen om u te bezoeken, om met uw eigen ogen uw eeuwige gelukzaligheid te zien. Het is alsof Hij gezegd had: kom, lieve ziel, kom, leg uw hand op Mijn hart en voel hoe het in liefde tot u slaat.

O, wat een hemels wonder! Het is het algemene roepen van menige arme ziel: Och, mocht ik God zien! Ziehier, God is neergekomen in de gestalte van de mensen, Hij heeft in onze eigen gedaante onder ons gewandeld. Het is de uitroep van anderen: Och, dat ik mijn hart met God mocht verenigd hebben! Wel, Hij is Zelf tot dit doel neergekomen, en heeft onze natuur met Zichzelf verenigd. Zeker, God heeft de hele wereld buiten verontschuldiging gelaten. O, dat er nog ergens een ongelovig hart gevonden wordt na zulke gevoelige betoningen van de Goddelijke heerlijkheid en liefde! Wel, mijn ziel, wilt u nu nog achter blijven? Zeg mij, wat wilt u dat God méér gedaan zou hebben? Kon Hij Zich aannemelijker, begeerlijker en gepaster openbaren naar uw gelegenheid? Is er iets minder dan het vlees, waarin de grote God Zich tot uw bestwil heeft kunnen vernederen? Kom, denk op een andere en op een betere wijze, of anders, geloof in der eeuwigheid. Mij dunkt dat het een droevige zaak is als men ziet dat de gelovigen beschroomd zijn in hun naderen tot God, of twijfelachtig over hun aangenaamheid bij God, terwijl God Zelf ons eerst voorgaat, en zo'n lust heeft om met ons te verkeren, dat Hij ook van dezelfde natuur heeft willen zijn als wij. O, laat zo'n rots of sterkte niet geslecht worden, maar onderhoud dagelijks de zoete en kostelijke gedachten van Christus, zoals Hij mens geworden is. Gewen uw hart aan de wijze om in Jezus te geloven, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn komst of menswording op Zich heeft genomen.

c. Van de evangelische, genadige aanbiedingen van dit gezegende Voorwerp aan onze zielen. Zoals Christus in onze natuur gekomen is om te voldoen, zo komt Hij in het Evangelie vrijwillig en volkomen om u de bedoeling aan te bieden van Zijn liefde, waarin de overvloedigste en beweeglijkste uitdrukkingen zijn voorgesteld die ooit kunnen voorkomen. Daarin is voorgesteld dat deze menswording van Christus, Gods eigen werk is geweest, voortkomende uit Zijn eigen liefde, genade en heerlijkheid. Daarin is voorgesteld de geboorte, het leven en de dood van Christus, en dit heeft Hij niet kunnen doen, zonder dat Hij mens moest worden. God heeft ons vlees genomen en dat gebruikt als een werktuig of instrument, om daarmee te werken: Hij is vlees geweest om te lijden, zoals Hij een Geest geweest is om te voldoen voor onze zonden. Mij dunkt, ik zou een

ongelovige kunnen uitdagen, laat hem verschijnen als hij durft voor deze overdenking: Wat, is Gods menswording niet genoeg om uw consciëntie te voldoen? Kom nader, arme ziel, hoor de stem van de nodigende Christus: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt," (Matth. 11:28), en o, laat deze overvloedige en heerlijke openingen van het hart van Christus uw hart overwinnen. Neem de zaak zo: wat heeft God al niet meer dan dit gedaan. Had Hij maar alleen van de hemel neergezien en de zondaars horen roepen: Wee, wee ons in eeuwigheid! Wij hebben Gods wet gebroken, de straf ons op de hals gehaald, onze eigen zielen verdoemd; och, wie zal ons verlossen? Wie zal ons behouden van de toekomstige toorn? Wie zal ons helpen uit de hel, onze verdiende gevangenis, waar de toorn van die grote Rechter brandt in een vurig sulfer en Zijn wraak ziet in een vurige gloed, die oneindig en onuitblusselijk is?

Ik zeg, als God, als Hij de zondaars zo zou horen uitroepen, slechts had neergezien en hen met zoete woorden toegesproken: "Arme zielen! Ik zal uw zonden u vergeven door Mijn eigen macht, Ik heb de wet gemaakt en zal het daarmee wel schikken. Vrees niet, Ik heb de sleutelen van het leven en de dood, en op Mijn Woord zult u niet vergaan," welke ziel zou bij deze woorden niet opgerezen zijn, zelfs uit de afgrond van de hel? Ik weet dat een arme ziel dit in twijfel zou hebben getrokken en gezegd: Wat zal er dan worden van de oneindige rechtvaardigheid? Zal die omgebogen worden om mijn ziel zalig te maken? Dit zou geen kleine twijfel geweest zijn, als wij in het bijzonder die grote strijd (zoals wij gehoord hebben) van de goedertierenheid en waarheid, gerechtigheid en vrede overdenken.

Maar om elke strijd weg te nemen heeft God niet alleen uit de hemel door Zichzelf gesproken, maar Hij is Zelf van de hemel neergekomen op aarde om tot ons te spreken. O, zie dit wonderwerk van goedertierenheid! God is neergekomen in het vlees, Hij is gekomen als een prijs, Hij zal Zichzelf betalen naar de volle eis van Zijn gerechtigheid en rechtvaardigheid voor onze ogen en als dit alles gedaan is, gaat Hij Zichzelf nu aan uw ziel aanbieden en opdragen.

Och, mijn ziel, waarom zou u vrezen om u op uw God te werpen? Ik ken uw tegenwerping van onwaardigheid wel. Maar ondanks al uw onwaardigheid biedt God Zichzelf aan om u bij de hand te leiden en alle twijfel weg te nemen. God Zelf heeft een volkomen prijs in de handen van de gerechtigheid gegeven om haar de mond te stoppen. Of als u nog vreest om tot God te komen, wel, kom dan tot uw eigen vlees, ga tot Christus zoals Hij uw eigen natuur heeft. Hij is het, Die u geroepen heeft. Hoe! Ga tot vlees, ga tot uw eigen natuur: wat kan er meer gezegd worden om uw vreesachtig hart te bewegen? Als God Zelf, en God zo gesteld zijnde en aangedaan (als ik zo mag spreken) de mens niet kan bewegen, moet de mens dan niet sterven en verloren gaan in zijn ongelovigheid?

Wat, o mijn ziel (laat mij toe, dat ik u berispe), is God zo laag tot u neergekomen, en staat u nu en twijfelt u of u zult gaan en komen tot Hem? Wat is dit anders dan te zeggen: alles wat God is, of gedaan of gesproken heeft, is te gering om mij tot het geloof te bewegen. Ik kan niet anders zeggen, dan dat iemand zou mogen denken dat een ongelovige behoorde gedood, geheel doodgeslagen te worden om deze overdenking. Dit alles, o mijn ziel, hoort u in het Evangelie. Daar is Christus mens geworden, voorgesteld tot het leven, daar is

Christus, verzoekende uw liefde en Zichzelf aanbiedende als uw Beminde in uw eigen natuur, daar is geschreven dat God is neergekomen in het vlees met een olijftak van eeuwige vrede in Zijn hand, en belast om u allen te getuigen dat Hij niet is gekomen om te verderven, maar om zalig te maken. Och, dat deze bemoediging krachtig was om het heerlijk voornemen van Christus te bewijzen tot vervulling van al uw gebreken en tot herstel van uw gehele verlies! Geloof, och, geloof uw deel in Christus' menswording!

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Nu, wat is liefde anders dan een uitstrekken of uitgaan van het hart tot het beminde voorwerp, of tot het voorwerp waardoor het getrokken en geraakt wordt? Merk op, o mijn ziel, dat alles wat een trekkende kracht heeft, in dit opzicht een voorwerp is, of een algemene oorzaak van de liefde. En kunt u wel ooit op enig voorwerp vallen, dat begeerlijker is dan de menswording van Jezus Christus? Als liefde de magneet van de liefde is, wat een trekpleister is dit voor u! Mij dunkt, slechts het gezicht van de menswording van Christus is krachtig genoeg om u met de overdenking van Zijn oneindige goedertierenheid weg te rukken. Zie hoe Hij uitroept, of (om zo te spreken) de ziel uitlokt tot vereniging, aanschouwing en genieting van Zijn heerlijkheid! O kom, en geef uzelf aan Hem over, geef uzelf aan Hem, en laat al uw genegenheden en werken met Zijn wil overeenkomen. O, bemin Hem, niet met een gedeelte, maar met geheel uw hart!

Maar om deze liefde op te wekken, zal ik alleen het voorwerp voorstellen, wat een genoegzame reden zal zijn. De liefde verwekt liefde, nu, zoals Gods eerste liefde hierin gebleken is, dat Hij de mens naar Zijn gelijkenis gemaakt heeft, zo heeft Zijn tweede uitnemende liefde hierin bestaan, dat Hij Zichzelf de mens heeft gelijk gemaakt. Blijf dan wat stilstaan bij deze liefde, want ik denk dat dit de grootste liefde van beide is, ja, als ik vrij mag spreken, ik geloof dat dit de meest volkomen, zichtbare vertoning is van Gods liefde die er ooit geweest is. De evangelist heeft ons die zo beschreven: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft," (Joh. 3: 16). Hij heeft Hem gegeven om mens te worden, om vlees te worden en de dood te sterven. Maar de vergroting van Zijn liefde ligt in deze uitdrukking: "Alzo lief heeft Hij gehad." Alzo, hoe? Wel, zo volkomen, zo vaderlijk, zo vrijwillig als geen tong kan uitspreken, geen hart kan bedenken. In deze liefde heeft God niet alleen Zijn goedertierenheid laten zien en een loutere genade door Zichzelf uitgegeven, maar Hij heeft ook onze natuur aangenomen. Daar wordt in het algemeen gezegd dat het een grotere liefde van God is om een ziel zalig te maken dan een hele wereld te scheppen, en ik denk dat het een nog grotere liefde van God is om onze natuur aan te nemen dan alleen maar onze zielen zalig te maken. Want om te beschikken over zijn lot, en door zijn eigen macht een moordenaar van de galg te verlossen, is voor een koning niet zo'n grote daad van liefde en goedertierenheid, als dat hij de kleding van de moordenaar zou nemen en die zou dragen als zijn kostelijke kledij.

Nu, God heeft in het aannemen van onze natuur zo gedaan, en nog meer dan dit: Hij heeft ons niet slechts willen zalig maken door Zijn macht, maar Hij heeft onze kleding genomen, ons vlees, en in dit vlees heeft Hij onze personen gedragen, en in dat vlees heeft Hij voor ons willen sterven opdat wij niet zouden sterven, maar wij door Hem eeuwig zouden leven. Zeker, dit is liefde geweest dat God niet meer (om zo te spreken) alleen God heeft willen zijn, maar dat Hij een andere natuur heeft willen aannemen, liever dan dat de luister van Zijn heerlijkheid onze natuur vernielen zou.

Het zou niet verkeerd zijn (omdat ik bezig ben om een lijn van Gods liefde in Christus te maken, van het begin tot het einde in het behouden van de zielen) als wij hier eens terugzien, en in het kort samenvatten de verhandelingen van Gods liefde van eeuwigheid, van vóór de grondlegging der wereld tot deze tijd toe.

1. God heeft een eeuwig voornemen gehad om deze Zijn oneindige liefde aan enigen buiten Zichzelf te openbaren. O, wat een wonder is dit! Was er enige nood of enige noodzakelijkheid voor zo'n openbaring? Hoewel God maar Eén was en in dit opzicht alleen (zoals wij het begrijpen), toch is God niet eenzaam geweest. In die eeuwigheid zijn er in Zijn wezen of substantie drie Goddelijke Personen geweest en onder Die Drie een heilige mededeling van liefde. Christus, toen Hij op aarde was, kon zeggen: "Ik ben niet alleen, want de Vader is met Mij," (Joh. 16:32) en toen Hij nog niet op aarde was, kon de Vader zeggen: Ik ben niet alleen, want de Zoon is met Mij, en de Heilige Geest kon zeggen: Ik ben niet alleen, maar Beiden, de Vader en de Zoon zijn met Mij.

Hoewel er in de eeuwigheid geen schepsel was waaraan deze drie Personen hun liefde konden meedelen, toch is er echter een hartelijke mededeling geweest en een uitvloeijing van liefde van de Eén tot de Ander. Voor de wereld geweest is, hebben de Vader, de Zoon en de Heilige Geest Zichzelf op een oneindige wijze verheerlijkt, (Joh. 17:5). Zeker, Zij hebben Elkander liefgehad en Zij hebben Zich vermaakt in Elkanders bezit, (Spr. 8: 30). Waartoe is dan de openbaring van Gods liefde aan iets anders buiten Zichzelf nodig geweest?

O mijn ziel, ik ken de noodzakelijkheid hiervan niet, alleen dat het God zo heeft behaagd: "Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U," (Matth. 11:26). Zo groot was Gods liefde, dat zij niet wilde blijven in die oneindige zee van Zichzelf, maar zij moest rivieren en kanalen hebben waarin zij kon stromen en overstromen.

2. God heeft tot uitvoering van Zijn voornemen een wereld vol schepselen gemaakt. Enigen redelijk en alleen bekwaam voor de liefde, anderen onredelijk en dienstbaar aan dat ene schepsel, dat Hij tot het hoofd heeft gemaakt van de hele schepping. Toen heeft Hij een mens, Adam, voorgesteld als een algemeen persoon, om in de plaats van anderen te staan. Aan hem heeft Hij gegeven een overvloed van heerlijke hoedanigheden en hem gesteld over de werken van Zijn handen, alsof hij het troetelkind was van Zijn liefde. Als wij de uitnemendheid van deze schepselen behoorlijk zouden bezien, hetzij naar de

uitwendige of ook naar de inwendige mens, wie zou zich daarover niet verwonderen? Zijn lichaam had Zijn heerlijkheid, wat de psalmist deed zeggen: "Ik loof U, omdat ik op een zeer vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben, (...) en als een borduursel gewrocht ben in de nederste delen der aarde," (Ps. 139:14, 15). Het is een manier van spreken, ontleend aan degenen die tapijtwerk maken. Het lichaam van de mensen is een stuk fraai tapijtwerk, dat vel, beenderen, spieren, zenuwen en andere delen heeft. Wat een Goddelijk werk het lichaam van de mensen voor de val geweest is, kan afgeleid worden uit enige uitnemende gaven die in de lichamen van sommige mensen na de val zijn gevonden, zoals het knappe aangezicht van David, (1 Sam. 16:12) de vaardigheid van Hazaël, (2 Sam. 2:18) de schoonheid van Absalom, (2 Sam. 14:25). Als deze dingen in één mens samen waren, zoals die zeker in Adam geweest zijn, wat een fraai lichaam zou dat zijn! Maar wat is dit lichaam geweest in vergelijking met de ziel? De ziel was het die in het bijzonder naar Gods beeld is gemaakt geweest, de ziel was het die in dezelfde mortier met de hemelse geesten is gemengd geweest. De ziel was een vonkje van God, een straal van Zijn Goddelijke heerlijkheid, een blinken of glinsteren van God Zelf. Zoals de mens het voornaamste deel van de schepping is geweest, zo is de ziel het voornaamste deel van de mensen geweest. Hier was vóór die tijd het middelpunt van Gods liefde en heerlijkheid, hier was het dat Gods liefde zich op een bijzondere wijze gevestigd en geplaatst had, waaruit die gemeenschap van God met Adam voortkwam en die gemeenzaamheid van Adam met God.

3. *Inmiddels is deze mens, dit voorwerp van Gods liefde, van God afgefallen*, en toen hij is gevallen, toen is alles wat in hem was, ja, de gehele wereld, tegelijk met hem gevallen, en hierop heeft God Zijn aangezicht verborgen. Daar kwam geen ander gezicht van Hem dan in vlammen van vuur, bereid om de kinderen der mensen te vernielen. Gods liefde heeft echter de mens niet in deze toestand willen laten, Zijn liefde ging al maar verder, en uit deze duistere wolk heeft Hij enige glinsteringen laten voortkomen van een andere openbaring. Deze glinsteringen waren wel aangenaam, maar helaas, ze waren zo duister, dat zeer weinigen die lezen of verstaan konden, en ze zich tot hun vertroosting konden toe-eigenen. Maar met trappen heeft God die meer en meer aangewezen, Hij heeft die uitgedrukt met Zijn vinger door schaduwen en voorbeelden. Hij heeft daarvan enige ontwerpen gemaakt in uitwendige ceremoniën, en dat nog zo duister en verborgen dat in vierduizend jaren de mensen maar hebben kunnen gissen en hopen door beloften en de openbaring van Gods liefde. Dit is de mening van de apostel, als hij spreekt van "een verborgenheid, die verborgen is geweest van alle eeuwen, en van alle geslachten. Maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen," (Kol. 1:26). Deze liefde van God was vele eeuwen in het hart van God verborgen voor de kinderen der mensen, zodat zij niet wisten wat er van dit grote voornemen worden zou (ik spreek van de algemene hoop van de mensen). Maar aan enigen in het bijzonder, zoals aan Adam, Abraham, Mozes, David en de patriarchen hebt u gehoord dat de Heere Zijn liefde verklaard heeft in een verbond. Hoe dichter zij tot Christus zijn gekomen, hoe meer helder ook het verbond der genade geweest is.

4. *Ten laatste heeft God Zichzelf volkomen geopenbaard.* In de volheid des tijds heeft God het vlees aangenomen van deze arme zondaars die Hij zo liefhad en heeft dat met Zichzelf verenigd, en Hij heeft dat genoemd Christus, een Zaligmaker! O, nu was het dat God is neergedaald en gelegen heeft in de buik van een maagd, nu was het dat Hij geboren is, zoals wij geboren zijn. Nu was het dat Hij ons vlees zo nauw met Zichzelf verenigde, dat er een mededeling van eigenschappen tussen die beide is, zodat God toegeschreven wordt wat het vlees eigenlijk toekomt, zoals geboren te worden en te lijden, en dat van het vlees gezegd wordt wat God eigen is, zoals scheppen en verlossen. Wie kan zich anders dan verwonderen, wanneer hij denkt aan deze wijze van spreken, dat vlees God genoemd wordt, dat God vlees is geworden en onder ons heeft gewoond? Dat het vlees God op een oneindige wijze vertoond heeft en dat God ondanks dat, in datzelfde vlees een oneindig welbehagen heeft? Dat God Zichzelf heeft willen bedekken en Zijn heerlijkheid heeft willen verduisteren met ons vlees, en dat Hij toch in diezelfde tijd op een zeer vertroostende wijze aan onze zielen het diepste en verborgenste van Zijn voornemen heeft willen ontdekken?

O mijn ziel, kunt u zichzelf inhouden niet verrukt te worden (als ik zo spreken mag), als één die bezwijkt van verwondering over deze liefde? Zeker, God heeft Zich nooit eerder in zo'n stroom van liefde geopenbaard als hier is: hierin is Zijn liefde inderdaad geopenbaard en verheerlijkt, dat God in onze natuur tot ons heeft willen neerkomen. Daar heeft iemand zeer zoet opgemerkt, dat God zelfs de natuur van Zijn uitverkorenen zo liefgehad heeft dat, hoewel Hij hen niet allen met Zich in de hemel heeft, Hij toch hun gelijkenis in Zijn Zoon heeft willen hebben om hen daarin te zien en hen daarin te beminnen. In dit opzicht mag ik Christus' menswording noemen: een eeuwig beeld en gedenkteken van Gods oneindige liefde tot Zijn uitverkorenen.

Wel, tot hiertoe hebben wij gevolgd de handelingen van Zijn liefde, en nu zien wij die in haar uitspruiting, of zoals in een volle zee. Als er iets is wat onze liefde kan opwekken, dan zal zeker Christus' menswording dat doen. Kom dan, o mijn ziel, ik moet u toeroepen dat u uw Jezus zult liefhebben, en om uw liefde op te wekken, kom, sla uw ogen onbeweeglijk op dit beminnelijk Voorwerp, kom, houdt uw kaars bij deze vlammen. Brandt uw hart al niet in u? Begint u al niet warm te worden? Wel, kom wat dichterbij, overdenk wat een hartelijke liefde er in dit werk is. God is in uw eigen natuur, om alle aangelegenheden van uw natuur op Zich te nemen. Let wel op, dit is niet anders dan Gods hart dat vanzelf uitspringt in onze boezem. Het is alsof God gezegd had: Arme zielen, Ik kan Mij niet onthouden, Ik heb zelfs uw natuur lief. Ik wil niets worden, als u maar iets mag worden. Mijn heerlijkheid zal Mij niet in de weg staan, maar Ik wil die liever bedekken dan dat die u zou beschadigen, als Ik Mijzelf maar goedertieren en vriendelijk aan u mag vertonen en zo maar gemeenschap met u mag hebben, en u met Mij. Ik acht het niets, al word Ik één met u en leef zelfs in uw vlees met u.

O, mijn hart! Bent u nog koud in uw liefde tot Jezus Christus? Och, kon u Hem maar een weinig liefhebben, Die u zozeer heeft liefgehad! Hoe kan ik anders dan u beklagen bij Jezus Christus en hartelijk voor u tot God bidden.

O, zoete Jezus! U hebt Uzelf met de wolken bedekt als met een kleed, en nu hebt U Uzelf ook bekleed met onze menselijke natuur. Och, wil toch mijn geest ontsteken met Uw liefde, opdat niets anders dan Uzelf dierbaar mag zijn voor mij, omdat het U belijft heeft Zichzelf te vernietigen, ja, Uzelf omwille van mij!

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

Laten wij ons verblijden in Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn eerste komst of menswording. Als het zo is dat wij door onze begeerte, hoop, geloof en liefde inderdaad en werkelijk dat Voorwerp bereikt hebben, waar onze ziel naar verlangt, hoe kunnen wij dan anders dan ons daarin verblijden en vermaken? Het doel van onze beweging is om tot de rust en zaligheid te komen, nu, wat is de blijdschap anders dan een zoete en gemakkelijke gerustheid van het gemoed, rustende in het genieten en bezitten van enig goed? Hoe! Hebt u enigermate de tegenwoordigheid en genieting van Christus (als God mens geworden) in uw ziel mogen verwerven, dan is het tijd dat u zich in Jezus verblijdt, dan is het de tijd om een sabbat te houden voor uw gedachten, en gerust en stil te zijn in uw geest. Maar U zou kunnen zeggen: hoe kan dit zijn voordat wij in de hemel komen! Ik antwoord dat er inderdaad geen volmaakte blijdschap is zolang wij hier zijn, omdat er aan deze zijde van de hemel geen volmaakte vereniging is. Maar zover de vereniging gaat, moet ook onze blijdschap zich uitstrekken. Onderzoek de gronden van uw hoop en de werkingen van uw geloof, en als u daarmee vergenoegd bent, wel, ga dan uw blijdschap opleiden en breng die tot dit gezegende Voorwerp. Hier is de stof om daarop aan te werken, als u zich enigszins over enige zaak kunt verblijden, "verblijdt u in de Heere allen tijd; wederom zeg ik u: verblijdt u," (Filipp. 4:4).

Of hebt u geen reden? Lees en onderzoek wat de mening van het Evangelie van Christus is. Wat is het Evangelie anders dan een goede boodschap? En waarin bestaat deze goede boodschap naar haar uitnemendheid? Is het niet in de heerlijke menswording van de Zoon van God? Zie, ik breng u een Evangelie, zo staat er in de grondtekst, of "Zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids," (Luk. 2:10, 11). De geboorte van Christus is voor degenen, van wie de harten daardoor geraakt zijn, een troost boven alle vertroosting, de zoetste balsem en het zoetste verzachtingsmiddel dat ooit geweest is. Och, mijn ziel, wat schort eraan? Waarom bent u verslagen en onrustig in mij? Is het omdat u een zondaar bent? Wel u, er is een Zaligmaker geboren, Zijn Naam is Zaligmaker en Hij is Zaligmaker, omdat Hij Zijn volk zalig zal maken van hun zonden.

Kom dan, breng uw zonden voor de dag en weeg die in haar uiterste zwaarte, leg daarbij elke omstandigheid zowel van de Wet als van het Evangelie, en leg in de andere schaal maar, dat u een Zaligmaker geboren is. Zeker, al uw ongerechtigheden zullen lichter schijnen dan ijdelheid, ja, zij zullen in vergelijking met dit niets zijn. "Mijn ziel maakt groot den Heere," zegt Maria, "en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker," (Luk. 1:46, 47). Haar ziel en haar geest verheugden zich in haar over de geboorte van

Christus. Er is reden genoeg dat elke ziel en alle geest zich verblijde, die in de geboorte van Christus enig deel heeft.

O mijn ziel, hoe kunt u anders dan zich verblijden, als u in het bijzonder de volgende dingen overdenkt.

1. God Zelf is neergekomen in de wereld. Omdat het onmogelijk voor u was om tot Hem te komen, daarom is Hij tot u gekomen. Deze overdenking deed de profeet uitroepen: "Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems! Zie, uw Koning zal u komen," (Zach. 9:9). Hij wordt genoemd een Koning, en daarom is Hij machtig. Hij is uw Koning, en daarom is Hij gewillig. Maar hierin, dat uw Koning tot u komt, is de wonderlijke liefde en goedertierenheid van God in Christus. De koningen komen zelden om hun onderdanen te bezoeken en te dienen. Het is al heel wat als de arme onderdanen bij hen mogen komen en in hun tegenwoordigheid toegelaten worden om hen te dienen. O zie, die grote Koning van hemel en aarde, de Koning der koningen, en Heere aller heren, neigt en buigt de hemel om tot u neer te dalen. Werkelijk, dit is een aangename boodschap van grote blijdschap en daarom: "Verheug u zeer, gij dochter Sions!" (Zach. 9:9). Een weinig vreugde is te gering en te algemeen voor deze boodschap, de harten moeten uitgebreid worden en de deuren en poorten wijd opengezet voor de Koning der heerlijkheid, om daarin te komen. Zoals Bileam eens zei van de Koning van Israël: 'De HEERE, zijn God is met hem, en het geklank des Konings is bij hem,' (Num. 23:21) zo mogen wij nu ook zeggen: de Heere onze God is met ons, en het gejuich van onze Koning is bij ons: verheug u, Sion, en juich, gij dochter Jeruzalems!

2. God is neergekomen in het vlees en heeft als het ware Zijn eigen heerlijkheid opzij gezet, zolang als Hij met u verkeerdt heeft. Toen God Zichzelf openbaarde op de berg Sinaï, is Hij met donder en bliksem neergekomen. En als Hij nu was verschenen met donder en bliksem, als Hij nu vergezeld was van een ontelbare menigte van engelen, die allen hun ontblote zwaarden van wraak en gerechtigheid in hun handen hadden, wel, dan mochten de arme zielen wel sidderen en zich verbergen, want wie zou ooit machtig geweest zijn, Zijn komst op zo'n manier te verdragen? Maar zie, lieve ziel, God is neergekomen in het vlees, Hij is verschenen als een mens, zoals één van ons, en daar is in dit opzicht niet het minste onderscheid tussen Hem en ons. Werkelijk, dit is voedsel tot blijdschap om daardoor versterkt te worden. Och, waarom zou God neergekomen zijn, zo bekwaam, zo gering als in onze natuur, als Hij wilde dat uw arme ziel voor Hem verschrikken zou? Geeft zelfs dit voornemen van God geen troost aan uw ziel? O, vergader dan uw geest, zalf uw hart met vreugdeolie, God Zelf is neergekomen in het vlees om onder ons te wonen, Hij verklaart dat Hij niet anders wil leven dan onder de kinderen der mensen. Zie, wat een zoete manier van gemeenzaamheid en samenkomst er tussen God en ons gemaakt is, nu Hij is neergekomen in menselijke zwakheid.

3. God heeft onze menselijke natuur aangenomen als een vaste handelswijze voor Zijn Godheid, om op allerlei wijze van zoetheid uit te vloeien in onze harten. Als God in het

vlees was neergekomen om alleen door ons gezien te worden, het zou een wonderlijke vernedering geweest zijn en een grote goedertierenheid. "Indien ik genade gevonden heb in Uw ogen," zegt Mozes "zo laat mij nu Uw weg weten en ik zal U kennen," (Ex. 33: 13). Maar neer te komen en in het vlees neer te komen, niet alleen om gezien te worden, maar om dat grote werk van de zaligheid van onze zielen uit te werken, dat is werkelijk vertroosting. Met welke blijdschap zullen wij water scheppen uit deze Fontein van zaligheid!

Zeker, de voornaamste oorzaak van de schaarsheid van onze vertroosting, van de geringheid van onze hoop, van de slapheid van ons gemoed, van de geringheid van onze genade vloeit voort uit de onwetendheid of uit de veronachtzaming van dit stuk. Christus staat in het vlees niet voor een enkel teken, maar Hij is een Wegwijzer voor het leven en voor de genade voor ons. Hij is een Fontein van vertroosting, Die zeker nooit kan uitdrogen. In dit vlees is in alle geval opgelegd een volheid van de Godheid, opdat wij uit Zijn volheid naar onze mate zouden ontvangen genade voor genade. O mijn ziel, u bent alle dagen bezig om deze en gene dingen na te ogen, maar weet toch bovenal dat alle volheid van God in de menswording van Christus ligt opgesloten, om op u uitgelaten te worden. Dit was de bedoeling van Christus in de aanneming van het vlees, opdat Hij door Zijn vlees u zou toebrengen alles wat in Hem als God is.

Bijvoorbeeld, God is in Zichzelf goed, genadig, machtig, algenoegzaam, goedertieren en wat niet al? Nu, door Zijn leven in het vlees heeft Hij dit alles bereid en u toegebracht. Merk dit aan tot uw eeuwige vertroosting, dat God in en door Zijn vlees al Zijn eigenschappen en heerlijkheid passend gemaakt heeft voor uw ziel.

4. God heeft in onze natuur een middel gemaakt en ontworpen, wat Hij in eeuwigheid aan al Zijn heiligen doen wil. De menselijke natuur is eerder nooit zo verheven geweest. Hoe! Zal die verheerlijkt worden boven de engelen door een persoonlijke vereniging met de (tweede) Persoon van de Godheid? Dit is zeker, hieruit staat ons wat groots te wachten, hier is een goede stap om ons op te leiden tot de gemeenschap met God. Is God neergekomen in de gelijkenis van de mensen, wel, dan zal Hij ons ook opleiden tot de gelijkenis van God. Zie, alles wat onze natuur aan Christus gedaan heeft, dat (voor zoveel wij bevatten kunnen) zal ook aan onze persoon gedaan worden in de hemel. Denk hierom, o mijn ziel. Waarom heeft God het vlees zo verheerlijkt, dan om te tonen dat Hij u daardoor ook zal verheerlijken? Christus is het Middelpunt van al de voornemens van God, zodat u in Hem mag zien waartoe u verordend bent en hoe heerlijk en rijk u zijn zult in de andere wereld. "Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen," (1 Joh. 3:2). Nu is Hij ons gelijk geworden, maar dan (zegt de apostel) zullen wij Hem gelijk wezen: Hij zal ons vernederd lichaam veranderen, "opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam," (Filipp. 3:21). Och, gedenk toch wat een steunsel van vertroosting wij kunnen optrekken uit deze grond van Christus' menswording: God in het vlees!

5. God in het vlees is de eerste ontdekking van Zijn eeuwig ontwerp om ons goed te doen. Het Zaad van de vrouw was het eerste woord van vertroosting dat na de val ooit in de wereld gehoord werd. Het ontwerp was van oudsher, maar de uitvoering is niet eerder geweest dan de schepping, en toen was er maar een duistere openbaring van, zelfs in het begin van de tijd. Er was echter geen heldere openbaring vóórdat de volheid des tijds gekomen is. Wel, laat ons het nemen zoals wij willen, of in het begin van de tijd, of in de volheid van de tijd, of in de belofte, of in de vervulling. Deze openbaring van de menswording van Christus is de eerste openbaring van geheel Gods hart en heerlijkheid aan de kinderen der mensen, en hieruit hebben wij een wereld vol vertroosting te halen. Want aangezien God in het uitvoeren van Zijn besluiten zo heerlijk is begonnen, hoe zal dan nog het einde zijn? Omdat God zo vol van liefde geweest is dat Hij nu in het vlees in deze wereld heeft willen neerkomen, o, wat een stof van hoop is er dan voor ons weggelegd, wie God voor ons zijn zal in de toekomstige wereld! Als Gods heerlijkheid in het eerst zo volkomen over onze zielen is uitgelaten, welke heerlijke openbaringen zullen dan op het laatst van de gehele heerlijkheid van God aan onze zielen gegeven worden?

Christenen, wat meent u dat God van ons maken zal, of waartoe Hij ons brengen zal, als wij eens met Hem in de hemel zijn zullen? U ziet nu dat Hij geopenbaard is in het Evangelie en daarin heeft Hij een wereld van heerlijkheid opengelegd. Maar de apostel weet ons van een andere heerlijkheid te spreken: "Want wij zullen Hem zien gelijk Hij is," (1 Joh. 3:2). Hij zal ten laatste in Zichzelf geopenbaard worden: "Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij Hem zien van aangezicht tot aangezicht; nu ken ik ten dele, maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben," (1 Kor. 13:12).

Tot welke hoogte van kennis en openbaring dit opklimt, kan ik nu wel zoeken, - en dat moet ik doen zolang ik aan deze zijde van de hemel ben - maar dit geloof ik, dat de openbaring van God en Christus groter is in de hemel, dan die is of ooit geweest is, of ooit zal zijn op aarde. "Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid," zegt Jesaja (Jes. 33:17). Daar is een opmerkelijk groot verschil tussen het zien van een koning in zijn gewone wijze van doen, of hem te zien in zijn koninklijke klederen en op zijn troon, met de kroon op zijn hoofd, de scepter in zijn hand en zijn edelen rondom hem in al hun heerlijkheid.

De eerste openbaringen van Christus zijn zeer heerlijk geweest, maar o, wat zal het zijn om Hem in Zijn allergrootste heerlijkheid te zien, waarin Hij Zichzelf ooit wil openbaren! Wij zeggen gewoonlijk dat de arbeidslieden hun slechte werk eerst doen, en daar de heerlijke menswording van Christus maar het begin is van Gods werken ten opzichte van de zaligheid van onze zielen, wat zullen dan deze laatste werken zijn?

Och mijn ziel, overweeg toch al deze handelingen en maak daarvan een toe-eigening op uzelf, en zeg mij dan of u nog geen oorzaak genoeg hebt om uw hart op te heffen en het te vullen met onuitsprekelijke blijdschap en volheid van heerlijkheid. Toen de wijzen uit het oosten Christus' ster slechts gezien hadden, hebben zij zich verheugd met zeer grote

vreugde, (Matth. 2:10) en hoeveel te meer dan als zij Christus Zelf gezien hebben? "Abraham, uw vader (zegt Christus tot de Joden), heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest," (Joh. 8:56). Hij heeft hem wel werkelijk gezien, maar als van verre, met de ogen van het geloof. Zij hadden vóór Christus de belofte, maar wij zien de vervulling. Hoe blij behoort u te zijn, o mijn ziel, over het gezicht en de werking van de menswording van Christus. Als Johannes de Doper van blijdschap heeft kunnen opspringen in de buik van zijn moeder toen Christus nog maar in het lichaam was, hoe behoort uw hart van blijdschap op te springen, die met de profeet kunt zeggen: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven," (Jes. 9:5). Als Simeon, die wachtte op de vertroosting van Israël, Hem van blijdschap op zijn armen genomen en God geloofd heeft, (Luk. 2:28), hoe behoort u Hem van blijdschap met de beide armen te omhelzen, die kennis hebt van Zijn komst in het vlees, daar u van Zijn komst in het Evangelie gehoord hebt, in de rijkste en aller-beweeglijkste uitdrukkingen van Zijn liefde! Als de engelen Gods, ja, als de menigte van de engelen Gods van blijdschap bij Zijn geboorte heeft kunnen zingen: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen," (Luk. 2:14), hoeveel te meer behoort u zulks te doen, die dit veel meer aangaat dan de engelen, u ook in hun gezelschap te vervoegen en van blijdschap te zingen dat vrolijke lied: "In de mensen een welbehagen!"

Waak op, waak op, o mijn ziel, waak op, waak op, verhef een lied. Verhaal deze zaken dat God is neergekomen in de wereld, dat God is neergekomen in het vlees, dat God is neergekomen in het vlees tot uw verzoening, dat God is neergekomen in de gelijkheid van de mensen, opdat Hij u zou opleiden in de gelijkenis van God en dat al deze dingen slechts de eerste openingen van Zijn genade, goedertierenheid en heerlijkheid in Christus aan uw ziel zijn. En o, wat een werkingen zullen deze dingen in uw ziel maken, als de Geest daarin komt, Die de Trooster is.

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus aanroepen, of God de Vader in en door Jezus. Nu, dit aanroepen van Jezus bestaat in bidden en danken.

1. Wij moeten bidden dat al deze zaken van Jezus in Zijn eerste komst of menswording de onze mogen zijn. Hebben wij hier niet een steun voor onze gebeden? Als wij daar goed op letten, zullen wij ondervinden dat zelfs dit stuk van de menswording van Christus een deur opent om rijkelijk in te komen voor de tegenwoordigheid van God. Wij mogen het een gezegend portaal tot de hemel noemen, niet van ijzer of koper, maar van ons eigen vlees. Dit is die "verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees," (Hebr. 10:20). Met welke vrijmoedigheid en vrijheid kunnen wij nu ingaan in het heiligdom en naderen tot de troon der genade! Wel, Christus is mens geworden, God is neergekomen in het vlees. Hoewel Zijn Godheid ons beschaamd zou maken (als wij ons onmiddellijk en alleen tot Hem zouden willen begeven), zo zal Zijn mensheid toch onze zwakke en slappe zielen versterken. God in Zijn

mensheid geeft onze zielen moed om tot Hem te komen en bij Hem te zoeken al wat wij nodig hebben.

Ga dan tot Christus, ga op, op dan, mijn ziel, naar Jezus, of naar God de Vader in en door Jezus, en verzoek of de werking, de vrucht en de weldaad van Zijn ontvangenis, geboorte en de wonderlijke vereniging van de beide naturen van Christus, alle de uwe mogen worden. Hoop op Jezus en geloof uw deel in deze menswording van Christus! Wel, bid dan in de hoop en bid in het geloof! Wat is bidden anders dan een stroom en rivier van het geloof, een uitvloeijing van de begeerte tot dat wat ik blijmoedig geloof? "Want Gij, HEERE der heirscharen, Gij God Israëls, Gij hebt voor het oor Uws knechts geopenbaard, zeggende: Ik zal voor u een huis bouwen; daarom heeft Uw knecht in zijn hart gevonden, dit gebed tot U te bidden," (2 Sam. 7:27).

Wij moeten God danken. Dat is die bijzondere plicht, die door alle heiligen en engelen bij de geboorte van Christus in het werk is gesteld. "Mijn ziel maakt groot den Heere (zegt Maria) en mijn geest verheugt zich in God Mijn Zaligmaker," (Luk. 1:46, 47). "Geloofst zij de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht en verlossing teweeggebracht den volke," zegt Zacharias (Luk. 1:68).

"Ere zij God in de hoogste hemelen," zong het hemelse heirleger. Eén engel alleen had tevoren de nieuwe boodschap gebracht: "Heden is u geboren de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids," (Luk. 2:11), maar direct daarna was er een menigte om de lofzang te zingen. Niet alleen zes serafims zoals Jesaja gezien heeft, noch alleen vierentwintig ouderlingen zoals Johannes gezien heeft, maar een menigte van hemelse engelen, zoals heirlegers, hebben door hun hemelse "halleluja" God de eer gegeven.

O mijn ziel, doe uw best om met deze menigte van engelen aan te spannen. O, zing lofzangen, zing Gode lofzangen, zing lofzangen. Nooit is er na de eerste schepping iets dergelijks geschied, nooit is van tevoren Gods wijsheid, waarheid, gerechtigheid, barmhartigheid en goedheid geopenbaard. Nooit zal ik vergeten de woorden van een van de heiligen, stervende op het schavot: "Geloofd zij God door Jezus Christus!"

O mijn ziel, hetzij dat u leeft, hetzij dat u sterft, denk hieraan. Hoe! Christus is mens geworden, en is Hij voor mij mens geworden? Wel, loof de Heere, mijn ziel, en al wat binnen in mij is Zijn heilige Naam.

9. Van onze gelijkvormigheid met Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus gelijkvormig worden met betrekking tot deze grote zaak van Zijn menswording. Het zien op Jezus brengt dit mede en veroorzaakt dit. Het zien van God zal ons Gode gelijk maken en het zien van Christus zal ons Christus gelijk maken, want zoals een spiegel niet gehouden kan worden in de zon, zonder de zonnestralen te weerkaatsen, zo laat God niemand toe tot het aanschouwen van Zijn aangezicht, of Hij verandert hem naar Zijn eigen gelijkenis door de bestraling van Zijn licht. Christus laat niemand

neerdalen in de diepte van Zijn heerlijke en gezegende menswording, of Hij brengt daarmee vandaan enige zoete indrukken van een aanhangende en veranderde natuur.

Kom dan, laat ons nog ingaan in Zijn menswording, opdat wij Jezus gelijkvormig en evangelijk mogen worden in dit opzicht.

Maar waarin bestaat deze gelijkvormigheid of gelijkheid met Jezus?

Ik antwoord, in deze stukken:

1. Christus was ontvangen in Maria door de Heilige Geest. Zo moet Christus ook in ons ontvangen worden door dezelfde Heilige Geest. Tot dit doel wordt het zaad van het Woord in ons geworpen en de beginselen van de genade worden door de Heilige Geest in onze harten uitgestort: Hij heeft ons gebaard door het Woord, (Jak. 1:18). Hoe gering, verachtelijk en zwak de mensen het ook beoordelen, toch heeft God geen ander middel verordeneerd om het geestelijk leven in ons te brengen, dan op deze wijze: "Waar geen profetie is, gaat het volk verloren", waar geen prediking is, daar is een zwaarder oordeel dan dat van Egypte was, toen er in alle huizen een dode gevonden werd. Door het Woord en de Geest wordt het zaad van allerlei genade tevens in onze harten gezaaid, en dat in ons hart opgesloten zijnde, is Christus onmiddellijk in ons hart ontvangen. Betreffend deze geestelijke ontvangenis of het aannemen van Christus in ons, wordt een gewichtige vraag voorgesteld: of het wel mogelijk is voor een mens om te onderscheiden hoe iets dergelijks tot stand gebracht wordt. Die het ontkennen, gebruiken deze plaatsen: "Uw leven is met Christus verborgen in God," (Kol. 3:3). "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid. Maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heengaat," (Joh. 3:8). Het is een wonderlijke, verborgen en geheime ontvangenis. De Heilige Geest heeft de staat van ons onwedergeboren zijn, waarin Christus ons gevonden heeft, uitgedrukt met de naam van dood (Ef. 2:1), zodat het noodgedwongen zo onmogelijk voor ons moet zijn, om te weten hoe die gewerkt wordt, als het onmogelijk is voor iemand om te weten hoe hij zijn eigen leven heeft ontvangen.

Sommigen zeggen dat de eerste daad van de instorting, of het ontvangen van Christus, of de genade (het komt alles op één uit) in één ogenblik gewerkt wordt en niet met trappen, en daarom is het onmogelijk de wijze te onderscheiden.

En toch stemmen wij toe dat wij onderscheiden kunnen beide de voorbereidingen tot de genade en de eerste werkingen van de genade.

a. De voorbereidingen tot de genade kunnen onderscheiden worden. Dit zijn die schrik en geestelijke strijd, die menigmaal aan het werk van de wedergeboorte voorafgaat. Dat kan vergeleken worden met het maken van het metaal voor het is gesmolten en gegoten in de aarde om zijn gedaante te verkrijgen, nu, met behulp van de natuurlijke reden kan iemand deze dingen onderscheiden.

b. Veel meer kunnen de eerste bewegingen en werkingen van de genade onderscheiden worden door iemand die werkelijk is wedergeboren, omdat in hem zijn geest tegelijk werkt met de Geest van Christus. Die werkingen zijn: droefheid over de zonde als zonde, een oprecht zoeken naar vertroosting, en een hongerende begeerte naar Christus en Zijn verdiensten. Ook denk ik niet dat het onmogelijk is voor een wedergeboren mens, om het eerste neerdalen van de Geest in de ziel te voelen, want dit kan zelfs het gevoelen zo meebrengen dat het gemakkelijk onderscheiden kan worden, alhoewel wij dit niet altijd zien, noch gewoonlijk ook zien. Het is waar dat de gave van het geestelijke leven, en de gave om dit te gevoelen, twee onderscheiden werkingen van de Geest zijn. Maar wie kan ontkennen dat deze twee werkingen niet zouden kunnen samen gaan, hoewel ze niet altijd samen gaan? Maar hoe het ook zij, zo kan toch in zulke personen, als in het beginsel van de wedergeboorte, gevoeld worden dat zij zijn in de staat van de wedergeboorte. Dit besluit staat vast, te weten: zij kunnen weten wat in hen gewerkt is, maar hoe het gewerkt is, dat kunnen zij niet weten noch verstaan. Wij voelen de wind wel en worden hem gewaar in zijn bewegingen en werkingen, maar om de oorsprong daarvan te beschrijven zijn wij niet bij machte. Sommigen menen dat de wind ontstaat uit de beweging van de lucht, anderen uit de dampen van de aarde, maar geen van beide meningen is zeker, zo is het ook met de manier van deze ontvangenis, of lijdelijke ontvangenis van Christus en de genade in onze harten, wij weten niet hoe dit gewerkt is, maar het is voor ons nodiger te weten dát het in ons gewerkt is.

Laat ons zien op deze gelijkvormigheid dat, zoals Christus in Maria door de Heilige Geest is ontvangen geweest, Hij zo ook, in een geestelijke zin, door diezelfde Heilige Geest in onze harten moet ontvangen worden.

2. Christus was geheiligd in de buik van de maagd, zo moeten wij ook in onszelf geheiligd worden, volgens het gebod van onze God: "Gij zult heilig zijn, want Ik, de HEERE uw God, ben heilig," (Lev. 19:2). De wedergeboren zielen moeten heilig zijn: "Een iegelijk (zegt de apostel) die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is," (1 Joh. 3:3).

Ik weet dat onze harten zijn als een zee van verdorvenheden, maar wij moeten onszelf daarvan dagelijks meer en meer reinigen. Christus zou voor ons geen volkomen Zaligmaker hebben kunnen zijn, als Hij niet eerst was geheiligd geweest. Zo kunnen ook wij geen behoorlijke lidmaten van Hem zijn, tenzij wij enigszins van onze zonden gereinigd zijn en geheiligd zijn door Zijn Geest. Hierop slaan de woorden van de apostel: "Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande," (Rom. 12:1).

In het Oude Testament heeft men op een lichamelijke wijze de beesten geslacht en gedood, die de Heere voorstellende en opofferende. Maar nu moeten wij op een geestelijke wijze het vlees met zijn genegenheden en lusten kruisigen en doden, en al onze onordelijke bewegingen, al onze kwade genegenheden van toorn, liefde, blijdschap, haat, die allen moeten gekruisigd worden, en alles wat wij hebben, moeten wij aan God

overgeven. Daar moet geen liefde in ons zijn dan van God en met betrekking tot God, geen blijdschap dan in God en met betrekking tot God, geen vrees dan de vreze Gods en met betrekking tot God, en zo met alle andere dergelijke bewegingen. O, dat wij op Jezus wilden zien, en in deze dingen zijn zoals Jezus was. Als er enige eer is, enige gelukzaligheid, enige uitnemendheid, die is hierin, ja, hierin is die. Wij zijn niet bekwaam tot enige heilige plicht of tot enige godsdienstige nadering tot God, zonder heiligheid: "Dit is de wil van God (zegt de apostel), uw heiligmaking," (1 Thess. 4:3).

Alle geboden van God lopen hierop uit, en tot vertroosting van de christenen zijn ons onder het Evangelie de beloften van heiligmaking in een grotere mate gegeven: "Te dien dage zal op de bellen der paarden staan, de HEILIGHEID DES HEEREN; (...) Ja, al de potten in Jeruzalem en in Juda zullen den HEERE der heirscharen heilig zijn," (Zach. 14:20, 21). Op elk gereedschap onder de christenen en van het Evangelie moet dit geschreven staan: "De heiligheid des Heeren," zo is onze geestelijke dienst, zoals afgebeeld door de oude ceremoniële diensten, in een grotere mate van heiligheid uitgedrukt dan in voorgaande tijden geweest is. Het is een zoete gelijkvormigheid om met Christus heilig te zijn, want zo wordt Hij beschreven: "Uw heilig kind Jezus," (Hand. 4:27). Hij was van de buik af geheiligd, en was nog in de buik zijnde geheiligd tot navolging van ons: "Ik heilige Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid," (Joh. 17:19).

3. Christus, de Zoon des mensen, is door de natuur de Zoon van God, zo moeten wij, arme mensenkinderen, door de genade kinderen van God worden, ja, van de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, want zelfs tot dit doel "heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw (...), opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden. Zo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus," (Gal. 4:4, 5, 7). Dit wijst aan welke betrekking Christus heeft tot de Vader door de natuur en dat wij die zullen hebben door de genade. Door de natuur is Hij de eniggeboren Zoon van de Vader, en "zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven," (Joh. 1:12).

Het is zo dat Christus de uitnemendheid voor Zichzelf behoudt. Hij is op een bijzondere wijze "de Eerstgeborene onder vele broederen," (Rom. 8:29). Maar echter in Hem en om Hem, worden alle andere broeders gehouden voor eerstgeborenen. Zo belast God Mozes om tot Farao te zeggen: "Mijn Zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël. En ik heb tot u gezegd: Laat Mijn zoon trekken, dat hij Mij diene, maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken; zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene doden," (Ex. 4:22, 23). En Gods hele kerk, bestaande uit joden en heidenen, wordt op diezelfde wijze door de apostel beschreven, dat zij is "de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn," (Hebr. 12:23). Om dezelfde redenen dat wij zonen zijn, zijn wij ook eerstgeborenen: "Indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus," (Rom. 8:17). O, wie zou niet verlangen naar dit voorrecht? Wie zou niet aan Christus willen gelijkvormig worden in dit opzicht?

4. Christus, de Zoon van God, was echter ook een Zoon des mensen. In Hem zijn twee naturen die dadelijk onderscheiden zijn, en hier in zien wij de grootste Majesteit en de grootste nederigheid die ooit in Christus gevonden kunnen worden. Zo zijn wij, hoewel wij kinderen van God zijn, toch moeten wij echter bedenken dat wij mensenkinderen zijn: onze uitnemendheid is zo hoog niet, of onze staat, gebrekkigheden, zwakheden en zonden moeten ons ook vernederen. Wie was hoger dan Gods Zoon? En wie was nederiger dan de Zoon des mensen? Zoals Hij God is, is Hij in de schoot van Zijn Vader, zoals Hij mens is, was Hij in de buik van Zijn moeder. Zoals Hij God is, is Zijn troon in de hemel, en Hij vervult alle dingen door Zijn oneindigheid. Zoals Hij mens is, lag Hij in een wieg, ik versta de kribbe, zeker, een zeer ongemakkelijke wieg. Als God is Hij bekleed met heerlijkheid, als mens was Hij slechts in doeken gewonden. Als God is Hij omringd door miljoenen heerlijke engelen, als mens was Hij in gezelschap van Jozef en Maria en de dieren. Als God is Hij het eeuwige Woord van de Vader, algenoegzaam en aan geen ding gebrek, als mens heeft Hij Zichzelf vernederd tot een onvolmaakte, verachtelijke, gebrekkige en behoeftige staat.

Wel, dit gevoelen zij dan ook in u, dat ook in Christus Jezus was: "Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mens gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd," (Filipp. 2:5-8). Hij, Die het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, heeft Zichzelf vernederd dat Hij mens is geworden. Wij zouden het geen roof behoeven te achten de duivelen evengelijk te zijn, en zijn wij te hoogmoedig om van God te leren? Wat een onverdraaglijke ongelijkheid is dit, een nederige God te zien en een hoogmoedig mens! Wie zou het kunnen dulden een prins te voet te zien gaan, en zijn dienstknecht te paard rijden? Zal Gods Zoon zo nederig zijn omwille van ons, en zullen wij niet nederig zijn omwille van onszelf? Ik zeg omwille van onszelf, daar wij verdiend hebben onder de lelijkste wormen en vervloekste schepselen vernederd te worden. Wat zijn wij in onze beste staat hier op aarde? Al hadden wij de beste naturen, het heiligste gezelschap en de heerlijkste gaven die de heiligen kunnen hebben, de hoogmoed zou die alle omver werpen. De hoogmoed van Nebukadnezar heeft hem verstoten uit Babel, Haman uit het hof, Saul uit zijn koninkrijk, Lucifer uit de hemel. Arm mens, hoe slecht bekomt u de hoogmoed, terwijl God Zichzelf zo vernederd heeft. O, "leer van Mij (zegt Christus), dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen," (Matth. 11:29).

5. De twee naturen van Christus, hoewel zij werkelijk onderscheiden zijn, zijn echter onafscheidelijk verenigd, en maken geen twee, maar één Persoon. Zo moeten onze naturen en personen, hoewel op het hoogst van God verschillend, toch onafscheidelijk met Christus verenigd en verbonden zijn, en daardoor ook met God. "Ik bid voor hem (zegt Christus) (...) opdat zij allen één zijn, gelijkterwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn," (Joh. 17:9, 21). De vereniging van de twee naturen van Christus

noemen wij een persoonlijke, zelfstandige vereniging, en deze vereniging van Christus met ons noemen wij een verborgen, geestelijke vereniging. Maar hoewel die verborgen en geestelijk is, zo is zij toch ook een waarachtige, dadelijke, wezenlijke en zelfstandige vereniging, waardoor de persoon van de gelovige onafscheidelijk met de heerlijke Persoon van de Zoon van God verenigd is.

Tot een betere onderrichting van ons kunnen wij (zo het u belieft) aanmerken een drieërlei vereniging van personen in één natuur, of van de naturen en personen in één Geest.

In de eerste is er een God, in de tweede een Christus en in de derde een kerk met Christus. Onze vereniging met Christus is de laatste van deze, waar Hij en wij allen geestelijk verenigd zijn om een geestelijk lichaam uit te maken. O, wat een voordeel is dit! Een arm, gelovig mens, laat hem nog zo gering en ellendig zijn in de ogen van deze wereld, toch is hij één met Christus, zoals Christus één is met de Vader: "Onze gemeenschap is met de Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus," (1 Joh. 1:3). Een ieder van de heiligen is Christus' medegenoot, daar is een soort van gelijke evenredigheid tussen Christus en Zijn heiligen en alle dingen.

Als wij alles bezien wat Christus is, wat Hij is in Zijn Persoon, in Zijn heerlijkheid, in Zijn Geest, in Zijn genadegiften, in de liefde van Zijn Vader en in Zijn toegang die Hij heeft tot Zijn Vader, in al deze dingen zijn wij op zekere wijze medegenoten van Christus, alleen met dit onderscheid dat Christus in alle dingen de voortocht heeft. Alles komt van de Vader eerst tot Christus, en alles wat wij hebben, hebben wij door het huwelijk met Jezus Christus. Christus heeft door Zijn vereniging alle goede dingen, zonder mate, maar wij hebben die door onze vereniging in een bepaalde mate, naardat het Hem belieft ons die mee te delen.

Maar als wij Christus hierin gelijk zijn, óf in Zijn vereniging met de Vader, of in Zijn vereniging van de twee naturen in één Persoon van de Middelaar, als wij door het zien op Christus tot deze gelijkvormigheid komen om met Jezus Christus één te zijn, o, wat een voordeel is dit! Hadden wij geen goede zekerheid van zo'n groot bestaan, het zou niets dan een godslasterlijke overmoedigheid zijn dat wij ons het Koninklijke bloed van de hemel zouden willen toe-eigenen. Maar het heeft de Heere behaagd om een arme aardworm zo te verwaardigen dat een ieder van de gelovigen met waarheid kan zeggen: "Ik ben één met Jezus Christus, en Jezus Christus is één met mij."

Om deze vereniging nog begeerlijker voor onze gedachten te maken, zal ik u de voordelen bekendmaken die daaruit voortvloeien, en laat die u tot deze gelijkvormigheid opwekken.

Hiervandaan is het dat Christus in ons leeft, en dat Christus ons beide het leven geeft en ons leven is: "Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is," (Kol. 3:4) "Het leven is mij Christus," (Filipp. 1:21) "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij," (Gal. 2:20). Daar is een geestelijk en een natuurlijk leven. Betreffend het natuurlijke leven, wat is dat anders dan een waterbel, een rook, een schaduw, een droom, niets? Maar dit geestelijke leven is een heerlijk leven, het is door Christus' Geest in ons

gebracht. Het natuurlijke leven verschilt een hele wereld van het geestelijke leven, en dit maakt onderscheid tussen dat wat ik doe als mens en dat wat ik doe als christen. Als mens heb ik ogen, oren, gemoedsbewegingen, genegenheden, verstand, natuurlijk als het mijne. Maar als christen heb ik dit alles van Hem, met Wie ik geestelijk één ben, de Heere Jezus Christus. Als mens heb ik lichamelijke ogen, en ik zie lichamelijke en stoffelijke dingen. Maar als christen heb ik geestelijke ogen en ik zie onzienlijke dingen, zoals van Mozes gezegd wordt, dat Hij Zich vastgehouden heeft, als ziende de Onzienlijke, (Hebr. 11: 27). Als mens heb ik uitwendige oren en ik hoor het uitwendig geluid van allerlei soort, bescheiden of onbescheiden. Maar als christen heb ik inwendige oren, en zo hoor ik de stem van Christus en van de Geest van God tot mijn ziel spreken. Als mens heb ik lichamelijke voeten en daarmee beweeg ik mij in mijn eigen wegen op deze wereld. Maar als christen heb ik geestelijke voeten, en daarop wandel ik met God in al de wegen van Zijn geboden. Als mens heb ik natuurlijke genegenheden, en zo bemin ik de schoonheid, vrees de straf, haat mijn vijand en verblijd mij in uitwendige gelukzaligheid, enzovoort. Maar als christen heb ik vernieuwde genegenheden, en zo bemin ik de goedheid en haat niets dan de zonde, ik vrees bovenal het mishagen van mijn God en ik verblijd mij in Gods gunst die beter is dan het leven. Zeker, dat is een gelukkig leven, en zodra ik met Christus verenigd ben, wel, dan leef ik, doch niet ik, maar Christus leeft in mij. Eerst is Christus ontvangen, daarna is Hij bereid en is Hij geboren, en daarna groeit Christus in mij tot een gezegende volheid. "Mijn kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijg," (Gal. 4: 19). De bereiding volgt op de ontvangenis en de arbeid geeft te verstaan de geboorte, en daarna zijn wij jonge kinderen in Christus," (1 Kor. 3:1) of Christus is als een jong Kind in ons, daarvandaan groeien wij op tot de sterkte van het jongelingschap: "Ik heb u geschreven, jongelingen, want gij zijt sterk," (1 Joh. 2:14) en ten laatste komen wij tot de volmaaktheid van het Evangelie, ja, "tot de mate van de grootte der volheid van Christus," (Ef. 4:13). En is dit alles?

Nee, maar als mijn vereniging vast is en Christus in mij leeft, wel, dan ga ik voort, en in deze gelegenheid ben ik met Christus gestorven, ik ben met Christus begraven, (Rom. 6:4-11). Ik ben Gode weder levend geworden in Christus Jezus, (Kol. 4:1). Ik ben met Christus opgewekt, en ik ben met Christus verheerlijkt, (Rom. 8:17). Ja, nog meer: mijn verdrukkingen zijn Christus' verdrukkingen, (Kol. 1:24) en Christus' verdrukkingen zijn mijne. Christus is in mij de hoop der heerlijkheid, (Kol. 1:27).

O mijn Christus, mijn leven, wat ben ik, of wat is mijns vaders huis, dat U in mij zou neerkomen, dat U zou ontvangen worden in de buik van mijn arme, zondige hart, dat U aan mijn ziel een nieuw en geestelijk leven zou geven, een leven, beginnende in genade en eindigende in de eeuwige Heerlijkheid!

Ik zal geen andere voordelen van deze vereniging meer optellen, ik oordeel het niet nodig te zijn. Als ik tot u spreek van genade en heerlijkheid, wat kan ik meer? De heerlijkheid is de hoogste top, en Christus heeft daarover gezegd: "Ik heb hen de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn," (Joh. 17: 22).

O, mijn broeders, Christus zo gelijk te zijn, dat wij één met Hem zijn, dat is een nauwe vereniging. O, laat ons toch Christus hierin gelijkvormig worden. Hij is één met onze

natuur in een zelfstandige, persoonlijke vereniging: laat ons ook één met Hem zijn in een geestelijke, heilige en verborgen vereniging. Als God niet zo waarachtig in onze personen is, hoewel niet zo volkomen als in onze natuur, dan kunnen wij geen krachtige troost hebben uit deze persoonlijke, zelfstandige en wonderlijke vereniging.

6. Zoals Christus geboren is, zo moeten ook wij wedergeboren worden. Hiervan heb ik gesproken als tot een bewijs voorgesteld, dat "ons een Kind is geboren, en ons een Zoon is gegeven." Ik zal maar een woord daarbij voegen. Wij moeten wedergeboren worden. Zoals wij eenmaal geboren zijn van nature, zo moeten wij wedergeboren worden door de genade, daar moet in ons enige gelijkheid wezen met Christus, Die geboren is onder ons.

a. Zoals Christus, geboren zijnde, een Vader gehad heeft in de hemel en een moeder op aarde, zo moeten wij ook in onze wedergeboorte op God zien, als op onze Vader in de hemel, en op de kerk als onze moeder op aarde. Het was een algemeen zeggen dat buiten de kerk geen zaligheid is, en hierop ziet de apostel: "Jeruzalem dat boven is, dat is vrij, hetwelk is ons aller moeder," (Gal. 4:26). Werkelijk, buiten de kerk zijn geen middelen tot zaligheid, geen Woord om te leren, geen sacramenten om te versterken, niets om Christus aan onze ziel voor te stellen, en hoe kan er zonder Christus zaligheid voor de ziel zijn? Zodat wij op de kerk moeten zien als op onze moeder en op God als onze Vader. Wij ontkennen niet, dat daar ook enigen zijn die als geestelijke vaders van anderen zijn. Paulus zei tot die van Korinthe dat hij hun vader was: "Al hadt gij tienduizend leermeesters in Christus, zo hebt gij toch niet vele vaders; want in Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld," (1 Kor. 4:15). Maar helaas, zulke vaders zijn maar bedienende vaders. Daarom schijnt Paulus zichzelf te verbeteren: "Wie is Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt en dat, gelijk de Heere aan een iegelijk gegeven heeft?" (1 Kor. 3:5). Het is God alleen die onze Vader is, voornamelijk en boven allen. God alleen geeft genade en kracht in de buik van de ziel, het is onmogelijk dat enig schepsel de schepper zou kunnen zijn van het nieuwe schepsel. O, laat ons dan opzien naar de hemel en zeggen: O Heere, vernieuw mij, herschep mij! *O, wees Gij mijn Vader!*

b. Zoals bij de geboorte van Christus geheel Jeruzalem ontroerd was, zo hebben wij ook bij deze wedergeboorte te verwachten dat er grote ontsteltenis en grote tweedracht in de harten zijn zal. De duivel kon niet uitgedreven worden uit de bezetene of hij wilde hem eerst geweldig verscheuren, pijnigen en kwellen. En het is wel zeker, dat wij niet te verwachten hebben dat Christus de satan zal uitdrijven uit die vastigheden en heerschappij die hij over ons heeft, of hij zal vast en zeker eerst grote vrees en schrik in ons hart veroorzaken. Behalve dat, zo is niet alleen de kwade geest, maar ook zelfs de Geest van God voor een tijd lang een Geest van dienstbaarheid, om alle dingen als een zware last voor ons te verzwaren. Er zijn velen die zich laten voorstaan dat zij Gods genade in Christus hebben, maar zij kunnen niet verdragen van enige pijn of benauwdheid te horen in deze wedergeboorte, o, dit smaakt te zeer naar de wet. Maar ik bid u: zeg mij, kent u

wel één vrouw die haar kind in de slaap of in de droom gebaard heeft, zonder enige pijn te voelen? En hoe zou dan het hart van de mensen veranderd en hersteld worden zonder enige benauwdheid? Zie, zoals het is in de natuurlijke geboorte, zo is er grote benauwdheid en ontroering: "Met smart zult gij kinderen baren", en zo is het ook en zo moet het zijn in onze geestelijke geboorte, daar is in het algemeen (ik wil niet zeggen altijd, tot deze of gene hoogte) grote benauwdheid en ontsteltenis, grote beroering en hartzeer voordat dat Christus een gestalte in ons heeft gekregen.

c. Toen Christus geboren was, werden verschillende van Gods heerlijke eigenschappen ontdekt: de goedertierenheid en de waarheid hebben elkaar ontmoet, en de gerechtigheid en vrede hebben elkaar gekust. Toen is in het bijzonder Gods goedertierenheid, macht, wijsheid en heiligheid geopenbaard. Zo hebben wij ook in deze wedergeboorte te zien als op een heerlijke openbaring van deze beminnelijke eigenschappen. Zoals:

1. Van Zijn goedertierenheid, barmhartigheid en liefde: hoe menigmaal wordt die genoemd Zijn genade en de rijkdom Zijner genade? Christenen, u die de wedergeboorte verstaat, moet u niet zeggen: de goedertierenheid van God wordt hierin geopenbaard? Zeker, het is Gods goedertierenheid geweest dat Hij de wereld gemaakt heeft, maar dit is de rijkdom van Zijn goedertierenheid, dat Hij een nieuw hart in u geschapen heeft. De mens, door zijn zonden gevallen zijnde, had als een verworping verstoten kunnen worden, als een brandhout voor het eeuwige vuur. Het zou met de mensen hebben kunnen zijn zoals het met de duivelen was: in hun zondvloed heeft God hen niet voorzien van een Ark, om daarin zoveel als acht personen maar te behouden. Niet één enige gevallen engel is het voorwerp van Gods genade geweest. En dat God al die engelen heeft willen voorbijgaan, en ook vele duizenden van de kinderen der mensen, en op u echter heeft willen neerzien toen u in uw bloed lag, en u het leven heeft willen aanbieden, o, wat een goedertierenheid van God is dat!

2. Zoals deze wedergeboorte een openbaring is van Gods goedertierenheid, zo is het dat ook van Zijn macht. En hierom wordt het genoemd een nieuw schepsel. Dezelfde macht die de wereld geschapen heeft, is ook de Schepper van dit nieuwe schepsel. Het werk van de bekering wordt voorgesteld door het werk van de schepping. God alleen heeft de mens geschapen en ook God alleen bekeert de mens. In de schepping zegt God: "Dat er licht zij," en het was zo, in onze bekering zegt God: "Er zij licht," en direct schijnt diezelfde God in onze harten. Ja, deze macht van de bekering gaat op zekere wijze de schepping ver te boven: "Aan wie is de arm des HEEREN geopenbaard?" (Jes. 53:1). In de bekering van de zielen stelt de Heere werkelijk Zijn arm, Zijn kracht en Zijn sterkte in het werk. In het scheppen van de wereld was er niets dat Hem tegenstond, Hij sprak slechts een woord en het was gedaan.

Maar in de bekering van de zondaars heeft God met het gehele gebouw van alle schepselen te doen ook die Hem tegenstaan en weerstaan. De duivel en de wereld van

buiten, de zonde en de hele verdorvenheid van binnen, hier moet dan namelijk noodzakelijk een macht zijn tegen al die machten.

3. Zoals er in deze wedergeboorte een openbaring is van Gods goedertierenheid en macht, zo ook van Zijn wijsheid. Ik zou dit in het bijzonder kunnen aanwijzen in deze verschillende stukken, zoals:

a. Dat de wedergeborenen merendeels de geringste en verachtste lieden zijn: "Niet vele wijzen, niet vele edelen," (1 Kor. 1:26).

b. Dat God dikwijls het slechtste onkruid neemt en daarvan de zoetste bloemen maakt, zoals Paulus, Zacheus, de tollenaars en hoeren.

c. Dat de wedergeborenen het minste en kleinste hoopje zijn ("velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren.")

d. Dat God een bepaalde tijd uitkiest om de tijd van Zijn liefde te zijn, waarin Hij gewoonlijk vele samenlopingen van sterke liefde ontdekt die elkaar ontmoeten. Lees Ezechiël 16:4-6, 8 en 9, in al deze dingen wordt Gods wonderlijke wijsheid opgemerkt.

4. Zoals in deze wedergeboorte een openbaring is van Gods goedertierenheid, macht en wijsheid, zo ook van Gods heiligheid. Als een kluit aarde of een weinig drek tot een heerlijke ster aan de hemel gemaakt werd, zou dat geen groter wonder zijn dan dat een zondaar de engelen wordt gelijk gemaakt, die de wil van God doen. Het is een bewijs van Gods heiligheid, en van Zijn liefde tot heiligheid, dat Hij de mens heilig maakt. Hij zegt ons dat zonder heiligmaking niemand God zien zal, en daarom wil Hij ons eerst heilig maken en dan wil Hij ons tot Zichzelf brengen. O, hier is een zalige gelijkvormigheid! Zoals Christus geboren is, laat ook ons zo wedergeboren worden.

5. Christus heeft na Zijn geboorte vele dingen in Zijn kindertijd gedaan en geleden (het zou te lang vallen als wij van elk in het bijzonder wilden spreken). Zo moeten wij ook leren het juk van de Heere in onze jeugd te dragen, (Klaagl. 3: 27). Het is goed dat wij Christus bijtijds zoeken na te volgen: "Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve," (Pred. 12:1). Leert ons de ondervinding niet wat een gewenste zaak een doorleefde en heilige opvoeding is? "Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken," (Spr. 22:6).

O, vaders en moeders, dat u uw plicht wilde doen en Jozef en Maria in dit opzicht navolgen, in hun zorg en opvoeding van het heilig Kind Jezus.

En jullie kinderen, dat ook jullie je plicht leerden doen en Jezus navolgen, het aller-gezegendste Voorbeeld dat er ooit geweest is, dat jullie toenemend in grootte, ook zo

zouden mogen "toenemen in genade bij God en de mensen," (Luk. 2:52). Zie Hem in de tempel, toen Hij nog maar twaalf jaren oud was, let op Hem, "zittende in het midden der leraren, hen horende en ondervragende." De kinderen, als zij nog klein zijn (als zij maar bekwaam zijn om onderwezen te worden), moeten met hun ouders de Heere verwachten in het midden van onze vergaderingen. Mozes zei tot Farao dat zij hun jonge kinderen met zich mee moesten nemen tot het feest des Heeren (Ex. 10: 9), en toen Jozua de wet van God las voor de vergadering van de kinderen Israëls, hadden zij hun kleine kinderen bij zich in die plechtige vergadering, (Joz. 8:35).

Let ook op Christus te Nazareth, waar Hij in Zijn minderjarigheid altijd Zijn ouders onderdanig is geweest. Zo ook jullie kinderen, wees je ouders gehoorzaam in de Heere, want dat is terecht, niet alleen Gods Wet, maar ook het Evangelie van Christus heeft hiervan gewag gemaakt: "Eert uw vader en uw moeder, hetwelk het eerste gebod is met een belofte," (Ef. 6:1, 2).

Ik weet dat Christus' onderdanigheid zich uitstrekt tot Zijn bijzondere roeping, en dit is ook tot uw navolging. In de gehoorzaamheid aan Zijn pleegvader heeft het heilig Kind Zich in enige bijzondere dingen willen laten gebruiken. Soms moest er iets gedaan worden ten goede van dat heilig huisgezin waarin Jezus geleefd heeft, en daartoe heeft Hij Zijn eigen handen ook gebruikt en is met het werk van een timmerman bezig geweest. De luie mensen en die zonder beroep leven, dienen nergens anders toe dan om Gods schepselen te verslinden, om armoede te veroorzaken. O, hoe ongelijk zijn die aan Jezus Christus!

Het staat aangemerkt als een zware zonde en als een hoofdstuk van de verdorvenheid van hun natuur, als men onnuttig is voor de kinderen der mensen waaronder wij leven: "Tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet," (Rom. 3:12). Waar de godsdienst en de genade de overhand hebben, daar zullen zij de mensen profijtelijk maken, en in dit opzicht kunnen de arme dienstknecht en slaaf meer vertroosting hebben in hun staat dan de grootste edelman die niets anders heeft te doen dan te eten, te drinken en te spelen.

Tot hiertoe hebben wij op Jezus gezien als onze Jezus in Zijn menswording, of eerste komst in het vlees.

Ons volgende werk is nu om op Jezus te zien, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in de tijd van Zijn leven, van de doop van Johannes de Doper af, tot op Zijn lijden en sterven aan het kruis.

